Rötgyn Simon

Canonicale, meg egyházi
énekeket és gergely téle hangje-
gyekkel ist dallamokat tar-
talmaz. A kézirat vörös
initialék és feliráso dizzitik
s az egész kiállítása ügyes
másoló kezére vall. A szöveg-
ben a magyarországi szentek
ünnepei mücsenek felsorol-
va s így valószínű, hogy nem
magyarországi egyház számá-
ra készült. A colophonból
sudjuk, hogy azt tisztelendő Grilli
Zakab ~~tisz~~ megbízásából
nagyszebeni Rötgyn Si-
mon 1512 be másolta.
Azon körülmégből pedig,
hogy a másoló keresztne-
ve mellé de transilvania
jelző van kitéve, követ-
kerlethetjük, hogy a máso-
lás nem hazánkban történt.
A codexet Emich Gusztár
egy londoni antiquariustól
szerezte.

Londonból visszakerült
hazai vonatkozásu kéri-
rat. Magyar Könyvszemle
1882. 418. l.

Das Deutsche Theather in Pesth. — Das Nationaltheather in Pesth. (Két kép egy lapon). *V. Röthig grav.* C.W. Medau & Co. in Prag. 106×72 mm. — 106×74 mm. — Főv. Muz.

RÖTZER HENRIK

NÉPSZABADSÁG 2001. I. 4

VÁROS-KÉP

Egy fotós, aki kétszer született

Emberemlékezet óta nem volt ilyen jó fotóművészünk, írhatnám, s rajtam pont ugyanúgy nem lehetne e bombasztikus megállapítást számon kérni, mint nagytekintélyű honfitársamon. Ám vele ellentétben én már tudom, hogy a póker nyerési szériája csak az első terítésig tart, amikor mindenki kiteszi a lapjait. És akkor jön a csodálkozás. Ilyen lapokkal, ennyit?! Szóval a szavak mögött jó, ha van valós tett, tartalom, érték, bár nem muszáj. Visszakozom tehát, Rötzer Henrik emberemlékezet óta sem a legjobb, csak úgy egyszerűen jó, a jók közül az egyik, akire érdemes emlékeznünk egy új év, évtized, évszázad, évezred meg még mi kezdetén.

Szegény madár (1935)

FORRÁS: MAGYAR FOTOGRÁFIAI MÚZEUM

Megkerülhetetlen immár a kérdés: ki volt Rötzer Henrik? Tudtam én már régóta felőle ezt-azt, néhány díjnyertes fotója megjelent a harmincas évek szakirodalmában, de ennyi. S ha nem találkozom a TV Híradó egyik operatőrével (kérésre bármikor megnevezem, mert a barátom, de én már teljesen megzavarodtam kérem, és én már nem tudom, hogy jót teszek-e neki, ha itt, most, én dicsérem önzetlenségéért), tehát, ha nem találkozom fent nem nevezettel, akkor ennyi is marad. Ám az előbb dicsért anonim operatőr egy nemes gesztussal felajánlotta a birtokában lévő mintegy kétszáz Rötzer-negatívot és ugyanannyi pozitívot a Fotóművészeumnak. S ezzel az addig csak leírásokból ismert, mások által felmagasztalt papíremberből hús-vér alkotó lett, megőrizhető, bemutatható hagyatékkal.

E gesztus nyomán immáron Rötzer Henrik két születésnapot ünnepelhetne, ha még élne. Az egyik 1895, a valóságos, a másik 1997, amikor hagyatéka kelt új életre, biztosítva ezzel szerzőjének a korlátozott halhatatlanságot.

Ezáltal lett a Budapesti VII. ker. Felső Kereskedelmi Iskola tanulójából főtisztviselő 1928-ban, a Magyar Amatőrök Országos Szövetségének tagja, majd különféle tisztségeinek viselője a harmincas években, két háború és egy forradalom elszenvedője, és a magyar fotóművészet egy jeles, emlékezetes, bár nem a legemlékezetesebb képviselője a kilencvenes évekre.

Kincses Károly

...hős családapa egy este munkából tart ...aza, és gondolatban készül saját szüle... ...snapi meglepetésére. Otthon azonban ...lál valakit, aki úgy néz ki, mint ő, csó... ...olgatja a feleségét, és eszi a tortáját. ...gyedül próbálja ezt visszaszerezni, ...gy ne kockáztassa családja épségét. ...elveszi a harcot a klónozó céggel, ...nelynek leányvállalatai behálózzák a ...öldet. A birodalom tulajdonosa ráuszít... ...két bérgyilkosát, akik elpusztíthatatla... ...ok, mert ha Schwarzenegger megöli is ...ket, újra meg újra klónozódnak.

A *Meseautó* című magyar produkció ...rtja a második helyét. Akik esetleg ...em olvasták volna, azoknak idézzük ...rsós László Jakabnak a filmre vonat... ...ozó tűpontos passzusait: „Meseautó ...mmel, egy filmnek álcázott reklám... ...álogatás másfél órán keresztül fut a ...ozikban (...) A Meseautó minden pil... ...nata szégyenletes. Dilettáns módon ...sszekuszált történet, rendezői nihil, ...egyes felfogásban játszó színészek, ...alamint olyan gyalázatosan ízléstelen ... rossz ruhák, amilyeneket magyar ...lm még nem látott."

Még egy új film került a mozikba, az *...ány Eldorádó* című amerikai rajzfilm, ...nelyben két jó barát kockán megnyeri ...vagy inkább elcsalja – az Eldorádóba, ...legendás aranyvárosba vezető út tér... ...épét, és menekülniük kell a feldühö... ...ött ellenfelek elől. A tengeri utazást ...árazföldi kalandok követik, s mikor a ...rátok végül rátalálnak Eldorádóra, ott ... indián törzs főpapja isteneknek kiált... ...ki őket, és segítségükkel törzsfőnököt ...észül megfosztani hatalmától. A kincs... ...ádászoknak nemcsak az arannyal, ha... ...em Eldorádóval meg a barátságukkal ... kell valamit kezdeniük a végén.

S. B. P.

...iskolások, akik már tanítanak valahol, de visszajárnak, mert a Zenés Színpad, amely most ünnepli huszadik születésnapját, az életük része. Nem csoda, hiszen olyan bemutatókat tartottak, mint az Egy szerelem három éjszakája, a La Mancha lovagja, a Koldusopera, a My Fair Lady, a Hegedűs a háztetőn vagy a Kabaré. Nívódíjakat nyertek, sorra hozták el színjátszó fesztiválok első díjait. Vendégszerepeltek Németországban és Erdélyben és itthon, több vidéki városban. Egy-egy darabot egy évig próbálnak, esténként és hétvégeken. Megszállottnak kell lennie annak, aki ezt hosszú évekig vállalja azért a néhány csillogó estéért, amikor a rivaldafényben állhat.

Megszállottak a Zenés Színpad vezetői is: *Frigyesi Tibor,* a Magyar Állami Operaház rendezője, aki dramaturg, díszlet- és jelmeztervező is és *Döbrössy János* zenei vezető, a főiskola ének-zenei tanszékének vezetője. Mindketten szinte ingyen, főiskolai órabérért tartják életben a színpadot évek óta. Frigyesi Tibor azt mondja, hogy jubileumi előadásnak azért választották éppen a Nyomorultakat, mert hihetetlen életörömet sugároz.

Döbrössy János tizenhárom éve vette át a színpad zenei vezetését a nyugállományba vonuló alapítótól, *Gerenday Endrétől.* Ő az előadások zenei anyagának felelőse, betanítója, hangszeres közreműködője. A színpad az ének-zene szakkollégistákra épül, akik kiemelt óraszámban, heti három-négy órában tanulnak hangszeres zenét, karvezetést, zeneelméletet. Ők alkotják a Zenés Színpad magját: minden évben felvételi van, szerepjátékot és színpadtechnikát is tanulnak. Még nagyobb lett az érdeklődés a színpad iránt, amikor 1989-től a főiskolán bevezették a zenei alkalmassági vizs-

Jelenet a La Mancha lovagjából

gát, s 1993-ban a főiskolai képzést háromról négy évre emelték. Ekkor alakultak meg a főiskola kamarakórusai, amelyek szép sikereket értek el az országos kórustalálkozókon.

De az igazi kihívás továbbra is a Zenés Színpad. Tehetség és kitartás kell hozzá, hogy valaki eljusson a díszlettologatástól a főszerepig. Képezni kell a hangját, színészi eszközeit. Nagy segítség, hogy a „régiek" visszajárnak – Jean Valjeant is egy régi diák alakítja a Nyomorultakban. A fiatalok sokat tanulnak tőlük, ők pedig visszaálmodják magukat a boldog diákévekbe. A felnőttek közül sokan lettek zenepedagógusok, s a példa ragadós: iskolájukban ők is megcsinálták a maguk diákszínpadát. A hallgatók közül sokan játszanak stúdiószínházakban, kísérleti műhelyekben. Egy hivatásos operaénekes is kikerült már a színpad tagjai közül.

De itt nem is bombasztikus hang a lényeg, hanem a hiteles színészi alakítás, a lelkesedés, amitől az egész produkció „átjön a rivaldán". Persze csak képletes értelemben, mert nincs is rivalda, ahogy függöny sincs, a jelmezek az Operaház leselejtezett darabjai, a díszleteket maguk állítják össze. Az előadások bevételeiből és különféle pályázatokból vettek reflektorokat, hangosító berendezést, korszerű vezetékeket. S ha marad egy kis pénz, azt újabb produkció előkészítésére fordítják.

A tanszékvezető szerint ez egyfajta szeretetszínház. Mindenki örül a másik sikerének, senki sem „játssza le" a másikat. A névtelen statiszta ugyanolyan rangú résztvevője az előadásnak, mint a főszereplő.

Bonifert Mária

— **A kormányzó ünneplése Baranya megye közgyülésén.** Pécsről jelentik: Baranya vármegye törvényhatósági bizottsága hétfőn délelőtt *Blaskovich Iván* főispán elnöklésével rendkivüli közgyülést tartott. Napirend előtt leleplezték a kormányzó mellszobrát. *Fischer Béla* felsőházi tag mondott ünnepi beszédet, amelyben a kormányzót — *Szent István* és *IV. Béla* király mellett — mint *harmadik magyar honalapitót jellemezte.* A kormányzó ur — mondotta — mindenkor példaképe lesz a magyar kötelességtudásnak és hazaszeretetnek. A beszéd végén a közgyülés tagjai felállva percekig lelkesen ünnepelték a kormányzót.

— **A pápa elnökölt a pápai tudományos akadémia évadnyitó ülésén.** Vatikánvárosból jelentik: A pápai tudományos akadémia évadnyitó ülésén, noha az időjárás esős és hideg volt, maga a *Szentatya elnökölt* és háromnegyed óráig tartó beszédet is mondott. Az ülésen a *Vatikánnál* megbizott diplomáciai testület tagjai majdnem teljes számmal megjelentek.

— **A házelnöki állás pártatlansága Angliában.** Chamberlain angol miniszterelnök, mint londoni lapokban olvassuk, tanácskozásokat folytat a parlament valamennyi pártjával, hogy a Ház elnökének, a Speakernek pártokon felülálló pozicióját biztositsa. A Ház jelenlegi elnökével, E. A. Fitzroyval szemben ugyanis a kerületében, Daventry-ben a munkáspárt erős ellenzéki mozgalmat inditott. Ez a mozgalom ellentétben van az angol parlament iratlan szabályaival. Hogy megóvják a parlament elnöki állásának pártokon felül álló tekintélyét, felmerült az a gondolat, hogy egy uj választókerületet alakitsanak az elnök részére. Ezt az uj kerületet „Szent István kerületének" akarják elnevezni.

OLASZ ÉS MAGYAR SZINEK

(Gáspár Antal rajza.)

azonossága testvéri harmóniában juttatta kifejezésre a magyar nemzet háláját a Duce és az ifju és zseniális gróf Ciano olasz külügyminiszter iránt, aki a magyar államfő vadász-vendégeként ma Budapestre érkezett.

— **Kéményseprő.** — „Mi van akkor, ha a kéményseprő térdig jár a hóban?"

Felelet:

— Tél van!

Ez a régi tréfa valóra vált tegnap, a havazásban. Jött egy kéményseprő, vidáman csattogott a papucsa, két szeme nevetett a kormos arcában. Vigan ment az utcán, mintha Andersen meséskönyvéből vágták volna ki, élvezte népszerüségét, amely mindenhonnan rámosolygott. Mert az emberek szeretnek találkozni a kéményseprővel: szerencsés jelnek tekintik a találkozást. Lám az a kedves falusi leány, sok szines szoknyában, megérinti babonásan a kéményseprő vállát és azután fölszáll a villamosra. És ime, kiderül, hogy ismerik egymást. A kéményseprő utána kiált:

— Ujévkor hozok egy kis szerencsét, Jucika!

Még hallik a leány hangja:

— Aztán biztosan eljöjjön ám. Várjuk!

Már röpiti tova a villamos kocsi, de visszanéz a lány. Integetnek egymásnak, mosolyognak egymásra, ragyog a szemük, a kéményseprő papucsa még vigabban csattog és élesen, boldogan fütyül egy divatos, uj mozinótát.

— Mi van ilyenkor, ha találkozik a kéményseprő egy kedves leányzóval. Mi van ilyenkor, mégha térdig jár is a kéményseprő a hóban?

— Tavasz! (*)

Kockázat

Egy betörő betört az elmult este.
Nyomában vannak — s menthetetlenül
E nagy hidegben, hüvösre kerül.

Csak hidegen . . . !

A szigeti strandon öten fürödtek
Tegnap. — Azt beszélik, hogy szerfölött
Fagyosan viselkedett mind az öt!

(*)

— **„Gyógyintézet" a léggömbben.** Los Angelesből irják: Igazi amerikai jellegü ötletre jutott egy élelmes losangelesi orvos. Betegeit, akik magaslati levegőre szorulnak, nem küldi a hegyekbe, hanem kötött léggömbökkel viteti fel őket olyan magasra, ahol már megtalálják a gyógyuláshoz szükséges légköri viszonyokat. Erre a célra hatalmas kötött léggömböt bérelt ki, amelynek fényüző kényelemmel berendezett kosarában egyszerre négy személy foglalhat helyet. A gömböt reggel nyolcszáz-ezer méternyire felbocsátják s a betegek egész napon át, kényelmes fekvőszékekben élvezhetik a „magaslati" levegőt, az eléjük táruló pompás kilátással együtt. Este aztán a gömböt visszahuzzák a földre. Azt mondják, hogy a különös „léggömbszanatórium"-nak nagy sikere van és az orvosnak máris akadnak utánzói . . .

— **Romániából évenként huszezer vagyontalan zsidó családot akarnak államköltségen kivándoroltatni.** Bukarestből jelentik: A romániai zsidó szervezetek megkezdték a nemkivánatos zsidók kivándorlására irányuló terv tanulmányozását. Évenként huszezer vagyontalan zsidó család kivándoroltatásáról volna szó. A kivándorlást a Romániában élő zsidók vagyonára kivetendő *10 százalékos adóból fedeznék.*

— **Tanitsanak pályaválasztási ismereteket a középiskolában.** Az alábbi sorokat kaptuk: Általános a felfogás, hogy a középiskolák tananyaga tulzsufolt. Mégis, ha figyelembe vesszük a középiskola célját, az általános ismeretszerzést és az előkészitést a felsőbb iskolába, tátongó ürt találunk a középiskolai tantárgyak tömkelegében. Hiányzik a középiskolai tantárgyak közül *a pályaválasztás ismerete.* A diákok általában nem ismerik az élet lehetőségeit. A pályaválasztás lehetőségeiről sem otthon, sem másutt nem kapnak kellően széleskörü felvilágositást. Szerencsés az, aki ösztönszerüen rátalál az egyéniségének megfelelő pályára. Viszont a köz kára, ha tagjai tehetségüknek meg nem felelő pályán keresik boldogulásukat. Ha a középiskolában pályaválasztási felvilágositó ismereteket nyujtanának, ha feltárnák a középiskolás diákok előtt a különböző pályák tartalmát, szépségeit, nehézségeit, igéreteit, föltételeit, akkor egyrészt csökkentenék azok számát, akik egyéniségüknek meg nem felelő pályára mennek, másrészt termékeny becsvágyat keltenének a pályaválasztás előtt álló ifjuság lelkében és fölébresztenék az ott szunnyadó tehetségeket. Természetes következménye lenne ennek az is, hogy a ma annyira ajánlott, de még „népszerütlen" kereskedő, gazdasági, ipari és pénzügyi pályák rátermett tehetségekkel népesednének be. Dr. *B. M.*

— **Ideges embereknél és lelkibetegeknél** az igen enyhe hatásu, mindig megbizható természetes **„Ferenc József"** keserüviz — reggel éhgyomorra egy pohárral bevéve — kiadós bélürülést, jó gyomoremésztést és elegendő étvágyérzetet hoz létre. Kérdezze meg orvosát.

A külföldi tőzsdék zárlata

Newyorki gyapottőzsdezárlat. Északamerikai fully midling loko 8.71 (8.66), jan. 8.29—8.30 (8.24), febr. 8.28 (8.22), márc. 8.27 (8.21), ápr. 8.16 (8.10), máj. 8.07—8.10 (8.00), jun. 7.95 (7.86), jul. 7.80—7.82 (7.72), aug. 7.71 (7.63), szept. 7.62(7.54), okt. 7.55 (7.46), nov. 7.56 (7.47), dec. 7.58 (7.48) cent per libra.

Chicagói sertés- és zsirpiac. Sertészsir irányzata tartott: dec. 6.85, jan. 6.85, márc. 7.35, máj. 7.52½, élő sertés könnyü 7.40—7.65, nehéz 6.90—7.15 cent per libra.

Londoni fémtőzsdezárlat. Réz, ólom tartott, ón, horgany alig tartott, ezüst nyomott volt. Vörösréz standard 43 7/16—43½, 3 hónapra 43 11/16—43¾, lesz. árf. 43½, elektrolyt 49¼—50, best. sel. 48¾—50, ón standard 213½—213¾, 3 hónapra 214⅝—214¾, lesz. árf. 213½, straits 219½, ólom külföldi prompt 15—15 1/16, 3 hónapra 15⅛—15 3/16, lesz. árf. 15, horgany prompt 13 9/16—13⅝, 3 hónapra 13 11/16—13¾, lesz. árf. 13⅝, ezüst prompt 21¼—21¼, 3 hónapra 20¼—20¾, lesz. árf. 21¼.

Délamerikai terménytőzsdék zárlata. Buenos Ayres: buza dec. 5.90, febr. 7.00, tengeri dec. 7.65, jan. 7.70, febr. 7.90, zab dec. 4.60, lenmag dec. 13.76, febr. 13.75 peso. Az irányzat szilárd. — Rosario: buza dec. 5.65, febr. 6.90, tengeri dec. 7.35, febr. 7.75, lenmag dec. 13.50, febr. 13.55 peso.

Chicagói terménytőzsdezárlat. (Zárjelben előző zárlat.) Buza dec. 64—63⅞ (63¾—63⅝), máj. 66⅞—66¾ (66½—66⅜), jul. 66½—66⅜ (66¼—66⅛), tengeri dec. 50¼ (49⅜) máj. 52½ (52), jul. 53⅜ (52¾) zab dec. 27¾ (28), máj. 28½ (28¾), jul. 27¼ (27⅛), rozs dec. 42¼ (42⅛), máj. 45 (45), jul. 44⅞ (44⅞) cent per bushel.

Élelmiszerárak kicsinyben

Marhahus: rostélyos, felsál 160—240, leveshus 128—200 fill. kg-ként. Borjuhus: comb 260—320, vesés 180—240. Juhhus: hátulja 140—160, eleje 100—140. Sertéshus: karaj 190—240, tarja, comb, lapocka 164—200, oldalas 148—176, szalonna, zsirnak való 140—160, háj 156—170, zsir 160—170. Élő tyuk drb. 220—350, csirke 100—280. Tisztitott tyuk 130—180, csirke 150—260, lud hizott 110—150, ruca, hizott 120—160 fillér kg-ként. Tojás: tea drb. 10—12, kg. 190—210, főző és apró drb. 8—10, főző és apró kg. 180—190. Halak: ponty, élő kg. 120—180 jegelt és nem élő 100—140. Tej és tejtermékek: teljes tej liter 30, tejföl 100—120, teavaj (tömb) kg. 340—340, pasztörözött (tömb) 360—360, tehénturó sovány 60—80. Kenyér: fehér 42—46, félfehér 34—38, félbarna 32—36, barna 20—22. Szárazfőzelék: lencse 44—96, borsó 40—56, bab, fehér, aprószemü 36—52. Zöldségfélék: burgonya Gülbaba 10—13, nyári rózsa 12—14, őszi rózsa 10—12, Ella 9—10, kifli 20—24, vöröshagyma makói 14—16, fokhagyma 24—40, fejeskáposzta hazai 8—12, kelkáposzta 20—30, savanyukáposzta 18—20, petrezselyem és sárgarépa vegyesen 16—20, kalarábé 12—20, sóska 60—100, paraj 36—90, főzőtök 20—34, karfiol tisztitott 30—60, sütőtök 10—14 fillér kg-ként. Gyümölcs: fajalma 68—140, közönséges, válogatott 48—76, fajkörte 80—160, narancs sárgabélü 64—120, szőlő kötözött 64—140, gesztenye 64—120, mandarin 84—130 fillér kg.

— **József Ferenc királyi hercegék Komáromban.** Komáromból jelentik: Vitéz *József Ferenc* királyi herceg és felesége, *Anna* királyi hercegasszony vasárnap Komáromba érkeztek. Látogatást tettek *Alapy Gáspár* kormányfőtanácsos, polgármesternél, aki ebédre vendégül látta az előkelő vendégeket. A királyi hercegi pár délután *Alapy* polgármester kiséretében *Surányi Ferenc* apátplébános kalauzolásával megtekintette az uj katolikus templomot, a zárdaiskolát, majd a polgármester kiséretében átment a felszabadult Komáromba és *Hennyey* tábornok vezetése mellett megtekintette a várat.

— **A Jogászbál nyitja meg a farsangot.** Mint minden évben, most is a Jogászbál lesz az első farsangi mulatság, amelyen felvonul a főváros és az ország előkelő társasága. A százhuszonötödik, jubileumi Jogászbál egyik érdekessége, hogy ezen lesz együtt először a felszabadult Felvidék magyar uri társasága a budapesti bálozó közönséggel. A Felvidék társadalmának a Jogászbálon való részvételét külön „Felvidéki bálbizottság" késziti elő, és ez az első eset, hogy a bálra utazók számára utazási kedvezményt is biztositottak. Közelebbi felvilágositásokat ad és a meghivóigényléseket a bálbizottság intézi (Ferenciek tere 4. Telefon 187—408).

— **„Kassai haditudósitók" összejövetele.** Vitéz técsői Móricz Kálmán huszárszázados vezette nagy szakavatottsággal és szeretetreméltósággal a rozsnyó—kassai sajtócsoportot a felejthetetlen *felvidéki bevonulás* alatt. Most egy budai vendéglőben *baráti társasvacsorán* találkozott a volt „haditudósitókkal". Az estén az egybegyültek elhatározták, hogy a közösen átélt történelmi napok emlékére *állandósitani fogják* ezeket az összejöveteleket.

— **A Hermes Biztositó ügyében december 30-án hirdetik ki a törvényszék itéletét.** A büntetőtörvényszék *Héthelyi-tanácsa* hétfőn folytatta a Hermes Biztositó vezetői bünügyének tárgyalását. A Magyar Rokkantsegélyző és Nyugdijegylet — mint emlékezetes — egyesült a Hermes Biztositóval. Csakhamar olyan sok panasz érkezett a hatóságokhoz a tagok részéről, hogy a belügyminiszter augusztus közepén felfüggesztette mindkét intézet működését. Utóbb derült ki, hogy a vezetőség az intézetek működésének felfüggesztése után *hamis keltezésü állitólagos igazgatósági ülésekről szóló jegyzőkönyveket készitett*, ezekben önmaguk fizetését felemelték, nagyösszegü végkielégitéseket állapitottak meg maguknak, sőt hamis jogcimen a Hermes Biztositó autóját eladták *Bárdos Ferenc* volt vezérigazgatónak. A korábbi tárgyaláson a törvényszék már kihallgatta a vádlottakat, akik tagadták bünösségüket. Hétfőn vitéz técsői *Móricz István* bankigazgató, a Rokkantegylet és a Hermes Biztositó miniszteri biztosa tett tanuvallomást. Elmondta, hogy augusztus 17-én megjelent *Bárdos Ferencnél* és az igazgatók előtt közölte, hogy a belügyminiszter őt nevezte ki miniszteri biztosnak és figyelmeztette az igazgatókat, hogy a Hermes nevében nincs joguk semmiféle intézkedést tenni. Augusztus 18-án a megszökött *Bárdos Ferenc* mégis bement a hivatalba és a vádlottak segitségével régebbi keltezési hamis okiratokat készitettek. Dr. *Lechner József* miniszteri tanácsos elmondta tanuvallomásában, hogy az egyesület felfüggesztése előtt napokkal magához hivatta *Bárdos Ferenc* vezérigazgatót és *Kovács Ferenc* ügyvezető igazgatót és a tanácskozás alapján *Bárdos* jól tudhatta, hogy a Hermes Biztositó ügyei ellenőrzés alá kerülnek, intézkedési joguk pedig rövidesen megszünik. Dr. *Késmárky Ernő* kir. ügyész vádbeszédében a vádlottak megbüntetését kérte, a védők viszont felmentést inditványoztak. Az itéletet december 30-án hirdetik ki. A törvényszék elrendelte az egyik letartóztatásban volt vádlott, *Halászovics Leo* igazgató szabadlábrahelyezését, mig *Kovács László* ügyvezető igazgató továbbra is fogságban marad.

— **Főbelőtte magát az apósa ablaka alatt.** Léváról jelentik: *Dubovszki Mihály* lakatossegéd, aki évek óta elváltan élt feleségétől, apósa ablaka alatt főbelőtte magát és meghalt.

— **Hirtelen halál az utcán.** A Damjanich-utcában *Martina Dragien* nyelvtanárnő hirtelen összeesett és mire a mentők megérkeztek, meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Halálozás.** *Szikla Adolfot* kedden délután három órakor temetik a kerepesiuti temetőben a főváros által adományozott diszsirhelyre.

Rözge László szobrászművész f. hó 18-án elhunyt. Temetése 20-án d. u. 3-kor a rákoskeresztúri temetőben.

Vitéz *Laboczy Ferenc* csemegekereskedő, a volt szabadkai cs. és kir. 86. gyalogezred többszörösen kitüntetett törzsőrmestere, *Budapesten* meghalt. Kedden délután három órakor temetik a farkasréti temetőben. A 86/III. zászlóalj bajtársait felkérik a temetésen való megjelenésre.

Kolosvári Kolossváry Andorné szül. *Heyder Laura* 73 éves korában *Budapesten* meghalt. Kedden délután temetik *Pécsett* a családi sirboltba.

Döbrönte Ferenc kemeneshőgyészi földbirtokos 80 éves korában meghalt.

Tassy Károly szajoli földbirtokos f. hó 15-én, 70 éves korában elhunyt.

Özv. *Kőszegi Istvánné* hosszas szenvedés után, f. hó 15-én, 71-ik évében Pomázon elhunyt.

TÖRLEY
RÉSERVÉ AMÉRICAIN

A régi jó világból

Ungi vendégurnak fapohár elébe
Bádogtányért tégy csak a keze ügyébe
Uri mutatásnak másként kárát látod,
Mehet a szemetre becses porcellánod.

Igy énekelte ezt valamikor Aszalay Gergely uram, balkányi kántor, miután Bényey János ungi nemesurral és természetével Katona István abapusztai kuriájában megismerkedett.

Aszalay uramnak nem volt igaza, mert egy-két garázdát nem számitva, régen is igazi magyar urak voltak az ungiak. A Pálóczi Horváthok, Bernáthok, Ubrezsyek, Galgóczyak, meg a többiek.

Bényey János uramnak azonban nagyon toportyános volt a naturája. Ha több csuszott torkára a kelleténél, összetört mindent, ami a keze ügyébe esett. Egyik-másik uri helyen egy-egy hangosabb éjszakán felére apasztotta a familiáris porcellánt, meg a pohárkészletet. De alig szóltak érte, mert akkor ugy tartották, hogy a vendégnek mindent szabad.

Kulin István uram mégis csak kitett vele Jármiban. Menyasszony lett az egyik Bényey-kisasszony s meg kellett neki vásárolni a dukáló porcellánt, meg a vászonkelengyét. Bényey Jánosné, Amália asszony, Szabolcsból került el s az erreváló uri familiák pedig a debreceni hires kalmárok portékájához ragaszkodtak.

Unghoz közelebb esett volna Kassa. Amália asszony kijelentette, hogy neki is Debrecenből kell a vászonnemü, meg a porcellán.

Maga nem indulhatott neki, mert reumás, vagy ahogy akkor mondták, podagrás volt az istenadta.

János ur tette tehát zsebre a gyapjuból meg a tinókból összekerült kincseket s ő ment egy futókocsival és két igásszekérrel Debrecenbe.

Amália asszony jegyzései szerint össze is válogatódott minden „bol beli szükséges" s Bényey János visszaindult ungi pátriájába.

De ha már a Nyiren járt, ugy gondolta, hogy szétnéz az atyafiságos házakban. Két-három helyen megtelepedett s a két igának meghagyta, hogy menjenek előre s Jármiban, Kulin István tekintetes urnál várják be.

Szabolcs, Szatmár, Bereg — a három rokon vármegye — Kulin bánnak hivta a tekintetes urat, mert az ősi irások szerint bosnyák bán volt valamelyik üke-őse. Félelmetes ember volt különben. Amikor egy-egy megyei választáson fokossal is kellett argumentálni, mindig Kulin István dirigálta a felvonultatott szilvafásokat. Szerette a paprikásabb tréfákat s ilyesmit csinált Bényey János atyafiával is, az emlékezetes látogatáskor.

Kulinné tekintetes asszony átment rokonlátogatásra Beregbe s Bényey János atyafiát csak István ur fogadhatta.

— Hozott az Isten, atyámfia, de ha már itt vagy, szeretném előránlani a többi rokonokat is, jókomákat is. Helyből, Dobosról, Vitkáról, meg Pályiból. Csak baj van a házban. Az asszony elvitte az almáriomok kulcsait s nincs edény, amivel terittessek.

— Ennyi baj legyen, komám. Itt van kint a szekéren két láda porcellán, meg pohárnemü, a lányom asztalravalója. Behozatjuk s urasan megterittetünk.

Igy is lett s az előkerült tizenöt-husz vendég közt tetejére ment Bényey uram vigaskodása. Éjfél után már verte a falhoz a poharat, az üvegkancsót, meg a porcellántányért s a széthullott cserepeken járta duhaj muzsikára a verbunkost.

Kulin István pedig minden pohár- vagy tányérhajitásnál megbiztatta:

— Apróra, komám, apróra. Uré az, ne sajnáljuk.

Alig is maradt mutatónak a drága porcellánból, meg a szép üvegnemüből.

Indulásnál aztán eszébe jutott Bényey János uramnak az asztalravaló.

— Na, testvér, bepakkoltattad a portékát? — fordult Kulin Istvánhoz.

— Itt van az oldalszobában, de nézd meg, komám, hogy nem hiányzik-e valami? Meg aztán tudni akarom, hogy ferslógba rakassam-e, vagy zsákba.

Össze is volt ott minden seperve az utolsó üvegcserépig.

— Hát e meg micsoda? — kapott a fejéhez Bényey uram.

— Mán csak tudsz emlékezni, testvér, — mondta rá Kulin tekintetes.

Bényey János uram — mit tehetett — az egyik igát visszaforditotta Debrecenbe, ahol másodszor vette meg a kisasszonylánya porcellánját.

Amália asszony csak esztendő mulva tudta meg a dolgokat, amikor sok csodálkozás után elmondták neki, hogy Bényey János tekintetes miért hagyta abba régi tempóját. Mert bizony attól fogva nem tört el egy cseréptálat sem. De Kulin Istvánnak a nevét sem szerette hallani.

Keéky István.

RAGASZKODJON A HUNGÁRIA BORPINCE PALACKOS BORAIHOZ

NAPI HIREK

Az eltünt komáromi Biblia

Másutt megirjuk, hogy vasárnap a Kisfaludy Társaság megkezdte felvidéki vándorgyüléseinek sorát Komáromban. A gyülés után a Kisfaludisták szétszéledtek, ki ide ment, ki oda. A gyülésnek egyik szereplője, *Szász Károly*, a neves költő, Nagy-Magyarország utolsó képviselőházi elnöke, a református parochiára tartott.

— Megyek meglátogatni Galambos Gedeont.

— Zoltán ott a lelkész, kegyelmes uram — figyelmeztették.

— Tudom, jól tudom. De a fia Gedeon. Őt megyek meglátogatni. A hatéves Gedeont.

Elkisértük a parochiára a kegyelmes urat. A parochia most a régi kollégiumban rendezkedett be, ahol valaha Jókai is elemista-iskoláit járta. Persze nagy volt az öröm a Galambos-portán, hiszen *Szász Károly* sok mindenen felül még református püspöki sarj is.

A kölcsönös örvendezések után rátért Szász Károly látogatásának okára.

— A Gedeon gyereket jöttem megcsókolni. Eljutott hozzám, mit követett el, még a csehek alatt, most egy éve.

Előkerült valamennyi Gedeon-gyerek, számra hárman, a legidősebb köztük a keresett Gedeon. Szász Károly össze-vissza öleli, csókolja, könnytől csillog a szeme, ahogy mondja:

— Hát te voltál az? Eljutott ám tettednek hire, fel Budapestre, hozzám is. Tudod-e — fordult hozzám Szász Károly —, mit követett el ez a gyerek? Egy nap eltünt itt a házi biblia. Tüvé tesznek érte mindent, sehol. Mig végül egy napon azon kapja az apja Gedeont, hogy valamit dugdos az előszobában. Odaugrik, elkapja a kezét. Az eltünt Biblia volt. Sirt a gyerek keservesen.

— Mit dugdostad előlünk a Bibliát? — szólt rá az apja és önkéntelenül rányit az egyik oldalra, melyről szalag ragyog rá. A háromszinü. A Galambos-apának elszorult a torka.

— Emiatt? — kérdezi végül.

— Emiatt. Ide a Bibliába tettem és titokban az imádságok könyvében nézegettem, ha csak lehetett.

— Előttünk, a szüleid előtt, titkoltad a magyar szint?

— Féltem, apám, *hogy tán a cseheknél miattam baja lesz, ha kitudódik, hogy mit nézegetek.*

— Hát ezt tette ez a Gedeon-gyerek! — kapta ujra karjai közé Szász Károly a szöszke kis magyart. Ez meg, amig hőstettét mondták, amig kapta az ölelést, a cuppanós puszikat, egy kukkot se szólt.

Minek is szólna. Hiszen magyar szive diktandójára megtette a legtöbbet: eldugta a Bibliát, csakhogy a szent könyvből állandóan imádkozhassék az eltiport magyar szinekért.

Ráskai Ferenc.

— **Külföldi kitüntetés.** Genfből jelentik: Olaszország királya és Etiópia császára az olasz Korona-rend középkeresztjével tüntette ki *Bartók László* követségi tanácsost, a genfi magyar képviselet ügyvivőjét. A kitüntetést *Bova-Scoppa* olasz követ a hozzá beosztott tisztviselők jelenlétében ünnepélyes keretek között nyujtotta át Bartók tanácsosnak. Üdvözlőbeszédében Bova-Scoppa meleg elismerő szavakkal domboritotta ki, hogy az olasz-magyar barátság Genfben is kiállotta a tüzpróbát.

— **A hercegprimás Esztergomban.** Serédi Jusztinián hercegprimás a Szent István Akadémia ünnepi ülése után fogadta *Darányi Kálmán* képviselőházi elnök és *Szinyey Merse Jenő* alelnök tisztelgő látogatását, azután visszautazott székhelyére, Esztergomba.

— **Felvidéki képviselők a hősi halottak rekviemjén.** A felvidéki hősi halottak emlékére december 20-án, kedden délelőtt 11 órakor a ferencrendiek belvárosi templomában rekviem lesz, amelyen a szentmisét uzdóczi *Zadravecz István* tábori püspök mondja és ugyancsak ő tartja a szentbeszédet is. A rekviemen résztvesznek a felvidéki képviselők, az egyetemi ifjuság és a volt lövészalakulatok egyenruhás tisztjei. Itt emlitjük meg, hogy a lövészalakulatok leszerelt tagjai számára az Ébredő Magyarok helyiségében (VIII., Baross-utca 42. II. 10.) jogvédő iroda nyilt meg. (Hivatalos órák hétfőn, szerdán és pénteken délután 6—8 között.)

— **A Magyar Ügyvédek Nemzeti Egyesületének állásfoglalása a zsidókérdésben.** A Magyar Ügyvédek Nemzeti Egyesülete, a keresztény magyar ügyvédek tömörülése, hétfőn este a Baross Szövetség székházában rendkivüli közgyülést tartott. A közgyülés egyetlen tárgya a választmány és az elnöki tanács által *az ügyvédpolitikai magatartás kérdésében* hozott határozati javaslat elfogadása volt. Dr. *Krüger Aladár* elnök megnyitó beszédében rámutatott az ülés történelmi jelentőségére. Az ügyvédség — mondta — soha nem volt ellenséges érzülettel a helyes asszimiláció gondolatával szemben. A magyar nép is két nép összeolvadásából keletkezett és a történelem folyamán minden területén előforduló népet magába tudott olvasztani, kivéve egy fajt: *a zsidóságot.* A beolvadás legfőbb előfeltétele a lelki és erkölcsi áthasonulás, ami, sajnos, a zsidóság nagy többségénél nincs meg. Nem a gyülölet vezet bennünket, csak szeretjük a magunk fajtáját. A fajszereteten alapuló hivatásszeretet inditott cselekvésre.

Vitéz dr. *Szabó Lajos* ismertette a határozati javaslatot. A MÜNE ebben leszögezi, hogy a zsidókérdésben nem felekezeti, hanem faji alapon áll. Miután a zsidó ügyvédség az Ügyvédi Kamarában 50 százalék erejéig foglal helyet, a zsidótörvény által engedélyezett 20 százalék helyett, a MÜNE felhivja tagjait, hogy *a Budapesti Ügyvédi Kamarában viselt tisztségükről mondjanak le* és a kamarai önkormányzatban jelölést csak akkor fogadjanak el, ha a választás alá kerülő valamennyi tisztség, illetve megbizatás 60 százalékát a MÜNE jelöli ki, ha *ugyanezen tisztségek legfeljebb 20 százalékát töltik be zsidó ügyvédek és végül ha a fennmaradó mintegy 20 százalék a zsidó-pártok által javaslatba hozott* olyan keresztény ügyvédek közül fog kijelöltetni, akiknek jelölését a MÜNE is elfogadja. Dr. *Kádár Mihály* orvos a MONE nevében tett barátsági nyilatkozatot, majd a közgyülés a javaslatot egyhangulag *elfogadta.*

Rözge László

Jégvirág

Ritkán köszöntött igazi nagy tél ránk az utóbbi években, ritkán csillogott jégvirág az ablakokon. Ahol kora tavasszal az első hóvirág mosolyog, ahová májustól a haragoszöld levelü, sötétpiros muskátli költözik, ott most halaványan, fázósfehéren, szinte kisértetiesen szeszélyes vonalaival megjelent a jégvirág. A tél fagyos lehelete varázsolja oda az ablaküvegre. Nincs szebb, nincs tökéletesebb üvegfestmény a jégvirágnál, nincs az a művészképzelet, amely versenyezhetne meglepő formáival, különösen körbefutó, majd fölfele ivelő vonalaival. Mondják, hogy egyszer akadt egy művész, aki tanulni akart a jégvirágok vonalaiból, megfigyelte és gondosan lemásolta azokat és azután — eldobta a rajzot! Mert a valóságban szegényesen festett a másolat, nem volt meg benne a tél csillogó, zuzos hidegsége, hófehér, szinte földöntuli leheletszerüsége. Régi nagy telek idején, alacsony házikók során, rálehelt az udvarló a földszintes ablakra. — „Miért?" — kérdezték tőle. Az volt a válasz: „Hogy tanuljon tőle Sárika, vagy Klárika, vagy ahogyan hivták az „illetékes" leányzót! Ime, hogy fölenged a jégvirág fagyossága egy kis melegségre, az első leheletszerü csókra . . . egészen elolvad tőle!" Havas télidőn, rohanó utcák során, ime, megállunk egy pillanatra a jégvirágtól csillogó ablak előtt és elmult szép telek jutnak az eszünkbe.

— **Herceg Kinsky Ulrich meghalt.** Bécsben — mint onnan jelentik — szombaton délben negyvenötéves korában meghalt herceg *Kinsky Ulrich*. Halálát szivszélhüdés okozta. Édesatyja néhai Ferenc József császárnak és királynak főistállómestere volt. Herceg *Kinsky Ulrich* jelentős szerepet játszott Ausztria sportéletében. A lóversenypályákon ismert volt a versenyszine. Kitünő telivérei voltak. Az urlovassport terén inkább a vezető és a mecénás szerepét töltötte be. Elnöke volt az *Öst. Renn und Campagne Ges.*-nak, valamint a *Reit- und Poloclub*nak. A csatlakozás után mindkét elnökségről lemondott. Mint sportrepülő — elnöke volt az *Osztrák Aeroclubnak*. Európa sportrepülői részére nagyszabásu körrepüléseket rendezett. Maga is kitünő pilóta volt, aki már a világháboruban is kitünt. Mint vadász, sportrepülő és urlovas sokszor járt Magyarországon.

— Ha jól megfőzik, — vélte Hovanyecz koma — rúgós lesz, mint a gumi.

Szopkó Mihály nem győzött hálálkodni eleget s abban a pillanatban már utasította is a feleségét:

— Erzsi te, rakjál tüzet s főzzed a taplót, hogy puha legyen holnap estére!

Az asszony elszontyolodva próbálta figyelmeztetni:

— Ember, ember, térj eszedre! Ki hallott mán taplót enni?

— Nem szeretem az asszonyi povedálást! — intette le fölényeskedve a feleségét Szopkó Mihály. — Különben is a taplót én eszem meg és nem te!

Majd félhangon tette hozzá, maga elé morfondírozva:

— Persze, persze, gyomor kell hozzá.... Az pedig van, hála Istennek!

Erzsébet asszony egy mélyet sóhajtott erre s nekilátott a főzésnek, még akkor este. Főzte a taplót éjfélig, főzte hajnalig, főzte másnap délig. De a tapló maradt, amilyen volt: félig keménynek, félig ruganyosnak. Szopkó Mihály mindazonáltal hetvenkedni kezdett:

— Csakhogy ezzel is jóllakok eccer!... Leheccséges, hogy én is meglátom tőle a nappali csillagokat... No, gyerünk csak!

Feltrancsírozta a taplót, maga elé húzta a tálat s a taplóba vágta a villát. Belehajlott a villa s visszapattant a taplóról...

Erzsébet asszony az ura elé állt ebben a legutolsó pillanatban s összekulcsolta kezét:

— Mihály, Mihály gondold meg a dolgot!

— Gondolkozok én eleget, feleség, — vágta vissza foghegyről Szopkó Mihály, — de csak azt látom, hogy a nagyuraknak van eszük: azt esznek, amit akarnak... Hát most én is úr akarok lenni!

S beleharapott az első szelet taplóba. Rángott bele az állkapcsa.

Nem bírtam nézni ezt a ropogást s befogott füllel menekültem anyai nagyanyámhoz. Később hallottam csak, hogy Szopkó Mihály harmadfélóráig rágott vehemensen, amíg sikerült végeznie a taplóval.

Ferdére estek már a nap sugarai, amire visszafelé mertem volna merészkedni. Nyugtalanító csend volt a faluban, mialatt a Szopkó Mihály háza felé igyekeztem volna. Odahaza semmi különösebb dolog nem adódott elő, mindössze annyi, hogy Szopkó Mihály az udvar hátsórészében henyélt, a szénaboglya alatt, két öklével a csupasz gyomratáját nyomogatta s szívremegtetően nyögött:

— Istenem-Uram, csak most az eccer ne hagygyál el!

— Mi történt, Erzsi néni? — kérdeztem riadtan a nagynénémet.

A nagynéni ingerülten mondta:

— Nohát megívott a taplóra egy félkupa vizet es most beledagadt!

Valóban, Szopkó Mihályra kész szánalom volt ránézni ebben a nyomorult állapotában, miközben a boglya alatt hentergett. Nagy fájdalom marhatta, mert a gyomrát nyomkodta s az arca eltorzult. Hanem akkor meglátott:

— Öcsém, öcsém, itt fogok megdögleni... Kezdem látni mán az ég csillagait, pedig fentjár még a nap...

Nagy-nagy részvétre nyilt meg a szívem, hogy ilyen szerencsétlenségben láttam viszont Szopkó Mihályt. Ép egy vénasszony haladt el az udvar hosszában s hallván a Szopkó Mihály rút nyögdécselését, odalépett hozzá s jószívvel mondta neki:

— Ne hajiccsak poharat a púpjára?

— Mennyék innét, Majszturáné, de tüstént, mert magához csapok valamit! — kiáltott égő kínjai között. — Azért, mert szegénynek teremtett az Isten, nem kén gunyolódni velem nagy tanácstalanságomba...

Majszturáné továbbtotyogott erre, Szopkó Mihály pedig továbbhányta magát a boglya alatt. Később felordított:

— Isten, Isten, mért látogattál meg ennyire? Sose vétettem senkinek!

Meghallotta ezt az ordítást a felesége, kilépett a házból s most már ő is kifakadt, a szíve szerint:

— Az Istent hívod segiccségül? Nem megmondtuk előre, haggyál békét annak a taplónak?

De erre már felhorkant Szopkó Mihály is. Szörnyű fájdalmai ellenére is ülőhelyzetbe erőlködött fel valahogy s megfenyegette a feleségét:

— Hát te is ellenem vagy mán?! A kontyod alá csapok, mihelyt fel tudok állani...

Visszavágódott a boglya alá, tovább fetrengett s szilaj üvöltözésbe fogott.

*

Egy régi szünidőben, mikor a tapló-eset történt, Szopkó Mihály álló hétig hencsergett a boglya alatt. Amikor magához jött volna úgy-ahogy, tizenöt kilót fogyott. Olyan volt, mint a halál...

A lába csak lötyögött a csizmaszárban.

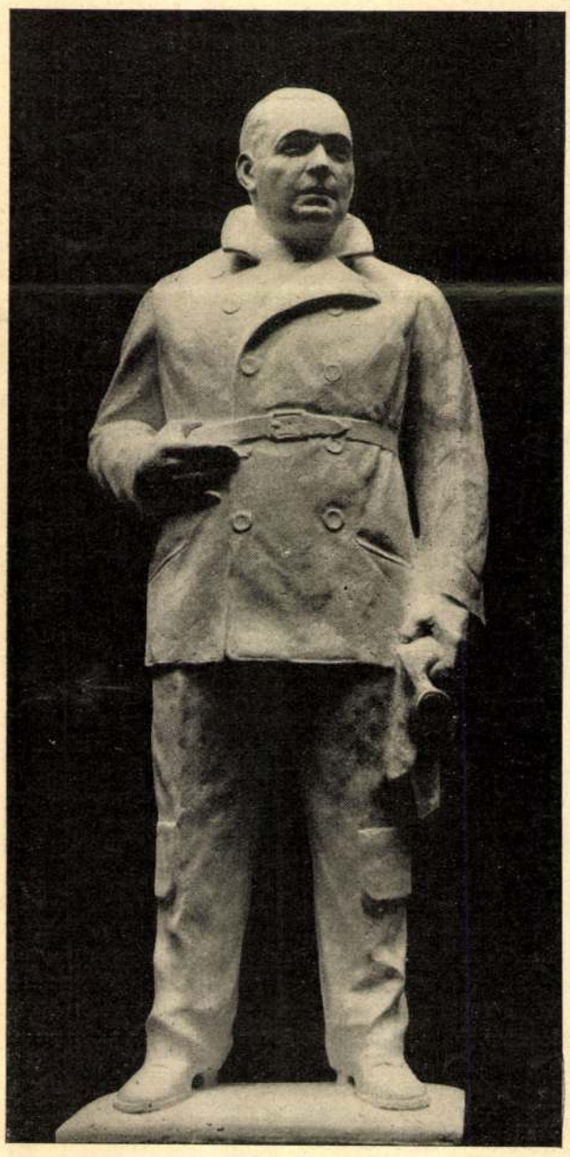

Endresz György, a tragikus sorsú magyar óceánrepülő szobra
A Magyar Aero-Szövetség számára mintázta Rózge László

Új Idők 1932. XXXVIII. 36 sz.

Madách végrendelete

Alsó-Sztregován jártam, ahol Madách Imre, a legnagyobb magyar szellemek egyike, született és meghalt. Az a negyvenegy esztendő foglalkoztat most legjobban, amelyet ennek a születésnek és ennek a halálnak két dátuma közé mért ki a sors.

Ekkora felületességgel, ekkora nemzeti nagyság életét még aligha kezelte irodalomtörténet. Madách-életrajzunk nincs. Palágyi Menyhért írt ugyan könyvet Madách életéről, de ebben megelégedett azzal, hogy feljegyezte a költő fiának, Madách Aladárnak, szóbeli közléseit. Igazi adatgyüjtésről könyvében szó sincsen. Akkor már alaposabb és pontosabb Voinovich Gézának Az Ember Tragédiájáról írt könyve, amelynek célja inkább a nagy mű méltatása, semmint a költő élete folyásának ismertetése, de a lelkiismeretes tudós munkája mégis meglátszik rajta. Mindössze egy könyv van, amelyből emberi Madách-profil bontakozik ki; ezt mankóbüki Balog Károly írta, Madách unokaöccse, s az ő kéziratiból rendezte sajtó alá fia, ugyancsak Balog Károly, aki maga is tollforgató ember; igen tehetséges műfordító. Az idősebbik Balog nevelt fia volt Madáchnak, s amit gyermekéveiről feljegyzett, annak minden sora irodalomtörténeti érték. Csak, sajnos, kevés.

Aki Madách életét meg akarja ismerni, az kénytelen maga kutatni adatok után. Ezt tettem én is. Igen sok és hosszadalmas utánjárással számtalan olyan adatot találtam, amely az eddigi Madách-életrajzoktól merőben eltér. Akkora tévedések várnak itt helyreigazításra, mint például az, hogy a legtöbb életírás szerint a költőnek három testvére volt: Mária, Károly és Pál. Ezzel szemben az alsó-sztregovai katholikus plébánia anyakönyvéből minden kétséget kizáróan megállapítottam, hogy a nagy ember szüleinek, idősb Madách Imre kamarásnak és Maithényi Annának, nem négy gyermeke volt, hanem nyolc: Mária, Eszter, Jozefa, Henrika, Imre, György, Károly, Pál. Valamennyinek halálozási dátumát is megállapítottam, kivéve a Henrikáét. Nem tudni egyelőre, hol és mikor halt meg. Nyiván más községben érte utól a halál, a család ma élő tagjai nem tudnak róla semmit. Remélem, hogy még nyomára akadok. Ugyanígy pontatlanok a nagy költő gyermekeiről eddig ismert feljegyzések. Minden életrajz azt mondja, hogy Madách Imre és Fráter Erzsébet házasságából három gyermek született: Aladár, Jolán és Anna. Holott a csesztvei anyakönyv (Madách a másik családi birtokon, Csesztvén, nem Sztregován, töltötte házassága hét esztendejét) tud még egy Imre nevű negyedik gyermekről is.

Hosszú volna felsorolni, mennyi új adatra bukkan Madách nyomainak kutatása közben a legkisebb fáradság is. Ezúttal egyet akarok elmondani: Madách végrendeletét. Megtalálta a sztregovai kastély mostani lakója, Lázár Pál földbirtokos, Madách Imre unokájának, Flórának, férje. A kezemben volt ez a végrendelet, mély megilletődéssel néztem benne azt a nevet, amelyet egy haldokló lángelme írt utolsó akarata alá. A végrendelet eredeti dátuma 1864. szeptember 4. napja, de a hónapot utólag áthúzta egy lúdtoll és októbert írt helyére. Ez másként nem lehet, mint úgy, hogy a nagybeteg Madách még szeptemberben végrendelkezett, de a testamentum törvényességéhez szükséges tanukat csak egy hónap mulva gyüjtötte össze kastélyában, mikor végét érezte közeledni. A végleges dátum így lett október negyedike. A végrendelet pontos szövegét itt adom az olvasónak.

„Az Atyának, Fiúnak és a' Szent-Lélek Istennek nevében, Ámen!

Miután halálom' órája, mint minden emberé bizonytalan — de bekövetkezése bizonyos lenne, ezennel következőkben nyilvánítom végakaratomat, illetőleg végrendeletemet.

1. Lelkemet a' Mindenható kegyelmébe, testemet az anyaföldnek ölébe ajánlom.

2. Minden vagyonomat, úgy ingatlan javaimat, mint ingóságaimat, — készpénzemet, követelő adósságaimat, fundus instructusomat, szóval összes substantiámat a' legszélesebb értelemben véve hagyom fiamnak, Madách Aladárnak, kit is ekképen általános örökösömnek nevezek.

3. Ezen öszves vagyonom pontosan öszveiratván és leltároztatván, illetőleg megbecsültetvén, ebből két leányomnak, Madách Jolán, — és Madách Borbálának az úgynevezett kötelezettségbeli részök (Pflichttheil) kész pénzben adassék ki; világosan megjegyezvén azt, hogy ezen kötelezettségi rész, birtokállapotom' mostani mivolta szerint — úgy mint az halálomkor találtatni fog — minden akár betáblázott, akár függő 's betáblázatlan adósságaim és terheim betudása, illetőleg a' vagyon' becsértékéből leendő levonása után vétethetik fel, illetőleg, számíttathatik ki.

4. Ezen kötelezettségbeli rész leányaimnak, csak bekövetkező nagykorúságuk 'esetében fizettessék ki; férjhezmenetelük' esetében pedig, az, a'mi a' kiházasításukra fordíttatik ezen öszvegbe betudandó, a' többitől pedig 6% fizettessék addig, míg a' tőkét megkapják.

5. Gyermekeim' gyámjának (tutor) és gondnokának (curator) akarom, rendelem és kinevezem kedves rokonom — és barátomat Veres Gyula urat Szakalban, még pedig úgy, hogy ebbeli megbizatásában és hivatalában korlátlanul és teljes hatalommal járjon és járhasson el, számadással és felelettel semmiféle hatóságnak, avvagy törvényszéknek, vagy bármi hivatalnak ne tartozzék s e' részben soha ne háborgattathassék. — Az ő nemes lelke' kivánságára és megnyugtatására azonban megjegyzem, hogy fiam' Aladár' nagykorúsága' esetében 's bekövetkeztében, annak gyámgondnoki számadásait mutassa be egyszer mindenkorra; mire ha Aladár fiamnak észrevételei lennének, 's ezek kettejök között barátságosan el nem intéztethetnék, 's fiam a' kívánt absolutoriális okmányt kiadni vonakodnék, ezen egyedüli esetben nevezzen fiam két — Veres Gyula gyámgondnok szintén két 's ezen négy választott egyén egy elnököt, kik a' fenforgó differentiákat a' lehető legrövidebb idő alatt compromissionalis bíróság-képen végleg és úgy intézzék el, illetőleg ítéljék meg, hogy ezen ítélettől egyik félnek sem legyen szabad többé sem feljebbvitelt eszközölnie, avvagy bárhová, bármi szin alatt felfolyamodnia.

6. Kedves édes anyám, özv. Madách Imréné asszony, sz. Maithényi Anna, — ha úgy kívánja, és a' meddig óhajtja, a' mostani szokott háztartása mellett, Alsó-Sztregovai eddigi lakásán maradjon, és kedves leányaim' további neveltetésére nézve is, gyámgondnok úr, az ő tanácsát minden alkalommal kikérni, és lehetőleg figyelembe venni tartozik.

7. A' házam — 's családomhoz szolgálati viszonyban álló egyéneket, valamint cselédeimet is, gyámgondnok úr' méltányló figyelmébe ajánlom.

K. Alsó-Sztregován 1864-ik esztendei (September) October' 4-ik napján.

Madách Imre.

Alólirottak, mint e' célra különösen felhívott és megkeresett, 's e' célból egyszerre együttlevő tanuk ezennel hitelesen bizonyítjuk, hogy Tekintetes Madách Imre úr, e' jelen okmányt jelenlétünkben saját-kezűleg aláírván egyszersmind világosan kinyilatkoztatta és

Rubeis

11604.

I. Zsigmond.

Mellig, szembenézve és koronával van ábrázolva. Palástja prémes. Felirata:

Sigismondo I.

jelzése pedig alól balra: A. Bozza inc.
jobbra: de Rubeis dis.

Rézkarcz, magassága 9 cm.

Sz. n. 35-913
793-913-28
Át. lelt. 10035.

2K

Rubelli Lajos Bpest.

A budapesti Műcsarnok tárlatain a következő művekkel vett részt:

1884. tavaszi kiáll.: Miramare, Rezső trónörökös jachtja 1881. évi keleti utazása alkalmával, olajf., 220 ft. — Az angol hajóraj Triest előtt, olajf., 300 ft. — Részlet a lissai tengeri csatából, olajf., 150 ft. — A Greif, I. Ferenc József király jachtja keleti utazása alatt, viharos tengeren Jaffánál, olajf., 250 ft. — A helgolandi tengeri ütközet (1864), olajf., 150 ft. — A Ferdinand Max elsülyeszti a Re d'Italiát Lissánál (1866), olajf., 150 ft. — Az Erzherzog Albrecht páncélos hajó, olajf., 220 ft. — Jókai, az Adria hajózási társulat gőzöse, olajf., 200 ft.

oszlik: I. a diszítő festészet, II. a fa, a stukkó, a keramika stb. számára való mintázás és III. az ércmunkák osztályára. Minden osztály élén egy-egy tanár áll, a kinek vezetése alatt dolgoznak a tanítványok.

Minden hónap elsején valami föladatot kapnak a növendékek, egy-egy praktikus, használati dolgot, pl. oszlopot, kútat, kandelabert, mennyezetet, stb., bizonyos meghatározott stilusban megkomponálni. A föladatot úgy oldják meg, hogy elkészítik az egész terv vázlatát kicsinyben s egy részletét nagyban is. A harmadik év végén van a concorso della licenza, a bizonyítványért való pályázat.

A három szakosztálynak, külön-külön szaktanárokon kívül, van egy közös tanáruk a figurális rajz számára. De itt – és ez nagyon figyelemre méltó intézmény – őrizkednek a figurális rajznak olyatén való tanításától, mely a festő-akadémiákon van csak helyén, t. i. az emberi alaknak és egyes részleteinek szubtilisen hű, realisztikus visszaadásától. Mert ez az egész kontinensen dívó tanítás hamis dicsvágyat kelt a művészi iparosban, a ki diszítés helyett, önálló, festői vagy szobrászi alkotásra törekedvén, legtöbbször egyiket sem éri el. A figurális rajzot Rómában a diszítő művészet szempontjából tanítják, nem hangsúlyozzák annyira az egyes részletek természethűségét, mint inkább a vonalak és a formák eleganciáját, szemnek tetsző hajlását, diszítő erejét. A diszítő figurális rajz oktatásán kívül az iskola heti másfél órát (vasárnaponként) juttat a művészetek történetének is.

Mindjárt első pillanatban kitetszik, hogy ez a rendszer sok tekintetben hiányos és elavult. Maga az iskola vezetősége is tudja ezt, s úgy az igazgatóság, mint a közoktatásügyi miniszterium el vannak szánva több rendbeli újításra, a miknek behozatalát csak pénzügyi nehézségek késleltetik.

Tervben van az intézet három szakosztályához egy-egy műhelyt csatolni, hogy a növendék tervezgetéseinek bizonyos gyakorlati alapot adjanak. Ha a növendék tudja, hogy tervének legalább egy részletét valóságban ki kell dolgoznia, jobban fog vigyázni az anyag és a tehnika követelményeire s alkotása úgy a gyakorlati élet követelményeinek, mint a művészi ipar benső törvényeinek inkább meg fog felelni. A műhelyeknek csak az a nagy hátrányuk van, hogy a növendékek gyakran a tanár fantasztikus, de gyakorlatilag hasznavehetetlen és eladhatatlan terveit dolgozzák ki s így a mellett, hogy a maguk egyénisége sem érvényesülhet, az iskolát fölösleges és tetemes költségekbe keverik. Így van ez mindenütt, a hol az iskolai műhely egész, eladásra szánt alkotásokat készít. Ezt a római iskolában úgy akarják kikerülni, hogy a növendékekkel a létesítendő műhelyekben tervüknek csak egy kis részletét dolgoztatják ki; s egész, költséges műveket csak akkor készítenek, ha arra, esetleg egy-egy ilyen részlet alapján, megrendelő akadt.

A római iparművészeti iskola, melyet a kritika erősen megtámadott, a *gyakorlatlanság* vádja alól eként, műhelyek csatolásával, akar szabadulni. A másik fő vádnak, t. i. hogy nem elég *szabad,* szinten igyekszik elejét venni. Az iskolát huszonnégy év előtt

ooo EZÜST TÁLCA. ooo
KÉSZÍTETTE RUBIN A. ÉS FIA.

KANCSÓ CSISZOLT ÜVEGBŐL ÉS EZÜSTBŐL.
KÉSZÍTETTE RUBIN A. ÉS FIA. oooooooo

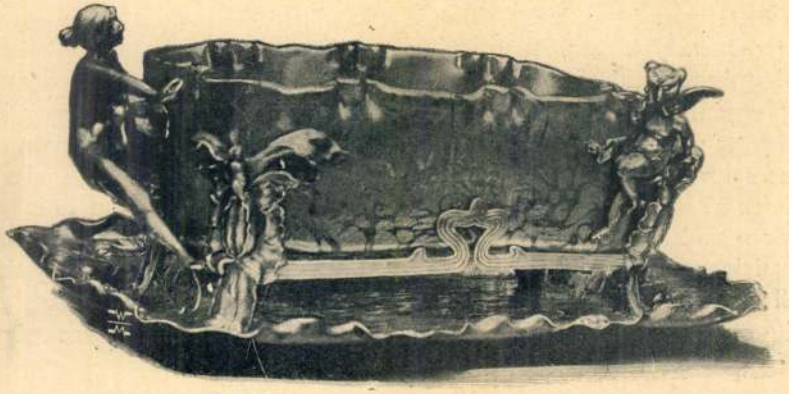

GYÜMÖLCS v. VIRÁGTARTÓ
EZÜSTBŐL ÉS OPALIZÁLÓ ÜVEGBŐL.
KESZÍTETTE RUBIN A. ÉS FIA. ooo

Magyar Iparművészet
1900. 43. l.

ez évben nem fizetett Szacher Ferenc pallérjának a parádi timsóbánya épitkezéseinél sem. 1786-ban a város Csurgó-beli kocsmájában /Verbunkos-ház/ lakik és munka után folyamodik. 1787-ben nemes Dienes István ur házát épiti, amikor hivatkozás történik az 1754. évi telekfelmérésre és a királyi épitési rendeletre. 1789-ben Rubin Lőrinc egri kőmüvespallér és kocsmáros a várostól kőmüves munkát kér, de --+ Povolny János érdekében elutasitják. Halála után Csurgó-beli házáról

AHevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

a Visontay-féle házról, az 1787-ben épült egerlövői házról és malomról, a debrői molnár házáról, a Schulcz-féle házról és végül Tamási György házáról is, ezen házak ügyeiről történik emlités. Halála után fizetik ki Csurgó-beli házának Plitzner János által faragott nyiláskereteit. Mégegyszer szerepel 1794-ben Farkas János püspöki épittető perében, mint aki Sartory mérnök házát épitette.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Nagyságos.

Országos Mű emlékek bizotságá

BALATONFÜRÜRE 937 FEB. 10 MAGYARORSZÁG

BALATONFÜRÜRE 937 FEB. 10 MAGYARORSZÁG

BUDAPEST

VI. ~~Állatkert utcza 1. szám~~

IX utánu Rákós utca 10

Rubin Lőrinc

könnyes legény

1778-ban rémekelt

Egerben.

Breznay Imre: Eger a

XVIII. században. II. k.

Eger 1934. 257. l.

Rubiner Mihály

festő

(Kassa)

Rubiner 1620-ban távozik a városból, amint a tanács előtt okul adja: „minthogy az atyjától hivattatnék haza“; emellett kívánja, hogy testimoniumot adjanak neki itt való jámborul viselete felől. A tanács a bizonyítványt kiadta azzal, hogy polgári jogát bármikor felujíthatja.

Kemény Lajos: Kassai Képírók. Művészet 1903. 342. l.

le onnan.

A másik eset március hó 14-ikéről kelt. „Georgius Tatay suplicál, hogy az gyermeke temétségére fel akarná címerekkel és posztovat az predikallo székel ekszponi. Deliberatum: Nem

RUBINER (Rubinger) *Mihály*, festő. 1612. festette a rozsnyói templom orgonáját. 1617. Kassán nyert polgárjogot. 1625 körül Bethlen Gábor fejedelem udvari festője volt. — Irodalom: *Radvánszky* Béla, Bethlen Gábor fejedelem udvartartása. Bpest, 1888.

E. G. II. 399 e

II F'F.1.F.V.

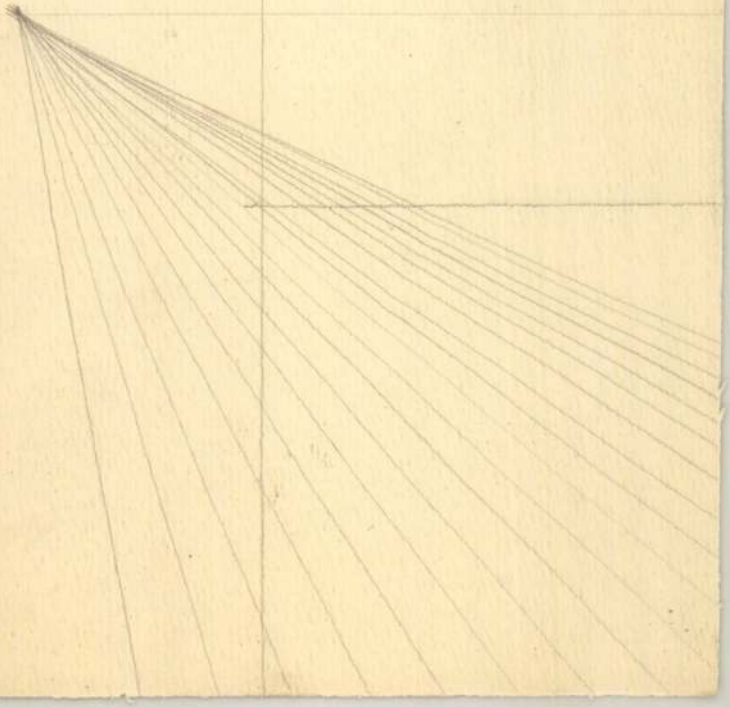

Rubiner Mihály
képíró

1617. febr. 23-án Kassán polgárjogot nyer.

Kemény Lajos: Kassai képírók. Művészet, 1903. 341.

Rubiner 1620-ban távozik a városból, a mint a tanácselőtt okul adja: „muthogy az atyjától hivattatnék haza". emellett kivánja, hogy testimoniumot adjanak neki itt való jámbor viselete felől. A tanács a bizonyitványt kiadta azzal, hogy polgári jogát bármikor felújíthatja.

u. o. 342. l.

1612 ben. Rozsnyón 20 forintért Rubinger Mihály festő megfestette az 1612-ben Koch György annbergi mester által 140 frtért készített orgonat és oszlopait.

Mikulik József: Magyar kisvárosi élet (1526–1715). Rozsnyó 1885. 8° 143. l.

Kétszáztízezer ingyenes influenzaoltás

A jövő hét végéig kétszáztízezer adag ingyenes influenza elleni oltóanyagot adnak be a fővárosi háziorvosok az arra rászorulóknak. Az idősek, a krónikus betegek és a veszélyeztetett gyermekek védettsége december közepéig, az esetleges járvány szezonjának kezdetéig kialakulhat.

Az influenzajárvány Magyarországon általában decemberben vagy januárban kezdődik, s hetekig tart. Az úgynevezett figyelőszolgálatok – melyek nyomon követik a megbetegedések számát – már októberben felállnak, s hetente jelentik az adatokat az országos központnak. Tavaly Budapesten összesen 165 722 influenzaszerű megbetegedés fordult elő. A legérintettebb volt a III., a IV., a XI., a XVIII., a XX., a XXI. és a XXII. kerület. Volt olyan időszak, amikor az iskolások 16,1 százaléka hiányzott. Az influenzajárvány miatt 4437 személyben lépett fel súlyos szövődmény, tüdő-, mandula-, arcüreg-, homloküreg-, középfül-, illetve tüdőhártya-gyulladás. Kétszázhuszonnégy beteget kórházban kellett ápolni, és ketten meg is haltak az influenza miatt.

Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ) epidemiológiai főosztályának vezetője, *dr. Ütő István* azt mondja: harminc éve van Magyarországon díjmentes védőoltás, és évről évre többen juthatnak hozzá térítésmentesen. 1998-ban 160 ezren, tavaly 180 ezren, az idén pedig már 210 ezren kaphatnak Budapesten az állami költségvetés jóvoltából ingyen oltóanyagot. Az ÁNTSZ fővárosi intézetéből már a kerületi szolgálatokhoz került, és a szolgálatok osztják szét a vakcinát a háziorvosok között.

Budapesten a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint csaknem félmillió 60 éven felüli polgár él. Ütő főorvos szerint a nyugdíjas korúaknak egyharmada jobb állapotban van a korosztályában szokásosnál, egyharmaduk átlagos egészségi és testi állapotú, egyharmaduké pedig gyengébb, mint ami életkora szerint elvárható. A 210 ezer adag oltás mindenképpen elegendő – szögezi le a főorvos, azt is hozzátéve, hogy oltóanyaghiány miatt évek óta nem volt reklamáció a fővárosban. Inkább jellemző, hogy szezononként 5-10 ezer adag oltóanyag megmarad, s azt meg kell semmisíteni.

A védőoltást évek óta az átlagosnál kiszolgáltatottabb idős, szervi bajokkal küszködőknek, krónikus betegeknek, veszélyeztetett gyermekeknek és az egészségügyi dolgozóknak ajánlják. Ütő főorvos szerint egészséges embernek felesleges beadatnia, mert természetes védettség is kialakulhat az évek során, s az egészséges szervezet maga is képes legyőzni a magas lázzal, elesettségérzettel, fej-, izom- és végtagfájdalmakkal járó influenzát. Aki nem hisz a jó tanácsnak, s bár nem jár neki térítésmentesen oltóanyag, háziorvosával négyféle vakcina közül is felírathat egyet. A gyógyszertárakban kapható oltóanyag ugyanolyan minőségű, mint a központilag szétosztott, de árát csak fele részben téríti az egészségbiztosító.

Az influenza elleni oltás Ütő István szerint mintegy hetven százalékban hatásos, de csak akkor, ha éppen az az influenzavírus kering a levegőben, amelyet az oltásba beépítettek. A jelenleg kapható kombinált, az Egészségügyi Világszervezet ajánlása szerint mind az influenza A, mind pedig B típusa ellen hatékony, s általában fél évig ad védettséget. Persze előfordulhat, hogy jelentős mértékben módosul a vírus szerkezete, és akkor a védőoltás ellenére is megbetegedhetünk influenzában.

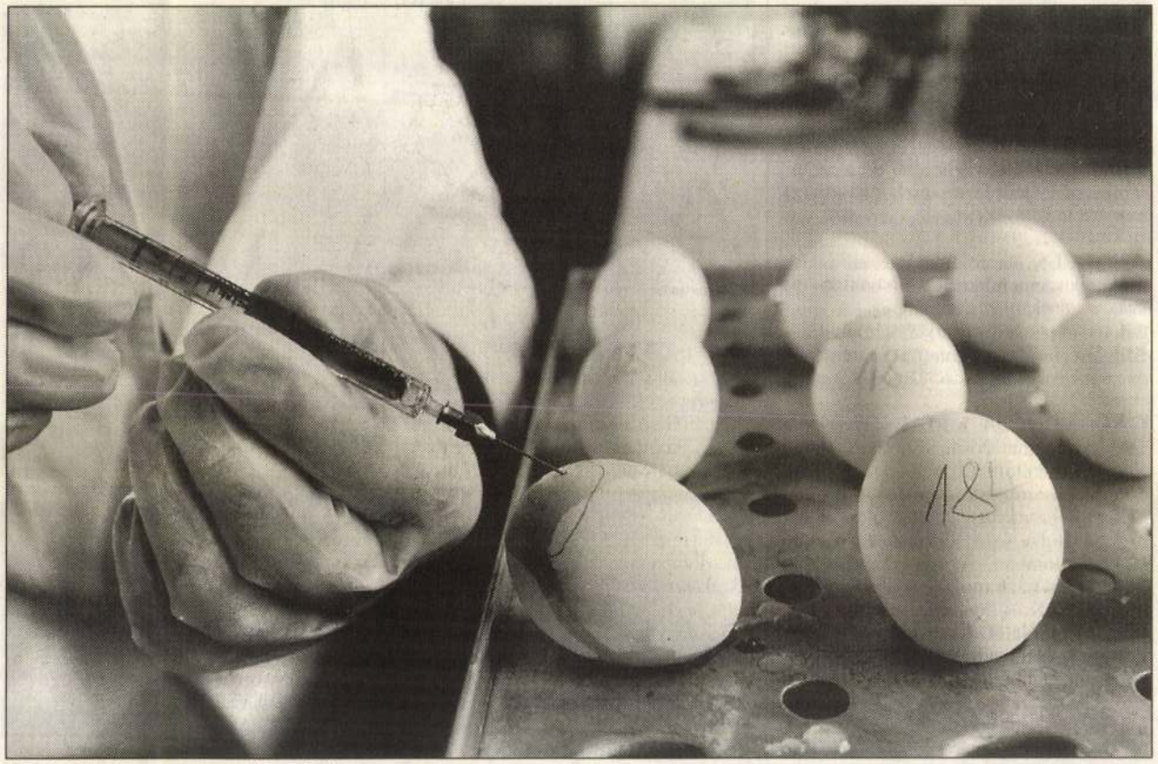

A vakcinát hamarosan szétosztják

FOTÓ: BÁNHALMI JÁNOS

Az utóbbi három héten a fővárosban egyébként hetente összesen 620-an, 861-en, illetve 990-en betegedtek meg valamilyen vírustól. A főorvos úgy fogalmaz: egy nagyobb járvány esetén Budapest lakosságának egyharmada két-három hét leforgása alatt átesik a betegségen. A járvány ugyanis attól járvány, hogy egyszerre többen betegednek meg ugyanattól a kórokozótól. Legalább 40-60 olyan kórokozó ismert, amely leginkább ősszel–télen okoz felső légúti megbetegedéseket, közülük 4-6 komoly járványt. Ütő doktor szerint általában heti 13 ezer budapesti új megbetegedés esetén szoktak fővárosi influenzabizottságot alakítani, bár korántsem biztos, hogy az influenza okozza az éppen esedékes járványt. Tavaly például az úgynevezett RS-vírus és a mikroplazma előidézte megbetegedéseket „kiáltotta ki a sajtó influenzának" – állítja a főorvos.

K. A.

ÍR AZ OLVASÓ

Hiányzó csatorna

Megdöbbenéssel és sajnálattal észleltem, hogy az UPC kábeltelevízió hálózatában egy idő óta nem fogható a 3 SAT műsora. Ezen a csatornán nincsenek reklámok és jelentős mennyiségű kulturális műsort

helyett sugárzott sportműsorral a hallgatók igényét elégítik ki. Ezek szerint ha a kulturális műsorokat kevesebben kérik, mint a sportot, teljesen megszüntetik azt

Gazdatanya épül Rózsahegyen

Legutóbbi ülésükön a XVII. kerületi képviselők döntöttek többek között az Erdős Renée-ház jövőjéről, valamint

Új ügyfélszolgálati irodát nyitott az APEH

Új kibővített irodát nyitott csütörtökön az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH) Kelet-budapesti Igazgatósága.

tuk meg az APEH tájékoztatójából. A főváros nyolc kerületében (V., VII., VIII., X., XIV., XV., XVI., XVII.) lakó,

PALETTA

FELÚJÍTJÁK a csömöri Petőfi Sándor Művelődési Ház színpadát. Az intézmény pályázat útján jutott a korszerűsítéshez szükséges egymillió forinthoz. Várhatóan a báli szezon kezdetéig elkészülnek a munkálatokkal.

TELEHÁZ kialakítását tervezik Gyömrőn a gazdasági műszaki ellátó szervezet volt Táncsics Mihály utcai épületében. A teleház-egyesület várja az új tagokat, jelentkezni személyesen is lehet a helyszínen, csütörtökönként este hat órától.

AMADEUS alapfokú művészeti iskola működik szeptembertől Tárnokon. Az Iskola u. 1. szám alatt minden hétköznap délután tartanak foglalkozásokat. Jelenleg zongorát, furulyát, szintetizátort, szolfézst és néptáncot oktatnak 6–22 éveseknek.

GALGAMÁCSA száz évvel ezelőtt, 1900. november 26-án vette fel a nevét. Ebből az alkalomból, a névadás napján, délután három órakor emléktáblát avatnak a polgármesteri hivatal előtt, majd orgonahangverseny lesz a római katolikus templomban. A nap bállal zárul a művelődési házban.

GYŰJTŐAKCIÓT hirdetett a Ráday-kastély kezelője, a Műemlékek Állami Gondnoksága az épület és parkja megmaradt eredeti berendezéseinek, műtárgyainak felkutatására. Az előkerülő bútorokat, műtárgyakat és egyéb emlékeket a MÁG megvásárolja, és a kastélyban elhelyezi.

SZÍNHÁZMŰSOR

Budapest Bábszínház: Az ember tragédiája (7). **Budapesti Kamaraszínház Ericcson Stúdió:** Haramiák (7). **Budapesti Kamaraszínház Shure Stúdió:** Kvartett (fél 8). **Bárka Színház Vívóterem:** Tótferi (7). **Játékszín:** Édes bosszú (7). **Katona József Színház:** A vihar (7). **Kamra:** A színházcsináló (7). **Magyar Színház:** Tévedések vígjátéka (7). **Madách Színház Tolnay Szalon:** Változások (fél 8 – Hűvösvölgyi Ildikó estje). **Madách Kamara Színház:** Sors bolondjai (7). **Merlin Színház:** Petőfi emlékest (7). **Merlin Kamaraterem:** Szophoklész árnya (fél 8). **MU Színház:** Meditáció (8). **Thália Színház Új Stúdió:** Az ötödik Sally (fél 8). **Új Színház Stúdiószínpad:** A Kádár házaspár (7). **Vígszínház:** Sok hühó semmiért (7). **Pesti Színház:** A dzsungel könyve (7).

Tíz év száz képben

Rubint Ávraham Péter kiállítása

A Rólam szól című festmény

Rubint Ávraham Péter áll a Falk Miksa utcában, és Amszterdamra, New Yorkra, Rómára, Jeruzsálemre gondol. Mögötte angyali tisztasággal lebeg Vermeer felhője, áttetsző istenből válik súlyos, földi halandóvá Michelangelo angyala és a menóra fenyegetett fényei bevilágítják Manhattan geometrikus labirintusát.

Rubint Ávraham Péter szüleire gondol, akik megtanították arra, hogy akarjon és tudjon győzni.

Az út negyvenkét esztendővel ezelőtt indult. A visszatekintésben felidézi a tájat, ahová beleszületett, az eszmélések idejét, a várakozás titkait, a színeket, a kérdőjeleket és az áhítatot. Ezeket az emlékeket tárja elénk az elmúlt tíz esztendő száz képében, azon a kiállításon, amely ma délután nyílik a Pesti Vigadóban.

Mit kínál nekünk a festő? Egy szőnyeget a gyermekkorból, amely ágya fölött indította kalandra a fantáziáját. Édesanyja ajándékát, a millió, maradék fonalból a mindenség térképévé kötött pulóvert. Az ősz fényeit, amelyben a legszívesebben fürdött. A dacosságot, amellyel legyőzte sírásait, hiszen félt a könnyektől, amelyek eltakarják a csillagokat. A barátokat, akikkel együtt ő is a szabadság vándorává válhatott. Mindez nem nosztalgia, hanem szemlélődés. Egy csavargó, egy katona, egy bohém, egy kemény versenyző pillanatfelvételei az útitársakról, ellenfelekről, szerelmekről, gyermekekről, önmagáról. Valamennyi egy-egy pihenő, és érzem, hogy messze még a végállomás.

A festő elindul, viszi magában Jeruzsálemet. Úgy érzi: amerre tart, arra van a béke városa.

Szendrei Lőrinc

Rácson innen, rácson túl

Egy kényszerközösség nem kényszer szülte alkotásai

Vác valamikor büszke volt fegyházára. Feltehetően nem csupán azért, mert Migazzi Kristóf bíboros építtette konviktusnak a szegény nemes ifjak számára, vagy mert az 1777-től működő Theresianumból később Ludovika Akadémia lett, a város nem kis dicsőségére. A várszerű épület ugyanis, 1855-től már letartóztató intézetként működött, és az első váci üdvözlőlapokra már ennek az intézménynek a képe került.

A városról készült egyik legrégebbi képeslapon is olvasható a felirat: „Üdvözlet Váczról – Fegyház". Aki pedig 1899-ben elküldte, még oda is írta: „Ide van a babikám hótig bezárva!" Aztán sorozatban készültek a képeslapok a nevezetes váci intézményről, és a városból küldött üdvözletek jelentős része ezekre a lapokra íródott.

Később már nem voltak ilyen büszkék erre az intézményre a váciak. Sőt erősen sérelmezték, hogy városukat, mint egyházáról és fegyházáról híres települést tartották nyilván. A váci fegyházról azonban nem sokat lehetett tudni, zárt és titokzatos világ volt, még néhány éve is. A nyitás a börtönben megrendezett tárlattal kezdődött, és viszonylag rövid idő alatt eljutott odáig, hogy az elítéltek a falakon kívül mutathatták be alkotásaikat, illetve műsorukat. Nem kis érdeklődést váltott ki az év elején a Madách Imre Művelődési Központban megrendezett tárlat és a szürke formaruhás férfiak produkciója. – A rácson túl nincs szánalom, nincs irgalom... – énekelte akkor saját művét a börtönbüntetését töltő szintetizátorművész, ám ennek ellent mondott az, ahogyan a közönség fogadta az előadást, majd a Rácsok nélkül címet viselő kiállítást.

Sem az elítéltek, sem pedig a fegyházban dolgozók művein nem jelenik meg az erőszak, témáik nem utalnak a börtönre.

Akkor negyven fogva tartott mintegy száz alkotása volt látható, képek, grafikák, kisplasztikák, agyagból és szappanból készült figurák, hajómodellek, festett tányérok, az Eiffel-torony fából, a magyar korona, faragott és égetéssel díszített tárgyak, üvegkarcolások, domborítások, papírcsíkokból felépített emléktárgyak, használati tárgyak. Ahogy a szervező, *Hegedűsné Kripák Ildikó* kultúrnevelő akkor megfogalmazta, kényszerközösségben született, de nem kényszer szülte alkotások, bezárt emberek szabad szellemének csapongásai. A rácson túliak műveinek bemutatása után, Hegedűsné megrendezte a rácson kívül, de a börtönben dolgozók kiállítását is. A Rácson innen című tárlatra – amelynek megnyitását szintén műsor előzte meg – tizenkét alkotó negyven művét hozta el a művelődési központba, elsősorban képzőművészeti alkotásokat.

Sem az elítéltek, sem pedig a fegyházban dolgozók művein nem jelenik meg az erőszak, témáik nem utalnak a börtönre. *Varga Valéria* büntetés-végrehajtási dandártábornok, a kiállítás megnyitója szerint ennek oka abban keresendő, hogy az alkotás a feszültségek levezetését, a megbékélést, a megnyugvást is szolgálja. Talán nem véletlen, hogy az egyik legrégebbi és legszigorúbb intézetben ennyien alkotnak, rácson innen és rácson túl egyaránt. S mintha valami közös is lenne a művekben: talán azért, mert a börtön egyaránt hat arra is, aki belül van, és aki kívül, így aztán álmaikban, alkotásaikban nem ez a világ jelenik meg. A festők, grafikusok között többen vannak, akik egyéni kiállításon is bemutatkoztak már – mint idősebb és ifjabb Bíber János –, de figyelemre méltók az iparművészeti alkotások is, amelyek egyike hihetetlen ügyességgel összeállított, hatalmas szőrmekép. A tárlatot jól egészíti ki a Cservenák Péter gyűjteménye alapján készült összeállítás – a Váci Fegyházat ábrázoló képeslapokból.

A Váci Fegyház és Börtön dolgozóinak Rácson innen című kiállítása november 30-ig, 10 és 18 óra között látható a Madách Imre Művelődési Központban (Vác, Dr. Csányi L. krt. 63.)

B. J. G.

Rubint Ábrahám Péter fenti

Megvette már?

Recognita PLUS 5.0

ScanSoft®

42900.-

UPGRADE MINDEN SZKENNERTULAJDONOSNAK

RECOGNITA PLUS 5.0 SZÖVEGFELISMERŐ SZOFTVER

pontosan felismeri a nyomtatott szöveget és táblázatokat, a felismert szöveg többek között MS Word, MS Excel formátumban menthető el, megőrzi az eredeti lapszerkezetet, akár a színes képekkel együtt is, pontos felismerést nyújt a szürke vagy színes hátterű oldalakon is, az eredmény egyszerűen ellenőrizhető, 114 nyelvet ismer fel, tanítható, bármely OCR szoftver frissíthető

OPERÁCIÓS RENDSZEREK: WIN 3.1X, 95, 98 ÉS NT 4.0

apig érvényesek. Nyomtatási hibáért felelősséget nem vállalunk.

Összecsapás a Rubint Galériában

Késsel fenyegették, és megharapták egy festőművész fejét

„Ez az üzlet bezárt, mert a tulajokat fényes nappal kirabolták, a rendőrség a tettenérés ellenére a gyanúsítottakat kiengedte, a sértettek védelmét, a tanúk védelmét biztosítani nem tudta! (vagy nem akarja?)" – olvasom a Falk Miksa utca és a Markó utca sarkán álló Rubint & Ionut Galéria kirakatába kitett hatalmas vászon szövegét.

Az avantgárd montázsok világát idéző „alkotás" *Rubint Ávrahám Péter* elkeseredett munkája, amit azt követően festett meg, hogy a galériában rátámadtak, egy dekorációs kést a torkának szegeztek, leteperték, és bal füle fölött tízforintos nagyságú kört haraptak ki a fejéből. Közben a másik hívatlan látogató elvette az asztalról a festő gépkocsijának kulcsát, bevágta magát a bejárat előtt parkoló autóba, és elhajtott vele.

– Fizetsz, vagy megdöglesz! – idézi vissza Rubint Ávrahám Péter támadója, *Kótai Géza* fenyegető szavait. – Nem félek! Egyetlen fillérrel sem tartozom neki – mondja még mindig idegesen hadarva.

Első pillanatra egy napjainkban szinte szokványosnak tekinthető összecsapás történt az antikkereskedők, magángalériák és képtárak utcájává vált Falk Miksa utcában.

– Felháborít, hogy a rendőrség kiengedte a támadókat! – fújja egy szuszra a sértett festő. Az utca túloldalán áll a Nemzetbiztonsági Hivatal. Kamerái talán rögzítették is a támadást. Alig kétszáz méterre található a Parlament épülete, a bíróságok. – Elméletileg ez itt a jogbiztonság kiemelt szigete – fejezi be az alkalmi környezeti tanulmányt Rubint Ávrahám Péter. – Soha sehol nem éreztem magam ennyire veszélyben, pedig évekig éltem Izraelben is, ahol bármikor felrobbanhatott egy szemeteskuka. De ott rendszerint és többnyire megbűnhődtek az elkövetők. Az én támadóim most nyugodtan sétálnak az utcán, bármikor idejöhetnek.

A tiltakozó tábla mögött festmények. Rubint Ávrahám Péter alkotásai. Miközben igyekszem a brutális támadás lehetséges okát kibogozni, megakad a szemem az egyik festményen: „Túlpörgés a valóság vásznán" – olvasom a címét. Vajon milyen vélt vagy valós sérelmek indulatai pörögtek annyira túl, hogy megharapják egy festőművész fejét?

Rubint Ávrahám Péter tavaly nyáron feleségül vette *Sztolyka Gyöngyit,* akinek korábbi élettársa, Kótai Géza éppen (nem az első) börtönbüntetését töltötte. Még a házasságkötés előtt eladták a hölgy házát 13 millió forintért. Ebből és a festőművész pénzéből nyitottak egy galériát a Ráday utcában, és vásároltak egy házat Pákozdon, amelynek tulajdonjogát Sztolyka Gyöngyi gyermeke és Rubint Ávrahám Péter unokája között osztották meg a haszonélvezeti jog megtartásával.

A ház vevője egy hét múlva szeretett volna beköltözni az ingatlanba, de ott a börtönbüntetését töltő Kótai Géza barátait, családtagjait találta, akik nem engedték be a házba.

Kótai szeptemberben szabadult, és a fiatalasszony visszament hozzá. Kideríthetetlen módszerrel rávették a ház vásárlóját, hogy semmisítsék meg az adásvételi szerződést, lépjen vissza a vásárlástól. Az inkognitót kérő vevő félelmében elfogadta az ajánlatot.

A nyomozók úgy emlegették az akció ellenséges résztvevőit, mint akiket korábbról jól ismernek.

– Hülye voltam. A rendőrséghez kellett volna fordulnom. Kótaiék megfenyegették a gyermekemet és engem. Egy élet alatt összerakott vagyonomat tettem a házba. Most se pénzem, se otthonom – idézi vissza a viszályt kiváltó háború hátterét egy külvárosi parkban a félelemtől folyamatosan reszkető nő. – Péter velem rendes volt. Megígérte, hogy megtéríti a káromat. Egy jelentős összegű értékpapírt közjegyzőnél letétbe helyezett. Én erre számítok.

A festőművész nem tagadja, hogy a ház vevője jogosan követeli a pénzét.

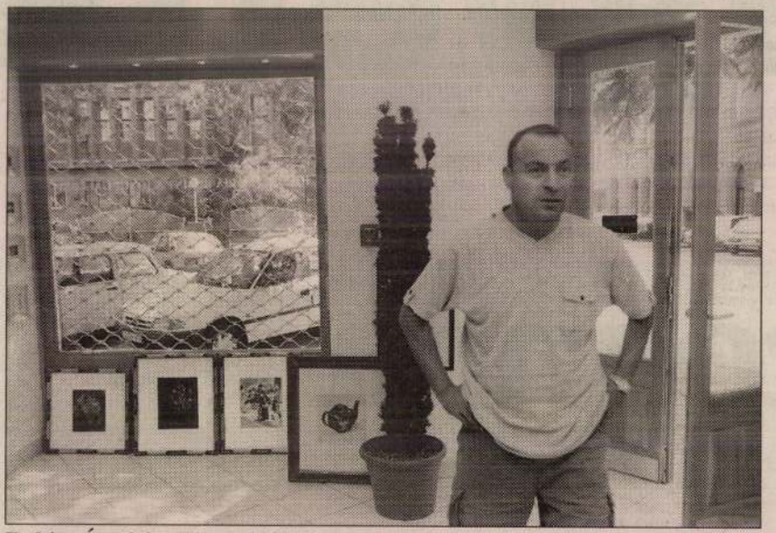

Rubint Ávrahám Péter a kiállítóteremben FOTÓ: BÁNHALMI JÁNOS

– De ne tőlem! – teszi hozzá gyorsan. – Áprilisban elváltunk. A volt feleségem visszament egykori élettársához. Ők laknak a házban. Most tőlem követelik a kifizetett pénz felét. De én egy fillért sem vagyok hajlandó fizetni nekik. Ezért támadtak meg.

Rubint Ávrahám Péter följelentést tett az V. Kerületi Rendőrkapitányságon. Megegyezett a rendőrökkel, hogy másnap egy színlelt fizetés ígéretével odacsalják a támadókat. A nyomozók elhelyezkedtek a galériában és a környék üzleteiben. Órákig vártak, többször visszamentek a kapitányságra, majd ismét elfoglalták „leshelyüket". A környék egyik galériásának beszámolója szerint a várakozó nyomozók többször úgy emlegették az akció ellenséges résztvevőit, mint akiket korábbról jól ismernek. Végre megérkezett Kótai Géza és társasága. A megrendezett pénzátadásra csaptak le a rendőrök. Mindenkit, még a társaságban lévő kiskorú gyermeket is bevitték a kapitányságra. Három órán keresztül hallgatták a vallomásokat, majd a jegyzőkönyv felvétele után elengedték a csapatot.

A rendőrségi intézkedésről hivatalos állásfoglalást kértünk, de mindeddig nem kaptunk.

– Magyarországon ma még nincs tanúvédelem – kommentálta az eljárást a festőművész ügyvédje, *Koppány Tamás.* – Jogosan fél tehát védencem, hiszen ha egyszer bűncselekményre vetemedtek a támadók, mi tartaná vissza őket máskor is? Ráadásul úgy látom, itt a kerület és a BRFK közötti rivalizálás is felvetődhet. Világos, hogy az ügyet át kellett volna adniuk a BRFK-nak.

– Úgy viselkedtek a nyomozók, mintha semmi nem történt volna – teszi hozzá a festőművész. – Itt van még mindig az a kés, amellyel társamat sakkban tartották – veszi elő a dekorációs kést, amelynek pengéje éles, mint egy borotva. – Nem vitték el bűnjelként.

Vajon szándékában áll-e Kótai Gézának újból megtámadni Rubint Ávrahám Pétert? A kérdést telefonon tettem föl a meggyanúsított embernek, fölajánlva egyben, hogy találkozzunk.

– Nekünk nincs miért találkoznunk – hárította el ajánlatomat.

– Miért harapta meg a festőművész fejét? – kérdeztem.

– Nem haraptam bele.

– Magam is láttam a fogak nyomát a bal füle mögött.

– Ki tudja, hol szerezte a sérülést – tartott ki a tagadás mellett Kótai Géza.

– Azt sem ismeri el, hogy elvitték a kocsiját?

– Én nem vittem el semmit. Csak beszélgetni mentem oda – keményedett meg a hangja. – Egyébként hogy is hívják magát? – kérdezett vissza mérgesen.

Ezek után hosszan beszélgettem Sztolyka Gyöngyivel, akiből megállás nélkül áradt a szitkozódás. A legfinomabb jelzők szerint is Rubint Ávrahám Péter tolvaj, gazember, szerepjátszó, hazug, szemfényvesztő, aki őt üldözte, verte, kirabolta, kiforgatta a vagyonából, aki elől menekülnie kellett, egészen Hollandiáig.

Természetesen a hölgy sem kívánt találkozni velem.

– Én nem a sajtón keresztül vívom meg a harcomat – hárított el. – Ha időszerű lesz, jelentkezem. Akkor majd ön is megtudhatja, mekkora maffiózó ez a festő, de addig jobb lesz, ha nem üti bele az orrát ebbe a történetbe – kaptam végezetül egy jó tanácsot.

Amikor a beszélgetésről beszámoltam Rubint Ávrahám Péternek, a szeme sem rebbent.

– Nem vártam mást. De engem nem lehet megijeszteni. Megkaptam a kiképzést az izraeli hadseregben.

Mielőtt eljöttem volna a Falk Miksa utcából, meglátogattam az egyik szomszédos galériát.

– Jobb lenne, ha bezárna – tanácsolta a neve elhallgatását kérő tulajdonos. – Volt itt már pofozkodás, kiabálás, zengett az utca. Elveszett a nyugalmunk. Nem tudjuk, kicsodák, de elég csak rájuk nézni – búcsúzott sokat sejtetően a szomszéd.

Utolsó érdeklődési kísérletünkre a BRFK sajtóosztálya ismét elzárkózott a felvilágosítástól. A nyomozás érdekében hallgatnak, bár annyit megtudtunk, hogy az érintettek ellen újabb följelentések érkeztek a rendőrségre.

Szendrei Lőrinc

Rubint Avraham Péter

Lantestek

Tegnap kezdődött a Duna-palotában az a hangversenysorozat, amelynek utolsó programját októberben rendezik meg. A Zrínyi utcai kulturális intézményben először *Kónya István* tartott barokklantestet. A műsorban XVII–XVIII. századi francia és német zeneszerzők művei hangoztak el. A következő, barokk kamaramuzsikának szentelt koncert augusztus 17-én lesz, ugyancsak a Duna-palotában. Az érdeklődők Bovicelli, Monteverdi, Frescobaldi, Purcell, Zamboni és Carissimi szerzeményeit hallhatják. A műsor énekes közreműködője *Jónás Krisztina* lesz, az estén *Krommer Lúcia* és *Kónya István* is szerepel. A hangversenysorozat harmadik rendezvényére augusztus 31-én kerül sor. Az összejövetelen az érdeklődők reneszánsz és barokk kamarazenét hallhatnak: Dowland-, Bassano-, és Corelli-műveket szólaltat meg *Bali János* furulyán, Kónya István pedig reneszánsz, illetőleg basszuslanton.

A sorozat keretében még két koncertet tartanak szeptemberben és októberben a Duna-palotában. Jegyeket a Vigadóban lehet kapni, illetve a koncert előtt két órával a helyszanen.

B. T. B.

A festő hazatalál

Apollinaire bolygó zsidója 216 évig kísértett idegeneket és barátokat egyaránt, s közben nem találta saját identitását. Nekem negyvenkét év kellett, hogy hazataláljak – írja kiállítására szóló meghívójában *Rubint Avrahám Péter* festőművész. Tárlata augusztus 17-ig látható Budapesten, az Árpád-híd budai hídfőjénél lévő Corinthia Aquincum Hotelben.

A művész 1958-ban született, 1991-től 1998-ig Izraelben élt és alkotott. Festményei – mint az *MTI*-nek elmondta – szubjektív vallomások. Képei többnyire olajjal, akrillal, szénnel vagy vegyes technikával készülnek vászonra, kartonra, farostlemezre.

– Nem tiltakozom, ha munkámat az absztrakt expresszionizmussal rokonítják, vagy csak gesztusfestőnek titulálnak – állítja az alkotó. – Valódi, időtálló érték megteremtésére törekszem, a művészet iránti mélységes alázattal.

Zorba, a görög

Keveházi Gábor búcsúfellépése a Margit-szigeten

Keveházi Gábor ma és holnap a Margit-szigeti Szabadtéri színpadon a Zorba, a görög címszerepében utoljára lép Magyarországon színpadra. A produkciót meghívták az Isztambuli Fesztiválra, ahol szeptember elején két előadással, táncospályájától vesz nemzetközi búcsút a neves balettművész. Keveházi Gábor a balettirodalom szinte minden főszerepét eltáncolta. Korábbi sérülése után koreográfusként dolgozott több produkcióban.

– Ön 1989-ben, harminchat éves korában súlyos térdsérülést szenvedett, és visszavonult. Több mint tíz évig nem láthattuk színpadon. Már korábban is fontolgatta a visszatérést, vagy Zorba szerepe ihlette meg?

– Az igazság az, hogy tíz évvel ezelőtt a sérülésem miatt szinte villámcsapásszerűen kényszerültem visszavonulni. Akkor ezt nem éreztem annyira súlyos dolognak, hiszen a Magyar Állami Operaház balettigazgatója voltam, és az lefoglalt. Az utóbbi tíz évben tulajdonképpen nem gondoltam a visszatérésre, egészen addig, amíg nem kezdtünk a Zorba színpadra állításához. A darabban három dolog ihletett meg. Nikosz Kazantzakisz regénye, Michael Cacoyannis filmje, de leginkább Mikisz Theodorakisz fantasztikus szimfonikus zenéje. Szerettük volna, ha a címszereplő figuráját a többszörös Oscar-díjas film főszereplője, Anthony Quinn által megformált karakterhez hasonló táncos alakítja. Ehhez ötven fölötti, nagyon férfias, erős, markáns egyéniségű táncost kellett keresnünk. Ekkor jutott eszembe az egoista és önző gondolat, hogy nagyon szívesen eltáncolnám a figurát. Számomra remek lehetőség volt ez a visszatérésre, és nagyon jólesik, hogy ily módon köszönhetek el hazai kedves közönségemtől. Itt említem meg, hogy van egy remek második szereposztás is, Szakály Györggyel a főszerepben.

Keveházi Gábor Pongor Ildikóval FOTÓ: KANYÓ BÉLA

– Az előadás Erkel színházi bemutatója egyértelmű siker. Újra reflektorfénybe került, mint táncos. Nem fordult meg a fejében, hogy esetleg mégis tovább táncoljon?

– A balett a művészet mellett sport is. A férfitáncos karrierje általában körülbelül negyvenéves korig tart. A táncos izomzatának, testének fittnek és erősnek kell lennie ahhoz, hogy meg tudja valósítani a koreográfusok elképzeléseit. Én kicsit svindliztem a Zorba koreográfiájával, úgy állítottam össze, hogy képes legyek megcsinálni. Ha más koreográfus művét kéne táncolnom, nem biztos, hogy minden elképzelését meg tudnám jeleníteni a színpadon. Zorba szerepében, úgy érzem, kitáncolom magamból a maximumot, amire fizikailag még képes vagyok. A balett pedig vizuális szakma, a nézők jobban szeretik a fiatalokat a színpadon. Vannak persze kivételek, mikor a kor és a szerep találkozik – ilyen a Zorba. De kétségtelen, ha valaki egyszer kapcsolatba kerül a színház világával, és olyan szerencsés helyzetben van, mint én, vagyis komoly sikereket is elér, akkor nem könnyű elszakadni.

– Ön tanít a Magyar Táncművészeti Főiskolán is.

– A tanítás nagyon fontos számomra, hiszen talán a legfelelősségteljesebb dolog a szakmánkban. Az ember szeretne mindent átadni, amit tud. Csodálatos dolog látni növendékeimet, miközben művészekké, jó táncosokká válnak.

– Az előadást koreográfusként is jegyzi. Kisebb darabok és a Christoforo után ez a második nagyszínpadi rendezése. Koreográfusként milyen tervei vannak?

– Következő nagyszínpadi tervem a Hófehérke és a hét törpe, színpadra állításán már dolgozunk. Nagyon sok ötletem van a vizuális kidolgozásra, a kiindulópont Walt Disney klasszikus rajzfilmje. Az előadás zenéje részben klasszikus és komponált zene összevágásából fog állni. Pál Tamás, az Operaház karmestere komponálja. A Diótörőhöz hasonló népszerű előadást szeretnénk létrehozni, amelynek célközönsége nemcsak a gyerekkorú, hanem az idősebb generáció is.

Csákvári Géza

SZALON

A Pénz és a Totó

Ajánló: Kálloy Molnár Péter
színművész

Nagy élmény volt néhány hete Sting koncertje a Kisstadionban. Ott ugráltunk az első sorban. Két órán át játszottak – a budapesti közönség rendkívüli módon élvezte a rengeteg zenei poént. Egy tűt nem lehetett leejteni. Jó érzés volt látni, hogy az intellektuálisabb rockmuzsika nem csupán a harmincas-negyvenes korosztályt, hanem a tizenhét-tizennyolc éveseket is meghódítja. No persze Sting és fantasztikus új csapata mindent meg is tett a célért: a többinél könnyedebb, kicsit diszkósabb Sivatagi rózsa című számukat szerintem éppen azért vették be a műsorba, hogy megnyerjék vele a fiatalokat.

Előzenekaruk a magyar Pénz nevű formáció volt, akiket szintén nagyon szeretek. Minden csütörtök este a BAH-csomópontnál lévő egyik pubban játszanak – hacsak tehetem, ott vagyok. A stílusukat talán light dzsessznek lehetne nevezni, amely muzsika kiválóan illik az ilyesfajta szórakozóhely hangulatához. Nagyon jóban vagyunk, minden alkalommal eljátsszák a kedvenc számomat. Én meg a saját verseimet szavalom, amelyekhez ők improvizatív aláfestő zenét rögtönöznek.

Van egy másik zenekar is, amelyet meleg szívvel ajánlok a közönség figyelmébe. Ők a Totó – most jelent meg az új CD-jük. Dallamos rockot játszanak, a stílusuk eredeti, igényes, ugyanakkor könnyen befogadható. Hogy milyen kiváló muzsikusok, arról augusztus 13-án élőben is bárki meggyőződhet – akkor lesz a legközelebbi koncertjük. Én biztos ott leszek.

Lejegyezte: Rados Virág

Aki nem írhatta meg a főváros históriáját

Hatvan évvel ezelőtt halt meg Marczali Henrik történész

Marczali Henrik, a magyar történettudomány egyik legnagyobb alakja 1929-ben írta meg a Nyugat számára memoárjait, amelyeket a folyóirat Emlékeim címmel folytatásokban közölt. Nemrég a Múlt és Jövő Kiadó kötetben is megjelentette az emlékiratot, amely tudománytörténeti jelentősége mellett, élvezetes stílusa és a szerző humora révén is lebilincselő olvasmány. A könyv arra is választ ad, hogyan fulladt kudarcba a századfordulón a nagy Budapest-monográfia terve.

Marczali Henrik

Marczali Henrik 1856 áprilisában született a Somogy megyei Marcaliban, egy hírneves rabbi fiaként. Ötéves volt, amikor apja először vitte Pest-Budára, ahol lenyűgözte a „soha előbb nem látott fényes környezet", de a „nagy kőkertből" mégis visszavágyott a vidék nyugalmába. Ez az elvágyódás tartósnak bizonyult: bár tizennégy éves korától, gyakori külföldi útjait leszámítva, otthona a fővárosban volt, élete végéig Marcalihoz kötődött a legjobban. Eredeti családi nevét (Morgenstern) is szülőhelyére utalva változtatta meg, tizennyolc évesen, Marczalira.

1870 őszétől a pesti bölcsészkar hallgatója volt. Házitanítóként kereste kenyerét, és az emlékiratok tanúsága szerint gyakran költözködött. „Két kisfiút tanítottam az Erzsébet téren és egy szép kisasszonyt magyar irodalomtörténetre a Gizella téren. Ily módon jutottam gazdasági önállóságra. Ez az önállóság megnyilvánult gyakori lakásváltoztatásomban. (...) Ha egyszer a hálás utókor meg akarná jelölni mindazokat a házakat a Belvárosban, melyekben szálláson voltam, rengeteget kellene költenie márványra. A központ természetesen az egyetem maradt. De nem megvetendő akcidens volt a vele szemben álló zálogház sem." Lakótársa és jó barátja volt Simonyi Zsigmond, a későbbi híres nyelvész, aki sokat munkálkodott azon, hogy „eredeti somogyi nyelvérzékemet a pesti fertőzéstől megóvja". 1880-ban Marczali a Császár fürdőnél vett lakást, ahová rendszeresen gyalog tette meg az utat az Országos Levéltár épületétől. Mint írja, mindig e sétá[illegible]

Kármán Mór által megszervezett, úttörő jelentőségű budapesti tanárképző intézet gyakorló gimnáziumába (a neves „mintagimnáziumba"). Befogadták a híres Pulszky-szalonba, ebbe a „fényes társaságba", Budapest egyik legszínvonalasabb szellemi műhelyébe, később pedig tagja lett Eötvös Károly törzsasztalának is az Abbázia kávéházban. Jó barátságba került, többek között, Gyulai Pállal, Jókai Mórral és Pulszky Károllyal, s bizalmas viszonyba számos politikussal. Marczali a szemtanúk (Jókai, Pulszky Ferenc és mások) szerint nagyon hasonlított Petőfi Sándorra. Ezért húzódozása ellenére modellt kellett ülnie Huszár Adolfnak, amikor a szobrász portrét mintázott a készülő pesti Petőfi-emlékműhöz.

Hiába szerzett befolyásos barátokat és támogatókat, egyetemi katedrát csak 1895-ben, az izraelita vallás bevett felekezetté nyilvánítása után kaphatott (korábban a professzori cím elnyeréséhez ki kellett volna keresztelkednie). Az Akadémia azonban már ezt megelőzően, 1893-ban levelező tagjává választotta. Ekkorra már olyan jelentős műveket tudott felmutatni, mint a háromkötetes Magyarország története II. József korában, a nagy Mária Terézia-monográfia, vagy Az Újkor története, szintén három kötetben. Ezek a művek egyszerre feleltek meg a legmagasabb szakmai elvárásoknak, és arattak nagy közönségsikert.

Munkabírása és sokoldalúsága legendás volt. Ő volt a szerzője a Szilágyi Sándor által szerkesztett, tízkötetes, millenniumi Magyar Nemzet Története első, második és nyolcadik kötetének, emellett nya és cikke mellett forráskiadványokat szerkesztett, és megemlékezéseket írt több, akkoriban elhunyt nagy történészről, magyarokról, külföldiekről egyaránt.

Voltak olyan tervei is, amelyek nem valósulhattak meg. Közéjük tartozik a Budapest-monográfia befejezése is. Salamon Ferenc halála (1892) után Marczalira várt volna a feladat, hogy folytassa a nagy tudós háromkötetes, Buda-Pest története című munkáját. „Salamon engem jelölt ki ebben utódjául. Márkus József polgármester úrral hamar megegyeztünk, már meg volt írva a szerződés is. Az ülésen azonban Ballagi Aladár kollégám bejelentette, hogy ő ingyen írja meg. Ennek a közgyűlés, csekély többséggel, bedőlt. Egy cseppet sem bántam, pénzre sóvár sohase voltam, és munkám volt elegendő. De emiatt a székesfővárosnak mai napig sincs története." Emlékirataiban ezt az ügyet jelöli meg annak a nagy konfliktussorozatnak a nyitányaként, amely az 1920-as évekig húzódott, megkeserítve és végül tönkretéve Marczali életét és pályafutását. 1900-ban tört ki a Leiningen-Westerburg-ügy – Marczalit a mártír tábornok naplójának és leveleinek meghamisításával vádolták meg –, majd 1910-ben a „nagy per", a Singer-ügy: a vád szerint az egyetemi szigorlaton kedvezményekben részesített egy zsidó vallású hallgatót. Bár a rágalmak alaptalansága mindkét esetben bebizonyosodott, az ellene irányuló támadások nem szűntek meg. 1919-ig lehetett az egyetemen a magyar történelem professzora, ekkor régi ellenfele, a rektori székbe kerülő Ballagi Aladár kezdeményezésére végleg háttérbe szorították: szabadságolták, majd öt év múlva végkielégítéssel nyugdíjazták. Az ürügyet az szolgáltatta, hogy Marczali a Tanácsköztársaság alatt formálisan elvállalta a Levéltári Tanács elnökségét.

Élete utolsó éveiben már alig írt valamit. Megélhetési nehézségein alig segített, hogy az állam megvásárolta pompás könyvtárát (azzal a feltétellel, hogy a könyvek haláláig Marczali használatában maradhatnak). 1940. július 23-án halt meg. Sírja a Kozma utcai izraelita temetőben, a művészek és tudósok parcellájában található.

„Marczali Henrik korának legnagyobb formátumú történetírója volt" – írta róla Gunst Péter. Szakmájában a századfordulón ő volt az egyetlen szintetizáló elme, aki minden korszakkal képes volt magas színvonalon és elsődleges forrásokra építve foglalkozni. Az elsők között vizsgálta a magyar és az egyetemes történelem összefüggéseit, valamint a kortörténetírás kérdéseit. Jelentős oktatási reformer volt, az egyetemi szemináriumi rendszer hazai kidolgozója és 1879-ben az új gimnáziumi tanterv egyik megalkotója. Vitathatatlanul ő a XVIII. század magyar történelmének első komoly kutatója, 1848–49-cel kapcsolatos munkái pedig szinte máig meghatározzák a szabadságharcról alkotott közfelfogást.

Tóth Vilmos

110

„E“
192

Tál, ezüst
1768
Bp. Tört. M.

110

„E“
192

Áldoztató kehely, ar. ezüst
1768
Bp. belvárosi templom

Rubl (Rupp) Ferenc Pest. Ez.

Szül.: 1803. 1818. III. 29. inas 4 évig Paschberger Ferencnél. Kimutatható 1824-ben.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Horváth: Magyar ötvösök Bécsben. 8. p.; A. B.: 31. p.

Rubletzky Géza

1941.

Magyar Szemle

168. *SZ. Kramner Jenő:* A kisebbségi ember lelkivilága. *Borsody István:* A magyar-szlovák határ. *Marék Dénes:* A Szovjetunió hajózása. *Frey András:* A Szovjetunió külpolitikája. *Prokopy Imre:* Egy jugoszláv határrevizió története. *Salkovszky Jenő:* A közigazgatás újjárendezése. *Lampl Hugó:* Öntözőgazdálkodási munkálatok. *Lencsés Ferenc:* Summások. *Rubletzky Géza:* Magyarország és az új Európa. *Lovass Gyula:* A regény válsága. *Dobossy László:* Uj francia könyvek. *Staud Géza:* A színházi évad tanulságai. *Csabai István:* Kiállítások. *Tóth László:* Német polgárság — magyar Biedermeier. *Borotvás-Nagy Sándor:* Diákkaptár. *Julier Ferenc:* A német-szovjet háború. *Gogolák Lajos:* Külpolitikai szemle. *Erdős Jenő:* Dícséretes debreceni cvések. — Uj könyvek.

Rubletzky Géza

AZ ORSZÁG ÚTJA 1940

3. *SZ. Bóka László:* Az erkölcs és az irodalom babérai. *Jócsik Lajos:* A magyar kispolgár „lázadása". *Gogolyák Lajos:* Világforradalom vagy orosz imperializmus? *Rubletzky Géza:* Háborús célok, európai béketervek. *Ferdinandy Mihály:* Olaszország a középtengeri térben. *Ajtay József:* Tőke, pénz, jövedelem- és vagyoneloszlás. *Marék Dénes:* Az orosz gabonagyárak. *Moll Károly:* A szatmári közjóléti szövetkezet kislakásépítő rendszere. *Pogány Ö. Gábor:* A népi irodalom művészi rangja. *Pécsi:* Szociálpolitikai szemle. *Simándy Pál:* Dráma vagy liturgia?

A SZŐNYEGEKET

KISS BÉLA ÉS JENŐ

IPARMŰVÉSZEK

irodalom nemzeti irányzatában. A költők e vélemény szerint nem írtak többé nemzeti szellemű verseket, de még nagyobb hiba mutatkozott a regény- és drámairodalomban, mert *Kemény* Zsigmond báró Zord időjének sötét, de kétségkívül erősen nemzeti szelleme helyett, *Katona* József Bánk-bánjának nem vitatható nacionalizmusa pót'ására irodalmunk felhősödő egén egyre-inkább olyan munkák kezdtek feltünedezni, amelyek mindeneknek látszottak, csak éppen nemzetieknek nem.

Azok, akik a határozottan nacionalista irodalom hívei nek vallják magukat, megelégedéssel nézhetnek körül a mai regények, és színművek berkeiben, mert nem vitatható az, hogy *irodalmunkban ismét egy jóval nemzetibb szellem kezd feltünedezni.* Hiszen a legutóbbi idők drámatermésében ott van *Nyirő* József mély érzésű színdarabja, az Uj haza, amelynek alaptémája egyenesen a nemzeti érzés, a nacionalizmus, de az úgynevezett modern irányzatú regényirók közül *Rab* Gusztáv a Belvedere című vaskos kötetének azt az eseményt választotta főcselekményéül, amikor a Be'vederenek nevezett bécsi kastélyban összeültek Göring tábornagy és Cianó gróf, hogy döntsenek a Magyarországnak átitélendő Csehszlovákiához csatolt területekről. Egyszóval a legutóbbi időkben nyiltan és határozottan nemzeti irányban fejlődik a magyar irodalom.

Minthogy ennek az irányzatnak a feltünte teljesen megnyugtathatja azokat az aggódó lelkeket, akik irodalmunkat az elnemzetietlenedéstől féltették, önkéntelenül is felmerül a kérdés, miben nyilvánu't meg íróink munkásságának e rossz irányba való elhajlása. Más szóval, egyszerűbben, *egyáltalán nemzetietlen volt-e a magyar irodalom?*

a nemzetietlen idők egyik költőjére *Ady* Endrére gondolunk, aki saját verseiről azt dalolta, hogy száll az ajkáról a dal és ha százszor is elátkozza Pusztaszer, *mégis győztes, mégis új és magyar.* Itt azután felmerül az emberben önkéntelenül a tépe'ődés, vajjon mennyiben magyarabb Petőfi, mint Ady, amikor például e két egymásmellé állított versben Petőfi a magyar reménytelenséget, Ady Endre pedig a magyarság diadalmas előretörését énekli meg? De, hogy azt ne mondják, miszerint Ady Endre vélet'en kései nemzeti hőse a nemzetietlen időknek, hát ideiktatjuk a nemrégen elhunyt *Emőd* Tamás nevét. A nagyváradi Holnaposok iskolájának ez a halk szavú költője talán nem volt olyan versíró-lángész, mint Ady Endre, de mindenesetre magyar volt, nacionalista volt. Nem férhet annak a poétának nacionalizmusához semmi kétség, aki a régi kuruc költők mintájára szerzette a maga új rigmusait, a nagy világégés idején pedig valósággal új íródeákjává vált a magyar katonák hőstetéseinek.

Azonban a költészet lelkesedő műfaj, tehát indokolt, hogy ez még a nemzetietlen időkben is nemzeti maradjon. A vádak szerint az igazi elnemzetietlenedés a prózairodalomban és a drámairodalomban volt tapasztalható. *Móricz* Zsigmond regényei, mint a Sárarany, vagy a Kerek Ferkó nem nacionalista írások abban az értelemben, hogy hiu frázisokkal feldicsérjék azt, ami az országban talmi és hibás. De hiszen *báró Eötvös* József a Magyarország 1514-ben című regényében vagy *báró Kemény* Zsigmond a már említett Zord időben épen az őket hevítő izzó nacionalizmustól vezettetve mutatnak rá azokra a hibákra, amelyek a történelmi mult folyamán az ország egy-egy katasztrófáját okozták. *Nemcsak a talmi dícséret tekinthető a nacionalizmus megnyilvánulásának,*

Rubleczky Géza: Báró Vay Ady arcmása
Portrait
A Műcsarnok tavaszi tárlatáról — L'exposition de printemps de la Galerie

nincsen köze a nacionalizmushoz. Nincs idő és alkalom arra, hogy itt felsoroljuk a nemzetietlennek tartott idők egész regénytermését, de ahogy *Laczkó* Géza megírta a Noémi fiában a vidéki színészet lelkendező harcát a magyar kultúráért, vagy ahogy *Kaffka* Margit rajzolta meg az Állomásokban a magyar életet, az színtiszta nemzeti érzést sugározó. A magyar komédiásokról, sőt magyar festőművészekről ugyanis kiderül e művek nyomán, hogy *pontosan olyan hősök saját kereteik között, mint aminők a magyar katonák, akik az egész világ ellen harcolva, vérezve, szenvedve vívták meg a maguk nagy küzdelmét.*

Elhihető, hogy az Andor, *Molnár* Ferenc e kissé rosszul sikerült regénye nem nevezhető a nacionalista irodalom oszlopos munkájának, de még ebben a könyvben is van valami, ami magyar. Budapestnek, ennek a fővárosunknak az életét igyekszik megírni szerelmes hűséggel, a hibák őszinte feltárásával az író, alakjai néhol bűnösek, gonoszok, erkölcstelenek, de hát az Istenért, egy kicsit ez a város is az volt és például Mo'nár Ferenc a Pál utcai fiúkban, a Gazdátlan csónak történetében vagy rabregényében szobrot állított annak a jóságnak is, amelyik kivirágzik a bűnös város kövei közül. A ponyva- és detektivirodalomnak a nacionalizmushoz kétségkívül kevés köze van, de viszont ezek a munkák nem irodalmi munkák, nem, még akkor sem, ha *Petőfi* Sándor írja őket, elvégre megélhetési okokból a nagy költőnk is megírta A hóhér kötelét. Noha most komoly irodalmi vita folyik arról, hogy a ponyva polgárjogot kapjon, mi gondolkodás nélkül a ponyva ellen szavazunk. Az álláspont az, hogy a ponyva lehet érdekes, lehet jó, el is lehet olvasni, de irodalmi szempontból értékelni, elhibázott dolog. A francia regényirodalmat egy emberöltőre tették

Műcsarnok
1940. 33. sz. 42. l.

Rubletzky Géza

T. 1941.

— **A Magyar Szemle** augusztusi kötetében a Szovjet-Unió külpolitikájáról és a német-szovjet háborúról szóló tanulmányok olvashatók. A külpolitikai havi szemle, *Marék* Dénes, *Julier* Ferenc és *Gogolák* Lajos négy pompás közleménye különösen időszerű kérdéseket világít meg. *Salkovszky* Jenő a közigazgatás újjárendezésével, *Lampl* Hugó az öntözőgazdálkodási munkálatokkal, *Lencsés* Ferenc a summások szociális helyzetével foglalkozik. *Rubletzky* Géza érdekesen körvonalazza Magyarország feladatait az új Európában. *A színházi évadról*, a legutóbbi művészeti kiállításokról, a regény válságáról, új francia könyvekről és számos más kulturális kérdésekről szóló beszámoló és gazdag könyvismertető-rovat egészíti ki a *Magyar Szemle* új számát.

Esti Kurir 1941. aug. 4.

PROVIDENTIA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 1.

25/201

Nagyságos

1920

Dr. Szentiványi Gyula főtitkár urnak

EXPRESSZ

Budapest.

Rubletzky Géza

Rubletzky Géza szobrászt jólismerték az erdélyi kisebbségi élet művészi köreiben. Láthatóan kész, befejezett művészet az övé, formaproblémái már aligha vannak. Szobrászatunk konvencionális, előkelő irányzatához tartozik. Bronzplakettjein a tárgyi tartalom a döntő. Figyelemreméltó a kisplasztikája és tanulmányfejei közül a 27. sz. terrakotta. (V—ó)

Esti Magyarország

1942. máj. 2.

(Két erdélyi művész)

Rubletzky Géza

A mi papunk
(Abos J. plébános)

terrakotta

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942.

103. l.

Nyomtatvány

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

TÉLI ÁLOM
KÉZDI KOVÁCS LÁSZLÓ FESTMÉNYE

A MŰCSARNOK
TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

INTIMITÁS
RUBLETZKY GÉZA SZOBORMŰVE

A MŰCSARNOK
TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

Művészet 1915. 447. l.

Rubleczky Géza

Anya gyermekével brom

Budapest nékesfőv. tulajd.

V.

25.

Mátyás elfoglalja Bécs várát

olajfestmény

Korokszyai Ottó

35/50.

RUBLETZKY GÉZA
ARAD,
BÁRÓ BOHUS-PALOTA.

NYOMTATVÁNY.

Nagys. Szentiványi Gyula.
kereskedő urnak
Szeged
~~ARAD.~~
Szegedi Hirado

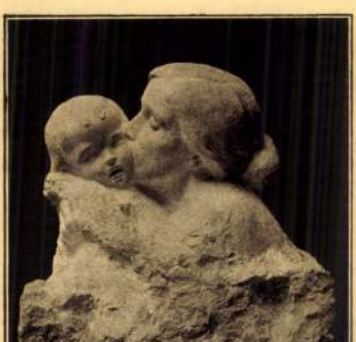

ANYAI CSÓK
MÜNCHENI NEMZETKÖZI KIÁLLITÁS
1913.

RUBLETZKY GÉZA TISZTELETTEL MEGHÍVJA FIRENZÉBEN KÉSZITETT MUNKÁIBÓL RENDEZETT, — ZÁRTJELLEGÜ — BEMUTATKOZÓ

◇◇◇ MŰTERMI ◇◇◇

KIÁLLITÁSÁNAK

○○ MEGTEKINTÉSÉRE. ○○

A KIÁLLITÁS NYITVA: OKTÓBER 23-TÓL NOVEMBER 10-IG D. E. 10-TŐL ESTE 7-IG. ○○

BÁRÓ BOHUS - PALOTA
(ZRINYI-UTCA II. KAPU.)

BLOCH H. NYOMDÁJA ARAD

Rubletzky Géza

Szentivány Gyula úrnak

Budapest

Szépművészeti múzeum

aréna ut. (városliget)

Kedves Szentiványi úr! Szivélyes üdvözletemet küldöm Sovavatáról. Ha ugyaralok. Nem tudom e sorok ment találják e már vagy meg kell vásni míg Tatrából vagy az Adriára visna fel. Azért elötesjentem kéréstem meg kérem tegyen szíves egy blankét át küldeni - melylyel munkáim kivitelének engedelyeresét kérem magyar országból. Gyula ünet akarom át horni. Nem én utazom érte. - Ig csak ig tölthetem ki ha ide kapom az ivel. Előre is hálás könönetemet fejerem ki mély tintelettel.

Rubletzky Géza

Timisoara Ek. Romás ház

Str. Buszei.

Băile Sovata

Szovátafürdő — Bad Sovata

Lacul Ursul cu vila Illyés — Medvetó az Illyés villával — Bärenteich mit Villa Illyés

Kiadja Borbely Gyula, Szovátafürdő

Ilustrate cu vederi P. Ferenczi, Gherla

99161 E

Bucureşti - Calea Victoriei
CORSETE

București - Calea Victoriei
CORSETA

Nr. 2 a

Hr. Kentiváni Gyula
Vonalt

Budapest.
VI. Aréna ut
Szépművészeti muza

Hongrie

Kiváljesen üdvözli
Rubletzky Géza.
Bucarest. 1922 máj 28.

Rubletzky Géza
wolnan

46 - Edit. Horovitz, 16 Str. Paris, Bucureşti

Băile Sovata

Szovátafürdő — Bad Sovata

Lacul Ursul cu vila Illyés — Medvetó az Illyés villával — Bärenteich mit Villa Illyés

Kiadja Borbely Gyula, Szovátafürdő
Ilustrate cu vederi P. Ferenczi, Gherla

99161 E

Rublétzky Géza

ROMANIA 50 BANI POSTA

ROMANIA 2 LEI

SOVATA BAILE

24 AUG 5 1921

Nagy Dr.

Szentiványi Gyula Urnak

Budapest

Szépmüvészeti muzeum

aréna ut. Városliget

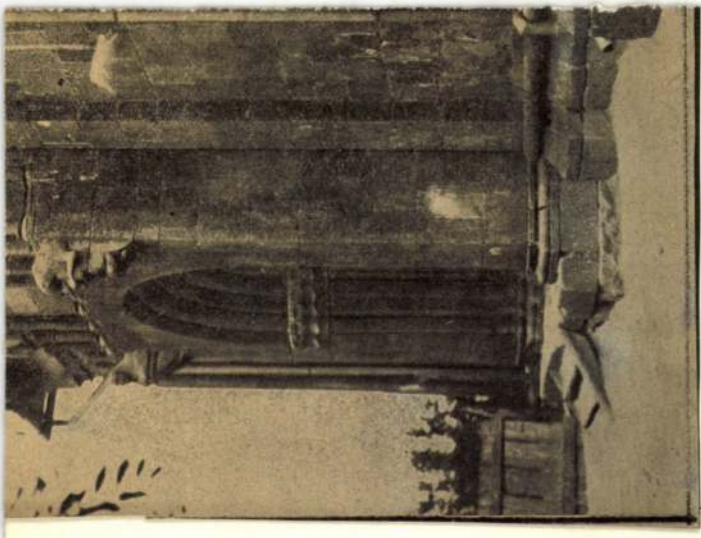

KARCSA DK-nt

Beszédes László: Miklós gyerek.

Rudolfsky Géza

Rubletzky Géza: Anya gyermekével.

Képzőm. Tan.
1914. tav. kiáll.

A Műcsarnok tavaszi kiállításából

Rubletzky Géza: Anya és gyermeke

Vidáman akartam én is viselkedni, de — tudj' az Isten, — mégis elnehezült a mellem. Beszélnem kellett az útamról, és nehéz lélekzéssel kezdtem:

— Bizony barátom, hosszú útat jártam meg. Azért is jöttem, hogy elmondjam. Barátom, micsoda út az a Boszporuson át! Akárcsak a Balatonon hajókáztam volna.

S elmondtam nekik hogyan őrzik a Boszporust ágyuval, micsoda meglepő a *Yildiz-palota,* meg a magas ciprusok közt fehérlő márványpaloták jobbról balról.

De még mindig elfogult voltam. Ők azonban nyugodtan, szinte derült arccal hallgattak.

— Konstantinápoly a Boszporusról nézve a világ legszebb városa, — folytattam. Sokkal megragadóbb Nápolynál vagy Velencénél. Depersze csak messziről...

— Érdekes! — mondotta az orvosné.

Az orvos nevetett:

— Ilyesmi csak magyarral történhetik!

Csodálkozva néztem rá. Hiszen nem beszéltem semmi történetet!

Ő azonban mosolyogva simogatta szürkülő Batthyány-szakálát, és vidám fejrázással ismételte:

— Csakis magyarral történhetnek az effélék.

Beszéltem aztán a szelamlikról, amelyről már csodákat olvastam, debiz én nem láttam olyan pompásnak, mint a milyen nálunk volt például a királynak az egyik jubileuma.

A két gyerek a lámpás alatt az asztal tulsó végén valami francia fordításon dolgozott. A fiu komoly szemmel szedte a szavakat a szótárból, de előbb egyenkint és halk szóval egzaminálta a leánykát, melyik mit jelent?

Egyszer türelmetlenül szólott:

— Hát nem érted: *Jean d'Arc ... en prison.* Börtönbe vetették, no!

S egyszerre elnyilt macska-szemmel pillantottak ránk mind a ketten. A fiu susogva forditott tovább.

Uj Idők 1911. 29 sz.

A beszélgetésünk egy percre elakadt. Aztán az asszony mosolyogva fordult hozzám:

— És mondja csak: milyenek azok az orosz nők?

A kérdése meglepett. Én Török-országról beszélek, ő meg az oroszokról kérdez.

— Az orosz nők, — felelem készséggel, csakhogy beszéljünk, — láttam egynehányat: épp olyan különböző arcuak, mint a magyarok. Mégis a szőke több köztük. Láttam egynehány szép szőke orosz nőt. Különösen a hajuk szép.

A doktorné mosolygott:

— Hja az orosz nők haja... Mit szólsz erre doktor? Az orosz nők haja.

Az orvos mosolygott.

— Oroszország a hajak országa. A férfiak is hosszu hajat viselnek ottan.

Az asszony fölvett egy angol illusztrált lapot az asztalról.

— Épp az előbb néztük. Mind-mind hosszú. Épp azért szokás a szibériai deportáltak haját lenyirni, a fele hajukat.

A leányka megszólalt:

— Mi az a *deportált,* mamácskám?

— Rab, — felelte készséges szeretettel az asszony, — akit deportálnak . . .

Elhallgatott és egy percre mélyen behunyta a szemét.

Akkor egyszerre mintha a dobsinai barlangban ülnénk: meghidegült a levegő a szobában. Kábító csend szakadt a beszélgetésbe. A csend percről percre gyötrelmesebbé vált. Az asszony elfehéredett, mint a gyolcs.

Az orvoshoz fordultam:

— Van-e sok beteged? Van-e valami járvány?

— Van egypár érdekes betegem, — kapott a kérdésen az orvos.

Az asszony is szinte megkönnyebbülten lélekzett.

— Volt egy érdekes betege, — mondotta a lornyetjét a szemére emelve. S a férjére nézett biztatón. Előre mosolyogta az érdekességet.

Az orvos erre elmondta, hogy egy fülig átmetszett arcú paraszt asszonyon végzett olyan varrást, akárcsak egy szabó.

— Akkár csak egy szabó!

S nevetett.

Az asszony is nevetve ejtette az ölébe a lornyetjét. A gyerekek is elmosolyodtak.

— Nem lesz annak kutya baja se! — mondotta az orvos vigan. Olyan lesz a képe, mint Balázsé. Ismered Balázst?

— Balázst?

— Az uj ügyvédet. Kitünő ügyvéd!...

S elkomolyodott, elhallgatott. Végigsimogatta néhányszor a szakálát, és gondolkodó arccal bámult a cserép-kályha nyilt ajtajára, a parazsolva vörösiő tűzre.

Az asszony megnyomta az asztal fölött függő csengőt.

— Vigye ki Krisztina ezeket az edényeket.

Az orvos felocsudott:

— Járvány azonban, — folytatta, mintha nem is szakitotta volna félbe, — nyugodt lehetsz, nincs. Egykét tifusz, no meg a szokott tuberkulotikus betegségek.

És hévvel beszélt arról a mozgalomról, amely a tuberkulózis ellen indult.

— A mi városunkban az a baj, — mondotta fölemelt szemöldökkel, — az a baj, hogy homokkőből épitenek. A homokkő felszivja a nedvességet. Főbaj. hogy kicsik az ablakok, nem jár be rajtok a napfény, és már a nép is festett szobában lakik.

És tudományos arccal maga elé nézve folytatta:

— Igy aztán a falon mikroszkopikus gombatelepek keletkeznek. A halál méregtelepei. Az: a halál méreg-telepei. Aki nálunk szobai életet él, mint az iparos nép is, — korán elmondják rajtok a circumdederumot. A fal, barátom, a fal, a peshedt szoba-levegő. A fal... okozza... a fal...

S ahogy ezt a szót mondta *fal,* a hangja suttogássá vált, a szája nyitva maradt, — maga elé bámult. Elfelejtette, hogy beszélt. Elfelejtette, hogy hallgatjuk. Mereven bámult maga elé.

A nagy nehéz csendben fölkelt az asszony, és átsietett a sötét szobába. Bevonta maga után az ajtót.

Virágvasárnap

Judeában akkor szent tavasz járt.
Tarkára ázott vén szirtek felett
Új dalt dudoltak, új igéket hordtak
Szent cédrusok közt vidám, friss szelek...
A nép özönlött hosszu barna rajban,
Szemükben tűz, — az ajkuk néma vád.
Genezáretnek százezer szegénye
Cion alatt üti föl táborát.

Uram, te láttad elcsigázott néped
Virágos águ olajfák alól, —
Hozzád ömölt a szenvedés panasza
A város fehér zugutcáiból.
Benn Róma néhány légiója dőzsölt,
Együtt itták Rhodosnak vén borát:
Jerusálem sok nagy ura, papja
És nyugatról jött részeg katonák.

Uram, te álltál könnyező szemekkel...
És lelked haza, Názáretbe szállt; —
Dologtól fáradt, bánatos szegényen
Láttad ott sápadt, szomoru anyád!
Megtelt a lelked jajgató panasszal —
Hisz' földi bölcs itt mást mit is tehet —
Hirdetni kezdted künn a szenvedőknek:
Mi megvigasztal, egy: — a Szeretet.

És Genezáret százezer szegénye
Mozdult, — felzúgott százezernyi raj:
Hozsánna néked, Názáreti Jézus! . . .
S elébed hajlott ezer pálmagaly . . .
S bevitted néped az Ur templomába,
Szavad hullámzik — amerre te mész —:
Ami szent és megtisztít itt e földön:
A szeretet, a bánat, szenvedés.

Dutka Ákos

RUBLETZKY *Géza*, szobrász, * Budapest 1881, u. o. tanult; Hódmezővásárhelyen, Aradon, Bukarestben működött s kisebbméretű, a családi élet köréből vett szoborműveivel keltett feltűnést (Az anya csókja, Madre eterna stb.), amelyeket érzésteljesen, egyszerűsített realizmussal mintázott. Egy plakettje a Szépművészeti Múzeumban, Anya gyermekével c. bronzszobra a főváros tulajdonában van. 1913. műterem-kiállítása volt Aradon. Bukarestben él.

EGY. T. 3992

17 LAP.

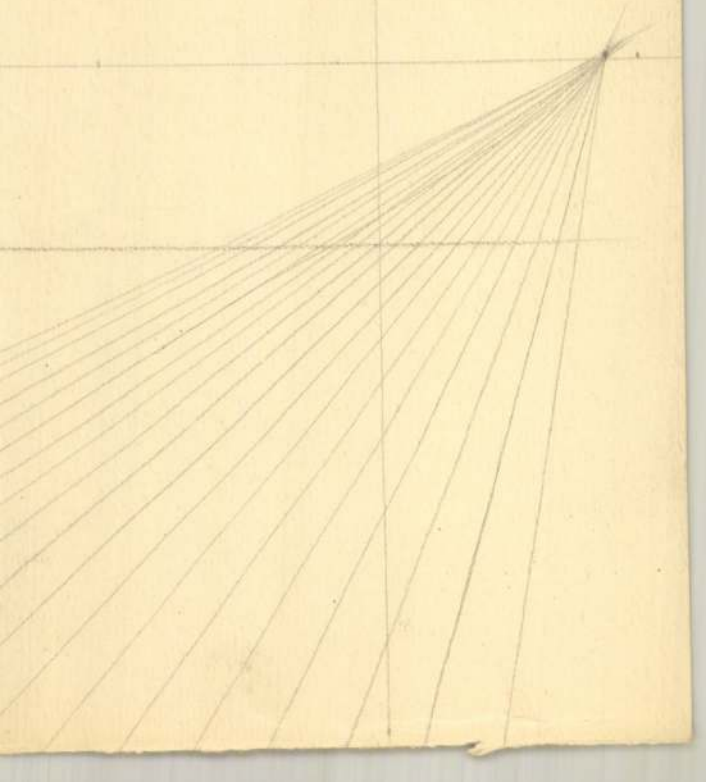

MAGYAR NEMZET

Rubletzky Géza

1958 MÁJ 14.

Kerületi képzőművészek kiállítása a Vízivárosban

Érdekes, színvonalas kiállítást rendezett a Hazafias Népfront II. kerületi bizottsága a *Mechwart téri* tanácsház nagytermében. A kerület csaknem ötven képzőművésze mintegy másfélszáz aquarellt, pasztellt, rézkarcot, olajfestményt, krétarajzot és szobrot állított ki; az alkotások egy részét a Műcsarnok bocsátotta a népfrontbizottság rendelkezésére.

A képzőművészeti kiállítást az eltelt két hét alatt máris többszáz látogató tekintette meg. Különösen nagy sikert aratták a kerületben élő *Pór Bertalan, Ék Sándor* és *Rubletzky Géza* kiállított művei; számos festmény és rajz foglalkozik a vízivárosiak előtt jól ismert, jellegzetes budai tájak, utcák megörökítésével is.

A kiállítás még két napig tart nyitva, anyagát utána előreláthatólag a Klement Gottwald Villamossági Gyárba szállítják néhány napra.

már egyetlen templom sincs, amelyet ne hoztak volna rendbe.

— Tapasztalatainkat a következő két élményben foglalhatom össze: a Kreml megtekintése közben — mint ahogy azóta erről itthon is sokat beszélnek — összetalálkoztunk egy csoporttal, s a legjobb szemű barátunk egyszer elkiáltotta magát: *»Ott jön Hruscsov kormányelnök és Nasszer is.«* Ez valóban így történt. Minden ceremónia nélkül közeledtek hozzánk. Hruscsov megkérdezte tőlünk, kik vagyunk. Bemutattak bennünket és erre udvariasan válaszolt: *»Engedjék meg, hogy bemutassam önöknek, a mi kedves vendégünket, Nasszer elnököt.«* — Nasszer elnök a tőle megszokott elegáns mozdulattal meghajolt. Érdeklődtek, hogyan töltjük az időt a Szovjetunióban, majd sok szerencsét és sok jót kívántak további utazásunkhoz és olyan közvetlenül, ahogy

EGY DÉLUTÁN
Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművésznél

Százados-út 11: a Művésztelep. A park őszi színekben hallgat, a nagy műteremablakokon hályogosan pillog az októberi fény. Csönd. A kopaszodó bokrokon egy-egy madár rebben, ez minden zaj. A látogató, ahogy bandukol a fehér úton befelé, azt gondolja: jó lehet itt. A csönd miatt gondolja, amelyben kevés része van s a színek miatt, amelyek elvesznek odabent a kövek között, ahonnét jön. Meg a meghittség miatt, amely mindenből árad, noha a munkatelep ez itt, egy csomó ember együttes munkahelye. Mégis.

A látogató azzal jön, hogy arcképet rajzoljon — persze, írásban — a telep egyik lakójáról, aki Kossuth-díjas szobrász, de ezeket gondolja közben. Úgylehet, egy kicsit talán irigykedve is. Aztán balra fordul, néhány lépés után, egy szép, fehér verandájú házhoz ér s már helyt is van. «*Mikus*» olvassa a névtáblán és kopog és belép. Mert *Mikus* Sándort keresi. Odabent egy finomvonású, nagyon kedves asszony fogadja — a feleség — s három egymásba nyíló, patyolattiszta szoba. A középsőben egy 10—12 éves forma leányka tanul, s mindenből derű és melegség sugárzik. Ez az otthon.

— Sándor bent van — mutat kedvesen a feleség a csukott műterem-ajtóra. — Tessék!

★

A hatalmas ablakon megszűrten árad be a délutáni fény, körül, állványokon, gipsz- és márkőbe vésett szobrok: egy fehér, fekvő akt, egy ülő leány, a „*Fésülködő nő*" s még egy csomó más — milyen nemes egyszerűség, milyen remekül összefogott formák! — és Mikus Sándor valóban itt van. Középtermetű, erős testalkatú férfi. Derékig érő, kék munkazubbony van rajta, fején hátratolt, kék svájci sapka, széles, barna arca szinte gyermekien sima és derűs, tekintete vidám. Keze feltűnően kicsi s fekete hajában nincs egyetlen ősz szál sem, pedig negyvenhat éves. Egy állvány előtt áll s dolgozik: *egy ásójára támaszkodó paraszt-lány figuráját mintázza.* De abbahagyja a munkát, kezet fogunk s leülünk.

— Ezzel bíbelődöm — mutat a félig kész agyagfigurára. — Nagyon szívügyem.

— Megrendelés?

Megrázza a fejét.

— Nem. Csak úgy magamnak csinálom.

— Studírozol?

Bólint.

— Igen. Szobrásznak ez a legfontosabb: *a csöndes, elmélyedő műterem-munka. Ilyenkor tud önmagával foglalkozni az ember, új elképzeléseit ilyenkor próbálja megvalósítani, megfelelő formába önteni... Szóval itt viaskodik az ember, itt keresi a maga legbensőbb hangját s itt lép tovább, ha tud, itt fejlődik, ezekben a látszólag talán kicsi és babrálgatásnak tűnő, valójában azonban mindennél fontosabb műtermi studiumokban.* A kész művek, amelyekkel kiáll az ember, az ilyen stúdiumoknak az összefogott eredményei.

★

Az «*Ülő leány*»-ra mutat. Nagyon szép köszobor. Mesteri összefogottság, leegyszerűsített formák, krisztálytiszta kifejezés.

— Nézd, például *ezzel csaknem hat évig birkóztam.* Hányszor megmintáztam, gipszbe öntöttem, újra megmintáztam! Soha nem voltam vele megelégedve: nem az volt, mint ami bennem élt. *Most végre tavaly kifutott a kezemből s akkor nyomba kőbe véstem.* Még most sem egészen kész, itt-ott még igazítok rajta, de *a lényeg már megvan.*

Akkor veszi észre, hogy beszéd közben írok. Csodálkozik.

— Mit jegyzel?

Elmondom neki jövetelem célját.

— Portré? — mondja. — Azt hittem, baráti látogatás. De ha már portré, ahhoz, úgy gondolom, *egy kicsit az életem is hozzátartozik.* Nem?

— De — bólintok. — Mondd!

★

— Hol is kezdjem?

Tünődik. Nyilván ezt is úgy össze akarja fogni, mint a szobrait.

— Szóval — fog bele — amint tudod, *én nagyon lent kezdtem s nem is végeztem főiskolát. Apám gyári munkás volt s abban a környezetben, amelyben mi éltünk, senkinek nem jutott eszébe, hogy az én rajztudásom* (mert már gyerekkoromban jól tudtam rajzolni), *valami komolyat is jelenthet.* Nekem sem. Elvégeztem a négy polgárit, aztán *a világ legtermészetesebb módján beálltam motorszerelőinasnak. Ki is tanultam a szakmát, motorszerelő segéd lettem, aztán hegesztő, lakatos, műszerész, végül még az asztalossággal is megpróbálkoztam, de ezt abbahagytam.* 1924-től az *Egyesült Izzóban* dolgoztam s *munkaszünetekben szórakozásból karikatúrákat rajzoltam a társaimról.* Egy mérnök meglátta valahogy a rajzimat, azt mondta:

— Miért nem jár be maga esténként a Lehel-utca 14-be, ott van valami esti rajziskola.

Mosolyog a régi emléken.

— Én nem sokba vettem az egészet, de mert rajzolni nagyon szerettem, hát egy este mégis bementem. Grafikus ugyan nem lett belőlem, *de mégis itt dőlt el az életem. Megláttam ugyanis néhány renaissance szoborról öntött gipszfejet, s ezek úgy megráztak és olyan lázba hoztak, hogy rohantam haza: ilyeneket kell nekem csinálnom!* Másnap mentem a gyárba, vésőket szerkesztettem magamnak, összeragasztottam két égerfa deszkadarabot, elfogtam *Stift* Károly nevű segédmunkásunkat *s izzongó hévvel nekiláttam kifaragni a fából Stift Károly sovány, élesvonású fejét. Egy hét alatt készen is voltam vele, s rettenő boldog voltam, hogy sikerült.*

★

Feláll, az egyik polcról levesz egy kis barna fejszobrot, lefújja róla a port és a kezembe adja.

— *Ez az.*

Az első mű *meglepően szép.* Sőt több ennél: *eredeti. A művész Mikus minden ereje és jellegzetessége benne van már.*

— Utána — folytatja — egy terrakotta szobrot csináltam a nagyanyámról s ezt Bernáth Aurél feleségével, akit ismertem, mert az egyik mérnökünk sógornője volt, *elvittem Pátzay Pálhoz.* Pátzay nagyon megdicsért *és nyomban felajánlott a, hogy vasárnaponként járjak be a műtermébe dolgozni.* Én néhányszor voltam is nála, de aztán elmaradtam, mert odakint tél volt s a műterem is kegyetlenül hideg. A terrakotta szobor azonban ott volt a műhelyemben s egyszer valahogy meglátta *Pfeiffer* professzor. Ez műegyetemi tanár volt azelőtt, egy nagytudású baloldali ember, 1919 után nyugdíjazták s azóta az Egyesült Izzóban vegyészkedett. Nyomban behivatott magához.

— Mennyi pénzből tudna maga, fiam, havonta megélni? — kérdezte.

— Száz pengőből már jól — feleltem én.

— *Nohát* — mondta ő erre —, *én magának megadom ezt a havi 100 pengőt, hagyjon itt mindent s ne foglalkozzék mással, csak a szobrászattal. Rendben van?*

Mikus Sándor még most is megcsóválja a fejét.

— Én semmiként nem akartam ebbe beleegyezni, *hisz életemben nem jutottam én egy krajcárhoz sem megszolgálatlanul,* de a gyár két fiatal mérnöke (az egyik Bernáth Aurélné sógora volt) addig unszolt, míg végül is elfogadtam a pénzt. *Pátzay s Bernáth* Aurél akkor rögtön hivattak és: „*Most aztán, Sándor* — mondták —, *azonnal Firenzébe, hogy láss és tanulj.*" *Egy hét alatt megszerezték az útlevelet is és én akkor minden nyelvtudás nélkül nekivágtam Olaszországnak.* Öt hónapot töltöttem Firenzében, egyet Rómában, megcsodáltam *Michelangelo* Dávidját, *Rafael* műveit, de a kisebb mesterek, mint *Gozzoli* például, akkoriban jobban megfogtak. *Legjobban azonban Donatello tetszett.*

★

Sűríti a mondanivalót.

— Félév múlva hazajöttem, itthon *Pátzaynál* dolgoztam tovább, *megtanultam tőkéletesen mintázni* s 1932-ben, hogy megmutassam Pfeiffer professzornak, nem hiába adta eddig a pénzt, *önálló kiállítást rendeztem az Ernst Múzeumban.* Valami 24 fejet állítottam ki. Elég szép közönségsikerem volt, sőt a főváros is vásárolt tőlem, *mégis ekkor kerültem önmagammal a legnagyobb összeütközésbe.*

Mély lélekzetet vesz.

— *Mert munkám a siker ellenére sem elégített ki.* Éreztem, ugyan, hogy mesterségbelileg jól meg tudom csinálni a dolgokat, de azt is, hogy *tanítvány vagyok csak s Pátzay útját járom, amelyen ő a legmagasabb csúcsokig is elérhet, én azonban csak kátyuba juthatok, mert az ő útja az s nem az enyém. Meg kellett hát keresnem önmagamat.*

Egy kicsit hallgat.

— Ezt tettem s *két évi keserves kínlódásomba került, hogy...* No várj csak! Ez alatt az idő alatt nem dolgoztam semmit, csak olvastam. Nem szakmunkákat, irodalmat. *Főleg Gorkijt.* S akár hiszed, akár nem, *az ő tiszta és szagos egyszerűsége adott vissza engem önmagamnak.* „Így kell dolgoznod, Sándor! — mondtam magamnak. — Ez az igazi!" S akkor véletlenül legelső szobromra esett a tekintetem, Stift Károly portréjára és *csaknem felordítottam a hirtelen felismeréstől: Így! Ahogy kezdtem! Ez az én igazi hangom!*

— *Szóval megtaláltam magam, hála Gorkijnak s nekiláttam a munkának.* Kemény idők következtek. Sokat éheztem, sőt éheztünk, *mert 1935 ben megnősültem,* de a feleségem úgy állt mellettem, mint a szikla s *én nem csináltam kiállítást mindaddig, míg csak 1937-ben már maradéktalanul magamból szakadt munkákat nem vihettem Ernsthez.* Ezek kisplasztikák voltak, egy mérnök *a párizsi világkiállításra is kivitt belőlük néhány darabot s ott két aranyérmet nyertem velük.* De ha azt gondolod, hogy ezután jól ment nekem, tévedsz. A párizsi aranyérmek hírét is csak *két év mulva* tudtam meg, akkor is *véletlenül,* de *én akkor már, hogy feleségemtől éhen ne haljak, ismét munkás voltam: az Egyesült Izzóban dolgoztam, mint műszerész, két esztendeig.* Végül *Szönyi* révén eladtam egy szobromat 500 pengőért, erre otthagytam a gyárat s utána — *hát eltengődtünk valahogy.*

★

Aztán már 1945-nél tartunk. *A felszabadulás valóban lelki felszabadulás is volt neki.* Ahogy a harcok befejeződtek, nyomban bekapcsolódott a művészi munkába, megszerezte ezt a műtermet, a *saját kezével felépítette a romokban heverő lakát és érezve, hogy most jött el az ő ideje, minden erővel dolgozni kezdett.* És most megbecsülték. 1947-ben elkezdődtek a szobrászpályázatok s *négyen első díjat nyert. Erre felfigyeltek rá az illetékesek, szere etével meléje álltak.*

— De különösen a vecsési parlamentér-szobor kivitelezésekor vették észre — mondja *Mikus* Sándor —, hogy *nagy feladatokat is meg tudok oldani s azóta különösen számon tartanak és mindig van munkám.* Az idén *Kossuth díjjal* jutalmazták munkásságomat s hogy ez milyen nagy öröm volt nekem, ki a multban annyit éheztem és kallódtam, könnyen elképzelheted. *Eljött a kor, amely érékel, megbecsül és szeret. Van szép otthonom, tisztességes megélhetésem, szabadon dolgozhatom, megvan minden feltételem: kimondhatatlanul nagy dolog ez nekem.*

— Várj! — állítom meg. — *Belső magadról beszélj!*

— Jó. Írd hát: *a felszabadulás óta sokkal tisztábban látok művészileg, mint azelőtt. Ha megállok az agyag előtt, mondanivalóm teljes uraának érzem magam. Elmúlt belőlem minden régi félszegségem s egyre gazdagabb és gazdagabb lesz műnyelvem. Sokkal többet látok meg a dolgokból, mint hajdanán s valahogy úgy mondhatnám: kiteljesedésben vagyok.*

Sokáig együtt ülünk még s hosszasan beszélgetünk. *Egy boldog és lendülő ember ül velem szemben* ezt érzem. Csaknem tíz óra felé jár az idő, kint szép holdvilág van, mikor indulok hazafelé. *Mikus* Sándor kikísér és búcsúzóul ezt mondja:

— Én úgy látom, hogy *a művészek számára az igazi nagy feladatok még csak ezután következnek. Ezekre készülünk jól most a bizony nem kis mun-*

ka ez. A felszabadulás óta az élet gyökeresen megváltozott: új értelmezést kapott a munka és a dolgozó ember. Mi művészek ebben az új életben élünk s tudjuk a dolgunkat. Művelnünk ennek az új életnek a legbensőbb tartalmát kell kifejeznünk olyan magas nívójú formanyelven, amely sajátmagunkat is kielégíti, de amely egyben mindenki számára is érthető.

A verandán kezet fogunk, ő megy vissza, én meg elgondolkodva poroszkálok a szép holdsütésben a villamos felé. S eddig van. Gyors és vázlatos vonásokban körülbelül ez *Mikus* Sándor Kossuth-díjas szobrászművészünk emberi és művészi portréja.

Dallos Sándor

Ceruza *ÉS TÖRLŐGUMI*

Egy könyvkereskedő barátom raktárpincéjében régi könyvek között kutattam valami után. Egyedül maradtam a pincében. S a könyvutcák, könyvhegyek között, a Té-betűs kerületben, a magam nevénél elborzadva szemben találtam magam egy ifjúkori könyvem öt-hat példányával. Úgy reméltem e könyvről, hogy már régen elenyészett, megsemmisült, fölszívódott... Már nem is gondoltam rá... s most itt feküdtek a bűnjelek kajánul: hát íme itt vagyunk, fekete-fehéren, kinyomtatva, elpusztíthatatlanul hirdetjük, hogy te ilyen marhaságokat írtál!

Első gondolatom az volt, hogy ellopom... és elégetem, vagy a kanálisba dobom! De hát ezt nem lehet... s hiába, a szomszéd pincében is biztosan ül egy-két penészes példány, bárki megveheti és a fejemre olvashatja: ezt te írtad! Én, hát én írtam, most mit csináljak! Itt a pincében éreztem át azt, amit gondolni már sokszor elgondoltam, e fogalmat: *felelősség,* s benne külön ez a „szakmai felelősség" s a hivatásbeli felelősség, az író felelőssége. Soha még ilyen borzongató pincét...

Valaha, elég régen, egy ismert kartársunk minden délelőtt egyik budai kávéház ablakában ült és szorgalmasan dolgozott. Ceruzával és törlőgumival. Ír, ír, ír — így lehetett őt látni mindig — aztán gondolkozik, tenyerébe hajtja a fejét... és töröl. Megint ír.., megint töröl. Egy írótársunk mondta rá.

— *Gyakran járok arra, elnézem ez az embert. Érdekes, hogy amikor töröl, milyen szellemes az arca. De mikor ír, enyhén szólva, teljesen kifejezéstelen.*

Egy kicsivel kevesebbet kellene írni... s valamivel többet törölni.

Török Sándor

MEDVELESEN
az abaúji erdőben

Szin, október hó.

A roppant erdő úgy zúg, hogy majd belehasad a föld. A fák vad összevisszaságban dobálják egymásnak árnyékukat. Keskeny ösvényen megyünk beljebb az erdőben. Előttem a vadász puha, nesztelen léptekkel marja előbbre magát a rengetegben. Nem szól semmit, nem beszél. Mutatni akar valamit, itt fent *Szinben, Perkupa* és *Bodvaszilas* között, Abaúj megyében. Az egyik hajlásban megáll. Sűrű bozót mögé húz. Előttünk tisztás. Szemben, a horpadáson túl pipál az erdő.

— Félóra multva jönnek majd erre — mondja és leülünk egy kiszáradt fatörzsre. Lassan beszélni kezd a szakértő az ország vadállományáról. Ugy beszél az állatokról, mintha saját fiai lennének.

— Vadászati szempontból Európa eldorádója Magyarország. Nemcsak mint a vizimadarak egyedüli lelőhelye ismeretes az egész világon, hanem nagy- és apróvad szempontjából is egyaránt híres.

TÖBB NYÚL, MINT TÍZ ÉV ELŐTT

— Mekkora lehet az ország vadállománya? — kérdeztük.

— A háború előtt magyar területen egy évben 1 millió nyúl, 300.000 fácán, 400.000 fogoly, 6000 szarvas, ebből 1200 bika, 1500 vaddisznó és 13.000 őz és bak esett vegyesen. A háború vadállományunk jórészét elpusztította. Különösen a nagyvad szenvedett sokat és pusztult erősen, az őz, a szarvas, a dámvad. A vaddisznó már kevésbbé, mert ezt nem lehet terelni. A disznó hajtásban oldalt kilőr és eltűnik a sűrűben. Az apróvad gyorsan regenerálódik, úgyhogy a nyúl és a fogoly, hála az óvintézkedéseknek, már nemcsak elérte a háborúelőtti számot, hanem meg is haladta. Régen volt az országban ennyi nyúl, mint az idén. Számuk nagyobb, a békebelinél. A fácánállomány majdnem teljesen elpusztult, de most már egyre többet lájni belőlük is.

— Hogyan működik a „nyúlvaluta"?

— A MAVAD bonyolítja le az élő és lőtt vad kiszállítását külföldre. Különösen jelentős a nyúl- és fogolyexport. Igen értékes nemzetgazdasági szempontból ez a kiviteli cikkünk. Hálóval fogják meg az apróvadat, utána ketrecbe zárva repülőgépen vagy gyorsvonaton szállítják ki. Kint szabadon engedik őket, de a túlzottan mohó vadászszenvedély miatt még meg sem erősödhetnek az állatok, máris kilövik őket. Így újabb szállítmányt kérnek. Élő és lőtt vad után rendkívül nagy a kereslet a külföld részéről. A magyar fogoly világhírű. A háború előtt tízezrével szállítottuk ki az apróvadat. A mostani kiviteli mérleg is hasonló számokkal dolgozik.

JÖNNEK A MEDVÉK

Tompa zaj születik a távolban. A vadász ellhallgat. Felemeli fejét, erősen figyel. — Ők azok — mondja elfojtott hangon és megragadja a karomat. Figyelek. A zörej erősödik. Lomha puffogó zajok. Valami reccsen most egészen közel. Egy barnás folt bukik ki egy pillanatra az egyik fatörzs mögül. Csak akkora az egész, mint egy kinyujtott tenyér. Két barna szem villan felénk. Mint az áramütés szalad bennem végig a bizsergés. Aztán csend.

— A medve — mondja büszkén a vadász és feláll. Most már együtt megyünk lefelé az ösvényen.

— Régen 15 medve élt itt a környéken. Most már csak három maradt belőlük. Vadászni rájuk nem szabad. A régiek között volt olyan szelíd is, amelyik bejött a faluba és bizony nem egyszer előfordult, hogy elvitt valamit a konyhából. A lakosság félt tőlük, de szerették őket. Sokan etették is a medvéket.

Az erdő tovább zúg, az árnyékok még most is ott himbálódznak a fákon. Nem történt semmi. Csak meglestünk valamit a természetből. Ennyi az egész.

T. O.

Nem lesz csupasz tűzfal Budapesten
Virág, freskó, címer, kerámia, felirat kerül rájuk

A romházak lebontása következtében *sok épület tűzfala maradt takaratlanul.* Különösen a belső városrészekben nagyon rontják ezek a csupasz tűzfalak a városképet. A hatóságok most elrendelték e szemet bántó jelenségek megszüntetését és a végrehajtással a Fővárosi Tervező Irodát bízták meg.

A FŐTI városrendezői, tervező-mérnökei körüljárták a városrost és összeírták a szomszédság nélkül maradt, csupaszon emelkedő tűzfalakat. *Különböző megoldásokkal* gondoskodnak az ilyen falrészek architektónikus vagy más formájú kiképzéséről, hogy szépészeti szempontból beilleszkedhessenek a környezetbe.

Elsősorban a legexponáltabb helyeken, a főútvonalak, terek mentén álló épületek *üres tűzfalait dekorálják.* Egyes helyeken *farácsokat* szögeznek a tűzfalra és *repkényt futtatnak fel,* hogy így *zöld növényzet, virágdísz borítsa a falakat.* Másutt *feliratokat* alkalmaznak, *freskószerű ábrákat festenek, a Népköztársaság címerét rakják ki kerámiából. Színes képekkel* tarkítják a tűzfalakat, ízléses szegélyezéssel veszik körül, a nagyobb területű falakat mezőkre osztják és ötletes vonalvezetéssel képezik ki. Olyan épületek üres tűzfala elé, ahol nagyobb térség van, *magasnövésű fákat ültetnek* és ezekkel takarják el a csupasz falrészeket.

Legelőször a *Calvin-tér* környékén, a *Roosevelt-tér* közelében és a *Dunaparton* lévő romtelkek melletti épületek tűzfalainak díszítését végzik el. Így többek között a Roosevelt-tér és a Vigyázó Ferenc-utca sarkán, a volt főkapitányság melletti épület tűzfalait képezik ki megfelelően, azután a *Dorottya-utca és a Mária Valéria-utca között* álló épületek tűzfalainak ízléses dekorálására kerül sor. A Calvin-téren, a Kecskeméti-utca, a Baross-utca, az Üllői-út és a Múzeum-körút torkolatában álló épületek tűzfalain alkalmaznak díszítéseket. Hasonképpen átalakítják a Bristolszálló óriási tűzfalfelületét, amely a Dunaparton egyedül állva nagyon rontja a városképet.

A munkálatokat közköltségen hajtják végre, de a tervről értesülve, már magánépületek tulajdonosai is érdeklődtek és jelentkeztek a FŐTI-nél, hogy saját költségükön alakítsát át házuk üresen maradt tűzfalát. Az ő folyamán ezeket a munkálatokat sietve befejezik és *lehetőleg minden házra más-más tervet készítenek.*

G. J.

Milyen legyen az új magyar reklám?

A *magyar reklám* problémáinak megvitatására gyűlek össze a nagyvállalatok reklámfelelősei az Állami Hirdető Vállalat termében. A másfélórás vita során felvetődtek a magyar reklám legégetőbb és legsürgetőbb kérdései.

Rubinszky Géza, a vállalat vezérigazgatójának rövid bevezetője után megkezdődött a vita. Elsőnek *Szegi Pál,* a Magyar Reklám szerkesztője szólt a kérdéshez.

Azután az egyik nagyvállalat reklámfelelőse mindenekelőtt azt hangsúlyozta, hogy az új reklám legdöntőbben abban különbözik a régitől, hogy — *nincs verseny,* a cél közös s a hirdetés feladata ilyenformán az, hogy — megváltoztatva módszereit és eszközeit — felhívja a közönség figyelmét az új, bevezetendő árucikkre.

Marko György megcáfolta azt a kijelentést, hogy ma nincs verseny. — *Verseny igenis van!* — mondta —, csak éppen igen nagy a különbség a mai és a kapitalista rend versenye között. Egy példával megvilágítva a kérdést: Amíg a letűnt rendszer versenye az arénában életre-halálra viaskodó bér-birkózók viadalára emlékeztetett, addig a mai verseny a szabályoknak megfelelően, módszeresen folyik — ismét sporthasonlattal —, akár egy futballmérkőzés.

A vita ezzel elérkezett a fordulóponthoz. Mindinkább kialakul az a nézet, hogy a jövő a *tipusreklámé,* amely az áru minőségét hirdeti, anélkül, hogy kiemelné az előállító üzemet, vagy céget, ilyen módon a jelenlegi márkák mögé bizonyos meghatározott árutípusokat csoportosítva.

A megbeszélés során szó esett egy plakátról, amely nemrég jelent meg a budapesti utcákon és egy rovarirtó szert hirdetett. Primitív betűk, zűrzavaros tipográfiai foltok, néhány idétlen féreg «földi maradványa» s a plakát felső sarkában egy halálfej. A jelenlévők egyhanguan megegyeztek abban, hogy grafikailag, esztétikailag egyképpen rossz és elvetni való.

Végső következtetésként kiemelkedik a megállapítás: a régi és a mai reklám között a különbség ugyanolyan, mint az egykori *reklámfőnök* és a mai *reklámfelelős* között. A reklámfőnök — «dizponált», letszés szerint tüntetett ki lapokat bizalmával, korlátlan ura és vezetője volt egy-egy nagy csinadrattával elindított «kampány»-nak. A reklámfelelős viszont erkölcsi felelősséggel tartozik hirdetni áruját.

A reklámfelelősök végül megállapodtak abban, hogy a hirdető vállalattal együtt közös megbeszéléseket tartanak s lépésről-lépésre alakítják ki az új magyar reklámot, amelynek hangjában, megjelenési formájában mindenképpen méltónak kell lennie az újjászületett magyar gazdasági élethez.

— r.

Kis- és apróhirdetések

ADÁS—VÉTEL

BERENDEZÉS

Bútor

Rekamiét (garnitúrát is) vennék privéttól. Nyomda, Ó-utca 30.

Masszív műbútor, hálószoba, lószőr-ágybetétekkel, privátnak eladó. Vörösmarty-utca 44/b. I. 5.

Asztal, ebédlőkredenc, varrógép 320-ért Eskü-téri mefter hajóállomás Cidlina.

Modern használt kombináltszekrényt vennék privéttól. Nagyfuvaros-u. 12. I. 13.

Kifogástalan kombinált és hálószoba eladó. Bajcsy-Zsilinszky-út huszonkettő, félemelet egy. Liftnél. Bútoros. Hétfőtől. 12409

Páros, egyes fotölyök nagyon olcsón eladók. Teréz-körút 56. I. 8. Dunánál hétfőtől.

Ne dobja el régi bútorát! Gyönyörű kombináltat készít belőle Féder lakberendező kárpitosmester. Somogyi Béla-út 16. Udvarban.

KONYHABÚTOROK nagy választékban. Színesbútor szaküzletben. Dr. Schleifer. Nagymező-utca 53. Podmaniczky-utca sarok. Részletre is.

ÁGYTOLL-PEHELY Új termelői áru! Fosztott 24.—, 15.—, 10.—; fosztatlan 25.—, 20.—, 15.—; pehely 100.—, 80.—, 60.—. Bruttó papírzsákban. utánvéttel szállít: KACZENDER JÓZSEF, Kiskunfélegyháza.

Bútorszövetet jutányosan termelőnél vásároljon. Szövőüzem. Légrády Károly-utca 12.

Gyönyörű kombináltszoba, garnitúrákkal, rádió, valóban olcsón eladók. Rákóczi-út 27/a. I. négy. Lakberendező.

HASZNÁLT HÁLÓT, KOMBINÁLT SZOBÁT és irodaberendezést veszek. Telefon: 139—284.

Új és használt bútorok fizetési kedvezménnyel. Puskin-utca egy. Vétel. Csere.

Modern garnitúra kétszemélyes recamier-val, epinglével behúzva olcsón eladó. Sip-utca 6. I. 5. kárpitos. 68

Kombinált szoba 3444 forint. Rekamiék, hálók 4 havi részletre is. Bútorcsere. TERÉZ-KÖRÚT 38. Bútorkereskedő.

Öreg bútorokat veszek kispénzűeknek: szekrényeket, ágyakat, konyha, ülőbútorokat, hálószobát, magános bútordarabokat. Egyszáznyolcvannégy — nullakilencvenhat, 9-ig, délután 4—7-ig. 4223

Használt kétszemélyes rekamiék és gyermekágy eladó. Semmelweis-utca 4. IV. 27.

Eladó aranyérmet nyert műbútor úriszoba, csak privátnak. Megtekinthető vasárnap. XII. Monda-utca 3/a. Szabó Budagyöngyénél. 4223

Eladó. Kemény háló. Perzsabunda. József-krt 28. I. 1/a. 12717

Teleháló intarziás műbútor eladó. Üllői-út 68. I/6 lépcsőháznál. Telefon: 496—434. 12717

Rekamier, modern karosszékekkel megbízásból keddtől. Kárpitos. Benczur-utca 9. 12718

Vennék kétszemélyes rekamiét privéttól. Üllői-út 95. I. 36. Szita

Ebédlőbútor szekrények és különféle ruhanemű eladó. Király-u. 48. II. 8. 12109

Műbútorhálók, kombináltszobák, egyes szekrények, rekamierek, konyhák, új és használtban pazar kivitelű ebédlők Lászlónál. Eötvös-u. 17. Fizetési kedvezmény. 12102

Ebédlőbútor, rekamié, két fotöj, rádió eladó. Horváth-utca 3. I. 2.

Úriszoba garnitúrát, fotöjöket, használtat, jó állapotban vennék. Telefon: 402—019. 93

Teli háló bútor eladó. Szondy-utca harminchét/c. I. 3. 95

Bútorok újak, finom minőségben rendkívül olcsón. Bútorüzlet. Rózsa Ferenc-u. 38/B. (Király-utcánál) Nagel. 91

Vennék jóminőségű, nagyon szép kombinált szobaberendezést. Privéttól, leírással 27890"

Nagyméretű diófasublód, négyfiókos 400, vajszínű négyfiókos gyönyörű 350, kandallószerű fehér-arany márvánnyal 450. Teleki Pál-u. 13. IV. 1. 97

Gyönyörű magyaros ebédlő (festett). Álomszép magyar függöny. Teleki Pál-utca 13. IV. 1. 96

Egy jó cím: SZÉKELY BÚTOR Bajcsy-Zsilinszky 63 Marx-térnél Megtalál minden bútort egyszerűtől a leginomabbig. — Fiz. kedv.

Ágytoll A termelőtől legjobb, legolcsóbb! I. a fosztott 30.—, 16.—, 12.— 7.—; fosztatlan 22.—, 16.—, 12.—; pehely 110.—, 85.—, 65.—; félpehely 48.— Ft. Garantált, tiszta áru. 1 kg-os próbacsomagot küld utánvéttel Markócs Józsefné, Rubicsek utóda. Békéscsaba

Régi holland, olasz festményeket, elefántcsont faragásokat, szép kerek ezüst tálcát veszek privéttól, vasárnap kivételével. Telefon: 310—655

Könyvszekrény, duplaágy, italszekrény eladó. Házmesternél. Zrínyi-utca 12. 5964

Fotelágy, villanytűzhely, rugós ágybetét, gyermekkelengye-tartó eladó. Dembinszky 48. I. 3. 5980

Kétfekhelyes garnitúra új, eladó. Csak privátnak. Horn Ede-u. 14. III. 8. 82

Kétszemélyes garnitúra olcsó, eladó. Vay Ádám 8. Kárpitos. 83

Fekete ebédlőszekrény vitrin, asztal 800. Kispest. Apponyi 11. Délután. 84

Faragott ebédlő eladó, kizárólag privátnak. Megtekinthető 8—2-ig. Gizella-út 46/b. I. 1.

Brokátselyem garnitúra, selyemszékek eladók. Naponta 11-ig, hétköznap 5-től is. Bajcsy-Zsilinszky 31. II. 4.

Rekamiés vagy kanapés garnitúrát, laposra csukható vaságyat magánostól vennék. Részletes ajánlatot „Ármegjelöléssel 27707" jeligére kérem. 81

KOMBINÁLTAT, rekamiét, hármasszekrényt, garnitúrát, fotelágyat, sublódot olcsón TÓTH Lakberendezőnél. Bakáts-tér 8. Fizetési kedvezmény.

Sarokrekamier fotölyökkel, székekkel. Kétszemélyesek, egyszemélyesek. Stílbútor-berendezéseket vállalok. Fotelágyak, gyönyörű szövetekkel. Javítások átalakítások. Készítőnél legolcsóbban. Kárpitos. IX. Telepy-utca 23/27. 12916

Cseresznye hálószoba kétágyas sürgősen eladó. Somogyi Béla-út 5. V. 3. 12717

Nagyobb villába megfelelő jóminőségű, lehetőleg stílbútorokat, esetleg modernet, vásárolnék. „Követségi tisztviselő" fiókkiadóba. Szervita-tér. 4223

Jókarban nádazott barokk rekamié, fotöjök, biedermeier garnitúra, szekrények. Váci-utca tíz. műkereskedés.

Dióháló, gyönyörű, olcsón. Különálló, átdolgozott keményfa. — Asztalosnál. Dob-utca nyolcvanhét, udvarban.

Használt, kombinált és styl bútort VESZEK. Telefon: 224—083.

Kétfekhelyes epedás meseszép garnitúra, rendelésből visszamaradt, olcsón. Ballagi Mór-utca 10 Kárpitos.

Stylbútort vagy komplet finom kombináltszobát, konyhabútort vennék. — Nádorné, Rákóczi-út 30. I. négy.

Kombinált úriszoba egyszemélyes rekamiéval 4000-ért, külön 1 fotel eladó. Telefon d. e. 8—10-ig egyszázhatvanhárom—kilencszázhetvenkilenc. 5506

Hálók, konyhák részletre is. József-körút 44.

Eladók: kombinált szekrény, úriszoba, kvarclámpa, gyermekmérleg, bárányos férfikabát, öntöttvas ülőkád, japánszekrény. **Vennék:** villanytűzhelyt. Székely Relek-utca 25. 4223

Bizományból eladó! Kétajtós biedermeier könyvszekrény, vitrin, egyajtós biedermeier ruhaszekrény, kis ajtós komód, rézágy, nagy asztal székekkel, négy mét. széles filétfüggöny, brokátfüggöny, abroszok, szalvéták. Akadémia-u. 1. Lakber. sorjegyüzletben. 4223

Modern ebédlő eladó. Dalszínház-utca 2. II. 4.

Saját érdekében nézze meg!! Kárpitozott bútorok, kétszemélyesek, legolcsóbb árban. Noszkay kárpitosmester. Rökk Szilárd-utca 23.

Modern műbútor ebédlőmet olcsón eladnám vagy gyermekszobára cserélném. Köves Kertész-utca 50. Megtekinthető: de. 10-ig, du. 4-től. 69

Vennék kombinált szobát (műbútort) privéttól. SZÉKELY, VI., Zichy Jenő-u. 37. T.: 111—135.

Ebédlő, legfinomabb faragott, renaissance 12 zöldbársony székkel. Telefon: 186—406, reggel 10-ig. 4227

Rekamiék, különfélék, jó kisipari munka olcsón. Zichy Jenő-utca harminchárom

Használatért, esetleg csekély bérért megőrzöm rekamiéját, bútorát „Garszon társbérlő"

3 részes fehér szekrény eladó. Kékgolyó-utca 2/A. Lengyel. 72

Club-garnitúra hibátlan szekrénnyel asztallal, 2 állvánnyal eladó. Megtekinthető 2—7-ig Belgrád-rakpart 12. VI. em.

Coloniál bútorok, privéttól privátnak. «Tízezer» jeligére Blocknerhez, Városház-utca.

Háromajtós szekrény, asztal, sublód sürgősen. Sobieski János-utca 3., asztalos.

Összerakható, Lingel-típusú könyvszekrényt vennék. Értesítés a főkiadóba «Elkafi 26975» jeligére. 61

Nagyméretű kredenc, kihúzható 16 személyes asztal (Novágh tanár tervezése és készítménye), közületeknek, penzióknak alkalmas, nagyon olcsón eladó. Megtekinthető 10—2-ig: Bajcsy-Zsilinszky-út 43. I 1.

Veszek privéttól közepes nagyságú szép vitrint. Hajós-utca huszonhárom. Házfelügyelő

Függönyök olcsón eladók. Pannónia utca ötven, második emelet kettő.

Szép modern hálószoba olcsón eladó. Vasárnap 10—3-ig: Csáky-utca 24. IV. öt

Király-utca 112. (Lövölde-térnél). Hálók, kombináltak, intarziás biedermeier kombinált garnitura egyes darabok alkalmi árban Győrinél.

Kétszemélyes garnitúra, príma szövethuzattal, újonnan átkárpitozva, igen olcsón. Hársfa-utca 34. Kárpitos (udvarban).

Vásároljon kárpitosnál! Kanapéágy különlegesség beépített világítással egyszemélyre külön ágyazható, angol fotelágy, epedás, különleges, kényelmes. Egyszemélyes rekamié hétszáznyolcvanért, kétszemélyes rekamié egyezeregyszázötvenért. Javítást, alakítást vállalok. Kárpitozott bútorokat veszek. Üllői-út huszonkilenc. Telefon: háromszáznyolcvanhat—nullahatvankilenc. 12605

Eladó egy rézágy, három lószőr matraccal. Csaba, Lövölde-tér 2/a.

Kárpitozott bútorok, kétszemélyesek legolcsóbb árban. Noszkay kárpitosmester, Rökk Szilárd-utca 23. Saját érdekében nézze meg.

Neobarokk garnitúra eladó. Kertész-utca 43. (Király-utca sarok.) — Kárpitos.

Bőrgarnitúra, velourgarnitúra, kifogástalan állapotban, Kendi lakásberendezőnél. Semmelweis-utca hét.

Hálók, kombinált, konyha és rekamiék legolcsóbban a készítőnél: Landler Jenő-utca 14. (István-út.) Udvarban; asztalosmunkát vállalok.

Jóminőségű rekamié, fotelek, székek és egyéb kárpitosmunkák kárpitosmesternél: Landler Jenő-utca 14. (István-út) Udvarban.

Gyönyörű háromajtós biedermeier szekrény, két darab fotel, egy asztal és kristályok olcsón eladók. Benczur-utca öt, földszint kettő.

Gyönyörű cseresnye empir hálószoba eladó. Megtekinthető d. e. 11 órától Andrássy-út 81. III. 3. 5971

Gyönyörű Mária Terézia korabeli tizenhárom darabból álló barokk szalongarnitúra privéttól eladó. József-körút ötvenkettő. I. 14.

Gyönyörűen kárpitozott barokk garnitúra alkalmi áron eladó. Hársfa-utca 34. Kárpitos. (Udvarban.) 65

Kétszemélyes patent garnitúrák, Kárpitosnál, Kertész-utca 43 (Király-utca sarok). 69

Használt, jó állapotban lévő, tartós anyagból készült kétszemélyes olyan rekamiét heverőt, sezrekamiét, heverőt, sezlont keresek, melyet éjjelre átalakítani nem kell. Két darab egyforma egyszemélyes vagy sarokrekamié is lehet. Megkeresések Láng, XII. Széher-út 1/d cimre.

Ebédlő műbútor, chippendale, feketére fényezve, gyönyörű állapotban, 18 darab, igen olcsón eladó. Megtekinthető: kedd, csütörtök, szombat délután 4—7-ig. Pannonia-utca 21. I. 2.

Fehér lakkcsiszolt stílus hálószoba kitűnő állapotban eladó. Izabella-utca 83. II. emelet 12.

Kombináltszoba szekrény nélkül privátnak eladó. Dessewffy-utca 41. II. 1.

Szép, használt hálót sürgősen vennék. Ferenczi, Teréz-krt. 44. III. huszonnégy.

Bútorért szőnyegért feloszlott háztartásért LEGMAGASABB ÁRAT fizet Telefon: 110—886 FUCHS Szent István krt 27 üzlet

Új és használt hálók kombináltszobák úriszobák egyes bútorok jó minőségben fizetési kedvezménnyel is kaphatók. Akácfa-utca hét szutterén Gerati

BÚTORÉRT, háztartásért, ruháért legtöbbet fizet STEINGISZER Teleki-tér 3. Tel.: 135—376

Irodabútort, hálószobát, kombináltszobát, egyes darabokat is magas áron veszek. Jellinek. Teleki-tér 160. Telefon: háromszázharminckilenc—kettőszáznyolcvannégy

ÁGYTOLL és PEHELY kész dunnák és párnák megbízható minőségben legolcsóbban GEISLER Thököly-út tizennégy. Telefon: 424—044. (Keleti p. u.-val szemben)

Veszek magas áron használt bútort, szőnyeget ruhaneműt. Petrityák Kálvária-tér 18. Tel.-hívó: 136—798

Szekrény nélkül hétrészes garnitura eladó. Hernád-u. 30. I. 22.

Modern, barokk stíl kombináltszobát vennék, keveset használtat. Gottlieb. Teréz-körút 50.

Prima, szép kombináltszekrény és perzsabunda, bőhátú, eladó. Rákospalota, Klára u. 25. 91-es villamos.

Teljesen új faragott ebédlő olcsón eladó. — Damjanich-utca 51. I. 10

Két darab gyönyörű zöld selyem damaszt fotel eladó, megtekinthető Fordító Irodában, József Attila-utca öt. 4227

Vitrin, fotöjök, kombinált garnitúra eladók. Erzsébet királyné-útja negyvennyolc.

Garderobe szekrény, dupla 125 cm magas, olcsón eladó. Sas-utca 29. félemelet 35. Hétfőtől. 8—2. 90

Frigider, konyhaberendezés és különféle bútordarabok eladók. Hétfőtől. V. Kresz Géza-utca 29. I. 5. 88

Haláleset miatt: zongora, szekrények, hálószoba berendezés tükörrel, ágynemű, tizedes mérleg, ládák stb. sürgősen eladók. II. Guyon Richárd-utca 2. 89

Sürgősen eladó műbútor ebédlő. Thököly-út 10. I. 10. vasárnaptól 5—7-ig.

Modern dió háromnegyven hosszú kombinált szekr., modern dió háló eladó. XII. Kékgolyó-u. 20/b. f. 3.

Fotölágyat jó állapotban veszek. Dettai. Pasaréti-út 33. 87

Könyvszekrény kettő széles, három hosszú eladó. Dózsa György-út 38. Házfelügyelőnél, vasárnap is. 85

Kombináltszekrény, két sarokrekamié, asztal és fotöj eladó. Bajcsy-Zsilinszky-út 20. Házfelügyelőnél. 86

Kétszemélyes rekamier különlegesség, fotölyökkel, székekkel, biedermeier fotöjök, egyajtós szekrények, barokkgarnitúra, háromajtós szekrény toalettel, sublódok, egyes darabok olcsón. Szent István-körút huszonhat, félemelet egy. Schiffnél.

Ebédlő prima. Machunka. 6 szék, 2 fotöl olcsón eladó. Érdeklődés: 201—563. 6107

Szőnyeg

Perzsaszőnyeget megbízhatóan jól vehet, eladhat Brandlnénál. Javítás, tisztítás. Podmaniczky-utca tizenhét. I. Telefon: [illegible]9—795.

Szőnyegek művészies javítását 26 éves gyakorlattal vállalom. Chrzanovszkyné. XII. Csaba-u. 9. Telefon: 457—206.

Perzsa és másfajta szőnyeget magas áron veszek. Ceglédi, Andrássy-út 55. I. 3. Telefon: 421—815.

Néhány darab szép szőnyeg olcsón eladó. Ceglédi, Andrássy-út ötvenöt, I. három. 129

SZŐNYEGÜZLETEMET ÁTHELYEZTEM V. Teleki P.-u. 15 sz. alá PERZSA és mindenfajta SZŐNYEGET magas árban veszek és jutányosan eladok. CAMHIA. Telefon: háromszáztizenkettő-egyszázhetvennégy.

Nagyméretű keleti magyarperzsa, szmirna, argamán torontáli, velurfutók, sezlonterítő olcsón. Javítás, vétel, csere. Ráday-utca egy. Szőnyegüzlet. Telefon: 189—387.

Fugális Kesan összekötő szőnyeg 9000 forintért eladó. Rákóczi-út 59 I. em. egy.

Privátnak eladó 2x3 méteres perzsaszőnyegek és néhány dísztárgy. Kizárólag hétköznap délután. Személynök-u. huszonöt harmadik em. hat 140

ÚJ ÉS HASZNÁLT szőnyegek perzsák és egyebek takarók, paplanok OLCSÓ ELADÁSA. Schillinger Teréz-körút 15. Alapítva: 1906.

Szőnyeget, porcelánt, hibásat is, legdrágábban vesz Fuchs. Szent István-körút 27. üzlet. 110—886.

Perzsa és másfajta szőnyeget is magas áron veszek. Frankel. Wesselényi-utca huszonkilenc. I. 5. Tel. 427—281.

Szőnyeget hibásat is (vidékről is), ponyvát bőröndöt magasan vesz FREUND. Kun u. 12. II. 18. Tel.: 137-645, 135-812.

ÓRIÁSI ÁRAT FIZETEK szőnyegért (hibásért is!) PONYVÁÉRT, ruháért LONTAI. Telefon: 427—516

Pár darab perzsaszőnyegemet eladnám privát privátnak. IV. Váci-utca 80. félemelet 4.

BÁRMILYEN szőnyegét jól adhatja el SCHILLINGER-nél TERÉZ-KRT TIZENÖT Telefon: 124—785.

SZŐNYEGEK vétele-eladása. MARKOVITS-nál, Rózsa u. nyolc, fdsz. 2. Telefon: 421—942.

Mindenfajta szőnyegek vétele, eladása Ungár. Király-utca tizennégy. Tel.: 226—424.

Perzsaszőnyeg vétel — eladás régi szakembernél. ADLER OSZKÁR, Rózsa Ferenc-u. hatvannégy. Telefon: 111—089.

Veszek szőnyeget csak privéttól. Telefon hétköznap: 424—795.

Keleti selyemperzsa faliszőnyeg eladó. Andrássy út 14. I. kettő.

Mindenfajta szőnyeget magas árban veszek. Vogel László. Akácfa-utca tizenhárom. Telefon: 422—128.

Gyönyörű 3x4 m joragán perzsa szőnyeg eladó. Király-utca 110. I. em. 4. 9—6-ig

Szőnyegjavítás házaknál is tökéletesen olcsón. — Vértes. Belgrád rakpart kettő.

Gyönyörű keleti és magyarperzsák olcsón eladók. Vogel László. Akácfa-utca tizenhárom I. 12.

Keletiperzsák privéttól privátnak eladók. Szilágyi Erzsébet fasor 25. magasföldszint.

Egy jókarban lévő ebédlőszőnyeget vennék. Telefon: 386—638.

Egyéb berend.

Csillárt Vogel csillárüzemtől. Részlet, javítás, felüvegezés. Alkalmi vételek. Mária Terézia-tér egy.

Veszek csipkefüggönyöket, porcellán étkészleteket, kristálycsillárokat, romosat is. Szent István-körút 26. Műkereskedés.

12 személyes Rosenthal viktória étkészlet sürgősen eladó. Megtekinthető: Bartók Béla-út hatvanhat, második négy. Kettő és négy között.

Villanytűzhely, 110 voltos, 3 főzőlapos és fotelágy eladó. Dembinski 48. I. 3.

50 éjjeliszekrény, irodabútorok, szekrények, székek eladók. Bercsényi-utca 20. Asztalos.

Petróleumkályhát veszek, üzleti szekrény (üveges) eladó. Torö.. utca 14. Olajüzlet.

Porcellán dísztárgyak, feketéskészlet, berakásos 6 szék és kanapé, disznóbőr bőrönd eladó. Dessewffy-utca 39. I. 1. A. lépcső. 132

Nagy koxkályha, üzleti tükrök és stelázsok olcsón eladó. T.: 181-224.

Gáztűzhely, fehér zománc, eladó. Mészáros-utca 14. I. 4. Tömpe, csak vasárnap.

Antik és magyar, francia, holland, olasz festményeket, sérült állapotban is, magas árban veszek. „Gyűjtő 27628" jel. főkiadóba.

Pénzszekrények, irodabútorok felszámolás miatt eladók. Megtekinthetők délelőtt. József-tér 7. Fordító iroda.

Zichy és más képek sürgősen eladók. Gyarmat-utca 7/b. fszt. 2.

6—10 csöves Zephir-kályha eladó. Kertész-utca 46. I. 6.

Régi festményeket, nagyméretűt is, sérültet is vásárolok. „Amateur 27052" jel. főkiadóba.

Íróasztallámpák, csillárok, vaskályhák, egyes bútordarabok rendkívül mérsékelt áron. Alkotmány-utca négy. II. 5. Egyszázhúsz-hétötvenegy

KEFÉLŐGÉPET Elektrolux gyártmányt VESZEK. RIEGER. Szép-utca öt. Telefon: 183—289

Zephir négycsöves, fehér zománcozott kályha eladó. Telefon: 360—496.

Üzletberendezést veszek készpénzért Telefon.: 335—428.

American Heating tizenhatos kályha eladó. Mészáros-utca 12. V. 2.

Unio folytonégő nagyobb méretű, kokszfűtéses kályha eladó. Kispest, Nagy Sándor-u. 37. 714

American Heating kicsi eladó. II. Mártírok-útja 1. fszt 36.

Művészi képek vétele-eladása. Előnyös részletárak. Képüzlet DOB-U. 58.

Üzleti polcokat, pultokat, galériát, egészséges deszkát veszek. Telefon: 335—535.

American Heating kályha kifogástalan állapotban eladó. Megtekinthető hétfő és kedd este 7—8 között Székely, III. Knurr Pálné-utca 17.

Fogorvosi olajpumpás szék, műszerszekrény és egyéb felszerelés eladó. Prompt. Erzsébet-körút főkiadó.

14 cöves Zephir kályha kifogástalan állapotban eladó. Megtekinthető IV. Sütő-utca kettő szövetüzlet. 4227

Bútorok, matrac, zongora privátnak eladók. Megtekinthető 11—1-ig. Vas-utca 15/a. III. 48.

Textilüzlet berendezés stelázsi és pult új eladó. Seiden, Régiposta-utca 17.

Mednyánszky, Koszta, Karlovszky stb. és antik festmények, herendi 12 személyes étkészlet eladók. Seiden, Régiposta utca 17.

Cserépkályha eladó teljesen új állapotban gyönyörű kivitel, legmodernebb kandalló fazón. Tel.: 139—553. Bokréta-utca 14. Bibó.

Herendi étkészlet 12 személyes, 130 darabos gyümölcsmintás, antik jelzésű privátnak jutányosan eladó. Telefonérdeklődés: Százhatvanhárom-hatszázharmincnégy.

Fehérzománc gáztűzhely kifogástalan minőség eladó. XIV., Gvertyán-u. 19. II. 2. Thököly-útnál

Perzsaszőnyeg bronzcsillár ebédlőasztal cca 30 folyóméter vasbetonkerítés eladó. XII. Bíró-u. 14. Megtekinthetők 10—15 óráig.

National kassza motoros olcsón eladó. Telefon: 385—048. 5984

Zephir kályhát kisméretűt vennék. Telefon 113—531. 7—2 között.

Kályha csempés jóállapotban fatüzelésre 500 forint. Telefon: 385—048

Villanykályha (körfor) 2½ kilowattos olcsón eladó. II. Tégla-u. 3. III.

Kétaknás Pohl zománcozott prima kályha eladó cserépre cserélhető. XII. Csörsz-utca 1. Gond.

Espressogép kétkaros olcsón eladó. Budaörsi-út 26. II. 5950

TŰZMENTES iratszekrényeket (páncélszekrényeket) vásárolunk magánostól is. Ajánlatokat „Jó állapotban" jeligére kiadóba kérünk. 504

NEOPERPETUUM-kályhát, jó állapotban veszek. Kettőszázkilencven—kilencszázkilenc.

Villany kávédarálót vennék lehet «Mocca Cyklon 2156» is. Telefon: 189—130.

Gáztűzhelyek fehér zománcos, újak és használtak eladók. Maort gázra is alkalmas. Krisztina-tér 7. Naphegy utca kettő.

Automata Billiárdasztal kifogástalan állapotban eladó Pestszentlőrinc, Széchenyi-utca 52.

XVIII. századbeli flamand, olasz, német magyar festmények eladók. Megtekinthetők Fordító Irodában, József Attila-utca öt.

GYERMEKÁGY 77.— Sportkocsi 65.— Fregoli felszerelve 55.— Révai Teréz-körút huszonkettő

Lyukbiliárd jutányosan eladó. WESSELÉNYI-U. 40. Reich. 12408

Antik poharat, keleti műtárgyakat, régi porcelánt, ezüstöt, bronz tárgyakat vennék. «Elefántcsont 5859» főkiadó

Megszűnés miatt két üzletberendezés eladó és egy írógép is. Damjanich 33. Divatáru üzlet

Unió 45. sz., alig használt koxkályha eladó. Hernád-utca 9., vasüzlet

Veszek és eladok márkás porcelánt alpakka evőeszközt, kristályt, csillárt, bronzokat, kávé- és étkészletet, festményeket és szőnyeget. Domány, Nagymező-utca harminchat. (Ó-utca sarok.) Telefon: 122—078. 11525

Zefir modern kandalló kályha, 16 lyukas eladó. VII. Kertész-u. 37. II. 4. 384

HANGSZER

Bösendorfer, Ibach, Lauberger, Stelzhammer, Kochkorsett zongorák, pianinók legolcsóbban Radványi Imrénél. Rákóczi-út ötvenöt.

Vennék zongorát vagy pianinót privéttól sürgősen készpénzért! Tel. 426—819.

Zongorát, pianinót vennék. Tel.: 223—027. Dohány-utca hatvanhat tejivóban. Szentgyörgyvölgyi.

Angolmechanikás Bösendorfer, Förster, Rösler, Stingl, Kochkorset stb. zongorák, pianinók hihetetlen olcsón. Fenyőné, Erzsébet-krt huszonhat.

Veszek jó állapotban rövid angolmechanikás zongorát. Tel.: 120—343.

Pianinó, keresztihúros olcsón eladó! Gyulai Pál utca három, fszt. öt.

WERNER művészhangszerkészítő koszorúsmesternél iskolahegedűk, művészhegedűk, brácsák, csellók, fa- és rézfúvók stb. legjutányosabban. Bp., Magyar-utca 23. Telefon: 385—135.

ZONGORAHANGOLÁST szakbírálatot vétel-eladással szakszerűen végez Barlos Dezső Bécsben végzett hangoló. Lauberger és Gloss tanítványa. Eötvös-u 23/b. Tel.: 112—110. 424—627

Zongorát, pianinót veszek, vidékről is. Onody, Rákóczi-út 13. (139—184)

Márkás zongorát, pianinót Grimm mestertől, aranyéremmel kitüntetve, kamatmentes hitelre. József-körút hatvanöt. Hangolás, javítás, bérlet.

Prima keresztihúros zongora olcsón eladó! Dob-utca nyolcvankettő. Szintay. 12524

Egész rövid páncéltőkés zongora sürgősen eladó. hangolónál: VII. Cserhát utca három. 12524

Keresztihúros zongora olcsón eladó! Pestújhely. Dózsa György hét. Hatvanhetessel! 12523

Páncélos rövid zongora eladó! Légrády-u. harminckettő, félemelet három. 12523

Tangóharmonikát vennék privéttól! Hoffmann Dohány-utca 16. 12524

Jó zongorát Szávits mestertől. Becslés, javítás, hangolás. Baross-tér egy. Telefon 335—576. 112

Zongora, rövid, keresztihúros, modern, privátnak sürgősen eladó. 292—791, nyolctól négyig

Pianinó világmárkás körpáncélos eladó. Rákóczi-út 27/B. III. 2.

Zongorát, keresztihúrosat vennék privéttól. „Ármegjelöléssel 12312" jel. Lendvaihoz, Teréz-krt. 22. 12312

Kochkorselt angolmechanikás zongora kitűnő állapotban privátnak eladó. Telefon: 110—751.

Kispianinó privátnak eladó. „Musica" jeligére József-krt. 2. fiókkiadóba. 12719

Zongora, prima, keresztihúros privátnak eladó. Domonkosné. Bartók Béla-út 53. Hétfőn, kedden

Ehrbar bécsi zongora privéttól eladó. Berzenczey-u. 8. I. 11. Glück

Keresztihúros hibátlan zongora legsürgősebben egyezernyolcszázért eladó. István-út 5. I. 1.

Pianinó, árusítási bódé eladó. Thököly-út 16. I. hat. 12526

Vennék márkás pianinót „Készpénz 2164" jeligére a főkiadóba .Bajcsy 78.

Tangóharmonikát vennék! Ajánlatokat levélben, Hoffmann Miklós. Dohány-utca tizenhat.

Harmónium, külföldi 2 sípsoros, 9 regiszterrel eladó. Pestszentlőrinc, Állami telep 146/2

Pianinót vagy rövid zongorát vennék privéttól. „Készpénzért 27701" jeligére főkiadóba. 151

Kutschera-gyártmányú zongorámat privátnak ezernégyszázért eladom. Márkusz, Teréz-körút 31. II. huszonegy. 12916

Felhívás! Zongora, pianinóbérlet olcsón Biharinál, Somogyi Béla-út huszonnégy. 12916

Vennék zongorát, pianinót (vidékről is), Reisenleiter, Mártírok-útja huszonhat. 160—514. 149

Zongorák 1500-tól, csekély haszonnal Budán. Mártírok-útja huszonhat. Emeleten. 148

Kisméretű pianinót keresek háromezerig. Sponga, Szondy-u. 90.

Steinway rövidzongorát kitűnő állapotban vennék. „Csak privéttól—privátnak 12916» 12915

Hohner „Tango V." eladó. IX. Boráros-tér 2. III. 1. 146

32 basszusos tangóharmonika eladó. III. Ürömi-u. 15.

Márkás pianinó olcsón eladó. Dob-u. tizenkettő 41. 2/A. 12109

Rövidzongorák kisiparosnál olcsón eladók. Dózsa György-út kilenc, földszint kettő. (Thököly-útnál) 12918

Privéttól vennék pianinót vagy egy rövidzongorát. 120—069. 12918

Sürgősen vennék rövidzongorát vagy pianinót, vidékről is, ármegjelöléssel. Strokl, Dózsa György-út kilenc, földszint kettő. Telefon: 22[illegible]—652. 12915

Zongorák, pianinók, csakis modernek, tökéletesen javítottak, jótállással, mégis legolcsóbban. Steinway, Bösendorfer, Förster, Bechstein. Minden más hangszer REMÉNYI Király-utca ötvennyolc.

Zongorák nagy választékban, hihetetlen olcsón. Zongorát veszek (sérültet is) Javítok garanciával. Fizetési könnyítések! Kárpáti zongorakészítő mesternél. Erzsébet-körút tizennégy.

Vennék zongorát vagy pianinót. Erzsébet-körút huszonegy. Battyán. T.: 426—819

Világmárkás zongorák, pianinók egyezerötszáztól, kedvezményekkel, Sasváry-nál. Erzsébet-körút huszonegy.

Különböző márkás zongorák, pianinók olcsón kaphatók! Hantken, Rákóczi-út hatvanhárom, I. 11.

Rövid zongora, pianino olcsón eladó készítőnél Murai Thököly út huszonhárom. Telefon: 425—265. 11132

Zongora Stingl mignon privátnak eladó. T.: 143—117. Dr. Molnár, d. e. 11-ig 5968

Tangóharmonikát vennék sürgősen, privéttól! Értesítés: Aradóhoz, Erzsébet-körút 14. — (423—330.)

Zongorák, pianinók legolcsóbban, hitelbe is. Uhlik, Rákóczi-út 82.

Világmárkás zongorák, pianinók jutányos eladása mesternél. Aggteleki-utca 5. I. [illegible]

ZONGORÁK, pianinók harmónium legolcsóbban Javítás. TIPOLD RÁKÓCZI-ÚT 61 Új tel.-szám: 143—360.

Bösendorfer zongora, kitűnő hangú, külföldi pianino 2500-ért, egyenes húrosok. Fenyőné. Erzsébet-körút huszonhat. Zongoraterem.

Angolmechanikás zongora, kifogástalan állapotban eladó. Dob-utca 69., Vigh.

Vennék zongorát vagy pianinót sürgősen privéttól. Pozsonyi-út egy. Virágüzlet Tel.: 110-823

Zongora 1800-tól! Valódi Bösendorfer 2590! Márkás zongorák, pianinók feltűnő olcsón kamatmentes hitelre is! Rákóczi-út ötven. Zongoraterem 170

Saxofont (es-altót) sürgősen vennék. Egyszázhatvan — kettőshuszonötös.

Standard 4+1-es világvevő elcserélhető zongorára, tangóharmonikára. Szarvas, Anker-köz 2. Telefon 426—150. 19

Pianinót vennék kézalatt. Tel.: 427—610. — Dob-utca tizenhat. Illatszertár.

Vennék márkás zongorát. Ajánlatokat tel.: 22—79—79. Vasárnaptól csütörtökig bármikor.

Lauberger-Gloss bécsimechanikás rövid zongora eladó. Kiss József-utca 18/b. I. 4.

Stingl zongora, páncélos, eladó. Rákóczi-út 64. I. Helf.

Vennék Steinway, Bechstein, Blüthner vagy hasonló zongorát. — Gyártmány és ár közlésével «Székesfehérvár 1461» jeligére fiókkiadóba, József-körút 2.

Steinway, vagy hasonló márkás pianinót vennék. «Jó árat fizetek 26952» jeligére.

RÁDIÓ GRAMOFON

Orion nyújtottsávos világvevő privátnak eladó. VII., Király-u. 1/B. V. 1. (Reggel 11 óráig.)

Művészlemezt, egyes darabokat és gyűjteményt vesz «Lemezgyűjtő» főkiadóba.

Gyönyörű nagy grammofon szekrény 1000-ért eladó. Telefon: háromszáznegyvenhárom—hatszázharmincnégy.

Orion négycsöves világvevő 600. Siemens ötcsöves varázsszemes 98[illegible] Rádió vétel, csere, javítás szakszerűen. Pogány Rádió. új cím: Király-utca 67.

Eladó női új krómozott kerékpár. Esetl. rádióra elcserélem. Szent István körút 22. Illatszertár.

Igényesnek, kétlemezjátszós, zafírtűs, lemeztáros, bárszekrényes, gyönyörű zenegép eladó. Rákospalota, Mávtelep, Honvéd 19/B. — 67-es végállomás.

Grammofonlemezeket, művészt is, veszek, cserélek. Láng, Rákóczi-út kilenc. Tel.: 33—66—82.

Nyújtott sávú prima világvevő eladó. „1000 27877" jeligére. 208

Váltóáramú 2+1 rádió 180.— Ft eladó. Kresz Géza-utca 32. I. 3. 205

Telefunken 6 csöves zenegép 2300.— eladó. Király-u. 98/B I. 11. 212

„**Mesterhang**" villanygrammofon használatlan eladó. Kisfilmes fényképezőgépet veszek. Telefon: 113—758. 200

Angol Linguaphon lemezsorozatot vennék. Rózsa-u. 79. Balázs. 195

Világvevő rádióm olcsón eladó. Nagy Lajos király-útja 104. Lassú

Siemens világvevő rádióm olcsón. Rottenbiller-u. 5/B házfel. 184

Lorenz törpeszuper világvevő rádióm olcsón. István-út 12. házfel. 186

Rádiók szenzációs ALKALMI vételek! Háromcsöves világvevő 400, négycsöves 550, hatcsöves univerzális 600, nyújtottsávos, majdnem új 1.300, stb. stb. LEGÚJABB világvevők 95 Ft havi részlettől!! Rádiójavítás Gyorsan, szakszerűen, legszolidabb árakon! Csala Rádió V., Bajcsy-Zs.-út 18.

Legtöbbet fizet használt rádióért, roncsért, rádiócsőért Dr Tasnádi Rádió. Városház-utca 4. 385—132

Rádiót, csillárt részletre is szállít Kristály Rádióház, Király utca 59/b. Zeneakadémiánál.

Rádiót (hibásat is), rádiócsövet, alkatrészeket magas áron veszek. — Házhoz érte megyek. Király-utca 98/B. Ulmer.

Orion 177/A nyomógombos sávnyújtós csúcs szuper különlegesség eladó. Király-u. hetvenhét, második huszonegy. 207

Rádiót legmagasabb áron VESZ Kristály Rádióház, Király-utca 59/b.

Rádió bizalmi cikk, tehát mesterétől vásároljon! Kincses rádiómester, József-körút 16. Tel.: 335—124. Minőségi rádiójavítás garanciával. Címre ügyelni.

Márkás RÁDIÓT veszek Házhoz jövök ANDRÉ, Dobozi u. 21 Telefon: 135—442

Eladó 20 W hangerősítő, dyn. mikrofon és dyn. hangszóró kifogástalan állapotban sürgősen. Rpalota, Klapka százhuszonhat. 219

Orion 455U hallámpás univerzális varázsszemes világvevő kilencszázötven garanciával, rengeteg alkalmi rádiók hihetetlen olcsón. Thököly-út 150. Rádióüzlet

Világvevő varázsszemes gramofonos nagyszuper Zafírtűvel ezernégyért eladó. Perjési, Gyarmat utca negyven. 216

Tízlemezváltós eredeti pic-upos prima állapotban lévő Paillard szuperrádióval egybeépített zeneszekrény, modern tánclemezrepertoirral eladó, vasárnap 11-től. VI., Szófia-u. 17. II. 9.

FOTÓ, OPTIKA

Contax II. eredeti táskát keresek. Malinovszky-fasor 43. Rádióüzlet.

Filmfelvevőt és leadót venne privát „Csak elsőrendű" jeligére főkiadóba. 12718

Contax-ot vagy Leicát, kifogástalan állapotban megvételre keresek privéttól. „Készpénz 27874" jeligére a főkiadóba.

Contax II. Tessar 3.5-el prima állapotban eladó. Árajánlatokat „Fotó 27929" jeligére kiadóba. 210

Eumig 8 vetítő, új eladó „prompt 27879" jeligére. 204

Rolleiflex eladó. Leicát vagy Contaxot teljes felszereléssel is vennék. Telefon: 256—320. 198

Márkás fényképezőgépet vennék! Telefon: hétköznap egyszáznegyvennégy—háromszáznégy. Lakberendezőt kérni!

Kodak leadó-felvevő, új 8-as 1900-ért eladó. Telefon: 228—503. 196

Rolleiflex automata fényképezőgépet vennék. „Csak privéttól—privátnak 129917" főkiadóba.

Leica VIII. S. vagy más márkás színes vetítőt veszek. Értesítést 425—521. kérem. 192

Rolleiflex automatát, Leica III/c-t Summitarral, Contax III-at privéttól veszek. „Promt 27049" jeligére. 183

Márkás fényképezőgépet vennék. Leica, Contax. Telefon délután 5—7-ig, lehetőleg hétfőn 126-835.

Leica III. a. Summar 1:2 lencsével és „Kodascon" B_2 vetítő eladó. T.: 185—411. 9—10 között. 223

Contaxot, Leicát vagy jobb márkájú fényképezőgépet vennék. Telefon: 200—508. Délután kettőtől. 173

RUHÁZAT

Breitschwanz perzsabunda középtermetre eladó. Megtekinthető 8—12-ig. Mester-utca tizenöt, II. 3.

Modern, új perzsalábbunda eladó privátnak privéttól, 2-től 4-ig, este 9 után. V., Gyöngyház-utca három. II. hat. 180

Irhabunda és drapp télikabát eladó! Sándor-u. 46. I. három. 12521

Férfi télikabát eladó tűzifáért is. Kresz Géza-u. 16. Marczali. 112—149

Használt perzsa, perzsaláb és szilkabátját jól eladhatja Gervainál. Váci-utca 24. I. 2. 12109

Férfiöltönyért, télikabátért legtöbbet fizetek, hívásra jövök Grünwald Kazár-utca egy. Tel.: 227—110

Férfiruhát jól eladhatja Szabónénál, Dob-u. 37 Telefon: 220-356. Hívásra jövök.

Használt férfiruháért, szövetért bárkinél magasabb összeget fizet Tóth a Belvárosban. Pp IV., Egyetem-utca kettő Tel.: 196—732

Panofix, irha stb. bundák olcsón! Alkalmi vételek! Használt szőrmebundát veszek! Szemere szűcs. Erzsébet-körút huszonhat.

Használt férfiruhákért csodálatos árat fizetek. Fischbein, Dob utca huszonöt. Telefon: 421—080. Hívásra jövök.

Magánosnak középtermetre férfi pézsmabunda eladó. Aulich-utca négy. Házfelügyelőnél.

Új fekete férfi télikabát angol szövetből. Berczeller és Szlováktól, középtermetre ezerért eladó. Pannónia-u. 36. II. 1/a. Vasárnap 10—1.

Magastermetű férfibunda vadonatúj exportpanofixal eladó. 184-970 kettőszázkilencvenes mellék. Réti 218

Új ezüstróka olcsón eladó. Bajcsi Zsilinszky-út 15/b. V. 1. 222

Férfibunda perzbéléssel, vidragallérral, vékony alakra, privátnak eladó. Telefon: 112—965. Reggel 9-ig, este 7 után.

VESZEK használt, kopott, szakadt perzsa, perzsaláb és szil BUNDÁT. PFEIFER. Kiss József-utca 6. Telefon: 313—044.

Gyönyörű perzsabunda olcsón eladó. Vörösmarty-u. 69. II. 7. 5714

Perzsabunda eladó. Haris-köz kettő, félemelet 2. Hétfőtől. 12021

Prima új átmenetikabát, rövid bunda középalakra privátnak eladó. Vörösmarty-utca 44/B. I. 5

Alszabáshoz nagyméretű lipcsei szilbunda ezeregyszázért eladó. Ferenc-krt harminchárom II. 16. 201

Sealbunda prima állapotban 800 forint. Thék Endre-u. 25. Házfelügyelő. 12719

Kanadai perz colle, alkalmi vétel. Róna-u. 153. cukorkaüzlet. 12719

Férfiruhát legdrágábban megveszem. Leitersdorfer. Kisdiófa-utca tizenöt. (Király-utcából.) Telefonáljon: 221-674.

Eladó kifogástalan ezüstróka perzsa. Veres Pálné-utca 33. II. 1. 10—1 óra között. 27

Breitschwanz perzsabunda, gyönyörű, modern szabású, bőhátú, prima állapotban eladó. Esetleg cserélem nercpézsma bundára. Telefon érdeklődés 163-667 számon 178

Férfibunda, szilotter gallérral, pézsmabéléssel, eladó. Molnár-utca 29. Textilüzlet.

Vennék magasabb termetre jobb férfiöltönyt, télikabátot, vagy bundát. Telefon: kétszázhuszonkettő—ötszáznegyvenhat. Hétfőtől.

Utólérhetetlen árat fizetek használt férfiruháért. Csap, Anker-köz kettő, félemelet. Tel.: 426—835

Nagyméretű breitschwanz perzsabunda, csak privátnak eladó. Délelőtt 11—3-ig. Régiposta u. 11. I. em. 4. 202

Kistermetre használt perzsabunda olcsón eladó, Nagymező-utca 49. Divatüzlet. 197

Jókarban lévő férfitélikabátot vagy bőrkabátot veszek. Telefon: 13[illegible]-283

Nagyméretű férfi télikabát jóállapotban privátnak eladó. Steiner, Fürst Sándor-utca húsz.

Perzsabunda, valódi, használt eladó. Vár. Országház-utca 15. 4224

Perzsa csikóbunda, mély gyermekkocsi eladó. Holland, Szent István-krt négy. 193

Perzsalábbunda jó, olcsón eladó. Este 7-től Andrássy-út 57. I. 6.

Breitschwanz perzsabunda, gyönyörű, kékróka boleró középtermetre eladó. 10—4-ig, Rózsa Ferenc-utca 38/B. I. 1. 184

Bundaátszabások, prémezések, alkalmi vételek. Pollák. Erzsébet-körút 24. emeleten.

Férfibundát keresek középtermetre 800-ig. Sponga, Szondy- 90. 187

Ezüstrókakabát, kékróka gallér, néprádió, damasztabroszok eladók! Rákóczi-út 27/B. III. 1.

„**Indiai** perzsabunda kitűnő állapotban eladó. VIII., ker. Salétrom-u. 8. fszt. 1. sz.

Perzsabunda nagyméretű modern eladó. Eötvös-u. 38. I. 2. Reggel 10-ig.

Perzsabunda középalakra olcsón eladó. Király-utca 47. II. 21.

Használt férfi irhabunda középtermetre eladó. [illegible]-utca 19. I. 6.

Perzsalábbunda és női városi bunda prima állapotban privéttól privátnak. Telefon: 389-026

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1976 JUL 18

Rubleczky Géza, szobrász-
1021 művész

Rubleczky Géza emlékezete

Írta: László Gyula

Bennünk, akik ismerhettük őt, mint sovány, beesett arcú, kereső szemű, csontos kezeivel sugallóan magyarázó ember él. Az utolsó benyomás, ami megmaradt róla bennem, éppen Vásárhelyhez kötődik. Élete utolján még lejött a művésztelepre, s emlékszem rá, amint a Fekete Sas előtt Pásztor Jánosnak, az egykori jóbarátnak kútra járó leányszobrát nézte elmélyülten.

Egykor — mikor is volt?

Régen, a század elején együtt indultak, sőt: amikor Pásztor János Pestre költözött, kaszárnyabeli műtermét Tornyai János, Rubleczky Gézának adta. Ha az ember Kiss Lajos könyvét olvassa az elmúlt időkről, nem a megfáradt, ráncokkal barázdált öreg ember képe tűnik eléje, hanem a hetyke fiatal legényé, aki szegénységében megkapaszkodott vásárhelyi művészbarátai között. Vacsoráját néha csak egy-egy csésze tea volt, amit a gyertya fénye arannyá varázsolt. Innen indult meg szépen bontakozó pályája. Hol is vannak már a régi barátok: Tornyai János, Endre Béla, Kallós Ede, Pásztor János, Rudnay Gyula...

Micsoda együttes!

Mindegyik az alföldi szegénysoron kereste a művészi igazságot. A népszínművek bokrétás parasztjai helyett, a hejehuja, a mulatozás helyett a mezítlábas, cafatokban járó éhezőkben meglátták a mocsoktalan embert. Mindegyik a maga módján. Rubleczky Géza is a maga módján. Megigézte őt a századforduló lángelméje, Rodin, s az egykorú helyi sajtó élesszemű kritikusa észreveszi rokonságát Trubetzkojjal is, az akkori idők lobogó temperamentumú orosz szobrászával. Meglepően jól jellemzik az induló művészt bírálói:

„... fiatal, tüzes lelkű, álmodozó művésztemperamentum..."

„... Rodin szellemében, de tipikusan és tökéletesen egyéni tehetséggel... mintáz..."

„... mélységes gondolatokkal, finom érzésekkel..."

Ma sem tudnánk találóbb jelzőkkel illetni elmélyült művészetét!

Mégis: olvassuk le Rubleczky Géza szobrairól, amit megtudhatunk róla. Kétségtelen, hogy a századfordulónak ahhoz a szobrászi magatartásához kapcsolódott, amely nem tüntette el a mintázás folyamatát, érzékenyen mozgó ujjainak nyomait, néha szinte az ujjbegyek labirintusának redőzetét is felfedezhetjük az agyagon, a gipszen, majd a bronz hajlataiban. Ez akkor modern magatartás volt, — mintegy belevonta a szemlélőt a szobor készülésének titkaiba. A fényt és az árnyékot mintázta. Sehol nem látunk Rubleczky Géza szobrain élesen elhatárolt formákat, — sejtelmesen egymásba olvadnak, egymásból formálódnak. Szelíd hullámjáték adja meg szobrainak hangulatát. Ez pompásan illik témaköréhez, amely a családi életben találta meg csendes harmóniáját.

Ha egységében nézzük műveit, tagadhatatlanul magukon viselik a szecesszió bélyegét, mert minden közvetlenségük mellett is határozott stilizálási szándék figyelhető meg a szobrok tömegének elrendezésében. Talántalán Róna Józsefre és Ligeti Miklósra — szobrásztanáraira, mestereire — emlékeztetnek ezek a formai megoldások.

(ENYEDI ZOLTÁN FELVÉTELE)

Élete végén témabeli újdonságot jelentett, hogy leányánál hónapokig időzött Kongó szépségei között és egy sorozat szoborban ünnepelte a fekete Aphroditéket. Tornyai János hatására festett is, de voltaképpen egész életében festői szobrász volt: anyaggal és térben mintázva festette meg az elébe táruló jelenségeket.

Témái örök emberi témák. A minden stílusváltozáson átment Rubleczky Géza szobrok művészi értéküket mellett, még a régi hódmezővásár helyi művészélet hangulatának is mi radandó emlékei.

Alkotók

Marián Miklós

„A kígyósember." Így emlegetik városszerte. Vajon honnan ez a megkülönböztető jelző? Milyen történet alapján érdemelte ki e különleges előnevet? A válasz nem várat sokáig magára: szobájában a szekrény tetején egy fekete vipera őrzi a „titkot".

— A kaposvári gimnáziumban tanítottam akkor — mondja beszélgetésünk elején *dr. Marián* Miklós —, amikor egy furcsa esettel kerültem szembe. A vidékünkön levő nyári katonai táborban egy katona viperacsípésben meghalt. A viperát hozzám hozták be, mint biológus tanárhoz, akiről tudták, hogy az állat- és növényvilág szenvedélyes kutatója vagyok. Engem is megdöbbentett az eset, és így tettem fel a kérdést: vajon hogyan kerülhetett ide Magyarországra a keresztes vipera alpesi változata? Azóta eltelt jó néhány esztendő és én végigkutattam Magyarországot. Tudományosan felfedezve és megállapítva azt a tényt, hogy Somogyban és a Felső-Tisza mentén koromfekete, piros szemű viperák találhatók. Szenvedélyes kutatásom eredményezte, hogy elneveztek „kígyósembernek", és ma is úgy tartanak számon. Jóllehet diplomamunkámat madártanból írtam és elsősorban ez a téma érdekel ma is. Ez az előnevem története, ha erre volt kíváncsi...

— *Miért volt jelentős a viperák felkutatása, vagy hogy másképpen fogalmazzam: feltérképezése?*

— Mindenekelőtt a viperák szaporodási problémáit vizsgáltam és rögzítettem tanulmányomban. E téma felvetését azért is fontosnak ítélem, mert a balesetek megelőzése és elhárítása érdekében feltétlenül szükség van egy ilyen irányú mindenkit érintő információra. Tehát az egészségvédelmi szempontok is döntően estek latba. Másfelől — mint köztudott — a vipera mérgéből a reumatikus betegségek elleni gyógyszert lehet készíteni. Tanulmányomban erre is utaltam, és igyekeztem hasznos tanácsokkal szolgálni a gyógyszeripar nak.

— *Hogyan alakult tanári, illetve tudományos pályafutása?*

— Mintegy tízéves kaposvári tanárkodásom után a város múzeumának munkatársa lettem. Ottani munkálkodásaim során Baláta zárt területének ősláp világát vizsgáltam, és tudományos megfigyeléseim alapján tanulmányokat írtam. A kaposvári múzeumban állandó természettudományi kiállítást rendeztem be, amely ennek a 15 évi munkának egyik fontos fejezete és dokumentációja volt. Kaposvár után a szegedi Móra Ferenc Múzeumhoz kerül-

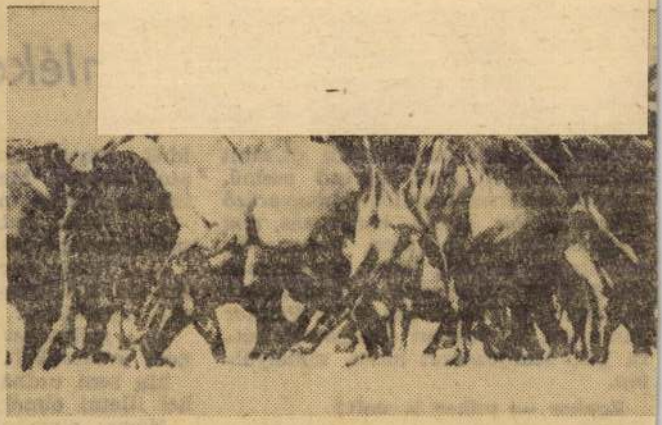

Megdermedek a vasútállomason.
Szevasztopol felé lovak száguldanak —
musztángok —
elvadultak a háború alatt.

Követem nyomait a friss
[pataköröknek,
A hegyi legelőn, hol megszálltam
[veled,
éjjelenként eldübörögnek
elvadult ménesek.

A vad csődör nagyapját agyonverték,
pej-nagyanyját felnyergelték a
[megszállók,
a tenyészkancákat elkötötték.
Hej musztángok!

Hej musztángok! Ki fosztotta ki a
[teázót,
bankjegyüktől a bankokat?
Hosszú sörénnyel futnak a
[musztángok.
Vadak, vadak.

Andrej Voznye

Elvadult

Kövér legelőn éhe
vadrózsa lett a te
Szelídből szökött
elvadult mi neme

A közoktatás száz
tekints a mélybar
dzsungel-vadság k
magán-magányba

A szénafűt pótolja
ha hómezőben szű
Szelídítés — elvac
pusztulás — feltá

GYAKRAN ESIK SZÓ mostanában a munkásművelтségről. Ám jóval ritkábban ennek megalapozásáról: a szakmunkástanulók, a leendő munkások szellemi igényeinek felkeltéséről. Márpe-

A holnap m
műve

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Rubletzky Géza szobrászművész
1976 JUL 1 0

Életmű-kiállítás Vásárhelyen

1021

A Rubletzky-hagyaték a Tornyai Múzeumban

Csongrád megyei tudósítónktól. Bár *Budapesten* született 1881-ben, tanulmányait is a fővárosban, az Iparművészeti Iskolában kezdte, majd *Firenzében* folytatta, dolgozott *Róna József* és *Ligeti Miklós* műtermében, élt *Aradon, Bukarestben,* sőt hosszabb időt töltött családi kapcsolatai révén *Kongóban, Rubletzky Géza* szobrászművész számára mégis Hódmezővásárhely volt a mindig hazahívó és a visszaváró város.

Rubletzky Géza az 1906—1914-es években — alkotói pályája kezdetén — tevékeny részesévé vált a Vásárhelyen akkor erőteljesen kibontakozó művészeti életnek. Nevéhez fűződik például az akkori *Nagytakarék* (ma MNB-fiók) épületének kupoláját díszítő Merkur-szobor megmintázása. *Kiss Lajos,* a kiváló etnográfus, a barát és művésztárs visszaemlékezéséből tudjuk, hogy *Kisfaludy-Stróbl Zsigmonddal* együtt vállalták el az említett középület szobrainak megalkotását, de az építési vállalkozó *„elfelejtett" fizetni...* Az anyagiaknál többre tartotta az alkotást, s a munkákat folytató új építési vállalkozótól több szobor megmintázására fogadott el megbízást. Így kezdődött a művész Vásárhelyhez kötődése. *Rubletzky idősebb korában is többször visszatért ide,* hűséges lakója volt az 1954 utáni években a vásárhelyi művésztelepnek, realista ihletésű és formavilágú alkotásaiban központi szerepet kapott az ember, a család, jól példázza ezt az Anyacsók (1910) című szobra.

Özvegye ez év júniusában férje művészi hagyatékát — *80 szobrot, domborművet és 790 grafikai alkotást* — a vásárhelyi *Tornyai János Múzeumnak* ajándékozta. A múzeum épületében vasárnap délben nyílik a hagyatékot bemutató *emlékkiállítás.* A megnyitó beszédet *dr. László Gyula* egyetemi tanár, művészettörténész mondja.

B. Gy.

kiállítását. Célja,
ton déli partján
senek az élő m
vészetnek.

VARGA IMRE
JAS SZOBRÁSZN
saiból nyílt kiálli
után a kaposvári
tárban.

VIRÁGKÖTÉSI KIÁLLÍTÁS NYÍLT Sopronban. A soproni ünnepi hetek hagyományos eseményén ezúttal a Soproni Kertészeti Vállalat mutatta be virágkompozícióit. Az ismert rózsa- és szegfűfajtákon kívül egzotikus virágokból: gerberából, orchideából is készültek vrágtálak, kosarak és csokrok.

Félmilliós tervpályázat

Lakótelepi uszodák

Az **Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium**, az **Országos Vízügyi Hivatal** és az **Országos Testnevelési és Sporthivatal** tervpályázatot hirdetett **lakótelepi uszodák** tervezésére. Az úszodáknak a kora reggeli, a késő délutáni, és esti órákban a **felnőttek testedzését**, délelőttönként az **iskolások úszásoktatását**, délután a **sportolók edzéseit** kell szolgálniuk. A pályázati kiírás tervezési adatai szerint a 25 méteres, 1,35—1,65 méter mélységű medencét úgynevezett **feszített, hullámzásmentes** víztükrűre kell tervezni. Az úszásoktatást 8×12,5 méteres tanmedence szolgálja. A felnőttek és a diákok részére külön öltözőket és zuhanyozókat kell ter-

AZ IFJÚSÁGI SZÁMÍTÁSTECHNIKAI TÁBOR, amelyet az idén első ízben Dunaújvárosban rendeztek meg, tegnap befejezte munkáját. Háromszáz egyetemi hallgató és számítástechnikai pályakezdő adott számot a négynapos elméleti és gyakorlati oktatás során szerzett tudásáról.

ÚJABB DÖNTŐKET TARTOTTAK tegnap Debrecenben, a VII. Bartók Béla nemzetközi kórusfesztiválon. A vegyes karok közül — a XX. századi versenyben — az USA-beli, dél-karolinai Kodály kórus lett az első; a kamarakórusok vetélkedőjében a pesterzsébeti Csili dalosai a második helyen végeztek.

AZ ANYAROZS GYŰJTÉSÉT — a rozs aratásával egyidejűleg — megkezdték a veszprémi, szabolcsi, Fejér megyei és kiskunsági gazdaságokban. A Herbária szekszárdi telepén mintegy 300

Rubletzky Géza emlékezete

Hetven éve született Rubletzky Géza, a haladó értelmiségi mozgalmak harcosa. Szobrászművész édesapjának francia kapcsolatai juttatják alig húszévesen Párizsba. Három évre tervezett tanulmányútjából több mint évtizedes, zalklatott hontalanság lett. Állampolgárságát elvesztette, útlevelet nem kapott. Bekapcsolódott a párizsi magyar diákok népfrontos szervezkedésébe. A demokratikus-haladó irányban kibontakozást kereső MEFHOSZ (Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetsége) 1937-ben megbízza a Márciusi Front franciaországi csoportjának megszervezésével, magyar—francia ifjúsági komité létrehozásával. Franciaországi tudósítója és terjesztője volt a Márciusi Front egyik szócsövének, a MEFHOSZ kiadásában háromnegyed évig megjelent Hídnak. Képviselte a MEFHOSZ-t az *États Généraux de la Jeunesse Européenne* 1937. szeptemberben, Párizsban rendezett kongresszusán. 1939 őszén hamis útlevéllel jön vissza Magyarországra. A magyar követség értesítése nyomán idehaza letartóztatták. Szabad lábra helyezése és magyar állampolgárságának elismerése érdekében Bajcsy-Zsilinszky Endre és Lukács György, az 1905-ös „darabont-kormány" egykori kultuszminisztere, a Páneurópa Unió magyar csoportjának elnöke vetette latba összekötetéseit, és segítették újságírói és írói tevékenységében. Csatlakozott a Bajcsy-Zsilinszky Endre köré tömörült haladó értelmiségiekhez. Ott találjuk az 1942. március 15-i háborúellenes tüntetés szervezői közt. Kezdeményezője és mindvégig tagja a Független Kisgazdapárt Polgári Tagozatának. Szoros barátság fűzte Sólyom Lászlóhoz, Orbán Lászlóhoz és Pálffy Györgyhöz. Francia kapcsolatai révén, 1944-ben, a Magyar Front katonai vonalához kapcsolta a Magyarországra szökött, francia internált hadifoglyok szervezetét. A felszabadulás után a Független Kisgazdapárt baloldali szárnyának egyik vezetője, a fővárosi törvényhatósági bizottság tagja. A Magyar Híradó Rt. igazgatójaként közvetlen munkatársa Ortutay Gyulának. 1946-ban, a béketárgyalások idején Ortutay megbízásából képviselte a Központi Híradót és irányította a Magyar Távirati Iroda és a Magyar Rádió franciaországi csoportját. A Dobi István vezetésével 1948. áprilisban átszervezett Kisgazdapártnak elnökségi tagja lett. Az 1950-ben koholt vádak alapján ellene hozott börtönbüntetés-ítéletet a Legfelsőbb Bíróság 1953-ban bekövetkezett halála után megsemmisítette. Irodalmi alkotásai Ambrus Géza írói néven jelentek meg. Regényeire Bajomi Lázár Endre A magyar Párizs c. kötetében közölt szemelvénnyel hívta fel a figyelmet.

Macskásy Pál

Rubletzky Géza (Ambrus Géza
(tér a nobránod))

Magyar Nemzet 1979. ~~október~~ 21.
november

harmadik Európában

Papírsúly: 1. *Sabirov* (szovjet) 41 pont. 2. *Geilich* (NDK) 35. 3. *Georgiev* (bolgár) 23 Légsúly: 1. *Srednicki* (lengyel) 42. 2. *Radu* (román) 34. 3. *Orbán* Sándor (magyar) 20. Harmatsúly: 1. *Chaprzov* (szovjet) 42. 2. *Sutcliffe* (ír) és *Pehlivanov* (bolgár) 28—28. Pehelysúly: 1. *Ribakov* (szovjet) 42 2. *Andrejkowski* (bolgár) 28. 3. *Fink* (NDK) 25. Könnyűsúly: 1. *Demjanyenko* (szovjet) 42. 2. *Weler* (nyugatnémet) 35. 3. *Nowakowski* (NDK) 27. Kisváltósúly: 1. *Oliva* (olasz) 39. 2. *Konokbajev* (szovjet) 38. 3. *Krüger* (NDK) 28.

Váltósúly: 1. *Müller* (nyugatnémet) 40. 2. *Mirkovics* (jugoszláv) 32. 3. *Koskin* (szovjet) és *Kosunen* (finn) 20—20. Nagyváltósúly: 1. *Perunovics* (jugoszláv) 39. 2. *Szavcsenko* (szovjet) 38. 3. *Intlekofer* (nyugatnémet) 25. Középsúly: 1. *Uusivirta* (finn) 42. 2. *Szilágyi* (román) 30. 3. *Trauten* (NDK) 26. Félnehézsúly: 1. *Nyikoljan* (szovjet) 42. 2. *T. Kacar* (jugoszláv) 35. 3. *Radonicsi* (román) 21. Nehézsúly: 1. *Gorosztkov* (szovjet) 42. 2. *Kohnert* (NDK) 35. 3. *Cernat* (román) 19. Szupernehézsúly: 1. *Hussing* (nyugatnémet) 41. 2. Somodi Ferenc (magyar) és *Fanghaenel* (NDK) 23—23.

és Görögország döntős

I. csoport: 1. Anglia (18:5) 11 p. 2. Írország (9:5) 7. 3. Észak-Írország (7:14) 7. 4. Bulgária (6:12) 5. 5. Dánia (13:17) 4.

II. csoport: 1. Ausztria (12:6) 9. 2. Portugália (8:5) 9. 3. Belgium (7:4) 8. 4. Skócia (10:7) 5. 5. Norvégia (5:20) 1.

IV. csoport: 1. Lengyelország (13:4) 12. 2. Hollandia (17:4) 11. 3. NDK (16:8) 11. 4. Svájc (7:18) 4. 5. Izland

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1967 MÁR 23

1021

KULT

A Kiállítási Intézmények rendezésében nyílik meg Budapesten, az Ernst Múzeumban (Nagymező u. 8.) Rubleczky Géza szobrászművész kiállítása. Az idős mester Tornyai, Endre, Medgyessy, Pásztor és a többi nagy alföldi alkotóval indult Vásárhelyről és oda mindig-mindig visszatért. A közelmúltban is hosszabb időt töltött el a vásárhelyi művésztelepen. A kiállítást március 24-én, pénteken délután fél 6 órakor dr. Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója nyitja meg.

*

Filmvetítést ren-

-án tudatta vele, el
el, mert rosszul vi-
unk már nem meg-
ny szerint — azért
ki most 65 éves, a
i sorába emelt egy
nyt.

karnót első felesége,
ándékozta meg. Má-
yermeket szült, har-
n gésa pedig a múlt
ő kislányát.

esnokság által kedd-
ábbított dokumentu-
rint a tíz testőrka-
k között volt, akik
tóber 1-én rátörtek
ra; megsebesítették,
tábornok el tudott
ni, kisleánya és egy

bb 64. három képzőművészeti kiállitás

t tf/gkaölm sr /3/ 1967. március 25.

1021

nyilt szombaton a fővárosban, a nemzeti galériában „magyar festők itáliában„ cimmel összeállitott tárlat kerül a közönség elé. a megnyitón pogány ö. gábor főigazgató köszöntötte az érdeklődők százait, majd dr. vayer lajos professzor beszélt arról a több mint kétszáz festményről, amelyet 75 művész készitett olaszországban a 19. század elejétől napjainkig.

Rubletzky Géza

az ernst muzeum ezuttal egy szobrász és egy festő bemutatkozásának szinhelye; németh józsef festőművész és ~~rubletzky géza szobrászművész~~ alkotásait láthatják itt az érdeklődők. a két kiállitást a muzeum terem-labirintusában külön-külön részen helyezték el./mti/

-.-

fogadta az áradást. a szovjet vizügyi szolgáltattól kapott értesülések szerint a folyó legfelső szakaszán szombaton már az apadás is megkezdődött. ezért a magyar oldalon legfeljebb 20-30 centiméteres további áradás várható, amely - 5 méterrel - elmarad a maximumtól. az előző nagy árhullám szombaton mindszentnél tetőzött és vasárnap ér szeged térségébe. az előzetes számitások alapján 790 centiméter körüli vizszinttel tetőzik, amely mintegy 130 centiméterrel kevesebb az 1932-ben mért maximumnál.

tiszakeszi és tiszafüred között szombatra jelentősen apadt a viz, s ennek megfelelően harmadfokúról másodfokura mérsékelték az árvizvédelmi készültséget. a folyó 260 kilométer hosszu szakaszán, tiszafüredtől szegedig viszont még magas vizet tartanak a töltések, s továbbra is harmadfoku árvizvédelmi készültséggel őrzik a gátakat. mintegy 7 200 ember dolgozik az árvizvédelmi vonalakon, s 108 nagy földmunkagép és 430 különböző szállitójármü segiti a munkálatokat. poroszlónál a gátakkal tartott folyó vizszintje meghaladja a községi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 MÁR 23

ESTI HIRLAP

Rubletzky Géza

SZOBORKIÁLLÍTÁS. Az Ernst Múzeumban pénteken délután fél 6 órakor megnyílik Rubletzky Géza szobrászművész kiállítása. Megnyitó beszédet dr. Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója mond.

Szabad a csuka. A Pest me-

azok közlekedhetnek, akik-

A nyolcvankét éves szobrász műhelyéből

(MTI-foto — Bojár felv.)

A nyolcvankét esztendős Rubleczky Géza szobrászművész ma is rendszeresen munkálkodik. Nemrég dolgozta fel az 1956—57-es kongói útja alkalmából készített vázlatait. A Legújabbkori Történeti Intézet a napokban vásárolta meg Várnai Zseniről és Szakasits Árpádról mintázott plakettjeit. Képünkön: a művész a Pasaréti úti új iskolába kerülő kétalakos szoborterve mellett.

bontását • Ötezer lakást építenek maja

a VIII. ke

ESTI HIRLAP
Budapest V., Fetőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

közül kieme
rületi Józse
lesítése, a

A lakosság
nyeinek tová
szolgálják azok az előirányzatok is, amelyeket *az új parkok létesítésére és a régiek fenntartására, városrendezésre fordítunk.* A főváros jelenleg

6,7 millió négyzetméter belterjes park gondozását végzi és évente átlagban tízezer fát ültetnek a főváros utcáiban.

Tovább kell fejleszteni a *„Virágos Budapestért"* akciót. Az elhanyagolt, gondozatlan területeket *fokozatosan parkosítani kell,* a Budapestre vezető főútvonalak mentén pedig *zöldsávot kell létesíteni.* Ennek a feladatnak *széles társadalmi üggyé kell válnia.* A parképítés, a fásítás és újabb zöldterüle-

Gondoskodtak a jövő évi költségvetésben *az 1963 januárjában bevezetésre kerülő új KRESZ költségeiről is.* A közlekedés biztonságát szolgáló táblák és lámpák elhelyezésén és karbantartásán kívül

tovább folytatják a Kiskörút, valamint a Népköztársaság útja, az Alagút vonalában a forgalomirányító berendezések automatizálását.

A városrendezési feladatokra *32 millió forintot biztosít az 1963-as költségvetés.* Elkészítették egyebek között Pesterzsébet és Csepel belterületének rendezési tervét, a Vár-negyed komplex helyreállítási javaslatát és az Erzsébet-híd megépítésével

MÜVTÖRT DOK.

RUBLECZKY GÉZA
szobrász

Magyar Nemzet VII.
1951.dec.28.5.old.

MÜVTÖRT DOK.

RUBLECZKY GÉZA szobrász

Uj Ember 1948.III.28.lo.old.
Budai Müvészek Kiállitása.-

Rubletzky Géza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JUN 19

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

Elhunyt Rubletzky Géza szobrászművész

Rubletzky Géza szobrászművész 89 éves korában elhunyt. Személyében kivételesen érzékeny világú művész távozott, akinek egész életművét az őszinte emberi hang s az életörőm jellemezte. Jellegzetes kisplasztikáiban mindvégig a családi élet volt a központ, akár szűkebb hazájában, Hódmezővásárhelyen, akár a Kongó folyam partján mintázta azokat. A Magyar Nemzeti Galéria több művét őrzi, de megtalálhatjuk alkotásait a londoni, párizsi, firenzei szobortárakban is.

szabadulni igyekeznek gyermekintézményeiktől. A Győri Vagongyár például, jóllehet az ország egyik legnagyobb üzeme, tanácsi kezelésbe adta át óvodáját; jelenleg 700 vagongyári szülő gyermeke jár ide. Természetesen akadnak azért *ellenpéldák* is: az Egyesült Gyógyszer- és Tápszergyár nemrég avatta szép, új óvodáját és bölcsődéjét, a Nagykanizsai Gépgyár [illegible] adta át óvodáját a tanácsnak, hogy

művész szeretne hosszasabban időzni egy-egy helyen, leginkább olyan helyen, amely számára benyomásokat igér, a haditudósító szemében pedig értéktelen.

A kísérletek és próbák eme szakában kedvező körülmények lehetővé tették, hogy egyes művészek rövidebb-hosszabb időre magasabb parancsnokságokhoz kerüljenek, ami igen előnyösnek bizonyult. Igy aztán az lett a törekvés, hogy minél több művész nyerjen ilyen beosztást. Ez végül állandó intézménynyé vált, amikor a hadsereg főparancsnoksága a hadköteles művészeket hadifestőkké nevezte ki. A többi művészek számára úgynevezett művészkoloniák létesítése nyújtott igen jó alkalmat tanulmányok végzésére. Ezek a koloniák részint megfelelő helyen berendezett hadiszállásokon dolgoznak, részint a harctér távolabb eső pontjain, ahová kevés podgyásszal kocsin vagy automobilon jutnak el kisebb csoportok. Az első művészkolonia még a múlt télen létesült a hadimuzeum (Heeresmuseum) igazgatójának, dr. John tüzérségi főmérnöknek vezetése alatt, a IV. hadsereg területén, Brzesko főállomással, a második több héten dolgozott Bukovinában, a harmadik, amely eddig az utolsó volt, a nagy májusi offenziva idején Tarnowban munkálkodott.

Az 1915. év folyamán, különösen az úgynevezett hadifestők intézményének megalakulása óta, megnövekedett a hadsereg kíséretébe beosztott művészek száma. Csoportvezetőkül sikerült Hesshaimer és Klein századosok személyében két művészi téren munkálkodó tisztet megnyerni.

Mily várakozások fűződtek ezek után ennek a művészcsoportnak munkásságához? Mindenekelőtt arról van szó, hogy a helyszínén nyert benyomások a nagy nyilvánossággal közöltessenek, hogy a mai hadakozás lényege, a haza védelmezőinek a táborban folyó élete, a harcok színhelye mindenki számára ismertté váljék. Az elképzelő tehetségre a kép erősebben hat, mint a legszélesebb és legszemléltetőbb irott ismertetés; ez a legjobb eszköz az érdeklődés felkeltésére és ébrentartására. Az érdeklődésnek a háború iránt, amely mélyenjáró hatással van a legkisebb kunyhóban is, amely éles változásokat okoz a gazdasági és társadalmi élet minden ágában — ennek az érdeklődésnek nem szabad ellanyhulnia és kihülnie. Ez az érdeklődés töltse el és emelje fel azoknak lelkeit is, akik nem állanak szemben az ellenséggel és mégis hordozói az egyetlen és mindenkivel közös gondolatnak: a törhetlen győzni akarás gondolatának. Hiszen a mai küzdelem sorsa nem kizárólag a harctéren fog eldőlni!

Másik, nem kevésbé fontos feladata a művészetnek a háborúban: vezérek és a különösen kiváló hősök alakjait az egész monarchiában ismertté tenni. Az elképzelő tehetség könnyebben kapaszkodik egyes személyiségekbe, az érzékek számára a véderő óriás üzeme nehezebben hozzáférhető fogalom. Számtalan vitéz harcos cselekedetei egyesekben testesülnek meg s mint a minden irányban húzódó hegyvonalak áttekinthetlen tömegéből a messze ellátszó ormok emelkednek ki.

A császári és királyi sajtóhadiszállás által rendezett kiállítás célja megmutatni, mily munkát teljesítettek a harctér művészei, a föntebbi irányelvek szerint dolgozva, a kiállítás ezenkívül gazdag anyagot ad, amely a jövőben különös jelentőségre számíthat. A nagy háború korszaka kétségkívül éveken át fog uralkodni a művészi életen. Az érzések és benyomások, amelyeket a művészben a világtörténet e legvéresebb lapja ébresztett, a nagy közönség ama vágyával fognak találkozni, amely erre a késő korra való emlékezést irónnal, ecsettel és vésővel akarja megörökítve látni. De nemcsak a népek e küz-

RUBLETZKY GÉZA SÁNDOR

Művészet 1916.

JUSZKÓ BÉLA KAMALJ-HEGY TÁMADÁSA

tiszt, közvetlen élményeit dolgozta fel forró levegőjű, lázas viziókká. Ami a háborúnak a művészetre, a festészetre gyakorolt formáló hatását illeti: erre nézve a kiállítás lényeges választ nem adhatott, legalább egyelőre. Láttunk ugyan eseteket, Vaszaryt és Mednyánszkyt, akik valósággal felfrissültek művészi erejükben. Szerintünk azonban ez inkább minden képességük megfeszítése, hogy valahogyan megmarkolják, megközelítsék az eléjük vetődő szenzációkat, semmint arra engedő következtetés, hogy itt valami festői átalakulás kezdődik. Ma még nagyon kétséges ez átalakulás sorsa, iránya és természete, legalább is a háború következménye, függvénye és velejárója gyanánt, s azt hisszük, ha ilyesmi el is következik, semmi esetre sem jön úgy, mint ahogy ezt bizonyos türelmetlen esztetikai felfogás vallja, rangjuknál kelleténél jobban tolva előtérbe, a festészet menetére nézve nem elsősorban döntő tényezőket

Helyénvalónak tartjuk, e fontos érdekű kiállítás krónikájánál, hogy a katalogus magvas előszavából idézzük lovag Hoen Miksa vezérőrnagynak, a sajtóhadiszállás volt parancsnokának alábbi sorait: «Az egész sajtóhadiszállás délvidéki utazása a művészeket is eljuttatta a déli harctérre, a Száva mellé és a Macsvába, a szerbekkel vívott legforróbb küzdelmek színhelyére. Ezután a limanovai csatatér megtekintése következett — Limanova, ahol az orosz gőzhenger végképen megakadt és visszafelé kezdett gurulni.

Az új esztendő kezdetével az eddigi közös utazások helyébe a haditudósitók kisebb csoportjainak kirándulásai léptek. Minden ily csoporthoz egy-egy képzőművész is csatlakozott. De kiderült, hogy a haditudósító és a képzőművész érdekei közt áthidalhatlan szakadék tátong. A hirlapiró siet, hogy sokat lásson és tudósítását hamarosan továbbíthassa, a képző-

RÖTH Renáta építész

Új magyar építészet.
Bp. Danubia Galéria, 1998
40.

áldoztatja/; hátsó lapján Vir Dolorum alakja. 120 c
széles. - Szárnykép a lombárban. Mellső lapján Sz
/?/ vértanúsága és Szent Orsolya /?/ vértanúsága, l
Mater Dolorosa, csonka, szúette, keret nélkül. 105
XVI. sz.

4. Egy negyedik szárnyasoltár maradványai. Szárn
kehellyel és körmeneti kereszttel, hátlapján elmos
alakja; 90-24 cm. - Szárnykép Alexandriai Szent
hátlapján Remete Szent Antal. 95-37 cm, mindke
nélkül. XV. sz.

5. Szent Sophia három lányával deszkára festett k
83 cm széles. XV. sz.

6. Szószék vörös fenyőfából négy oldaldeszkáján
keretek, egyik oldalán Beszterczebánya czímere;
deszkáján festett s lakkozott czímer, fiait tápláló

Kötfalu (Köt). Vasmegye

V.k. templom.

Sztehlo 1909 (10)

1) alapvaje 1:100

2. Hosszmetszet 1:100

3. Keresztmetszet 1:100

4. keleti homlokzat, képolnahosszmetszet czerwonaj

5: uj karzatlépcső 1:50 ehhez 2 db más olat (Kötfalu) 19

6) lépcső tanulmány. vázlat

7) kegyhely oltár vázlat

8) kegyhely oltár. 1:20 czerwonaj

9. déli ajtó és nyugati horonymyílás 1:20

10. vasvécsablak a szentélyben 1:10

11. fedélidom javítás 1:100

12. Pálinkás plébános levele.—

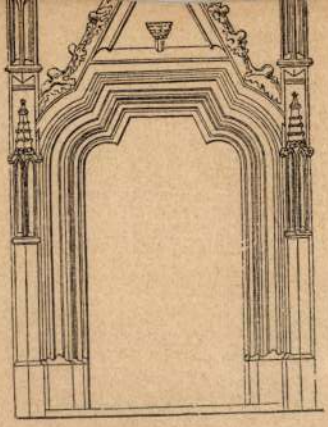

14.

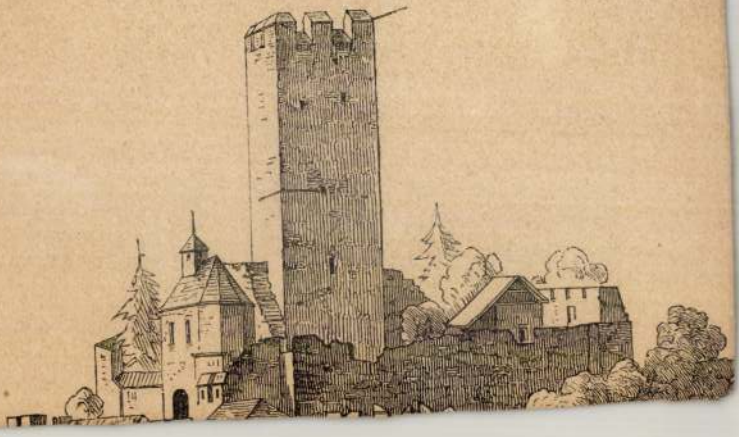

Rötfalvai rk.
templom

(Rottersdorf)

l.

Thirfelső-dunaúttól

235. l.

Érmelléki ref. egyházmegye

VIII. 122.

Röth József nyomtatás

Csontberakásos faintarziákkal szerepel az országos fazegó kiáhitáson

Ridey Gábor: Kiáhitási Lalonk

Nyszava 1970 VIII. 9

Róth Renáte

díjat kapott a Somogyi Őszi Tárlaton, amely 1988. szept. 23.-án nyílt a kaposvári képtárban.

A Somogy krónikája
Somogy, 1988. 6. sz. (a hátsó borító belső oldalán)

Röthi István

Huszabó

l. Görffyszer

167. l.

Röthig, V

fordits

Das Königl. Städtische Theather in Pesth von der Stadt Seite...Beilage zur Wiener Zeitschrift 33/1818. - 230 x 153 m m/m. Főv.Muz.ltsz.3017. -

Das deutsche Theather in Pesth. - Das Nationaltheather in Pesth. /Két kép egy lapon/. V.Röthig grav. C.W.Medau & Co. in Prag. 106 c 72 M/m .- 106 c 74 m/m.- Főv.Muz.ltsz.

Röthy Mihály

építész

építette a kislődi

(Veszprém vm.) Kál-

vária és a mellette

levő Kápolnát

1907. ben

Dr Bakony

364. l.

M.D.K.

Max Röthlisberger /Zürich/

Bartók: a Kékszakállu herceg vára c. művének svájci előadásához tervezett "..archaizáló, gótikus szinpadképet.." amelyet a kritika kiemel. Az előadást Bernben mutatták be.

Walter Gyssling /Zürich/ A Kékszakállu herceg vára - Bernben c.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. márc. 30. VI. évf. 13. sz. 42-43. lap.

RÖTI József
91 10 62

Új Művészet

Muz. és Kvt. Ert.
V. 118.

Rötig, Gabriel, portrayi ötvöslegeny

Rötig Gabriel

Rötig Gabriel

ötvös 1657
1662

laid

Mik. Pors. 118

Röttger F./Friedrich/, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint :"Hildesheim: Röttger F." 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Xantus János Múz.Győr,1967. -A Győri Múz.Évkönyve

Röttger, Friedrich, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke: "Röttger, Friedrich, Hildesheim, 1681."
119. old. 13. jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. szá-
zadban - Adazok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez 93. old

Arrabona, 9. - Kantus János Ház. Győr, kk 1967.
A Győri Ház Évkönyve

Friedrih Köttger,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1681-től: "Friedrih Köttger Von Hildes H/eim/Ein tischler gesel.Alhier in Arbeit Standen". 104.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században Adatok a Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr,1967.-A Győri Múz.Évkönyve

Röttig Otto

nyomdász

l.

Csatkai Soprexl.

15. l – 32. l.

Mozaikberakások római brocheok

VIII. 148.

Röttig Odó MDK

Csatkai Endre: A 40 éves Soproni Képzőművészeti Kör története.

Rötzer Paulette

A Kmetty u. 19. sz. alatt, Klammer Mariska műtermében rendezett kiállításról számol be C —io /Carpaccio/.
A kiállításon részt vettek: Klammer Mariska, br. Wersebe Mária, Rónay Márta, Korányi Sarolta, Pünkösti Böske, Stetina Bella, Szüts Ilona, Déchy Istvánné, Rötzer Paulette, Gyarmathy Ildikó, Lipthay Angi, Storer Mici.

Az aláhuzott neveket a kritika együtt említi meg, elismerve izléses csendéleteiket.

ÉLET, Bp. 1910. dec. 11. II. évf. 48. sz. 749. lap.

M. D. K.

RÖZGE László szobrász

1371. Fejtanulmány Usz.: 56. 548-N.

1372. Férfi mellszobor 1906. Usz.: 59. 127-N.

A M. N. Galéria állagjegyzéke T./V. rész

Bk. 1959. 121 l

MDK

Rözge László, szobrász.

A lsóterényi Auer Róbert. Bronz..

OMKT.- M ücsarnok. IV.N emzeti Képzömüv. Kiáll.
Bp.1937.ápr.29. -jun.20. Kat. 9.l.

Rözge Lókló
kabrán

A főváros megvásárolta kabrát a Műcsarnok kiállításán.

Nemzeti Újság 1935. V. 16.

MDK

Rözge László, szobrász

Mikófalvi Madonna. Gipsz.

Műcs.-Az 1934.évi Magyar Kiállitás.1934.szept.27.-okt.28

Kat. 11.1.

Rözge László szobrász

Árpádházi Szent Erzsébet

Magyar kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok. 1934.

Rözge László, szobrász MDK

Árpádházi Szent Erzsébet. Gipsz.

Műcs.-Az 1934.évi Magyar Kill. 1934.szept.27.-okt.28.
Kat.lo.l.

Rözge László szobrász

Mikófalvi Madonna

Magyar kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok. 1934.

MDK

Rözge László

Tanulmány. Gipsz.

III. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Marc.24-Maj.15. Műcsarnok. Kat. 13.1.

MDK

Rözge László

Örök termés

Képzőművészet 1935. 83-84. sz. 81.l.

MDK

Rözge László

"Örök termés". Patinázott gipsz.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiall.1935.
Márc.24-Maj.15.Műcsarnok. Kat. 9.l.

Rözge László MDK

Mikófalvi Madonna, gipsz

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Rözge László MDK

"Örök termés", gipsz

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Rözge László MDK

Tanulmány, gipsz

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

NDK

Rözge László MDK

Árpádházi Szent Erzsébet, gipsz

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

KépesPesti Hirlap 1932 LIV aug.26.2 o. Rozgonyi

Rözge László: Endresz György szobra.

Fénykép.

Rözge László MDK

Auer Róbert, bronz

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Rözge László

szobrász

A soproni tüzéremlék pályázatán a megosztott második dij második felét nyerte el.

Nemzeti Ujság
1935.II.14.

Rózge Lánló

Művével szerepel a Műnaszokban rendezett Magyar Kiállításon. Kiemelik „Mirofalvi Madonna" c. művét.

N. Ú. 934. IX. 30.

Rözge László

Ernst-munkaelemet rapott a Műcsarnokban rendezett Magyar Kiállitáson.

M. 934. X. 10.

Rózge László

nobrásznivész

1933-ban készítette
a sajókazinci hősi
emlékét

Csikv Borsod
községi adattár

126. l.

sol tatona
a város falain
éjpen hogy

Rózge László

festőművész

Műcs. kiáll. 1937-től

Pipics 1/9. l.

Kasa, dóm

2, 3, 4, 6,

Rózge László

Bécsinkus

1922 – 25

Étmisk 1930. 88 l.

Rubaschcsuk József

alakvár.

1897

Einsk 1930.88 l.

Debreczeni ref. főiskola nagy
könyvtárának működése 1945-ben

X. 88–90

VII. AGOSSÁG RT.

Rubczak János

u. /

MAGYAR MŰVÉSZET

1926. 44.

Feladó:

LEVELEZŐLAP

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12–14
HARANGHY.

Rubczak Tamás

Magyar Müvészet
1926. 44

obb kezében ékkövekkel kirakott buzogányt
kére teszi. Piros bélésű prémkucsmáját
hajá, szemöldöke és szakálla ősz. Kontose
bal vállára vetetten párduczbőrt visel. Ol-
gója epér úgy, mint kaczágányának ko-
va. A eredeti vásznan hátul e szavak van-
Fürst in Siebenbürgen."

éretei 124: 78.5 m.

MDK

Rubeczky Géza és Pataky Sándor

kiállitása Kolozsvárott

Kultur-krónika. Pásztortüz, 1922. VIII.évf.
II.sz. 8oo l.

Rubeczky Géza ~~festőmüvész~~ szobrász

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. k.

800 l.

Kultur-krónika

MDK

Rubelli Lajos festő

„Jókai, az Adria Társaság gőzöse" c képét Vuck Lajosné vette meg.

MDK-A-I-1/1281.

MDK

Rubelli Lajos

1884. Budapest.

(26) „Miramare", Rossó trónörökös Jachtja 1881. évi keleti utazása alkalmaval. Olaszt. 220 fr.

(29.) Az angol hajóraj Triest elott. Olaszt 300 fr.

(38). Részlet a lissai tengeri csatából. Olaszt. 150 f.

(47) A „Greif" – o Felsége a király Jachtja – keleti utazása alatt, vitaros tengeren Jaffainál. Olaszt 250 f.

Tavaszi kiállítás 1884

(49) A helgolandi tengeri ütközet (1864) Olaszt 150 f.

(57) A „Ferdinand Max" elsüllyesztő a „Re d'Italiát" Lissánál (1866) Olaszt. 150 f.

(58). „Tokai" az Adria hajózási társulat gőzöse. Olaszt 200 f.

Rubelli Lajos

Bpest

Magyar király fogadó

1884 tav. Siall

~~26~~, 29, 38, 47, 49,

57, 56,

58,

Gyulyás Pál VI. 310.

Rubelt Ferenc

üvegesm.

1793

l

Ságüvegesipar

207. l.

1.

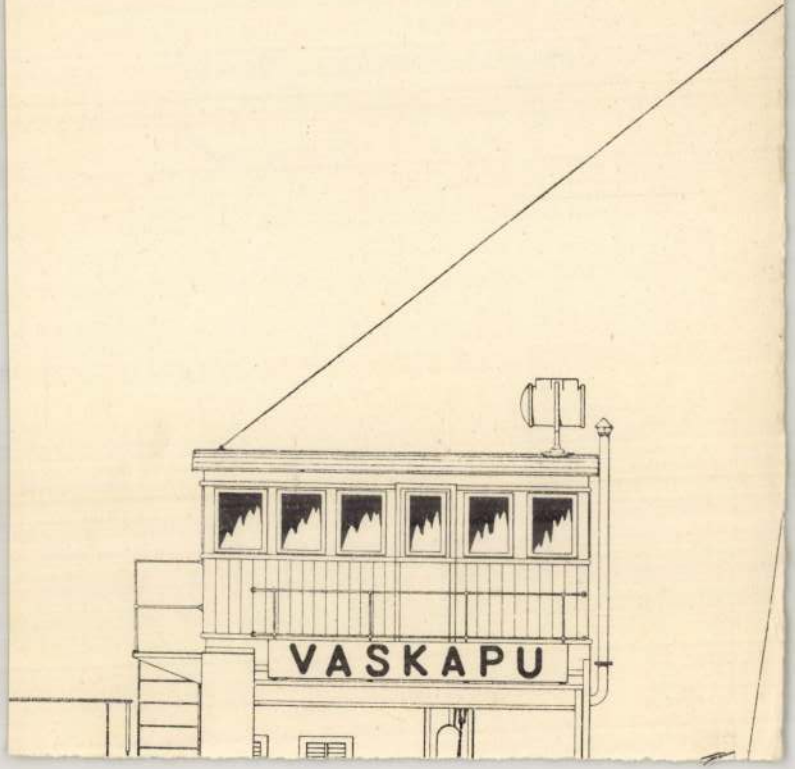

Ruben Ferenc Leo

MDK

Velencei társaság

Mucsarnok 1877 dec. 16.

Ruben Ferenc MDK

Séta Velencében

Műcsarnok 1877. dec. 16.

Ruben Ferenc MDK

Séta Velencében

Mücsarnok 1877.nov.8.

Rubens

... nem elhanyagolható tényező a két nagy flamand festő, Rubens és Van Dyck befolyása...

Végvári Lajos A sümegi Maulbertsch freskók, 16. l
Budapest 1967

MDK.

Rubens festő

Benczur Gyula másolta "Nő kegyezővel" cimü képét /vörös kréta/

Árverési Közlöny 4.sz., 1939. december. 30.l.

Rubens

Mátyás király archépe

lásd

Száradok

1932.226.C.

M. D. K.

Christian Ruben tört. festő

Susrem. 222.

RUBENDUNST / Rugendunst / LAJOS, asztalosmester

Pesti asztalos kontár volt 1828-ban.- Józsefvárosi lakos.- Helyrajzi szám: 1212.- Összeirási szám: 2486.- 48.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

Az Iparműv.Múz.Kopp Ferenc Múz.évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

M.D.K.

Rubens – Cretter.

Szeplőtelen fogantatás. 1806.

Repro.

M.M.M. Évkönyve 1952, XXXIV. Képtábla

MDK

Rubens

festő

A nent család

A Ján Múzeum nevzetménye

Bleinessy János: A Ján-Múzeum ismertetése, Jászberény 1933 39.0.

Rubens P. P.

Laid

Balogh Mátyás arcképei

441. l. 454. l. 486. l.

544. l. 546. l.

~~X. BU~~

1391. IMAZSÁMOLY, diófa, faragott dis
Schnitzerei. Italienisch, XVII. Jh.

1392. KÉT KAROSSZÉK, faragott diófa,
Armstühle, Nussholz, mit Schnitze

1393. KÉT KAROSSZÉK, diófa, eszterg
Zwei Armstühle, Nussholz, mit ge

1394. NAGY KAROSSZÉK, faragott és ara
Olasz, XVIII. sz. e. — Grosser Arm
grüner Samttapezierung. Italienisch

1395. HÁROM TÁMLÁSSZÉK, diófa, be
— Drei Lehnstühle, Nussholz, mit
A. XVIII. Jh.

1396. KÉT KAROSSZÉK, diófa, rokokó
Nussholz, mit Rokokodekor, tapez

1397. KÁRTYAASZTAL, diófa, hermás lá

kdisszel. Olasz, XVIII. sz. — Zwei Lehnstühle, Nussholz, III. Jh.

egyajtós, berakott disszel. Olasz, XVII. sz. — Niedriger ienisch, XVII. Jh.

ppal és himzett betéttel. Empire. — Paravent, Mahagoni,

itozással. Renaissancestilus. — Zwei Armstühle, Nussholz,

tozással. Olasz, Renaissance-stilus. — Armstuhl, Nussholz, , Renaissancestil.

Leder.

n festett tájkép, vizeséssel. XIX. sz. — Runder Salontisch, XIX. Jh.

ozással. — Zwei Armstühle, mit Cretonüberzug.

gos berakással, négy hajlott lábon. — Rundes Tischchen, eschweifte Füsse.

szines szövetkárpitozással. — Zwei Armstühle, Mahagoni-

Rubens, Peter Paul

~~[illegible]~~ III. Ferdinánd
l. arcképe magyar
ruhában

Vayer Lajos ifj.

Magyar uralkodók.
Bp. 1942. 17. l.
28. tábla

4272. Willem

Sz. Leydenben 1662 június 3-án. †

Ámor megfenyítése.

Folyótól szelt hegyes vi
rózsákkal felhintett uton, földö
hajú és siró Ámort, a kit a
jelenlétében két térdelő Nymp
meg. Az utóbbiak társnőinek e
szőke ifjút hallgatja, a csintalan
el, míg a vesszőkkel telt puzd
közelében hever. Középütt a
hallgatja a hozzásimuló Bacc
virágokat tart kezeiben és az
visel, jobbjával az istennőnek b
felhőzött. Jelzésének nyomai jo
ságban vannak.

Fa, méretei 59 : 70 cm. —
15000 K. — Néhai gróf Pálffy Já
ber 14-én (1429–908). — Az át
gyására vonatkozó adatokat lás
Bejelentetett 1913 márczius 16-á

Kifüggesztésére vonatkozó ad
ban. 1913 : 77. *Willem van Mie*

Jegyzet. Az e festményre vo

a) a törzsleltárban (1920–
van Mieris: Nymphen mit Kin
geschnitzten durchbrochenen vergol
auf einer Schnur hängend (II. Sa

b) a leltári kivonatban (20
lem van Mieris: Diana und Nym
züchtigen. Ölgemälde, im alten Go
zu Paris 1868 von einem holländ
Arzt gewesen. 57 hoch, 68 breit

c) a hagyatéki leltárban
van Mieris: Ámor megfenyítése;

d) az átvételi okmányban (
Mieris: Ámor megfenyítése. Fa,

Kaz. 1912.
Pálffy

Rubens, Petrus Paulus

III Ferdinand király
magyar diszonhaban
1635 Evül
Repr.

Gáspdivat
I. 155. l.

hogy a csehszlovák hatóságok a Nyitra
r lakossága köréből igen sok magyar föld-
l.

o

házaszállitják az amerikai hősi halot-

o

sewffy Gyulától vezércikket hoz. "A má-
na következőket írja:
rradalmi vivmányok megszilárditása és
lapitás után az országépités munkája, rend-
vények és rendeletek között és a forradal-
kintélyének megalapozása: ez a feladata
tegnapi napon az új kormány alakitásával

Pieter Paulus Rubens, festő

Mantegn Mátyás királyról készült képét lemásolta.
A kép Antwerpenben van. Mérete: 67+49.cm. 152.old
5.jegyz

Balogh Jolán: Mátyás király soproni arcképe 151.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XXII. évf. 1968
Sopron

PIETER PAULUS RUBENS,festő

FERENCZY BÉNI,éremművész 19 darabból álló művészérem sorozatának egyik darabja.Érmeinek jegyzékében:
50./.sz.-RUBENS/1577-1640/nagykalapos önarcképe.Kátoldalon:LUDOVICO BURCHARD/QUINQUAGENAIRO/AMICI VINDOBONENSES.1936.Bronz,140 mm. 68.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad.Kiadó,Bpest. 1960

PIETER PAULUS RUBENS, festő

FERENCZY BÉNI, éremművész 19 darabból álló művésérem sorozatának egyik darabja. Érmeinek jegyzékében: 49./.sz.-RUBENS/1577-1640/nagykalapos önarcképe. Hátoldalon: Részlet a Vénusz ünnep c. képből, lent RUBENS. 1936, bronz, 140 mm. Wilde János tulajdona. 68.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX. évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

MDK

Ruber, órásmester

1775. No.27. nyugta a toronyóráért járó összegről.

Scheen Arnold: A budai szent Anna-templom. 209.-210.l.
?

MDK

Ruber óramüves

1775-ben a toronyórát készitette a budai Szent Anna templomnak.

Schoen Arnold: A b.sz.Anna templom.210.l.

Libellus Ruber

1240. oklevelmásolatkönyv Pannonhalmán
franciás kalligrafikus oklevéldíszítő
stílus

Magyar Kódexek Bp. 1965. 20. o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Rubert Joannes

Modelliererr

XVIII n.

l.

Schirek Holitsch

123. l.

11

fd

1936 március 1–30

MDK

Rubetzky Géza

Tamás Ernő: Az I. Magyar Képzőmüv. Kiáll. kisebb szobrai és kisplasztikai müvei. Kis Ujság, 1950, szept. 13. 4 l.

Bubics Zsigmond

MDK

Alpesi virágok I_II.

Műcsarnok 1877. nov.81

R

MDG

Rubics Gizella rajztanár

Szerepel a Móra Ferenc Múzeumban rendezett kiállításon.

Pedagógiai Főiskolát végzett rajztanárok retrospektív kiállítása.

Tiszatáj, Szeged, 1960. július. 10. l.

Rubicskó Anna

MDK

szerepelt a pécsi kiállitáson.

/vizfestményei tehetségre vallanak./

Molnár Imre: A "Független " képzőművészek kiállitása.
DUNÁNTULI NAPLO, Pécs, 1957. dec. 8.

Rubik Ernő

Méltatás

Bárkányi Attila : Minta-családok.
Művészet, 1977. augusztus - 14. oldal.

Rubén Eduardo

Nelly

Gürteln, rum. *Gherdeal*, ung. *Gerdály*, 1941: 386 Einw., davon 255 Dte. (66,1 %); 1. 1. 1992: 28 Dte. Gemeinsam mit Martinsberg, Braller und Tarteln befindet sich G. nördl. des Alttales, im sogenannten „Kampestwänkel" (Krautwinkel), in einer Gegend, in der Kraut gut gedeiht. G. ist die kleinste dieser Ortschaften. Der Ortsname hat sich aus „Gertrudenthal" entwickelt. Erstmals wird der Ort 1334 unter dem Namen *Villa Gertrudis* als Besitzung der >*Hermannstädter Propstei* erwähnt. Um 1520 wird die Kirche mit einer Mauer umgeben, die an den Ecken von hervortretenden Türmen flankiert wird, deren Reste zum Teil bis heute erhalten blieben. 1549 werden die ersten Hattertstreitigkeiten mit dem Nachbarort Braller bekannt. Diese Streitigkeiten führen zu häufigen Prozessen, die erst 1815 durch einen Erlaß des kaiserlichen Gerichts in Wien entschieden werden. Die Prozeßkosten der beiden Dörfer waren so hoch, daß man das strittige Gebiet 350mal hätte bezahlen können. Hauptbeschäftigung der Einw. ist die Landwirtschaft. HG

H. Klima/G. Nussbächer: Villa Gertrudis – Gertrudenthal, in: NW Nr. 11328, Buk. 1986.

Gusbeth, Eduard, Arzt, Medizinhistoriker und Heimatforscher, * Kronstadt 30. 8. 1839, † ebd. 12. 4. 1921. Honterusgymn. in Kronstadt, Medizinstudium in Wien, Promotion zum Dr. med. in Wien am 22. 3. 1864, Magister der Geburtshilfe am 2. 6. 1864, Dr. der Chirurgie am 2. 8. 1864. Sekundararzt in einem psychiatrischen Krankenhaus in Wien, Sept. 1864 bis Jan. 1865. Allgemeinpraktiker und Hausarzt in Kronstadt seit März 1865. Seit 1876 Arzt des evang. Altfrauenheims. Mehrere Jahre Präsident der Sani-

MDK

Rubin József, Szeged

Uj tagok a M.Ipm. Társ. Magyar Iparművészet, 1901. 291. l.

RUBI ANTAL9.
a hermányi kőedénygyár művezetője 1820-tól

Folia Archaeologica XIV, 1962. 195 lap

MDK

Rubin Bernát, bádagos (Nagynállós)

1909. Réz virágtartókat állít ki.

Elismerő oklevelet kap

Debreceni Iparmův. Kiállítás vezetője. – D. 1909. 20. 9.

MDK

Rubin A. és fiai

1900.Páris, elismerő oklevelet nyert.

Cikk: A magyar iparművészek törzskönyve.

Magyar Iparművészet, 1903. 154.l.

Rubin Alfréd.

A Könyves Kálmán Szalonban kiállitották müveit 1908-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Rubin A. és fia , ötvösök

elcsépelt vásári áruk helyett müvészieben, finom darabokal állt elö. Jó tervezetek , az ékitmények a formákhoz illeszkednek, magából a tárgybál szervesen nönek ki. Kifogásolható, h. az ornamentális részek haut-relief-ben vannak kidolgozva, s néha teljes alakokat tiztán szobrászati modorban alkalmaz.
Pl. a dupla gyertyatartó.
Virágékitményeknek szerkezeti célokra való alkalmazása szintén kifogásolható.

Diener Dénes József: A karácsonyi kiállitás.
Magyar Ipamüvészet. 1905 ? 11-20.l.

MDK

Rubin A. és fiai

Elismerő-oklevelet nyert a parisi világkiállitáson. /Ötvösművesség oszt./

Cikk: Kitüntetések a parisi világkiállitáson.

Magyar Iparművészet 1900. 357.l.

Rubin a .és fiai ékszerész és ötvös cég M.D.K.

A Loránfi Antal tanár által tervezett 2 magyar genre csoport kivitelezője.
a Rintel géza által a király részére tervezett irókés: let

Györgyi Kálmán: Az iparmüvészet a párisi világkiállitáson
A világ iprmüvészet Párisban .1900. Szerk; Pittler Gyula és Györgyi Kálmán
Kiny. a Magyar Iparmüvészet 190[illegible]. évi folyamából 27.1.

MDK

Rubin A. ötvös

Györgyi K: Az iparmüv. a párisi kiáll.on. MI. 1900.

233-237. l.

Rubin A. ötvös

Magyar Iparművészet 1950

3. sz. 145. o.

Hivatalos tudósítások.

A király iparművészeti vásárlásai.

MDK

Rubin A.

1900. Páris, elism. okl.

Az Iparm. Társ. kiállitásainak kitüntetettjei.
M.I. 1903. 154.l.

Rubin A. fia

ötvös

l.

Grör Paris I

79. l.

80. l. Épekkel

Rubin A. és fia

Stróż

Gyparisi kiáll

233. l.

SULAT

IVEL

Rubin et ejusdem

Ötvösök

l.

Fitt György

108 l.

VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI
M. KIR. MINISTER

12069/1912 szám.

Sztehló

t. Bizottság által p
ben tett hivatalos u
65 fillérre érvényesi
évi január hó 18.-án
szeptember intézett át

Rubin Adolf

arany-ezüst-
ötvös
Bp.

l.

Ezredevéskiáll

XVI. cs. 18. l.

A m. kir. vallás- és köz

9570/1934. 9882
szám.

A Müemlékek Országos Bizo

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Rubin Adolf

ökszerész Bpest

Kel 1885

III k. 3. f. 422. l

Rubin A

óralánckenető

l.

Ráth György 1896

215. l.

Fleury biborrok képe.

670 Hyacinthe Rigaud

Rubín József

ötvös

1888

Címtár 1930. 88. l.

Ponori Thewrewk József

hd. Mauschgo.

M.D.K.

Rubin Lőrinc, hocsmáros és hőnüves céhmester

nevét 1771-87 hőrök említik a városi iratok Egerben. 1787-től héra van. 1778-ban rendkívüli püspöki rendelettel válhatik hőnüves mesterré, egy olyan mesterremek elhősítésével, mely egy fejedelmi palota, terverése volt. Ez évben lett céhmester is. A rea vonatkozó iratokból kétes kép alakul ki róla: mesterré választását megfellebbezik, 1779-ben a métraderecskei templom építése elkelmával pallérjának. Szacher

./.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VIII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 392 old.

M.D.K.

Rubin Lőrinc

... Ferencnek adósa maradt. Ugyszintén nem fizetett neki a parádi timsóbánya épitkezésénél. 1786-ban a város Csurgó-beli kocsmájában lakik; többször folyamodik munka után, eredménytelenül. Halála után fizetik ki Csurgóbeli lakának Pliczner János által faragott kezeteit. Meghalt Egerben, 1790. febr. 19-én 50 éves korában. Neve még egyszer szerepel egy perben, mint aki Sartory mérnök lakát épitette.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VIII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 392-393 old.

Rubin és Schmidt

Közlezrkiáll

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Rubin és Sternberg

[illegible]

[illegible]

Bp. VII. Kazinczy u. 18

Nemesfévk 1941

199. l.

Rubin Lőrinc

Kőművesmester tervet képzit az egri Vécsey u. 15. p. a. ház felepítésére. (1787)

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II.
Magyarország műemléki topográfiája
VIII. köt. Budapest, 1972.

5981

Rubinger Mihály

1617 febr. 23-án ugyanott polgár-
jogot Kassán.

Kemény Lajos: Kassai képi-
rók a XVI, XVII, és XVIII. század-
ban. Művészet 1903. 341. l.

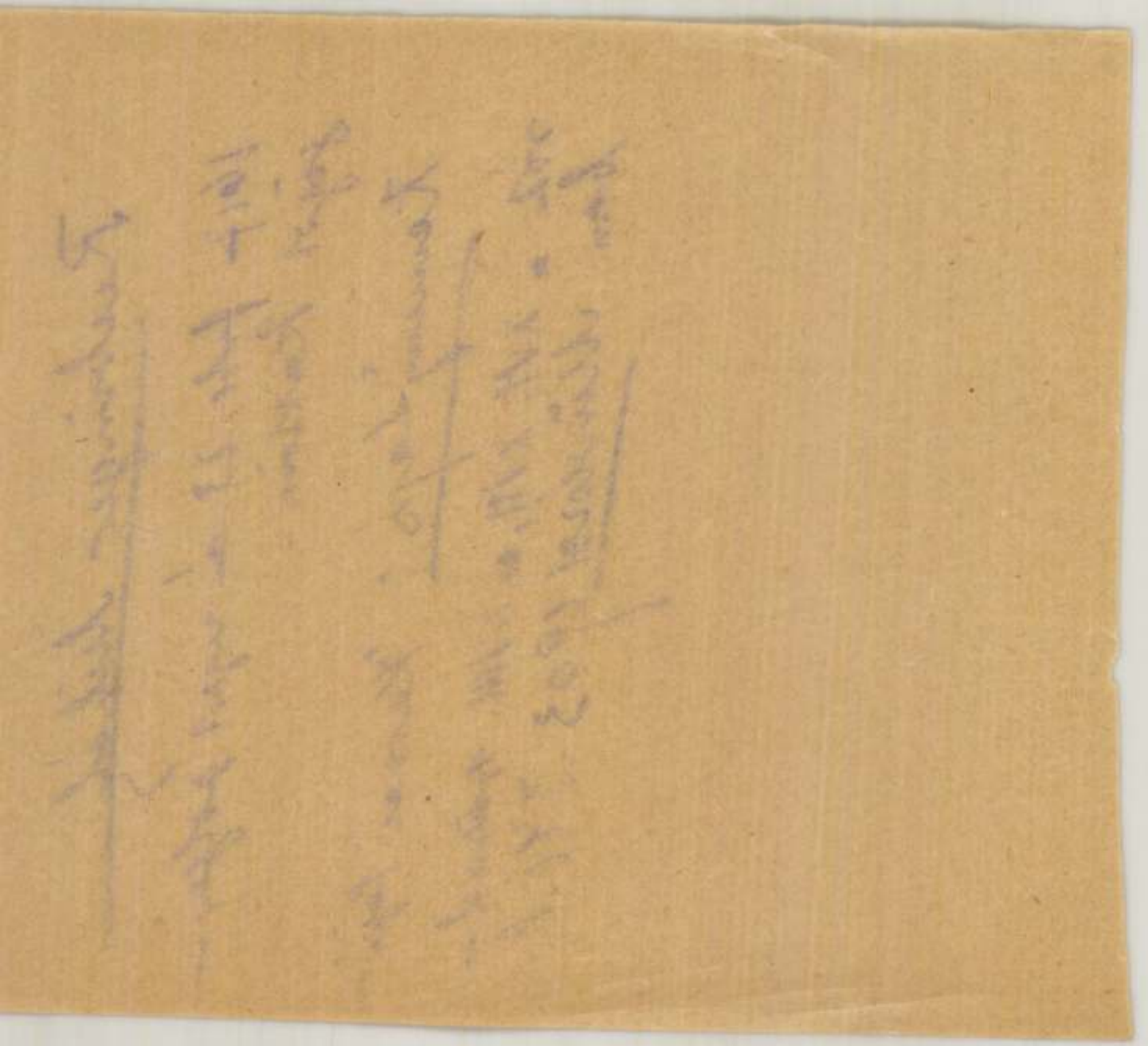

Rubinger Mihály

festő

1617 ben polgárjogot nyer Kassán.

Kemény Lajos A renaissance és roccoco Kassán. Arch Ért. 1899. iii. 1.

Rubinek Mihály

l.

Mysk Ernő

70-l.

Jegyzék

FIZETENDŐ BUDAPESTEN	Korona	Fillér
Kmety: Közig. jog kézi könyve	15	60
Exner: Magy. pénzügyi jog	8	
Navratil: A gazdasági élet elemi jelenségei	—	—
Valyi: Statisztika	5	
Földes: Kereskedelmi gazdaságtan	12	
	6	
	46	60
le Exner	8	—
	38	60

Rubiner Mihály

Festő

Rozonyó 1612.

Lásd

Gangel 17. l

csony házak közül három épület válik ki. Jobbról az evangélikus templom egységes tömbje, középen a jellegzetes várostorony, balra a székesegyház. Ez utóbbi és a várostorony közötti részen szinte elvész a háztetők sötét foltjaiban a ferencrendiek templomának az evangélikusokéval teljesen megegyező homlokzata. A torony, mely felhívná rá a figyelmet, ekkor még nem állott. A székesegyház mellett még egy kápolna húzódik meg; talán temetőkápolna volt. Vele szemben fehér tömegével élesen kitűnik a premontreiek rendháza.

A város főrészét a négyszögű piac képezte, közepén a várostoronnyal egybeépített jezsuita, illetve a XVIII. század végén már a premontreiek tulajdonában levő templommal. Ide torkollott be az öt főutca: Csucsomi-, Váraljai-, Berzétei-, Csetneki- és Jólészi-utca. Ezek a XVIII. század közepéig kapuval voltak elzárhatók, miáltal a főtér szinte erőddé alakult. A metszeten felismerhető épületeken kívül a következő fontosabbak állottak még a városban: a főtéren a városháza és a püspöki székház, a székesegyház mellett a szegényház.

A városi könyvekben oly épületek feljegyzéseire akadunk, melyek már a XVIII. században, vagy talán előbb is elpusztul-

Rubiner Mihály MDK

A barokk festők közt kiválik.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.
70.l.

Rubiner Ludwig

Kunstwart 1903. 341, 342

Felsőolasz iskola: Négy előkelő f

fi 16 (807), 1451 (683).

Rubinner Mihály

Bethlen Gábor udvari festője volt.

Irod

Acsády Ignácz. Bethlen Gábor udvara. Budapesti Szemle. 1889. 58 K. 47 l.

erre vonatkozolag lásd föltetlenül

Radvánszky Béla. Bethlen Gábor fejedelem udvartartása. Budapest. 1888.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühel

Miután keresményemnek 191....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

Rubinner Mihály

Jestö

1625. 15. maii. Pictori aulico Michaeli Rubinner iuxta conventionem a sua Serenitate sibi datam, ratione salarii expositi hungaricales fl 60.—

Grod

Radvánszky 1888. 202.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

MDK

Rubinich János, 1900

A m. kir. József Müegyetemen oklevelet nyert épitészek névjegyzéke 1873-1928-ig. Épitő Ipar - Épitő Müvészet 1931. jun. 1. 89.l.

Rubinich János

épitész

Szul: Lovrana 1877

Oklevelet nyert 1900

Mérjegyzmúegyetem 17. 1.

Mária Magdolna főherczegnő.

Derékig, balra, keretbe hely
Fejdisze rezgő boglár, kerek gall
gyöngyfüzér. A keretet kagyló, al
szárnyas koponya diszitik. Felira

Maria Magdalena Er
Gemahlin Cosmo II.

és ezután jobbra: 57.

Rm., mér. a vk.

Szn. 175-
332-900-

Rubint Jacob
festő
61 éves
(hörgrák)
+1953. X. 24
X. Uj Köztemető

Halotti főhönyv
7667 folyosz

RUBINT JÁNOS, bognármester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,5[illegible] név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old
/1,2/,V. bognármester. 264.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum évkönyve.VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

M.D.K.

Rubinov, NDK.

Az uj Nemzeti Szinház pályaművéért megvételt nyert Hatvanezer forintért.

L.É.: "Milyen lesz az uj Nemzeti Szinház" c. Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. febr. 4. X. évf. 5. sz. 6-7. lap

Rubl Ferenc

pesti ezüstnüves

lásd

Horvmagyöto Bécsben

8. l.

MDK

Ruby Miroszlav festő

(1884, Kácz.)

„Tájkép a Dunajecz folyam vidékéről"

a lengyel KT-nak küldi ajándékul.

MDK-A-I-1/1336.

Pest - Buda 1977

Kriegsbedürfnissen vorgefund
cions de guerre.
Jelzése: Wien, bei T.E. v. Tra
de TRAT TAATTNERN, Impr. e

Szines rm., mér. a

T. 82.
1783.

pen ALT GRADISCA és BERBIR oder Turk
mló császári csapatok hadi mozdula-

E

Eroberung

IR
DISCA
unter Comando
idon von 25ten Juni
789.

A. Das K.K. Lager bei Oguczani
ani.) és befejezése: P. Das vor dem
e Lager. In der Festung haben sich
e, und 4 Handpöller nebst betrachtlichen

Rubleczky Géza

festőművész

Tanulmányfej,

vegyes.

Művészet

1940. 31. sz. 12. l.

Come data del
sare il primo o al più tar
gheremo ancora prima. Ci p
100 Lire per pagina stampa
e sulla veste della nostra

Ill.mo Sig.re

On. Antonio
Via Bene

Rubletzky Géza

Alkotási Művészhar
II. csop. kiáll. 1942. dec.

Olvasó nő, bronz
Székely anya
terrakotta

A 100 éves Herend a Budapesti Nemzetközi Vásáron.
Iparcsarnok, 352. sz., (a főbejárat mellett).

Alapitva : 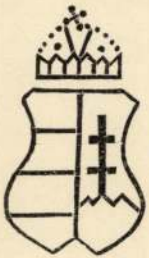 1 8 3 9.

Herendi Porcellángyár

R. T.

Rubleczky

Világ. 1916.aug.12. (Az Erzsébet-szobor ügye.)

< Rubletzky Géza >

< > Magyarország
idegen szemmel.
Az Ország Útja.
1941. 3. 17.

Szinyei Merse István főispán

IX. 44.

Rubleczky Géza

wód
z

Kárlsbad

12. l.

Nyomtatván.

Rubletzky Géza

Szobrász

XII. Szekszárd út 1/d.

MKSz 1947

Rubletzky Géza

Nobrán

Arad

1929

Sulyfontz

XV. l.

Rubletzky Géza

Thieme Becker

XXIX. 130. l.

(Lyka)

Folyószám	Szakleltári sorszám	A leltári napló folyószáma	A … v…

Rubletzky Géza szobrász
Koll. kiáll. - Tamás Galéria 133. sz.
1942. máj.

érték		Jegyzet
	fill.	

Rubletzky Géza

Anya gyermekével
c. szobra repr.

Gyöngyösy 99. l.

ember 5-én, II Wienben 1863 julius 15-én.

Régiségtár.

putiuma piros, oldalt előrefésült haja
bajusza és szakálla leberetvált. ~~Mucetuma~~
ökkel kirakott keresztjét kettős nyak-
ében, fölfelé haladó két sorban a jelzés

éretei 5.8: 4.7 cm.

Nem Rudnyánfszy?

Ut. I. Thur-e?

1141

< Rubletzky Géza >

< > A Funk-terv.
az Ország Útja

1940.10.7.

3147

21 Darbes. J. F.

(Arcdiepfestő, sz. Dánországban + Berlin

II. Katalin czár

Mellig s balt
haja fodoriton, szemöl
fülbevalója gyemánt
kereszt lóg. Melléo ké
rendszalag van vetve.
palástja piros. Hátul

Vászon, méret
~~Kovács Miklós~~
~~At. Kép. 156.~~
~~Ly. sz. 3.~~
~~Ltár 54.~~

Lasza

Rubletzky Géza

irád

2

Szegedi Híradó

1913. máj. 29. (R. G-ról.
(Egy hódmezővásár-
helyi szobász sikere
Olaszországban.)

745. sz

1137. Ismeretlen művészután.
A XVIII szaradból.

Risenberg Miklós, Vilm

Sima karimájú s egy ob

derékig, jobbrafordul
haja hosszu, bajusza és körs
réteges galléru ing és bő köpe
köntös reszt kön. Felirata az emelkedet
tól megszakitva:

WILHELM HER VON RISENB
HOFFMAISTER
és a ~~hátlap sikján~~ mezőnyben: M.

~~Karimája és hátlapja~~

Rézdombormű, méretei
Havas Emil ajándéka 1907. áp

Rubletzky Géza

Uod.

Fekete Lajos dr.

Festő és szobrász
a Tamás-galériában.

Református Élet

1942. máj. 9.

Nagyságos

Dr. S z e n t i v á n y i Gyula urnak,

A Müemlékek Országos Bizottságának ellenőrző szakértője

B u d a p e s t.

XI. Lágymányosi ut 16.sz

Rubleczky Géza

Geboren im Jahre 1881 zu Budapest. Absolvierte die Kunstgewerbeschule ebendort, um hierauf in den Ateliers der Bildhauer József Róna, Miklos, Ligeti und Barnabás Holló zu arbeiten. Nach einem dreijährigen Aufenthalte in Hódmezővasárhely liess er sich 1912 in Firenze nieder, um sich dann nach Arad zu wenden und schliesslich in Bukarest niederzulassen. Seine Specialität bilden dem ~~Mutter~~ Muttertum und dem Familienleben gewidmete kleinere Plastiken. In Hódmezővasárhely, Arad und Bukarest wirkend, und in seinen Werken einen einfachen, gefühlvollen Realismus huldigend verfertigte R. als dekorativer Bildhauer tätig, nur wenige Plaketten.

3 nüvk fels.

Hu Prmagyerem 357 l.

358 l.

Viselet.

A jobbra haladó dobos v
mig a dobot [illegible] hátán
erőddel. Felirata:

Tambour de Waresc

ez után: Le Varesdin s'en va s
Où Son ordre l'appelle
Jusqu'à ce que tout c
Au lieu ou chacun crie

fölül és alól jobbra: 49.
legalól balra: C.P. Maj.
jobbra: Mart. Engelbrecht

Szines rm., mér. a rl. 30: 18.

Rubletzky Géza

Gród

Hódmezővásárhely

1913. máj. 27.

(Rubletzky)

U. 408.

1912-ben Hódmezővásárhelyen élt. Ez év ~~[illegible]~~ szeptember elején Fürenzébe ment, hol 8 hónapig dolgozott. Vinzatérol ismét Hódmezővásárhelyen telepedett Ch. Fürenzében koll. Ei állítást vendezett, melyet az olasz kritikusok kedvezően fogadtak

194. Ismeretlen festő.
A XVIII. századból

~~194.~~ Férfi képe.

van ábrázolva, kissé jobbra fordult, de

Derékig, szembe néz, áll. J
~~csipőjére tette,~~ baljával pedig kardjá
möldöke, szeme és hegyesre pödrött baj
Körülcsavart fekete nyakkendője alól i
nóros dolmányán és prémes bekecsén a g
zsinóröv szoritja, kardkötője piros. J
tűnik szemünkbe.

Vászon, méretei 85: 67 cm. –
~~A Nemz. Muz. képtárából.~~ – 1
~~Mt. Képt. 193.~~

104: v. 3.

25

2

Rubletzky Géza

ivód

Simonka György:

Rubletzky Géza
műtermében. A mű-
vész intim kiálli-
tásáról. Hódmező-
vásárhely 1912. okt. 20

U. 455.

Umbriai festő a XV. századból:

Mária a gyermek Jézussal

A szembe lő
mek Jézus
nálja. Öltözete: fe
Kal.

Olajfestés, fár
~~Festette~~: ~~Umbri~~
Ara

Ltpa: ~~XXXX~~

17

1894: VIII. 8-án
her (174/94). — Ara

44.6
1500
2230
446
66900 = 1500 lira.

Rubleczky Géza

Nobrát

1901 - 3

Éimisk 1930. 88. l.

Rubletzky Géza

Szoptató anya c.
bronzszobra repr.
Művészet 1916. 89 l

Rubletsky Gerá

Revai lex. 16 k.

421. l.

Rubletzky Sára

U. 1046, 1047

Ajánd.

yotár

ejis.

Rubletzky Sera

U. 246

Rubletzky Jerá

U. 1023

~~Ma~~ magister Simon pictor

Rubletzky Géza

Arad

Műcsarnok

1914. tav. kiáll. 200, 233, 303

1915. tav. kiáll. 2, 5

1915-16. téli kiáll. 92-94

1916. tav. kiáll. 9, 33, 34

1916-17. téli kiáll. 98, 99, 103.

1917. tav. kiáll. 55

1917-18. téli kiáll. 71, 87

1919-20. téli kiáll. 86, 209

1925-26. akt kiáll. 413.

Bukarest

1928/29. téli kiáll. 195

Szent Márton lovas szobra Donner Ráfael-
től VI. 308.

Rubletzky Géza

Műemlék 1915. 447

Magyar Műemlék
1925. II. 46

Szatmári vármegye VIII. 233.

Rubletzky Jerá

Univerzitní lexikon 697 l.

MÁJUS

27

Rubletzky Gerâ

zobraz. zul. 1887. Bpest.

źród

z

Krück II. 448. l.

Gatt. vasból, népvándorláskori III. 111.

Rubletzky Géza

U. 455.

Rubletzky Séra

U. 408.

		Vászon, mére
3	3011	C. Oesterley : Na
		Vászon, mé

Ennek hitelére ez az ok
állíttatott ki azzal, hogy egy
nisteriumnak, mint letevőnek
gának, mint átvevőnek; egy
szeti Muzeumnak, mint átad
Budapesten, 1915. októb

A m. kir. Operaház részéről:

mint átvevő.

Rubletrky Géra

U. 745

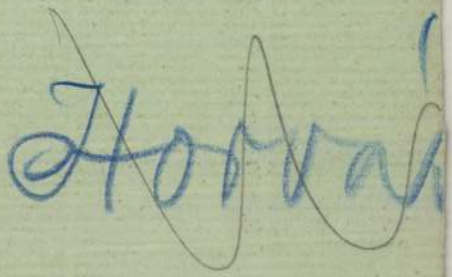

Rubletzky Géza

U. 887

Rubleczky Geza

wiod

A Gyuszo. 1912. 3-4 sz.
166 l.

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191 ....

.....

tanu.

.....

tanu.

Rubletzky Géza

szobrász

Lásd

A Tövendő. II. 135. l.

Lásd

A Tövendő II. ép. 189. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Rubleczky Gęża

U. 1718 -

II. hosszabb használatért

3 . Burkoló munka:
31/914 Schillinger Vilmos. . .
Számlo-

4 . Vasrácsmunka:
879/914 Forreider és Schiller. .
Ehhez árkiegyenlítés . .

x) Előleg.

(*) mon kivon fizer

Rubletzky Géza

1909. tavaszi

kiáll. Nemzeti Szalonban

A vivő, bronz, 300 K.

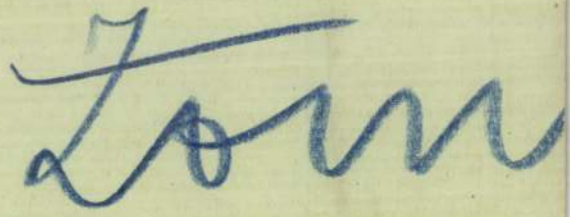

Rubletzky Géza

1914. máj.-jun. Kiáll. - Akmrati Szalon

Intimitás, bronz, 350.–

Egyszer volt, hol nem volt, bronz 300.–

Millenium Kiállítás tört. főcsoport-

ja V. 155.

Rubletzky Géza

U. 2072

L. ohv

~~Athén VI. 74.~~

Rubletzky Géza

Munkaruk

1909. tav. kiáll. 173

1909-10. téli kiáll. 201, 203

1911. tav. kiáll. 164, 180-182

1911-12 pub. kiáll. 226, 227

1912-13. téli kiáll. Firenze

289 Arad

1913-14. téli kiáll. 361, 619, 627

51, 85,

Aurora, bronzplakett IX. 118. — zene- és irod. kör VIII. 214. — zsebkönyv VI. 142.

Rubletzky Géza

irod

Vásárhely és Vidéke

1910 dec. 20. (Vásárhelyi
művészek kiállítása
az idegenben.)

Műcsarnok tavaszi ki-
állításan szerepelt
művei.

U. 246.

Rubletzky Géza

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. II. 46

P690-89

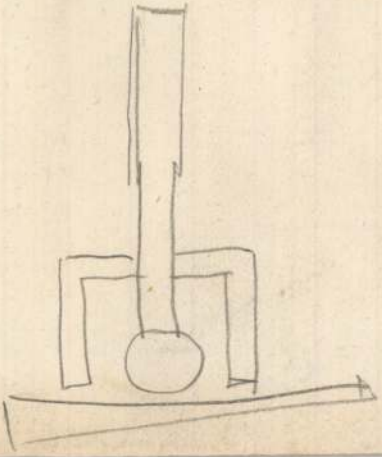

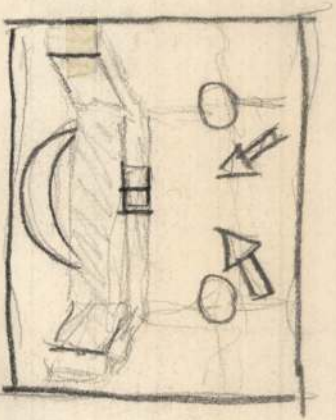

Repülő lapok 58.szám.

L A U F F E R T I

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.

ARETZ,Gertrude	DIE ELEGANTE FRAU. Eine Rokoko bis zur Gegenwar Bildern.Lexikonformat.L
BAUER,Dr.B.A.	KOMÖDIANTIN - DIRNE? De Lieben im Lichte der Wa 463 Seiten.Leinen
BAUER,Max	SITTENGESCHICHTE DES DEU Mit zahlreichen Abb.Lexi
BLEI,Franz	LEHRBUCH DER LIEBE.Mit A 16º.Gebunden
- " -	DIE SITTEN DES ROKOKO.Mi bildungen.Quartformat.Le
- " -	DER GEIST DES ROKOKO.Mit dungen.Quartformat.Leine
BUCHNER,Eberhard.	LIEBE.Kulturhischtori

Rubletzky Géza

Rona II. 691, l.

Rubletzky Géza

Isk. pályázaton faforagiu-
ból II. díj

Értímisk 1901/2. 27 l.

200 k. államsegély
u. o. 28. l

200 k. államsegély

Értímisk 1902/3. 58. l.

Wieder János földmíves VIII. 105.

Rubletzky G.

Ferfi akt, term. n.

Repr.

Értímisk. 1903/4

sztus hó 22-én

elnök

t v á n főszolgabiró Urnak

T a t a

Rubletzky Géza

nobrász

Esti tanf. Alakrajz

Értimisk

1904/5. 30. l.

KAPHATÓ:
FARAGÓ ZSIGMOND
könyvesboltjában
Budapest, IV., Muzeum-körut 33.
Tel. Aut. 855—15.

Nagy.

Dr. Szentiványi Gyula
ivnak

Rákos n. 10.

Rubletzky Géza:

276. Kis kaján, márvány-kő-talapzat --- --- --- --- 800 kor.

Ropalotafelá 32.l

Karika bronzból, avarkori VII·243

Rubletzky Géza

MDK

Arad és Vidéke. 1913. dec. 21. m.s: Aradi művészek kiáll.

Rubletzky Géza
szobrász

„Mercur"-ja díszíti az egykori Takarék épületét."

Artner Tivadar: Hámerővásárhely
Élet és Tudomány, Bp. 1958. 47 sz.

1487.

MDK

Rubletzky Géza

Feleségem, bronz

Plakettek, "

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 11 l.

Rubletzky Géza MDK

Tanulmányfej, bronz

Horthy jub.kiáll. Mücs. 1939. dec. lo. 1.

MDK

Rubletzky Géza

Anya gyermekkel, repr.

Árverési Közlöny 1937.okt.rk.sz.

Rubletzky Géza

MDK

dr. Ugron Gábor, bronz

Műcsarnok 1944. márc.-ápr.
Tavaszi tárlat

MDK

Rubleczky Géza

Intimitás, br.szobor

Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

MDK

Rubletzky Géza, szobrász

Olvasó nö. Bronz.
Anya gyermekével. "

Mücsaanok. IV.Képzömüv.kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj.16-3o. Kat.lo.1.

MDK

Rubletzky Géza

1917-18. Haga. Az osztrák-magyar sajtóhadiszállás képzőm. kiáll. kat.

MDK

Rubletzky Géza, szobrász

Lyka Károly. Bronzérem.

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 31.l

MDK

Rubletzky Géza, szobrász

Első lépés.	Bronz.
Tanulmányfej.	Terracotta.

Műcs.-XV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 21.1.

MDK.

Rubletzky Géza szobrász

Első lépés " /gipsz/

"Sandor fiam" /bronz/

"Géza fiam" /bronz/

"Sanyika unokám" /ezust/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mucsarnok, 19[illegible]5. 46.1.

M.D.K.

Rubletzky Géza
szobrász

Kongói anya (repro)

Stírek,
Művészet, 1961. december. – 43 l.

Rubletzky Géza
szobrász

M.D.K.

Nyolcvanadik évfordulóját
ünnepelte.

Élnek

Művészet 1961. december. — 43 l.

W. D. M.

MDK

Rubletzky Géza

Jánoska unokám 1951 bronz Művész tul.

Képzőművészetünk tíz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 13.1.

MDK

Rubletzky Géza, szobrászm.

Magyar hadiplakett. Bardócz Árpád terve nyomán mintázta meg. Repr.

Uj Idők. 1916. XXII. 26./Képekkel/. 639.1.

MDK

Rubetzky Géza 1881--

Szoptató anya, br.
Fiuakt, br.

Ernst Mus. M.Plasztikai és Graf. Kiáll. 1954.
szept. 14. 1.

MDK

Rubletczky Géza

Kenyeret osztó anya

Budai képzőművészek cent. kiáll. 1948. márc.

Rubletzky Géza MDK

A mi papunk, terrakotta

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

Rubletzky Géza

MDK

Szüretelő leány, t errakotta

Műcsarnok 1944. márc.-ápr.
Tavaszi tárlat

MDK

Rubletzky Géza

Erzséber kir. szob.pályázat 1916. 3.dij. 2000 K.
Repr.

Magyar Iparművészet, 1916. 248. l.

MDK

Rubletzky Géza

Gyermekfej, repr.

KMT 1916. tav. kiáll.

MDK

Rubletzky Géza

Rügyfakadás, márványszobormü

KMT 1911. tav. kiáll. kat. 34.l.

MDK

Rubletzky Géza

Első lépés	gipsz 25 cm
Sándor fiam	bronz 12x15 cm
Géza fiam	" 16x12 "
Sanyika unokám	ezüst 4x3 "

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat.46.1.

MDK

Rubletzky Géza

Anya és gyermeke, repr.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat.

MDK

Rubletzky Géza

Sándor, repr.

Művészet 1916. 2o.l.

MDK

Rubletzky Géza

Anya gyermekével, repr.

Mücsarnok 1914.tav. kiáll.

M.D.K.

Rubletzky Géza: Tavasz. [Bakfislány.]

Mélynyomás, -- szobra után.

Panoráma. Bécs. 1923.aug.19. 33.sz. 21.p.

Rubletecky Géza
festő

M.D.K

Vásárhelyen élt.

Hermády Gyula: Endre Béla
Művészet, 1962. október — 13 lap

mdk

Rubleczky Géza

művei a kiállításon

Szabó Endre: A IX. vásártelyi őszi tárlat

Tiszatáj 1962. 11. sz 4. l

Rublécky Géza, szobrász M.D.K.

műve cejik harmadik díjat nyert az Erzsébet-emlékmű pályázaton

Építőipar - Építőművész et, Bp.1916. évf. 27. sz. 162. old.

MDK

Rubleczky Géza

Éber L.: Erzsébet királyné emlékszobra. Magyar Iparmüvészet 1916. 221.l.

Rubletzky Géza MDK

Tavasz, bronz

Mücsarnok 1919-2o. téli tárlat

Rubletzky Géza

MDK

Fränkl Lulu, bronz

Műcsarnok 1919-2o. téli tárlat

Rubletzky Géza MDK

Szendergés, karrarai márvány

Mücsarnok 1919-2o. téli tárlat

M.D.K.

Rubletzky Géza erdélyi szobrász.

Mélynyomás, fénykép után.

Panoráma. Bécs. 1923.aug.19. 33.sz. 21.p.

M.D.K.

Rubletzky Géza: Anyai szeretet.

Mélynyomás, -- szobra után.

Panoráma. Bécs. 1923.aug.19. 33.sz. 21.p.

M.D.K.

Rubletzky Géza: Első lépés. [A kisgyermek első lépése.]

Mélynyomás, -- szobra után.

Panoráma. Bécs. 1923.aug.19. 33.sz. 21.p.

MDK

Rubletzky Géza

Anya és gyermeke, szobormü

Elmerülve, szobormü

Anya ölében, szobormü

KMT 1911. tav. kiáll. kat. 33. 34.l.

MDK

Rubletzky Géza

d.-: A téli tárlat. Művészet 1915. 439.l.

MDK

Rubletzky Géza

A Műcsarnok háborus kiállitasán szerepelt.

Cikk:Háborus kiállitas.

Művészet,1914. 541-542.l.

MDK

Rubletzky Géza

"Intimitás" c.szobormüve. Repr.
/A Mücsarnok téli kiállitásából/

Müvészet, 1915. 447.l.

MDK

Rubletzky Géza

Szoptató anya. Szobormű.

Képzőm. Társ. 1912/13. téli kiáll. 56.l.

MDK

Rubletzky Géza

"Anya és gyermeke" c.szobrának repr.

KMT 1911.tav.kiáll.

Rubleczky Géza MDK

résztvett a tárlaton.

Dömötör János: A IX. Vásárhelyi Őszi Tárlet.
Csongrádmegyei Hirlap. 1962. okt. 21.

Rubletzky Géza

Bemutatott műve:

„Kungólány," bronz, 33 cm.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

141

Rúbletzky Géza

szobrász barájta volt Tornyainak. Rubletzky most 88 éves.

Forrás 1969/1/52

Simonka Gy: Tornyai

Rubleczky Géza (szobrász)

Nincs még felállitott köztéri szobra.

A Hét, 1974. szept. 27. 5. ef. 39 sz. 1 p.

Rubletzky Géza

1911-ben megszervezte több társá-
val Hódmezővásárhelyen a mű-
vészek Majolika Telepet.

Gádor István: Pályám emlékeiből
Művészet, 1975. november - 6 oldal

Rubleczky Géza, szobrász

L: Tuza László

Tandi Lajos: Iparművészek a gyárban 99-106.

1977. ápr. 4/ XXXI.

Tiszatáj, Szeged.

Rubleczky Géza:

a Majolikagyár virágkora a vásárhelyi kerámia történetének sajátos fejezete. Olyan kiváló mesterek tervei alapján gyúrták az agyagot, rúgták a korongot, törték a festéket, égették az edényt hosszabb-rövidebb ideig, mint Rubleczky Géza, Kallós Ede, Endre Béla, Tornyai János

Tandi Lajos: Iparművészek a gyárban.
Tiszatáj, 1977 apr. 100. old.

Rubletzky Géza szobrász

Művészek, tervezők, akik, az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola beiratkozott növendékei voltak 1896 és 1919 közt
Rubletzky Géza, szobrász, diszitőszobrász szakon 54. old

Mezei Ottó: Az Orsz. M. Kir. Iparmüv. Iskola /1880-1944/
oktatási rendszere és forrásai 37. old

Müv. Tört. Ért. 1975. XXIV. 1. sz. Np

Rubletzky Géza, szobrász

L. Tornyai József

Dömötör J.: A Vásárhely: Őni Tárlat 1263-1266

Élet és Tudomány, Bp. 1978. okt. 6. XXXIII/40

Rubletzky Géza

Somogyi József: Szántó Kovács János

Tiszatáj 1984/11

Rubleczky Géza

A Tavaszi tárlaton a Mücsarnokban bemutatott müvek alkotóit felsorolja a lap:
Szlányi Lajos, Vastagh Géza, Skuteczky Dömе, Komáromi Kacz Endre, Székely Bertalan, Nádler Róbert, Jendrassik Jenő, Knopp Imre, Benczur Gyula, Glatz Oszkár, Gergely Imre, Poll Hugó, Stetka Gyula, Zemplényi Tivadar, Mérő István, Rubleczky Géza, Vidovszky Béka, Kiss Rezső, Kunwald Cézár:

Rubleczky Géza: "Anya és gyermeke" c. szobormüve.
Repr.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III. évf. I.kötet. 470. lap.

Rubletzky Géza szobrászművész

A XXV. Vásárhelyi Őszi tárlat
alkalmával
a művész és Hódmezővásárhely
kapcsolatáról emlékezik meg
a cikkíró

cikket l. „Dr. Dömötör János múzeum-
igazgató" címszó alatt

Dr Dömötör János cikkei „25 éves a
Vásárhelyi Őszi Tárlat" címmel
Élet és Tudomány 1973. X. 6

RUBLETZKY Géra szokai

Murádin Jenő: Erdélyi fatáistalát
Budapest, 1997

135-142.

sben a város
följegyzéseket.

csőn talapzatán
g: az Atyaisten
ésházy Miklós
te a talapzaton

pukerete kőből
csozat J. N. B.

Rubletzky Géza

Az Alföldi Galéria

Népszava

1985. X. 26.

Rudnay Géza

Az Alföldi Galéria

Népszava

1985. x. 26.

Rubletzky Géza

Tehrabadulabi takhet

Hevesi kemele 1985/3

MDK.

Rubiketzky Géza

Kiállitási kritika

Élet és irodalom 1967 ápr.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Rubletzky Géza

NÉPSZABADSÁG
1967 MÁR 11

1021

— Rubletzky Géza szobrászművész kiállítása március 24-én nyílik meg az Ernst Múzeumban (VI., Nagymező utca 8.).

— A Nemzeti Galériában rendezett és nagy sikert aratott Börzsönyi Ferenc-emlékkiállítás vasárnap tekinthető meg utoljára, mivel 12-én este 19 órakor zár

vesztegetn
az ebéd
hanem há
kerül, att
nyit keres
kások töb
gozik, és
ételről.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Rubletzky Géza

MAGYAR NEMZET
1967 MÁR 29

Rubletzky Géza szobrászművész kiállítását pénteken délután fél 6 órakor nyitja meg dr. Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója az Ernst Múzeumban.

Ettore Bastianini olasz dari-

Rubletzky Géza
nohám

M.D.

Az Ernst Muzeumban vende-
zett tárlatot.

— Kiállítások.

Művészet, 1967. április – 47 lap

MDK.

Rubletzky Géza

Kiállitási hir

Népszava 1967 márc.26.

Rubleczky Géza

MDK

szerepelt a tárlaton.

Szabó Endre: A IX. vásárhelyi őszi tárlat.
Tiszatáj 1962. nov. 3.

MDK

Rubleczky Géza

Művével résztvett a kiállitason.

KmTars. 1943. marc. - apr. tav. kiáll.
Kiállitó művészek névsora. 29.lap

MDK

Rubleczky Géza

Mosoly

Képzőművészet 1929. 16. sz. 28.l.

MDK

Rubleczky Géza, festöm.

Mosoly c. szobra érdekesen mintázott.

/y./:A Mücsarnok téli tárlata. -Szobormüvek.
Képzömüvészet.1929.16.sz. 25-28.1.

Rubleczky Géza

MDK

Anya gyermekével, bronz

Műcsarnok 1924 február-március

Rubleczky Géza, szobrászm.

Budapest Székesfőváros vette meg:

"Intimitás" Bronzszobor.

Az 1915/16 évi téli tárlat eredményei.
Művészet.1916. 41,42.l.

Rublecsky Gica

Kiállít

M. M. 1942. IV. 19.

özpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
épzőművészeti Élete"
amely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
ıtkozó részét tartalmazza. Ára: 15. - Ft.

kiadványai közül kapható
ok 1954-55."
özpont évkönyve. Ára: 75. - Ft.

ok 1956-58."

ók a Müvészettörténeti Dokumentációs

Rubleczky G éza szobrász M.D.K.

Alkotása Hódmezővásárhelyt

Zirn i Péter: Öt uj szobor Vásárhelyen

Csongrádmegyei Hiralp 1965. jan. 24.

M.D.K.

Rubleczky Géza /1881-

1101. Intimitás. Szobor. 30 cm. mag. bronz.
Elveszett. /Fővárosi Képtár/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
78. l.
MUMOK. 1952. Bp.

MDK

Rubleczky Géza

báró Vay Ady, terr.

Tavaszi Tárlat 1940. ápr.-máj. lo.l.
Mücs.

MDK

Rubleczky Géza

Bronzplakettek.

KNTárs kiáll. 1941. dec. Műcs. 2o. 1.

Rubleczky Géza, Bukarest, Parcul Filipescu Strada
Andrei Munkescanu 28. p.A. Riegler

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

Rubleczky Géza
Anya és gyermeke, bronz
Anyai szeretet, bronz

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 7 l.

287

Mátran

lábaza
szerü
szög h
lom és
öly fal
hajóhar
déli ob
só kiug
zatában
lap, az
keretes
bádogha
párkánn
tel. Mé
Belseje
fejezeti
vet. A s

n. p. k.

RUBLECZKY Lajos szobrász

Szoborportré

magyar Nemzet 1960 (XVI.) 86. sz. 4. o.

d.-m. Képzőművészeti kiállítás a II. kerületben

MDK

Rubleczky Géza, szobrász.

Anya és gyermeke. Bronz.
Anyai szeretet. "

MK. Seg. Biz. Müv. Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 7.1.
Szépm. Muz.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Anya (1910) c. szobra egyberetve Medgyessy Szoptató-anya c. művével

Kádár Zoltán: Medgyessy Ferenc. Alföld, Debrecen, 1958. nov.-dec. 113. l.

MDK

Rubleczky Géza

br. Vay Lászlóné, terr.

Horthy jub. kiáll. Mics. 1935. dec. 13. 1.

Rubleczky Géza MDK

A futó, bronz

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyiregyházi kiáll.

Rubleczky Géza MDK

szobrász

Elek Artur: Erzsébet királyné emlékének pályázata. Az Ujság 1916. jul. 5.

MD K

Rubleczky Géza szobrász

45. Kévekötö Bronz.

A Budai Képzőművészek Karácsonyi Kiállitása. 1947.
Kat.

MDK

Rubleczky Géza

Pihenő, márv.

Akt kiáll. OMKT Műcs. 1925. dec. 30 l.

Rubleczky Géza

MDK

Zsóka, terrakotta

Műcsarnok 1943. nov.-dec.
Téli kiállítás

Rubleczky Géza MDK

Bobi, terrakotta

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli Kiállitás

Rubletzky Géza MDK

Anya gyermekével, bronz

Műcsarnok 1924. febr.-márc.

MDK

Rubleczky Géza

Tanulmányfej, bronz

Budai képzőművészek cent.kiáll. 1948.márc.

Rubletzky G.
Anya gyermekkel, bronz

Árverési Közlöny. 1938. 4.sz. 41 l.

MDK

Rubletzky Gabika

Résztvett a gyermekrajzkiállitáson.
A szakszervezet kulturbizottsága értékelése
szerint az I. korcsoportban / ovodasok,,
első és második osztályosok/
harmadik lett
"Csillagok közt" c. rajzával.

--:Kik rajzoltak legjobban.
Energé, 1962. ápr 17.

Rubletzky Géza MDK

A mi papunk, terrakotta

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

MDK

Rubleczky Géza

Szőlőszüretelő lány, br.
Egy földmüves barátom portréja, br.

9. Vásárhelyi Őszi tárlat 1962. okt. Tornyai J.Muz. Munkahely.

Rubletzky Géza MDK

Szüretelő leány, terrakotta

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Rubletzky Géza

MDK

dr. Ugron Gábor bronz

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Rubleczky M.D.K.

xRubleczkyxGéza

A vásárhelyi művésztelep első nemezedékének tagja,
a gyár betéti társaságához tartozott / 1911/

Móricz Virág: Hódmezővásárhelyi cserepek,
Magyar Nemzet 1966. okt. 15. 7.l.

Rubletzky Géza MDK

Jánoska unokám, tanulmányfej, bronz

Mücsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Rubletzky Géza

Rubletzky Géza: Anya gyermekével.

Beszédes László

Beszédes László: Miklós gyerek.

Rubletzky géza

Goskij pestréja (eml.)
Terrakotta kútteri "

Szerepel az MSMP II/3 köszet
klubjában nyílt kiállításon

N.N.: Tizenöt művész kollektív
kiállítása

Magyar Nemzet 1969 XI.15

Rubletzky Géza
Mohács

Díjat nyert a pécsi biennálén

Kovács Gyula: Az Országos Kisplasztikai Biennale
Művészet, 1970. február - 36 lap.

Rubletzky Géza

MDK

Első lépés, gipsz

Sándor fiam, bronz

Géza fiam, bronz

Panyika unokám, ezüst

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Rubletzky Géza, festőművész

MDK

Kiállítása nyílik meg az
Ernst Múzeumban.

– : Hír

12

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. március 11.

M.D.Y

Rubletzky Géza
szobrász

Az Ernst Museumban ren-
derte kiállítását,

Szabó György: Négy kiállításról
Élet és Irodalom, 1967 április 1-8 kap.

Rubletzky Géza

MDK

Jánoska unokám, 1951, bronz

Miccarnok 1955 Képzőművészetünk tíz éve

Rubletzky Géza MDK

Olvasó nő, bronz

Anya gyermekével, bronz

Mücsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Rubleczky Géza

MDK

Zsóka, terrakotta

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Rubleczky Géza

Bobi, terrakotta

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

MDK

Rubletzky Géza

Lyka Károly, br.plakett

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. Mics. 1962. 29.1.

Rubletzky Géza MDK

Elindulának, bronz

Mücsarnok 1942 ~~Tavaszi kiállítás~~

A magyar művészetért c.kiáll.

Rubleczky Géza MDK

Bronzplakettek

Műcsarnok 1941-42 téli kiállitás

Rubletzky Géza MDK

Anyai szeretet, bronz

Mücsarnok 1942 A Magyar müvészetért c.kiáll.

M.D.K.

Rubleczky Géza, szobrász

Szintén bekapcsolódott az 1911-ben Endre Béla által Vásárhelyen alapított Művészek Majolika Agyagtelepének alkotói közébe.

Dr. Bényi László: Endre Béla

ÉLET és TUDOMÁNY, Bp.1966. XXI.évf. máj. 27 sz.
982-986.old.

Rubletzky Géza MDK

Első lépés, bronz

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

Rubletzky Géza

Tanulmányfej, terrakotta

Miccarnok 1943 Tavaszi kiállitás

Rubleczky Géza MDK

Tavasz, bronz

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Rubleczky Géza MDK

Szüretelő leány, terrakotta

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Rubleczky Géza

MDK

Anyai csók, terrakotta

Mücsarnok 1942 Tavaszi Kiállitás

Rubleczky Géza MDK

Székely anya, terrakotta

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Rubletzky Géza
festőművész

A Tamás Galéria CXXXIII. kiállításán
Molnár Róza festőművésznő kiállít
1941. május 3-12-ig. (Meghívó)

szám..... Pénztári szám.....

talvány.

.....*nak, címe:*.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

iltal .....

.....*ért*

[redacted]

[redacted]*fizetendő.*

.....*bélyeg* .....*nyugta* .....*bevonandó.*

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

941.

Rubleczki Géza
festőművész

A Tanács-galéria helyiségeiben rendezett kiállítását K. Molnár Rózsa festőművésznek.

N.U. 1942. V. 8.

	Bevétel		Kiadás	
	Pengő		Pengő	
esen				
	Le a bevételt... ...			
	Kifizetendő összeg			

30. sorsz. Könyv. minta. — Pallas nyomda, Budapest. I

osztály:

A fizetés $\frac{\text{készpénzben}}{\text{cheque kibocsátásával}}$ megtörtént

19' ..... cheque száma .....

A főpénztár:

Rubletzky Géza szobrász M.D.K.

Mű a KNG gyűjteményébe került

1945-ben mintázott Lyka -plakett

Csengéryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Sp.

1965. 163. l.

Rubletzky Géza

Bissingen Erzsébet grófnő, terrakotta

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállítás

Rubbeczky.

„Mosaly"-c. szobra szerepelt a Műcsarnok téli kiállításán. (említve.)

Népszava, 1928. dec. 21.

Rubleczky Géza.

A Műcsarnok téli tárlatán tanulmány-fej-szobra szerepel. (említve)

Magyarság, 1928. dec. 16.

Rubleczky Géza.

A Műcsarnok téli kiállításán szoborműve szerepel.

Budapesti Hirlap, 1928. dec. 16.

Rubleczky Géza.

A Mücsarnok téli tárlatán szobra szerepel.

Ujság, 1928. dec. 16.

Grundlegend Neues.

Ob Hilfsmaschinen für Fortschritt
keinen Vorteil bringen.

Ja. Ob Hilfe Fortschritt bringen.

Rubletzky Géza
szobrász

M.D.K

Anya gyermekével
Wőr fej
A művész felesége

repro

Perczés Éva: Rubletzky Géza
Művészet, 1966. május – 26 lap

Kubleczky Géza MDK

br. Vay Lászlóné, terrakotta

Mücsarnok 1939 dec.-1940 január

Rubletzky Géza

Neve említve

Élet és tudomány 1966. máj. 27.

Rubleczky Géza

A Művészek Majlika Agyagtelepének alkotói körébe tartozott.

Élet és tudomány 1966. máj. 27.

MDK

Pataky Sándor festöm. és
Rubletzky Géza, szobrászm.

U.1718.

koll. kiáll. Temesvárt.

Temesvári Napló. 1920. ápr./95/II.sz./

Rubletzky Géza
Nolrási

M.D.K

A művész 1966. július 1-én tölti be 85. élet évét, 1899-ben nyert felvételt az Iparművészeti Iskolába. 1903 ig volt Mátrai Lajos növendéke.

N. Penzes Éva: Rubletzky Géza.
Művészet, 1966. május - 26 lap.

M.D.K

Rubletzky Géza
szobrász

1904-ben Róma József műtermébe
került, 1905. ben Olaszországba
utazott, itt a firenzei egyetemre
irathozott be. Felcsi tanzllét után
tanarajött és folytatta a műtermi
munkat

N. Pénzes Éva: Rubletzky Géza
Művészet, 1966. május - 26 lap

Rubletzky Géza
szobrász

M.D.K

Olaszországból való haratérte után
először Rigeti Miklósnál majd Holló
Barnabásnál dolgozott. Kisfaludi
Stróbl Zsigmondnál elvállalta a
Hódmezővásárhelyi banképület díszeteket

N. Perires Éva: Rubletzky Géza
Művészet, 1966. május - 26 kep.

M.D.K.

Rubletzky Géza

festőművész

Gyakran formálta meg arcmásait plakettben, olykor érmekben. A művészi munkásságában gazdagon képviselt műfaj a portré.

N. Perényi Éva: Rubletzky Géza

Művészet, 1966. május - 26 lap.

Rubletzky Géza

MDK

Tanulmányfej

Miscarnok 1939 dec.-1940 január

MDK

Rubletzky Géza szobrász

repr.:

Fiufej

Feleségem

Afrikai anya

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967.II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Anyaság, bronz.

Anyaság, "

Anya gyermekével, "

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967.II.

Rubletzky Géza
Nobrán

M.D.K

Bemutatták műveit a tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: A Sárospataki galéria
Művészet, 1965. julius – 22 lap.

Rubletzky Géza szobrási

Sokat időzött Vásárhelyen.

Ambrus Tibor: A vásárhelyi művészet multja

Korfáks 1967 VII. 1986 old.

M.D.K.

Rubleczky Géza szobrász

Kenyérszegö anya c.

Szüretelö c.
müvét megvásárolta a Müvelödési Minisztérium 1967.

Müvelödési Minisztérium vásárlásai 1967. 11.1.

MDK

Rubleczky Géza

Szüret, br.

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968.jan.

MDK

Rubletzky Géza

Knngó lány, br.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Rubletzky géza szobrász

88 éves. Vásárhelyi.

A nagymaros. alkotóházban

dolgozik

Bányász: Utrig Zsigmondnál a

nagymaros. alkotóházban

Pestmegyei Hírlap 1969 II. 21.

Rubletzky Géza

Gorkij pestré c. kisplasztikája (eml.)

Szerepel az alábbi táslaton

H. gy.: A II kerületi képzőművészek

ünnepi kiállítása a Zadnóti

Klubban

Magyar Nemzet 1969 IV. 12

Rubleczky Géza rajzai

A vásárhelyi művésztelepen dolgozott

Almási Gyula Béla: Tornyairól egy új festőiskola alapjait rakták le

Csongrád megyei Hírlap 1969 II. 2

Rubletzky Géza

szabrász, a nagymarosi alkotóházban dolgozik

Pesturegei Térolap 1969. febr 21. 4. o. A nagymarosi alkotóházban

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Rubletzky Géza

A Vásárhelyen élő művésznek része volt a Művészi Majolika Telepének 1911-es megalapításában.

A Hódmezővásárhelyi Majolikagyár kiállítása (Dr. Dömötör János megnyitója); Ipari Művészet, 1970. 3-12. 37. l.

Rubletzky Géza

A 60 évvel ezelőtti hódmezővásárhelyi terek őt is magával ragadták.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István művészetéről;
Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 33. l.

Rubleczky Géza szobrász

A vásárhelyi művésztelepen dolgozott

Magyar Rádió
Huszus Studió
1970 XII. 21

Rubletzky géza

Kiss Lajos pástrága a vásárhelyi Kincses temetőben áll.

D. J.: Vásárhely szobrai

Csanádi magyar Hislop
1971 VII. 29

Rubletzky Géza Hobián

Gorkij portré

Terrakotta Zittau c. művei emlitve,

Kiállitva „15 művész kollektív kiállitásán az

MSZMP 11/3-as körzetének klubjában

Magyar Nemzet 1969 november 15

4. old

Rubleczky Géza szobrász

Vásárhelyen alapozott Tornyai

műtermében

N. N.: Tornyai János centenáris év

Délmagyarország 1969 I. 12

Lubleczky Géza

A vásárhely: művésztelep egyik alapítója

Később tradra kerül

Almási Gyula Béla: Vásárhely és a képzőművészet

Tiszatáj 1967 IV. n. 366 old.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Első lépés, bt.

Anya gyermekével, terr.

Első lépés, bt.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Mus. 1967.II.

MDK

Rubletsky Géza szobrász

Olvasó nő, bz.

Gyermekfej, "

Mesélő anya, "

Rubletzky G. kiáll. Ernst Mus. 1967.II.

MDK

Rubletsky Géza szobrász

Kenyérszegő anya, bronz.

Női fej,

Agár, gipsz

Rubletsky G. kiáll. Ernst Mus. 1967.II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Anya gyermekeivel, b.t.

Gyerekek, "

Kislány, "

Rubletzky G. Kiáll. Brno Hus. 1967.II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Fésülködő, gipsz

Fiu fej, kő.

Kévehordó, terr.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967. febr.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

repr.:

Anya gyermekkel

Anyuka

Játszó gyerekek

Gyerekek

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967.II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Cica, terr.

Aratóm br.

Kévekötő, br.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967. febr.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Táncoló gyerekek, terr,

Bobi, terr.

Női fej, br.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967. febr.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Feleségem, terr.

Emlékmü-terv, br.

Szüretelő, terr.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967. febr.

NDK

Rubletzky Géza szobrász

Szerelmesek /vázl./ terr.

Szüreti idill, terr.

Libatépő, terr.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Mus. 1967. febr.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Csirkeetető nő, terr.

Szüretelő, terr.

" br.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Mus. 1967. febr.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Fekvő akt, terr.

Madonna, gipsz

Anya gyerme kel, terr.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967. II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Torzó, terr.

Csibék, terr.

Kis kutya, terr.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967. II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Kis kutya, terr.

Jánoska, br.

" gipsz

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967. II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Sanyika, br.

Bulldog, terr.

Bulldog fej, terr.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967. II.

MDK

Rubletzky Géza

Anya gyermekével, br.

12. Vásárhelyi Őszi tárlat, Tornyai J.Muz.
1965.okt.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Afrikai anya I., br.

" " II. "

" " terr.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Mus. 1967. II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Afrikai anya gyermekkel, terr.

Parasztfej, br.

Kislány, terr.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Mus. 1967. II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Ady /emlékműterv/ gipsz

Kislányfej, terr.

Olvasó, terr.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967. II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Női fej, terr.

Női portré, br.

Anya és fia, terr.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967. II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Bölcsőde, terr.

" "

Aratók, br.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967. II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Szántás, br.

Férfi fej, terr.

Fiucska, "

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967. II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Károlyi Mihály, terr.

Panni, br.

Játszó gyerekek, br.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Mus. 1967. II.

MDK

Rubletzky Géza acobrása

Kis Panni, br.

Sándor, br.

Sanyi fiam, br.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Mus. 1967. II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Férfi fej, br.

Lyka Károly, "

Géza fiam, "

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967. II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Kiss Lajos, br.

Sanyika, ezüst

Erzsike, br.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967. II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Berzeviczy Gizella, terr.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967. II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Várnai Zseni, br.

Férfifej, br.

Rubletzky G. kiáll. Ernst Muz. 1967. II.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Szakasits Árpád, br.

Női fej, br.

Emlékművázlat, Dózsa, szén

Rubletzky G. kiáll. Ernst Mus. 1967. II.

Rubletzky Géza,szobrász

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét.A 19.-20.sz. keresztmetszete.a magy képzőmüv-ben.388 mü,180 müvész Rubletzky egy müvel szerepel. 228.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve,1967.Pécs,1968

Rubletzky Géza

nobrászművén kiállítása. Bp. Ernst Múzeum, 1967. febr. 24-ápr. 16. (Rend. Morvay Alice, Kat. Sándor Margit, bev. N. Pénzes Éva.) – Ism. (h. gy.) Magyar Nemzet, 1967. ápr. 1. – Ifjú Kommunista, 1967. ~~ápr.~~ jún. – Láncz Sándor, 1967. 8. cof. 8. n. 47. l. – Szabó György, Élet és Irodalom, 1967. ápr. 1.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1. sz. 68-107. l./ : 93. l.

Rubberly Géza

1. Olvasó nő, bronz 33 cm
2. Jánoska, 1956 bronz 12×10,5
3. Lyka Károly

II. Országos Kisplasztikai Biennálé
Pécs, 1963.

Kublevky Géza szobrász

Gorkij - portréja szerepel a II. Ter.
Tepzőművészet ünnepi kiállításán a
Radnóti Klubban.

Magyar Nemzet
1969 ápr. 12

Rubletzky Géza
szobrász

M.D.K.

1945-ben készült a „Szántás" cimü kisplasztikája. Skongétart is készitett kisplasztikákat, de ezeket gyors rajzok után mintázta.

N. Penzes Éva: Rubletzky Géza
Müvészet, 1966. május - 26 kep

MDA.

Rubletzky Géza

Kiállitási hir

Ifju Kommunista 1967 jun.

Rubletzky Géza MDK .

Lyka Károly, bronz plakett

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Rubleczky Géza (1881-)

Intimités.
Szobor.Bronz.Sign.

1/

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

H.D.K.

Rubletzky Géza
nobrása

A felszabadulás utáni művei
közül kiemelkedik afrikai
sorozata. Rubletzky 1955-1956-
ban Afrikában élt.

Lőrincz Sándor: Rubletzky Géza
Művészet, 1967. augusztus - 47 kép

Rubletzky Géza
szobrász

M.D.Y.

1920-ban készült a „Gyerekek"
1936-beli mű a Kévehordó" 1941-
ben készült a „Szüretelő" I. és II., va-
lamint a „Szüreti idill".

Lancz Sándor: Rubletzky Géza
Művészet, 1967. augusztus - 4.7 lap.

MDK

Rubletzky Géza
szobrász

1909-ből való mű az „Anyaság", 1919-ben készült a „Női fej" bronz szobor, amelyik a Nemzeti Galéria tulajdona.

Lányi Sándor: Rubletzky Géza
Művészet, 1967. augusztus – 44 lap

MDK

Rubletzky Géza
rajzai

Kiállításán címei, plakettjei,
rajzai is szerepelnek a táblaton.

Lauer Sándor: Rubletzky Géza
Művészet, 1967. augusztus - 47 lap.

M.D.K

Rubletzky Géza
szobrai

Az Ernst Múzeumban rendezett
gyűjteményes kiállítást. — „Afrikai
anya" (repró)

Kaiser Sándor: Rubletzky Géza
Művészet, 1967. augusztus - 47 lap.

Rubleczky Géza, szobrász M.D.K.

Či a többi nagnevű vásárhelyi művész – Tornyai, Endre, Kallós, Pásztor – hagományaira hivatkozva, cikkeiző keserű szavakkal hiányolja, hogy a városnak nincs méltó helyisége, akol a sok raktáron heverő értéres darabját bemutathatná.

Galyosi hirlős: Jut-e fődél a tudománynak či a művészetnek Hódmezővásárhelyen?

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1956. szept. hó, 9. sz. 31-32. old.

Rubletzky Géza szobrász

Magyar Müv szet 1925. 2. sz. 45-47. o.
/r/: Müvészetünk a külföldön.

725. *Rubletzky G.*: Anya gyermekkel.

341. Rápolti Lajos: Szontagh Tamás mellszobra.

127. *Feszty Árpád:* Az Ő nótája.

725. *Rubletzky G.*: Anya gyermekkel.

127. *Feszty Árpád:* Az Ő nótája.

34. Rubletzky Géza: Gyermekfej.

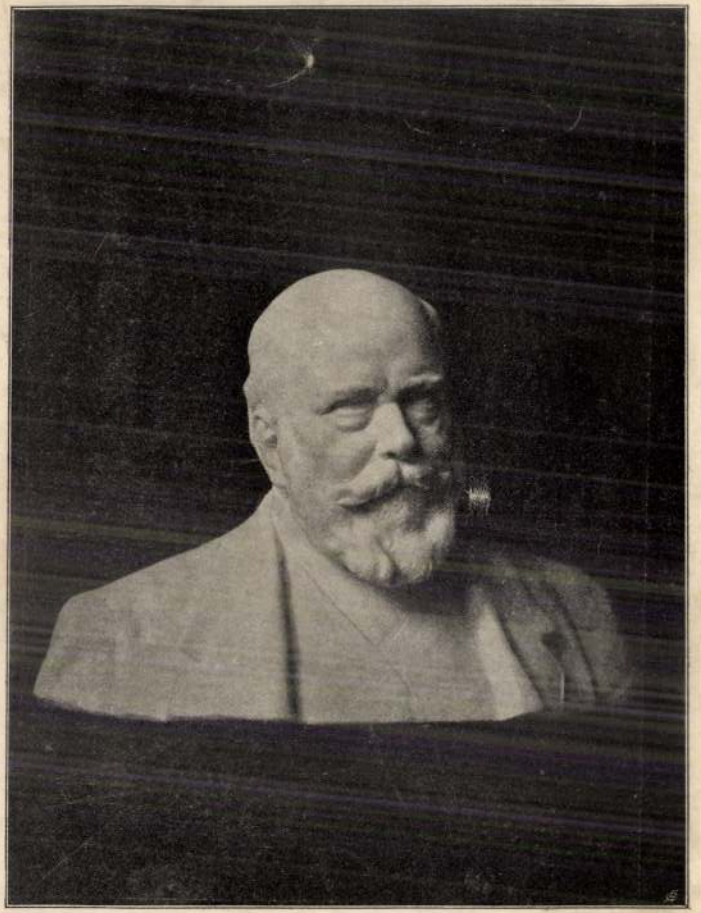

341. Rápolti Lajos: Szontagh Tamás mellszobra.

Rubletzky Géza K.

159 **Kővári Szilárd.** Októberi séta. Olajf. Eladó.
*160 **Horváth Géza.** Képmástanulmány, gipszszobor. Eladó.
161 **Körösfői K. Aladár.** Sancta Mater. Márvány.
162 **Bory Jenő.** Keselyű. Márványszoborműv. Eladó.
163 **Pásztor János.** Szálka. Szoborműv. Eladó.
164 **Rubletzky Géza.** Rügyfakadás. Márványszoborműv. Eladó.
165 **Bory Jenő.** Szent elefánt. Alpakkaszoborműv. Eladó.
166 **Horváth Géza.** Hajómunkás. Gipszszobor. Eladó.
*167 **Gách István.** Megkötözött Krisztus. Szoborműv. Eladó.
*168 **Margó Ede.** József főherceg. Márványszoborműv. Magánt.
169 **Gárdos Aladár.** Női akt. Szoborműv. Eladó.
170 **Körösfői K. Aladár.** Tanulmányfej. Bronz. Magánt.
171 **Horváth Géza.** Képmástanulmány. Gipszszobor. Eladó.
*172 **Papp Bertalan.** Tóth Mariska úrhölgy. Olajf. Magánt.
173 **Horovitz Lipót.** Fleischl Sándor úr arcképe. Olajf. Magánt.
174 **Mednyánszky László báró.** Szeles idő. Olajf. Eladó.
175 **Kunwald Cézár.** Fiú arcképe. Olajf. Magánt.
176 **Feszty J. Róza.** Arckép. Olajf. Magánt.
177 **K. Spányi Béla.** Őszi lombok. Olajf. Eladó.
*178 **Kiss Rezső.** F. H. úrnő arcképe. Olajf. Magánt.
179 **K. Spányi Béla.** Nyírfás berek. Olajf. Eladó.

VIII. TEREM.

*180 **Rubletzky Géza.** Anya és gyermeke. Szoborműv. Eladó.
181 **Rubletzky Géza.** Elmerülve. Szoborműv. Eladó.
182 **Rubletzky Géza.** Anya ölében. Szoborműv. Eladó.
183 **Zsákodi Csiszér János.** Dr. Sz. A.-né úrasszony. Szoborműv. Magánt.

KMT 1911. Jav. kiad.

134 **Túry Gyula.** Tenger. Olajf. Eladó.
135 **Kacziány Adrienne.** Lágymányosi motivum. Olajf. Eladó.
136 **Litkei Antal.** Öreg házak. Olajf. Eladó.
137 **Földes Imre.** Pihenés. Olajf. Magánt.
138 **Litkei Antal.** Téli hangulat. Olajf. Eladó.
139 **Litkei Antal.** Szürke hangulat. Olajf. Eladó.
140 **Gerritsen Vilmos.** Csendélet. Olajf. Eladó.
141 **Pállya Károly.** Az országúton. Olajf. Eladó.
142 **Pállya Károly.** Délutáni hangulat. Olajf. Eladó.
143 **Herrer Cézár.** Velencei részlet: Bárkák. Olajf. Eladó.
144 **Herrer Cézár.** Velencei részlet: Canale St. Polo. Olajf. Eladó.
145 **Bachmann Károly.** Csendélet. Olajf. Eladó.
146 **Bachmann Károly.** Csendélet. Olajf. Eladó.
147 **Túry Gyula.** Fiumei bárkák. Olajf. Eladó.
148 **Túry Gyula.** Tengerpart. Olajf. Eladó.
149 **Túry Gyula.** Olasz interieur. Olajf. Eladó.
150 **Túry Gyula.** Fiumei kikötő. Olajf. Eladó.

VII. TEREM.

151 **Papp Bertalan.** Egy intim társaság. Olajf. Eladó.
152 **Kiss Rezső.** Mannheimer G.-né úrasszony arcképe. Olajf. Magánt.
153 **Spányik Kornél.** Szt. Erzsébet. Olajf. Eladó.
154 **Bosznay István.** Őszi reggel. Olajf. Eladó.
155 **Bosznay István.** Őszi tájnak hervadása . . . Olajf. Eladó.
156 **Vidovszky Béla.** Olvasó leány. Olajf. Eladó.
*157 **Dobai Székely Andor.** Alszik a város. Olajf. Eladó.
*158 **Vesztróczy Manó.** Ádám és Éva. (Gobelin-terv). Olajf. Eladó.

Rubletzky Géza MDK

dr.Berzeviczy Gizella, plakett, bronz

Kiss Lajos Kossuth-dijas, plakett, bronz

Mücsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Rubletzky Géza MDK

Első lépés, bronz

Tanulmányfej, terrakotta

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Rubletzky Géza

180 Rubletzky Géza: Anya és gyermeke.

Keprom. Tars. 1911. tav.
Kiáll. Eat

220 Radnai Béla: Leiningen-Westerburg Károly gróf szobra.

M.D.K.

Rubletzky Géza

"Tavasz" c. szobrának repr.-ját bemutatja a lap a Mücsarnok tavaszi tárlatáról.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. ápr. 2-8.
VI. évf. 14. sz.

Rubletzky Géza MDK

dr. Czakóné Kemény Kató br. terrakotta

Mücsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Rubleczky Géza

MDK

Pihenő, márv.

Akt-kiáll. 1925. dec. Műcs.

Rubleczky Géza MDK

gr. Vay Ady, terrakotta

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Mgr. Aga Gąsa, Pietrzykowice

Bartecka Gosia

MDK

Rubletzky Géza MDK

Anya csókja, szobormü

Scheidl Miki

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Rubletzky Géza

Leányakt, szobor

Gyermekfej,

Miesarnok 1916. tavaszi tárlat

M.D.K.

Rubletzky Géza.

Kiállitotta plakettjeit a Felszabadulási kiállitáson a II.kerületben.

Felszabadulási kiállitás a II.kerületben. Magyar Nemzet.1961. ápr.19. 4.old.

Rubletzky Géza

l.

Lykaszobor 96-14

46. l.

Rubletzky Géza, szobrász

L.: Mónus Ferenc.

Dömötör János: A Mónus testvérek

Élet és Tudomány, Bp. 1977. júl. 29.

943-945

XXXII/30

Rubletzky Géza, szobrász

RUBLETZKY GÉZA szobrászművész születésének 100. évfordulója alkalmából koszorúzási ünnepséget rendeztek a Farkasréti temetőben levő sírjánál. A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége és a barátok nevében Vákár Tibor építész-festőművész mondott emlékbeszédet.

8

_ : Hkl

Népszabadság, Bp. 1981. júl. 3.

Megtekinthető:
Hétfőtől péntekig
10-18 óra,
szombaton
10-14 óra között
az
Egri Galériában.
Eger, Érsek utca 8.
Tel.: 36/320-596

CINÓBER

Meghívó

Az

Egri Galéria

szeretettel meghivja Önt,
családját és barátait

1998. október 9-én (pénteken)
16 órakor

Rubinstein Mona

és

Györfi András

művészházaspár kiállitására.

A tárlatot
Schnell Ádám
szinjátékos
nyitja meg.

RUBINSTEIN MONA

jegyzőkönyve szerint a kőmüves-, kőfaragó- és ács céh céhmestere. 1789-ben a III. fertályban lévő un. Verbunkos házban emlitik. Meghalt Egerben 1790 február 19-én 50 éves korában.

Rubin Lőrinc mesterré válásakor fellebbező kérvényében emliti, hogy a városi nagyhid /Posuerunt/ munkálatainál is résztvett. 1779-ben a mátradereskei templom épitési alkalmával --+ Szacher Ferencnek ott müködő pallérjának adósa marad. Ugyancsak

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

RUBIN Lőrinc kőmüves, kocsmáros és kőmüves céh-
mester. Egerben 1771-87 között emlitik a város
III. negyedének 4. fertályában vagyontalanként,
majd 1787-től háza van. 1778-ban püspöki rende-
lettel válhatik csak kőmüvesmesterré. Mester-
remeke egy fejedelmi palota tervezése volt, a-
mellyel a többi egri kőmüvesmester olyan fel-
adat elé akarta állitani, amelyet nem tudott
volna megoldani. 1778-ban az egri kőmüves céh

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Rubletzky Géza

MAGYAR NEMZET

1957 APR 21

Rubletzky Géza szobrászművész kiállítása

Az Ernst Múzeum négy utcai termében szobrászatunk egyik nesztora, Rubletzky Géza retrospektív kiállítását láthatja a közönség. Pályája még a múlt század végén indult, 1899-ben, amikor az Iparművészeti Iskolába Mátrai Lajos osztályába iratkozott.

1905-ben, két évvel az Iparművészeti Iskola befejezése után, Rubletzky Géza elutazott első tanulmányútjára, Olaszországba. Fél évig tartózkodott ott és röviddel visszatérése után Kisfaludi Stróbl Zsigmonddal közösen — megkapta élete első nagy megbízatását, a Hódmezővásárhelyi Bank épületének dekorálását. Itt, ebben az alföldi városban telepedett le azután és innen vándorolt tovább Aradra, Temesvárra, majd Bukarestbe — ahonnan 1942-ben tért vissza ismét Budapestre.

Mostani, Ernst-múzeumi tárlatán először Rubletzky Géza korai szobraival és rajzaival — közöttük az 1908-as *Dózsa emlékmű* tervvel és az 1909-ben mintázott *Anyasággal* — ismerkedhet meg a néző. Az első tanulság már itt, ezek között a fiatalkori művek között járva kínálkozik, s a későbbi kompozíciók még inkább megerősítik: Rubletzky alapvetően »festői« alkatú művész. Szobrainak finom körvonalai és belső rajza — amelyet nem tud bilincsbe verni a korra általánosan jellemző akadémikus mintázás sem — művészetének később egyik legnagyobb erénye lesz, s mint a kiállítás második termében bemutatott — 1955—56-os afrikai tanulmányútján készült — *Afrikai anya sorozata* mutatja, kiteljesedése felszabadítja kezét, mondanivalóját kötetlen friss elevenséggel segíti érvényesülésre.

Rubletzky Géza egész életében különös vonzódást érzett a vidék, a táj, a dolgozó emberek világa iránt. Az arató, szüretelő parasztemberek számos művét ihlették, tárlatán egy egész termet töltenek meg apró terrakotta vázlatai, rajzai és nagyobb kompozíciói. Merész hajlásaik, átvágásaik, friss formáik a munka és az emberi test mély megértését és ismeretét mutatják. Közben újra és újra felbukkan művészetének másik fő szólama, a portrészobrászat, amelynek szintén számos szép példája sorakozik fel az Ernst Múzeum termeiben. Közülük a legmegragadóbb talán az 1919-es *Női fej*, valamint *Lyka Károly*, *Szakasits Árpád* és *Várnai Zseni* éremportréi, Rubletzky plakettművészetének legkitűnőbb darabjai.

(h. gy.)

Negyven válas
tűztek ki pó

A március 19-én leadott szavazatok összeszámlálása után az illetékes választási elnökségek *40 választókerületben pótválasztást tűztek ki.* Összesen 37 községi, egy járási és két járási jogú városi tanácsi választókerületben ugyanis a jelöltek nem kapták meg a megválasztásukhoz szükséges számú szavazatot. Törvényeink értelmében azokban a választókerületekben, ahol a választójogosultaknak kevesebb, mint a fele járul az urnákhoz, vagy a jelölt, illetve a jelöltek közül egyik sem kap az érvényes szavazatok 50 százalékánál több szavazatot, pótválasztásra kerül sor.

A pótválasztást, amelyet mindenütt a jelölőgyűlések előztek meg, az első választástól számított 15 napon belül kell megtartani. Néhány választókerületben már március 26-án, illetve 27-én az urnák elé járultak a választójogosultak és döntöttek a betöltésre váró mandátumok sorsáról. A jelentések arról számolnak be, hogy *a jelöltek ezúttal valamennyi helyen megkapták a szükséges többséget.* Akadt köztük olyan, aki az érvényes szavazatok mindegyikét elnyerte, de volt olyan választókerület is, ahol másodszor is erősen megoszlottak a vélemények, s az első helyen szereplő jelöltet minimális többséggel választották meg.

Több mint 30 választókerületben április 3-án, illetve 4-én

Úszó záróövekkel prót
az olajin

Londonból jelenti az *MTI:* A délnyugat-angliai partok mentén *úszó záróövekkel* veszik körül a nagyobb kikötőket és fürdőhelyeket, hogy ily módon védjék azokat az olajszennyeződés ellen. A *Torrey Canyon* tankhajó roncsainak bombázását csütörtökön befejezték, miután a zátonyok környékén már nem észleltek nagyobb mennyiségben feltörő olajat. Becslések szerint összesen *90—100 000 tonna kőolaj úszik hatalmas foltokban a brit partok közelében,* s a továbbiakban már a szelek és tengeráramlatok játékától

127. *Feszty Árpád:* Az Ő nótája.

- Rubletzky Geza

725. *Rubletzky G.:* Anya gyermekkel.

Sternen besäte »Guzsaly« in den Händen
t von der Liebe des Burschen, und ein
ht am Fuße des Ehebettes, auf daß der
gestört werde. Im ganzen sieht das Bett
nengen von Kissen in drei bis vier Schich-
hen roten Webeborten oder Häckelspitzen
herunterhängenden gewobenen Bändern
Aber es begeht auch niemand in Kalota-
inen so reichgeschmückten »Betturm« zu
mmer schläft man, sondern in dem ein-
s Küche benutzbaren »hinteren Haus«;
Gäste geöffnet. Auch die die Wände be-
n Teller benutzt man nur zweimal im
bei dem Totenmahl, wenn so viele Gäste
uch von des Nachbarn reichgeschmück-
muß.

n wir auch an den Friedhof, den dieses
ne viel Sorgfalt auf ihn zu verwenden,
edens und der Ruhe verwandelt. Er ist
ntem Graswuchs und nützlichen Ulmen
sen aber leuchten in zwei bis drei Farben
en »Totenpfähle«. Wer könnte den weiten
Götzenbildern der Völker des Ostens bis

Egy fiatal magyar szobrász olaszországi sikere. Firenzében négy fiatal olasz festő nemrég kiállítást rendezett és kiállítására meghívta társul Rubletzky Géza magyar szobrászt is, a ki tanulmányok céljából Firenzében tartózkodott. Rubletzky, a ki mint impresszionista ment ki Olaszországba, a nagyszerű régi toszkáni szobrászok hatása alatt stíluskeresővé lett. A kiállításon Firenzében készült mu kút, kisebb méretű szobrait és csoportjait állította ki. Gyüjteményének nagy sikere volt. A kritika igen melegen írt róla és diesérettel emelte ki némely régi firenzei szobrász, különösen Mino és Rosellino hatására emlékeztető dekorativ törekvéseit.

reden. Besonders wohlhabende Bauern halten es für schicklich, ihre Töchter zur Einsegnung wenigstens mit einer ganzen Kleidergarnitur zu versehen. Der Zeitpunkt dieser fällt in diesen Dörfern mit der Einführung in die Gesellschaft der Erwachsenen zusammen. Die Konfirmation macht das junge Mädchen gleichsam heiratsfähig; sie darf nun an den Tanzvergnügungen der Erwachsenen teilnehmen, und der Erwählte ihres Herzens darf um sie werben. In einigen Dörfern ist noch heute die Entführung der Braut Sitte, selbst dann, wenn die Einwilligung beider Elternpaare erfolgt. Die Ausstattung der Tochter kostet den Bauern von Kalotaszeg in der Regel ein Paar Jungochsen. Dies war in Friedensjahren der Gegenwert einer vollständigen »Toilette«, in ungarischem Geld 450—500 Pengő. Das Ausnähen selbst nahm Mutter und Tochter den ganzen Winter in Anspruch. Dies macht es verständlich, daß die weniger Arbeit beanspruchenden städtischen Kleider aus billigeren Stoffen allmählich die alte Farbenpracht verdrängten.

Über die Volksbräuche der Landschaft könnte man Bände schreiben; sie begleiten den Menschen von der Wiege bis zum Grabe. Über die Legion von Paten, die ihre Gaben an den Täufling in Geld oder Naturalien erlegen, über die reizend-naiven Kinderspiele, über die Kameradschaften der halbwüchsigen Burschen, die sich bis dahin duzen, nun aber aus pflichtgemäßer Achtung einander »Sie« sagen, über die kleinen und großen Tanzvergnügungen, die Spinn- und Nähstuben, die Möglichkeiten zu Bekanntschaften bieten, Tanzstunden und »Jours« der

Rubletzky Géza

nobrán

vród

z

Vásárhelyi Reggeli

Ujsag - 1913 máj. 27

(Az olasz lapok

R. G. vól.)

745. sz.

1138. Is

A XI

János király.

Egy nyolczszögletű,
mellig, balrafordultan, a
képen van ábrázolva, ho
jusza meg szakálla rövi
prémgallérú palástot vise
között : »∘IONNES∘I∘RE

Aranyozott ezüst, átm
Értéke 10 K. — Havas (Hi
30-án (787–907). — Átvétet
(1950–909), az 1910 február
eln. sz. leiratok, illetőleg az
az 1910 márczius 23-iki (519–
jelentetett 1908 január 31-én

Rubletzky Gézáról

Egy hódmezővásárhelyi szobrász sikere — Olaszországban

Szeged, május 28.

A szomszédos Hódmezővásárhely sajtója, művészetet szerető és nagyrabecsülő intelligenciája egy külföldről hazatért, fiatal szobrászművészről beszél most lelkesen, ünnepi hangon. Szeged s az egész ország művészköreiben is sokan ismerik a kitünő vásárhelyi szobrász nevét. *Rubletzky* Gézáról van szó, aki a Mücsarnok tavalyi tárlatán szép föltünést keltett és előkelő helyekről származott teljes elismerést érdemelt ki több talentumos alkotásával, különösen *Az anya csókja* cimü, meghatóan forró hangulatu, tökéletesen megmintázott szobrával.

Rubletzky Géza *Firenzéből* tért most haza, fáradtan a nagy szépségek varázsától s nemesülten egy félesztendei szakadatlan, misztikus, müvész-munka hatásától. Rengeteg ideált szerzett, uj formákat, uj irányokat talált önmagának, a saját, különálló egyéniségének. És dicsőséget is aratott Firenzében, uj dicsőséget aratott, uj babért hozott a magyar müvészetnek, a maga müvészetének. Szinte erőpróbát végzett és fél esztendő alatt egy pompás kis tárlatra való anyagot halmozott össze az ő intim családi életéből, amelynek szeretetteljes melegsége müvészi formába öntve elbájolta Firenze müvészközönségét és csodálásra késztette nagynevü kritikusait.

Négy olasz festőmüvésszel együtt rendezett kiállitást Rubletzky Géza Firenzében, a *Rede Instituto dei Ciechi*-ben és az előkelő nivóju kiállitást méltatva, hosszu cikkek jelentek meg a firenzei *Tribuna*-ban, a *Subalpino*-ban, valamint a *Gazetta del Torino*-ban s még sok ujságban, külön Rubletzky müvészetéről is.

Közöljük forditásban az *Il Nusvo Giornal* és a *Nuovo Fieramosca* kritikáját, melyet nem kisebb emberek, mint *Renati Fondi*, illetve *Campana*, a hires mükritikusok irtak. Ime a kritikák:

„Rubletzky Géza magyar szobrász több kedves kis szobrát mutatja be, amelyeken erősen kifejeződik az ő érzékeny temperamentuma. Egyik gyermek fején erősen érezzük hogy a gyermek a *papit* és a *krajcárt* erőlködik kigügyögni. Egy másik gyermekfejecske emlékeztet a quatrocentora, Mino és Rossellino korára és ez azt bizonyitja, hogy nagy elevenséggel és sokat tanulmányozta a mi multunk csodás mestermüveit. A dekorativ érzék sem hiányzik Rubletzkyben: az anyát, ölében kis fiával ábrázoló kis szobrának a vonala igazán előkelő. Egy másik kis csoportjának — az anya lábánál játszó gyermek — vonalai nagyon bájosak és hajlékonyak. Egy nő háta csodálatosan van megcsinálva. Ennek a szobrásznak legjelentősebb karaktere az egyszerüség és ebből származnak sok szépségei. A természet pontosabb és minuciózusabb tanulmányozását ajánlom mégis Rubletzkynek, hogy onnan majd a liraihoz emelkedhessék és stilizálhassa az ő annyira megfinomodott és egyszerü temperamentumát."

„Az igen finom izlésü magyar szobrász: Rubletzky Géza, néhány családi jellegü szobrát állitja ki. *Az anya, Az anya gondja, A fölmagasztosulás, a messzenéző,* mind kiváló izléssel vannak mintázva és mindnyáján az anyai szeretet hatalmas érzése fejeződik ki. Meg kell emlitenünk egy édes gyermekfejét és a Mosolygó-t. Rubletzky képzett és elmélkedő müvész."

Rubletzky most hosszabb időre itthon marad és müködik Magyarországon, az ő kedves, akácvirágos, zöldlombos városában, Vásárhelyen, hol mütermében állandó kiállitása van Olaszországban mintázott szobraiból, melyek közül minket különösen meghatottak és elbájoltak az üde, finom, beszédes gyerekportrék. És már ezideig is nemcsak Vásárhelyről, de *Szegedről* és Budapestről is több baba-portrét rendeltek meg Rubletzkynél.

Lamberg Dezső utolsó sajtópöre

— Elitélt cikkiró —

Szeged, május 28.

Lamberg Dezső most Szeged-belvárosi, ezelőtt temesvári római katolikus lelkész utolsó sajtópöre szerdán délelőtt zajlott le a temesvári királyi törvényszék előtt. Ez a sajtópör is a rágalmazó cikk irójának elitélésével, vagyis Lamberg Dezső, a meghurcolt pap rehabilitálásával végződött.

Emlékezetes még, hogy a hitoktatót azzal gyanusitották meg két év előtt, hogy kis leányok ellen erkölcstelen merényletet követ el. A temesvári sajtó kénytelen volt foglalkozni a dologgal, mert az eset már széles körben keltett föltünést. A megindított vizsgálat során aztán kiderült Lamberg ártatlansága, minek következtében a megrágalmazott lelkész több lap ellen sajtópört inditott. A *Volkswille* ellen, amelyben a vád először megjelent, már lefolyt a sajtópör a cikkiró fogházraitélésével, szerdán pedig a *Volksblatt* és a *Délmagyarországi Közlöny* sajtópereit tárgyalta a temesvári törvényszék. *Kastriener* Samu, a Volksblatt szerkesztője nyilatkozatot tett, amelyben kijelenti, hogy a közzétett vádak a valóságnak meg nem felelőknek bizonyultak s ő a jelzett cikkek tartalmának teljes valótlanságáról és alaptalanságáról meggyőződést szerzett. Ezen nyilatkozat alapján Lamberg Dezső Kastriener Samuval szemben *visszavonta a följelentést* és csak a Délmagyarországi Közlöny ellen kivánta a sajtópört lefolytatni. A Délmagyarországi Közlönyben megjelent két cikkért *Gokler* Gyula, a lap munkatársa vállalta a felelősséget.

A tárgyaláson *Szász* János elnökölt. A közvádat *Lázár* József királyi ügyész képviselte. Lamberg főmagánvádló helyett *Márton* Albert dr temesvári ügyvéd jelent meg, mig Gokler védelmét *Láng* Béla dr vállalta el. A tárgyalás megnyitása után fölolvasták a két inkriminált cikket. Majd *Gokler* Gyula kijelentette, hogy cikkeiért a bíróság előtt is vállalja a felelősséget. Ő *nem akarta Lamberget megsérteni,* hiszen az iskolatársa volt és még most is jóbarátja, de szerkesztője megbizásából és a közvélemény pressziója alatt kénytelen volt ezen cikkeket megirni. Erre vonatkozólag kéri *Pogány* Mihály, a Temesvári Hirlap, *Lovas* Antal a Temesvárer Zeitung felelős szerkesztőjének és *Tótisz* Mór, a Volksblatt munkatársának kihallgatását, amit a bíróság *el is rendelt.*

Lovas Antal. *Pogány* Mihály és *Tótisz* Mór tanuk egyértelmüen előadták, hogy annak idején a temesvári sajtó igen tartózkodóan viselkedett a rágalmakkal szemben és a lapok egyáltalában nem foglalkoztak az üggyel. Csak amikor a közvélemény zugolódni kezdett és az a föltevés kapott lábra, hogy a sajtót pénzbeli ellenszolgáltatásokkal hallgatásra kötelezték és amikor lehetetlen volt tovább hallgatni a Lamberg-esetről, akkor a lapok hasábjain is hely adatott ezen ügynek. Egyébként minden lap közölte, hogy a vizsgálat rehabilitálta Lamberget.

Ezután *Lázár* József ügyész tette meg vádinditványát. Igen sajnálom, ugymond, hogy a felek nem békültek ki és igy kötelességem, hogy vádlott megbüntetését kérjem nyomtatvány utján elkövetett rágalmazás miatt.

Láng Béla dr védence fölmentését kéri, mert az csak a közvélemény nyomása alatt cselekedett és igy az, amit tett, igazolt. *A temesvári sajtónak eddig a bírósággal soha semmi ügye nem volt.* A cikkek megirása szükséges volt, mert azt igy követelte a közvélemény.

Márton Albert dr *Gokler* elitélését kéri, mert a rágalmazás vétsége ez esetben annál is inkább sulyosabb megbirálás alá kell hogy essen, mert pappal szemben történt. Az pedig igazán nem mentség, hogy a közvélemény nyomása alatt irődtak a cikkek.

A bíróság ezután kihirdette az itéletet, mely szerint Gokler Gyulát egy rendbeli rágalmazás vétségében bünösnek mondja ki és ezért *őt 60 korona fő és 20 korona mellékbüntetésre* itélte, mely pénzbüntetés behajthatatlanság esetén *8 napi elzárásra változtatható át.* Goklert a bíróság azért mondotta ki csak egy rendbeli rágalmazás vétségében bünösnek, mert a második cikkben a Lamberg ellen fölhozott rágalmakkal mint a vád tárgyát csak ezután képezendő cselekménnyel foglalkozott. Enyhitő körülménynek vette a bíróság Gokler büntetlen előéletét és a tanuk vallomásából megállapitott azon tényt, *hogy a közvélemény nyomása alatt irta cikkeit* és hogy egy későbbi cikkben elismerte, hogy e vádak teljesen alaptalanok.

Gokler megnyugodott az itéletben, mig *Márton* Albert dr az itélet sulyosbitásáért fölebbezett.

NAPI HIREK

Hetvenéves öngyilkos

— Halálba ment a hitvese után —

Szeged, május 28.

Megrendítő eset történt szerdára virradóra Szeged-Alsóvároson. Egy ismert, igen jómódu öreg polgár fölkötötte magát házának padlásán s mire családja ráakadt, már halott volt. Nyugalombavonult iparos volt a szerencsétlen öreg; jóegészségben, teljes kényelemben élhette volna át öregségét s ő mégis inkább a halált választotta, — mert nem akart, *nem tudott élni a hitvese nélkül,* akit két héttel ezelőtt temette el.

Kedden két inasgyerek dobta el magától az életet, mely talán szép jövendőt tartogatott a számukra, — ma pedig egy hetven év körüli aggastyán menekült a halálba lelkigyötrelmeiből. Ez az egymásután történt három öngyilkosság kiemelkedik a mostanában történő, hasonló esetek tömegéből, mert — egyik sem anyagi bajok miatt történt. Mert a nyomor, a tönkrejutás okozta öngyilkosságok ma már igen gyakori, igen közönséges esetekké szürkültek.

Az öreg iparos tragédiájáról ezt irhatjuk:

Idősebb *Pálfi* András nyugalombavonult kocsigyártómester, kinek a Sárkány-utca 2. szám alatt van a háza és lakása, két héttel ezelőtt temette el öreg feleségét, akivel egy emberöltőn át igazán boldog házasságban élt. Szépen fölnevelték két gyermeküket, kik közül az egyik: András, apja iparát folytatja, mig a másik: Sándor, római katolikus plébános Nagykikindán.

Néhány hónappal ezelőtt nagyon sulyosnak kinzó betegség támadta meg az öreg Pált hitvesét. Lemondtak az orvosok is arról, hogy megmenthetik az életnek. Öreg Pálfi András éjjel-nappal az életepárja mellett virrasztott, el nem mozdult volna a betegágytól. Mikor aztán örökre elaludt a beteg: férje kétségbeesetten emlegette fiainak:

— Nem birom én tulélni a feleségem halálát. Elpusztitom magamat. Temessetek az én jó feleségem mellé . . .

És nem lehetett megvigasztalni. A temetéskor kétségbeesett fájdalmában bele akarta magát vetni a nyitott sirba. Erőszakkal kellett ebben megakadályozni.

Azóta nemigen mozdult ki a lakásából. Ha valaki meglátogatta és vigasztalni próbálta: nem felelt, nem szólott semmit, mintha buskomorságba esett volna. András nevü fia, aki a szomszédos házban levő kocsigyártó mühelyt vezette, nagy gonddal vigyázott apjára, hogy kárt ne tehessen magában. De hiába volt minden vigyázat.

Kedd délután különben mintha megkönnyebbült volna a szomoru öregember lelke. Kiült a háza elé a tavaszi alkonyatban s nagy

— Megtörtént máskor is, hogy a pártkasszába fizettek?

— Hogyne. Gyakran. Egy alkalommal azt mondta, hogy 25.000 koronát kell fizetnie a pártkasszába s hozzátette, hogy csak annak örül, hogy a Hitelbanknak többet kell fizetnie. (Derültség.)

— Mikor volt ez?

— Vörös László idejében.

— Megkapta a bank az egyezség alapján az 1,800.000 koronát?

— Nem.

— Az állittatik, hogy ebből 1,100.000 korona a pártkasszából folyt.

— Nekem mondta Elek Pál, hogy nékünk az egyezséget fizetnünk kell a pártkasszába. Összeget nem mondott.

Vajda Béla kihallgatása félegy órakor ért véget.

Rövid szünet után *Károlyi* Imre gróf kihallgatása következett. Károlyi Imre gróf az Elek Pál ellen vezetett becsületügyi eljárás részleteiről ad fölvilágositást. Elek Pál a becsületbiróság előtt kétmillió és nyolcszázezer koronáról szóló nyugtát mutatott föl, a melyet *Kazár* Adolf miniszterelnökségi segédhivatali főigazgató irt alá. Elek Pál a becsületbiróság kérdésére kijelentette, hogy ezt az összeget azon megállapodás alapján fizette a bank Kazár kezéhez, amely közte és Lukács László miniszterelnök között jött létre bizonyos szerződések megkötése alkalmával.

A tárgyalás folytatását egy óra után, délután négy órára halasztották.

A délutáni tárgyalás

Baloghy György dr elnök pontban négy órakor nyitotta meg a délutáni tárgyalást és azonnal felolvasta *Tisza* István gróf levelét, aki tanuként való kihallgatását kéri Désynek azon állitására vonatkozólag, hogy Désynek nem volt módja a Házban interpellálni.

Vázsonyi Vilmos védő mellőzni kéri Tisza kihallgatását, minthogy az ügy érdemére lényegest ugy sem vallhat.

A biróság tanácskozásra vonul vissza. A tanácskozás után, amely egy negyedóra hosszat tartott, Baloghy elnök hirdeti ki a határozatot, amely szerint a biróság *Tisza* István gróf kihallgatását *elrendeli* s e célból holnap délután 4 órára megidézi.

A tanukihallgatásokat folytatták ezután. A délutáni tárgyalás első tanuja *Jeszenszky* Sándor miniszterelnökségi államtitkár. Az elnök bejelenti, hogy az államtitkárt nem hallgathatják ki, mert a miniszterelnök nem oldotta fel a hivatali titoktartás alól. Jeszenszky mindazonáltal egy kijelentést akar tenni. Elek Pál — ugymond — 1910 tavaszán jelentette, hogy a rendelkezési alap részére nagyobb összeget kiván deponálni.

Vázsonyi: Nem reflektálunk a nyilatkozatra!

Zboray: Adja le a hirlapokban.

Az *elnök* Zborayt *rendre utasitja.*

Vázsonyi tiltakozik az ellen, hogy Jeszenszky kijelentéseket tegyen. Ha nem oldották fel a titoktartás alól, ne nyilatkozzék. Ezután maliciózus megjegyzéseket tesz az államtitkárra s megvádolja azzal, hogy kortesszolgálatot teljesitett a kormánynak.

Az *elnök* e kijelentésért *rendre utasitotta* Vázsonyit.

A védő erre rövidesen befejezi beszédét, kérve, hogy ne hallgassák ki Jeszenszky Sándort.

A biróság ilyen értelemben határozott.

Kazár Adolf lenne a következő tanu, de ő sem kapott felhatalmazást arra, hogy tanuzást tegyen.

Paduch József pénzügyminiszteri segédhivatali igazgató kihallgatása következett. Paduchot fölmentették a hivatali titoktartás alól. A segédhivatali igazgató elmondja, hogy Elek Pál 1910-ben ötszázezer koronát adott a kezeihez bizalmi letétbe, de rendeltetését nem mondotta meg. Az összeget az akkori pénzügyminiszter megbizásából vette át és Skerlecz Iván bárónak adta.

Fejérváry Imre báró a következő tanu. A báró kijelenti, hogy sem választási, sem pártpénzeket nem kezelt és azok ellenőrzésével sem volt megbizva, tehát ezekre vonatkozólag kijelentést nem tehet.

Horánszky Lajosnak nincs tudomása arról, hogy a pártkassza részére folytak-e be és milyen összegek.

A délután folyamán kihallgatták még *Pongrácz* Vince báró pénzügyminiszteri tanácsost, *Lers* Vilmos kereskedelmi államtitkárt és *Szterényi* József volt államtitkárt.

Vázsonyi Vilmos védő ezután *Stettina* József és *Ottlik* Iván államtitkárok, továbbá *Mándy* Lajos miniszteri tanácsos kihallgatását kéri a só-szerződésre vonatkozólag.

A biróság helyt adott a védő kérelmének s elrendelte nevezett tanuk kihallgatását.

Baloghy György dr elnök a tárgyalás folytatását este hét órakor holnap reggel 9 órára halasztotta.

Az öngyilkos ügyvéd arcképe

— A templomba csempészték és imádták —

Szeged, május 28.

A szegedi királyi itélőtábla szerdán délelőtt rendkivüli érdekes bünügyet tárgyalt: Egy templom kegyurát azzal vádolták meg, hogy *öngyilkos fiának olajbafestett arcképét becsempészte a templomba.* A képet gyászmise alkalmával kitették a szárkofágra és imádkoztak előtte, akárcsak egy szentkép előtt. A szegedi törvényszék marasztaló ítéletet hozott az ellen, aki ezt az egyházi törvények által tiltott dolgot nyilvánosságra hozta. A tábla azonban ellenkező nézeten volt. *Fölmentette a vádlottat,* mert kimondotta, hogy a csempészés szó ez esetben nem rágalmazás, de még csak becsületsértés sem. A tábla szerint ugyanis az, hogy az öngyilkos fiu arcképét a szülők meg nem engedett módon bevitték a templomba, a szülőknek sem társadalmi, sem egyéni értékét nem kicsinyiti, hanem ezért inkább még fölmagasztalást érdemelnek, mert ez csak a szülőknek fiuk emléke iránt való rajongó szeretetét igazolja.

A *battonyai* római katolikus templomnak évek óta kegyura özvegy *Vincze* Mihályné egy dusgazdag battonyai földbirtokos özvegye. Még a férj, Vincze Mihály életében — 1909-ben — történt, hogy Vinczéék egyetlen gyermeke, *Vincze* Károly dr ügyvéd, az aradmegyei Pécskán *egy éjjeli mulatóhelyen öngyilkos lett.*

Az öreg Vinczéné, aki rendkivül vallásos nő, nagyon megrendült a sulyos csapás alatt. Nem is akarta elhinni, hogy fia öngyilkos lett, még most is szentül meg van győződve, hogy *a mulatóban megmérgezték.* Öngyilkos fiának emlékét azzal kivánta Battonyán megörökiteni, hogy a battonyai templom javára nagyobb alapitványt tett, amely most is Vincze Károly dr néven szerepel. Ezenkivül a fiának életnagyságu arcképét festtette meg olajban *és a képet elhelyeztette a kegyurasága alatt álló battonyai katolikus templom szentélyében.* Mikor azután gyászmiséket tartottak a templomban, a sekrestyés annak rendje és módja szerint elhelyezte az öngyilkos képét a szárkofágra a gyertyák és koszoruk közé, *a jámbor battonyaiak pedig szorgalmasan eljártak hozzá, letérdepeltek és imádkoztak előtte esőért, jó termésért és egyéb földi jókért.*

Németh Kálmán esperes-plébános eleinte a kegyurra való tekintettel elnézte ezt a furcsa bucsujárást, később azonban megparancsolta, hogy a képet vigyék ki a templomból. Mivel azonban a templom kegyuraságáról volt szó, az öngyilkos arcképét nem távolitották el, hanem a sekrestyében függesztették föl és még talán most is ott van.

Battonyán azonban a közvélemény beleszólt a dologba és mivel a kis csanádmegyei falunak még társadalmi hetilapja is van, a *Battonyai Ujság,* 1911. február 25-én megjelent számában „Élet-halál-harc egy kép körül" cimmel leleplezte az olajkép-csempészés históriáját. A cikket maga a felelős szerkesztő, *Marton* Lajos irta, aki egyébként nyugalmazott utbiztos és Battonyán természetesen nagy közéleti tényező. Marton az egyházközség világi elnöke volt és ezen tisztségéről éppen azért kellett lemondania, mert nagyon hevesen kikelt Vinczéék képcsempészése ellen.

Vincze Mihályné, akinek időközben a a férje meghalt, rágalmazásért sajtópört inditott Marton Lajos ellen, mert mint följelentésében mondja: „engem, aki felettébb vallásos asszony vagyok, az inkriminált cikk egyes kifejezései például, *a csempészet* szó is, valódiság esetén a közmegvetésnek tesznek ki" . . .

A sajtópört mult év november 15-én *Pókai* Elek táblabiró elnöklésével tárgyalta a szegedi törvényszék első tanácsa. Elrendelték a bizonyitást, amelynek során kiderült, hogy a plébános valóban megengedte a képnek a sekrestyében való tartását. A biróság a csempészet szóban éppen ezért rágalmazást látott és elitélte Marton Lajost *százötven korona pénzbüntetésre.*

Fölebbezés folytán került az ügy a tábla elé, amelynek szerdai tárgyalásán *Ringhoffer* Lajos dr elnökölt. A vádlottat *Kormányos* Benő dr védte. A főmagánvádló Vinczénét, aki most halálos beteg, *Bartha* Lajos dr helyett *Palócz* Sándor ügyvédjelölt képviselte.

A tábla hosszas tanácskozás után ugy itélt, hogy Marton Lajost *a vád alól fölmentette.* Indokolásában kifejtette, hogy itt elsősorban azt a kérdést kellett eldönteni, forog-e fönn rágalmazás? Ugy találta, hogy ez a szorosan megjelölt és inkriminált mondat: „az öngyilkos fiu arcképét már a templomba is becsempészték" — nem meggyalázó. Mert ez alatt azt lehet érteni, hogy a szülők annyira ragaszkodtak öngyilkossá lett fiuk emlékéhez, hogy nem riadtak vissza *meg nem engedett módon* bevinni annak arcképét a templomba is. Ez a szülőknek sem a társadalmi, sem az egyéni értékét nem kisebbiti, sőt inkább cselekedetükért fölmagasztalást érdemelnek.

Az itélet ellen *Palócz* Sándor semmiségi panaszt jelentett be.

Uj adó Franciaországban. *Páris,* május 28. A pénzügyminiszter a kamara mai ülésén törvényjavaslatot nyujtott be, amely a *tizezer koronán felül levő jövedelemre progressziv megadóztatást hoz be.* Ez az adó évenkint *husz milliót jövedelmezne,* ami a nemzeti védelem fokozásához szükséges *egy milliárdnyi kölcsön törlesztését fedezné.* — Az adó ötvenezer koronáig terjedő jövedelem után egy százalékot, ötvenezertől százezer koronáig terjedő jövedelemnél két százalékot, százezer koronán felül pedig három százalékot tenne ki.

—

Rubleczky Géza

A modern propaganda és hirdetés ezermestereinek ujjáépített műhelytelepét mutatta be szombaton a sajtónak az Állami Hirdető Iroda Nemzeti Vállalat. A kormányt dr *Barthal* Ernő min. tan. és *Jandy* Mihály előadó képviselte. Itt készülnek a világvárosokat jellemző hatalmas hirdetőoszlopok, fákat körítő hirdetőtáblák, sétányok padjai és a járdák szélén ékeskedő egyéb hirdetési alkalmatosságok. A jól felszerelt műhelytelepen 82 válogatott dolgozó végzi jelenleg a háború átal roncsá lőtt anyagok ujjáépítését. Az új műhelytelep, melyet *Rubleczky* Géza vezérigazgató adott át, nemcsak eszközökkel, szerszámokkal gondoskodik a munka haladásáról, hanem a jól felszerelt tussoló és a kényelmes ebédlő a munkások jólétét is elősegíti

Magyar Nemzet 1949. febr. 13.

Azonos a szobrásszal. vagy annak fia?

Saját termésű
elsőrendű

TOKAJI
FAJBOROK

literenkénti
kimérése

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

RUBLETZKY GÉZA
SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1967 MÁRCIUS 24-ÉN PÉNTEKEN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND
DR. POGÁNY Ö. GÁBOR
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA FŐIGAZGATÓJA

ERNST MÚZEUM BUDAPEST VI. NAGYMEZŐ U. 8

2212 fnyv I

Rubletzky Géza

MEGHÍVÓ

Rubletzky Géza

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

Budapest

1970 JUN 20

1021

Derűs lelkivilágú, a művei-ben is az örömöt és harmóniát sugárzó szobrászművész hunyt el a napokban, 69 esztendős korában: Rubletzky Géza, akinek kisplasztikái a boldogságról, a családi élet szépségéről beszélnek. Műveiből néhány megtalálható a Nemzeti Galériában, de őrzik alkotásait londoni, párizsi, firenzei múzeumok és képtárak is.

SZAKÍRÓ

MAGYAR NEMZET
Budapest

geológiai szempontból jellemző övezeteit. Nyikolajev és

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 JUL 26

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1021

Rubleczky Géza

Almási Gyula Béla

Az anyaság szobrásza: Rubleczky Géza

A közelmúltban a magyar, közelebbről a vásárhelyi művészeti életet újabb veszteség érte; meghalt Rubleczky Géza szobrászművész. Azok, akik a mai vásárhelyi művészet ismerői, az utóbbi időkben keveset találkoztak. Rubleczky Géza nevével. Részt vett ugyan az Őszi Tárlatokon, de korántsem volt olyan befolyásoló hatása a vásárhelyi művészeti életre, mint például Medgyessy Ferencnek, pedig Rubleczky sokkal korábban, már az ezerkilencszázas évek elején jelentős szerepet vállalt az alföldi népi-realista művészet indításában. Érdemes tehát ennek az érdekes művészegyéniségnek sok sikerrel és küzdelemmel teletűzdelt életútjából néhány részletet halála alkalmával felidézni.

Egész életében szívesen emlékezett arra, hogy ősei lengyelek voltak, de ő már ebből csak a lengyelek szenvedélyét őrizte magyar módra. Mindent eredetiben látott és ismert, ezért a kortárs művészek között az egyik legtájékozottabb haladó szellemű művész volt. Hogy került mégis Vásárhelyre?

Rubleczky mint humanista, a fővárosban kapcsolatba került a szocialistákkal és felfigyelt az alföldi nép helyzetére és küzdelmeire. Így került a csabai szocialistákhoz, ahol a mozgalom céljaira nagyméretű szobrot mintázott, amit a hatóság emberei a helyszínen leromboltak. Ilyen előzmények után a csabaiak sürgősen Vásárhelyre, a másik parasztmozgalmi központba menekítették a művészt. Az igazi, az egész életre szóló kapcsolat akkor alakult ki, amikor a vásárhelyi nagy Takarékot felépítették. Az épület szobrászati munkáit Kisfaludi Strobl Zsigmondnak kellett volna elkészíteni, de mivel hirtelenében ennél nagyobb munkája akadt, Rubleczky Géza barátjának adta át a megbízást. Az épületszobrászati munkákat és a kupolán levő Merkur-szobrot Rubleczky már Vásárhelyen mintázta és készíttette el. Közben megismerkedett a vásárhelyi művészekkel, Váradival, Kiss Lajossal és természetesen elsősorban Endre Bélával, Rudnayval, Pásztor Jánossal és Tornyai Jánossal. Az egymásra találáshoz minden feltétel adva volt, mert Rubleczky a vásárhelyi művészek célkitűzéseiben a valóságban találta meg azt a magyar népi élet realizmusára épülő művészi erőfeszítést, amit mint humanista, maga is meg akart valósítani. Nem lehetett tehát vitás már az indulásnál sem, hogy ez a kapcsolat nem rövid lejáratú nekibuzdulás, hanem valóban egy életre szóló elkötelezettség volt Rubleczky számára.

Rubleczky Gézának a vásárhelyi művészeti élethez való csatlakozása tehát nem a véletleneken múlott. Számára Vásárhely volt az a hely, ahol a művészete kibontakozhatott.

A világot járt művész Vásárhelyen talált rá az őszinteségre és az egyszerűségre. Ezért nyúlt a legegyszerűbbnek látszó, ősidők óta önmagát ismétlő és mégis mindig új témához, az anyasághoz. A modell adva volt, mert vásárhelyi lányt vett el feleségül és míg két gyermekük született, az anyaság, az anya és a gyermek viszonyáról készült művek sokasága jelezte, hogy Rubleczky a művészetben valóban rátalált az egyetlen igaz útra. A siker mellé szegődött, és nemcsak Vásárhelyen, de a fővárosban, Bécsben, Olaszországban és mindenütt a világban, ahol az anyaság szobrai megjelentek, osztatlan elismerést szereztek Rubleczkynek. Érthető tehát, hogy a vásárhelyi korszakában tele volt lelkesedéssel és tervekkel, csak éppen megfelelő helye, műterme nem volt, ahol dolgozhatott volna.

Részt vett többek között a Művészek Majolika és Agyagipari Telepének (Majolikagyár) alapításában is. Erre így emlékezett vissza: „...abban az időben Weisz Mihálynál, akit a művészek Cseszkó Mátének ismertek, gyakran összejöttünk. A beszéd témája a népi kerámia volt. Endre Béla gondolata volt, hogy fel kellene újítani a régi vásárhelyi gölöncsérséget. A lelkesedés nagy volt, de a vállalkozáshoz pénz kellett. Akkoriban elég jó anyagi helyzetben voltam és felajánlottam 1000 koronát alaptőkének. Ezt a többiek is követték. Mivel a művészeknek az akkori tanácsnál nem nagy hitelük volt, ajánlottam, hogy Smurák József műépítész barátomat is vegyük be, aki megbízható volt, mert építési vállalkozó volt Aradon. Ebben megegyeztünk és elindult a dolog..."

A dolog valóban elindult, de nemcsak a Majolikagyár alakult meg, hanem Rubleczky életében is nagy fordulatot hozott. Smurák József hamarosan a vásárhelyi művészek legjobb barátja, segítője, sőt a vásárhelyi népikerámia-művészet lelkes szószólója lett. Smurák megjelenése a vásárhelyi művészeti életben egy új szakasz megnyitását is jelezte. A kiváló szervező, jó nevű aradi építész vállalkozó mindenben jószándékkal segítette a vásárhelyi művészeket. Így került sor arra is, hogy amikor Aradon báró Bochusnak egy palotát tervezett, abban egy művész részére műtermet és lakást is épített és azt a báró útján Rubleczky Géza szobrászművész barátjának juttatta. Rubleczky családostól Aradra költözött, ahol Smurák révén hamarosan jól kereső, élvonalbeli szobrásznak ismerték el.

Rubleczky ezzel az átköltözéssel nem szakadt el a vásárhelyi művészettől, mégis ez a változás alapvető volt életében és művészetében. Az első világháború után ugyanis Arad már Romániához tartozott, és nyomban felkérték Rubleczkyt, hogy rendezzen egy nagyszabású kiállítást műveiből Bukarestben. Ezzel bizonyítani akarták, hogy a magyarokat a területrendezés után is megbecsülik. Rubleczky vállalkozott is erre a kiállításra, csakhogy az anyaság szobrai még mindig Vásárhelyen voltak. A felesége sok viszontagság után, nagy bőröndökben átszállította a bronzba öntött szobrokat Aradra. A szobrok rendben megérkeztek, de Rubleczkyné másnap hirtelen meghalt. Belső vérzést kapott a nehéz szobrok cipelése közben.

A váratlan változás nemcsak a vásárhelyi korszakot zárta le, de három évre teljes tétlenségre kárhoztatta a művészt. Járta a világot és mindenütt az elveszített anyaság szimbólumát kereste, amit természetesen többet sohasem talált meg. Talán élete utolsó szakaszában, amikor Kongóban járt, az ottani élmények nyomán született anyaságszobraiban villant fel még egyszer, mintegy búcsúzásként a régi, de örökké elevenen élő művészi élmény.

Különös és furcsak szerep jutott Rubleczky Gézának. Egy témának áldozta fel egész életét: Ő volt a magyar szobrászatban az anyaság szobrásza. Élete végéig mindig szent maradt előtte az anyaság. Az egész életművét figyelembe véve, az anyaság ciklusban foglalható szobrokon kívül valójában — néhány portrét kivéve — nem is maradt utána jelentős tér, vagy más jellegű szobor. Éppen ezért Rubleczky Géza a magyar szobrászatban mint az anyaság szobrásza, méltó helyre került, de elvitathatatlan az is, hogy az eredményei a vásárhelyi korszakára sűrűsödnek.

VASÁRNAP,
1970. JÚLIUS 26.

HÍR

A lelet teljes feltárása után a templomok oldalfalait megmagasítják, s így az Árpád-emlékmű közvetlen szomszédságában romkertet alakítanak ki. Ez a kert az egyik főattrakciója lesz a jövőben megépülő nemzeti parknak.

A fiatalok tudják, hogy munkájuk, mennyire fontos; egyetlen, a földből előkerülő leletdarabocska sem sérülhet meg, úgy kell vigyázniok. Munkájukkal a tábor vezetői is elégedettek, s még azt is elárulták, hogy jövőre nem ilyen harmincfős, háromturnusos tábort, hanem sokkalta nagyobbat szerveznek egy jelentős ásatás színhelyén. Akinek hajlama van a régészet iránt, már most gondolkodhat a dolgon: jelentkezik-e jövőre a régészek Csongrád megyei táborába?

PETRI FERENC

kasz megtétele után — holtfáradtan, szinte kiestek Szegeden az autóból.

Aztán pillanatok a jászülettek és berobb színpadra. Erdős Pét Magyar Hangleme Vállalat sajtófőnökét atalok vastapsa mell vették az aranycímk látott LP-lemezt.

Metróék legújabb meze már elkészült , te a Metró Klubban" cím-mel. Külön érdekessége az új LP-nek, hogy a felvételek saját felszerelésükkel, a klubjukban berendezett házi stúdióban készültek. Ebből a válogatásból is eljátszottak négy számot, tomboló sikerrel: „Ha fánk vagy, örülj, hogy élsz... Az én életrajzom... És közben szólt a kolt... Kócos ördögök".

tol. Ez a szaguiao „beatnatos" szerdán este 8-kor már Siófokon szerepelt. Augusztus 16-án pedig Koppenhágába utaznak, ahová meghívást kaptak az idei nemzetközi pop-zenei fesztiválra. Zoránék Szegeden újból bizonyítottak; egyszóval: jöttek, hallottuk őket és győztek.

BAGAMÉRY LÁSZLÓ

Munkával kezdték...

A táskarádióból sláger harsog: „Csepereg az eső..." Jobb zenei aláfestést nem is lehetne találni — az autó szélvédő üvegén metronomszerű pontossággal játszadozik oda és vissza az ablaktörlő.

Mártélyt elhagyva, a vasúti sínek között, lányok dolgoznak: a vásárhelyi közgazdasági technikum tanulói. A MÁV-nál dolgoznak 7 forintos órabérben. — Jól jön majd az a kis pénz... — Én a Balatonra megyek belőle... — Én meg ruhákat vásárolok... — mondják.

Tizenegy kislány nem törődik az esővel. Minden reggel 7 órától délután fél 4-ig dolgoznak. Síntisztítást, kavicsrostálás a feladatuk a mártélyi védőgát vonalában, ahol az átázás megrongálta a vasúti síneket. Van, aki egy hónapig dolgozik, van, aki tovább marad.

Az igazi vakáció náluk csak a munka után kezdődik...

ak velem...

nak velem. Humanizmusból, olvasták a Népszabadságban: ."

ókötél, de ettől kikészülök. kérdezgetnek, addig valahogy án megkeres a KISZ-titkár, a kis szerencsém van a fő-ov.

na van magával. Igazán. Szenk, meg hát az emberszeretet bátran, mi történt, ne féljen,

Mit lehet mondani? Mondjam azt, hogy összesen annyi bajom van, hogy azt hiszik, valami bajom van? Mondjam azt, hogy mutassák be nekem az uszodából azt a kétméteres, vállas szőke srácot? Mondjam azt, hogy nem értem a Jancsó-filmeket? Hogy szeretnék Varsóba utazni, de lehet, hogy azóta már megnősült az a piszok Janek? Mi a fenét mondjak nekik? Valami problémát fel kell dobni, ez világos. Foglalkozni akarnak velem...

— Fáj a fejem... — nyöszörgöm, — majd szét hasad.

Mindenki megnyugszik. „Beteg a gyerek" hallom a hátam mögött. Megúsztam. Senki se akarja megváltani a lelkemet. Öt perc pihenő.

Holnap kezdődik elölről...

L. M.

Rubletzky Géza

A Magyar Képzőművészek Szövetsége és a **Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja** jelenti, hogy

Rubletzky Géza

szobrászművész

1970. június 18-án, életének 89-ik évében elhunyt.

Az elhunytat a Magyar Képzőművészek Szövetsége és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja saját halottjának tekinti.

Temetése 1970. június hó 26-án, pénteken délután 3 órakor lesz a **Farkasréti temető** halottasházából.

EMLÉKÉT KEGYELETTEL ŐRIZZÜK!

Magyar Képzőművészek Szövetsége **Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja**

fnyv 13

...GYEI HIRLAP
1965 JUL 1
1021

Az anyaság poétája

AMIKOR Mária román királyné meglátta a róla mintázott szobrot, elragadtatással fordult a mesterhez:

— Ön az első művész — mondotta —, aki nem mondén nőnek, hanem asszonynak és anyának ábrázol.

Nem ez volt az első elismerés, amiben Rubleczky Géza, a kiváló magyar szobrászművész részesült élete során, de talán erre emlékszik legszívesebben. Olyan egyszerűen, nemesen talán egyetlen magyar szobrászművész sem tudta az anyát ábrázolni, mint ő. Első jelentősebb műve a „Szent fájdalom" például akkora hatással volt az olaszokra, hogy egy költőjük még szonettet írt róla.

FIRENZE, Párizs, London és más nagy külföldi városok után most újból visszaérkezett Rubleczky Géza Vásárhelyre. Azért írjuk, hogy visszaérkezett, mert innen indult el gazdag művészi pályája. Itt ismerte meg rajongásig szeretett első feleségét, a vásárhelyi Ambruzs Annuskát, aki 1921-ben történt tragikus haláláig nemcsak mint feleség és anya, de mint művészetének ihletője is, meghatározó szerepet töltött be egész munkásságában.

Most, hogy itt ülünk Rubleczky Gézával a vásárhelyi Virág utcai művésztelep tágas műtermében, újból felelevenednek a régi emlékek.

— Mindig szívesen jövök Vásárhelyre, mert ez a város adott erőt és hitet a munkámhoz — mondja kissé meghatottan.

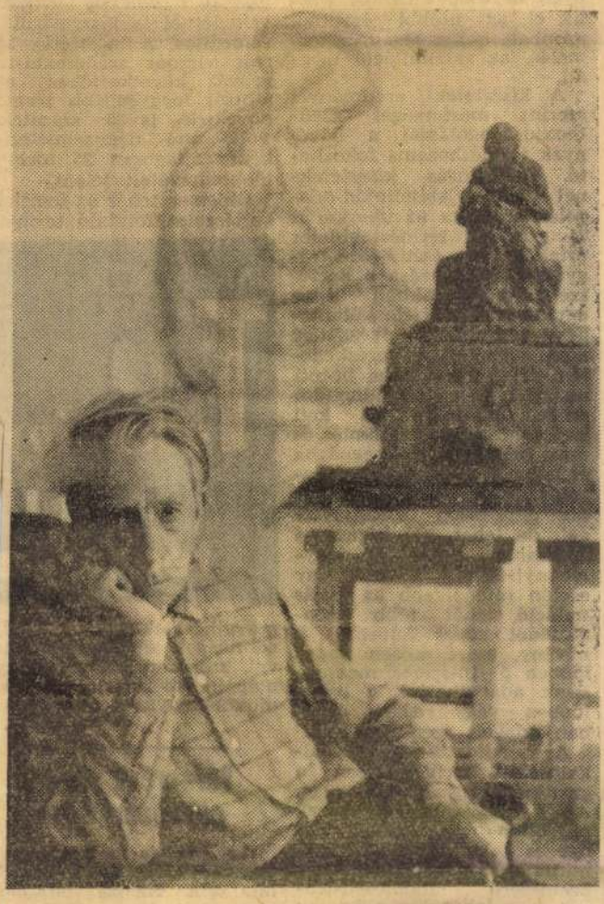

(Enyedi Z. felv.)

A Mester a vásárhelyi művésztelep műtermében

A mester jóleső érzéssel beszél Tornyai Jánossal való barátságáról, aki — csakúgy mint Pásztor János — felajánlotta neki a műtermét. Mint mondja: sűrűn vitatkoztak egy susáni cipész műhelyében a vásárhelyi művészetről, a gölöncsérségről. Eközben vetődött fel Endre Bélában az a gondolat, hogy fel kellene újítani a régi vásárhelyi gölöncsérséget. Endre Bélának volt egy fazekas házmestere, akit megkértek, keressen egy műhelyt. Így találtak rá a „Hajdára". Létrejött tehát a Művészek Majolika Telepe, amely 1912-ben kezdte meg működését.

A másik kiemelkedő élménye, ha nem is ilyen derűs végződéssel, de szintén maradandó hatású. 1907 májusában Áchim András vendége volt Békéscsabán és a békéscsabai Népegyletben készítette el a Dózsa-szobor tervét. A szobrot a csabai éves mester (ma van a 84. születésnapja) nem pihenni jött Vásárhelyre. Itt készíti el a nemrég elhunyt Kiss Lajos Kossuth-díjas néprajztudós-író emlékművét, akihez annakidején meleg barátság fűzte. De nemcsak ez a munka köti le az idejét, hanem el akarja készíteni — életnagyságban — az „Anya a gyermekkel" című kisplasztikáját, amelyet bronzba öntve a Nemzeti Galéria őriz.

A teljes testi és szellemi frissességben dolgozó Rubleczky Géza egyéb tervekkel is. foglalkozik. Szeretné például kiállítani a Kultúrkapcsolatok Intézetében a másfél évi kongói tartózkodása alatt készített, néger nőkről mintázott szobrait. Ugyanakkor egy másik kiállítás megrendezésére is készül. „Az anyaság költője" címmel gyűjteményes kiállítás keretében kívánja bemutatni Londonban a Magyarországon, Olaszországban, Angliában és Kongóban készített anyaszobrait.

VÁSÁRHELYI tartózkodása alatt a majolikagyárral kapcsolatot tart. Mint mondotta: a gyár kezdeti éveiben készített néhány vázlatot a majolika-mintákhoz, most ezeket szeretné felújítani, s a gyár részére felajánlani.

Őszinte szívvel kívánjuk a

ÚJ ÚT

Széndioxid-trágyázás a kertészetben

A kultúrnövények jó terméshozamának egyik legfontosabb feltétele az elegendő széndioxid, amelyet a növény főleg a levegőből vesz fel a légzés során. A levegő széndioxid-tartalma átlagosan 0,03 százalék, ezt a természetben lejátszódó életjelenségek biztosítják. Helyileg ez az érték változhat, elérheti az 5 százalékot, vagy lecsökkenhet 0,028 százalékra is. Az előző értéket kísérletek szerint a növények károsodás nélkül viselik el, az utóbbi értéknél azonban a szervesanyag-termelés, az asszimiláció megáll.

A kísérletek eredményei szerint mesterséges széndioxid-adagolással a növények terméshozama fokozható. Vízkultúrás kísérleteknél például széndioxid-adagolás hatására az uborkánál 71 százalék terméstöbbletet értek el. A széndioxid-trágyázás alkalmazása a kertészeti üvegházakban igen egyszerű, semmiféle különleges technikai felkészülést nem igényel. A kereskedelem által forgalomba hozott cseppfolyósított széndioxidos palack szelepére rá kell kapcsolni az öntözőtömlőt, és azon keresztül az üvegházba engedni a szénsavat. Az adagolás lehet egyenletes, mindig ugyanazon mennyiséggel, de lehet, sőt kívánatos összhangba hozni a fénymennyiséggel. Több fény esetén intenzívebb az asszimiláció, tehát több széndioxidot képes felvenni a növény, ezért erősen napos időben 5—10-szeres mennyiségét adagolhatjuk a borús időben, vagy reggeli órákban adagolt széndioxidnak.

A széndioxid-trágyázás alkalmazása természetesen a gazdaságosság elvétől függ. Amíg egyszerűbb eszközzel, pl. olcsó műtrágyával lényeges terméstöbbletre számíthatunk, nem kerülhet sor üzemszerű széndioxid-trágyázásra. Ma azonban az üvegházi növények olyan koncentrált mennyiségben kapják a tápanyagokat, hogy a termés fokozása csak újabb „fegyver" bevetésével lehetséges. Ilyen lehetőség a széndioxid-trágyázás.

A széndioxid-trágyázás mind elterjedtebb alkalmazását előmozdítja az, hogy a széndioxidgáz természetes és mesterséges forrásai jelentősen növekednek. Az olaj- és szénkutatás során nálunk is gyakran termálvíz-forrásokat és széndioxid tartalmú gázforrásokat kapunk. (Magyarország ismert széndioxid-készlete a világon a második helyen áll.) De széndioxid keletkezik többféle ipari tevékenységnél is.

A széndioxid tehát trágyázási célokra hozzáférhető, és nem drágán. Gazdaságossági számítások szerint már 10 százaléknyi termésnövekedésnél is visszatérül a ráfordítás. A kísérletek szerint viszont széndioxid-trágyázás következtében előállított leggyengébb termésnövekedés is 35 százalékos volt, ami négyzetméterenként átlagosan 25 forintos többletbevételt jelent.

Érdemes tehát az üvegházi kertészetet folytató termelőszövetkezeteknek a helyi adottságok figyelembevételével, szakemberek véleménye alapján, mérlegelni a széndioxid-trágyázás bevezetését.

H.

Tudomány és technika

Városrész fűtése atomenergiával

Az Aagesta-i atomerőmű Stockholmtól délre fekszik, tőle nem messze található Farsta-városrész, 30 000 lakossal. A 12 000 modern lakás fűtését olajfűtéses rendszer látta el. Most a fűtést az Aagesta-i erőmű biztosítja, amelynek építése hat évig tartott és több mint 12 000 000 angol fontba került. Az állami Atomenergia Társaság és számos svéd magántársaság közös vállalkozásaként jött létre.

A biológia forradalma

— AZ ENZIMEK SZEREPE A BE

A modern biokémia egyik központi témája, az enzimológiai alapkutatás mögött mintegy másfél évtizedes múlt áll hazánkban. A további programban az eddigi sikeres elméleti munkásság folytatásával most már a gyakorlati alkalmazás előtt is megnyílt a távlat. Erről nyilatkozott dr. Straub F. Bruno akadémikus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémiai Biokémiai Intézetének és a Budapesti Orvostudományi Egyetem Orvosi Vegytani Intézetének igazgatója.

1. **— Az avatatlanok az enzimkutatás fogalmához valamiféle egyetemes orvostudományi csodát társítanak; indokolt-e ez a várakozás?**

Bugát

Egy hét múlva, július 9-én lesz száz éve annak, hogy a múlt századi magyar tudományos élet egyik nagy egyénisége, Bugát Pál meghalt. Gyöngyösön született 1793. április 12-én. Édesapja jobbágyfiúból lett szegény sorsú szabómester. Fiatal nehéz körülmények között tanult az egri líceumban, majd a pesti egyetemen, ahol 1818-ban orvostudorrá, 1820-ban pedig szemészmesterré avatták. Több éven át tanársegéd, de óriási tudásvágyát, szorgalmát nem elégítette ki az orvosi pálya gyakorlati művelése, ezért előbb az egyetem általános kór- és gyógyszertani, majd az elméleti orvostudományok tanszékére pályázott. Származása miatt azonban mindkét pályázaton elbukott, s a királyi tilalom még annak is útját állta, hogy a kazánegyetem megtisztelő meghívásának eleget tegyen. Bakabánya, majd Selmecbánya tiszti főorvosa lett, míg végül 1824-ben — számos mellőzés után — elfoglalta a pesti egyetem elméleti orvostani tanszékének katedráját. Egyetemi tanár volt, de nem taníthatta a medikusokat, hanem csak az akkoriban még lenézett sebésznövendékeket.

Fotó: Gyenes Kálmán

Halványuló bökényi anziksz

A Magyarcsanád közigazgatási területéhez tartozó Bökény, régebbi nevén Beka hajdan virágzó község volt, közvetlenül a Maros festői környezetében. Környékén temetkezési helyül szolgáló halmok találhatók, amelyeket már többször „megvallattak" hivatalos régészek és illegális kincskeresők. Több muzeális érték került elő annak idején az ásatások alkalmával.

Jelenleg egy pusztulóban lévő tanya képét mutatja az arra vetődő idegennek. Lakossága 28 fő, főleg idősebb ember. A hajdani házak nagyobb része romos, vagy már lebontásra került. Pedig a folyó árterében lévő nagy kiterjedésű legelő ideális terület lenne olcsó állattartásra, mert a kaszálóin a fű kövér, buja, csak nincs, aki betakarítsa szénának. A 43-as főútról egy kilométer hosszú kövesutat építettek a településig azzal a szándékkal, hogy a Volán majd buszjáratot indít. Sajnos, ez utóbbi is elmaradt, különböző okokból. Most, aki utazni kíván, esőben, hóban egy kilométerre kell ballagnia a 43-as főúton lévő megállóhelyre. Egyetlen telefonvonal jelenti a közvetlen kapcsolatot az apátfalvi éjjelnappali ügyeleten keresztül. Csak így érhető el az orvos, a rendőrség, vagy szükség esetén a tűzoltóság. Ivóvizük van, boltjuk viszont megszűnt a korábbi években. Régebben pedig még saját iskolával is dicsekedhettek. Most jóformán csak egy temető a „hivatalos" intézményük.

Akik e békés, nyugodt, páratlan szépségű környezetben élték le életük java részét, már nem mennek el innen. Kár, hogy az egyre gyarapodó munkanélküliek nem fedezik fel maguknak e páratlan lehetőségekkel megáldott kis települést, otthonteremtés szempontjából.

O. T.

megjöttünk

Vásárhely új polgárai: Lantos István Róbert és Ács Rajmond

Két kisfiú született április 13-án a vásárhelyi Erzsébet kórházban: 1 óra 35 perckor Lantos Istvánnak és Lantos Istvánnénak István Róbert, valamint 8 óra 35 perckor Ács Zsoltnak és Ácsné Fejes Katalinnak Rajmond nevű kisfia. Gratulálunk!

K. E.

van képünk hozzá

Géza bácsi

Rubletzky Géza bácsit ábrázolja a kép, munka közben. Alkotásához míg „szegény" nővérem modellt ült, addig én „beleszabadultam" a hatalmas agyagosládába, és boldogan játszottam. Sokat mesélt nekünk arról, hogy egy dzsungel közepén lévő kisvárosban élt, és sok izgalmas történet esett meg vele. Budapesten született 1881-ben, és ugyanott halt meg 1970-ben. Iparművészeti Főiskolát végzett, majd Firenzében tanult tovább. Először az 1900-as évek elején jött Vásárhelyre. Hosszabb ideig élt Bukarestben is, a király által kedvelt szobrász volt... Később Kongóban lakott. A hatvanas években tért vissza Hódmezővásárhelyre. A Kereskedelmi Hitelbank tetején lévő Merkur-szobrot Balla Istvánnal készítették. Szobrokon kívül kisplasztikákat is alkotott. Géza bácsit örökre a szívembe zártam, csodálatos ember volt.

Verók T.

● *Vége a túlpolitizálásnak*

A szakszervezet vállalkozik is

Aktuális szakszervezetpolitikai kérdésekről tartott tegnap tájékoztatót Szegeden dr. Vágó János, az MSZOSZ alelnöke. Mielőtt az újságírókkal találkozott, aktivaülésen vett részt, amelyen egyebek mellett a tagszervezetek segítéséről, a társadalombiztosítási önkormányzatokkal való hatékonyabb együttműködésről esett szó.

Az alelnök elmondta, hogy az MSZOSZ-nél 173-an állnak alkalmazásban, a létszámot egyharmadával csökkentik, arra törekednek, hogy szakemberek bevonásával segítsék az érdekképviselet munkáját. A szakszervezet az utóbbi időben „túlpolitizálta" magát, ám erre szükség volt, ez volt a fennmaradás feltétele. A jövőben nem politikai eszközökkel kívánnak harcolni. Az alelnök megfogalmazásában: az MSZOSZ „a leggazdagabb szegény szervezet". Vállalkozni is kívánnak, az elképzelések között szerepel egy bank létrehozása is.

Vágó János szólt a GWC vásárlási kártya bevezetésének rendszeréről, amely ezer forintért szerezhető be és mintegy hatezer üzletben, szolgáltatásnál nyújt 5–10 százalékos kedvezményt a szakszervezeti tagok számára. Lapunk kérdésére, hogy kape valaki ezért bármilyen juttatást, jutalékot az MSZOSZ vezetői közül, határozott nem volt a válasz.

vfs

● *Pénteken*

Egészségügyi fórum

Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Csongrád megyei Intézete egészségügyi fórumot rendez 15-én, pénteken délután fél 3-tól a megyei közgyűlés hivatalának földszinti előadótermében. Az egészségügy reformjáról dr. Surján László népjóléti miniszter tájékoztatja a résztvevőket, majd válaszol az előzetesen írásban benyújtott és a helyszínen föltett kérdésekre.

● *Az SZDSZ-frakció munkájáról*

Négy év – ellenzéki oldalról

Rózsa Edit és Eörsi Mátyás országgyűlési képviselők – mindketten indulnak a májusi választásokon is – tegnap délután sajtótájékoztatót tartottak Szegeden. Az SZDSZ-frakció négyéves munkájáról szóltak.

A leköszönt Parlament úgy-ahogy megfelelt törvényalkotási feladatának, ám a kormány ellenőrzése rendre elmaradt. Az SZDSZ ellenzéki pozícióból is több törvényjavaslatot készített, ezek megtárgyalására nem kerülhetett sor. Az önálló képviselői indítványokat érvek nélkül utasították el. Amennyiben a szabaddemokraták kormányra kerülnek, a Házszabály módosításával normalizálni kívánják a kapcsolatot az ellenzékkel, a törvényjavaslatokat egyeztetni a koalíciós partnerekkel. Több időt kívánnak szentelni a törvények előkészítésének, olyan szabályrendszert terveznek, amelyben pontosan rögzítik a miniszteri felelősséget. Új alkotmányra van szükség, mert a jelenlegi közjogilag és politikailag is kikezdhető.

Rózsa Edit röviden összefoglalta az elmúlt négy évben végzett munkáját, kifejtette, hogy kormányzati pozícióból bizonyára még többet tehetne a választópolgárok érdekében.

„Nyerek, mert előfizető vagyok!"

ELŐFIZETŐI KLUBKÁRTYA-JÁTÉKUNK ELSŐ NYERTESE:

KÁRTYATULAJDONOS: Kiss Lajosné

CÍM: Hódmezővásárhely, Makai u. 39.

KÁRTYASZÁM: 11 161

NYEREMÉNYE EGY MOULINEX CHARLOTTE HV3 ELEKTROMOS HÚSDARÁLÓ!

A gép percenként 1 kg húst darál le. Hozzátartozik zöldségreszelő, citromprés, tésztaformázó előtét, kolbásztöltő és húspogácsaformázó. Teljesítménye 150 W.

A nyereményt átveheti szerkesztőségükben, Nagy Katalin titkárnőnél: hétköznap 9-15 óráig, Hódmezővásárhely, Andrássy út 3. I. emelet. Tel.: 341-905.

ÍME, AZOK AZ ÜZLETEK, AMELYEK ÖNNEK ÉS CSALÁDTAGJAINAK MERT ELŐFIZETŐINK, MINDEN VÁSÁRLÁSKOR KEDVEZMÉNYT BIZTOSÍTANAK:

„Nyerek, mert előfizető vagyok!" Délvilág Csongrád megyei Hírlap VÁSÁRHELYEN A LAP! ELŐFIZETŐI KLUBKÁRTYA DM „A nekem kamatozó előfizetés!"

üzlet neve:	Kedvezmény mértéke:
Nagyáruház: **Hód Áruház** (Andrássy út 8-10.)	5%
Cipő **Quick Shouh** (Andrássy u. 3.)	5%
Bútor **Möbel Ludwig Bútorbolt** Andrássy út 33.	5%
Játék–sport **Sárkány sport-játéküzlet** mindkét boltja. Szántó K. J. u. 4. Nagy I. u. 2.	5%
Illatszer **Üveg-, műanyag-, és illatszerbolt** (Szántó K. J. u. 1.) illatszerek és műanyag kerti bútorok vásárlása esetén	5%
Élelmiszer-háztartási cikkek **Kunság Füszért** (Károlyi út 40.) a nagyker áron történő vásárlásra jogosító füzet árából	10%
Kerékpár **HódRád-Schwin Csepel kerékpárüzlet és szerviz** (Bajcsy Zs. u. 37. és Andrássy út 12.) (az engedmény Mointen Bike kerékpárokra, kerékpáralkatrészekre, varrógépekre és szervizelésre vonatkozik)	5%
Számítástechnika **Delfin Computer** mindhárom üzlete: (Hóvirág u. 2., Andrássy út 4., Computer Shop és a szegedi Zárda u. 6. OKI Nyomtatószalon (Az engedmény a számítógépkellékek és kiegészítők árára vonatkozik)	5%
Virágboltok: **Nádor u. 44/A** (Popiánné)	10%
Nagy J. u. 43. (Görbéné)	10%
Oldalkosár u. 14/G (Gála virágbolt) cserepes virágból	10%
szálas virágokból és egyéb kellékekből	5%
Étterem: **Phonix Étterem** (a városháza alatt) 1000 Ft feletti fogyasztás esetén	5%

KEDVES KLUBTAGJAINK, KÁRTYATULAJDONOSOK !

Felhívjuk figyelmüket, hogy az engedmények csak abban az esetben érvényesek, ha vásárláskor a kártyát a pénztárnál felmutatják. Kérjük, hogy a pénztárosokkal előre közöljék, hogy Önök klubkártyával vásárolnak.

Jó vásárlást, eredményes takarékoskodást kívánunk!

A fenti, szenzációs lista folyamatosan kiegészül. Pár napon belül több ABC és a Delta Kereskedelmi Vállalat több üzletével csatlakozik rendszerünkhöz.

Rubletzky Géza

Csongrád m. Hírl

a Hírlap híre

A paraszt nem polgár?

A vidék polgárosodási folyamata ez idáig mindig megakadt, és még most sem egyenrangú állampolgár a paraszt és a városi ember. Holott a mezőgazdaság fejlesztése a parasztság polgárosodása nélkül nem mehet végbe – mondta Buzássy Lajos, az Agrárszövetség pártigazgatója nemrég egy vásárhelyi fórumon.

Ez a megállapítás minden bizonnyal a városi és a falusi ember életformájára vonatkozott. A „polgárosodás folyamata" nyilván nem gyorsítható. Másrészt érdekes jelenség, hogy a városi emberek egy része – a kárpótlási jegyek révén – földhöz jutott. Lehet, hogy néhány év múlva őket lehet polgárosodott gazdálkodóknak nevezni? A városi és a falusi ember között jelenleg meglévő „különbséget" egyébként nagyon pontosan fejezte ki egy vásárhelyi iskolaigazgató, Mádl Ferenc művelődésügyi miniszter ittjártakor. Az igazgató úr szerint a nyolcvanéves városi asszonyt idős hölgynek, a falusit azonban még mindig „öregasszonynak" nevezi a környezete.

Mindössze fél év telt el a Konzervatív Párt (Gazdák és Polgárok Szövetsége) megalakulása óta. E rövid idő alatt azonban nem tétlenkedett a párt vezetősége és tagsága, ellenkezőleg: igen hatékony munkát végzett, amit ékesen bizonyít a választási kampány során elért eredményük. *Dr. Csizmadia László,* a párt országos elnöke tegnapi szegedi sajtótájékoztatóján elmondta, hogy 4 területi listát állítanak, 8 megyében összesen 13 jelöltjük van. Hozzátette azt is, hogy néhányan több, mint 700 ajánló szelvényt gyűjtöttek össze és kis híján országos listát tudott állítani a Konzervatív Párt. Külön örömmel közölte, hogy Csongrád megyében a 2. és a 3. választókörzetben is van jelöltjük *dr. Magyarossy József* és *dr. Pászti Ágnes* (a párt országos alelnöke) személyében.

A jelölteket arról kérdeztük, hogy milyen eséllyel indulnak a május 8-i választáson? Dr. Pászti Ágnes annak a véleményének adott hangot, hogy jó esélyekkel pályázik a T. Házba, mert ismeri a többi jelöltet, valamint programjaikat is, amelyek szinte kivétel nélkül a gazdaság fellendítését tűzik ki célul, s ez így magában nem elegendő. Szerinte olyanoknak lehet és kell vállalniuk a képviselőséget, akik tele vannak energiával, készek a hatalmas megterhelést igénylő munkára, s erre a legmegfelelőbb a középkorosztály, amely túl van az indulatos megnyilvánulások periódusán, higgadtan politizál, komoly, megfontolt programokkal. S ez jellemző a Konzervatív Párt tagjaira. Dr. Magyarossy József elmondta, hogy a jelölést simán vette, s úgy hiszi, hogy ebből adódóan az ő esélyei sem kisebbek, mint a többi jelölté. Hozzátette, hogy a választópolgároknak bizonyos mértékben elegük van a politikából, ez így igaz, de az is, hogy új arcokat keresnek, új embereket akarnak látni és ezért fel kell rázni a polgárokat ebből a letargiából, hogy minél többen menjenek el szavazni.

K. F.

Bizakodás és derülátás a választások előtt: dr. Pászti Ágnes, dr. Csizmadia László és dr. Magyarossy József. (Fotó: Schmidt Andrea)

Fél év után – siker

Bemutatkozott a Konzervatív Párt

● *Szeretetszolgálat – elesetteknek*

A vásárhelyi Csúri Mihály alapítványa

(Folytatás az 1. oldalról.)

Amint a kuratórium elnöke, Csorba László elmondta: az alapítvány, céljai elérése érdekében, együttműködik a római katolikus egyházzal, a Népjóléti Minisztériummal, a Máltai Szeretetszolgálattal, a Magyar Vöröskereszttel, a For Life Alapítvánnyal, igyekszik kapcsolatot tartani a hasonló hazai és külföldi alapítványokkal, azonos célú intézményekkel, szervezetekkel, valamint a helyi önkormányzatokkal.

A Gyulai Endre megyés püspök áldásával működő alaípítvány központja a rókusi plébánia, de a város többi templomával is tartják a kapcsolatot. Már eddig is számos segítőkész ember – köztük nem egy ápolásban, szociális munkában járatos nyugdíjas – vállalkozott arra, hogy magatehetetlen társaival megossza élelmét, némi figyelmet, időt és energiát szenteljen a rászorulókra. A takarítással, a fertőtlenítéssel, a fürdetéssel, mosással számos elhagyatott városlakó számára teremtettek emberibb körülményeket. „Mi nem undorodunk semmiféle munkától, ha valamelyik testvérünk megmentéséről van szó. Teréz anya is lent, ha kellett, a sárban tevékenykedett, nem a Nobel díjnál kezdte..." – mondta a kuratóriumi elnök. Még hozzátette: ő maga is anyagi szolgáltatás nélkül szolgálja a rászorulókat, vállal minden piszkos munkát, kitakarít, tisztába teszi a beteget, ha kell. Tiszteletdíját ugyanis fölajánlotta távolabbi, nagy céljuk megvalósítása érdekében. Szeretnék, ha (OTP 289 - 98008 -38908 - 2 számlaszámú) számlájukon összegyűlne annyi pénz, hogy saját tulajdonú épületet vásárolhassanak, amelyben biztosíthatnák az elhagyott, magatehetelen emberek nap közbeni vagy bentlakásos gondozását.

Ch. Á.

Dr. Csizmadia László: Kiváló jelöltjeink vannak

A Konzervatív Párt (Gazdák és Polgárok Szövetsége) elnöke tegnap Csongrád megyébe látogatott. Találkozott az itteni tagsággal és az immár hivatalosan is bejegyzett két szegedi képviselőjelölttel, majd részt vett a Városházán a 3. választókerület jelöltjeinek a VTV által élő adásban közvetített bemutatkozásán. Ezt az alkalmat kihasználva kértünk tőle exkluzív interjút lapunk számára.

● ***Elnök úr, ön igen elégedetten nyilatkozott pártja eddigi eredményeiről. Egyéni választókerületekben 13 jelöltet állítottak. Ön szerint, hányan jutnak be a T. Házba?***

– Nagyon szeretnénk, ha legalább 3-4 jelöltünk bejutna a Parlamentbe. Azt hiszem, ez meg is valósul.

● ***Mire alapozza derűlátását?***

Dr. Csizmadia László: '98-ban jön el a mi időnk... (Fotó: Schmidt Andrea)

– Minden jelöltünk jól felkészült, komoly emberek, s eddig életük folyamán is sikeresek voltak, élen jártak.

● ***Voltaképpen egy „fiatal", alig fél évvel ezelőtt alakult párt számára ez az eredmény szép sikernek könyvelhető el...***

– Lehetett volna jobb is, hiszen egy hajszálon múlott, hogy nem állítottunk országos listát... Én azt hiszem, hogy mi igazán a '98-as választásokra akarunk építkezni.

● ***Miért?***

– Mert hiányzik egy hiteles konzervatív párt a politikai palettáról. Ezért mi úgy készülünk, hogy egy számunkra nemkívánatos jobboldali vereség esetén, mi tudjuk feltétlenül újraszervezni a jobboldalt, s ebben számítunk egy lágyabb MIÉP-re, amennyiben erre számíthatunk, másrészt viszont úgy gondoljuk, hogy a jobboldali pártokban csalódottak – most már világosan látjuk – hozzánk fognak csatlakozni.

● ***Mostanság sokat beszélünk a társadalom válságáról, elsősorban az erkölcsi válságról. Az önök pártjának mi az álláspontja ezzel kapcsolatban?***

– Rendkívül fontosnak tartjuk a közerkölcsnek a jogszabályoknál erősebb kialakulását, megteremtését, hiszen a történelem bebizonyította, hogy erre szükség van, maga a párt pedig úgy építkezik, hogy a párt vezetői és szimpatizánsai olyan magatartási normákat fogadjanak el és viselkedési formákkal jelenjenek meg a nemzet előtt, ami erőt mutat, ami tiszteletre méltó, ami követendő, mert azt hisszük, hogy a legtöbb pártból éppen ez hiányzik...

Kisimre Ferenc

● *Alkotmánybírósági határozatok,*

Taxik korlátlanul, ügyvédek korlátozva

A taxik számának korlátozásával, az ügyvédi kamarai tagsággal és a tartásdíj fizetésére kötelezéssel kapcsolatos jogszabályok alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára benyújtott indítványok tárgyában hirdetett határozatokat az Alkotmánybíróság nyilvános teljes ülésén, kedden. Az ülésen jelen volt: dr. Solt Pál, a Legfelsőbb Bíróság elnöke és az igazságügy-miniszter képviseletében dr. Isépy Tamás politikai államtitkár. Az Alkotmánybíróság határozatait dr. Sólyom László, a testület elnöke ismertette.

E szerint alkotmányellenes a közúti közlekedésről szóló törvény rendelkezése, amely szerint az önkormányzat rendelettel korlátozhatja a személytaxik számát – állapította meg az Alkotmánybíróság az egyik határozatában. Az alkotmányellenes rendelkezést a testület – a határozat Magyar Közlöny-beli közzétételének napjával – megsemmisíti. A határozat indokolása rámutat: alkotmányos követelmény, hogy az állam ne tegye lehetetlenné a vállalkozóvá válást. Az egyes foglalkozásokra tárgyi ismérvek alapján megállapított zárt létszám viszont éppen ezt teszi. Ha a létszám betelt, akkor minden személyi tulajdonságtól és képességtől függetlenül lehetetlen az adott foglalkozás választása. Az ipar jellege és a fogyasztók védelme indokolja a taxizás alanyi és a foglalkozás gyakorlását érintő feltételeinek szabályozását: a kaució letételét, a külön vizsgát, illetve a taxik fokozott műszaki ellenőrzését. A taxik számának korlátozása azonban alkotmányellenes. Az Alkotmánybíróság szerint a taxipiac anomáliáit nem a foglalkozás megválasztásához való jog korlátozásával kell orvosolni, hanem más igazgatási intézkedésekkel. A határozat szerint alkotmányellenes az is, hogy a létszámkorlátozásra felhatalmazó törvény nem mondja meg, milyen szempontok alapján élhetnek ezzel a joggal az önkormányzatok.

A másik határozat szerint alkotmányos az a rendelkezés, hogy csak az folytathat ügyvédi tevékenységet, aki tagja az ügyvédi kamarának. A határozat indokolása hangsúlyozza: a kamara köztestület, s törvény alkotmányosan előírhatja, hogy meghatározott szakmai tevékenység csak a köztestület tagjaként folytatható. Az ügyvédi tevékenység jellege indokolja külön foglalkozási szabályok törvényi megfogalmazását. A kamarai felvétel feltételei azonban elvileg mindenki által teljesíthetőek, a kamarába kerülésnek nincsenek tárgyi korlátai, nem limitálják például az ügyvédek létszámát.

Harmadik kihirdetett határozatában az Alkotmánybíróság elutasította azt az indítványt, amely kifogásolta, hogy a tartásdíj fizetésére kötelezett személy munkáltatóját a bíróság akkor is felszólítja a megállapított összeg levonására, ha az illető ennek a kötelezettségének magától is eleget tenne. A határozat szerint ez az eljárás azért alkotmányos, mert az érintett szülő személyiségi jogait a gyermek érdekében korlátozzák. A levonás elrendelése a tartásdíj fizetésének biztosítását szolgálja, mivel a késedelem a tartásra jogosult érdekeit veszélyeztetheti. A határozathoz négy alkotmánybíró különvéleményt fűzött. E szerint a munkáltatóhoz szükségtelenül eljuttatott letiltás sérti a kötelezett személyiségi jogait. A közvetlen bírósági felhívás kizárja, hogy a kötelezett a tartásdíj megfizetését önként teljesítse. Vagyis olyan esetben rendelnek el kényszerintézkedést, amikor arra az illető magatartásával nem adott okot.

Az Alkotmánybíróság a kihirdetett határozatokat a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Egy akna – három halott

Három személy életét vesztette, egy megsebesült, amikor tegnap felrobbant egy akna Szlavóniában. A két rendőr és egy orvos az aknák felszedésében segédkezett.

A horvát hadsereg műszaki egysége egy aknamezőt igyekezett megtisztítani Pakrac város közelében, Zágrábtól 100 kilométerre keletre. A területen szerb és horvát egységek vívtak harcot egymással 1991-ben. Szakértők szerint több ezer akna hever a földben.

a Torony alól

Könyvárusításra sem adnak új engedélyt

Sokan még mindig nem ismerik azt a két IKM-rendeletet, amely a közterületen való árusítás szabályait módosította ez év február elsejétől – tájékoztatta lapunkat az önkormányzat ügyfélszolgálati irodája. E két szabály szerint csupán 13-féle kereskedelmi tevékenység gyakorolható a közterületeken, ennek értelmében 13-féle termék árusítható. Egészen pontosan: napilap, levelezőlap, virág, léggömb, zöldség-gyümölcs, pattogatott és főtt kukorica, sült gesztenye, sült tök, pirított tökmag -napraforgó, vatta- és egyéb cukor, jégkrém-fagylalt, totólottó és óvszer árusítására kérhetnek és kaphatnak engedélyt a közterületen kereskedők. Csak a könyvárusokra vonatkozik az a kitétel, mely szerint, ha a közterülethasználati engedélyt még a rendelet megjelenése előtt adták ki a könyvesnek, akkor árulhat tovább. Új engedélyt azonban erre nem fog kiadni a hivatal.

RUBÓCZKY JUDIT • Született: 1956. Eger • Iskolái: 1970–74. Gárdonyi Géza Gimnázium, Eger. 1974–79. BME Építőmérnöki Kar. 1981–83. Vasbetonépítési Szakmérnök, BME • Munkahelyei: 1979–80. HTÉV Eger, 1980. Agrober, 1980–89. EGERTERV, 1989-től ÉSZAKTERV, ATELIER-AGRIA, Eger • Fontosabb munkái: Hatvan, Grassalkovich-kastély – nyugati szárny 1985 (Mózes Lászlóval), főépület (Styaszny Sándorral) 1987. Szügy, általános iskola (Mózes Lászlóval) 1986. Eger, Kossuth L. u. 5. – utcai szárny 1987. Eger, volt vármegyei börtön rekonstrukció 1989 (Németh Ferenccel) • Lakcím: 3300 Eger, Napsugár u. 22. • Telefon: 36/15-248

Egri Építész Kör. Kiáll.
B. 1991

SZKÁROSI ENDRE

KA

MŰV

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 SEP 16

KÖZNEVELÉS

Ruboczky István

1021. RUBÓCZKY ISTVÁN

6. Az a tanu[illegible]
akar érdemjegyén, külön felkészülés után a tanár és az osztály előtt ismét felelhet („vizsgázhat").

SZABÓ LÁSZLÓ

Rubovics Márk (Pest, 1867. okt. 15. — Bp., 1947. okt. 28.): festő. Székely Bertalannál és Lotz Károlynál tanult, utána Bécsbe, Münchenbe, Berlinbe és Párizsba ment tanulmányutra. 1889-től állitott ki a Mücsarnokban naturalista felfogásu kisméretü életképeket, tájképeket, csendéleteket. 1891-ben Bihari Sándorral és Karlovszky Bertalannal festőisk.-t alapitott. Részt vett a Nemzeti Szalon megalapitásában, s két évtizeden át mütáros. 1912-ben, 1921-ben és 1929-ben rendezett kiállitást a Nemzeti Szalonban.

~~Horváth Béla~~ K

Rubletzky Géza

Thomas Antal

Erzsébet Királyné szobor pályázat 1916.

III. díj. 2000 K. a szobrászati részért.

Repr.

Magyar Iparművészet

1916. 248. l.

3 P

mincs céd.

A Nemzeti Szinh

évf. melléklete.

A pesti nemzeti

zatrajz. Ny. R & R. Bécsben. /

A Megyeház Pest

769/350.

Ansicht der K.K

szárnya/. Szinezett kőnyomat.

Wien. Főv.Muz.ltsz. 3194. -

Prachtgebäude

Plán der königl: Freystadt Pe

Mirczibány'sche Gebäude in de

Rubletzky Géza MDK

Gyermekfej, repr.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

Rubletzky Géza MDK

Intimitás, szobor

Mosolygó

Fiuakt

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Rubletzky Géza MDK

Sándor, Pannika, plakett

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

Rubletzky Géza MDK

Az élet, szobor

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Rubletzky Géza MDK

Madonna, szobor

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Rubletzky Géza MDK

Idill, szobor

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Rubletzky Géza

MDK

Dr. Endrey Gyula képmása, zobormü

Mücsarnok 1909. tavaszi kiáll.

RUBLETZKY GÉZA

Dr.Berzeviczy Gizella /plakett/ Bronz 32x25 cm
Kiss Lajos Kossuth-dijas. " " 32x25 "

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

Rubletzky Géza MDK

Anyai csók, szobor

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Rubletzky Géza MDK

Tavasz, bronz

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Rubletzky Géza

MDK

Fränkl Lulu, bronz

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Rubletzky Géza MDK

Szendergés, karrarai márvány

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Rubletzki Géza
festő-

M.D.K.

Az első vásárhelyi festők közé
tartozott.

Erdei Ferenc akadémikus magnyitó beszéde: A vásár
helyi tárlat

Művészet, 1964. szeptember - 42 lap

MDK

Rubletzky Géza

a/ Sándor, b/ Pannika. Plakett.

KMT 1916.tav.kiáll. 33.lap

MDK

Rubletzky Géza

Leánykaakt. Szobormű.
Gyermekfej. "

KMT 1916. tav.kiáll. 35.lap

MDK

Rubletzky Géza

Anya és gyermeke

Elmerülve

Anya ölében

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 34.l.

MDK

Rubletzky Géza

Rügyfakadás, márvány

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 34.l.

Rubletzky Géza
szobrász

MDK

Lyka Károly (repro)

Pogány Ö. Gábor: Lyka Károly példája
Művészet, 1964. január — 3 lap

Rubletzky Géza MDK

Első lépés, bronz

Gyermekfej, bronz

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Fénykép

Magyar Foto: J.Á. 1101/7 Hegedűsné

Rubletzky Géza: Jánoska unokám

Bronz

1957. XI.

Neg. van

Rubletzky Géza MDK

Tsch.M.né képmása, szobor

Mücsarnok 1915. Tavaszi tárlat

Wiedersehen bei Ihrem nächsten Besuch!

Ihre [illegible]

MDK

Rubletzky Géza MDK

Herma fej, szobor

Műcsarnok 1915. Tavaszi tárlat.

Rubletzky Géza MDK

Az anya, szobor

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Rubletzky Géza MDK

Szoptató anya, bronz

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Rubletzky Géza

MIK

Anya gyermekkel, szobor

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Rubletzky Géza

MDK

Anya gyermekével, repr.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Rubletzky Géza

Az élet

A tavaszi tárlat eredménye. Müvészet 1914.
282.1.

Rubletzky Géza

A század elején Hódmezővásárhelyen valóságos kis művészeti centrum létesült, két-három szobrász (Kallós Ede, Pásztor János, Rubletzky Géza), Kiss Lajos etnográfus és Tornyai János, Rudnay Gyula, Endre Béla festők alkották ennek a művészcsoportnak a magját.

Somoshegyi Anna: Endre Béla

Látóhatár 1970/7-8 766.old.

Rubleczky Géza

1881. julius 1-én született Budapesten. Az Iparművészeti Iskolán kezdte tanulmányait, majd Firenzében fejezte be. Önálló kiállitásaai: Firenze, 1912. , Arad, Nagyvárad, Kolozsvár, Bukareszt.

Romváry Ferenc: II. Országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1969

Számos müvét őrzik a bukareszti, kolozsvári , aradi, nagyváradi , temesvári muzeumok, a Nemzeti Galéria, a Hadtörténeti muzeum és a Modern Magyar Képtár.

Romváry Ferenc : II. Országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1969.

Rubleczky Géza

Tanulmányuton járt Olasz-, Francia-, Németország-ban és Angliában. Müvei: Olvasó nő, bronz 33 cm. Jánoska, 1956. bronzplakett 12 x 10,5 cm, Lyka Károly 1955. bronzplakett 14x 1o cm.

Romváry Ferenc: II. Országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1969

MDK

Rubletzky Géza

Anyai csók. Szobormű.

Képzőm.Tars. 1913/14.téli kiáll.kat.51.lap

MDK

Rubletzky Géza

Szoptató anya. Szobormű.

Képzőm. Társ. 1912/13. téli kiall. 56.l.

MDK

Rubletzky Géza

Az Erzsébet királyné emlékszobor pályázaton a 4ooo koronával jutalmazott harmadik csoportban 2ooo K-t nyert Horváth Bélával készitett müvével.

Müvészet,1916, 8o l.

Kubletzky Géza szobrász M.D.K.

Hódmezővásárhelyen dolgozó szobrász

D. Szemző Piroska: Tornyai János és Lippich Elek

57.1.

A Művészettörténeti Dokumentációs Központ Közleményei

Bp. 1962. I.

MDK

Rubletzky Géza

Intimitás, c. szobormüve. Repr. (A Mücsarnok téli kiállitásából.)

Müvészet, 1915. 447.1.

Rubletzky Géza.

1942-ben a Tamás Galériában kiállitották müveit.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Rubletzky Géza

Gyermekfej, repr.

KMT 1916. tav. kiáll.

MD K

Rubletzky Géza, szobrászm.

A Műcsarnok még mindig hadikórház, így a kiállítást a Szépm.Muz. előcsarnokában és három teremben rendezték. A belépőben vannak a grafikai művek is.

R.G. egy sor plakettel szerepel.

A téli kiállítás. - Szépm.Muzeum.
1917-18. téli kiáll.
Művészet. 1917. 40.l.

MDK

Rubletzky Géza, szobrász

Az Ernst Múzeumban márc. 24-én nyílik meg kiállítása.

← : Hír

6.

EST/ HIRLAP Bp., 1967, márc. 23.

Rubletzky Géza

MDK

Pihenő, márvány

Miosarnok 1925-26 Akt-kiállitás

MDK

Rubletzky Géza, szobrászm.

Sándor. /Kisfiu fej./ Domborm ü.
Repr. 2e.l.

Müvészet.1916. 2e.l.

Rubletzky Géza MDK

Tavasz, bronz

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Rubletzky Géza

A nagytatarét kupolájának tetejére
rémlett Merkur nobrot (1907 jun.)
Kisfaludi Strobl-lal együtt
vállalt munka eredménye, melyet
díjat ne kapjatok meg a megren-
delő galiciai vállalkozótól, sip
a tatarektól azonban ezt megkapni.

Kisslaj, Vasárhely
művészlet, Dp. 1957

192 l.

Rubletzky

A Reggeli Ujság tudatja 1907 máj 22-én, L. R. G. vállal kutmedencét, sörökutat, siremléket. Több mintát állított Zi a Konstantin lemetszerési int. Zirakatába. Pesten vinont a Dózsa-sobor tervén dolgozik a bérés csabai parsant rongressusra. Majus 2 repén csabán Áchim András vendég. 2-3 hét alatt mintástamag Dózsa Gy-t. Az 1-sö világháboru utáni ellenforrad. idegen ömatőlés.

Kiss Lajos, Vásárhely
művészélet, Dp. 1957

Rubletzky Géza szobrász

Kiállítása nyílt az Ernst

Mukeum Gaz

Nagyvaros 1967 III. 26 10 old.

Rubletz Ty Djéza

1907-ben dinitési munkálatokat végzett Koncz Pál és Koncz Péter építőmesterednél. Koncz Péter két kis fiáról zénitett platettet. – Dr. Weisz Adolf orosz udvarába kutnobrot mintázott, mefhez az orosz kisfiú volt a modell.

Kiss Lajos, Vásárhely művészélet
Mp. 1957

Rubletzky

1911-ben a Mücsarnok tavaszi kiállítás „Anya és gyermeke", továbbá a „Rügyfakadás" répével Kömöly feltűnést keltett. „Anya és gyermeke" c. művet a magyarkás nagyon megvelle egy ormágos nevű műpártoló. Egy májnás asszonyfedig megrendelte kis gyermeke pótrépál a „Rügyfakadás" minléjára.

Kiss Lajos, Vásárhely művésztel

Bp. 1957

149.

Rubletzky

Arad város kulturpalotát épít, amelyet onlopcsarnoka igen tetszetéges szobrcsoportoratot tap. A munkára pályázott R. is, azonban Arad városa ezt más ill szobrán ajánlatát fogadta el. Az ügy fellebbés révén a belügyminiszter került, aki ~~[illegible]~~ a vár a hatásoratát megsemisítette és R-nek adta át a szobrán munkát vállalatát. 1911/ebr 18

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészélet Bp 1957

244

Rubletzky

1912 okt beküldött műveiből
a nemzetközi mův. kiáll.-ra Firenzé-
be. „Szoptató anyát ábrázoló bronzszob-
rát 800 kor. megvetés az olasz műcsar-
nok számára. Sikerei felbuzdítottak, h.
Olaszországban utazzon. Előtte kiállí-
tást rendezett Vásárhelyen. Intim kiállítást
rendezett a műbarátok ~~megtekintésére~~.
számára a lakásán Kállai u. 35 sz.
okt 17 - 23 - ig.

Kiss Lajos, Vásárhely művészélet
13 p. 1957.

Rubletzky

1911 szept 11-én nyílt a Nemz. Szalon
tárlata, amelyre több szobrot küldött
fel Pestre. Nagy figyelmet keltett és az orosz
Trubeckoj Paul művei hasonlítottat.
Kiemeltét „Anya és szerzete" c. szobrát.

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészélet
Bp 1957

246.

Rubletzky

1912 okt 17-23-ig kiállítást rendezett lehetőséget; az alkalomból nagyobb cikket jelentetnek a hefi lapokban Endre Béla, Simonyi Zsigmond és dr Gonda J. tollából.

Megvásároltát a „Szoptató anya" másodpéldányát, az „Anya csókjá"-t és Szeremetfej c. szobrait

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészélet, Bp. 1957.

Rubletzky Géza

800 Kor. öntöndíjat kapott a Kultuszminisztériumtól 1911 jul. 25-én tanulmányai jelentésére.

Az A Jövendő 1911 aug. sz. címképét R. G. rajzolta.

Kiss Lajos, Vásárhely mövészét 3p. 1957

Rubletzky Géza

1911-ben az volt a terve, h. hosszat épitett Vásárhelyen, az Újvárosban, ugyanúgy mint Tornyai

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészélet
Bp 1957

245

Rubletzky Géza

Tornyaival együtt ~~kiállitást ren~~
önálló kiállítása nyílt Aradon.
1910 Karácsonyán. Kiállítások sikerteles
volt, habár anyagilag jó eredménnyel zárult.
A hirlapirós cser kép vagy pénz ellenei-
ben ~~tro~~ letter volna hajlandó is ni rólas
a főispán, polgármester pedig nem fogadta őrét.

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészélet
Bp 1957

242

Rubletzky géza

1909 jan.-ban megnősült. Endre Bélával egy hárban, a Petőfi-u-ban kapott lakást. Egy ártán pozzon ~~jóban~~ jó barátok lettek R. és E. B. Később R. kibérelt egy bolthelyiséget műteremnek. Endre B. nagyon sokat erősítette, irányította a Zerdő R-t.
R. 1909-ben Zénilette feleségé életnagyságú portréját a „Szent fájdalom" (Anyaság) c. mázvány-szobrát, amely a téli tárlaton nagy sikert aratott.
E mű Temesvárra került.

Kiss Lajos: Vásárhely művészélet
Bp. 1957

225

Rubletzky Géza

1909-ben Firenzébe utazott.

Kiss Lajos, Vásárhely művészélet
Bp 1957

~~1909~~

~~Rublétzky Géza firenzébe u~~

Rublétzky géza

A Reggeli Ujság jan 3-i (1909) sz. Zörli, h. R. G., a Konstantin Testvéret temetkezési intézete ránére 2 sírembéret kérét műmárvány bél.

Kiss Lajos, Vásárhely művészélet
pp. 1957

225

Rubletzky Géza

1910-ben cikk jelent meg róla A Jövendő 2 sz.-ban Styx (dr Gouda József) tokából: Bpesten szül 1881-ben, ott végezte az iparm. isk-t. Művészi hajlamai korán ébredtek fel, fiatalon Firenzébe ment, hol a Scuola libera del nudóban műv. tanulm.-ok foftalott. Bejárta egész Itáliát. Visszatérve Róma és ligeti műtermeiben foglalatos kodott és még végülis Hódmezővásárhelyen kötöttek!

Kiss Lajos, Vásárhelyi művész élet Bp. 1957

Rubletzky Géza

1910-ben a Jövendő 2 számában ci N
jelent meg róla: Hódmezővásárhelyen
letelepedve sáremlékeket terves a kons-
tantin temetkezési vall. részére.
Megnősül - és első nagy sikerét pleséjéről
alkotott „Anyaséji" műve hozta, mután
rövekezett a Sport, a Vivás, a Fájdalom,
Dózsa György, Anya csókja stb.

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészélet
Tp 1957

Rubletzky Géza

Endre Béla révén ismerkedett meg Tornyaival. T. megkedvelte R.-t és felajánlotta neki a kassárnyában levő műtermet, amelyet eddig Pásztor használt (aki más 1910-ben Pestre költözött. Itt minlásle R. az Anyacsók, Első lépés, Leányka a kútnál c. nobrait. Ez alkotásait felküldte Pestre a Műcsarnok tárlatása, hol sikert aratott és anyagilag is szép eredménye volt. R.-re nagyon hatott Tornyai életszemlélete és festői meghálásai. R. is kijárogatott pantellerni a tanyára.

Rubletzky Géza MIK

Fränkl Lulu, bronz

Micsarnok 1919-2o téli kiállitás

M.N.K.

Rubletzky Géza szobrász

Művével gyarapodott a Galéria állománya.

Anya gyermekével

Csongeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1957-58-as évben 198.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

Rubletzky Géza MDK

Vas Sándor zongoramüvész, bronzplakett

Mücsarnok 1917-18 téli tárlat

Rubletzky Géza MDK

Kis fiam, bronz

Mücsarnok 1917-18 téli tárlat

Rubletzky Géza MDK

Egy magyar anya, bronz

Mücsarnok 1917 tavaszi kiállitás

Rubletzky Géza MDK

Szendergés, karrarai márvány

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Rubletzky Géza

Dr. Endrey Gyula

Műcsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 34.l.

Rubletzky Géza szobrász M.D.K.

A hómezővásárhelyi müvésztelepn dolgozik

Kiss Lajos siremléke,

Leányportré

Akácz László: Nyár a müvésztelepen

Csongrádmegyei H irlap 1965. ju. 23.

M. D. U.

RUBLETZKY Géza szobrász

szül. 1881 —

1373. Anya gyermekével (1910)
Ltsz.: 58.7 l-M.

1374. „Kisleány" Ltsz.: 56.549-M.

A M. N. Galéria ábrajegyzéke T./b. rész
Bp. 1959. 122. l.

MŐ.K.

Rubletzky Géza, szobrász

Anya gyermekével c. művét említi

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1957-58-as években,

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei,

1960. II. sz. 120. old.

M. D. K.

RUBLETZKY Géza szobrász

Plakettek

a. m. Felszabadulási kiállítás a II. kerületben

Magyar Nemzet 1961. ápr. 19. 4. l.

MDK

Rubletzky Géza,szobrász

1.	Anyai szeretet.		Bronz.
11o.	Elindulának.	8.1.	"
544.	Első lépés.	21.1.	"

Bp.Mücs.- "A Magyar Müv.-ért." képzőm.kiáll. 1942. jun.6.-22. Kat. 5.1.
es 8.,21.1.

Rubletzky Géza
Fränkl Lulu, Arckép, bronz

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 13 l.

hó 9-én.

s U r a m !

rozius hó 24-én 205 számu nagybecsü
tál értesiteni, hogy Somlyóvára pusz-
igyében a várrom megvizsgálása iránt

n gr. Erdődy Sándor jogtanácsosi és
ordulván, az ő részükről mint a vár

Rubletzky Géza
Szendergés, karrarai márvány

Téli Tárlat. Műcsarnok, 1919-2o. 13 l.

sszeggel a f.é. február hó 29-én kelt
egyenlitést nyert. Elkerülte azonban
s figyelmüket, hogy a korábbi f.é. ja-
lt számla

P 30.12

nyert kiegyenlitést, miért is kérem,
et is részünkre kiutalni sziveskedjenek,
ántartásból törölhessük.

sra vonatkozó szives intézkedésüket,
or készséggel rendelkezésükre,

kiváló tisztelettel

TURCSÁNY ANTAL K.F.T.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
KIFIZETENDŐ.
elnök

Rubletzky Géza
Tavasz, bronz

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-2o. 8 l.

veszi a világ büneit" azzal a bővitéssel,
s" könyörgést is hozzáfüzte,pedig ezt csak
iseszövegbe. A következő próféta Ezechiel,
itve közli:Ime én fölnyitom sirjaitokat és
echiel 37,12/ a mondat második része le-
ése. A harmadik alakot ~~már~~ Széless sem tud-
eztetésre jut, hogy Jeremiás próféta le-

folytatva a sort Szent Adalbert nevével
elolvasta, de feliratát már nem. Szent
égegyszer szerepel a timpanonban is. Itt
zentje, fent pedig az egész magyarság vé-
angelista Szent János követi őt, akinek
zli Széless és Mathes. Saját evangeliumá-
megszólitás /Fiacskáim/ majd az Apokalip-
sz /Apoc. 3,8 és 19,7/ "Fiacskáim,- hirde-
tót adtam elétek, jöjjetek és gyüljetek egy
többi kifejezés-a coenam magnam Deiś a bre-
származik és a végitéletre utal. Harmadik
ta első leveléből van véve/I.Péter 4,7,il-
atok imádságokban,mert a ti ellenségetek
örüljár, keresvén akit elnyeljen" Czobor
ditás görögös, Radó Polikárp szives köz-
leten mindig igy röviditettek /!!!/

Rubletzky Géza

Kiss Lajos, Kossuth dijas plakett
bronz

dr.Berzeviczy Gizella plakett, bronz

III.M.Képzőművészeti Kiállitás 1952.dec. 1953.
március katalogusa, 19 lap

Rubletzky Géza
szobrász MDK

1909 jan-ban nősült.
Szent Fájdalaom" /LA nyaság/ 1909.

Kiss Lajos : Vás.müv. 225.o.

Rubletzky Géza
szobrász MDK

Dózsa -szobor. az 1907 évi békéscsabai parasztkongresszusra.
Endrey Béla diák vivo szobra. /1907/
Koncz Péter épitőmester fiainak plakettje.
Kutszobor /Dr Weisz Ádolf udvarában/.
dr. Genersich Antalné mellszobra /1907 szept./
dr. Endrey Gyula mellszobra /1907. szeptl/

Kiss L.:Vás.müv. 193.o.

Rubletzky Géza

szobrász MDK

1906-ban Kisfaludi S tró bl Zsigmonddal elvállalták a hmvásárhelyi nagytakarék szobrainak megmintázását. /Perük a vállalkozóval./
1907-ben hmvásárhelyi takarék oromzatának két figuráját készíti: Mezőgazdaságot ábrázoló férfi és Takarékosságot jelképező nő. azonkivül a lépcsőzet kariatidáit, a kupola tetején pedig a Merkur-szobrot.
Kiss L.: Vás.müv. 192.
A szegedi zsidó templom dekorativ szobrászati munkáit végezte az 1907-es restauráláskor. Itt ismerte meg Ambruzs Annuskát, akit ez évben el is jegyzett.
Hmvásárhelyen kutmedencét, szökőkutakat és siremlékeket vállal.
U.o. 193.o.

Rubletzky Géza

szobrász MDK

Reprodukciók: / Kiss L.: Vás.müv. végén képtáblák/:

63.kép: "Szoptató anya" 1912. Ismeretlen helyen.

64.kép: "A n y a c s ó k" 1910. Ismeretlen helyen.

Rubletzky Géza

szobrász MDK

1912 okt. ben a nemzetközi müvészeti kiállitáson szerepel. Megveszik a "Szoptató anya" c. szobrát az olasz mücsarnok számár.
Vásárhelyi Intim kiállitása.
A Mücsarnok téli kiállitásán is résztvesz.
Kiss L.: Vás.müv. 251.o.

Rubletzky Géza

szobrász MDK

Az aradi kulturház szoboresoportjának elkészitésére megbizást kap. /1911/

Kiss L.:Vás.müv. 244.o.

1911 tavaszi tárlaton a Mücsarnokban.
"Anya és gyermek"
"Rügyfakadás"

U.o. 245.o.

A kultuszminiszter 1911 jul. 25-én 800- kor. ösztöndijat utal ki száméra.

U.o. 246.o.

A Jövendő 1911 aug. számának cimlapját rajzolta. A Nemzeti Szalon kiállitására több szobrot küld fel.

U.o. 246.o.

Rubletzky Géza

szobrász MDK

1910-ben A Jövendő 2. száma megemlékezik róla.

"Anyaság"
"Start"
"Vivás"
" Fájdalom"
" Dózsa György"
" A nya csokja"

Kiss L.: Vás.müv. 232.o.

~~"Anyacsók"~~

"A n y a c s ó k "
"Első lépés"
"Leányka a kutnál".

U.o. 233.o.

1910. dec 22. Aradi kiállitása Tornyaival.

U.o. 242.o. a kiállitás sikertelensége U.o. 243.o.

MDK

Rubletzky Géza

Jánoska unokám, tanulmányfej, bronz

II. Képzőm. Kiáll. 1951. nov. 13 l.

MDK

Rubletzky Géza

Feleségem, bronz

Plakettek, bronz

Arckép kiáll. Ernst Múz. 1952. aug. 11 l.

Rubletzky Géza

MDK

egy művével szerepelt Párizsban
a Nemzetközi Éremkiállitáson.

Müterem 1958 I. évf. 3. sz. 46.

MDK

Rubletzky Géza

Mesélő anya, bronz
Lapdás fiu, "
Gyermek fej
Vas Sándor plaket
Gyermek fej, márv.

Aradi irók és művészek szabad társulásának karu-
csonyi kiáll. 1917. dec. 7 l.

MDK

Rubletzky Géza szobrász

Az Aradi Képző és Iparmüv. Társ. 1913.évi karácsonyi kiáll. Aradi Közlöny, 1913. dec.21. Aradi müvészek tárlata.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Rubletzky Géza

zobraz

1943. szept. Hámosy-
kép szalon Miskolcon

1 zobor

Ruttfelv

Rubletzky Géza

Koll. Kiáll. Tamás Galéria.

cród

Ujság. 1942. máj 5.

(e. a.: Molnár Róza festménjei, R. G. nobrai.)

c.

l., Medikum coll., Deákok háza,
a és Gellért collégium.
anf.
Utász karpaszományos isk.
c.
c.

ói igen nagy örömmel vennék, ha
k — amennyiben ezek iránt érdek-
elyikének látogatására engedélyt
i, hogy e tanfolyamokon a férfi
s igy, miután táncosok elegendő
résztvevő hölgyeknek tökéletes

leánya e tánctanfolyamok egyikét
naradok

kitünő tisztelettel

OSEH GYÖRGY
TÁNCINTÉZET
SZENT GELLÉRT SZÁLLÓ

A m. postatakarékpénztártól

BUDAPEST
48 V. 29. 12
54

16136

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest

IX. Hőgyes Endre u. 10.

Hivatalból
Díjátalányozva

Rubletzky Géza

u. 1023

vod

Arad és Vidéke

1913. dec. 25. (m. s.: Az aradi művész-kolónia.)

Rubletzky Géza

festőművész

Szabad Művészet

1952. 1. f. 48. l.

A m. kir. vallás- és közokta

ügyszám alatt a keb. számv.

deletének másolata:

1928/29. évi költségvetés.

Műemléki célokra. a./ 2.000

pengő = 25.167 pengő.- Bély

Utasitom a

127.690. számu csekkszámla

a./ C s á n

műemléki tárgyú festményének

Rubletzky Géza
nobrás

U. 881.

fenti mintérem kiállítása Aradon
1913. okt.

Az anyaság töltője.
München és Firenzében tanult

Aradi Közlöny

1913. okt. 25.
(r.e.: R. nobrai.)

képgyüjtemény gyarapitására 5.000 Pengő a könyvtár gyarapitására 4.000 Pengő, a könyvtár katalogizálására 2.000 pengő leltározásra 2.000 pengő, müemléki felmérésekre és felvételekre ~~3.000~~ 1.000 pengő forditandó.

Biró József: "A gernyészegi gró Teleki kastély"-ról szóló munkájának nyomdaköltségeihez való hozzájárulásra engedélyezett 500 pengő fedezeti okokbó csak január hó folyamán fog kiutaltatni

./.

F továbbá a müemléki felmérésekre és felvételekre előirányzott 2.000 P II. részlete

Körplasztika, Anya csókja, Rubleczky

Géza

Pásztortűz, 1923. IX. évf. I. r.

60-62. l.

Tövisi Géza: Művészeti kiállítások.

Rubleczky Géza szobrász

Uj Ember.1948. márc.28.lo.old.

Budai müvészek kiállitása.

Rubleczky Géza

Mosoly

Műcsarnok 1928/29 téli kiállítás

Rubleczky Géza szobrász

Pásztortűz, 1923. IX. évf. I. r.
60-62. l.

Tövisi Géza: Művészeti kiállítások.

Rubletzky

Szobrász

Revue de Hongrie

1914. VII. a. XIII. b. 236-238. l.

Téli tárlat a Műcsarnokban.

Rubletzky

Szobrász

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. I. 707–708. l.

Tavaszi Tárlat a Műcsarnokban.

Körplesztika.

"Kenyéroszto anya", Rubleczky Géza

Uj Ember.1948.márc.28.10.old.

Budai müvészek kiállitása.

Rubleczky Géza szolrász

Pásztortűr, 1921. II. r.
709. l.
Krónikov

Rubleczky Géza szobrászművész

Pásztortűz, 1924. X. évf. I. fele
76-79. l.

Pösi Géza: Kulturalis szemle

Rubeczky Gcia és Pataky Sándor festők kollektív kiállítása Kolozsvárou Vármegyeháján.

Pásztortűr, 1922. VIII. évf. II. r.

800. l.

Kultur-krónika

Rubleczky Géza

A „Művészek Majolika Agyagipartelepe Hódmezővásárhely" néven alakult meg 1912-ben a mai gyár őse. Az alapító társaság – melynek Ő is tagja volt – hat főből állt. A tagok betéti társaságot alakítottak. Az ezzel kapcsolatos okiratok láthatók a Tornyai János Múzeumban rendezett kiállításon.

Fedor Ágnes: Hatvan éves a Hódmezővásárhelyi Majolikagyár.

Magyar Nemzet, 1972. szept. 12.

Rubleczky Géza

A „Művészek Majolika Agyagipartelepe Hódmezővásárhely" c. társaság tagja – neve emlitve

Magyar Nemzet 1972 szeptember 12
Kvold

RUBLETZKY GÉZA, éremművész

Hazánkban ma körülbelül ötven művész foglalkozik hivatásszerüen érmek és plakettek készitésével. RUBLETZKY Géza is szerepel köztük müveivel. 44.old. 1.jegyz.

SOÓS GYULA: Az utóbbi évtized magyar éremművészete / 1945-1955 / 44.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1958

RUBLETZKY GÉZA, éremművész, 1881

A régebbi mesterek közül ő is magasan ivelő formákban készíti érmeit, de a felület Csucs Ferenccel szembe benlazán, impresszionisztikusan van kiképezve. Főleg képmásokat mintáz. Egyik ujabb munkája Lyka Károlyt 1954, ábrázolja. 45.old.

SÓÓS GYULA: Az utóbbi évtized magyar éremművészete / 1945-1955/ 44.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1958

Rubletzky Géza, grafikus

Megemlítve.

Értesítés kapta: A XIX. Vásárhelyi Őszi Tárlat megnyitása

87-89.

XXVI.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. december 12.

Rubletzky Géza
szobrász

A népe fazekasság formakincsének megmentésére alapították a művészek (Tornyai, Endre, Pásztor, Kallós, Rubletzky) a mai vásárhelyi majolikagyár őset.

Dömötör János: Élő fazekas népmüvészet.
Müvészet, 1974. április - 26. oldal

Rubleczky szobrász

Szerepelt a II. kerületi magyar-szovjet Baráti Társaság felszabadulási kiállításain.

Balla Emő: Egy budapesti francia diplomata feleségének festményei a II. kerületi MSZBT kiállításain.

Ország-Világ, Bp. 1961. 19. sz. (15. l.)

Temesvár (Rubleczky szolrász szeretne ott kép rómű vészeti telepet létesíteni)

Pásztortűz, 1924. X. évf. I. fele
76-79. l.

Törisi géza: Kultwiakis szemle

Rubleczky [illegible], szobrász

29.sz. Szobrászati rész:2500.-K./később:2000 K./
Az ülö szobor, müvészi kvalitás mellett- nem
Erzsébet királyné. Munkatárs: Horváth.
Ep.: Thomas.
Az épitészeti megoldás nyugodt, de tulszerény.
A szobor pesztamense épitészetileg elhibázott,
és tulmagas.
Hahn Herman és Ohmann Frigyes véleménye szerint
különös elismerést érdemelnek Rubl. és Horváth.

Hermann-Ohmann :A pályázat eldöntése. Erzsébet emlékmü. -Magyar Iparmüvészet. 1916. 258-262.l.

Rubleczky Gyéza

Szüret, bronz, 33 cm

Dolgozó emberek közötti kiáll.

Ernst muzeum, 1968. jan.

Rubletzky Géza
szobrász

Rubletzky Géza szobrászművész
portréját Szuhanek Oszkár készí-
tette el.

Dunajecz László: Szuhanek Oszkár.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 12.oldal

Rubletzky Géza

Szüret bronz 33 cm

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum

Rubletzky Géza
festő

Hódmezővásárhely első művészei
közé tartozik.

Bársony Pál: Hódmezővásárhely és a képzőművészet
Művészet, 1974. március - 43 oldal.

Rubletsky Géza
Nobrán

Miltadés

-----:Körkérdés.

Művészet, 1974. február - 9. oldal

Rubleczky

A húrzéves vásárhelyi művésztelep gyökere egyenesen a század első évéire nyúlik vissza, amikor a képzőművészet olyan értékei, mint Tornyai, Endre, Rudnay, Pásztor, Rubleczky és mások ezt a települést párászt-Párizzsá álmodják.

Szabó Endre: Húrzéves a vásárhelyi művésztelep.

Csongrád m. Hírlap, 1973. máj. 27.

Rubleczky Géza

A Hódmezővásárhelyi Majolikagyár alapítói közé tartozik.

Végvári Gyula: A kerámiagyártás problémái a Hódmezővásárhelyi Majolikagyárban; Ipari Művészet, 1965. 3. sz., 62. l.

Rubletzky

Vásárhelyen minkét [illegible]

1907-ben Endrey Béla diák

vívó - szobrát.

Kiss Lajos, Vasárhelyi

művészélet, Bp. 1957

193

Rubletzky Ojza

1907 szept. elején dr. Genersich Antalnéról kérülett mellnobrot. Ugyanebben a hónapban vállalta a Novák kereskedő Kinizsi és Petőfi u. sarkán épült uj háránok magyaros díszítését pávás motivumokkal. A Zialtudott díj utolsó részletét a vállalkozó már nem fizette ki neki.

szept. végén dr. Endrey Gyula orszagpülési képviselő nobrát kéniti

Kiss Lajos, Vásárhely művészélet
Mp. 1957

Rubletzky Géza
Nobrain

1970 június 18-án életének 89
évében halt meg Rubletzky Géza
Nobrain művész.

N. Pesthy Éva: In memoriam . .
Művészet, 1970 november - 22 kép.

Rubletzky Géza
szobrán

A kolozsvári kiállításon szereplő
szobrait méltatja a kritika.

Muradin Jenő: Collegium Artificum Transsylvanicorum
Művészet, 1971.március - 16.lap

Rubletzky Géza

nohára

A „Szántás" és „Aratás"

c. művét mutatta be.

Telepy Katalin: Mezőgazdaság a képzőművészetben.

Művészet, 1971.január - 26.lap

Lubletkey Géza
szobrai

Utoljára 1967-ben az Ernst Múzeumban rendezett kiállítása mutatta be Lubletkey Géza szobrait és rajzait.

N.Pénzes Éva: In memoriam....
Művészet, 1970. november - 22.lap

Rubletzky Géza

szobrász

Szobrászatunk egyéni hangú műselője. Szobrai érzelem gazdagok, hangulattal telítettek. Művének mondanivalója humanus tartalmú szeretet sugárzó

N.Pénzes Éva: In memoriam....

Müvészet, 1970. november - 22.lap

Rubletzky Géza szobrászművész

89 éves korában

elhunyt

Magyar Nemzet 1970 június 20

4. old.

– Napló

M.D.K

Rubletzky Géza
szobrász

Legjellemzőbb portréi: Sanyi 1939, Jánoska 1947, Sanyika 1950, Judka, 1962, Judit, 1964; Perbrott Csaba Vilmos arcmásai.

N. Pénzes Éva: Rubletzky Géza
Művészet, 1966. mágus 26 lap.

Rubletzky Géza
szobrász

M.D.K.

A művészteže a legjellemőbb
portrék: Panni, 1911, Vass Sandor,
Rácz Gruca, 1935; Dusa Czaża,
1937, Feleségе portréja 1938 - ból.

N. Penzes Éva: Rubletzky Géza
Művészet, 1966. május - 26 kep

M.D.K

Rubletzky Géza
szobrász

A portrék mellett a síremlékek
bizonyítottak megélhetéset: Finta
Sári síremléke, Aradon, a Prohász-
ka család síremléke Temesvaron
a ő művei. – 1906-ban mintatta az első
Dózsa szobrot

N. Penzés Éva: Rubletzky Géza
Művészet, 1966. május – 26 lap

Rubletzky Géza
szobrász

M.D.K

1913 készült az „Álló anya Gyermekével" és a „Gyermekével játszó anya" 1944-ből való. A szobrászatban Rubletzkyt az anyaság poetájának tartják.

N. Reines Éva: Rubletzky Géza
Művészet, 1966. május – 26 lap.

Rubletzky Géza
szobász

M.D.Y

1909: Anyaság, Gyermekét szoptató anya, 1910: Első lépés, Anya csók, Anya gyermekével, 1911: Anya két gyermekével amíg művei az anya és gyermeke kapcsolatáról valók.

N. Perizes Éva: Rubletzky Géza
Művészet, 1966. május - 26 lap

M.D.6

Rubletzky Géza
szobrász

1909-ben megnősült és Hódmező-vásárhelyen élt 1914 ig. Majd Erdélybe ment és 1942-ben gyermekei hívására Budapestre jött. Arcota is sokat jart hulfoldön.

N. Penzes Éva: Rubletzky Géza
Művészet, 1966. május - 26 lap.

Rubletzky Géza
nobrász

MDK

Szemény Hajni szemléke
Tenesszaron Rubletzky műve.
Mária román királyné
szovátára mintázott nobra
1939 – ből való.

V. Perres Éva: Rubletzky Géza
Művészet, 1966. majus – 26 lap.

M.D.K

Rubletzky Géza
szobrász

Kisplasztikai művei az 1935-ből való Arató, 1937 és Magvető, 1938 ban készült a Sarlós lány és a Kivekőtő, 1940 és Lemmel a Tüzet.

N. Pénzes Éva: Rubetzky Géza

Művészet 1966. május – 2.6 lap

M.D.K.

Rubletzky Géza
nehrája

Kisplasztikáit mutatta be a
tárlaton.

Mikós Pál: A Fr. Magyar Képzőművészek Kiállítása
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 20. 7 lap

Rubletzky Géza

MDK

Lyka Károly, bronzérem

Műcsarnok 1954.V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Rubletzky Géza

Született 1881 julius 1-én, Budapesten.
Szobrász. Tanulmányai: a budapesti Képzőművészeti Főiskolán és a Firenze-i Művészeti Akadémián. Olaszország, Franciaország és Belgiumban utazott.
Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 p
249 p.

Rubletzky Géza

1951: Kacsóh Pongrácz emlékérem tervezője. Egyéb művei: „Madre Eterna," „Madonna" stb. Érmei: Szakasits A., Vörnai Ts. stb.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l. 249 l.

Rubleczky Géza

Résztvesz a II. Kisplasztikai bienválén

Romváry Ferenc: A II. Kisplasztikai bienválé

Omántúli Napló, Rés 1969. okt. 16.

M. D. A

RUBLECZKY Géza

50 esztendővel ezelőtt megalakította 11 tródmezővásárhelyi művész társával (Kőrbűz: Tornyai J., Pastor J., Kalós E., Endre Béla) a Művészek Majolika- és Agyagipari Telepét

Kovács Judit: Melyik a hagyományt ápolja az 50 éves tródmezővásárhelyi majolikaagyár?

Magyar Nemzet 1961 jul. 5. 5. l.

MDK

Rubleczky Géza, szobrászm.

413. Pihenő. Márvány.

Műcsarnok. - 1925-26. Art-Kiállítás. Kat. 3e.1.

Rubleczky Géza.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Rubleczky Géza, szobrász MDK

Rendszeresen dolgozik. Várnai Zseni-
ről és Szakasits Árpádról készült
plakettjeit a Legújabbkori Történeti
Intézet megvásárolta. Jelenleg a Pasa-
réti iskolára kerülő kétalakos szobor-
terén munkálkodik. (fényképp)
–: Anyolcvankét éves szobrász műhelyétől

Bn. 1962. dec. 14.

2

ESTI HIRL

MDK

Rubletzky Géza, szobrász

Az Ernst Múzeumban látható táblata.

-: A két végi kulturális programból 9

Népszabadság, Bp. 1957 ápr. 2.

Rubleczky Géza

Nobrásztanone

6 elemi 3 párisk.

10 hónap, jeles eredm.

Tanár Telegdy László

Iparrajziskola 1900

M.D.K.

Rubleczky szobrász

Különös elismerést érdemel az Erzsébet-emlék pályázatra készült szobra.

Hahn - Ohmann: Az Erzsébet-emlék palyazata.

Ép.Ip.-Ép.Műv.34.sz.1916 aug.20. 203.o.

Rubleczky Géza

Az egykori vásárhelyi művésztelep alapítói szervezték meg a vásárhelyi majolikatelepet, 1912.-ben melynek ő is alapítótagja volt.

Csongrád megyei Hírlap, 1972. aug. 6.

RUBLECZKY GÉZA

HETVENÖT ÉVES A TORNYAI MÚZEUM

Hódmezővásárhelyen a Törvényhatósági Bizottság közgyűlése 1905 februárjában határozatot hozott városi néprajzi múzeum alapításáról. Azóta az intézmény a jelentős eredményeket fölmutató vidéki múzeumok közé nőtt. Különösen híressé váltak őszi képzőművészeti tárlatai. Képünkön Rubleczky Géza Anyaság című szobra az új szerzemények közül.

ÚJ TÜKÖR 1980./XVII/ 13. sz. 43. o.

RUBLETZKY Géza *47, 108*
Budapest, 1881. július 1.–Bukarest, 1962.
Iparm. Főisk. Bpest, Firenze, szobrász

Banner Erdély

Rubli

kartogr. 1757

l.

Egerjesy 1929

92. l.

, a sárközi, az alsó-
avóniai nyelvjárás.
a köznyelvi *e* he-
zöm, embör, gyerök; kiráj, sejöm; nem
vi diphtongusokon
angzói.
Földrajzi Társaság
adata. A Balaton
zásának mintájára
is szép eredményei
y Jenő.
901). *Angol (Wes-*
01). A sommerseti
g a dánok ellen a
ndont is visszafog-
tt a dánok és nor-
zigorú igazságszol-
könyveket maga is
nűveltségét emelje.
(lat.: Algae).
1602—54). Római
i mellett a barokk-
stere. Mint építész
építésével állított

netikának az ú. n.
.) foglalkozó része.
ly $a_0x^n+a_1x^{n-1}+\ldots$
vagy ilyenné ala-
az ismeretlen; a_0,
sek; *n* az A. *foka.*
s, 1799) szerint tet-
x koefficiensek cse-
lós vagy komplex
A.-nek. Egy gyök
y az A. baloldalát
ggvény azonosan
éknél) egyenlő a
$(x-x_1)\,(x-x_2)\ldots$
az egyenlet összes
$x_2, \ldots x_n$ számok

mi olaj és mátszerfatároedények, többnyire átnemlátszó sötétkék üvegből készültek, leginkább Alexandriában egészen az V. sz.-ig Kr. u.

Alabástrom. Fehér v. testszínű, szemcsés gipsz. Szoborfaragásra használják.

Alabastron. Görög, tömlőalakú olajtartó edény, mely alabastromból v. cserépből készült.

A la bonne heure (fr. a la bon őr), épen jókor.

A la carte (fr. a la kart), étlap szerinti étkezés.

Alacoque (-kok), *Margit, szent* (1645—1690). Apáca : paray-le-moniali zárdában. Jézus szent Szíve tiszteletének apostola. Ünnepe okt. 17.

Alacsony-Tátra, 2045 m magas hg. a *Vág* és a *Garam* között. Legmagasabb csúcsa a *Gyömbér*, fontos vízválasztója a *Király-hegy*.

Aladár, Attila és Krimhilda fia. *A.* és Csaba mondai harcában valószínűleg az avarok és frankok küzdelmének emlékét kell keresnünk. *A.* neve az Attila fiai ellen feltámadt *Ardarich* gepida király nevét őrizte meg.

Aladin (arab, eredetileg Álá-ed-dín). Az Ezeregy-éjszaka hőse, kinek mindent megvilágító, csodálatos fényű lámpása volt.

Alag. Nk., P.-P.-S.-K. m., L. 2265 M. Modern lóversenypálya 1890 óta.

Alagesövezés = talajcsövezés. (L. o.)

Alagút. Közlekedésre szolgáló mélyépítmény, mely utaknak, vasutaknak, csatornáknak a föld felszíne alatti vezetésére szolgál. Már az ókorban is létesítettek A.-akat, melyeket azonban vésővel és kalapáccsal, tehát óriási emberi energiával készítettek. A puskapor felfedezése és annak sziklarepesztésre való felhasználása nagyot lendített az A.-ak építése terén. Az első vasuti A.-at *Stephenson Róbert* építette 1826—30. között a *liverpool—manchesteri* vonalon. A dinamit és a furógépek bevezetése idő és költség szempontjából az A.-társaságot és Clark Adam vezetésével 1853—1857 között építették a 350 m hosszú A.-at. — Az A.-ak szelvénye többnyire tojásalakú, magasságuk a pályaszín felett 5·50 m körül van. — Az A. építése *iránytáró* hajtásával kezdődik, melyet az alagút mindkét végén megindítanak és célja a fejtett anyag elszállítására, az A. tengelyének kitűzésére, ventilációra alkalmas közlekedő utat teremteni. Az előrehajtás sebessége mindig a helyi viszonyoktól s főkép a kőzet keménységétől függ. A falazat méreteit a hegynyomások szabják meg, sokszor a kőzet önmagában is megáll s ilyenkor a vékony falazat inkább az atmoszferiliák káros befolyása ellen véd. A ventiláció hosszú A.-aknál mesterséges úton történik (pl. Gotthard-alagút); újabban a gőzüzemű vasutak elektrifikálása a mesterséges szellőztetés kérdését háttérbe szorítja. Vízalatti A.-ak létesítésére a *pajzs*-zsal való építési módszert alkalmazzák, melyet nagy nyomással hajtanak előre; ahol vízbeömléstől kell tartani, sűrített levegő nyomásával nyomták vissza a betörő vizet, úgy hogy a falazás és a kiemelés teljesen szárazon történt.

Alai. Ázsiai lánchegys. (6000 m), Pamirtól É.-ra.

Alajos, *szent* (1568—1591). A Gonzaga grófok családjának ivadéka. II. Fülöp spanyol király udvarában apród volt. Majd belépett a jezsuitarendbe, hol mint növendék halt meg. Ünnepe jún. 21.

Alaki jog, máskép *eljárási jog.* Azoknak a szabályoknak összessége, melyek útján az állam a magánjogrend megvalósításánál közreműködik. E közreműködés közvetlen célja az érdekeltek nézőpontjából a jogok érvényesítése, biztosítása, a jogállapot megváltoztatása lehet. Az e célokat megvalósító eljárási szabályok a polgári törvénykezési jog; keretén belül perenkívüli, peres meghagyásos és végrehajtásos eljárást különböztetnek meg. (L. *Polg. törvénykezési jog.*) Az eljárás tárgyát képező

Rubli rajzoló M.D.M.

1751 ben lerajzolta a budai várpalotát.

Gerő L.: A budai várpalota tört. 1541-tól napjainkig. Klny. Bpest hüemlékeiből. Bp. 1955, 293

Rublitzy Kálmán

Avos

1901–2

Éinnisk 1930: 88. l.

Ruboczki Irén, közmütervező.

H.Z.: 8 tantermes általános iskola, Encs. Építész: Horváth K. Zoltán (Ézakteres)

Belőépítész: Máté János

Közmütervező: Ruboczki Irén.

Magyar Építőművészet, 1988., 6., 25-old.

Rubóczky Irén, mélyépítés

R.L.: Városi Kórház, Északi pavilon, Sátor alapújhely. Építészek: Noll Tamás – engedélyezési terv; Rostás László – kiviteli terv (Éssakterv).

Elektromos tervező: Gulyás István,

Mélyépítés: Rubóczky Irén.

Magyar Építőművészet, 1988., 6., 29-old.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 238 l.

Név: Rubald Johann Fridrich

Foglalkozás: Sárgarézmíves (Gürtler)

Szárm. hely:

Hitfelekezet: Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1761. V. 15

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

Rubovics

Faragó József, Edvi Illés Aladár és Tull Ödön művészek nevét sorolja fel /db./: "Grafika" c. kritikájában, mely a Nemzeti Szalonban rendezett, tavaszi, grafikai kiállitásról számol be. A tárlaton szereplők közül ezeket a művészeket külön emliti meg, mint "az elhanyagolt vizfestés egyedüli müvelői"-t.

A HÉT, Bp. 1906. május 6. XVII. évf.
18. sz. 297-298. lap.

Rubovics

Illusztrációt készi-
tett Zichy Jenő gróf
kaukázusics kőrépá-
zsiai utarásai c.
munkáz.

Repr

Vas. Ujs. 1897. 422 l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

JÚLIUS

31 nap — 29. hét

11 Vasárnap	
12 Hétfő	
13 Kedd	
14 Szerda	
15 Csütörtök	
16 Péntek	
17 Szombat	

MDK

Rubovics

Műveivel szerepelt a Nemzeti Szalon karacsonyi művásárán.

Cikk: A Nemzeti Szalon karácsonya.

Uj Idők, 1904-5.XI. 11.sz. 276.1.

Kubovics , festöm. mDK

abból a gárdából, amellyel rég megbarátkozott a közönség. Itt szerepel munkájával.

Lyka Károly: Uj képek a Nemz. Szal.-ban.
Nemz. Szal tavaszi kiállitása.
Uj Idők.1904-5. XI.27.sz.

MDK

Rubovics

Művével szerepelt a Nemzeti Szalon 1897.nov. 8-iki kiállitásán.

Cikk: A Nemzeti Szalon új kiállitása.

Vasárnapi Ujság, 1897. 44.évf. 50.sz. 851.l.

MDK

Rubovics

Képkiállitások megnyitása. Vas. Ujs. 1898. 51. sz. 897.l.

MDK

Rubovits

Tájkép

A Gyüjtő, 5.sz. 1918. 18o 1.

Rubovics M. MDK

Ködös táj, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

Rubovics M.

MDK

Profil, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Rubovics M. festőművész
Téli táj.Olajf.
Eper csendélet.Olajf.
Képkiállitás Nyitrán, 1916

Papír, vízfestmény.

LIBAY KÁROLY LAJOS (1816—1888)
Templom belseje
Papír, vízfestmény.

LIEZEN-MAYER SÁNDOR (1839—1898)
Dobozi
Papír, szénrajz.
Gerevich PA, 254. l.

Parasztleány
Papír, szénrajz.
Gerevich: Régi és újabb magyar festők a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916., 554. l. (Képe 554. l.) — Gerevich PA, 254. l.

Kutya
Papír, szénrajz.
Gerevich PA, 254. l.

Nő karddal
Papír, szénrajz.

Évődés
Papír, szénrajz.

Férfit verő nő
Papír, szénrajz.

LIPPERT JÓZSEF (1826—1902)
Esztergom vára
Papír, ceruza, 1885.

Rubovics M. festőművész
Tájkép. Olajf.
Tea csészék. Olajf.
Képkiállitás Nyitrán. 1916

60 drb.), Cranach, Virgil Solis és Jost Amman lapjai, valamint a XVII—XIX. század bő termése. Unikum:

ÁRPÁDHÁZI SZENT MARGIT-ot ábrázoló magyar vagy délnémet fametszet 1500 körül, később kiszínezve, 19·2×12·5 cm. A Weigel-gyüjteményből. (180. kép)

A veszprémi püspökség római oklevéltára, I. kötet, C lap. — J. O. Weigel és Dr. A. Zimmermann: Die Anfänge der Buchdruckerkunst in Bild u. Schrift I. B. 234. l. és 147. tábla. — Wessely: Iconographie Gottes und der Heiligen, 286. l. — Rómer: Régi falképek Magyarországon. Bp. 1873., 44. l. — Esztergom, I., 1874., 20. szám. — Rényi 25—30. l. — Divald: A régi Buda és Pest művészete a középkorban. Bp. 1901., 101—102. l. — Divald: Budapest művészete a török hódoltság előtt. Bp. é. n. (1903.) 85—90. l. (35. kép.) — Némethy Lajos: Árpádházi Sz. Margit képei. Egyházművészeti Lap, VII., 1886., 7—10. l. (Képe 8. l.) — Kőrösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 240. l. — Csánki Dezső: Árpád és az Árpádok. Bp. 1907., 298. l. utáni kép.

A *rézmetszetek* közt a magyar Stock Márton 6 drb. lapja, az olasz művek között Marcantonio Raimondi sorozata nevezetes, a németek között Schongauer és Dürer (Ádám és Éva, Tékozló fiú) Aldegrever és Maulbertsch lapjai. Németalföldi mesterek közül Lucas van Leyden, Goltzius és Rembrandt szerepel. Igen sok a XVIII—XIX. századi rézmetszet és karc. Nevezetes egy nagyobb osztrák, részben magyar vonatkozású karrikatúragyüjtemény az 1848-as időkből.

MDK

Rubovics M fertő

„Kéri mindánál" c. képét Friedmann B

vette meg. 1891.

MDK-A-I-1/3003.

MDK

Rubovics M., festö

képével biztositotta a tárlat nivóját.

Dr. Márffy Oszkár:

Tárlat. A Balatoni Társaság Tárlata.
"Képzömüvészet" 1928. 10.sz. 132.l.

MDK

Rubovics M., festő

Estalkony.	Of.-
Országút	"
Mandolinozó nő.	Aqua.
Kődös reggel	Of.-

Nemz. Szal.-Karács. Kiáll. 1898-99. dec. 16-jan. 20ig. Tm.

MDK

Rubovics M.

Dunai tájkép

Képzőművv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

8 l.

Rubovics M. MDK

Kaposi országut, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Rubovics Mára festönö.

Katol.Szemle.1941.219-20.l.

MDK

Rubovics Márk

1.

Pécsi kiáll. márc.

M.D.A.

Rubovics Márk, festőművész

1906-ban Műcsarnok kiállitáson szerepelt Egerben, Miskolcon, Kassán, Eperjesen, Sátoraljaújhelyen, Debrecenben és Gyöngyösön

Zsadányi Guidó: A felvidéki vándorkiállitások története. 187.o.

A Herman Ottó Múz. Évkönyve, IV. Miskolc, 1964

M.D.K.

Rubovits M.

"Szerelemvágy" c. festményének repr.-ját hozza a lap.

Magyar Salon, Bp. 19o4. május hó. 41. kötet

M.D.K.

Rubovics Márk

A művész egyik tagja annak a művész törzs-gárdának, melyet a Nemzeti Szalon alapszabályainak értelmében törzstagintézmény cimen létrehoztak, irja beszámolójában Rózsa Miklós: "A Nemzeti Szalonról" cimmel.

"Zártkörü hangverseny" c. festményét hozza a lap.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 1900. julius
693-708. lap
787. "

M.D.K.

Rubovics M.

"Szerelemvágy" c. festményének repr.-ját hozza a lap.

Magyar Salon, Bp. 19o7. január. 25. évf. 9. lap

Rubovics Márk festő

Szekepel a Nemzeti Szalon egyi kiállításán

Budapesti Hirlap 1927 IX·27

Rubovics Mark testő

kezepel a Nemzeti szalon
egyi kiállítástól

Nemzeti cipép 1927 IX. 27

Rubovics Márk festő

Magyar Életrajzi Lexikon

Rubovits Márk

Szerepelt a Munkácsy-cék szegedi ki-
állításán.

Mo. 1930. X. 19.

Rubovics Márk

Szerepelt a Munkácsy-cék szegedi kiállításán.

NN. 1930. X. 21

Rubovics Márk

Szerepelt a Munkácsy-céli negedi kiállításán.

PJI 1930. X. 21.

Rubovics Márk

Szerepelt a chunkáczy-cék nagyobb kiállításán.

EK. 1930. X. 22.

Rubovics Márk (1867-1948)

Dunaparti részlet Ujpestnél.
Oljf. Sign.

Csendélet.
Oljf. Sign.1921.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Rubovics Márk MDK

Egyszer volt, hol nem volt, olf.
Sáros ut, olf.

Esernyő javitó, olf.

Mücsarnok 1895/96. téli kiáll.

Rubovics Márk

A lump. olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Rubovics Márk MDK

A borivó, olf.

A korcsmában, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Rubovics Márk, festőm.

Őszi hangulat.	Olf.	Jelz.
Naplemente a Balatonon.	"	"
Téli táj.	"	-
Alföldi szélmalom.	"	Jelz.

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 49.l.

Rubovics Mák

Művével szerepel az újpesti közművelődési körben rendezett csoportkiállításon.

P. H. 929. XII. 20.

Rubovics Márk

Két balatoni részlete, a Balatoni Társ. kiáll.-
án a Nemzeti Szalónban.

P.H.930.IX.21.

Rubovics Márk

festőművész

Duna Kiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. „Tehcuck a Duna partján. -

Pesti Hírlap
1933.I.29.

Rubovics Márk MDK

Kellemes teher, olf.

Nem tudom milelt ma engem, olf.

Micsarnok 1895. tavaszi kiáll.

Rubovics Márk MDK

Esti hangulat, olf.

Öltözködés, olf.

Mücsarnok 1895. tavaszi kiáll.

MDK

Rubovics Márk

Csendélet, repr.

Képzőmüv. Társ. 1917/18. téli kiáll.

MDK

Rubovics Márk

Tél, repr.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat.

MDK

Rubovics Márk

Körte és dió, repr.

Mücsarnok 1930/31 jub. kiáll.

MDK

Rubovics Márk

Csendélet, repr.

Csókássy

MDK

Rubovics Márk

Eső után, repr.

Képzőm. Társ. 1907/8 téli kiáll. kat.

MDK

Rubovics Márk

Virágcsendélet, repr.

KMT 1913. tav. kiáll.

MDK

Rubovics Márk

Requefort és bor, repr.

Műcsarnok 1913/14. téli kiáll.

MDK

Rubovics Márk

Nemzeti Szalon IV.aukc. 17.1.

MDK

Rubovics Márk, festöm.

Téli táj vizimalommal.	Olf. Jelz.	
Öszi hangulat.	" "	36.1.

Árv. Comm.1937.okt.83.sz./Árv.Közl.XX.sz./ 35.1. és 36.1.

MDK

Rubovics Márk

Téli táj vizimalommal.Olajf. 45x60./Jelzett/
Öszi hangulat.Olajf. 18x24./Jelzett./

Árverési Közlöny,1937.okt.rk.sz. 35, 36.l.

MDK

Rubovics Márk

Országút.Olajf.
Megyeri szigetrészlet.Olajf.

Képzőm.Társ.1910/11.téli kiáll.39.1.

MDK

Rubovics Márk

Őszi hangulat.Olajf. 18x24./Jelzett./
Naplemente a Balatonon.Olajf. 35x44.
/Jelzett./
Téli táj.Olajf. 35x50.
Alföldi szélmalom.Olajf. 18x25./Jelzett./

Arverési Közlöny,1936.2.sz. 49.1.

MDK

Rubovics Márk

Eső után...of.

Napos ut Rákospaleta mellett, of.

Hegyi táj, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat. 1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Ut Dunakesz felé, of.

Margit, of.

Szőke nő, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat. 1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Mosó asszonyok a Duna mellett

Fürdés után, of.

Virág csendélet, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat. 1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Ut a megyeri szigeten, of.

Dunaparti részlet, of.

Esti hangulat, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat. 1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Fóti ut télen, of.

Legeltetés a pusztán, of.

Narancs és dió, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat. 1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Őszi hangulat, of.

Szántás, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Ujpesti pamutgyár, of.

Tanulmányfej, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Téli táj, of.

Halászok estebédje, of.

Requefort és alma, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Fiatal tudós, vf.

Ujpesti Lidó, of.

Alkonyat, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

A vén bohém, of.

Cigányszekér, of.

Gesztenyék, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

Rubovics Márk

festőművész

A Képzőművészeti Társulat műtárgysorsjáték húzásán a Műcsarnokban kisorsolták képét.-

Körte és dió

Pesti Hirlap
1930.XII.24.

Rubovics Márk

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Mücsarnokban - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1930.XII.20.

MDK

Rubovics Márk

Leányfalvi hajó, of.

Limonádé, of.

Holdkelte, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Pipázó paraszt, of.

Vén lump, of.

Van-e még benne, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Péter gazda, of.

Falu, of.

Tisza partján, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Park, of.

Juhász, of.

Tó részlet, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Poulard, of.

Toilette, of.

Naplemente, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubevics Márk

Berongós est, of.

Naplemente az ujpesti szigetnél, of.

Ködös tél, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Sulykolás, of.

Lemenő nap, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Kereszt előtt, of.

Országut, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Itatás, of.

Hazafelé, of.

Szélmalom, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Ut a megyeri csárdához, of.

Napsütés az erdőben, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Téli táj, of.

A kikötő télen, of.

Januári nap, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Reggeli szürkület télen, of.

A nap leáldozóban, of.

Tó partján, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Kilátás a Dunára, of.

Falu alatt, of.

Hollandi város, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Napsütés, of.

Palota télen, of.

Tehenek a lápon, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Legelőről, of.

A megyeri sziget vénje, of.

Mandolinozó nő, vf.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Interieur, of.

Rákospalotai erdő télen, of.

Kis primás, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Alma kék korsóval, of.

Tél, of.

Utolsó napsugarak, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

A művésznő, of.

Rőzsehordó asszony, of.

Ivó paraszt, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Rubovics Márk

Reggeli hangulat télen, of.

Falu vége télen, of.

Nyári alkony a Dunán, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

Rubovics Márk

MDK

Kártya és pezsgő, olf.
Éjjeli hangulat, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Rubovics Márk

MDK

Téli hangulat, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Rubovics Márk

MDK

Dunai tájkép, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

MDK

Rubovics Márk

Képzőművészet, 1932. VI. 48.sz. 68.l.

MDK

Rubovics Márk

N.Szal. csop.kiáll. 1920. márc. 2.l.

MDK

Rubovics Márk festőművész

„Nervi" olajf. „A Hondersfjord" olajf.
c. művei a kiállításon.

Kalauz a Nemzeti Szalon Nemzetközi kiállításához
Budapest 1901.

MDK

Rubovics Márk

A Balaton

A N.Szal. díjkiosztása a Balatoni kiáll-on.
Újság, 1928. ápr.15.

MDK

Rubovics Márk, festőm.
sz. 1868

Fák folyó mentén. Vászon.
61x79

Ernst Mus. aukc. XVI. 1921. Kat. 45.d.

MDK

Rubovits Márk, festö

Balaton partján. 70x50 Olf.

Áll. Árv. Csarnok.-M.Képzöm.Egy.Kiáll. 1922.dec.15.-17.
Kat. 13.1.

MDK

Rubovics Márk festő

V.P: M.Szal. törzstagjainak kiáll. Szépművészet 1941. 157 l.

MDK

Rubovics Márk

Sajt és körte, of.

A törzstagok 2. kiáll. N.Szal. 1944. febr.

Rubovics Márk, MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Rubovics Márk

MDK

Gyüm9lcs és porcellán, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás.

MDK

Rubovics Márk

Kat Nagykőrös kiállitáson vett részt, 1926.

MOB Kvt. 2465.sz.

MDK

Rubovics Márk festő, sz.1868. Bp.

Roquefortsajt, of.

Pezsgő s kártya, of.

Szilva és alma, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Rubovics Márk festő, sz.1868. Bp.

Cseresnye, of.

Porcelánkanna és csésze, of.

Gesztenye, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Rubovics Márk festő, sz.1868. Bp.

Korsó, of.

Sajt és citrom, of.

Birsalma, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Rubovics Márk, festö

Vitorlás a Balatonon. Olajf.
Napnyugta a Balatonon. "

Nemzeti Szalon. -Öszi Tárlat. 1931.szept. Kat.

MDK

Rubovics Márk, festöm.

Hock oldalán látható a Nikelszky Géza -félette karrikaturán, melyet 1901 jan.24.-én rajzolt a Nemz.Szal.által rendezett elsö pecsi kepkiállitáson a rendezöségröl.

Nikelszky Géza: A Nemz. Szal. 1901.elsö pécsi kiáll.-a. (kép)
"Most, a. a Pécsi Képrümüvesek Társ. megalakult..."
Dunántul, 1926.jan.31. 2.1. Viszamlékérés a cikk.

MDK

Rubovics Márk,

önálló gyüjt. kiáll.keretében mutatkozott be.
1912.

A Nemz. Szal.4oo-ik jub. és a KEVE XX-ik kiáll.-a.
1929 febr.

MDK

Rubovics Márk, festöm.

nála a csendélet festés nem alárendeltség, hanem gyakorlati cselekedet.

Boross Mihály: ... magyar festök csendélet kiállitása. Képzömüvészet, 1932. 48.sz. 68.1.

MDK

Rubovics Márk, festőm.
sz.1868.

638. Alföldi szélmalom. J.l.j.: Rubovics M. Fa.
18 x 25.5

639. Holdkelte a Balatonon. J.l.j.: Rubovics m.
18 x 25.5. Lemezpapir.

Ernst Muzeum aukciói. XXVIII. 59.l.

MDK

Rubovics Márk, festőm.
sz.1868.

634. Önarckép. J.l.b.: Önarcképem 19o3. Rubovics M. 38.5 x 29. vászon.
635. Hegedülő tiu. J.l.b.: Rubovics M. Vászon. 36 x 5o.
636. Téli táj. J.l.j.: Rubovics M. " 59 x 79.
637. Halászok a Balaton partján. J.l.j.: Rubovics M 2o.5 x 27. Lemezpapir.

Ernst Muzeum aukciói. XXVIII. 49.l.

Rubovics Márk MDK

Balatoni hangulat, olf.

Nemzeti Szalon 1942. okt.
~~Őszi~~ Őszi tárlat

MDK

Rubovics Márk

Alföldi táj, of.

N.Szal.1947. jan. Törzstagok III-ik kiáll.

MDK

Rubovics Márk festő

Képzőművészet, 1927. 4.az. 7. l.

MDK

Rubovics Márk

Művészet 1917. 4. 1.

MDK

Rubovics Márk

Saalfelden, of.

A törzstagok 3. kiáll. N.Szal. 1947. jan.

MDK

Rubovics Márk

Alföldi táj, of.

A törzstagok 3. kiáll. N.Szal. 1947. jan.

Rubovics Márk MDK

Porcelán kanna és csésze, olf.

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

M.D.K.

Rubovics

Miniatürjeivel szerepel a„Képzőművészeti/Társulat/ kiállitásán" melyről N. Istvánffy Gyula festőművész ir fenti cimmel kritikát.

Magyar Salon ,Bp. 1895. május hó 23. kötet 230-254. lap

Rubovics Márk MDK

Sajt és citrom, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Rubovics Márk MDK

Dió és mozsár, olf.

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

RUBOVICS MÁRK

563. Ut a megyeri szigeten. Olajf.

Képzőm.Társ. 1910/11.téli kiáll.ka t. 57.oldal

Rubovics Márk

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Limonádé

Pesti Hirlap
1935.XI.16.

RUBOVICS MÁRK

96. Gitározó rokokó alak. Vizf.

Képzőm.Társ.1909.tav.kiállkat. 31.oldal

RUBOVICS MÁRK

215. Eső után. Olajf.

Képzőm.Társ.1912/13. téli kiáll.kat. 51.oldal

MDK

Rubovics Márk

Halászok a vizparton, of.

N.Szol. tov.tárl. 1922.máj.

MDK

Rubovics Márk

N.Szal. igazgatósági tag

N.Szal. tav.tárl. 1922. máj.

Rubovics Márk.

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Sok izlés és hangulat van patinás tónusu csendéleteiben.

Magyarság
1930.VII.20.

MDK

Rubovics Márk

a N.Szal. törzstagja

N. Szal. tav.tárlat, 1922. máj.

MDK

Rubovics Márk

Saalfelden, of.

N.Sza.1947.jan. Törzstagok III-ik kiáll.

MDK

Rubovics Márk .

a N.Szel. törzstagja

Szövetség 1. kiáll. N.Szel. 1921. márc.

MDK

Rubovics Márk

a ~~"Szövetség"~~ N.Szal. igazgatósági tagja

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MMK

Rubovics Márk

Tájkép tehlhnel, of.

Alkony, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Rubovics Márk

Kacsák, of.

Holdkelte, of.

Vizhordó leány, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Rubovics Márk

Éjjeli hangulat, of.

Eső után, of.

Napos házak, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Rubovics Márk festő, sz.1868. Bp.

Játék után, of.

Tanulmányfej, of.

Napos ut, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Ősz. 1921. márc.

MDK

Rubovics Márk

Női tanulmányfej, of.

Téli táj, of.

Napnyugta télen, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Rubovics Márk festő, sz.1868. Bp.

Dió és mozsár, of.

Limonádé, of.

Biedermayer csésze, of.

Sociétaire-ok l. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Rubovics Márk

Tájkép, of.

Téli táj, of.

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz.

Rubovics Márk MDK

N.Szal. igazgatósági tag

KÉVE 14. kiáll. N.Szal. 1923. márc.

4. l.

MDK

Rubovics Márk

N.Szal. societaire-tag.

KÉVE 14. kiáll. N.Szal. 1923. márc.
4. l.

MDK

Rubovics Márk

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDZ

Rubovics Márk

N.Szal. igazgatósági tag

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Rubovics Márk

Balatoni hangulat, of.

Őszi tárlat. N. Szal. 1942. okt.

MDK

Rubovics Márk

Megyeri részlet

N.Szal. Rendkivüli kiáll. 1897. dec.
9.1.

MDK

Rubovics Márk, festö

AVág torkolata a nagy Dunáról. Olf.v.
Jelz.l.j."Rubovics"

Nemz.Szal.Müv.Egy.-Székfv.Kpt. és Tört.mMuz. uj szerzeményei 1937/38. 1939. máj.-jun. Kat.

MDK

Rubovics Márk

LXXX. gyüjt. kiáll. N.Szal. 1933. márc.

Rubovics Márk

a Cennini Társ. tagja

Cennini Társ. 5.kiáll.N.Szel. 1926. febr.

l. o.

MDK

Rubovics Márk

a Cennini Társ.tagja.

Cennini Társ. 3. kiáll. N.Szal. 1926. 1.e. febr.

MDK

Rubovics Márk

Kéve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szal.

l. o.

MDK

Rubovics Márk

Birsalmák, of.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.

15.1.

MDK

Rubovics Márk

Az esernyőcsináló, festm. repr.

B.S: Veszekedések. Uj Idők, 1896, II.4.sz. 82, 83 l. képek

Rubovics Márk MDK

Téli tájkép, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Rubovics Márk MDK

Halászok a vizparton, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május Tavaszi tárlat

MDK

Rubovics Márk

Tájkép, of.

Leány, of.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 19. 1.

MDK

Rubovics Márk, sz. 1868

A természet ölén, of.

Szántás, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 25 l.

MDK

Rubovics Márk

Biedermeyer-csésze, of.

N.Szal. őszi tárlat, 1921. szept. 15 l.

MDK

Rubovics Márk

N. Szal. őszi tárlat, 1921. szept.

2 l.

MDK

Rubovics Márk

Naplemente a Balatonon, of.

Balaton, of.

Tehenek a Balatonpartján

Balatoni Társ.3. N.Szal.393. kiáll. 1928.ápr. 22. 1.

MDK

Rubovics Márk

Elaludt, of.

9.
Ernst Muz. 22. aukc. 1920. jan. 8 l.

MDK

Rubovics Márk

Arcképtanulmány, cer.

Iskolatörténeti kiáll. 1954. jun. 6.l.

Eötvös József gimn. 100. évf. fennállása.

MDK

Rubovics Márk

Ac~~Vág torkolata~~ , festm.

A Vág torkolata

Iskolatörténeti kiáll. 1954. jun.
4. l.

Eötvös József gimn. loo. éves fennállása.

MDK

Rubovics Márk, festö

a Nemz.Szal. ig.tagja.
a Nemz.Szalon societaire tagja

A Magy. Akv.- és Pasztellfestök Egy. X.kiáll. 1923.Nov.
Nemz.Szal. Kat.

MDK

Rubovics Márk

festő, az isk. v. növ.

Iskolatörténeti kiáll. 1954. jun. 14.1.

Eötvös József gimn. loo éves fennállása.

Rubovics Márk.

OMKT.1895.tav.

Rubovics Márk festő.

Kellemes teher. Olajf.
Nem tudom mi lelt ma engem. Olajf.
Esti hangulat. Olajf.
Öltözködés. Olajf.

OMKT.1895.tav.

MDK

Rubovics Márk

Szentendrei festők 1. kiáll. 1930. márc.
N.Szsl. 2 l.

Rubovics Márk, festö.

303. Juhász. Vizf.

MDK

Rubovits Márk, festö

Önarckép, of.

Az Alkotás művészház XXXII. kiállításának katalógusa.
"A művész két arca". 1947.III.9- 25.

Rubovics Márk

Dunaparti részlet Ujpestnél, o.

Csendélet, o.

Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952

MDK

Rubovics Márk

Cigányok, of.

Erdőrészlet, of.

Őszi hangulat, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

36 l.

MDK

Rubovics Márk

Esti Hangulat (Az Arany János Társaság letétje)

Temesvári Zejtár

6

MDK

Rubovics Márk

Magyar kiállitó művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Rubovics Márk, festő.

608. Fiatal halász. Of

Képzőm. Társ. 1909/10 téli kiáll. - Kat. 59. l.

Mohammad Ilyas 1909/10 Lab. Ghaut - Aligarh 2.12.1

Mohammad Ilyas Esq. Lab. Ghaut

Aligarh

MDK

Rubovics Mór festő

"Kéri munkáival" c képét megvette

1891.

MDK-A-I-1/3010.

MDK

Rubovics Márk festő

„Mezőn" c. képe finnei tárlatou.

Elvenett. 1/3 árát héri

a KT-tál. 1891.

MDK A-I-1/2978.

MDK

Rubovics Mák fertő

Mintafestőiskola növendéke,

KT-tárbatra beplenti

„Kaposi ornágút" c képét, 1887.

MDK-A-I-1/1929

MDK

Rubovics Márk futó

„Kaposi országút" c képe KT-Tárlatom

1887.

MDK-A-1-1/2062.

Rubovics Márk MDK

A Nemzeti Szalon őszi kiállitása előtt a kultuszminisztert fogadó bizottság tagjai között szerepelt,mint mütáros.
A kiállitáson "Borozó" c. művét megvette Müller J.

1901

A Nemzeti Szalonból.26.sz.331-332.l.

MDK

Rubovics Márk

Krisztusfej, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll.
N.Szal. 1922. ápr. 17 l.

MDK

Rubovics Márk

N.Szal. vezetőségi tagja.

Tavaszi Szalon katalógusa, 1929. máj. 3 l.

letes, 8 tenegelyes, lizénás, copf-

MDK

Rubovics Márk

Tehenek a Duna partján, olaj

Duna-kiáll. N. Szal. 1933. jan. 8 l.

, XVIII. század.

MBK

Rubovics Márk, sz. 1867.

Jó bor

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 31 1.

Rubovics Márk

Jubiláris művészeti kiállításon neve szerepelt.

PH. 932. IX. 18.

Rubovics Márk

Nemzeti Szalon jubiláris tárlatán csendéleteivel szerepelt.

PH. 1932. X. 16.

Rubovics Márk

Nemzeti Szalon csendéletkiállításán szerepelt.

Esti kurir 932. II. 21.

Rubovics Márk festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Pesti Napló 1931.IX.20.

Rubovics Márk festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Ujság 1931.IX.20.

Rubovics Márk.

a Nemzeti Szalon 1924-ita a 3-ik balatoni tárlatát rendezi, melyen a balatoni naplementét ábrázoló képe szerepel. (említve.)

Pesti Hirlap. 1928. ápr. 1'

Rubovits Márk.

A Nemzeti Szalon díjkiosztó-bizottságának ülésén a Balatoni kiállítás 1928. évi dícsérő-elismerésével tüntette ki „A Balaton" c. művét. (említve.)

Magyarság, 1928. ápr. 12.

Rubovics Márk festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével vett részt
/balatoni képei/

Pesti Hirlap 1931.IX.20

MDK

Rubovics Márk

Tájkép, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74. sz. 31 1.

Rubovics Márk MDK

A Nemzeti Szalon őszi kiállitásán "Dunai részlet" c. képét megvette Neu József dr.

A Nemzeti Szalonból.
Mücsarnok.19ol.26.sz.332.l.

Rubovics Márk MDK

A magyar művészet képviselői között a Nemzeti Szalon Kossuth utcai helyiségében 1901 febr. 16-án megnyilt internationális tárlaton.

Műcsarnok.1901.8.sz.132.l.

MDK

Rubovics Márk

N. Szal. XLIX. csop. kiáll. 1926. jun. 1 1.

MDK

Rubovics Márk, festő.

Buzaföldön. Of.

Szent György Céh, XXIX. mür. graf. aukc. – 1919.
IX. 29. – X. 2. – A Gyűjtő. V. évf. 5. sz. – Külön sz. – 72. l.

MDK

Rubovics Márk

Erdőrészlet, of.

Őszi hangulat, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz.
28 l.

MDK

Rubovits Márk, festő.

Naplemente, of. -

Alk. Művészhár. - XIX. Kiáll. 1943 okt. -

Magy. Mesterek - Jegyz.

MDK

Rubovics Márk, festő.

Naplemente. of.

Alk. Műv. Ház. – XVI. Kiáll. – 1943 aug. – Magyar Mesterek. Jegyz.

Rubovits Márk

MDK

Esti hangulat

Temesvári képtár

14

MDK

Rubovics Márk festő
Tájkép

Müvészi Interieurök rt. I. auk. 1917, márc.
4 l.

M.D.K.

Rubovics

Két miniatür képét kiemeli Rippl Rónai János: "Tavaszi Kiállitás" c. kritikájában. A müvész képeinek cime: "Esti hangulat" és "Öltözködés".

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. május 26. 17. évf. 22. sz. 351. lap

Tárgy:

M.D.K.

Rubovics Márk

"Zártkörü hangverseny" c. festményének repr.-ját hozza a lap.

Képes Családi Lapok, Bp. 19oo. május 27.
22. évf. 21. sz.332. lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

M.D.K.

Rubovics Márk

Müvésztársaival együtt megalapitotta a "Nemzeti Szalon Magyar Képzőművészek és Müpártolók Egyesületé"-t 1894. márc. 12.-én.
Lap hozza a müvész arcképét ebből az alkalomból.
"A Nemzeti Szalon tizéves jubileuma" cimmel felsorolja a müvésztagokat és leirja az alakulás körülményeit.
Képeink c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1904. ápr. 10.
26. évf. 15. sz. 268, 274. lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Rubovics Márk

"Iszákos paraszt" c. művét kiemeli a kritika a Műcsarnok kiállitásáról.

"A hét tükre" c. rovat hiradása.

Murányi Iván: Téli Tárlat c. kritikájában irja: "csak miniatürben dolgozik, de annál nagyobb eredménnyel."

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. dec. 29.
17. évf. 53. sz. 847. lap
a kötet 848. lapja utáni mellékletben.

M.D.K.

Rubovics Márk

"Hazatérés" c. nagy képe csupa szin és csupa igazság" irja Déry Béla: "A Nemzeti Szalon tárlata" c. kritikájában és kiemeli még Hollandiai csatorna részlet-ét is.

Képes Családi Lapok, Bp. 1904. okt. 16. 26. évf. 42. sz. 762. lap

Ügyintéző:
Tárgy:

Rubovics Márk

Krisztusfej, vizfestmény

Magyar akvarell és pasztellfestők egyesülete IX. kiállitása. 1922. Nmzeti Szalon, katalogusa

Rubovics Márk

111. ~~xxxxxxxxxxxxxx~~ A Duna, olaj
Tehenek a Duna partján, olaj

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Sza lon
1933. január hó 6 lap

MDK

Rubovics Márk

Hazafelé, olaj

N.Szal. I. nagykanizsai kiáll. 1906.

2 l.

MDK

Rubovics Márk

Reggeli hangulat, olaj
Esthangulat erdőszélen, olaj

M.Szal. I. nagykaniszai kiáll. 1906.

2 l.

MDK

Rubovics Márk

• Cigányok a Balaton mellett, olaj

N. Szal. I. nagykamizsai kiáll. 1906.
3 l.

MDK

Rubovics Márk

Télviz idején, olaj
Falu a viz partján, olaj
Az első hó, olaj
Esős hangulat, "
Alkony, "

N.Szal. I.nagykrisszi kiáll. 1906.
6 l.

MDK

Rubovics Márk

Szab. Műv. 1947. 11.sz. 223 l.

Rubovics Márk
Gyümölcs és porcellán, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 9 l.

Rubovics Márk
Csendélet, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. MHcs. lo 1.

Rubovics Márk
Téli tájkép, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 22 l.

Rubovics Márk
Téli tájkép, olaj
Önarckép, olaj

N.Szal. III. aukc. 1924. 12 1.

Rubovics Márk

Sulykolás az akarattyai parton, olaj

Balatoni Társaság I. kiáll. Nemz. Szal. 1922.
jan. 23 l.

Rubovics Márk

Sulykolás a Balatonon, olaj
Naplemente a Balatonon, "
Kis lak a Balaton partján,"
Holdkelte a Balatonon, "

Balatoni Társaság II. kiáll. Nemz. Szal. 1924. nov.
18 1.

Rubovics Márk
Csendélet, olaj

Szent-György-Chdh XLVI.művészeti mukeiója. A Gyüjtő.
X.évf. 2.sz. 5 l.

földszintes
cour d'honneur-t lezáró szárnyak csat-
szárny van meg, ~~földszintes~~, hármas,
ő ives átjáróval és hat árkádos osz-
középrizalit elé, a kocsifelhajtó
épitettek, mely a kastély eredeti
. A XIX. század elején a nyugati szárny
a második világháboruban pusztult el.
tartotta a régi barokk alakitást; kö-
a földszintre. Régi tetőzete zsin-
lett, a középső rész felett magas, me-
középrizaliton lapos falpilasztertagolás,
egyszerü falkiképzés. A déli homlokzat:
+4+5+4+1, azloldalak 5-5 tengellyel.
ovális ökörszemmel. A többi ablak négy-
Az ívek mindenhol lapos kosárivek. Az
árkán két rézsüs bélletü, lőrésszerü kőke-
, füzött kovácsoltvas ráccsal. (000-000 kép)
ól nyiló XIX századi ajtó a déli homlok-
folyosóra vezet / a földszinten bolthaj-
ttel/, onnan klasszicista rácsu ajtón

Rubovics Márk,

Őszi hangulat, olaj

Naplemente a Balatonon, olaj

Téli táj, olaj

Alföldi szélmalom, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2.rendk.sz.

49 1.

Rubovics Márk

Tengerpart, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállítása.

1904. márc. 34 l.

Rubovics Márk

Naplemente, olaj

Alkotás Művészház XVI. kiállitása. 1943. aug. 4 l.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.

1904. márc. 1.

Rubovics Márk

Sulykolás az akarattyai parton, olaj

I. Balatoni kiáll. N.Szal. 1922. jan. 4, 27 l.

Rubovics Márk

LXII. csoportkiáll. 1928. szept. 1 l.

V. Sval.

Rubovics Márk
Nyires, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX.vidéki kiáll. 1907. 7 1.

s-utca sarkán álló L alaku, házszám-
lakóház.
szlet, a 2o, 23, 26 sz. lakóházak ut-

telek teljes egésze, valamennyi gazda-

Rubovics Márk

A tél, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX. vidéki kiáll. 1907. 8 l.

ek megerősitésé rendelték el. /1602 XIV.
61 tc./ 1619-ben Bethlen Gábor kezére
átadta II. Ferdinándnak. 1626-ban Ester-
budai pasa csapatainak támadása ellen
ostrom után megujitott bástyára feliratos
"Deo. O.M. AUSPICE;AEDIFICATA ARX HAC
APTA. Ao. MDXLVI. RECUPERATA Ao. MDXCIV.
RA. OPPUGNATA. MDCXXVI. PROPUGNANTES.
FIERI . CURANTE . MAGNIF. D. PAULO .
. SACRAE . ET . R. AJESTATIS . HUIUS
EO. Ao. MDCXXVII."
erházy Károly váci püspök családi birto-
csáry Nógrádm. tört. III.6./ 1663-ban
ták és 1685-ig birták. A toronyba lehe-
lám gyujtotta fel, ekkor elhagyták a tö-
hever.
élnyugati szélén emelkedő várhegy dácit
ésü fennsikkal biró hegyen emelt sza-
mely egy, a hegy peremén körülfutó ké-
ülettől mély árokkal elválasztott kerí-

Rubovics Márk

Hazafelé, olaj

Holdkelte, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX. vidéki kiáll. 19o7. lo 1.

balassagyarmati kömüvesme
rhénes forintért vállalta
1775 okt. 17-én történt a
gácsi ácspallér készitett
1776-ban szentelték
fejezték. 1796-ban repede
Ekkor Schitz kőművessel 1

Rubovics Márk
Karbunkulus torony a Zöld tóval, olaj
Koratavasz, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX.vidéki kiáll. 19o7. 12 l.

95

= barcin vitka

· süvegboltozatos, két kosárives vak
›s oszlopon nyugszik. Süvegboltozatos.
ɜtettel van fedve. Az ablakok szegmenti-
:ély és hajó közti falrész toszkán jel-
lesarkitva.
ɜgy mellékoltár ujak. Dilettáns képek.
ltár, szinezett barokk szobrokkal. Bal-
zkodik, copf koronával, kezdetleges.
itiv festett szobrocskákkal, kettős fedő-
fém, a külső fa. Régi kis orgona. Egy

A váczi egyházmegye történeti névtára.

nál, barokk. XVIII. század.

Rubovics Márk

Rőzsehordó asszony, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállításon. XXX.vidéki kiáll. 1907. 12 l.

97

zetség ősi birtoka. A XIV. században
Péter fiai, Mihály, Péter. Leuszták,
községben 1715-ben 3 magyar háztartást
dig nemes községként szerepelt. A XVIII.
hok a földesurai. Római katolikus plé-
volt.
oldalán, közvetlenül a középkori vár
közötti országuttól keletre, Rimóc köz-
én, várhegy tövében egyutcás, fésüs

Márton püspök)
ázadban, 1889-ben erősen átalakitva.
lejtős, völgyoldali települést átszelő
méretü, hosszukás négyzetes alaprajzu.
terméskő falazásu, részben vályoggal ki-
eti homlokzatán torony, földszintje kő-

Rubovics Márk
Gesztenye, olaj

Őszi tárlat. Nemzeti Szalon, 1940, október

12 1

CIBÓRIUM,
dísztelen.
Német munka, XVII. század.
Aranyozott ezüst, mag. 24 cm.

ÉKSZERTÁLKA, (191. kép)
ovális, két füllel. Benne festettzománcos medaillon: bányászok. Kraudy Sándor besztercebányaötvös műve, 1632.
Ezüst, átm. 13·5 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

Rubovics Márk
Karbunkulus torony a Magas Tátrában, olaj
Téli táj, [illegible], olaj
Hazafelé, olaj
Tél, olaj
Esős hangulat, olaj
Holdkelte, olaj

A Nemzeti Szalon első bajai kiállítása, 1906. 8 1

96. kép. *Neroccio : Madonna Jézussal*

MDK

Rubovics Márk

KUT II. kiáll. N. Szal. 1925. márc. 2 1.

MDK

Rubovics Márk

KUT II. kiáll. N.Szal. 1925. márc. 2 l.

Rubovics Márk festőművész
Sajt és körte, olajf.
Magyar Képirók kiállitása, 1941 január

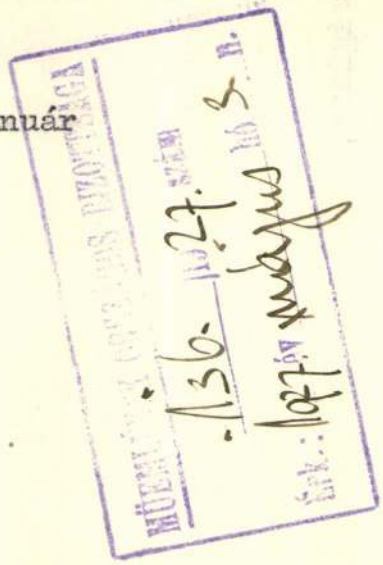

atók, illetve megköthetők, ami pedig
átrányosan befolyásolja, a Miniszter-
hó 4.-én tartott ülésében hozott ha-
y a szóbanlévő tiltó rendelkezés az
égéig, azaz 1928. évi junius hó 30-áig

927.évi április hó 21-én.

A miniszter rendeletéből:

Rónay

miniszteri tanácsos.

tságának,

Budapest.-

Rubovics Márk

Tél, olaj
Alkony, olaj
Zivatar, olaj
Rőzsehordó asszony, olaj.

A Nemzeti Szalon első máramarossziget kiállitása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1908. 11-12 l.

pült, de uj alapokon. Car
le 1855 április 21. Funda
tette. Az épitkezés azonb
ügy miatt perbefogták és
váci uradalmi épitész fol
december 12. 1881-ben tüz
torony leégett, a harango
cserepezték.

Jellege: Klassicista

Külseje: ~~Klasszicista~~ főb
három részre osztott. Köz
mélyedésben félig befalaz
Kétoldalt hosszu, keretel
falmélyedés. Lábazat fut
zárja le, mely felett tet
oromzat helyezkedik el. A
Kétoldalt pilaszterrel di

Rubovics Márk

A juhász, olaj

A Nemzeti Szalón első máramarosszigeti kiállitása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1908. 12 l.

ony emeleti része a karzat felé nyit-
őfeljárat. E karzat helyén volt egy
csak 1789 után épült.
len, ~~gyárilag készitett szobrok és~~
~~ajódongában több helyen kis repedések.~~
körmeneti kereszt korpusza, XVIII. szá-

Rubovics Márk
Sulykolás, olaj
Vizhordó leány, olaj
Nyires, olaj

A Nemzeti Szalon első máramarossziget kiállitása.
XXXIII.vidéki kiáll. 1908. 13 l.

157

lom, szerint 1265-ben okleveles emli-
földterületről. 1436-ban Kutas né-
lején, 1514-ben Werbőczy István bir-
között a Szirákról ismert királyfalvi
a pusztának.
u egyutcás település. A minden közle-
elithető falu megvizsgálása alkalmá-
adi település, müemlékszerü épitmény-
temploma, mely az iskola célját szol-
ült, ekkor alakult itt az evangélikus
ég egyházából vált ki. Felszerelési

Rubovics Márk

"Hajóérkezés" c. képe finom érzéssel, poétikusan van festve"-irja Csillag Máté: "A Nemzeti Szalon téli tárlata" c. kritikájában és külön kiemeli tájképeit is.

Képes Családi Lapok, Bp. 1901. dec. 22.
XXIII. évf. 51. sz. 815. lap

Rubovics Márk

"Fuvolaszó" c. képe a rokokó-idők gavallérját ábrázolja az antik mesterek zsánerében" -irja a lap "A Nemzeti Szalon őszi kiállitása" c. beszámolójában, s kiemeli a müvész két tájképét, melyek közül a "Tél" c. Mednyánszky hatást mutat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. okt. 12.
XXIV. évf. 41. sz. 655. lap

RUBOVICS MÁRK,festő

A Népr.Muz.Adattárában a közel mult idő magyar művészgárdájából Rubovics müvei is szerepelnek a rajztár leltárában. 291 old

CS.SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest. 1954

Rubovics Márk festőművész
Tejes asszony
Téli táj
Napsütés
A Wiwa Művészeti Szalon csoportkiállitása.
1922. december 17.

DOBOZ,
vésett jelenetekkel.
Osztrák munka, XVIII. század.
Ezüst.

KAMARÁSI KULCS,
XVIII. század.
Aranyozott ezüst.

FÜLES GOMBOK,
tíz darab, gyöngyház és zománcos.

CUKORTARTÓ, (192. kép)
háromlábú, fedeles, benne kék üvegedény. A foglalat áttört virágos dísz. Fedelén belül „Bernolák Máriássy Zsuzsanna 1840."
Esztergomi munka, 1780 körül.
Ezüst, mag. 9·5 cm.
Bernolák Katalin, Kassa, tulajdonából 1937. évi szerzemény.
Gy. K.: A kassai amateur kiállítás. Magyar Iparművészet, 1—1897., 348. l. (Képe 348. l.)

EDÉNYKE,
fedeles és áttört, három lábon áll, hengeres, belseje kék üveg.
Augsburg, XVIII. század vége.
Aranyozott ezüst, mag. 12 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

KÁVÉSKANNA, (193. kép)
fafüles, lapított körteidomú, leveles, virágos.

VILLA,
1800 körül.
Aranyozott e

ÉKSZERTÁ
ovális, MI mc
XIX. század
Aranyozott e

DÉNES FE
LAJOSI
Dombormű
Magyar mun
Ezüst, mag.

BALAMBÉR
Dombormű
Magyar mun
Ezüst, mag.

KANÁL,
6 drb., feket
XIX. század
Aranyozott

TÁNYÉR,
XIX. század
Zománcos r

PUTTÓ DI
ezüst, tálcát t
Ipolyi címer

Rubovics Márk festőművész
Sajt és körte
Törzstagok második kiállitása
Nemzeti Szalon, 1944. február 2o.

331. kép. *22. (Mss. III.172.) Horae Beatae Mariae Virginis. XV. sz. 23a lap.*

Rubovics Márk festőművész
Alföldi táj olaj
Saalfelden
A törzstagok III. kiállitása
Nemzeti Szalon, 1947. január 11.

Viharos tenger hajóval
Papír, vízfestmény.
Csernoch primás vásárolta.
Gerevich PA, 256. l.

DOBYASCHOFSKY, FRANZ JOS
festő, 1818—1867)
Mózes és az angyal
Papír, ceruza.

Szent Erzsébet
Papír, szén.

Patrona Hungariae
Papír, szén.

Opera buffa
Papír, lavírozott ceruza. 1866.

Opera buffa
Papír, lavírozott ceruza.

Opera buffa
Papír, lavírozott ceruza.

Opera seria
Papír, lavírozott ceruza.

Balett
Papír, lavírozott ceruza.

Szálló alak
Papír, lavírozott ceruza.
Az utóbbi hat a bécsi opera falképe
vázlat.
Kőrösy: Esztergom. Esztergom,
— Gerevich PA, 256. l.

MDK.

Rubovics Márk festő

"Legelő tehenek" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz. 1959. december.

46.1.

M.D.K.

Rubovics Márk /1867-1948/

692. Dunaparti részlet Ujpestnél. Olajf. 47x60 vászon.
693. Csendélet. Olajf. 47x38 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 48. l.

MDK

Rubovics Márk, festö

Cigányok a Balaton partján.	Jelzett.	Olf.
Balatoni hangulat.	"	"
Balatoni vitorlások.	"	"
Öszi hangulat.	"	"

Árverési Közlöny. Festm., rajzok. 1936 okt. 4. rk. sz. 41. l.

MDK

Rubovics Márk

Limonádé, of.

Téli Kiállitás. Műcs. 1935. nov.
32.1.

MDK

Rubovics Márk, festö

188. Vitorlás a Balatonon. Olf.
189. Balatoni részlet. "

Nemzeti Szalon, - A Balatoni Társ. IV. Kiáll.
Bp.1930 szept. Kat.

Rubovics Márk

MDK

Limonádé, olf.

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

MDK

Rubovics Márk

igazgatósági tag volt

A Nemzeti Szalon igazgatósága 1926.

Rubovics Márk MDK

Kártya és pezsgő, olf.

Éjjeli hangulat, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Rubovics Márk MDK

Téli hangulat, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Rubovics Márk.

Müveiből kiállitást rendezett a Nemzeti Szalon 1921-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Rubovics Márk MDK

Érdekes levél, olf.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

MDK

Rubovics Márk, festöm.

tájképpel szerepel.

? kiállitás. III. terem.
Müvészet. 1918. 4.l.

MNK

Rubovics Márk, festőm.

"Berozó" c.képét megvette:Eszterházy Sándor gr.

A tavaszi kiállítást..... KMT.
Vas.Ujs. 1894. 41.évf. 17.sz. 288.1.

MDK

Rubovics Márk, festöm.

téli tájképeket festett.

K-n Ö-n:Tavaszi tárlat a Mücsarnokban.
Vas.Ujs. 1909. 56.évf.15.sz. 286.l.

MDK

Rubovics Márk

Vadászképe a Nemzeti Szalon tav.tarlatan.

Cikk: A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatából.

Vasárnapi Ujság, 1903. 50.évf. 158.l.

Indicate mark

Augustaxabe a mcmxcvi Oskilon two. tultaindo.

CIKK: A mcmxcvi Oskilon fxavoxt tultaindot.

Augustaxabe Oliver, 1903. 59.647. 1258.1.

MDK

Rubovics Márk, festőm.

912. Tájkép. Olf. J.l.j.

913. Téli táj. " J.l.b.

Árverési Közlöny. 1929. ápr. 3. vk. sz. 36.l.

Rubovics Márk MDK

Nehéz kenyérkereset, olf.

Mücsarnok 1893/94. téli kiállo

Rubovics Márk MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

MDK

Rubovics Márk, festőm.

277. Eső után. Olf.

KMT. 1907/8. téli kiáll. Kat. 43.1.

MDK

Rubovics Márk, festőm.

190. Hóolvadás. Olf.

Műcsarnok.1908/9. téli nemzetk.kiáll. Kat. 42.l.

MDK

Rubovics Márk

Hóolvadás, of.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 42.l.

Rubovics Márk MDK

Érdekes olvasmány, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

MDK

Rubovics Márk, festöm.

Juhász.	Vizf.	J.l.j.
Legelö tehenek.	Olf.	J.l.j.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 66.l.

MDK

Rubovics Márk, festőm.

425. Körte és [illegible] szilva.

KMTárs. 1927.őszi kiáll. Kat. 18.1.

MDK

Rubovics Márk

Csendélet, of.

Téli tájkép, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1934. szept.
56.1.

Rubovics Márk MDK

Országút, olf.

Megyeri szigetrészlet, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Rubovics Márk

"Tél" c. képe. Repr.

Műcsarnok, 1909. tav. kiáll.

Rubovics Márk MDK

Megyeri részlet, olf.

Céltalanul, olf.

Mücsarnok 1898/99. téli kiáll.

MDK

Rubovics Márk

Művészet 1939. IV. évf. 27. sz. 7o.l.

MDK

Rubovics Márk, festőm.

112.	Kilátás a Dunára.	Olf.
113.	Esti hangulat.	"
114.	Virágcsendélet.	"

Képzőm. Társ. 1913. tav.kiáll. Kat. 46.1.

Rubovics Márk MDK

Esti hangulat télen, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

MDK

Rubovics Márk

Művészet 1918. 4.l.

Rubovics Márk MDK

Alföldi szélmalom, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

MDK

Rubovics Márk

Vadász az erdóben c.festm.Repr.

Vas.Ujs.1903. 10.sz. 160.l.

ADA

Καθοντας ΜΑΤΙ

Ανδρεας Μα σταδρεα ε.λεσαμ.μαθι.

Ανα.υλα.λεσ. λε.ας.λεσ.λ.

MDK

Rubovics Márk

Kártya-csendélet, of.

Törzstagok kiáll. N. Szal. 1941. ápr.-máj.

MDK

Rubovics Márk

Ut a megyeri szigeten. Olajf.

KMT 1910/11. téli kiáll. 57.l.

Rubovics Márk MDK

Eső után, repr.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Rubovics Márk

MDK

Itatás, olf.

Nyolcasarnok 1915-16 téli tárlat

Rubovics Márk MDK

Narancs és dió, olf.

Műcsarnok 1913/14. téli kiállítás

MDK

Rubovics Márk

Téli reggel, of.

Művészeti Krónika 1. sz. 1904. jan. 15.

Rubovics Márk MDK

Sajt, olf.

Gesztenye, olf.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

Rubovics Márk MDK

Sajt, repr.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

MDK

Rubovics Márk

Tehenek a Balaton partján c. munkájáért a N.Szal. dicsérő elismerését kapta

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hirlap 1928 évi Kincsesháza. 66.l.

MDK

Rubovics Márk, festöm.

Tél. Olf.

KMT.1909.Tav.kiáll. Kat. 40.l.

Rubovics Márk MDK

Roquefort és bér, repr.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Rubovics Márk MDK

A megyeri sziget vénje, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Rubovics Márk MDK

Rőzserhordó asszony, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Rubovics Márk

Rőzsehordó asszony

A tavaszi tárlat eredménye. Müvészet 1914.
282.l.

MDK

Rubovics Márk

Farkas I.: A halhatatlan törzsvendég. Lechner Ödön és művész asztaltársasága. Pesti Hirlap 1936. máj.21. 11.l.

Rubovics Márk

XIX. század.

201. ESTI HANGULAT. Az
alacsony liget. Nagyon
Vászon. M. 40; sz. 30 c

Ismeretlen, XVII. száza

212. KRISZTUS, A V
golyót tartja; job
Vászon. M. 77·5

Ernst Muzeum aukcioi

W.-A.

LXXIX.

1435
1402

Rubovics Mária

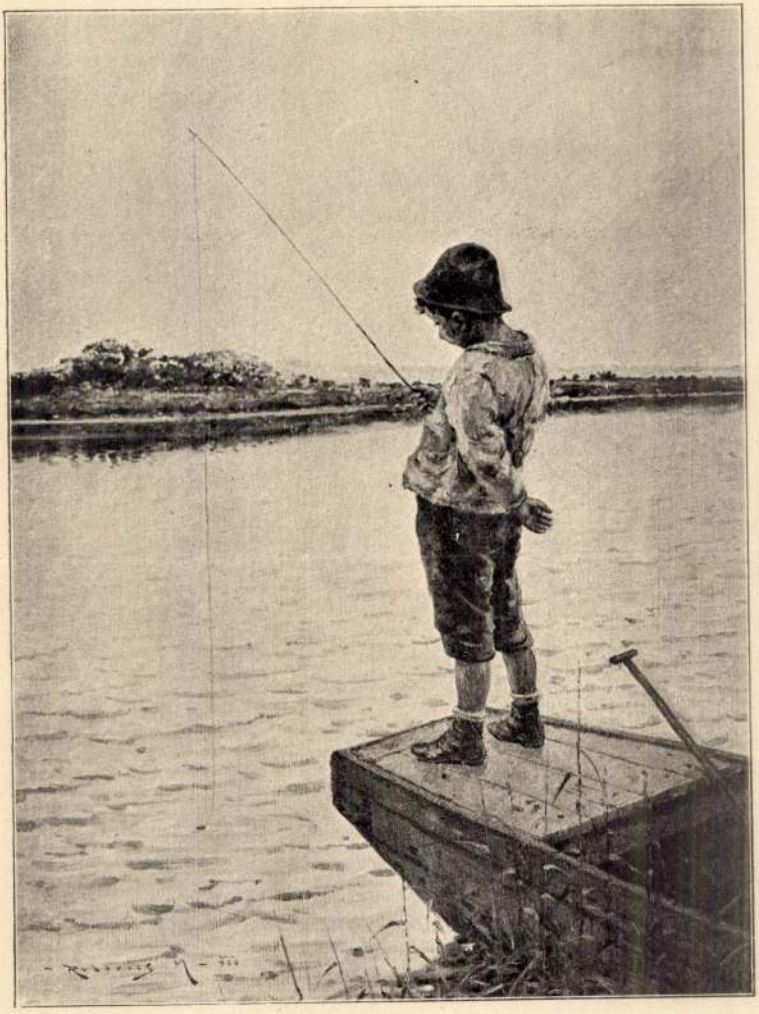

Rubovics Márk: *A kis horgász.*

Nemzeti Szalon
1900. Ich kaufe

65. RUBOVICS MÁRK: Napsütés (olajf.) Ára 35 frt.

66. „ „ Reggeli hangulat (olajf.) Ára 100 frt.

67. „ „ Mesemondó (olajf.) Ára 150 frt.

68. „ „ Hazatérés (olajf.) Ára 80 frt.

69. „ „ A kis horgász (olajf.) Ára 150 frt.

102. RUBOVICS MÁRK: Menuett-lecke (vizfestmény). Ára 80 frt.

Nemzeti Szalon
1900. téli kiáll.

adtunk minden jóakaratú embernek, de védekezni fogunk minden rosszakaratu, vagy anyagi érdekből intriguáló gáncsvetők ellen. A Szalonnak az elért eredmények után ez most már nemcsak joga, de kötelessége is, ugy a magyar művészet, valamint az igaz magyar művészek érdekében — a kikért dolgozik.

Az a szent cél és nemes feladat, a melynek önzetlen munkásaivá szegődtünk, erőt is fog adni, hogy ezt az egyesületet megtudjuk védeni minden érdek-támadás ellen, amely hazafiatlanság-számba megy, mivel a magyar kultura testén üt sebet.

Ez idei kiállitásunkat is a közönség jóindulatába és szeretetébe ajánljuk!

Hock János.

Rubovics Márk

Nemzeti Szalon

Rubovics Márk: *Zártkörü hangverseny.*

LEGELŐN.

Kubovits Márk festménye.

Magyar Művészet

1900. aug. 1.

rezgett, ha szellő se lebbent. A csorgó mintha csúfolkodni, nyávogni meg nem szűnne egy pillanatig se . . .

A görgényi havas fölött felderengő első lilaszinű sávra felemelkedett. Nagyon nyomorultnak érezte magát. A mint a fénycsík rózsaszinre vált, egy rettenetes nagy rózsára emlékeztette, mely a Katicza szőke hajában virágzik . . . egy kis parasztlány hozta valahonnan? . . .

Káromkodva kelt fel. A marhák elnyujtva bőgtek fel alant. Rebegve elevenedett meg a levegő s mindjárt huss! gyors szárnysuhogással nyilalt át két kis madár (valami puha fészek melegét akkor hagyta ott) a Csifó feje fölött.

A katholikus templom tornyából komoly hangon szólt a szunyadókhoz a harangszó s végigáradt erdőkön, mélységeken, ormokon, mint egy másvilágból való szó. Szelid, nyájas gyermekarcz nem ártatlanabb, mint e reggel. A nélkül, hogy zsongás hallatszott volna, érzett, hogy az élet megkezdődött.

Még ragyogott a mező a harmattól, mikor valahonnan messziről egy-egy hangosabb emberszó töredékei zavarták meg a reggel ünnepies csöndjét. Csifó megemelkedett; a szeme ragyogni kezdett. A zaj lassan erősödött és mind nagyobb területre terjedt. Csifó nyughatatlanul topogott, mint egy lánczravert komondor.

Az idegen aratók érkeznek . . . Ó, hogyne tudná! Az izgatottsága vadul nőtt. A puskája csövét meg-megragadta.

Mégse rohant le a hegyről a falusiak közé. Csordultig volt gyűlölettel, de ha a világ összeomlana — előbb látni akar, feltúrni a házat, kutatni, látni . . .

Hirtelen alakoskodni kezdett. Mintha lerogyni készülne, megtámaszkodott az ajtófélhez s rebegő, gyenge hangon mondta Katiczának:

— Valami történik alant a faluban Gyengülés fogott el; lássa, szédülök (és megtörülte a homlokát), menjen le, lelkem, a falu útjára. Nézze meg, mi történik ott lenn?

De a mint Katicza a kapun kilépett, egyszerre rácsapott a prédára leső vadhoz hasonlóan a szobára. A szeme majd kiugrott az üregéből. Látni akart. A rozoga kaszten fiókját egy rántással tépte föl.

Oh! És felorditott.

Legfelül egy ezüstkeretű tükör feküdt csipkés fehérneműek tetején.

Nagy lélegzetet vett. A szája tátva maradt.

Aztán betaszitotta a fiókot. Halálsápadt lett. Körülnézett. Megszoritotta egyik kezét a másikkal s mindjárt kiment a kis kapu elé (kissé még tántorgott, de összerázkódott), az ajakát összeszoritotta s a kapuzábé mellé leroskadt a hitvány padra.

Katicza sietve közeledett vissza az ösvényen.

— Az Isten tudja mi lesz. Minden teremtett lélek az utczán van . . .

— Maga kifáradt, Katicza, — dadogta rekedten.

— A gazdatiszt vezeti az idegen embereket, de útjukat állották a falu végén.

— Maga reszket . . . Tán maga is fél?

— Öregek és gyermekek mind. A férfiak bottal, kapával orditva rohannak.

Csifó merően a Katicza arczába kapcsolta a szemét. Egy percznyi hallgatás után a kezeivel legyintett, hogy elhallgattassa a beszélőt.

A zúgás nőtt alant. Egy-egy rekedt hang, aztán valami fájdalmas üvöltés nyilalt a hangzavarba.

Csifó félig megemelkedett, de le nem vette a szemét Katiczáról.

— Rettenetestől félj . . .

— Maga tudja, hogy mi fog történni?

— Nem állhattam ellenükbe . . . Ha valaha féltetted valami jó ismerősödnek az életét, féltsd a Koronkaiét most.

Katicza megtántorodott, mintha megütötte volna valaki. »Mit mond?«

A Csifó torkából rövid nyögés szakadt fel. Azonban abban a pillanatban ismét még tompábban folytatta:

— Mert kedvelted Koronkait, ugy-e, egy-

RUBOVICS MÁRK

szül. Bpesten, 1868. Művészeti tanulmányait itt. Münchenben és Párisban végezte. Hazatérve, Biharival és Karlovszkyval megnyitja az első magán festőiskolát. A hazai és külföldi kiállításokon különösen miniatür képeivel keltett feltűnést. Munkáival számos díjat és kitüntetést nyert. Főművei: Zsánerképek, tájképek és csendéletek, melyek köz- és magángyüjteményekben foglalnak helyet. Résztvett a Nemzeti Szalon megalapításában és két évtizeden keresztül műtárosa volt, 1903-ban pedig societaire-je lett.

RUBOVICS MARCO

nato a Budapest, nel 1868. Studiò qui, a Monaco ed a Parigi. Ritornato in patria, con Bihari e Karlovszky inaugura la prima scuola privata di pittura. Partecipa alle esposizioni nazionali ed esteri specialmente con miniature. Ha ottenuto numerosi premi e menzioni. Dipinge specialmente quadri a soggetto, paesaggi e nature morte, che espone a tutte le più importanti eposizioni nazionali ed estere. Ha partecipato alla fondazione del Salone Nazionale, del quale è tato per due decenni custode artistico. Nel 1903 ne è divenuto socio perpetuo.

Rubovics Márk

festő.

1., Éjnye be jó!" A szegedi képzőművészeti egyesület kiállításán megvette Back Bernát,

2., Kellemes teher. u. ott megv. May R. Miksa.

3., Harafelé. u. ott megnyerte Szüts Pál Szeged.

4., Legelőn. u. ott megnyerte Putz Lipót, Szeged, Országut.

Művészet, 1903. 354.

5., Falu vízparton. A nemzeti szalon 1903. budapesti tavaszi tárlatán megvette Lukács Pál.

6., Vadász az erdőn. u. ott. megv. ifj. Kintzing János Arad.

7. Tél. u. o. megv. Havass Ágost, Zirc.

Művészet, 1903. 150. l.

4402. Rubovics Mark.
Sz. Pesten 1868 nov 21-én.

1.

Roquefort és alma.

Asztalon és olyképen van ábrázolva, hogy balról tányérra tett és üvegburával letakart sajt, jobbról pedig két piros meg egy sárga alma nyert elhelyezést. Előtte pengejével jobbra fordított kés fekszik. Jelzése jobbról az asztal szélén: Rubovics M.-t.

Vászon, méretei 36.1:51 cm.-- Lelt.sz.4402.-- Vétetett az 1913 január 10-iki 15174 sz.leirat szerint K-án (176-913).-- Kifizettetett 1913 február 19-én.-- Elszámoltatott 1913 márczius 8-án (503-913). ~~-- Az elszámolást jóváhagyta~~ L500.

Sz.n.59-913
176-913-1
Át.lelt.9714.

1

Rubovics Márk

A Képzőművészeti Társulat kiállításain a következő műveivel vett részt:

1887. őszi kiáll. II. sor.: Kaposi országút, olajf., 80 ft.

1888. őszi kiáll. II. sor.: Dunai tájkép, olajf., 150 ft.

Rubovics Márk Léd

NEMZETI SZALON. K.

HELLER ADOLF (NÉMET) STEPPES EDMUND (BAJOR)
ÉS RUBOVICS MÁRK FESTŐMŰVÉSZEK, VALAMINT
WALLNER WOLFGANG (OSZTRÁK) SZOBRÁSZMŰVÉSZ

CSOPORTKIÁLLITÁSÁNAK

KATALÓGUSA

K.

1912. OKTÓBER 6. — NOVEMBER 3.

ÁRA 60 FILLÉR.

NEMZETI SZALON.

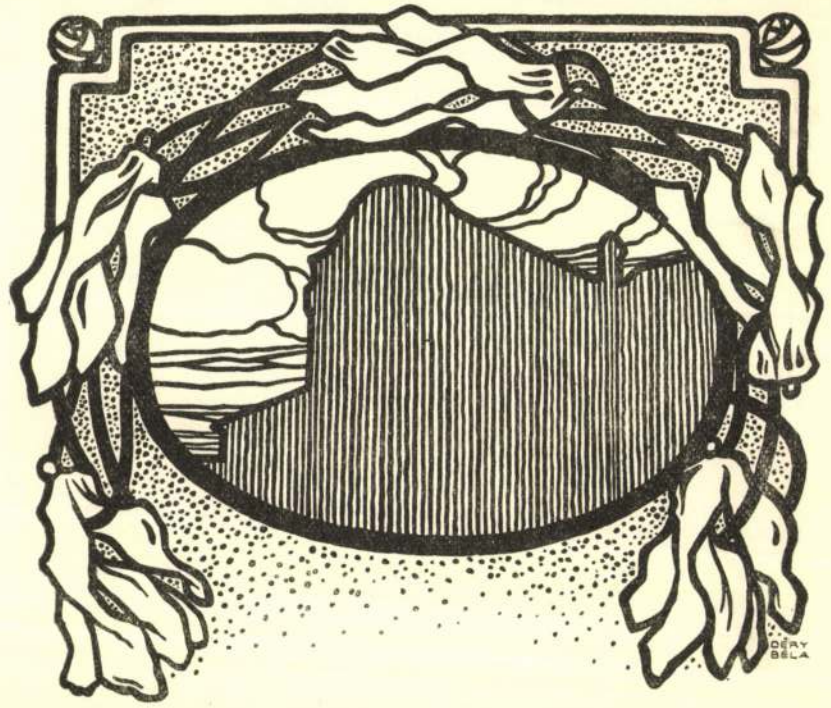

HELLER ADOLF (NÉMET), STEPPES EDMUND (BAJOR)
ÉS RUBOVICS MÁRK FESTŐMŰVÉSZEK, VALAMINT
WALLNER WOLFGANG (OSZTRÁK) SZOBRÁSZMŰVÉSZ

CSOPORTKIÁLLITÁSÁNAK

KATALÓGUSA

1912. OKTÓBER 6. — NOVEMBER 3.

ÁRA 60 FILLÉR.

	Ára K
151. Tájkép a Jura hegységben	20
152. „Gottesackerwände" (Allgäu)	25
153. A wittlingi barlang	12
154. Sziklák a tóban	12
155. Aachthal-vázlatok	15
156. Kunyhó	20
157. Szénásszekér	30
158. Legelő	30

WALLNER WOLFGANG (OSZTRÁK)
SZOBRÁSZMŰVÉSZ GYŰJTEMÉNYE.

	Ára K
159. Szent Pál, hársfa	1800
160. Medve gyermekcsoporttal, ébenfa	1400
161. Patkányfogó, hársfa szinezve	500
162. Német paraszt hársfa szinezve	250
163. Fiatal faun, tölgyfa	360
164. Fiú, relief-dekoráció, tölgyfa	360
165. Papagály, hársfa	200
166. Öreg emberfej, hársfa	340
167. Butor dombormű, aranyozott hársfa	340
168. Női akt, bronz	500
169. Dávid, bronz	340
170. Medve gyermekcsoporttal, keramit	100
171. Női arcmás, hársfa	magántulajdon
172. Dalmát férfi, hársfa szinezve	„
173. Dalmát nő, hársfa szinezve	„
174. Judit, relief, bükkfa	„
175. Biedermayer leányka, hársfa	„
176. Relief-arcumás; hársfa	„

A NEMZETI SZALON IGAZGATÓSÁGA.

ELNÖK:
GRÓF ANDRÁSSY GYULA v. b. t. t.

ALELNÖK:
MOLNÁR VIKTOR ny. államtitkár.

IGAZGATÓSÁGI TAGOK:
BADITZ OTTÓ, GELLÉRT JENŐ, KACZIÁNY ÖDÖN,
KÉZDI KOVÁCS LÁSZLÓ.

IGAZGATÓ:
DÉRY BÉLA

MŰTÁROS:
RUBOVICS MÁRK

ÜGYÉSZ:
Dr. KÉPESSY JÓZSEF

TITKÁR:
BENDE JÁNOS

PÉNZTÁROS
WEISER KÁLMÁN

		Ára K
125.	Vizesés	1000
126.	Meleg tavaszi nap	800
127.	Erdei részlet Pfalzból	1200
128.	Sziget	2500
129.	Gratvanderung	2000
130.	Őszi táj	2000
131.	„Gatterwände“	2000
132.	Kis patak a Jura hegységben	2500
133.	„Hoher Ifen“ Allgäuban	3000
134.	„Ifen“ hegység	3500
135.	H. de T. urnő arcképe	Magántulajdon
136.	A Jura völgy	1800
137.	Mont Didier, Lotharingia	3000
138.	Thorkopf, Allgäu	3000
139.	Geisalpsee, Allgäu	3000
140.	Az Ifen és Gottesackerwände, Allgäu	2000
141.	Esta „Besler“-en, Allgäu	700
142.	Tavasz Lombardiában	1000
143.	Est a Jurában	2500
144.	Őszi köd a Staffelseen	2500

RÉZKARCOK.

Az árak keret nélkül értendők.

145.	A hegycsúcs előtt	40
146.	Thorkopf, Allgäu	40
147.	Sziget a Staffelseen	30
148.	Seealpsee	40
149.	Kispatak a Jurában	20
150.	Tópart	30

	Ára K
102. Itatás. Olajfestmény	80
103. Hazafelé. Olajfestmény	100
104. Szélmalom. Olajfestmény	90
105. Kereszt előtt. Olajfestmény	500
106. Országút. Olajfestmény	300

STEPPES EDMOND (BAJOR)

FESTŐMŰVÉSZ GYŰJTEMÉNYE. (A KÉK ÉS SÁRGA TEREMBEN)

OLAJFESTMÉNYEK.

	Ára K
107. Erdőégés	5000
108. Tavaszi est a Vogesekben	3500
109. Zivatar	2500
110. Kunyhó előtt	3000
111. Alpesi táj	2000
112. Sziklák	2500
113. Virágok	1500
114. Ködtenger	1200
115. A Duna Sigmaringennél	400
116. Zivatar	400
117. Forrás	800
118. Tarka kövek	800
119. Holtóte	1000
120. Kora tavasz	1800
121. Tavaszi szinek	2200
122. Lólegelő	3000
123. Rét	2500
124. Görbe fák	2000

ELŐSZÓ

A NEMZETI SZALON ELSŐ NEMZETKÖZI CSOPORTKIÁLLITÁSÁHOZ.

A műkiállitások látogatása még alig két évtized előtt nem volt egyéb, mint valami rendkivüli, nem minden nap előadódó szórakozásféle, amelyet főképen a városligeti Műcsarnok szerzett az érdeklődőknek. Évenként nem volt 2—3 kiállitásnál több a fővárosban, amelyek teljesen kielégitették az akkortájt nagyon csekély számban lévő műbarátok igényeit. A magyar képzőművészet rohamos fejlődése és a művészek szaporodása azonban uj művész-egyesületek alakulását eredményezte, amelyek arra hivatvák, hogy a fokozódó művészeti termelés bemutatására alkalmat nyujtsanak s igy közvetve a már finomultabb müizléssel biró közönség igényeit is kielégitsék. Ezidőszerint tehát évenként a fővárosban 40—50 kiállitás nyilik meg s bár a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon rendes téli és tavaszi kiállitásai a közönség szemében — tradicionális jelleggel birván — a sokféle tárlatok között ma is művészeti jelzőoszlopként állanak, mégis az összes művészeti faktorok ma már arra törekszenek, hogy minél változatosabb és értékesebb tárlatok rendezésével fokozzák a közönség érdeklődését. A kiállitások látogatása ma már tehát nem szó-

rakozás, hanem a kulturlénynek életszükséglete, mint ahogy táplálkoznia is kell az embernek!

Két évtized előtt még ritka vendégként üdvözöltük a kiállitások látogatóit s ezért egy tömegben mutattunk be mindent, amit a magyar művészet akkoriban produkált, mint ahogy a jó háziasszony a teritett asztalnál minden tudományát bemutatja kedves vendégének. A kiállitások programmjában nagyobbrészt az általános, vagy — ha ugy tetszik — a legitim tárlatok szerepeltek, amelyekben szóhoz jutott boldog-boldogtalan s ezért megtörtént, hogy az ünnepi hangulatban távozó közönség is sokszor beleszédülve hagyta el a művészeti granáriumot. A nagy ünnepi ebédek ideje tehát lejárt, aminthogy megszüntek azok a patriarchalis jó idők is, amikor a figyelmes háziasszony konyhaművészetének csak az egyik legsikerültebb darabját tálalja fel a ritka vendégnek, de különféle változatokban. Ép igy vége van már a magánkollekciók varázsának is — amelyeket ugyancsak a Nemzeti Szalon honositott meg — mert a „toujours perdrix" e helyütt is örök igazságként alkalmazható. De ugyan igy van ma a differenciálódott izlésű közönség az irodalmi termékekkel is, mert lejárt az öt felvonásos sorstragédiák ideje is, és a könyvpiacon az apró, de szellemes elmefuttatások kelendőbbek a sok kötetes, de unalmas regényeknél.

A kiállitást látogató műbarát, — bár ma már nem ritka vendég, de megbecsülendő vendég, akit nem akarunk a kitünő alkotások végtelennek látszó sorozatával

Ára K

73. Napsütés. Olajfestmény 160
74. Palotai erdő télen. Olajfestmény 180
75. Tehenek a lápon. Olajfestmény 160
76. Téli táj. Olajfestmény 140
77. A kikötő télen. Olajfestmény 250
78. Januári nap. Olajfestmény 250
79. Reggeli szürkület télen. Olajfestmény 250
80. A nap leáldozóban. Olajfestmény 120
81. Tó partján. Olajfestmény 350
82. Kilátás a Dunára. Olajfestmény 600
83. Falu alatt. Olajfestmény 200
84. Hollandi város. Olajfestmény 200
85. Legelőről. Olajfestmény 450
86. A megyeri sziget vénje. Olajfestmény 800
87. Mandolinozó nő. Vizfestmény 180
88. Interieur, Leiner Zsiga tulajdona. Olajfestm. .
89. Rákospalotai erdő télen. Olajfestmény 500
90. Kis primás. Olajfestmény 300
91. Alma kék korsóval. Olajfestmény 350
92. Tél. Olajfestmény 150
93. Utolsó napsugarak. Olajfestmény 80
94. Reggeli hangulat télen. Olajfestmény 100
95. Falu vége télen. Olajfestmény 120
96. Nyári alkony a Dunán. Olajfestmény 250
97. A művésznő. Olajfestmény 350
98. Rőzsehordó asszony. Olajfestmény 130
99. Ivó paraszt tollrajz. Olajfestmény 50
100. Ut a megyeri csárdához. Olajfestmény 100
101. Napsütés az erdőben. Olajfestmény 100

	Ára K
44. Téli táj. Olajfestmény	100
45. Halászok estebédje . Olajfestmény	300
46. Roquefort és alma. Olajfestmény	700
47. A vén bohém. Olajfestmény	300
48. Cigányszekér. Olajfestmény	220
49. Gesztenyék. Olajfestmény	250
50. Fiatal tudós. Vizfestmény	400
51. Ujpesti Lidó. Olajfestmény	180
52. Alkonyat. Olajfestmény	200
53. Leányfalvi hajó. Olajfestmény	150
54. Limonádé. Olajfestmény	500
55. Holdkelte. Olajfestmény	80
56. Pipázó paraszt. Olajfestmény	280
57. Vén lump. Olajfestmény	250
58. Van-e még benne. Olajfestmény	250
59. Péter gazda. Olajfestmény	250
60. Falu. Olajfestmény	100
61. Tisza partján. Olajfestmény	250
62. Park. Olajfestmény	60
63. Juhász. Olajfestmény	60
64. Tó részlet. Olajfestmény	80
65. Poulard. Olajfestmény	250
66. Toilette. Olajfestmény	250
67. Naplemente. Olajfestmény	200
68. Borongós est. Olajfestmény	150
69. Naplemente az ujpesti szigetnél. Olajfestmény	150
70. Ködös tél. Olajfestmény	200
71. Sulykolás. Olajfestmény	140
72. Lemenő nap. Olajfestmény	140

túltömni és agyongyötörni. Igy jöttek tehát létre külföldön is a kisebb, de intim jellegü tárlatok, amelyekben csupán egynéhány homogén művészeti elvet valló művész vesz részt, vagy amelyekben három négy egymástól egészen elütő művészeti nézetet vagy irányt valló művész mutatja be alkotásait együttes kiállításban, de különkülön termekben elrendezve.

Ez utóbbi szisztémát követtük ezen mostani kiállításunk bemutatásával is, amikor két német festőt, egy tiroli szobrászt és egy magyar festőművészt mutatunk be.

A Nemzeti Szalon első nemzetközi jellegü csoportkiállitásán két német származásu festőművész vesz részt : Steppes Edmund és Heller Adolf. Steppes 1873-ban született a felső-bajororszagi Burghausenben. Mindig és csakis természet után rajzolt vagy festett és ez meglátszik az összes művein. Éveket töltött együtt Reiferscheid berlini festő és rézkarcolóval, akivel bebarangolta a Vogeseket, a Schwarzwaldot, Elzász-Lotharingiát, a bajor-Alpeseket és a würtembergi Jurát. Kiállitott művei ezeknek a tanulmányutaknak eredményei. Szorgalmasan tanulmányozza eközben a régi mesterek festési technikáját és különösen arra törekszik, hogy sikerüljön neki a van Eyk-féle meleg tónusokat kikevernie, az lévén a meggyőződése, hogy a művészi tudás és kifejezés határait a felhasznált anyag és az eszközök állapitják meg. Steppes Edmund tehát első sorban technikus, akiből a természet örökös és éber megfigyelése első sorban a komor, de felséges hangulatokat váltja ki, de nagy mestere főleg a levegő

megfestésének is, amelyben szinte példátlan sikerekt-ér el. Állandó kiállitója a külföldi és nemzetközi táre latoknak és alig van a kontinensen muzeum, melyben egy vagy több művel ne lenne képviselve.

A másik külföldi festőművész kiállitónk Heller Adolf, aki 1874-ben született Hamburgban. Düsseldorfban kezdte el tanulmányait, s azokat Párisban folytatta. Ezidőszerint Münchenben működik. Tudását leginkább az arcképfestés képezi, amelyeknek intenziv, mély hússzinei Rubens hatását sejtetik. Nagyobb érdeklődésre tarthatnak számot azonban csendéletei is, amelyek ép ugy, mint arcképei, egy kiforrott, megállapodott művészetnek eredményei. — A német állami aranyérem és több kitüntetés tulajdonosa.

A tárlat szobrászművészeinek Wallner Wolfgangnak fafaragásu művei azért tarthatnak számot érdeklődésre, mert hazai szobrászművészetünkben az ujabb időkben csak elvétve találkozunk a faszobrászat kultiválásával. Pedig ez annyival sajnálatosabb, mert a magyar művészet első csiráit, a népművészetet épen a fába faragás révén látjuk megnyilatkozni, amelyre alkalmat adott népünknek a nemzeti dísztárgyak és használati eszközök sajátos volta is, amelyeknek anyaga kellett, hogy fa legyen. Ilyen például a tulipános láda, melybe a menyasszony hozományát, jövő boldogságának legértékesebb symbolumát: a menyasszonyi keszkenőt rejtette; ilyen volt és ma is ilyen a magyar pásztorbot, ilyen a tuladunai kanászbalta, ilyen még ma is az erdélyvidéki kapu és tornác és

	Ára K
21. Arckép. Olajfestmény	1800
22. Arckép. Olajfestmény	600
23. Csendélet. Olajfestmény	600
24. Interieur. Olajfestmény	500

RUBOVICS MÁRK FESTŐMŰVÉSZ GYÜJTEMÉNYE. (A ZÖLD ÉS VÖRÖS TEREMBEN)

	Ára K
25. Eső után ... Olajfestmény	200
26. Napos út Rákospalota mellett. Olajfestmény	300
27. Hegyi táj. Olajfestmény	250
28. Ut Dunakesz felé. Olajfestmény	150
29. Margit. Olajfestmény	300
30. Szőke nő. Olajfestmény	250
31. Mosó asszonyok a Duna mellett	200
32. Fürdés után. Olajfestmény	250
33. Virág csendélet. Olajfestmény	500
34. Ut a megyeri szigeten. Olajfestmény	450
35. Dunaparti részlet. Olajfestmény	300
36. Esti hangulat. Olajfestmény	450
37. Fóti út télen. Olajfestmény	400
38. Legeltetés a pusztán. Olajfestmény	250
39. Narancs és dió. Olajfestmény	250
40. Őszi hangulat. Olajfestmény	200
41. Szántás. Olajfestmény	150
42. Ujpesti pamutgyár. Olajfestmény	100
43. Tanulmányfej. Olajfestmény	120

HELLER ADOLF (NÉMET) FESTŐMŰVÉSZ GYÜJTEMÉNYE. (A NAGY TEREMBEN)

		Ára K
1.	Arckép, nő muffal. Olajfestmény	Magántulajdon
2.	Arckép, nő kék legyezővel. Olajfestmény	,,
3.	Fehérhaju hölgy arcképe. Olajfestmény.	,,
4.	L. M. urhölgy arcképe. Olajfestmény ...	,,
5.	E. L. színésznő arcképe. Olajfestmény	1800
6.	Mme Elliot arcképe. Olajfestmény	2400
7.	Rózsaszinruhás női arckép. Olajfestmény.....	Magt.
8.	Férfi arckép. Olajfestmény.....	Magt.
9.	Fritzi Messany színésznő. Olajfestmény	1800
10.	Virágcsendélet. Olajfestmény	Magt.
11.	Virágcsendélet. Olajfestmény	Magt.
12.	Virágcsendélet. Olajfestmény	960
13.	Virágcsendélet. Olajfestmény	500
14.	Cleo de Merod arcképe. Olajfestmény	600
15.	Tilly Valdégg színésznő arcképe. Olajfestmény	600
16.	Cleo de Merod arcképe. Olajfestmény	720
17.	Cleo de Merod arcképe. Olajfestmény	720
18.	Virág és gyümölcs. Olajfestmény	500
19.	Arckép vázlat. Olajfestmény	600
20.	Férfi arckép. Olajfestmény	Magántulajdon

ilyen a Hortobágy végtelennek látszó rónáin tovaságuldó csikós oldalán függő, fából faragott meritőpohár, amelyet a magyar délibáb tündérképeitől megittasult csikós fantáziája iromba, de művészi rózsák, figurák és képekkel rajzol tele.

A mi az anyagot illeti, a fafaragásnak hazánkban való művelése nem ütközik technikai akadályokba, mert anyagbeszerzés dolgában a többi országokkal szemben bizonyos előnyben vagyunk. Köztudomásu ugyanis a magyar bükkfa és tölgyfa keménysége, amellyel csak a horvát erdők fái képesek versenyezni, finom hatás elérésére pedig a hazai fák anyaga az egész kontinensen a legalkalmatosabb. Amikor tehát ezt az érdemes és fiatal tiroli szobrászművészt bemutatjuk, ezzel a hazai szobrászat figyelmét akarjuk felhivni a fafaragás intenzivebb ápolására.

Wallner Wolfgang a felső-ausztriai Sanct-Wolfgang-tó melletti hasonnevü községben született 1884-ben s kétségtelen, hogy szunnyadó tehetségét a falujabeli góthikus templom mesés oltárának művészien faragott szentjei keltették életre. A fafaragás elemi fogásait egy salzburgi faragómesternél sajátitotta el, majd Barwighez került a bécsi cs. kir. muzeum műipari iskolájába, melynek elvégzése után állami ösztöndijjal tanulmányutat tett Olaszországban. Wallner munkássága felöleli a szobrászat minden ágát, készit műipari, dekorativ dolgokat ép ugy, mint önálló szoborműveket. Szobraihoz fát, követ vagy bronzot egyformán használ. Dolgait nemcsak mintázza, hanem faragja is és amily

mesterien kezeli a mintázófát, ép oly bravurral faragja fába, vagy vési kőbe megmintázott, illetőleg helyesebben kifejezve, megtervezett szobrait. Bronz szobrait maga cizellálja és simitja. A régi mestereket követi tehát, kik szintén maguk készitették el szobraikat. Ez alkalommal bemutatott szobrai jóformán egész munkásságát felölelik, csak kőbe vésett dolgai hiányzanak, reméljük azonban, hogy lesz alkalmunk ezekkel is megismertetni közönségünket.

Wallner Wolfgang művészetét a bécsi legutolsó nagy iparművészeti kiállításon a csász. kultuszminisztérium is kellőképen elismerte, a kitüntetéseken kivül több darabját vásárolván meg kiállitott műveinek a muzeum számára. A legnagyobb elismerést azonban Wallner művészete azzal aratta, hogy a fiatal művészt a kölni iparművészeti akadémia rendes tanárának hivták meg, rábizván egyuttal a kölni dóm egyik oltárának tervezését is.

A nemzetközi négyes csoportkiállitás magyar résztvevője ez alkalommal Rubovics Márk festőművész, aki mint a Nemzeti Szalonnak másfél évtized óta műtárosa, egyik régi bajnoka a magyar művészetnek. Budapesten született 1868-ban és Székely meg Lotz egyik legjobb tanitványaként ment Bécsbe, ahol hosszabb ideig munkálkodva, később hosszu évekig volt a müncheni és párisi művész-koloniáknak kiváló és agilis tagja. Eközben állandóan résztvett ugy a külföldi tárlatokon, mint a Műcsarnok kiállitásain, ahol különösen miniatürjeivel keltett feltünést. 1890-ben hazajött és néhai

Bihari Sándorral meg Karlovszky Bertalannal egyesülten magán festőiskolát nyitott, amelyben a mai modern művész-nemzedéknek több jeles tagja nyerte első kiképzését. Művészetében szerényen, illuzióktól mentesen megtartotta mindmáig nagynevü tanitómestereinek elveit és éppen ezért műveit elsősorban alapos és nagy rajztudás jellemzik. Szeretettel festi a kiveszőben levő magyar zsánert és a természet imádásában alkotott tájképeinek is éppen az a főérdemük, hogy izig magyarok. A Nemzeti Szalon igazgatósága örömmel nyitotta meg termeit ezeknek a kiváló műveknek, de másrészt elismeréssel is akartunk adózni nemcsak a művésznek, hanem az embernek is, aki a Nemzeti Szalon alapvető és küzdelmes munkájából mindig tevékenyen kivette a maga részét. Megbecsüljük mi a jó időkben is azokat, akik a küzdelmes, nehéz napokban mellettünk hűségesen kitartottak!

Ez volna tehát a Nemzeti Szalon első négyes csoport-kiállitása, amelynek összeállitását annak művészi érdekességén kivül azért eszközöltük nemzetközi jelleggel, mert a Nemzeti Szalon kiterjeszti a magyar művészeti alkotások megismertetésének programmját a közel jövőben a külföldre is, eleget akarván tenni azon lekötelező meghivásoknak, amelyekben a Nemzeti Szalon — osztrák, német és dán művész-társulatoktól részesült. S mi ilyen kisebb, de értékes kollektiókkal akarjuk viszonozni a külföldi kollégák rokonszenvét.

Bpest, 1912. okt. 6.

DÉRY BÉLA.

Gulliv Ernest Kalandjai

A PISZLICSÁROK FÖLDJÉN

29

Huszonharmadik fejezet

a születésnapról és a búcsúról

Életem eme változatos szakában alig volt időm gondolkozni. Peregtek a napok, zsibbadt tespedésben éltem. Egy reggel rápillantottam a naptárra és egyszerre gyorsabban kezdett dobogni a szívem. Születésnapomra ébredtem. Milyen furcsa parancsa a véletlennek, hogy ebben az ismeretlen környezetben kell töltenem életem jelentős fordulóját. Valamikor vidám baráti összejövetellel és sok-sok ajándékkal ünnepeltem ezt a napot. Itt nincsenek barátaim és senkitől sem várhatok ajándékot.

Mégis elhatároztam, hogy valamilyen formában pirosbetűs nappá varázsolom ezt a dátumot és sürgönyt küldtem Mannonak, itteni egyetlen barátomnak, tiszteljen meg egy pohár italra. Nem árultam el a vendéglátás okát. Nem akartam, hogy szerény pénztárcáját esetleges ajándékvásárlással terheljem meg. Különben is rossz hírek jártak Manno barátom anyagi helyzetéről. Eddig, mint említettem, amerikai csomagok kiárusításából tengette életét. Most azonban rendelet nehezítette meg Manno amatőralapon történő kalmárkodását. Neki is éppen úgy vámot kell fizetnie az idegenből behozott árukért, mint más haladónak. Manno sértődötten vette tudomásul az intézkedést.

— Legalább körömlakkra és rúzsra mondják ki a vámmentességet — dohogott. — Ugyanis nagybátyám pont ezt a két cikket küldözgeti nekem különös előszeretettel.

Elindultunk az éjszakába és kikötöttünk a Lila Kökörcsin nevű mulatóban. Manno ezt ajánlotta és babonás tisztelettel tette hozzá, hogy arisztokraták találkozóhelye.

— Mondja már! — mondottam piszlicsár argonban.

Manno nem tágított:

— Mi, akik piszlicsár földön nőttünk fel, megszoktuk azt a marhaságot, hogy amit az arisztokraták csinálnak, az csak jó lehet.. Boldogult apám puritán ember volt és mint temetkezési vállalkozó, nem sokat törődött a földi hívságokkal. Mégis, ha öt évenként egyszer a szabóhoz ment, hogy ruhát csináltasson, órákig habozott a különféle szövetek között. Végül is a mester rámutatott egy szövetre és így szólt: »Ezt nagyon ajánlom, a Pajzánovich gróf úrnak éppen tegnap szabtunk belőle három rend ruhát«. Atyám abbahagyta a habozást és mohón válaszolta: »Akkor maradjunk ennél«. Később ismerőseinek büszkén mesélte, hogy Pajzánovich gróffal egy vég szövetből dolgoztat.

A mulató semmiben sem különbözött más szórakozóhelytől. A portás kitépte az embert a szűk autóból, a ruhatáros letépte az ember kabátját és a főpincér odanyomta az embert egy szűk asztalhoz.

— Háromezer év óta, amióta az első piszlicsár lokál megnyílt, megszoktuk, hogy az ilyen jobb helyekre csak arisztokraták járnak. Így volt ez a földrengés előtt is. A helyzett megfordult, de lényegében nem változott. Figyelje meg a környezetet. Régebben a vendégek kerültek ki az ősrégi családok büszke sarjaiból, most pedig az alkalmazottak. Ez a réteg használ látja annak, hogy évezredek óta szorgalmasan látogatja ezeket a helyeket. A ruhatárosnő bárónő volt azelőtt, a kenyeres lány kilencágú koronát viselt a fehérneműjében, mint azt számos tanú igazolja. A bármixernő valódi grófnő. Feketét kérek, kevés tejjel.

A hajlongó pincérek felé intézte az utolsó mondatot. Nem lehettek elragadtatva a renleléstől, arcuk legalább is ezt a véleményt sugározta. Soraikban akkor mutatkozott némi megkönnyebbülés, amikor fölényesen így szóltam.

— Nekem is feketét hozzanak és utána a legfinomabb francia pezsgőt.

Manno furán nézett rám. Éreztem, hogy magyarázattal tartozom.

— Kis családi ünnepet ülök — jegyeztem meg — és igen örülök, hogy önt egy pohár italra vendégül láthatom.

Harcsabajuszú elegáns pincér kékszínű üveg szódavizet helyzett az asztalunkra.

— Hol a pezsgő? — kérdeztem.

Kacsintott.

— Ez a francia pezsgő, Álcáztam kérem alássan. Miért kell a népségnek tudni, hogy uraságodék francia pezsgőt isznak.

Alighogy bejegyeztem noteszembe a szokatlan műveletet, a parketten kezdetét vette a tánc. Két nyúlánk szőke tipegett előttünk, miközben a zene Chopin szerzeményét játszotta. A hölgyeket ez édeskeveset zavarta.

— Ezek a híres Rollandi-ikrek — magyarázta Manno. — Az öregebb született grófnő, a másiknak köztisztasági alkalmazott volt a papája vidéken.

Éjfélt is elkongatta már a toronyóra, amire befejeztük a mulatozást. Magamhoz intettem a fizetőt és bemondtam a fogyasztást. Megittunk két szódavizes üveg pezsgőt és lekortyoltunk négy fektét. A főpincér elnöklésével összedugta a fejét a rögtönítélő bíróság, majd hosszú számolási művelet után meghozta döntését.

— Ezerkétszáz tallér.

Sokaltam. Manno ántézte az egyes tételeket.

— Az alapszámla csak négyszáz tallér. Ehhez jön luxusadó, hadiadó, békeadó, kutyaadó és odaadó. Illeték, pótdíj, mellékzönge, zenedíj, áramculág és hólapátolási bánatpénz.

— De hiszen nincs is hó! Nem kell lapátolni!

— Éppen ezért kell bánatpénzt fizetni.

Röpke sóhajtással számoltam le az összeget. A háromtagú együttes megköszönte a fényes borravalót és éppen indulni készültünk, amikor a harcsabajuszú pincér diszkréten félrevont.

— Szabad egy pillanatra?

Frakkján hajtókáját félrevonta. Ezüstszínű érmet csillogtatott felém.

— Vámügyi mezőőr vagyok. Feltűnés nélkül kövessen.

Bevitt egy szeparéba. Két csinos vörös nő ült ott, de rögtön elrebbentek, mint riadt verebek. Jobb szerettem volna velük maradni a szeparéban, mint a harcsabajuszossal.

— Ön mezőőri kihágást követett el — mondotta szigorúan. — A mezőkön keresztül francia pezsgőt csempésznek be hozzánk. Ön csempészett pezsgőt ivott. Attól spicces.

Hebegtem, de azzal vigasztaltam magam, hogy más is hebegett volna a helyemben.

— De hiszen ön pincér, nem mezőőr!

Finom mosollyal mondotta:

— Álcáztam magam... nem vagyok szódavíz...

Kezdtem mentegetőzni. Miért akarnak engem megbüntetni, miért nem a csempészt?

— Ön ivott, nem más! — hangzott a rideg válasz.

Ez igaz.

— A papírjait kérem.

Kirobbant a botrány. Honnan szedjek elő papirokat? Töredelmesen bevallottam mindent. Útlevelem nincs, vízumom nincs, okmányom nincs... És vártam a lesujtó intézkedést.

Szúrós szemmel nézett rám a harcsabajuszos.

— Szóval ön semmivel sem tudja igazolni, hogy itt van, hogy létezik?

— Semmivel.

— Ha nincs okmány, nincs létezés. Ön meg sem fordulhatott soha a piszlicsárok földjén. Párologjon el.

Mindig szót fogadok az illetékes közegeknek. Most sem ellenkeztem. Elpárologtam a piszlicsárok földjéről.

Utóhang

Dr. Formalin, a Páva-kutató intézet igazgatója befejezte Gulliv Ernest kutató naplójának olvasását. A petróleum is kifogyott már lámpájából. Összecsavarta a kéziratot, visszatette a palackba. A palackot párnája alá helyezte, majd lefeküdt parti házikójában. Másnap összeszedte horgászfelszerelését és bement a városba. Postára akarta adni az üveget, hogy eljuttassa Gulliv Ernestnek a Piszlicsárok földjéről küldött naplóját egy világlap szerkesztőségébe.

Útközben megéhezett. Bement egy csemegeüzletbe.

— Sajtot kérek! — mondta.

— Kétféle van — válaszolta a csemegés. — Van jegyre sajt és szabad sajt. Ön melyiket óhajtja?

— A szabad sajtot — jegyezte meg dr. Formalin szárazon. Aztán kiment a boltból és a posta felé vette útját.

Vége

Kis Riviera Udvaros György virágosboltja V. Szt István-krt 5. T: 123-882. (×)

A Magyar Könyvkiadók és Könyvkereskedők Országos Egyesületében (Magyar-u. 50) október 31-én, pénteken este 6 órakor *Kerpel* Claudius előadást tart *A svájci Géniusz* címmel.

Rózsahegyi Kálmán

a színházlátogatók és rádióhallgatók Kálmán bácsija harmincöt évvel ezelőtt nyitotta meg iskoláját. Nincs színpadja az országnak, ahol ne játszana növendéke. Sok szegény tehetség áldja jószívét, mert általa jutott el a színpadig, sőt igen gyakran a dicsőségig. Módszere egyéni. Ahogy ő szokta mondani: igyekszik átadni növendékeinek azt, amit Isten tudnia engedett. És mégsincs növendékei között Rózsahegyi-utánzó. Az egyszerűség Miatyánkja és a tiszta, pasztikus magyar beszéd az ő gondja. Szívből tanít, szívet kér és művészi pályájának legfőbb öröme, ha gyermekei — mert így hívja növendékeit — érvényesülnek, boldogulnak. Most is friss, jóegészséggel és kedvvel tanít és pedagógiai munkássága eredményeként most arra kérte a kultuszminisztert, hogy növendékeinek a szakszervezeti gyakorlatos vizsgát engedje el és bizonyítványa alapján az előírt három gyakorlatos év eltelte után tehessék le a szakszervezeti záróvizsgát. Ősz fejét, mosolygó arcát, ízes szavát az egész ország ismeri. Két szerény szenvedélye van. A Fészekben szokott alsózni, fülleres alapon, vasárnap pedig vadászik. A hetvenen felül van, de húsz kilométert is elgyalogol a nyúl után.

Ma tér haza a százezredik magyar hadifogoly

Debrecen, október 30. (*A Világ tudósítójának telefonjelentése.*) Csütörtökön hajnalban *Záhony* felől 902 hadifogollyal magyar területre ért egy hadifogolyvonat. Ezen tér haza a százezredik magyar hadifogoly is.

Debrecenben a hadifoglyokkal érkező vonatot *ünnepélyesen fogadják*. A népjóléti miniszter is megjelenik a fogadtatáson.

Ünnepélyesen felavatták az újjáépített orvoskari intézeteket

Megnyílt a műszaki főiskola

Füstölgő romokból majdnem 2 millió forint költséggel újjáépítették az egyetem élettani, kórbonctani, fül, orr, gége, röntgenológiai és közegészségtani intézeteit. Az újjáépített orvosi intézetek ünnepélyes megnyitásán megjelent *Tildy* Zoltán köztársasági elnök is. *Oriutay* Gyula kultuszminiszter beszédében a többi között hangoztatta, hogy az országépítés nem képzelhető el a tudományos élet, az egyetemi élet jó megszervezése nélkül. Ígéretet tett, hogy nemcsak épületeket állítanak majd helyre, hanem azt akarják, hogy a professzor, a tudományos segédszemélyzet és a ifjúság valóban méltó keretét találja meg az életnek és értelmét lássa a munkának.

Megnyílt tegnap az állami műszaki főiskola első éve is. *Zentai* Béla, a mérnökszakszervezet főtitkára, az iskola célját abban jelölte meg, hogy lehetővé kell tenni mindazoknak a felsőfokú műszaki kiképzést, akiknek nem volt alkalmuk s előreláthatólag nem is lesz alkalmuk egész napjukat tanulásra fordítani. A megjelent kultuszminiszter hangsúlyozta: az iskola feladata, hogy megteremtse az ipari értelmiség szakemberelnek tömegét.

Klemperer Brüsszelből rekordidő alatt érkezett Budapestre

Két világhírű karmester az Operaház nézőterén

Az Operaházban tegnap zajlott le az idény első balettestje. Ezen derült ki: hogyan sikerül az Operaháznak az Amerikába távozott *Patócs-Talár* párost pótolnia?

Az első balett *Strauss* Richárd József legendája volt. Józsefet a 16 éves Rab István táncolta. *Cieplinszky* János, az Opera lengyel balettmestere két éve foglalkozik Rabbal. Tatár távozása kellett ahhoz, hogy a fiatal táncos bemutatkozhasson.

Remek, rugalmas táncos lesz Rab Istvánból, ő a legbiztatóbb ígéret. A színpadon a függöny legördülte után nagy ünneplés tört ki, Rab Istvánt ölelték, csókolták a beérkezett pályatársak. *Sulamit* szerepére Szalay Karolát jó megoldásnak tartjuk.

Jemnitz Sándor Divertimentója után, amelyet az igazgatói páholyból Carlo *Zecchi* és Ottó *Klemperer* is végignézett, az *Alomjáték* következett, amelyben Patócs utóda *Csinádi* Dóra, Tatáré *Sallay* Zoltán. A Petruskában kiugrott Csinádi és a színház egyik legegyénibb táncosa. Sallay biztosítják az előadás színvonalát. Már a Jemnitz-balettban feltűnt a színház egyik vezető táncművésze, a rendkívül rugalmas *Vashegyi* Ernő.

Zecchi is, Klemperer is nagy elismeréssel nyilatkozott a balettről. Ki kell emelni ez alkalommal, hogy Cieplinszky János 1930 óta működik a budapesti Operánál. A németek alatt üldöztetést szenvedett lengyel művész eddig igen kevés méltánylásban részesült. A Jemnitz Divertimento volt a huszonegyedik balett, amelyet beállított.

A balettestet *Kenessey* Jenő biztos kézzel vezényelte.

Klemperer rekordidő alatt ért Brüsszelből Budapestre. Egész éjjel utazott Brüsszeltől Párisig, ott repülőgépre ült és délután négykor érkezett szállodájába. Öt órakor már az Operaházban volt és zenekari próbát tartott a Szöktetésből, amelyet ma vezényel. Ez a csodálatos munkabírás és frissesség — ebben a korban és ilyen viharok után — szinte példa nélkül áll.

Somogyi Vilmos

Anyaggazdasági bizottságot létesít a főváros

Nagyjelentőségű újítást vezettek be a fővárosnál. A gazdaságos anyagbeszerzés, anyagfelhasználás és anyagkihasználás érdekében a polgármester elrendelte az

anyaggazdasági bizottság

felállítását. Ha a jövőben a főváros hivatalai, intézetei, intézményei és üzemei bármit vásárolnak, előbb ez a bizottság ad szakvéleményt.

A bizottság elnökéül a polgármester *Bodnár* László tanácsnokot, az üzemi ügyosztály vezetőjét nevezte ki.

Tizenkét szakértő-tagja

is lesz a bizottságnak. Az ásványolajszakma szakértőjéül máris kinevezték *Lindner* Eleket, a vegyészeti intézet helyettes igazgatóját, a faáru és bútorszakma szakértőjéül *Erdélyi* Jenőt, az anyaggazdasági intézet igazgatóját, a tűzoló szakma szakértőjéül pedig *Szilvay* Kornél tűzoltóezredest.

A bizottság állandóan és rendszeresen

ellenőrzi majd

a főváros anyaggazdálkodását, a helyszínre kiszálló tagjainak autókat bocsájtanak rendelkezésére, munkájukért jelenléti díjat kapnak, az egyes szakmák szakértőit rövidesen mind kinevezik. A bizottság már a napokban megkezdi érdemleges munkáját, mert november 10-ig előterjesztést kell tennie a polgármesternek az anyaggazdálkodás szabályozásáról kiadandó rendelkezésekre.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett testvérem, nagybátyánk

Rubovics Márk

festőművész

életének 80-ik évében, e hó 28-án visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Drága halottunkat e hó 31-én, pénteken délben 12 órakor temetjük az újpesti izr. temető halottasházából.

Gyászolják: Lászlóné Rubovics Ernesztin testvére, Tauszig Sándor és neje, Gróf József és neje, László István és neje, László Róbert és szeretett unokaöccse László Robika, valamint a kiterjedt rokonság és a jóbarátok.

A rendeleti kormányzás meghosszabbítását kezdte ma tárgyalni az országgyűlés

Megszavazták a szövetkezeti novellát

Interpellációs nap volt tegnap a Házban. A honatyák nem kevesebb, mint húsz interpellációt jegyeztek be, nagyrészét el is mondták. Főként szakkérdésekről interpelláltak a képviselők és miután robbanóanyag kevés volt ezekben az interpellációkban, a Ház kissé unottan és fáradtan hallgatta végig a kérdéseket. Igaz, hogy az interpellációkra csak délután került sor, amikor a Ház már jónéhány beszéden túl volt.

Keresztes Tamás a csongrádi, szentesi és hódmezővásárhelyi választási zavargásokról beszélt, Bodnár Károly a földbirtokrendező tanács határozatainak végrehajtását kérte. M. Incovics Ferenc a közalkalmazottak illetményeinek felemelését sürgette. Némi vihar csak akkor támadt, amikor Matheovics az 1939. előtt nyugdíjazott csendőrök illetményeiről beszélt. A szociáldemokrata Papdi György a csongrádi munkanélküliek nyomoráról festett komor képet, a kommunista Dékány András pedig öt csanádmegyei község villamosítási ügyében szólalt fel.

Az interpellációs nap szenzációja az volt, hogy Szabó Árpád földművelésügyi miniszter három interpellációra azonnal és személyesen válaszolt. Két év óta ez volt az első eset, hogy egy miniszter személyesen hallgatta meg a hozzá intézett interpellációkat és nyomban választ adott rájuk. A Ház méltányolta is Szabó Árpád valóban parlamentáris magatartását és elismerő tapsok kíséretében vette tudomásul a miniszter válaszait.

A mai ülés

Nagy Imre elnök alig húsz képviselő jelenlétében nyitotta meg az országgyűlés mai ülését.

Hajdu Gyula előadó beterjesztette a bizottságok együttes jelentését a második világháború által érintett ipari tulajdonjogok fenntartásáról szóló 1947 február 8-án Neuchâtel-ben kelt nemzetközi megállapodás becikkelyezéséről.

Ezután következett a szövetkezetekről szóló 1947 : XI. tc. 185. és 186. §-ában foglalt

határidők meghosszabbítása

tárgyában benyujtott törvényjavaslat tárgyalása.

Jócsik Lajos előadó ismertette az új szövetkezeti törvényer edményeit, különösen kiemelte az álszövetkezetek elleni harcot és azt, hogy a törvény a MOSzK-ot és a Szövetkezeti Kamarát életre hozta.

Ennek ellenére mégis novellára van szükségünk, mert ezzel a novellával erősítjük az első szövetkezeti törvényt.

A szövetkezeti törvény 185. §-a ugyanis felállított egy szövetkezeti

választott bíróságot.

A választott bíróságnak e hónap 31-éig meg kellett volna kezdenie működését. Mivel azonban nem állottak a szövetkezetekről statisztikai adatok rendelkezésre, a kereskedelmügyi minisztérium csak Budapestre összpontosíthatta

az álszövetkezetek elleni harcot.

A szövetkezeti választott bíróság felállításának feltétele a Szövetkezeti Kamara, mert a törvény értelmében annak tagjaiból kell kijelölni a választott bíróság tagjait. Erre csak

a jövő évben kerül sor.

Szükséges tehát, hogy a szövetkezeti választott bíróság működésének meghosszabbítását kérjük.

A tagszövetkezetekre nézve az

üzletrészek birtokolásának korlátozása vált szükségessé.

Tulajdonképpen a magyar szövetkezeti életben nagy nehézségek árán összpontosult szövetkezeti vagyonnak és tőkeerőnek a védelméről kíván a javaslat gondoskodni.

A képviselőház általánosságban, majd részleteiben is hozzászólás nélkül fogadta el a javaslatot.

A felhatalmazás

Dulin Jenő ismerteti ezután a rendeleti kormányzásra adott felhatalmazás újabb meghosszabbításáról szóló javaslatot.

A javaslat lényegében meghosszabbítása annak a törvénycikknek, amely szerint a törvényhozó jogkörben szükséges kormányzati intézkedéseket a kormány rendeletek formájában is megteheti.

A kormányváltozás következtében — mondja az előadó — ennek a korábban érvényben volt törvénynek a hatálya megszünt és a kormány ezért kényszerült arra, hogy most a meghosszabbítást kérje. Ki kell emelnem, hogy mi magunk helyezkedünk arra az álláspontra, hogy

hatamunkból valamit átengedünk a végrehajtó hatalomnak, nem az ragadja el tőlünk.

Az élet üteme nagyon megváltozott és a kormányzati rendelkezések csak akkor lesznek megfelelőek, ha az adott körülményekhez és viszonyokhoz alkalmazkodni tudunk. Az a lényeg, hogy jó törvényeket, megfelelő rendeletek hozzunk.

A felhatalmazási javaslat egyúttal

bizalmi kérdés is,

ezért kérem a házat — fejezte be az előadó — hogy a törvényjavaslatot fogadja el.

Barankovics István az első felszólaló.

Az ülés tart.

Békássy Jenő,t a régi kitűnő ujságírót, pénteken, október 31-én déli ½1 órakor temetik a kerepesiúti köztemetőben. Fia, Békássy István, a világhírnévre tett színész, Rómából repülőgépen megérkezet tapja temetésére.

Truman: Tárgyalóasztalnál is meg tudjuk oldani a világ problémáit

Főbenjáró bűnökkel vádolják Maniut és 18 vádlottársát

A *Colliers Magazin* című amerikai folyóirat legújabb számában hosszú cikket szentel a német kérdésnek. A cikk írója megdöbbenéssel mutat rá, milyen nagy pártja van a 3. világháborúnak *»abban a dinamitos hordóban, aminek ma Németországot mondani lehet«.* Sok német boldogan dörzsöli kezét arra a gondolatra, hogy »a volt szövetségesek egymás nyakának esnek«, a fanatikus nácik és militaristák pedig tettekkel is igyekeznek meggyorsítani Kelet és Nyugat egymás elleni háborúját, mert abban látják »a kommunizmussal való leszámolás egyedüli lehetőségét«. A *Colliers Magazin* rezignáltan állapítja meg: *Győzelmünk elsöpörte a náci vezéreket, de nem végzett a nácizmussal.*

Az olasz nép

— a Londonban tárgyaló *Sforza* külügyminiszter kijelentése szerint — sokkal több hajlandóságot mutat a békés együttműködésre, nemcsak a nyugati államokkal, hanem a keleti országokkal is. *Sforza,* aki különben tegnap *Churchillel* is tárgyalt, hangsúlyozta, hogy ha a jugoszlávok hajlandóak lesznek politikai és gazdasági tárgyalásokra, *ő kész Belgrádba uttazni.*

Az olasz külügyminiszter *türelmet és őszinte jószándékot kért a Szovjetunió iránt is.*

Ausztria

haárain belül küzd a kettészakadás veszélye ellen. *Figl* kancellár tegnap újból cáfolta, mintha Ausztria kizárólagosan nyugati orientációt követne, leszögezte, hogy az osztrák nép *»minden hatás ellenére megmarad a szabadság és a függetlenség útján«,* majd pedig újból felkérte a szövetségeseket, *»engedjék meg, hogy Ausztria egyedül rendezhesse életét«.*

Julia Maniu

román parasztpárti vezér és 18 vádlottársa bűnpere tegnap kezdődött meg a bukaresti katonai törvényszék előtt. A vád: *összeesküvés, hazaárulás, alkotmányellenes tevékenység, fegyveres felkelés szítása.* A tegnap felolvasott vádirat legérdekesebb megállapításai: *Maniu* tervei elérésére titkos politikai bizottságot létesített, amelyről *a még szabadlábon lévő Petrescu el.enzéki szociálista vezetőnek és Bratianu liberális vezérnek is tudomása volt.*

Maniu állandóan tájékoztatta a Bukarestben működő angolszász diplomatákat és *kapcsolatban állott az USA kémszervezetével.* Tervei elérésére katonai szervezetet is létesített. Külföldön élő négy vádlottársa *(Gafencu, Buzesti, Visoianu* és *Cretzeanu) kapcsolatot létesített nemcsak az angolszász kormánykörökkel hanem a lélkelc'európai emigránsokkal is.* A vádiratban foglalt súlyos vádak alapján a megfigyelők halálbüntetést várnak.

Az angol alsóház

tegnapi ülésén, amelyen különben *348:201* arányban bizalmat szavaztak a kormánynak, **Blackburn** képviselő megkérdezte *Bevintől:* Tisztában van-e azzal, hogy a Kominform nem más, mint a Komintern életrekelt'se agresszívebb formában? *Vane tudomása arról, hogy a varsói deklarációban Attlcet és őt árulónak bélyegzik?* Bevin az alsóház hangos derültségére a következő választ adta: *Nagyon meglepett volna, ha engem bármi másnak nevezlek volna, mint árulónak.*

Világhiradó:

Truman elnök a genfi vámügyi világértekezlet sikeres befejezése alkalmából kijelentette: A Genfben kötött nemzetközi egyezmények bizonyítják, hogy *a világ meg tudja oldani problémáit a tárgyalóasztalnál is.*

Shinwell hadügyminiszter az alsóházban kijelentette, hogy a *brit hadseregben szigorúan tartózkodnak mindennemű pártpolitikai propagandától.*

n. a.

Argentinai zsír kapható, szabadon, 22 forintért

A főváros nagyobb mennyiségű, Argentinából származó sertészsírhoz jutott. A Községi Élelmiszerüzem ma megkezdte az argentin zsír árusítását. *Jegy nélkül* kilónként 22 forintért adják a zsírt.

Nagy Mozart-hangverseny a Zeneakadémián. Szombaton, november elsején este 8 órai kezdettel nagy Mozart-est lesz a Zeneakadémián. A rádiózenekar műsorára tüzte a mester egyik legcsodálatosabb alkotását, a G-moll szimfóniát, amelyet *Polgár* Tibor vezényel. *Székely* Mihály Sarastro két áriáját szólaltatja meg a Varázsfuvolából. Szerepel a Palesztinából hazatért *Zvetin* Irén operaénekesnő és *Garai* György hangversenymester, hegedűművész.

A Világ teljes heti rádióműsorát ezen a héten Mindenszentek kettős ünnepe miatt péntek délben megjelenő ünnepi számunkban közöljük.

Egész évben nyár

Sikerült megoldani azt az eddig lehetetlennek tartott problémát, hogy a nyári friss gyümölcsöt és főzelékeket az év minden szakában ugyanolyan frissen, ugyanolyan szépen és teljes vitamintartalmával fogyaszthassuk, mint az a szedés pillanatában volt. A mélyhűtés megoldotta ezt a problémát, mégpedig tökéletesen. A mélyhűtés lényege az, hogy a nyáron frissen szedett és válogatott elsőrendű minőségű gyümölcsöt és főzeléket megfelelő berendezéseken rendkívül alacsony hőmérséklet hatásának teszik ki, így oly hirtelen dermed meg, hogy a sejtek nem roncsolódnak el, csupán életműködésüket függesztik fel. A mélyhűtött gyümölcs és főzelék tehát egész évben friss, magas tápértékű pompás ennivaló. Magyarországon elsőizben most valósították meg ezeket a korszerű táplálkozás szempontjából átütő jelentőségű eredményeket; a **MIRELITE** mélyhütött friss gyümölcsök, főzelékek és készételek a közeli napokban már forgalomba is kerülnek. (X)

Meleg, téli gyermek és baby kötött-áruk nagy választékban! "BOGOCSKA" védjegyű legfinomabb kézimunka • mackók, kabátkák és játszókák

Baby otthon
IV. Somogyi Béla-út 24. T. 180-130

ÜGYFELEM
átvenni szándékozik Molnár Jánosné Budapest, VI., Révay-u. 14. szám alatti borbély és fodrász üzletét. Esetleges hitelezőit felhívom, hogy követeléseiket jogvesztés terhével irodámban 8 napon belül jelentsék be.
Dr. Nógrádi Frigyes ügyéd, Budapest, V. Csáky-utca 24.

FOTELTISZTITÁS lakásán garanciával
Ferenciek-tere 3. NEO-COLOR Telefon 185-205

GANZ Redőnygyár
Faredőnyök, vászon- és nádroletták
V., Csaky utca 34. Telefon: 201-066

HALAT frisset olcsón Bartánénál
XI., Pipa-utca 4. Telefonok: 184-199 és 389-133. Legkisebb mennyiség házhoz szállítva. Üzemeknek árengedmény!

HIGANYT veszünk
F. G. M. Hőmérőgyár, Benczúr-utca 47.

FEUER fest, tisztít garantáltan szárazon
Tricoletinben ha kell egy nap alatt is
VI., Bajnok-u. 12. Tel 127—110

Pesti Vigadó
Népvarieté Rákóczi-út 58.
A dolgozók vidám családi szórakozóhelye
Kabarétréfák, bohózatok, villámtréfák és a hatalmas varietéműsor keretében fellépnek: Barna Anci, Érckövi László, Heltai Andor, Magyar Erzsi, Misoga László, Les Alacas, 2 Barci, Barsi-duó, Gazdag Géza, 2 Gray, 3 Gordon, 2 Heros, Ludmilla Korsakova, 2 Morris
Csütörtöktől, okt. 30-án este 7 órától!
Belépődíj nincs!
Marhapörkölt burgonyával ... 3.80
Bableves kolbásszal ... 2.40
Főtt marhahús, krém-mártással ... 2.80
Marhagulyás ... 2.90
Székelygulyás ... 3.60
Töltött káposzta ... 4.20
Rizses libaaprólék ... 4.60
Rántott sertés szeletburgonyával ... 5.80
1 korsó sör ... 2.26
1 pohár sör ... 1.36
1 liter asztali bor ... 9.60
1 nagy fröccs ... 2.02
100%-os babkávé ... 1.20
Nyitva reggelig!

Kis notesz

HELM BUDAPESTI ANGOL KÖVET az este magánlakásán vacsorán látta vendégül *Dinnyés Lajos* miniszterelnököt feleségével és *Major Béla* miniszterelnökségi osztályfőnököt a feleségével.

*

MINDENT ELVISZNEK EMLÉKÜL a Fehér Ház látogatói, ami a kezük ügyébe akad. Az előcsarnokban, ahol a látogatók gyülekeznek, Truman rendeletére olyan tollakat raktak az asztalokra, amelyeken ez a felírás olvasható: *„Ezt a tollat a Fehér Házból lopták"*, de a tollak azért továbbra is eltünnek.

*

Fischer Julia utóda, Couture értesíti nb. vevőit, hogy őszi és téli modellkollekcióját kiárusítja. Szezonárai a mai viszonyoknak megfelelőleg mérsékeltek.

*

BÉKÁSSY ISTVÁN, *a híres amerikai filmszínész* szülei látogatására jött haza és — *megérkezett az apja temetésére!* Ma, vasárnap este már indulnia kell *vissza, Róma felé,* ahol holnap reggel folytatja a legújabb amerikai film olaszországi felvételeit. Lapzártakor még kétségbeesett hajszát folytat, hogy *visszaszerezze az útlevelét,* amelyet elvettek tőle a határon, mert — már lejárt! A vonat 1/29-kor indul Rómába, de — *a bécsi Südbahnhofról!* Békássy akkor érheti el, ha legkésőbb *A Reggel* megjelenésének percében, autóba ül és amerikai filmbe illő vad tempóval igyekszik a határ felé, a gyorsvonat nyomában!

*

Virágot Kis Rivierától. Tel.: 123-882.

*

PAULETTE GODARD a csipőjén oltatta be magát, hogy a sebhely estélyi ruhában ne lássék. „Rossz helyen történt az oltás — jegyezte meg egy rosszmájú ujságiró —, Paulettenek a lába talpán kellett volna beoltatnia magát!"

*

AZ UNESCO MEXIKÓI KÖZGYÜLÉSÉN Franciaországot *Leon Blum, Jacques Maritain,* a nagy katolikus író és *Rivet* professzor, a Sorbonne híres antropológusa képviseli. És Magyarországot? Nem Szentgyörgyi Albert, vagy Kodály Zoltán, vagy Lukács György, vagy Illyés Gyula, hanem Edmond Ferenczi! Van-e, ki e nevet nem ismeri?

*

AZ IDEI BORTERMÉS, a borkedvelők óriási táborának bánatára, a *kétmillió hektolitert sem éri el:* a bor tehát, ahogyan széltében mondják, *édes-kevés.* A szüret eredménye katasztrális holdankint *alig 5 hektoliternek* felel meg, az ára pedig, — mert ez sem közömbös a borivó ember számára — *fokonkint 23—30 forint körül váltakozik minőség és borvidék szerint.* Ami azt jelenti, hogy egy katasztrális hold szöllő után a termelő bruttojövedelme átlagosan *1500—2000 forint* és ez a gazda költségét és munkáját tekintve *még a 15 forintos napszámbéreket sem fizeti ki.* A kétévi virágzó szöllőgazdálkodás bizony *ráfizetéssel járó foglalkozás lett...*

*

A PATKÁNYOK 200 MILLIÓ BUSHEL BUZÁT PUSZTITANAK el évente az *Egyesült Államokban,* majdnem *feleannyit,* mint amenynyit az USA *ez évben exportálni tud.*

*

KÉT NEVEZETES MAGYAR PROFESSZOR ÖZVEGYE FELÉ nyujtja ki most a kezét a nemzet és az állam. *Ferenczi Sándor* dr.-nak, a budapesti egyetem orvostanárának özvegye *Alcsuthy Gizella* és *Lessner Manó* műegyetemi professzor felesége kapja ezután a IV. fizetési osztály szerint járó özvegyi ellátást. Ferenczi a lélekelemzős orvosi tudomány alapitójának, *Freudnak* legkedvesebb tanítványa, famulusa, tanainak lelke terjesztője és műveinek magyar fordítója volt, *Lessner* [illegible], aki a náci vérengzések ide[illegible] el, a Műegyetem egyik [illegible]

TOLNAY KLÁRI, a legszínesebb, legszélesebb skálájú drámai színésznőnk *rövidesen férjhez megy.* A vőlegény: *Darvas Iván,* aki az elmúlt évadban Orpheus szerepében tünt fel s most nagy sikerrel játssza a Művész Színházban Várkonyival váltakozva: Raszkolnyikovot.

*

Lacikonyha a konyhák konyhája.

*

A KÜLKERESKEDELMI MINISZTERNEK NEM VOLT LAKÁSA, vidéken lakott, onnan járt be a hivatalába. Most végre nagynehezen kapott egy kis házat, amelyben feleségével és három gyermekével együtt lakhatik. Bocsánat! *Az angol külkereskedelmi miniszterről, Harrold Wilsonról van szó!*

*

MAGYARUL ÉNEKLI BÉCSBEN A „CARMEN" CÍMSZEREPÉT PALÁNKAY KLÁRA. Operaházunk fiatal drámai énekesnője november első felében lép fel a bécsi Állami Operaházban, amelynek falai között *először szólal magyar szó!*

*

BOSTONBAN VAN A VILÁG LEGEXCLUZIVEBB KLUBJA, a Somerset Club, amelynek nem lehet tagja más, csak az, akinek *legalább egy őse a Mayflower hajón, az első bevándorlókkal érkezett Amerikába.*

*

Borotválás után Rio-crém desinficiál.

*

VISZONT BOSTON AZ EGYETLEN VÁROS a világon, amelynek *aktív polgármestere sikkasztásért börtönben ül.* Külön kormányzói engedéllyel a *cellából igazgatja a várost* és megkapja magas fizetését.

*

Vendéglátás? American Adam.

*

A „JÁSZAY MARI SZÍNÉSZOTTHON" e héten megnyílik s 30 szobájában nyugdíjas, öreg, megfáradt színészek kapnak szállást s teljes ellátást. A színészotthont egyébként *a régi Márkus Parkszínház jövedelméből* akarják majd fenntartani, a terv az, hogy mozit építenek a helyén, *megvonva a 85 éves Márkus Emiliától a koncessziót* — a nyugdíjas színészeknek adják oda. Minthogy Márkus Emilia ilyenformán jövedelem nélkül marad, *ő is kéri felvételét a színészotthonba...*

*

A PÁRISI EMBER a legnagyobb bajban sem veszíti el jókedvét. „Nem az a baj, amit *Ramadier* és *De Gaulle* mondanak — szól a párisi politikai tréfa, *„hanem az, amit nem mondanak meg".*

Nagyanyám

Emlékszem a bús fekete foltra.
Este volt.
Fellegekbe dült a nap, kioltva.
Este volt.
Házunk előtt ült a nagyanyám,
karosszékben, ősszel, a tanyán.
Háttal ült az udvar szegletén,
repkedett a vállkendője rojtja
két szál jegenye közt feketén.
Este volt.

Kicsi voltam én még, tudtam ám,
nemsokára meghal nagyanyám.
Meghal! Ó hogy fájt a szívem érte!
Háttal ült és olyan messze volt.
Este volt.
Nem emlékszem arcára, szemére,
nem emlékszem az élőre, holtra,
csak arra az egy fekete foltra,
két szál jegenye közt, a tanyán.

A mezőről jöttem haza későn,
lopkodva mentem fel a lépcsőn,
este volt.

Álom volt-e? Vagy csak festve volt?

Nadányi Zoltán

SZERB ANTALNAK, a ragyogó tehetségű írónak és irodalomtörténésznek síremlékét leplezték le szombat délben a Kerepesi temetőben. Szerb Antal törékeny testét és lelkét is ott törték össze, Fertőrákoson, ahol *Halász Gábort* és *Sárközi Györgyöt* üldözték a halálba — sírköve egy erőszakkal megszakitott, fájdalmas és felejthetetlen élet szomorú emléke és drámai halálának örök emlékeztetője.

*

„AZ ÚR A POKOLBAN IS ÚR!" — így szól a régi közmondás, amelyet most, a *Notesz* javaslatára, így kell majd megváltoztatni: „az államtitkár — a temetőben is államtitkár..." Mindenszentek napján történt, hogy egy idős hölgy, kiváló ujságiró özvegye, kora és betegsége miatt taxin igyekezett férje sírjához, a Kerepesi temetőbe, hová *délután 2 óráig* szabad a bejárás e napon a gépjáróműveknek. Közvetlenül előtte *autó suhant be a kitárt kapun,* ám az ő szerény taxiját már *megállította* a kapus: „Kocsival nem lehet bemenni!" — szólt zordonan, mire a beteges özvegy rámutatott az *előtte haladó kocsira.* „Ja? — folytatta a temetőcsősz —, az más!... *Azon egy államtitkár úr megy... Hivatalos ügyben!"* — tette hozzá még illő tisztelettel...

*

300 HORDÓ KONYAKOT exportált *Portugália Svédországba.* Ajánljuk a Külkereskedelmi igazgatóság szives figyelmébe!

MISS JANET ATTLEE, AZ ANGOL MINISZTERELNÖK LÁNYA IS FÉRJHEZMEGY november közepén, nemcsak Erzsébet hercegnő. De Miss Attlee *nem kapott külön ruhajegyet, készen vett ruhában esküszik és a londoni Teleki-téren vette meg menyasszonyi fátylát.* A férj-jelölt saját apósa szerint „nagyon csunya, de nagyon okos fiú". Különben orvos és a bristoli kórházban dolgozik a menyasszonyával együtt. *A miniszterelnök lánya egyszobás lakásba fog költözni.*

*

Izlés, elegancia = Shopping, IV., Régiposta-utca 15. Kötöttruha, pullover, sálak.

*

DÉNES GYÖRGY IS „KITÜNTETETT SZINÉSZ" LESZ a héten: a *Belvárosi Színház*-beli remek alakításaiért kedden megkapja a „Pro arte" érdemrendet...

*

ANGLIÁT IS VÉGIGCSAPOTT A HÁBORÚ UTÁNI BÜNHULLÁM! A *betörések* száma elérte a *110.000-t,* több mint *800* ember *bigámiáért* került a bíróság elé és a *közszemérem* elleni büncselekmények száma *5000-ről 8500-ra* ugrott fel.

*

AZ ÜDE SZINEK, A MELEG FÉNYEK, KÜLÖNÖSEN PEDIG A FIMOM MINIATÜRÖK BARÁTAI, akik szeretik a szép képeket, bizonyára megindultan tudják meg a *Notesztől,* hogy halálos baleset áldozata lett az agg *Rubovits Márk.* A 84 éves festőművész fürgén futott a villamos után, megbotlott, esés közben saját karjával megütötte a veséjét és másnap belső vérzés ölte meg. Páris és München tanítványa volt, a mult századvég egyik legkülönb festője. Mindenszentek napján el is temették az ujpesti temetőben, a családi sírboltban.

*

Leghangulatosabb belvárosi vacsorázóhely a Boleró. Pénzes József főz.

*

VÁRKONYI ZOLTÁN DARABOT ÍRT! Címe: *„Fagypont alatt",* az *Északi sarkon* játszódik egy benzintöltő állomáson s — *nem a Művész Színházban* kerül színre. Főszerepét *Ráday Imre* játssza.

*

LELKES FIATAL MÉRNÖKÖK, akik a *Lánchíd* újjáépítésén dolgoznak, érdekes adatra bukkantak. Régi írásokból kiderült, hogy *a Lánchíd pillérei mauthauseni gránitból készültek;* abból az ausztriai bányából kerültek Budapestre, ahol annyi magyar politikus, író és közéleti személyiség végzett kényszermunkát.

A SZINIGAZGATÓK SZÖVETSÉGE elhatározta, hogy a jövőben *nem a bemutatóra, hanem a negyedik előadásra hívja meg a kritikusokat.* „A bemutatón a színészek játéka még kiforratlan, lámpalázzal küzdenek, az előadás csak a negyedik estére érik meg, fontos tehát, hogy a sajtó képviselői ekkor lássák!" — így szól az indokolás.

*

Vacsorázzunk László Imrénél a Liliomban, Hlaszni és Homor-együttes.

*

AZ EREMITAGET, a világhírű *leningrádi* képtárt teljesen helyreállították, s minden kép és szobor a helyén van. A múzeum termeinek a hossza összesen 22 kilométer!

*

KÁDÁR GUSZTÁV, a Leszámítoló Bank ügyvezető igazgatója *többhónapi amerikai tartózkodás után* visszaérkezett Budapestre.

*

MISS MARGARET HERBISON nőképviselő a munkáspárt tagja, volt az angol képviselőház felirati vitájának *vezérszónoka.* Polgári foglalkozására *tanítónő, nagyon csinos,* mosolygó, pápaszemes hölgy.

*

Hódító szépség: Hormocith B-krém!

*

ZÁHONY község, amely a szovjet-magyar határon fekszik, az elmult években az ott lebonyolódó árucsereforgalom folytán igen jelentős határállomássá lépett elő. *Záhonyt átrakó- és átszerelő-állomássá építik át* és a Gazdasági Főtanács hozzájárult ahhoz, hogy, az építkezési költségekre az októberben már folyósított *kémillió forinton felül, november hónapra 1.5 millió forintot* folyósitsanak.

*

— Mega-bort iszik úgy-e másszor is? És a válasz: Megát, százszor is!

*

ANGLIA LEGÖREGEBB KOCSMÁJÁT vásárolták meg most 100.000 dollárért, főleg a gyönyörű öreg bútorok miatt. A kocsma *1320 óta van nyitva* és Dél-Angliában, *Dévonban* található meg.

*

TÁRAY FERENCET IS SZERZŐDTETTE A VIGSZÍNHÁZ: Romain darabjában lép fel először a Vigben, ahol a megnyitó előadás, az „Éjjeli menedékhely" óta nem szerepelt.

*

KIS NOTESZ ÜZENETEI

Dr., Baja. Ebben pártkülönbség nélkül mindnyájan egyetértünk: *ne legyen a magyar politika az urak huncutsága, de a huncutok urasága sem!* — **Baross-tér 18.** Az, hogy egy író jellemtelen, léha, komisz fráter, mitsem bizonyít a *lírájával, vagy prózájával* szemben. — **Pápai olvasó.** A házasság gyakran az első ostobaság, amit az ember elkövet, amikor megjön az esze. — **Zugliget.** Az érvényesülésre éhes nulláknak boszorkánytánca nem felejteti el, hogy *a nulla annál kevesebb mentül több* és valamelyes hasznot csak akkor jelent, ha kettesben jár. — **Biró, Cegléd.** Sok cipő ragyog ma, amelyiknek a talpa lyukas. — **Színházbarát, Bajza-utca.** Az új Magyar Színház *kivágta a rezet!* 48 óra alatt Budapest legdivatosabb szinháza lett. Persze, része van ebben *Bajor Gizi* tüneményes tehetségének, a ragyogó előadásnak, a *Hevesi Sándor* gondsssságára emlékeztető rendezésnek, de nem utolsó sorban az igazgató, *Gáspár Margit „Beöthy László-szerü"* talentumának, ízlésének, biztonságának, bátorságának. — **Miskolc, Korona.** Az uránál nagyobb úr a szolga, ha érzi, hogy szolgálatában nélkülözhetetlen. — **Római katolikus lelkész, Pécs.** Nemzeti létünk egész nagy multján *párhuzamosan fut végig a politikai hazafiság a felekezeti hitélettel.* A vallásszabadság integráns része a demokráciának. Egyetlen tényezőtől sem hallottuk, hogy a vallásbuzgalom és a demokrácia nagy alapelvei szemben állna. Ellenkezőleg: *az evangélium és a politikai élet erkölcstana kiegészítik egymást.* — **Nemzeti Múzeum.** *Krúdy* Gyula kevéssé ismert mondása így hangzik: *„Két dolog van, ami nincs: rossz bor és jó víz".* — **Kadet.** A rossz poéta azt mondja el neked, amit ő érez, a jó azt, amit *te* érzel. — **Mérnök.** Szolgáljon megnyugvására, hogy a szakértelmet, a becsületes törekvést, az eredményes munkát, előbb vagy utóbb megjutalmazzák. Rendesen utóbb.

Örkény István irodalmi krónikája

SZENZÁCIÓ

BUDAPESTEN NAPONTA 400.000 ember jár kocsmába. Tehát fröccsre van pénz, csak könyvre nincs. Egy hetilap feltette a kérdést: *Miért?* Válasz: az irodalom nem elég izgalmas, nem szenzációs, nem ponyva. Ellenpélda sok „jólmenő" napilap, melyben — mint Homoródy József kiszámította — 0.5% az irodalom. A többi riport, kéjgyilkosság, leánykereskedelem. Torzképét adják a magyar valóságnak: ez a szenzáció? Nem az. A Bűn és Bűnhődés a szenzáció, s nem a naputcai rablógyilkosság. Szenzációs az, ami kivételes, rendhagyó és egyszeri. Ámde a csepeli kéjgyilkosság sablón, ismétlés, unalom; csak a művészi megoldás lehet kivételes, vissza nem térő, szenzációs. Nem Ady Endre vérbaja, hanem a „Mihályi Rozália csókja"; nem Oscar Wilde botránya, hanem a „Readingi fegyház balladája". A könyv.

ÉJJEL OLVASTAM, gyertyafénynél, mert rövidzárlat volt, *Vas István* könyvét *(Kettős örvény.* Franklin.) Tíz év legjava termését gyüjtötte egybe Vas. Ha jön idő valaha, mely szembe mer nézni ezzel a tíz évvel — nem a vezércikkek szólamaiban, hanem magányosan, farkasszemet nézve a multtal és a bűnnel — Vas István könyvét ajánlom neki. Enciklopédiája a bűnnek és erénynek, gyávaságnak és hősiességnek, minden örvények kettősségének:

„Képzeletem mindent megízlel,
eszem mindent megért

és rettegek a gyilkostól és rettegek
a gyilkosért."

Szobám sötét, gyertyám megmeglobban, az ostrom emléke lengeti. Néha becsukom a könyvet és figyelek, nem robbantják-e kint az öt hidat. Olvasd e könyvet te is, olvasó. Béke csak akkor lesz, ha megértettük, hogy e háború mi volt.

BÓKA LÁSZLÓ: JÓZSEF ATTILA. (Anonymus-kiadás.) Tanulmány, — ne vond a vállad, olvasó! Fontos tanulmány. Adyról írtak egy könyvtárra valót, József Attiláról egynéhány füzetet. Szenzáció ez, a javából; a világ „legnagyobb" szocialista költőjéről ír Bóka; nem értékelést, hanem zenei aláfestést. Nem magyaráz, hanem hisz és bizonyít. Bóka tudja, hogy a tanulmány akkor jó, ha sokkal több a tanulmánynál. Ez a könyv sem esszé, hanem regény: két költő találkozásának regénye. Óriási feszültség van benne, a jelen áll szemben a multtal, az ép elme a tébollyal, a bevégzett mű a folytatással... Mit írjak róla? „Nem lehet letenni?" Szavamra, nem lehet.

KABALA. THORNTON WILDER REGÉNYE, Révai kiadásában, *Szőlősy Klára* méltó fordításában. Ötlete nagyszerű, minden Wilder-regényé az. A Kabala valamilyen elkésett Szentszövetség-féle, római arisztokraták klikkje. Bíborosok, diplomaták, hercegnők és trónkövetelők; valamennyien tehetségesek és milliomosok, intrikusok és kelekótyák, szépek és nyomorékok. Egy összeesküvés, melyben mindenki mást akar; van, aki Bourbon-királyt Franciaországban, van, aki katolikus Kínát... A Kabala a mult idők árnyéka, a XVII. század követsége, az antik világ kísértete a mai Rómában. Egy Don Quijote-regény; a mult vívja szélmalomharcát a jelennel, Európa multja Európa jelenével. Hogy ki a győztes? „Európa szemétdombbá züllik" s az író, amerikai létére, Amerika győzelmét hirdeti. Kár, hogy e jóslatot Vergilius szájába adja; e szemétdomb — Wildernek nem — de nekünk és Vergiliusnak hazánk. Vergilius ma sem lenne a kivándorlási kvótán.

RIPORT A HŐSI HALÁLRÓL. Nincs hátborzongatóbb, mint az áldozat vallomása. Így írta meg *Karinthy* agyműtétét, s a cseh *Julius Fucsik (Üzenet az élőknek,* Szikra) saját megkínzatását és gestapó-halálát. Nem jó az író, de jó a könyv. Egy dilettánst halálra gyötörtek, így lesz az írás — mellékmondataiban — remekmű. Félholtra „vallatják" utána cellatársai felöltöztetik. „Nem is tudtam, mennyi fájdalom rejtőzik minden nadrágszárban és kabátujjban..." Megrázó. Kár, hogy a fordítás — *Péchy Rezsőé* — magyartalan. Csehül jó tudhat Péchy, mert magyarul is csak csehül tud nagyon. Pedig szép nyelv a magyar, meg lehet tanulni.

Reggeli levél

Színészek remeklése A Nemzetiben

Az őszinteség semmiesetre sem ártalmas, mikor az ember tollat vesz az ujjai közé és „önmaga felett tartva ítélőszéket" és bevallja, hogy .. bevallja, hogy amikor elolvasta Konsztantyin Szimonov művének, „Az orosz kérdés"-nek a színlapját, — kissé meghökkent. Igenis, meghökkentem, mert a Nemzeti Színház színlapja világosan elárulta, hogy politikáról lesz szó, még pedig mai politikáról és e sorok írója a politikát akkor szereti a színpadon, ha legalább olyan öreg a probléma, mint Arisztofánész csípős szatírái. Fanyalogva ültem le a nézőtérre, de fanyalgásom percek alatt üllanóban volt, mert Szimonov elérte a célját, nálam nyomban elérte azt, amit a tömegeknél akar elérni, mint minden író, aki mond valamit a korának: hatalmába kerített! E hatásnak egyetlen titkát tudjuk: Szimonov politikai propagandadarabjában nem szólamokat hallgatunk, nem papirosfigurákat látunk sétálni a színpadon, s nem a mondanivaló kedvéért mondvacsinált mesterséges helyzetekkel találkozunk, hanem élő emberekkel és az emberek jelleméből természetesen alakuló, valóban drámai helyzetekkel. Magas drámai légnyomás alatt, egyre hevesebb szívdobogással figyeljük a hatalmas amerikai újságtrösztvezér és a magányos újságíró élethalálharcát, melyben a milliók holttestén is átgázoló érdek áll az egyik oldalon — eszmei tisztaság és az újságíró magas morálja a másik oldalon! Az újságíró egy szál ruhában kerül az utcára, a jólétből, amelyet megtarthatott volna, ha megalkuszik, elhagyja az imádott felesége, elveszti egyetlen barátját, felette sziszeg a fenyegetés, hogy „kiirtom a föld színéről", — de ő megy, sápadtan, árván, acélkemény gerinccel, kezében egyetlen szál tollal, hogy harcoljon — Lincoln Amerikájáért! A politikai mondanivaló fölött ítéletet tartani nem az én hivatásom, a kritikus csupán azt mondta el, hogy hatalmas drámai sodrása van Szimonov művének, amely propaganda-dráma tud lenni és megmarad — drámának! Básti még sohasem jutott el az emberábrázolás olyan tisztult magasságába, mint most: az őszinteség egyszerűsége és a humánum tisztasága az, amit tőle kapunk! Rajczy a fény és árny rembrandti játékával, a jellemábrázolás chiaroscurojával ajándékoz meg bennünket. Maklárynak akár egy Gogoly-figura! Somlay monumentálisan egyszerű és démonikusságában is meggyőző. Gobbi Hilda piciny szerepében kitűnő, Balázs, Kőműves, Dávid, Tapolczai életteljes profilokat varázsolnak elénk, Lukács Margit pedig szép és zengő, mint mindig. A rendező, Major Tamás érdeme, hogy a szavak fényeit és árnyait maradéktalanul tudatunkba villantja ez az előadás, — ez a kitűnő előadás! Varga színpadképei hatásosak és valóságot idéznek.

Balassa Imre

Brokát és bársony a Magyar Színházban

A „Navarrai Margit" öreg és elavult darab, s igen finom színpadi művészet kellett hozzá, hogy ezt az „iparművet" új életre ébressze. Scribe vígjátékában egyetlen sor történelmi igazság nincs, azt az egyet kivéve, hogy a gáláns és vitéz francia király, I. Ferenc, a páviai csatában hűvös és rideg Habsburg, V. Károly császár fogságába került. Ezt a császárt azonban csak egy nő lobbantotta szerelemre, az augsburgi polgármester szép leánya, Borbála, édesanyja Don Juan d'Austriának, a lepantói csata hősének, az egyetlen Habsburg, aki valaha karddal a kezében, világraszóló győzelmet aratott. Az is történelmi igazság, hogy Navarrai Margit, a Heptameron szerzője, a legragyogóbb gall szellem képviselője volt és az is igaz, hogy Bajor Gizi utolérhetetlen művészettel nemcsak megszemélyesítette a francia királykisasszonyt, hanem a kor egész szellemét, a reneszánsz csillogó kultúráját is megelevenítette. Nem a bársony és a brokát, amely Nagyajtai Teréz gyönyörű ruháiban tündökölt a színpadon, Bajor Gizi volt az, aki az elragadtatott nézőtér elé varázsolta a bársony és brokát korának ízét, színét és hangulatát. Olyan tökéllyel játszotta a vígjáték romantikus hősnőjének szerepét, hogy hangján, mozdulatain, lépésein és mosolyán, szemének villanásán, elbűvölő kézmozdulatain a néző megérezte mindazt, amit Scribe, e derék színpadi iparos, soha életében, egyetlen darabjában nem tudott kimondani. A darab régi és kopott, de a művészet, amely a színpadról áradt, ifjú és örök! Nemcsak Bajor Gizi teremtett felejthetetlent ebben a szerepében, az összjáték is tökéletes volt és hibátlan minden figura, amely a korhű kosztümökben a rivalda fényében megjelent. Timár kimért és komor volt, mint egy Ribera portré, de megéreztette a császári köntös mögött a magányos embert. Ilosvay Katalin és Barta Mária a női hármas két kiegészítő alakját olyan elmélyüléssel és olyan következetes egyszerűséggel ábrázolták, amely magas mesterségbeli tudásra vall. Uray, Ferenc király szerepében pontosan megtalálta azt a hangot, amely a szenvedélyes és féktelen Valois jellemének illik. Király volt, ahogy e ma már ritka jelenséget valaha elképzeltük. Az intrikus miniszter szerepében Ladányi önmagát ironizálta, ami a legnehezebb színészi teljesítmények egyike. És Gózon! Volt néhány mozdulata, hangja, nevetése, fintora, ami szinte árnyékba borította öreg színházlátogatók legszebb emlékeit is. Néha olyan volt, mint egy Capo di Monte porcellánfigurina. Külön nagy dicséretet érdemelnek Nagyajtai Teréz kosztümjei, amelyek nemcsak a korhűség szabályainak tettek eleget, de valóságos művészi színkompozíciók is voltak, s úgy festettek, mintha viselőik Tizian és Velasquez arcképeiből léptek volna ki. Nehéz a választás, de talán mégis V. Károly fekete bársonyruhája volt a legszebb, amely Tizian halhatatlan arcképére emlékeztetett. Viszont a színpadi dekoráció kissé elnagyoltnak tetszett és kevesebb anyaggal monumentálisabbat is lehetett volna talán megtervezni. Fábry Zoltán rendezése finom és csiszolt ízlésű mester kezemüve.

K. B.

3 órán belül Igazolványkép 2 db 10 Ft
FOTO PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

A MAGYAR LOVAREGYLET
Legközelebbi versenynapja nov. 9.

Mese, mese meskete az Operettszínházban

Pezsgő durran, húzza a cigány, szerelmesen mosolyog a júniusi hold, csillárok szikráznak a kastély termeiben, a vakító parketten estélyiruhás hölgyek és frakkos urak keringőznek, a délceg tiszttartó homlokába hullott fürtökkel kószál a sötétkék parkban, szívét kétely és szerelem gyötri s odabent, a bálterem forgatagában egy égbenyúló herceg vállrózsái alatt, andalító keringő közben halkan és francia parfőmöt lehelve, suttogja a szőke grófkisasszony: „...pedig őt szeretem!" Igen, igen, dramatizált Courts-Mahler, vagy Ellynor Glyn néhai Brammer és Grünwald urak tollából s mégis: szégyenlősen, vagy hősiesen, de mindenképpen be kell vallani, hogy ez az operett, igen, ez a vérbeli operett, ahol egyszerre és elolvadva sóhajt karzat és zsöllye, támlásszék és zenekari ülés, mert korszerűsítés ide, vagy oda, az operett mindig „vágyálom-műfaj" marad s az dobja rá az első követ, aki nem szereti a pezsgőt, a júniusi holdat s nem szeretne premier-plánban csókolózni a búzakalász-szőke, édesen gonosz és gonoszul kacér Maricával. S ehhez a titkos vágyhoz még a zene megejtő varázsa, Kálmán Imre lágy, szivetsimogató muzsikája, villódzó fények, suhogó selymek és a bűvészmutatvány máris sikerült: a nézőt a mese bűvöletébe szédül és ha nem restellné, még fel is rikkantana a színpadra: „Hé, hé, ne törődjön a látszattal, hiszen magát szereti, én tudom, csak magát!" Felkiáltana? Fel is kiáltott valaki a bemutatón, amikor egy félreérthető levél kerül Marica kezébe: „Ne olvassa el!" Persze, Marica, mégis elolvasta, össze is roppant egy kicsit, úgy kell neki, miért volt kíváncsi, de a végén mégis minden rendbejön s ez a szép, ez a megnyugtató, ez az — operett! S még külön „hepiend" ebben a mesében, hogy ezúttal jogerősen primadonnává virágzott a szőke kis nebántsvirág: Németh Marika, még rózsaszínű ugyan, mint a málnaszörp, de az ízébe már vegyül alkohol is, már részegít egy kicsit s ha autója volna, az ifjúság előadás után kifogná belőle a benzint! És Sárdy János olyan szeretetreméltó bonvivoán, bizony mindenki megbocsátja neki, hogy a hangja kissé vesztett a térjedelméből. És a Latabár-Brothers: mintha valami nagy revűfilmből vágták volna ki őket. Kálmán, az ő jellegzetes „fapofájá"-val, amelyen azonban kellő pillanatban egyszerre kezd mozogni minden ránc és izom s ifj. Árpád, mint Papakupolosz, a papa régi szerepében — kulisszarengetőek! Bilicsi Tivadar egy epizódszerepből könnyedén főszerepet formál s Csikós Rózsi ereiben ezúttal is ezerkilowattos áram cikázik, Somogyi Nusi (először játszik ősz parókával) — családi képtárból kilépett Cecilia néni, Kompolthy Györgyi pedig üdítő színfolt rövid jelenetében.

Ifjú zeneszerzők várhatnak egy darabig — Kálmán Imre hosszú időre lefoglalta a színpadot!

H. P.

AZ ŐSI PERUGIÁBÓL KAPOTT LEVELET A NOTESZ: azt írják, hogy Somogyi László, a Székesfővárosi Zenekar kiváló karnagya, aki az utóbbi időben sokkal többet vezényelt külföldön, mint itthon, óriási siker hőse lett a Perugiában tartott „Ünnepi Játékok"-on. Nyomban szerződést is kapott Rómába, Firenzébe és Nápolyba: az olasz zenének e három fővárosában még az idei évad folyamán fog vezényelni!

EGY SZINHÁZ, AMELYNEK NEM IGAZGATÓJA, HANEM DIKTÁTORA VAN

Ehrenthal Teddy különös rémuralma a köruti revűszínházban

Még élénken emlékszünk arra, hogy két esztendővel ezelőtt, amikor Ehrenthal Teddy és Gonda László harcot vívtak a Royal revűszínház engedélyéért, küldöttség járt Kövágó Józsefnél, az akkori polgármesternél és kérték, hogy a koncessziót Gondának ítélje oda, mert Ehrenthal egyszer már vizsgát tett Budapesten szociális magatartásból és a színpadi munkások, az artisták és színészek aggodalommal néznek a jövő elé, ha Ehrenthal kezébe kerül a színház. Ehrenthal mégis megkapta a Royal koncesszióját és az elmult két esztendő alatt

panasz panasz után érkezett a Szövegírók Egyesületéhez, a Színpadi Munkások és a Színészek Szakszervezetéhez Ehrenthal antiszociális magatartása miatt.

Az elmúlt évben Szenkár Dezső perelte Ehrenthalt jogdíjak miatt, az idén az öltöztetőnők fordultak panasszal szakszervezetükhöz, minthogy Ehrenthal a kollektív járadalmazásnak csak felét fizeti, most pedig egymásután betegednek meg a színház artistái és színészei, mert az igazgató —

nem hajlandó fűteni az öltözőket!

Félmeztelenül görlök dideregnek a jéghideg helyiségekben és amikor panasszal fordultak Ehrenthalhoz, az igazgató egy kézlegyintéssel útjukra bocsátotta őket: „Fiatalok vagytok még gyerekek, nem árt a hideg!" S különbenis a fűtés csak november 1-től kötelező. Ám Ehrenthal Teddy

november 1-én sem fűttette be színháza öltözőit, mondván, hogy „odakint valóságos tavasz van!"

Most már mindenki köhög, prüszköl az öltözőkben, Ehrenthal azonban nem jár az öltözők felé, az irodájában pedig kánikulai a hőség. Ehrenthalnak eddig „csak" két mulatója s egy varieté-színháza van, kérdés, hány üzemre kell szert tennie ahhoz, hogy személyzetének élete is elviselhetővé váljon ...?

TAPOLCZAY GYULA kapja a Művészeti Tanács eheti ezerforintos jutalmát az „Orosz emberek"-ben aratott nagy sikeréért s valószínűleg egy „pót-ösztöndíjat" is kiútal a Művészeti Tanács Peti Sándornak, aki a „Szerelmi házasság"-ban kap estéről-estére nyiltszíni tapsokat.

*

DAYKA MARGIT, FÉRJÉVEL, BAKAY LAJOSSAL NEWYORKBA UTAZIK: az amerikai magyaroktól kaptak meghívást hathónapos vendégszerelésre. Dayka okult Jávor példáján, menedzser nélkül bonyolítja le a turnét ...

*

A „HALÁLOS TAVASZ"-T a HÉTEN ANGOL FELIRATOKKAL BEMUTATJÁK A BROADWAYN! A díszelőadáson Zilahy és Jávor is megjelennek.

Muzsika

Az este, mikor az első gyertyák elhullatták már könnyeiket a halottakért, az Operaházban Verdi Rekviemjének lelkeket igéző muzsikájára figyeltünk. A színpadon ferencrendi barátok komor csuhájába s apácák fekete-fehér köntösébe öltözötten ültek a karénekesek, kezükben kódexszerű kótáskönyvvel, fejük fölé bús ciprusok magasodtak, átszellemült csoportjukat kolostorudvar árkádjai ölelték át. A Rekviem hang-katedrálisát, amelyet nagy barátja, a költő Manzoni emlékezetére emelt egykor Verdi, ihletett percek lázában építette újra Ferencsik János, a karmester. A Dies irae velőket rázó hangjai közben tökéletes volt a képzelődésünk, hogy az Utolsó ítélet angyala magasodik a fejünk fölé démonikus pátosszal, olyan lenyűgözően sugallatos volt a karmester még mint jelenség is! De az Agnus Dei és a Libera me Domine fuvalomszerűen sóhajtó könyörgését is földöntúli szépségben szólaltatta meg a zenekar és az átlelkesedett kórus, amelynek új mesterét, Pless Lászlót külön is meg kell dícsérnünk. A szólisták kvartettjéből Székely Mihály monumentális egyszerűségű és tragikus komorságú basszusa, Báthy Anna anyagtalan szépségű szopránja, Németh Anna érzéki varázsú altja, Udvardy Tibor nemesen kulturált tenorja szárnyalt fel. A színpadi keret, amely valósággal dramatizálja a Rekviemet, még jobban aláhúzza e muzsika erős teatralitását. (Verdi, akinél színpadibb zeneköltőt nem ismer a muzsika története, e fönséges alkotásában is sokszor profán módon színpadias!) A „musica sacra" a külső effektusok nélküli hangversenyszerű előadást kívánja inkább!

B.

„Itt nyugszik Csortos Gyula"

Vasárnap délben lelepleztek Csortos Gyulának, a felejthetetlen nagy magyar színésznek síremlékét. Egyszerű, sima kő s rajta a felírás: „Itt nyugszik Csortos Gyula" — nem monumentális, nem égnektörő, amilyennek az emlékbizottság elképzelte, dehát nemcsak a háborúhoz, a síremlékhez is pénz, pénz, pénz kell a kegyeleten kívül. A Nemzeti Színház művészei közül Gobbi Hilda, Gózon Gyula, Dávid Mihály, Pethes Sándor és Nagy Adorján jelentek meg, a régi Vigszínházat pedig, ahol Csortos annyi diadalmas sikert aratott, Just Gyula, Gonda György és Z. Molnár László képviselték, a Művészszínház képviseletében pedig az ifjú Pécsi Sándor jött el. A síremlék előtt Fábry Zoltán tartott emlékbeszédet a nemzet színházának nevében, a filmszakszervezet részéről pedig Pásztor Béla beszélt, a színészszakszervezet követeként pedig Nagy Adorján emlékezett meg Csortosról, az ő felülmúlhatatlan tehetségéről és felejthetetlen szerepeinek hosszú soráról. A Csortos-emlékbizottság elnöke, Lugossy Bálint is elmondta emlékbeszédét s a sírt némán állták körül a színészek, de a színészeknél is sokkal nagyobb számban a közönség, amelyért Csortos elégette az életét s amelynek annyi mosolyt, könnyet és ezerféle hangulatot adott. Aztán fél egykor egyedül maradt a sír, egyedül s magányosan, amilyen az volt egész életében, akinek nevét és emlékét őrzi.

Véleményünk a két filmjéről

KISIKLOTT ÉLET Az a filmkoktél, amely jól bevált recept szerint készült: kevéske cukor, jég, alkohol, vagyis: szerelem, vadregényesség és Olivia de Havilland villogó feketesége. Titokzatosság lengi körül, mert hőse egy asszony, helyesebben: az asszony s ennél rejtelmesebb probléma alig akad a földön. (Átrium, Forum, Omnia, Scala.)

TALPIG ÚRINŐ Filmbohózat, közeli rokonságban az amerikai „crézy" filmekkel. Angyalian szelíd, szőke nő a hőse, aki üzletszerűen foglalkozik „illegális" szerelmespárok megszarolásával. Egyszer azonban rajtaveszt, mert túlig beleszeret egyik „áldozatába". Edwige Feuillere gyönyörű és meggyőző, Raymond Rouleau mulatságos fickó. (Megróvást érdemel Siklósy Iván — a magyar feliratok szerzője. Hevenyészetten fordított, aki nem ért franciául, törheti a fejét, miről van szó!) (Royal Apolló.)

A FEHÉR GORILLA Dzsungeltörténet — a némafilmek hőskorából. A szereplők nem beszélnek, a kísérőszöveg beszéd helyettük. Mégis lekötik a figyelmünket néhány felvétele különösen jól sikerült a ami a fő: a dzsungelt ner[illegible] teremben, hanem a helyszínen fotografálták. (Corvin.)

ITALIANERIN. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten: K. A. 92.

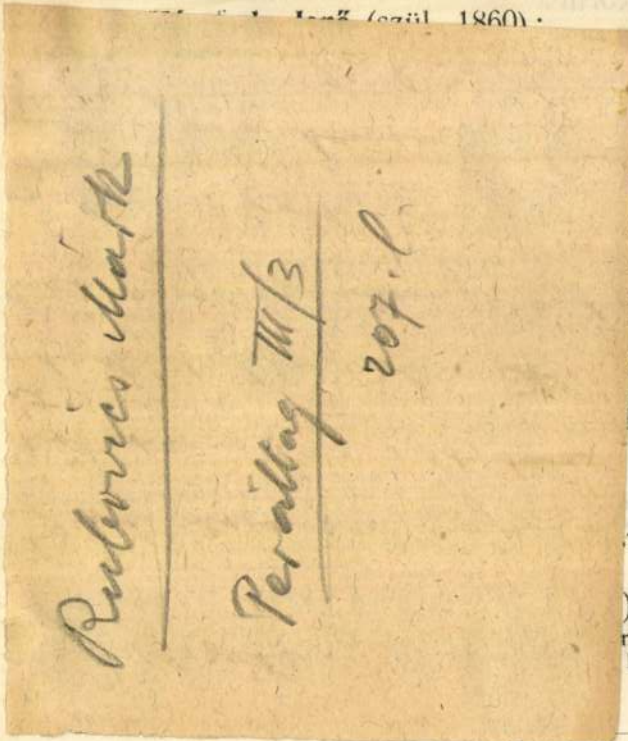

z. 33—40 cm. Jelezve alul balra:
Öl auf Pappe. Bezeichnet links un-

. 118—50 cm. — A párisi Salonban
DIE APHRODITE VON MELOS.
pp Imre 89. *(Illuszt. VI. táblán.)*

20):

z. 66—54 cm. Jelezve felül balra:
hnet links oben: K. A. 917.

920):

Jelezve fölül jobbra: K. A. 915. —
nd. Bezeichnet rechts oben: K. A.

22—32 cm. Alul balra bélyegző:
TUDIE. Öl auf Leinwand. Links

):

n. 55—69 cm. Jelezve alul jobbra:
Leinwand. Bezeichnet rechts unten:

41. **Magyar festő,** 1850 körül :

NŐI ARCKÉP. Olajfestmény, vászon. 78—62 cm. — Ungarischer Maler um 1850, WEIBLICHES BILDNIS. Öl auf Leinwand.

42. **Markó Károly, ifj.** (1822—1891?) :

FÜRDŐ NŐK. Olajfestmény, vászon. 55—69 cm. — BADENDE FRAUEN. Öl auf Leinwand.

43. **Báró Mednyánszky László** (1852—1919) :

TÜZ MELLETT AZ ERDŐBEN. Olajfestmény, vászon. 16—23 cm. Jelezve alul jobbra : Mednyánszky. — AM FEUER IM WALDE. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten : Mednyánszky.

44. **Báró Mednyánszky László** (1852—1919) :

HEGYI FOLYÓ A KÁRPÁTOKBAN. Akvarell. 32—49 cm. Jelezve alul jobbra : Mednyánszky (hagyatéki bélyegzővel). — FLUSS IN DEN KARPATHEN. Aquarell. Bezeichnet rechts unten : Mednyánszky (Nachlasstempel).

45. **Mihalik Dániel** (1869—1910) :

ARATÁS UTÁN. Olajfestmény, vászon. 56—68 cm. Jelezve alul balra : Mihalik Dániel. — NACH DER ERNTE. Öl auf Leinwand. Bezeichnet links unten : Mihalik Dániel.

46. **Mihalovits Miklós** (szül. 1887) :

PALÓC MENYECSKE. Olajfestmény, papirlemez. 58—51 cm. Jelezve fölül jobbra : Mihalovits M. 1918. — JUNGE BÄUERIN. Bezeichnet rechts oben : Mihalovits M. 1918.

Rubovics Márk

l.

Műcsarnok

1901. 223. l.

CO

RASSEGNA IT

Direzione e amministr

T.

MU

Ó dőre, álnok, szent vágyak, álmok
Pókszövedéke én vén nyaram.

S ha hirtelen kél őszi hideg szél,
A fátylak tépve szétfoszlanak
S álomverőfény bús szeretőjén:
Rajtam az élet nagyot kaczag.

Haraszthy Lajos.

AZ LESZ A NAP.

Tudom, hogy van egy lélek valahol,
A kihez tartozik a lelkem,
Ha tán még rá se leltem ...

Még ott zokog talán sóváran én utánam
Valami vágyfelszitó bűnös muzsikában
S lágy hullámokban lengedezve
Keresi útját a szivembe ...
És nem is sejti a czigány,
Mikor viharos tűzzel húzza:
Hogy hegedüje húrja,
S az ihlet-percze *akkor* nem-övé.

Vagy lelkét úgy lélekzem én be,
Nagy, érthetetlen lázu hevülésbe',
Csukott szemekkel szinte elalélva
És haldokolva tikkadt, forró vágyban:
Egy virág illatában ...

Lehet az is, hogy ott repes felém
Egy csillagsugár rezgő szárnyán,
De a nehézkes földi röghöz
Durva szövésü élet-szállal
Lenyűgözve járván:
A hiradását meg nem értem én.

— De egyszer ... egyszer – az lesz majd
Egymásra rátalálunk! [a nap!
Legyen üdvösség, legyen kárhozat!
Legyen az élet! Legyen a halálunk!
De akkor, akkor megindul a föld!
A tengerek kicsapnak!
Tűzzivatarja mindenkit betölt

Oly természetesen adta a meglepetést, hogy egy nagy színésznek is becsületére vált volna.

— Én ezt a négyest most exequálom.

Erre aztán nem tehetett egyebet, odanyújtotta a karját Marinak és szépen beálltak a sorba a gyülekező párok közé.

— Hiszi-e már, hogy én vagyok az?

— Igen, — felelte Noszty zavartan, mintha még most sem szedte volna össze magát, — a személyazonosság meg van állapitva.

— Mégis igaz, hogy csak a hegyek nem találkoznak, — mondá álmatag arczczal Mari.

— De még azért sok érthetetlen van.

— Van, van, — hagyta rá a leány, s szelid panaszkodás borulata rezgett hangján.

— Például, miképen jutott oda a kisasszony?

— Csitt! Valahogy ne említse a szüleim előtt, ők nem tudnak erről. Egy kis pajkos csiny volt tőlem, egy rosz szeszély, de ők, ki tudja, mit gondolnának. Tartsa örök titokban és ne feledje, hogy magának is sok van a rovás on. Mért szökött meg előlem?

Épen felelni akart Noszty, de nem lehetett, a franczia négyes nem alkalmas az ilyen kimagyarázásokra. Az ember nem maradhat meg állhatatosan a párja mellett, mint a becsületes, őszinte csárdásban. Csapodár, csélcsap táncz ez (vagyis inkább poétikus járkálás), olyan, mint a franczia lélek, határozatlan, vágyakozásokkal teljes. Az elegánczia mártásával fölerésztett szeretkezés. Egy hivalkodó flirt, egy kecses szemle, s nem az érzéseknek mozdulatokban kifejezett oczeánja. A tánczos végig viziteli az egész hölgykoszorút, mint a vadméh, körüldöng minden virágot; illegeti magát előttük, hajlik, bókol, közéjük fonódik, meg elkapcsolódik, s megy tovább, tovább, mintha egy bűvös könyvben levelezne. A szemük közé mosolyog, megfogja a kezüket és

— Hát csak, — mondá azután vontatottan. — Hiszen nekem szóltak.

— Isten tudja, — felelte Noszty, — inkább csak annak a másiknak, az árnyéknak, a ki volt és nincs többé.

— Ejnye Noszty! Ne legyen olyan szemtelen.

Megfenyegette az ujjaival.

— Jó, hát elhozom.

— Mikor?

— A mikor parancsolja!

— Hozza el holnap.

— Az nem lehet. A régi lapok a pesti lakásomon vannak, ahhoz legalább is egy hét kell.

— Hozza hát el egy hét múlva.

— És hol lakik?

— Oh, maga golyhó! — nevetett Tóth Mari. — Még azt se tudja? Alsó-Rekettyésen.

De mindezeket csak szakgatottan, közvetve, jóformán lopva lehetett megbeszélni, míg a négyes véget nem ért. Mikor pedig véget ért és Noszty a helyére vezette tánczosnéját, már akkorra ott állottak Tóthék az ajtónál, odaintették a leányukat.

— Nem vagy nagyon kimelegedve? — kérdé Tóth úr.

— Nem.

— Hát akkor menjünk, fiam; készülődj, bucsúzz, anyád már nagyon álmos.

Mari leeresztette a kezeit, arcza megnyúlt, elkomorodott, egy ellenállhatlanúl kedves grimacet csinált (a mi az öreg Tóthot mindig megigézte), s aztán azon az elkényeztetett, nyafka, elnyúlt hangon, melylyel makranczos kis leányka korában uralkodott az öregeken, s mely most is a szivükig hatott, mint édes emlék a múltból, jelentette ki:

— Én még nem akarok hazamenni.

— Mit, te még nem akarsz? Hallod ezt, Krisztina, a fruska még nem akar hazamenni?

Rubovics Márk: Legelő nyáj.

kell ahhoz hét esztendő, elég ahhoz egy csinos bajusz.

Azon meg aztán Tóthné nevetett édesdeden, s óvatos macskaléptekkel húzódott a leánya után, de úgy, hogy az ne lássa, ne tudja, megmegállt valamely a hátak és vállak által védett helyen, s a hónok alatt nézett szét, föltéve lorgnette-jét is, hogy azt a bizonyos bajuszt fölfedezze.

III.

A keresztbe tett szalmaszál.

rögeszméje. Az egyik okos ember, dr. Pázmár Anzelmus azt állítja, hogy törvényileg meg kellene tiltani az ötven éven alóli emberek gyógyítását (maga alatt vágja a fát a doktor), mert ha egészséges szervezetű az ötven éven alóli ember, magától is meggyógyul, ha pedig nem jó szervezetű, hadd menjen a maga útján, ne szaporítsa itt a kenyérpusztítókat és a rosz szervezetű utódokat; gyógyítani csak az ötven éven túlit volna szabad, az öregségi bajok reparálása czéljából. Ha ezt a törvényt behoznák, akkor kellene aztán megnézni vagy száz év

De ez aztán biztos. A kormány ostoba, mert az embereket számláltatja meg a statisztikusokkal, holott a helyett kéményszámlálást kellene elrendelnie. A kéményekben van az erő. Anglia nem azért nagy, mert negyven millió lakosa van a három királyságnak, hanem mert van vagy tizenöt millió kéménye. Minden három lélekre esik egy. (Csak azt szeretném tudni, a ponczjusát, hogy ki tisztogatja azt mind!)

A doktor rosz véleménynyel viseltetett a kürtők iránt, mint a melyeknek a füstjében megy ki az ember keresménye. A kéményeket, úgymond, csak Dickens szerette, mert a szél regényeket dudált be neki azokon keresztül.

Ennek ellenében, bár nem olyan tudós ember Holics mester, mint a doktor, mégis kivágja a rezet:

— Bizonyára vagynak kémények, a melyeken kiszalad a föld, de viszont vagynak kémények, a melyeken beszalad a pénz. Igaz, hogy ilyen kürtői csak az egy Tóth Mihálynak vagynak.

Az ám. A rekettyési uradalom tele volt ilyen karcsú, égnek meredező kéményekkel; ott állt a gőzmalom a falu végén, a koczka-gyár roppant kürtője és a fűrészmalomé az erdő alján, továbbá egy nagy szeszgyár is ott dolgozott még tavaly a kenderáztatók mellett, a mi krumplit már a tótocskák nem birtak megenni, átváltoztatta nekik alkohollá; volt még azonfelül téglagyár a birtokon és Isten tudja, mi minden. Egyszóval Tóth Mihály nem hiába járta Amerikát, valóságos kis paradicsomot teremtett az elhanyagolt birtokon, hol az idillikus ősgazdálkodás mellett megkisérelte az amerikai rendszert is, zsidó nélkül gazdálkodni, a mit ő így fejezett ki a szomszéd birtokosok előtt, kiknek alagcsövezett rétjeit és füstölgő gyárait megmutogatta: «Az urak szidják a zsidót, pedig nem tudnak meglenni nél-

RUBOVICS *Márk*, festő. * Budapest 1867 okt. 15. Székely Bertalannál és Lotznál tanult, továbbá Bécsben, Münchenben és Párizsban. 1889. állított ki először, 1891. Biharival és Karlovszky-val társulva festőiskolát alapított. Szigorú, aprólékos naturalista. Egy csendéletképe van a Szépm. Múz.-ban. Résztvett a Nemzeti Szalón megalapításában, melynek két évtizeden keresztül műtárosa volt. 1912., 1921. és 1929. gyüjt. kiállítása volt Bpesten.

K-G-T. 3990

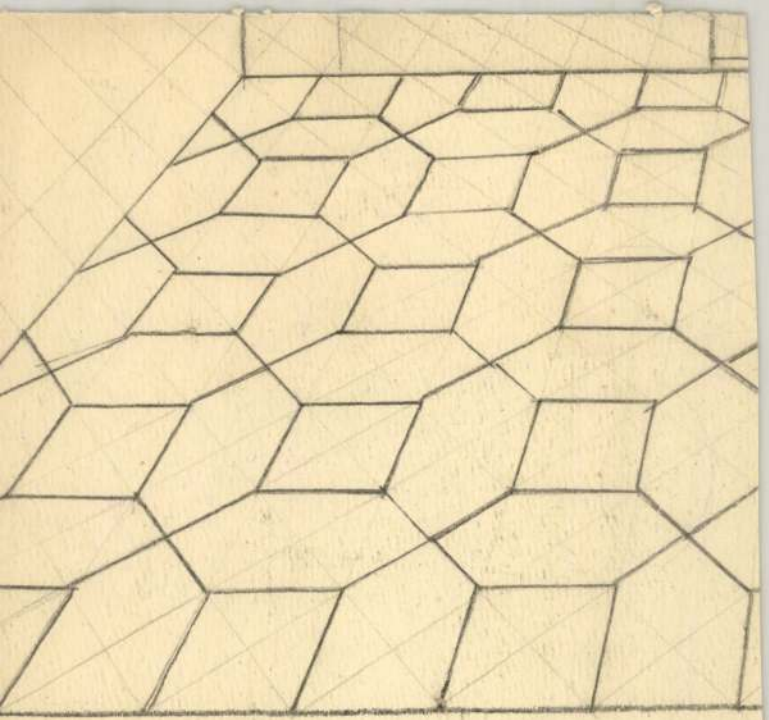

És minek köszönheti e szerencsét Balassa Bálint?

Magyar operát a népnek! felhangzott a jelszó s elhangzott Kolozsvárig, a hol a *Vezeklők* romjain búsult *Farkas* Ödön-Marius, a ki megsarkantyúz- [illegible] Indiából, a hol első tel fog megemlékezni az uttörők sorában *Farkas* Ödönről is.

*

Még néhány szót az előadásról. *Arányi* nem eléggé férfias *Balassa*, de szépen énekel. Annál kitűnőbb volt játékban, és énekben, *Szilágyiné-Bárdossy* Ilona, a ki Dobó Katicából olyan tűzről pattant magyar menyecskét csinált, a minőt keveset láttak még az opera színpadján. *Takács*, *Váradi Hegedüs* szerepelnek még az újdarab ban, a mely ha nem is lesz hosszú életű e földön, mégis megérdemli, hogy tiszteljük az atyját. m.

Megyei élet, vígjáték négy felvonásban, írta *Kampis* János. A nemzeti szinház e régi minták után készült ujdonságának hőse egy alispán, a ki megyéjét a modern haladás útjára akarja terelni, de szemben találja magával lépten-nyomon a konzervativeket, a kiknek természetesen minden úgy jó, a mint régente volt. A maradópárt lelke ezúttal azonban egy szép özvegyasszony, a ki első látásra beleszeret az ujító alispánba és dépit d'amourból küzd ellene. Végre azonban megértik egymást és konzervativok, valamint haladópártiak a negyedik felvonás végén kibékülnek. E sovány cselekmény keretébe néhány mulatságos epizódalakot tördelt a szerző, de humora nem elég arra, hogy tartós érdeklődést keltene iránt uk. A megyei élet aligha lesz a központban hosszu életü.

Les flaireurs. *A kopók:* ez a címe egy szimbolista darabnak, a melyet a mult héten adtak a párisi *L'oeuvre* színházban. Ez a színház olyan fiatal, vagy öreg óriások darabjai számára épült, a kiknek számára minden más színház zárva van: a kik a magok dekadens, misztikus és szimbolista lehetetlenségeikkel ki vannak tiltva a normálisan gondolkozó emberek színházaiból. Ennek az iskolának egyik példaszerü eredménye, a szimbolizmus gyönyörü virága, *A kopók*, a melynek meséjét alább adjuk. A darab három fölvonásos, minden fölvonás öt percig tart.

I. felvonás. A legmélyebb pongyolára vetkezett fiatal lány ül haldokló anyja ágyánál és zokog. Félhomály. Az ajtón kopogtatnak. A leány kétségbeesetten ugrik föl és ezt suttogja:

— Talán már a halál?

— Nem a halál, a tejes embör, — mondja vígasztalólag egy férfi.

A függöny legördül.

II. felvonás. Ugyanaz a díszlet és helyzet. Háromnegyed homály. Kopogtatás az ajtón. A leány rémülten kiáltja:

— Csak nem a halál?

— Nem a halál, a mosóné, — felel vígasztalólag egy asszony és fehérneműt hoz be.

A függöny legördül.

III. felvonás. Ugyanott, ugyanúgy. Teljes homály. Az ajtón kopogás hallatszik. A leány fölsikolt:

— Ez már a halál!

Az ajtó megnyílik és egy fekete ember, fekete koporsót hoz be. A leányt valami magasabb ihlet szállja meg.

— Vigye vissza, — mondja, — most már van reményem, hogy anyám fölgyógyul. Nem fizetem ki a koporsót.

A függöny legördül.

Ezzel végződik a szimbolista darab, a melynek, a szerző szerint, mély jelentősége van. Hogy mi az a mély jelentőség, hogy mi történik benne egyáltalában s hogy miért a neve mindennek *A kopók*, azt egy jobb kor van hivatva kideriteni.

A három Kázmér. Beöthy László énekes vaudevilleje, melyet a jövő pénteken, jan. 24-kén, mutatnak be a népszínházban, a következő szereposztással kerül színre: özv. Fehérné, — Siposné, Margit, a lánya — *Komáromi Mariska*, Ellen Black — *Hegyi Aranka*, Aszalay Elvira — *Csatai Zsófi*, Kalotay Kázmér — *Németh*, Pista, a fia — Szirmai, John Shock — Tollagi, Gelb Salamon — *Solymossy*, Bambrunovszki — *Lubinszky*, őrmester — *Szabó Antal*.

Egy miniszter, a kinek az ellenzék tapsol. Nacsevics bolgár külügyminiszter nemrég megjött szabadságútjáról és magával hozta Sardou *Haza* cimü drámájának forditását, a melyet a mult héten adtak először Szófiában. Az első előadáson megjelent az összes bolgár szobránje és az ellenzéki képviselők megcselekedték azt a tréfát, hogy a lámpák elé hivták a külügyminisztert. Nacsevics nem jött ugyan ki, de megizente az ellenzék vezérférfiainak, hogy ha minden áron tapsolni akarnak neki, jöjjenek el a szobránje legközelebbi ülésére, a hol hálásan fogad minden tőlük eredő ovációt.

A városligeti korcsolyapálya.

A főváros legdemokratább és legnépesebb helye most a városligeti jégpálya, melynek életét mai képeink mutatják. Sürgő-forgó összevisszaságban ott van egymás mellett mindenki, a ki az acélszárnyak divatának és szórakozásának hódol. A hatalmas korcsolyapalota, mely közel 120 ezer forintba került és mindennemü kényelmet megad a közel 7200 tagnak, a fővárosi előkelő köröknek a bálokon kívül úgyszólván egyedüli találkozó helye. Hisz maga a jégpálya tudvalevőleg a tánctermek előcsarnoka, melyet a főváros mindkét nemü ifjúsága pár év óta nagy számmal látogat.

A megnagyobbodott jégpálya most egész a kiállítási hídig és a vajda-hunyadi várig terjed. Ez az óriási térség csak úgy feketéllik a sürgő forgó korcsolyázóktól, a kik kipirulva mulatoznak a jégpályán.

A budapesti korcsolyázó egyesület tagjai különben arról nevezetesek, hogy ügyességben csak a bécsiek múlják őket felül, de tavaly ők is meghódoltak, a mennyiben az európai bajnok-verseny alkalmával, melyet az egyesület 25-éves

A városligeti korcsolyapálya. II.

fennállása emlékére rendeztek, a bajnoki címet Földváry Tibor földbirtokos nyerte el. Szépen, elegánsan keringőzik és korcsolyázik a nagy jégpályán Rohonczy Gida országy. képviselő, ifj. Szentgyörgyi Imre, dr. Cserny Lajos, Dezső Arthúr, Tergovcsics Jenő, Porzsolt Gyula, Leipold János, dr. Johanovics Sebő és Magyary Kornél.

Míg a hölgyek közül kifogástalanul korcsolyáznak és keringőznek, az örökké mozgékony Edelsheim-Gyulai báróné, Lónyay Margit grófné, Pauler Juliska, Ernyei Csilla és Mariska, Resch Adrienne, Szőke Jolán és Margit, Schönfeld Vilma és Füzeséry Margit volt hófehérkék, Pekár Alice, Kovacsevics Mici és Olga, Gerenday Margit, Prém Irénke és Adrienne és Marschal Hermin kisasszonyok.

A jan. 26-kán tartandó nemzetközi versenyek alkalmából érdekes vendége lesz a budapesti korcsolyázó egyesületnek. Ugyanis Dorner Berta kisasszony, a ki előkelő bécsi család tagja és Európa első hölgykorcsolyázója, megígérte, hogy bátyjával, az ismert műkorcsolyázóval együtt bemutatja ügyességét.

A városligeti tavon különben mozgalom indult meg a műkorcsolyázók körében egy távverseny rendezéseért. E mozgalom élén Porzsolt Gyula és Tergovcsics Jenő állanak, a kik a főranguak által a Balaton taván rendezendő jégvitorlás verseny alkalmából nagyobb szabásu síkversenyt készülnek rendezni, valósággal arra a mintára, mely Svédországban és Norvégiában szokás. A Balatonra rándulók mentőkötelekkel lesznek derekukon átkötve, mint az alpesi turisták, a mi igen pompásnak bizonyúlt be a fehérmegyei velencei tavon, hol tavaly 1895. febr. 26-án Porzsolt Gyula vezetése alatt mintegy 10 műkorcsolyázó nagy távversenyt rendezett. A velencei tó jege akkor már olvadófélben volt és ívben hajolt meg a merész korcsolyázók terhe alatt, kik bár a beszakadás veszélye minden pillanatban beállbatott, 10–10 lépés távolságra egymástól, szélsebességgel tették meg az utat Velencéig.

Vasárnap délután egyik ismert sportsman a cottilion füzér-táncot és négyest állítja össze.

Az esernyőcsináló. Télen-nyáron, hidegben, melegben, süssön a nap, vagy zuhogjon az eső, bizonyosan megjelenik a külvárosi házak udvarain az öreg esernyőcsináló, elnyujtott, rekedtes kiáltásával:

— Esernyőt reparálni, napernyőt reparálni!

A külső, apró, földszintes házaknak olyan tartozéka ő, mint az üveges tót, a szalmáskofa, a meszes ember és még egy egész csomó vándorló kereskedő, a kik a nyugat iparcikkeit szállítják el a Józsefváros utolsó házaiba, hogy azoknak belvárost ritkán látó lakói is részesüljenek a civilizáció áldásaiban. Az ember mindig csak azon csodálkozik, hogyan tud megélni például egy ilyen vén esernyőcsináló abból a pár fillérből, a mit keres. Mert igen ritkán akad ám az öreg úrnak ilyen sürgős javítanivalója, mint a *Rubovics* Márk pompás képén.

Uj Idők 1896. II. 4. sz.

Ujdon 1896. II 9-17

Bál előtt. Rajzolta RUBOVICS MARK.

(Az elöszoba villamos csöngetöje hirtelen megszólal.)

Endre: Valaki csönget.

Margit: Ki lehet?

Endre: Talán Teréz az. Rögtön megnézem . . . (Kimegy az elöszobába. Behallatszik, a mint az ajtót kulcscsal felnyitja.)

VII. JELENET.

Előbbiek, Vadász.

Endre (künn): Ki az?

Vadász (ugyancsak künn): Én . . . a vadász . . . a tábornok vadásza.

Endre: Mit kíván?

Vadász: Talán az orvos úr!

Endre: Az vagyok, jöjjön be.

(Mindketten belépnek a szobába.)

Vadász (alázatosan meghajol Margit előtt.) Bocsánat, hogy ily későn alkalmatlankodom . . . A tábornok nagyon rosszul van . . .

Endre: Micsoda tábornok?

Vadász: A tábornok . . . a gazdám . . . Weltstein tábornok . . .

Endre (dühösen): Vigye az ördög a tábornokot! . . . Mi közöm nekem ahhoz, hogy a tábornok rosszul van? . . .

Vadász: Bocsánat . . . az orvos úr táblája odalenn ragyog a kapu mellett . . . az az első orvosi tábla, a mi az utamba akadt . . .

Rubovics Mák

Endre: Csak menjen tovább, talán akad még több táblára is Budapesten..

Vadász: A tábornok életveszélyben forog, nincs időm a keresésre.

Endre: Én miattam nyugodtan meghalhat a maga tábornoka . . .

Vadász: Úgy tudom, hogy az orvos úr esküt tett arra, hogy életveszély esetén senkitől sem tagadja meg a segítséségét . . .

Endre: Semmi köze magának ahhoz, hogy én mire tettem esküt. . . (Dühösen jár föl-alá.) Egyébként várjon, föl fogom írni a recipét, csináltassa meg a legközelebbi gyógyszertárban . . . A tábornok tíz percenként be fog venni egy gyermekkanállal . . .

Vadász: De hiszen az orvos úr azt sem tudja, hogy mi baja a gazdámnak.

Endre: Áz mindegy . . .

Margit: De fiacskám, hallgasd ki nyugodtan ezt az embert.

Endre: Hát mi baja a tábornoknak?

Vadász: A tábornok lenyelt egy varrótűt.

Endre (fölpattanva, mérgesen kiáltoz): Mit nyelt le a tábornok?

Endre (haragosan magára veszi a felöltöjét): És ezt is hadseregnek csúfolják . . . Egy tábornok, a ki varrótűket vacsorál . . . És a delegációnak egy szava sincs az ilyesmihez . . .

Vadász: Talán mennénk orvos úr?

Endre: Hallgasson! (Margithoz): Pá, szívecském, pá, csukd magadra az ajtót . . . Rögtön itt leszek, csak kiveszem a tábornok varrótűjét . . . (Megöleli, megcsókolja a feleségét.) Isten veled drágám, Isten veled! (A vadászhoz): Nem szégyenli, hogy ilyen gazdát szolgál? Előre! (Mégegyszer megcsókolja a Margit kezét s mindketten el.)

VIII. JELENET.

Margit (egyedül.)

(A mint magára marad, gondosan bezárja az előszoba ajtaját. Szomorúan, lehajtott fővel tér vissza a szobába. Tétovázva megáll, majd a porköpönyege zsebéből egy könyvet vesz ki, s a kanapéra dölve olvasni kezd. De egy-két másodperc mulva a könyvet megint leteszi a kezéből.)

Unalmas . . . együgyü . . . nevetséges . . . Bligny herceg egy dölyfös csacsi, Philippe Derblay pedig egy szívtelen csacsi . . . Szegény, jó Claire-em, mit kellett szenvedned abban a hideg, méltóságos házban! (A [illegible]

a bámészkodók csapata közül könnyezve néztem, a hogy a férje karjára kapaszkodik, e feledhetetlen pillanatban igy szólottam: „Déghy türelem . . . higgadtság . . . ütni fog a leszámolás órája!“

Margit: Miért akar velem leszámolni?

Déghy: Öt hétig dolgoztam pokoli tervem részletein s a kivitelben a szerelmesek istene kedvezett terveimnek. A lakás ma egész délután tárva-nyitva állott, mikor Katicza kisaszszony és a szobaleány egy pillanatra együtt mentek ki a kunyhóba, óvatosan visszamentem az ebédlőbe . . . A kis szalon ajtaját magamra zártam, s türelmetlenül vártam azt a percet, a mikor a férje egyedül hagyja a lakásban . . .

Margit (csodálkozva): Hát honnan tudta, hogy a férjem egyedül fog hagyni?

Déghy (kacagva): Haha, hát nem is sejti?

Margit: Mit?

Déghy: A tábornok, a ki a varrótüt lenyelte . . .

Margit: (Izgatottan). Nos?

Déghy: A tábornok egyszerü mese . . . A tábornokok nem a varrótűket nyelik le, hanem a cognacot . . . A táborno-

galmas, szivárványos álmok. — Az asszony közibéjük állt és könnyelmü csillogó szeme, mely szinte szerelmes vágyódással tapadt a leány arcának üde zománcára, úgy megfélemlítette és úgy aggasztotta mintha abból a fényes, sötét szemből nem érné, nem érhetné más az ő kicsi Magdáját, mint csak az árnyék, zavaros, itt-ott szennyes, mindenképpen homályos árnyék. A leány pedig úgy hozzáfűződött, úgy hozzásimult, úgy ragaszkodott a magas, telt szép és léha asszonyhoz, mintha az édesanyja — nem, mintha egyetlen, igazlelkü barátnéja, titkai őrzője, bizalmas tanácsadója lett volna. Bogdán megszokta, még abban az időben szokta meg, a mikor az emberek magasan hordják a fejüket és társadalmi problémákról vitatkoznak, hogy az előítéletekről bizonyos fensőbb, humánusabb módon nyilatkozzék és érezzen, — s a bukott nőről szerte szálló tetszetős teóriák benne mindig éles eszü és meleg szívü védőre találtak, — Hanem most megdöbbent; — éppen a meleg szívén találta ez a felfedezés, hogy Szentayné szépségének és eszének varázsával napról-napra szorosabban vonja magához azt, a ki tiszta és tapasztalatlan, hogy nem is sejti a férget a kívánatos gyümölcs-külső, csábító héja alatt. Voltak józan pillanatai és ilyenkor sötét képek formálódtak ki agyában. Ha iszapos kéz nyúl a fehér selyemhez, ott marad a nyoma, — ha mocsaras levegőbe jut az illatos virág, elveszti színét, illatát, szépségét, életét. A Szentayné élete meg — mint mondani szokás — nyitott könyv volt. Léha, felületes, hiú, kacér asszony, a ki frivol, alig titkolt kalandokban kereste és találta meg a nimbuszt, mely feltünőbb és ragyogóbb annál, a mi a családi tűzhelyből fakad — mint a hogy feltünőbb és ragyogóbb a mocsarak tündöklő lidércfénye.

A Magda mamája utóbbi időben gyakran s bizonyos ideges türelmetlenséggel hagyta őket magukra, mintha nem bízna teljesen a fontolgató fiatal emberben, a kinek szerelméről mindenki beszél az ismerősök közt, csak éppen ő hallgat és megelégszik lágy hangon kiejtett semmiségekkel. A leányát azonban még sem kínálhatta oda s így a mindenkor kisértő alkalomra bízta a szerelmes fiatalok szívének megnyilatkozását. — Bogdán elfogulva és nyugtalanul ült szemben Magdával, Magda meg állhatatosan nézett ki a párától homályos ablakon. Olykor összetalálkozott a szemük és Bogdán többször egymásután mondta:

— Nézze Magda, — szeretnék magának valamit mondani.

— Mit? — kérdezte a leány és belehalaványult ebbe a rövid kis szóba.

De feleletet nem kapott. Bogdán csak most jött rá, hogy tulajdonképpen nehéz feladatra vállalkozott. Egy mindent tudó, mindent átélt asszonyról kell beszélnie egy leánynak, a ki csak sejt s a ki az életből csak az álmokat ismeri. És kell beszélnie, ha azt akarja, hogy ne az asszony terelje a maga ferde és veszedelmes útjára, hanem ő vezesse a maga édes, nyugalmas, békés fészkébe. Közibéjük kell állania és aztán egy kicsit félt és megremegett a gondolatnál, ha vajjon elég erős és mély-e az érzés, hogy feléje fordítsa sugárzó tekintetét és hozzá csatolja álmodozó szívét.

— Igen — ismételte ujra — szeretnék magának valamit mondani. Komoly, nagyon komoly dolgot és félek, mivelhogy nincs hozzá jogom.

Magdának még a fehér homloka is lángba borult és Bogdán nekibátorodva folytatta:

— Egy kérésről van szó. A maga java és az én nyugalmam kívánja, hogy ne tagadja meg igéretét. Mindenképpen látszott, hogy Magda szeretne valahová elfutni. Ijedten és mégis boldogan nyitotta fel szemét, aztán hamar megint lecsukta és Bogdán gyönyörködött egészséges vérének játékán, mely sugárzó pírt rajzolt finom bőrére.

— Az egész ennyi. — Szereti-e, — szereti-e Szentaynét?

Kissé akadozva ejtette ki a szavakat. Magda előbb elsápadva, lélekzetét is visszafojtva hallgatott. Szemhéjai lezáródtak, két keze ölébe hanyatlott, — aztán, mikor elhangzott a név — csalódottan és szomorúan emelte fel fejét és kezével elsimított homlokáról néhány engedetlen hajfürtöt.

— Igen — suttogta halkan — nagyon szeretem.

Bogdán is észrevette a változást, sejtette, tudta is az okot és boldogan dobogott a szíve. Aztán a vallomásban, mely neki készült és az asszonyé lett, nem érzett semmi melegséget. Bágyadt volt, szinte hideg és halálosan egyhangu, érzéstelen.

— Nem — mondta felvidulva — maga nem szeretheti. Téved Magda — csak tetszik a szépsége, de ha ismerné — ha belátna a szívébe, elfordúlna még a szépségétől is.

Magda már leküzdötte a zavarát. Komoly maradt — egyébként csodálkozva hallgatta a különös szavakat. Bogdán biztos, erős hangon folytatta:

— Úgy van Magda. Maga még sokat nem ért és nem tud, de ha tudná azt, a mit én és velem sokan, — soha rá nem nézne arra az asszonyra és összeborzadna a szíve és nem tűrhetné, hogy ajaka érintse a maga fehér homlokát. Higyjen nekem, csak a javát akarom — és, még nem késő — valahogyan kerülje el a társaságát és szakítsa ki még emlékét is a szívéből.

Magda csodálni való nyugalommal mosolygott:

— Oh — én csakugyan nem értem magát, de annyit tudok, hogy Ágnes jó, olyan jó, mint egy angyal és mi nagyon szeretjük egymást. Soha sem is tudnék tőle megválni.

— Soha? — Soha!

Bogdánnak kezdtek összezavarodni gondolatai. A leány oly biztos hangon beszél és szemében most már felcsillogott a benső érzés melege és ajka szélén valami kedves, bájos mosoly játszadozott. Izgatott félelmében sápadt lett és bátortalan, de lágy hangon mondta:

— Azt hittem pedig Magda — azt hittem, hogy kedvemért tudna valami áldozatot hozni.

— A kedvéért? Azt akarja, hogy kedveért haragudjak Ágnesre? — Akkor maga nem tudja, mit akar.

Volt a hangjában valami provokáló ingerkedés, a mi elkeserítette Bogdánt.

— De igen, — a maga javát akarom.

— Ő is.

— De én a boldogságát akarom.

Ágnes mosolyogva és pirulva bólintgatott.

— Ő is — ő is a boldogságomat akarja.

Bogdán e pillanatban azt hitte, hogy tisztán belát az asszony cselszövő lelkébe. Valamint megvesztegette a leány szívét, édes szóval, hízelgő beszéddel, talán fényes álmokkal altatja, olyan álmokkal, a miket ő soha sem tudna valóvá tenni. És mindez most, az utolsó perc küszöbén, mikor érzi ő is és érzi a leány is rejtett, titkolt vágyuk misztikus találkozását, különben miért volna zavart és elfogult ő, és miért sütné le mindúntalan elpirulva szemét a leány, hogy aztán félénken és lopva megint csak felnyissa... A szó, az az egyetlen szó követelően, lázasan tört fel szívéből, de összecsukta ajakát gondolkodó agya, mely bizonytalan képet rajzolt a jövőbe. Mielőtt a leány szeretete gyűlöletté nem válik, nem élvezheti nyugodtan szerelmük megnyilatkozásának régóta elképzelt, kiszínezett bűbájos percét. És hirtelen, mint a villa-

A szerelem.

Írta: ANDOR JÓZSEF.

Már-már azon a ponton volt, hogy megfogva a leány puha kis kezét, fülébe súgja azokat a lágy, behízelgő, édes szavakat, a miknek hallatára bájos — hogy meglátva Magdát, megdobbant a szíve, hogy többször is látva és hallgatva naiv, üde, ter, mészetes fecsegését, gondtalan, csengő kacagását érezte, mint árad át lassan és biztosan a Magda, szívéből az övébe az a delejes, titokzatos valami, a mit szerelemnek mondanak az emberek. És aztán tudta azt is, hogy a kis leány, a ki üde, érintetlen

Az UJ IDŐK egyedül jogos reprodukciója. **Ez az utca végig sáros . . .** Rubovics Márk festménye.

pír borul a tiszta arcra és a göndör hajjal koronázott fő remegve hanyatlik vállára. És már érezte is azt a kellemes melegséget, mely elárasztja szívét, egész valóját, ha majd először simogatja meg szőke haját és először érinti ajakával a fehér homlokot. Semmi, éppen semmi nem akadályozta — oly közönséges, mindennapi boldog történet volt az övék és illatos volt, mint a harmatos rózsabimbó, — nem vár másra, mint egyetlen biztató szóra, egyetlen bátorító tekintetre, hogy zokogva és remegve, ragyogó szemmel és tündöklő arccal boruljon vállára.

Aztán egyszerre csak felzavarodtak az engedelmes, hízelkedő gondolatok, valami bizonytalan, homályos sejtés lopózott szívébe és elröppentek a nyu-

Uj Idők 1896. II. 11. sz.

néhány ezer holdat vagy százötven hitelező ráncigálta alóla. Ádám egyet gondolt, befogatott sárga vadászbricskájába négy lovat, a négy legfiatalabbat, jó matschless-puskáját, egy rend frakkot, egy rend smokingot s a hozzávalót (mert hiszen tánc is lesz vacsora után!), föl a kasba vagy öt szivartárcát is dugott a böröndbe és áthajtott Metesdre, Havadyékhoz, ahol két eladó leányt táncoltattak akkoriban s éppen körvadászat is volt. Pompásan mulatott Havadyéknál öt napig, ő rendezte a kört, s a négyeseket. Metesdről Bölkénybe hajtott át Dobróczyékhoz, ott csak vadáztak. Bölkényből Kismődre, az Osztroczyportára, az eső elrontotta a vadászatot, beszorultak az ebédlőbe s Ádámnak pehje volt, ott váltották be az utolsó ezresét és a négy csikóból is ott vesztett el kettőt.

Már most ügyelni kell! — gondolta Ádám, mialatt Zsazsáékhoz hajtott, két lóval. Nem kergette a lovait, mert mi lesz, ha megsántulnak, mialatt beérne . . .

Egészen jó kondicióban érkeztek.

— Mi ujság, Ádika? — kérdezte őt a méltóságos asszony.

Ádika zsákszámra hozta az ujságot. Hogy ki kurizál a Havady-lányoknak, ki kurizál Dobróczynénak, három úrfi hogy epekedik az Osztroczy portán és a többi.

— Meddig marad nálunk? Lássa fölkisérhetne bennünket Pestre, — marasztotta őt már előre a szép Zsazsa. — Ha ugyan nincs egyéb dolga?

A kamarásnak éppen nem volt egyéb dolga akkor s azóta sem, öt esztendő óta.

Így lett ő belőle a Zsazsáék kamarása.

Sok vidám négyest rendezett náluk s egyébként is sok hasznát vették. Gitucit például ő tanította meg keringőzni s kurizált mindenkinek, aki gavallér hijján volt. (Lorikának is, az ájtatos Lorikának, akiről mindjárt mesélünk többet is.)

Soha a Zsazsáék kamarását senki kedvetlennek nem látta és nincs olyan fehérnép a világon, akinek ő szépet ne tudott volna mondani. Mindenki szerette, amit az is bizonyít, hogy mint említettük, csak négy-öt szivartárcával indult vendégnek Boholtról s ma már vagy másfélszáz címeresnél címeresebb szivartárca hentereg a pesti szobájában, Zsazsáék palotájában. Az egy bizáki-bajmócikorondvári címer hiányzik a gyüjteményéből, csak Gyél Ábristól nem kapott soha szivartárcát ajándékba.

— Untig elég, hogy az én szivarjaimmal gyúrja azt a menykő sok üres tárcát, — mondotta a jó ember.

Így hát egészen rendben volt Zsazsáék kamarásának a dolga, ha az idén közbe nem jön valami.

(Folyt. köv.)

A pesti Szabadság-téren

— Október 6-án —

Az óriási, sárga ház,
Hol hajdanában annyi gyász
Meg annyi jaj fakadt,
A honnan annyi szörnyü vész
És kő-lágyító szenvedés
Veré az eltiprottakat;

Hol csúf odú meg pincebolt
Hősök siralomháza volt
S gaztettek színhelye,
Amelyről ha csak olvasánk,
Káromkodásra nyilt a szánk,
S undorral lett szivünk tele:

Eltűnt hát az Ujépület!
És im, hatalmas, szép teret
Alkottak a romok helyén,
S egymásután kerül oda
Palota mellé palota,
A szenny helyébe fény.

És — óh öröm! — az ifju tér,
Hol annyi köny folyt s annyi vér,
Szabadság-tér leve,
S — óh diadal! — ahány az ut,
Mely mint sugár a térre fut,
Mindannyin egy mártir neve.

S a téren, azt rebesgetik,
Majd egy szobor emelkedik,
Fenségben és dicsőn:
Szabadság-hirdető szobor,
Nagy és csodás, mint az a kor,
Melynek jelképe lőn.

S azt mondják, hogy mártirjaink
Fel lesznek rája irva mind
Márvány- vagy érclapon,
És évről-évre ifju, agg
Elébe zarándoklanak
Egy szent emléknapon...

Járok-kelek az útakon
S a hősök nevét suttogom,
És áldom hamvaik porát,
S boldog vagyok, köröskörül
Hogy ama ház köveiből
Szemem már mitse lát.

De csakhamar lelkem borul
S elémbe egy kérdés tolul:
„Tán jobb volt ezelőtt . . .
Tán kár, hogy aki erre jár,
Nem látja többé a sivár,
Nagy emlékeztetőt . . .“

S lassan leszáll az éji csönd
És hallom, hogy a légbe' föntt
Halk sóhajtás repül.
Tán vértanúink lengnek itt,
Talán aggódó lelkeik
Beszélnek a jövő felül.

A felhőben, mely ott suhan,
Talán Batthyány árnya ván,
S lenéz, magyar! reád,
S mutatván azt a rém-helyet,
Azt súgja halkan: „Ne feledd
Októbernek hatodikát!

S mikor megéred a napot,
Min annyi jó hős elbukott
S min összeestem én:
Gondold át azt a szörnyü gyászt —
És tégy egy csöndes fogadást
A Szabadság terén!“

Radó Antal

Tiszta választás — Rubovics Márk festménye

Ostoba Ágost halála

Írta: Ambrus Zoltán

I.

Ostoba Ágost nem esett le a trapezről; kis fekete lova, a berber Kara Musztafa, nem rugta homlokon; az a kártya-alkotmány se szakadt le alatta, amelynek legtetején mint karnevál-király trónolt. Ostoba Ágosttal az történt, hogy amint egy szép tavaszi délután csöndesen üldögélt az Artista-kávéházban, s unatkozva olvasta az amerikai Művészélet híreit, egyszerre csak lefordult a székéről s odavágta a fejét a padlóra.

Az Artista-kávéház délután mindig tele van emberrel. Ostoba Ágost körül, a baleset előtt, egy sereg mindenféle fajta művész zsibongott. Mellette egy csapat leány ült, akik Bing impresszáriót, a zsiványok királyát szidták, vagy a Bing hirdetéseitől elvakultan az újvilág kincseiről beszéltek, álmodoztak.

Az asszonynép sikoltozva ugrált szerte, amikor a szalonkabátos hústömeg oda esett kivágott cipős, lábaik elé. A férfiak ellenben oda rohantak, s a kávés, akinek első gondolata az volt, hogy az ijesztő látvány sokat árthat üzlete jóhírének, ordítva intézkedett, hogy a holtra vált embert vigyék a szeparéba.

Ez azonban nem történhetett az óhajtott gyorsasággal, s az utcáról sokan meglátták a jelenetet. Egész horda tódult be a kávéházba, s a csaposlegények, akik Ostoba Ágostot az ablaktalan fülkébe átszállították, alig tudtak maguknak utat törni. Valahonnan egy orvos is előkerült.

A szeparé ajtaját becsukták s míg a tíz ember közt szorongó orvos a gutaütöttet élesztgette, a rejtelmesen zárt ajtó körül ijedt, de azért nem kevésbbé lármás tanácskozás indult meg. Ez a tanácskozás nem arra irányult, hogy a hirtelen érdekessé vált szalonkabátba miképpen lehetne új életet önteni, hanem hogy a hasonló sorstól hogyan óvja magát, aki még ráér óvakodni. Mindenki azon tanakodott, hogy mi okozhatta a szerencsétlenséget, mintha különös események és egyéni hibák nélkül soha se halna meg az ember.

Csak azok hallgattak, akik tegnap este még vigan pofozkodtak vele a porondon. De ezekről az elfehéredett arcokról szintén ezt a kérdést lehetett leolvasni:

— Mi történhetett vele? Tíz évvel ezelőtt még gondtalan biztonsággal ugrott egyik trapezről a másikra, sohase szédült. És most, tessék, nem tud megállni a lábán! Mi történhetett vele?

Mikor a szeparé ajtaja kinyilt, ez a szó futott végig a kávéházon:

— Él!

Mindenki megkönnyebbedett s mikor szájról-szájra járt, hogy az orvos a beteg fölépülését reméli, a kávéház visszakapta rendes képét. Este, a cirkuszban, még sokat beszéltek arról, hogy kár volt Ágostnak ifju éveiben oly sűrűn iddogálni, de ezzel le is tárgyalták az esetet.

A következő napok mintha az orvosnak adtak volna igazat. Ágost jobban lett, hat hét mulva elhagyhatta a kórházat, megint tudott járni és beszélni. De méltóztassék elhinni nekem, hogy akármit mondott az orvos, Ostoba Ágost végérvényesen meghalt ott a szeparéban.

II.

A professzor, miután alaposan megvizsgálta Ágostot, így szólt hozzá:

— Tartsa meg a diétát, amelyet megszabok. Ne egyék húst, ne egyék tésztát, ne egyék füszerest, ne egyék cukrost, ne egyék sokat, ne egyék keveset. Ne egyék levest, a leves fölösleges teher a gyomornak. Ne egyék főtt húst, az nem tápláló. Ne egyék olyat, ami izgatja, s ne egyék jóllakásig. Nem szabad bort inni, nem szabad szivarozni. Tartózkodjék minden izgalomtól, értse meg: minden izgalomtól. Mozogjon, de ne erőltesse meg magát, el ne tespedjen, de valahogy eszébe ne jusson ugrándozni. A fő: a jó levegő. Ne járjon kávéházba, feküdjék le korán, s tartózkodjék sokat a szabadban. De vigyázzon, mert az esti levegő nem tesz jót önnek. Menjen délvidékre, minél előbb, de akárhol lesz, hat óra után csukja be az ablakot. A fő az, hogy: mozogjon, de ne mozogjon sokat.

— Igenis, — szólt Ágost.

Egy kicsit megbutult a sok jótanácstól; hirtelen nem tudta, hogy mit szabad hát csinálnia? Hogy némiképpen kiigazodjék, megkockáztatta ezt a kérdést:

— És a cirkusz?

A professzor mosolygott.

— Arról egyelőre nem lehet szó.

Ez az egyelőre folyton ott hangozott Ágostnak a fülében. Megértette, hogy nemsokára meg fog halni, s egyébre nem tudott gondolni.

Őrült félelem fogta el. Napokat töltött folytonos rettegésben s folyton az utcát járta, mintha, amíg talpon van, nem érné utól a nyomában járó veszett kutya. Néha a sok járásban halálosan elfáradt, s csak mikor nem birta tovább, vette észre, hogy áthágta az orvos rendeletét. Ilyenkor azt képzelte, hogy e sok-sok ezer lépéssel csak még közelebb jutott a halálhoz; figyelni kezdte magán káros cselekedete hatását, s szíve vad kalapálása úgy elrémítette, hogy ordítani szeretett volna.

Mihelyt fölébredt, az volt az első gondolata:

— Még élek.

De a második már az:

— Egy nappal kevesebb van hátra.

Sajnálta az időt, amelyet alvással töltött el. Azalatt nem élt; azzal is kevesebb. Éjjel pedig kétségbeejtette, hogy nem tud elaludni. Segítségért kiabált volna, ha nem szégyenli magát; s felköltötte a szomszédait: tegyenek vele valamit, hogy el tudjon aludni.

Ágost szeretett volna még sokáig élni. Borzadva gondolt a sírra, a koporsóra, a férgekre. Mért nem hagyják a halottakat a szabadban, a napon? Mért nem adnak

Uj Idők 1901. VII. 41.

Rubovics Márk

Ernst Museum
aukciói. 38. sz.
Bpest, 1928.

Rubovics Márk, szül. (geb.) 1868.
517. A FIATAL MOZART (Der junge Mozart). Jelezve (Bezeichnet): „Rubovics M. 902."
Vászon (Leinwand). 68×53 cm.

lokomotivjaikat az 1823-ban alapított gyárukban, de ezeket rövid néhány év alatt oly tökélyre emelték, hogy az általuk szerkesztett mozdonyok már nemcsak bányák üzemére, hanem a mai értelemben vett vasút czéljaira is alkalmasakká lettek.

Nekik köszönhető, hogy két kereskedelmi város: Liverpool és Manchester egyre növekvő forgalmának gyorsabb lebonyolítására 1829-ben megépítették az első nagyobb szabású vasútat. Óriási küzdelmükbe került, mig ezt elérhették. Mikor a kiküldött parlamenti bizottság azon tanácskozott, hogy miképen is lehet megvalósítani a kocsik menetét egyik városból a másikba, sokféle kalandos terv merült fel. A lokomotivot, a mely pedig már közel egy negyed századdal előbb született meg, még kevésre becsülték; és a bizottsági tagok nagy része mint legmesszebbmenő újítást csak azt akarta elfogadni, hogy minden állomáson egy-egy gőzgépet állítsanak fel, a mely kötél segélyével húzza a vonatot állomásról-állomásra.

Az ifjabbik Stephenson, a kit, mint akkortájt már hires mérnököt, szintén meghivtak a tanácskozásra, minden tudását és rábeszélő képességét felhasználta, hogy eltérítse a bizottságot ezen abszurd terv végrehajtásától. Gúnyosan fogadták kijelentéseit és érveit. Azt az igéretét pedig, hogy elvállalja oly mozdony építését, mely 90—100 tonna súlyt óránkint 25 kilométer sebességgel szállít tova, komolyan se vették. A «Quarterly Review»-nak, a már akkortájt is jónevű folyóiratnak a válasza erre a következő volt: «Lehet-e valami kézzelfoghatóbb módon nevetséges és meggondolatlan, mint az az állítás, hogy egy lokomotivnak kétszer akkora lesz a sebessége, mint a postakocsié. Hiszen ha ilyen gépre rábizzák magukat az emberek, legközelebb akár ráülhetnek egy kilőtt rakétára is, hogy hamarabb jussanak egyik helyről a másikra».

Képzelhető, hogy Stephensonnak mennyi fáradságába került, míg a tudatlanság ily monumentális megnyilatkozásaival meg tudott küzdeni. Bemutatta a bizottságnak eddig épített lokomotivjait, elvitte őket próbamenetekre és tanította őket egyenként, magyarázta a mozdony szerkezetét valamennyiüknek, míg végre hajlandóknak mutatkoztak arra, hogy tervét elfogadják. Az utolsó tanácskozáson aztán megegyeztek, hogy a mozdonynak átlag 20 kilométer óránkénti sebességgel kell haladnia és menetenként legalább 20 tonna terhet kell szállítani Liverpoolból Manchesterbe és viszont.

Egy bölcs bizottsági tag még most sem tudta teljesen elfojtani hazafias aggodalmait. «Azt, hogy ilyen sebesség elérhető — mondotta — már csak el kell hinnem; de micsoda veszedelmes helyzet állhat elő, ha ilyen gyors menetnél teszem egy tehén áll a mozdony elé!» «A helyzet tényleg veszedelmes — felelte Stephenson — de csak — a tehénre.»

Minthogy a Stephenson-gyáron kívül ez időben már mások is készítettek bányalokomotivokat, pályázat útján döntötték el, hogy kié legyen az elsőbbség és ezzel együtt a mozdonyok szállítása.

1829. okt. 1-én tartották meg az első mozdonyversenyt, mely alkalommal Stephenson «Rocket»-je játszva verte le három versenytársát. Sebessége óránként egyes helyeken 40 kilométerre is felemelkedett és mikor 1830 szept. 15-én, ezelőtt 75 évvel, megnyitották a Liverpool—Manchester vasutvonalat, ezernyi ujjongó tömeg üdvözölte a két Stephensont, a modern vasut megalapítóit. Az ő nevük azóta egybeforrott a vasut megalapításával; pedig ezáltal igazságtalanságot követünk el Trevithik kapitány emlékén, mert neki oroszlánrésze volt a feltalálás érdemében. De hogy Stephensonéknak sem jogtalanul jutott ki a babérból, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy míg 1805-től 1830-ig csak vajudott a vasut kérdése, addig az ő működésük kezdetétől 1830-tól alig 15 év alatt 332 kilométerről 17424 kilométerre emelkedett az angol vasutak vonala.

A kontinensen lassabban ment a dolog. A németek irigy szemmel nézték ugyan Anglia eredményes kisérleteit és maguk is hozzáláttak Trevithik és néhány követőjének példája után lokomotivok építéséhez, de ezeknek siralmas végük lett. Az első sehogysem akart megmozdulni és így kénytelenek voltak álló gőzgép gyanánt használatba venni; a másodikról pedig azt mondja az akkori szakvélemény, hogy «a legjobb eredmény, a mit elérhettek vele, 20—30 lábnyi mozgás volt, de e közben is sürün kellett tolással vagy ütéssel segítségére lenni.»

1835-ben végre megnyilt Nürnberg és Fürth között az első német vasút, melyhez 1850-ig még körülbelül 6000 kilométernyi vonal kiépítése csatlakozott

Nálunk 1846 julius havában adták át a forgalomnak a pest-váczi vasútat, melyet már 1847-ben a czeglédi vonal követett. Azóta aczélsinek sürü hálója vonja be hazánkat, a melyek éltető erei az ország vérkeringésének, a forgalomnak.

Mikor a simán haladó Pullmann-kocsi párnáin pihenve, kitekintünk a szédületes gyorsasággal elmaradó vidékre, szenteljünk egy percznyi hálás megemlékezést azon férfiaknak, a kik megajándékozták a világot geniejük gyümölcsével. Jóltevői ők az emberiségnek.

P.

A BÖGÖTEI ISKOLA.

A NEMZETI SZALON KARÁCSONYI TÁRLATA ÉS A MAKART KIÁLLÍTÁS.

Fényes Adolfnak nagysikerű kollektiv kiállítása még be se zárult úgyszólván és a Nemzeti Szalon igazgatósága máris újabb művészeti élvezetben részelteti a műbarát közönséget. Ez a páratlan agilitás azt eredményezi, hogy a közönségben a műizlés folyton fejlődik és a közönségnek némileg megindult érdeklődése a művészetek iránt ébren marad.

A most megnyilt karácsonyi tárlatot Hans Makartnak hatalmas méretű képe, a «Tavasz» dominálja, mely művén a nagy bécsi mester szinpompáját és dekorativ tudását jellemzően igazolja. A két métert meghaladó óriási festményen kívül még kilencz más képe is látható a Nemzeti Szalonban Makartnak, s ezek közül két női arczkép a festészet valódi remekei közé tartozik. Igen érdekes művészeti tanulmány a kollekczióba helyezett «Zrinyi Miklós kirohanása» czímű történeti kép első vázlata, melyet nagynevű magyar történetfestőnk, Székely Bertalan festett, de a melybe egyes dekorativ részleteket Makart is belefestett.

A karácsonyi kiállításra szánt képek között az első teremben Háry Gyula «Pest látképe» tűnik ki. Háry, a ki fővárosunk művészi szépségeit úgyszólván először vette észre, ez alkalommal a Halászbástyáról nézve festi a fővárost s kétségtelenül ez a művész egyik legjobb képe, Olgyai Viktor, Edvi Illés Aladár, Tölgyessy Artur, Bruck Miksa, Nagy Vilmos, Hegedűs László, Vajda Zsigmond, Csók István, Yartin, Gergely, Éder Gyula, Endrey, Markó Ernő, Sándor Béla, Reinhardt, Rubovics, Kézdi Kovács László mindannyian több kiváló művel vannak képviselve. Márk Lajos egy gyönyörű női tanulmánynyal szerepel, mely képén főleg a széles szinfoltok elhelyezésével kelt érdeklődést. A fiatalok közül első sorban Déry Béla hatalmas tengeri képe, a «Bóra» tűnik ki s e jeles művészünktől még sok kiváló dolgot várhatunk. Cserna Rezső, Gulácsy, Vörös Ernő, Ferenczy Valér, Pálinkás, Csermely, Mérő, Szász és Vidovszky a jövő reménységei, ezek már ma is helyes úton járnak és ha tudásukat a szükséges komoly tanulmányokkal gyarapítják, úgy a közel jövőben sok érdekes dologra van kilátásunk.

A szobrászok közül Betlen, Körmendi, Lányi és Beck Ö. Fülöp tűnik fel előnyösen.

Ezzel röviden beszámoltunk a főbb látni valókról és a kik kevés pénzzel művészi becsű dolgokat akarnak beszerezni, azok jól teszik, ha a kiállítást mielőbb megnézik és a magyar művészetet támogatják.

Üllői Lajos.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

*Karácsonyi albumunk szétküldését, melyet már lapunk legutóbbi számában is jeleztünk, kiadóhivatalunk a héten befejezi s az albumot a mai postával összes előfizetőink meg fogják kapni.

Deák Ferencz munkái. Deák nagy hagyatéka ma már nemcsak a minduntalan rája hivatkozó politikának anyaga, hanem a történeti és irodalmi érdeklődésnek is. Nemcsak a nemzet életének irányítói találnak benne örök tanulságot, hanem a széles körű nagyközönség is, mint a magyar ész egyik legnagyszerűbb nyilvánulásában. Ezért nagy a becse a közművelődés szempontjából is az olyan gyűjteménynek, mint a mely most «Deák Ferencz válogatott munkái» czímmel a «Remekirók képes könyvtára» czímű vállalatban megjelent. Egy több mint negyedfélszáz lapnyi kötetben össze van állítva Deák beszédeinek s egyéb politikai iratainak legjava, oly rendszerrel, hogy a nagy államférfiú egész nyilvános pályája, gondolkodásának fejlődése is kidomborodik belőle. S minduntalan találunk köztük olyan gondolatokat, sőt egész beszédeket is, melyek a jelen politikai feladataira és eszmeáramlataira is világot vetnek s tanácsul szolgálhatnak felfogásunk kialakulására. A kötet az 1833-ban a jobbágyok személy- és vagyonbiztonságáról mondott beszéddel kezdődik; a régebbi beszédek legnagyobb része szintén a jobbágyság kérdéseire vonatkozik. Majd a 40-es évek második felében napirendre került nevezetes kérdések elevenednek meg előttünk, hogy aztán a kiegyezés nagyszabású alapvető okiratihoz jussunk. A kötetet Deák utolsó parlamenti beszéde zárja be, melyet az állam és egyház viszonyáról 1870-ben mondott. Az

egyes beszédeket Deák életirója, *Ferenczi* Zoltán látta el bevezetésekkel és magyarázatokkal s ő irt elébe életrajzot is. Emelik a kötet becsét az illusztrációk is, melyek közt van Deák arczképe *R. Hirsch* Nellitől, s több Deák életére vonatkozó érdekes kép. A haza bölcsének beszédeiből Kónyi Manó által összegyűjtött nagy gyűjteményt nem mindenki szerezheti meg, míg ehhez a kötethez bárki hozzáférhet s ezért bizonyára nagy haszna lesz Deák eszméinek s politikai egyéniségének általánosabb s behatóbb megismertetésére.

Őszi harmat után. A költők sokszor megczáfolják magukat. Igy *Endrődi* Sándor is új verseskönyve előhangszerű első darabjában így szól:

Itt állok életemnek alkonyától
S bús árnyaitól búsan elboritva.
A mult utánam szállong, mint a fátyol,
És belerémlik késő álmaimba;
Dalom nem buzdul többé föl magától,
Fáraszt is, untat is az irka-firka,
S ha néha fölver egy-egy gondolat:
Formát nem ölt, csak lázongás marad.

Ha aztán olvassuk tovább a kötetet, lapról-lapra, versről-versre nyomósabb czáfolatát találjuk e melancholikus soroknak. Örömmel veszszük észre, hogy a költő, ha élete alkonyáról beszél is, sohasem volt annyira alkotó ereje teljességében, mint most és sohasem teremtek öröméből szebb virágok, bánatából szinesebb gyöngyszemek. A kötet elején levő anakreoni dalok a férfias jókedv oly melegségével hatnak, a csapongó, könnyed vidámság oly művészien elegyül a sorok közűl kiérző komolysággal, hogy szerencsésnek kell mondanunk azokat az órákat, melyek e szép dalokat szülték. Csokonai óta nincs, a ki oly dallamosan pengette volna a víg görög költő lantját, mint Endrődi. Az «Elvirágzott kikeletből» czímű cziklus már más hangot szólaltat meg: a szerelemét, — egy keletkező új érzését, mely régi gyönyörök, régi keservek romjain virágzik fel mélázó hangulatu szépségben. A haza, az emberiség sorsán való elborongás, egy-egy vallásos hangulat szólal meg a «Tarlóvirágok» sorozatában. Endrődi érzékeny, könnyen s mély hullámzásba jövő szive a maga teljes gazdagságát tárja elénk e ritmusokban, árnyalatokban gazdag, festőien kifejező nyelve pedig hajlékony és hálás anyaga művészi alkotó kedvének. Kedves ajándék az olvasó közönségnek Endrődi e becses lirai kötete s egyuttal biztosíték arra is, hogy a költő frissen buzgó vénája még sok hasonlóval fog megajándékozni.

A magyar Sahnáme. A Kelet bűvös, szingazdag költészetéből a nyugati nemzeteknél egy sem nyert annyira polgárjogot, mint a nagy perzsa költő, *Firduszi* Sahnáméja. Népszerűségre s olvasottságra talán csak az arab és ind mesék vetekedhetnek vele. A többi keleti költemények majd mindegyikében van valami idegenszerű, a mibe az orientális ismeretekben kevésbbé járatos olvasó csak nehezen tudja magát beleélni, a Sahnáme szépsége általános emberi értékű s keleti szinezése csak növeli varázsát. A szenvedélyeknek az a káprázató fényű festése, a filozófiai elmélyedésnek az a hatalmas ereje, a szineknek az az üde gazdagsága, mely ez óriási méretű műben nyilvánul, mindig meghatja a költészet iránt fogékony közönséget. A magyar irodalomnak nagy nyeresége, hogy régibb műfordítók sok félsikerű próbálkozása után *Radó* Antal vállalkozott a Sahnáme lefordítására. Az ő költői fogékonysága, versiró készsége és biztonsága hivatott tolmácsa a nagy perzsa költő művének. Fordításából most három epizódot foglalt egy kötetbe a «Remekirók képes könyvtára» czímű nagy vállalat, a «Feridún és fiai», a «Szijavusz» s a «Zál és Rudabé» czímű részleteket. Mind a három önmagában befejezett, kész mű, a mely teljes mértékben magában hordja az egész eposz minden költői szépségét. Radó Antal fordítása elé érdekes bevezetést is irt, melyben gondos tanulmány alapján közli a Firduszi életére s költészetére vonatkozó tudnivalókat. Külső szépségét pedig *Tull* Ödön tíz sikerült képe is emeli.

KÚN ÁRPÁD.

F. Kaffka Margit. Ez a név vagy két év előtt egy verskötettel tünt fel s lett az irodalom kedvelői előtt népszerű. Azóta is sok szép költeménye jelent meg, s néhány prózában irt novellával, hangulatképpel is gyarapította sikereit. Két ily prózai munkáját most egy füzetben adta ki a «Magyar Könyvtár», a «Levelek a zárdából» s a «Nyár» czimüeket. Mind a kettő főleg erős lirai szinezetével tünik fel s mélyen átérzett, nőies hangulatot fest. A ki az ilyen, a lira s az elbeszélés határvonalai közt mozgó dolgot kedveli, nagy élvezetét találhatja a kis füzetben, melynek ára 30 fillér.

A «Magyar Könyvtár» most megjelent uj sorozatában Kaffka Margit föntebb említett füzetén kívül még három más füzet is foglaltatik. Az egyik a vállalat szavalókönyveinek 2-ik darabja s *Feleki* Sándor gyűjt benne össze egy sereg német balladát és románczot. A másikban dr. *Hankó* Vilmos ismertet érdekesen régi magyar tudósokat és feltalálókat, köztük a debreczeni Hatvani professzort, a két Bolyait, Kempelen Farkast s egyéb régebbi és újabb nevezetes magyar kutatókat. A harmadik füzet *Daudet* Alfonz néhány szép elbeszélését adja. Mindegyik füzet ára 30 fillér.

Új dalok. Kleopatra. *Erdős* Renée ez új könyve sajátságos fejlődésben mutatja be a költőnőt. A szive mintha megmélyült volna, a hangja mintha lágy szopránból sötétebb szinezetü altba menne át s szenvedélyességében mintha mind erősebbé válnék a fájdalmas vonás. Most is mondhatni kizárólag szerelmet énekel, de már nem csupán a vér forró hevületét, a képzelet epedő játékát, hanem mystikus tűzben égő s néha szinte hisztériásan fel-felsikoltó szenvedélyeket. A vágy ma is a fő témája, az a vágy, a mely befoglal mindent, testet, lelket s a mely nem mer vagy nem akar kielégülni, de lázasságában fantasztikus, keleti szingazdagságú képeket fest az olvasó képzelete elé. Néha szinte megdöbben az olvasó s talán főkép a férfi-olvasó: nem érti egészen azt a lelki állapotot, a mely ily dalokat sugall női ajkra. Ugyanígy állunk a «Kleopatra» czímű kis lirai regénynyel szemben is. Élvezzük az egyes daloknak szinte az üvegházak nedves, forró levegőjére emlékeztető hangulatát, de nem birunk tisztába jutni hősnőjével, azokkal az okokkal, melyek elhatározásaiban vezetik. Ezt az alakot már ismerjük a költőnő egyik régebbi, prózában irt regényéből, de most sem világosabb előttünk, mint akkor volt. A verses regény szeszélyes, hol lobogó tűzben égő, hol játszian bájos, hol meg komor és rejtelmes dalai közt azonban van néhány Erdős Renée legszebb virágaiból való. Hasonló szép dolgok akadnak a kötet első felében levő lirai darabok közt is. Manapság annyi tetszetős, a szív mélységeit csak felületesen érintő pillanatnyi hatású verset olvas az ember, hogy már az is valami, ha egy költő úgy gondolkodóba tudja ejteni, mint Erdős Renée. Mert az ő dalaiban olyasvalami van, a mi mostanában ritka

Rubovics Márk festménye.

A NEMZETI SZALON KIÁLLÍTÁSÁBÓL. — Terefere a Dunánál.

A Nemzeti Szalon őszi tárlatából

RUBOVICS MÁRI[illegible]ELEMVÁGY

— Bízd csak rám! — válaszolt az ember. — Hasznomat veszed s egy garasodba se kerül.

Hát akkor jó, — gondolta a parasztlegény s aztán együtt vándoroltak tovább. Az ember járt elül és mutatta az utat.

Sok hegyen, sok dombon, sok völgyön, tengereken és folyókon túl, egy tömérdek sziklafal elé érkeztek.

Innét már most nincs tovább!

— Dehogy is nincs! — szólt az ember s kopogtatott a sziklafalon.

A szikla megnyilt s egy vasorru boszorkány lépett eléjük háromlábu székkel kezében.

— Elfáradtatok, üljetek le, — biztatta őket a boszorkány.

— Ülj le magad, ángyika! — mondá az ember.

Kénytelen, kelletlen, leült a boszorkány s nem is tudott többé fölkelni, mert olyan szék volt az. Azok ketten meg bejárták a hegyet. Egy kard lógott egy szegen.

— Azt a kardot add nekünk, ángyika, akkor fölkelhetsz.

— Csak azt ne kérjétek, — jajgatott a boszorkány, — egyéb minden a tiétek lehet. Nem adhatom, mert az a három testvér kardja.

— Akkor hát maradsz a széken, míg a világ világ lesz!

— Vigyed hát no!...

Az ember leakasztotta a kardot a szegről, de a boszorkánynak a világért se mondta, hogy fölkelhet a háromlábu székről.

Mentek tovább.

A második sziklafal előtt megest úgy jártak, mint az imént.

Jött a kopogtatásra egy második boszorkány háromlábu székkel, hogy üljenek le!

— Ülj le magad, ángyika! — mondá az ember s a szék[illegible]n ragadt a boszorkány.

E[illegible]ttől meg egy arany-fonál gombolyagot szerzett el az ember [illegible]s haladtak tovább.

Sza[illegible] kasztott így jártak a harmadik sziklafal boszorkányával is.

Ott [illegible]meg egy ócska kalapot rekvirált az ember.

Aztán [illegible] mentek, mendegéltek tovább.

Az Op[illegible]erenciás partjára értek.

Az em[illegible]er nem sokat tanakodott: keresztülhajította a tengeren az a[illegible]ranygombolyagot s a fonálból híd lett. A hidon szép komóto[illegible]an átsétáltak.

— Sies[illegible] atyafi! Gombolyítsad vissza a fonalat sebesen, mert különben [illegible]tt lesz nyomban a három testvér és végünk van!

A mi para[illegible]sztlegényünk sietett is vele. Már csak egy kicsi maradt a tenge[illegible]r fölött az aranyfonálból, amikor jön ám a három boszorkán[illegible]y s uccu, a tengerbe!... Kapkodtak a fonál vége után, de nem[illegible] tudták elérni s ott fulladtak a nagy vízben.

Ezek meg men[illegible]tek, mendegéltek tovább békességben.

— Nemsokára, [illegible] — mondotta az ember, — odaérünk ahhoz a kastélyhoz, ahol a t[illegible] királykisasszonyod lakik. Te beállítasz a királyhoz s elmondod [illegible] néki minden teketória nélkül, hogy mi járatban vagy.

A' bizony, az volt ott, a[illegible] szépséges királykisasszony, akiről ő álmodott. A királynak te[illegible]tszett a mi parasztlegényünk, a királykisasszony se mondta, h[illegible]ogy nem állhatja, de előbb három próba s csak aztán lesz a fele[illegible]sége.

Ebéd után egy aranyollót [illegible] nyomott a királykisasszony a mi parasztlegényünk markába.

Új Idők 1903. II

— Mi az?

— Mindjárt meg fogom magyarázni . . . Ön kétségkivül tudja, ha személyes tapasztalásból nem is, de talán olvasásból, hogy némelyik embernek több énje is van? A legtöbbnek kettő van. Az egyik én, a főén, él, gondolkozik és cselekszik, a másik pedig hideg objektivitással figyeli, vizsgálgatja és birálgatja a főént . . .

— Egy csöppet sem rendkívüli eset, — szólt a szőke ember, — hiszen bennem is két ilyen én lakik . . .

— Helyes, de az én esetem rendkívüli, mert bennem ötezer én lakik!

— Ötezer? — csodálkozott a szőke ember.

— Lehet, hogy több vagy kevesebb, de mindenesetre annyian vannak, hogy nem tudom őket már számon tartani. Siheder koromban már több énem volt. Évről-évre még egyre szaporodott a számuk. Egy-egy esemény, amely mélyebb hatással volt rám, rendesen kiválasztott a lelkemből egy új ént, amely azután a többi énemhez csatlakozva, elkisér a siromig . . .

— És milyenek az énjei? — kérdezte kiváncsian a szőke ember.

— Egészben véve mind olyanfélék, mint magam, azaz a főénem, de alapjában véve mindegyik más . . . A főénem korrekt, józan és kötelességtudó. Van aztán egy ijesztően léha énem; annak semmi se szent, annak minden gondolata cinikus. Beszélhetnék az anarhista énemről. A nyomorultat a multkor rajtakaptam, amikor részletes tervet dolgozott ki a Vatikán légberöpitésére. Egyik énem arcátlan nőcsábító. A magáévá tette Casanova filozófiáját és nem tud elmenni az utcán egy csinos nő mellett, hogy meg ne csipkedje az arcát, — persze csak gondolatban. Van egy énem, amely bátor a heroizmusig és van egy, amely gyáva poltron. Az előbbi a bur háboru idején vált ki a főénemből, az utóbbi egy vasuti baleset alkalmából. Van aztán egy sikkasztó énem is. Ez meleg rokonszenvvel kíséri útjukon az Amerikába pályázó kasszatolvajokat és fogadkozik a rendőrség ellen. Olykor az a terve, hogy [illegible] pénztárosnak valamelyik bankba, aztán megmutatja a világnak, hogyan kell nyom nélkül elpárologni . . . Mondhatom, a lelkem olykor egész népgyűlés benyomását teszi rám. A főénem elnököl és igyekszik fenntartani a rendet, a többi pedig veszekszik, közbeszól és alkalmatlankodik . . . Egészen hátul, a karzat homályában olyan rettenetes, züllött énekek lappanganak, akik nem is bírják el a lámpafényt . . . Förtelmes betegek, nyomorékok, gazok, a lelkem éjjeli söpredéke . . . Jobb is róluk nem beszélni.

— És bír velük? — kérdezte félénken a szőke ember.

— Egyelőre még bírok velök. A főénem állandóan erőlködik, hogy elcsitítsa és rendre szorítsa őket, hogy kifelé legalább egységes és méltóságos viselkedést tanusítsanak . . . Ujabban azonban mindinkább a nehezebben fékezhetők csak meg. Azért is jöttem ide . . .

— És mondja csak, — szólt izgatott kiváncsisággal a szőke ember, — most is rendetlenkednek? E pillanatban is?

— De még mennyire! Lássa, a főénem most nyugodtan beszélget önnel . . . Az egyik mellékénem, a megfigyelő, amely oly közömbös és kivárólagos, mint a gyermek, azalatt figyelmesen nézi az ön szőke szakállát és nagyon szeretné megcibálni egy kissé, hogy lássa minő arcot csinálna ön. A nagyképű énem — mert ilyen is van, — aggódva szemmel tartja a gyermeket, hogy ne kompromittálja valahogy az össz-ént . . . A kritikus énem azalatt a vállamra hajlik és gúnyos mosolylyal nézi önt . . . Azt mondja: Mit keli az ördögöt udvariaskodunk ezzel a hallucináló futóbolonddal? Sőt nem tagadom, e pillanatban megszólal az orgyilkos énem is. Mert ilyen is van. Ő megrögzött gonosztevő — persze csak elméletben, mert eddig erősen szemmel tartottam a nyomorultat — és régóta biztat, hogy „tegyünk“ már valamit. Azt mondja most: „Itt az alkalom, hogy tegyünk már valamit. Ezzel a szőke emberrel könnyen elbánnék . . . Megfojthatnám, aztán eláshatnám a jegesverem mögött . . . A pénzét magamhoz veszem és megszököm a kerítésen át . . .“

A szőke ember fölkelt és ijedten nézett körül.

— Ne féljen, — biztatta a barna ember, — nem lesz bántódása. A főénem igen rokonszenvezik önnel és megvédi az összes mellékének ellen . . .

— Igazán köszönöm, — mondta zavart mosolylyal a szőke ember. De most el kell mennem, mert beszédem van a főorvossal.

Azzal gyorsan megindult a ház felé. Hogy elsimítsa lelkében a visszás benyomást, amelyet a barna ember rá tett, az égen vonuló fellegeket nézte és eljátszatott a zenekarával egy szép és áhítatos őszi dalt . . .

Idegen írók

Az utitárs

Norvég mese — Irta **Asbjoernsen**

Egyszer volt egy parasztlegény, aki azt álmodta, hogy egy királykisasszony lett a felesége és az a királykisasszony olyan piros volt mint a vér és olyan fehér mint a tej és olyan gazdag, hogy nagyon gazdag. Amikor fölébredt a mi parasztlegényünk, még akkor is mintha ott állott volna előtte az a királykisasszony és olyan szép volt, hogy a mi parasztlegényünk oda lett. Hogy ő nem tud élni anélkül a királykisasszony nélkül! Eladta hát, amije volt és világnak eredt, hogy ő megkeresi azt a királykisasszonyt. Ment, mendegélt, messzire, még messzebbre és mire tél lett, elérkezett egy országba, ahol minden országút egyenes volt, egyetlen egyik se görbe. Amint ott mendegélt az egyenes országúton, egy városba toppant. Abban a városban, éppen a templomkapu előtt, egy nagy jégtuskó volt és abban a jégtuskóban volt egy halott és aki csak kilépett a templomból, köpött egyet a jégtuskóra. A mi parasztlegényünk nagyon elcsudálkozott ezen. Megkérdezte a papot, hogy miért köpdösnek a halottra?

— Nagy bűnös ez, — mondotta a pap. — Azért van itt, hogy megbűnhödjék.

— Hát ugyan mit csinált? — kérdezte a mi parasztlegényünk.

— Kocsmáros volt, — felelt a pap — és vizet öntött a borba.

A mi paraszt legényünk úgy találta, hogy nem is olyan nagy bűne volt az s ha már egyszer meghalt, eltemethetnék jó keresztény módra és hagynák békességben halála után.

De a pap bezzeg nem tágított. Ki töri szét a vastag jeget. Ahhoz pénz kell. Ki ássa meg a sírt? Pénz kell ahhoz is. A harangozó se húzza ingyen, a pap se temet ingyen.

— Megfizetem én! — mondotta a mi parasztlegényünk s így került szentelt földbe a néhai korcsmáros.

De a parasztlegénynek alig maradt a ceremónia után néhány garasa, — de azért vidáman eredt útnak, megkeresni azt a szépséges királykisasszonyt.

Amint így ment, mendegélt, egy ember toppant a nyomába.

— Hová, atyafi? Nem unod magad ilyen egyedül?

— Eszemágában sincs, — válaszolt a parasztlegény. — Van én nékem mire gondolnom.

— Beállanék a szolgálatodba, — ajánlkozott az ember.

— Elég jól szolgálom én magamat. De meg pénzem sincs, hogy szolgát tartsak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szilágyi Dezső összegyűjtött beszédei. *Szilágyi* Dezső halála óta jogászi körök és politikusok állandóan foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy az elhunyt nagy államférfi emlékét összegyűjtött beszédeinek kiadásával kellene megörökíteni. Történt is ez irányban kisérlet, de eredménytelenül. Újabb időben a Franklin-Társulat kiadásában most megindúló «Országgyűlési Könyvtár» szerkesztői, *Fayer* Gyula és *Vikár* Béla tárgyaltak az örökösökkel a közlés jogának megszerzése iránt. Az egyik szerkesztő, *Vikár*, több ízben is járt e végett Nagyváradon. A tárgyalás immár befejeződött és a megkötött szerződést az illetékes árvaszék jóváhagyta. Ezzel biztosítva van a beszédek kiadása. A gyűjtemény közzétételét már az idén megkezdik. A szerkesztés nemcsak az időrendre lesz ügyelettel, hanem tárgyak szerint csoportosítva a beszédeket, a teljes háttért meg kivánja rajzolni, melyből kiemelkednek. Ilyképen a gyűjtemény, hasonlóan Deák Ferencz beszédeinek kiadásához, följegyez minden adatot és vonatkozást, mely a tárgy és az adott helyzet megvilágítására szolgálhat és ekként Szilágyi Dezső pályáját újabb politikai történetünk eseményei fonalán kiséri végig. A beszédek közrebocsátását követni fogja Szilágyi Dezsőnek élet- és jellemrajza, melyet egy országos nevű politikusunk ír meg.

A «Budapesti Szemle» márcziusi számának első helyén *Berzeviczy* Albertnek a Kisfaludy-Társaság idei ünnepélyes közülésén elmondott művészi formájú emlékbeszéde áll, Horváth Boldizsárról, a kiegyezés utáni első magyar igazságügyminiszterről, kitünő szónokról, nemes érzésű költőről. Az emlékbeszéd tömören elmondja Horváth Boldizsár élete folyását, politikai pályafutását, országgyű-

Zemplényi Tivada

A NEMZETI SZALON TA

val is próbálkozik, de itt s

Rubovics Márk: Vadász az erdőben.

Vas. Ujs. 1903. 160.

Rubovics Márk

Gyenthon István közlése

RUBOVICS MÁRK 1868-ban született Budapesten. Székely Bertalannál és Lotznál tanult, sokáig tartózkodott Bécsben, Münchenben és Párisban. 1889-ben állított ki elősször. 1891-ben Biharival és Karlovszkyval festőiskolát alapított. Képe van a Szépművészeti Muzeumban és külföldi muzeumokban. A természet termáihoz szigorúan ragaszkodó, gondos és elaprózó művész.

szám.

BUDAPEST 936 SEP -5

...mlékek Ovsz. Biz

BUDAPEST.

1

gyben.

190

naida grófné 1000 frt és évenként 130 frt, br. Königswarter Herman 2000 frt, br. Rothschild Náthán (Bécsből) 500 frt, br. Rothschild Albert (Bécsből) 1000 frt, herczeg Eszterházy Pál 200 frt és évenként 130 frt, br. Augusztinecz Antal 100 frt, lovag Wechselmann Ignácz 100 frt.

Szeged és a millenium. Szegeden a városi képviselők népes értekezletet tartottak, a melyen elhatározták, hogy a milleniumra kilencz új tanyai iskolát állítanak, azonkivül a kulturpalotában városi muzeumot és képtárat létesitenek a város költségére. A képtár számára 25,000 forintért megveszik Munkácsytól a «Honfoglalás» képének vázlatait.

Esküvő. Dr. Szász Béla egyetemi tanár és költő leányának, *Szász* Annának esküvője dr. *Gyarmathy* Dezső földbirtokossal e hó 16-án ment végbe Kolozsvárt. Az összeadást dr. Nagy Mór anyakönyvvezető végezte. Később az egyházi áldást a megkötött frigyre Szász Domokos püspök, a menyasszony bátyja mondotta.

A pálya kezdetén. Dr. *Hegedüs* Lorántot, a ki az első «sub auspiciis regis» doktorrá avatott ifjak egyike, a király tiszteletbeli miniszteri fogalmazóvá nevezte ki a pénzügyminiszteriumhoz. Dr. *Szladits* Károly ügyvédjelölt, a ki Hegedüs Lorántnak társa volt a kitüntetésben, szintén állami szolgálatba lépett. Az igazságügyminiszter kinevezte a budapesti királyi törvényszékhez aljegyzőnek.

Egy népkonyha jubileuma. A népkonyhák jótékony intézménye még nem régi nálunk. A legrégibb Budapesten a VII. kerületi népkonyha, melyet az izraelita nőegyesület alapított 25 év előtt, s az egyesület házában van elhelyezve a dob-utczában. Nov. 20-ikán meg is ülték a jubileumát, még pedig úgy, hogy ezer szegény embernek adtak jó ebédet ingyen. A jubiláris ebéd négy tál ételből állt, s a kiszolgálásnál az egyesület hölgyei ügyeltek föl és buzgólkodtak, *Bischitz* Dávidné urhölgy vezetése alatt. Az ebéd 11 órakor kezdődött, az utolsó csapat 1 óra körül ült asztalhoz. Megjelent Latkóczy Imre belügyi államtitkár, Ráth Károly főpolgármester is. Az egyesület fennállása óta több mintegy 2 millió ingyen ebédet szolgáltatott ki valláskülönbség nélkül. Sok szegény tanuló is igénybe veszi ezt a jótékonyságot.

A magyar osztálysorsjáték decz. 4-én kezdődik a 2-ik nagy nyereményhúzása, melynek nem kevesebb, mint 21,499 nyereménye 4.332,000 korona összértékben kerül kisorsolásra. Ezek között van 49 főnyeremény 400,000—6000 koronáig, a melyekhez még egy nagy nyeremény 600,000 korona értékben járúl. E nagy összeget annak a sorsjegynek szerencsés birtokosa fogja elnyerni, a kinek jegyére az utoljára kihúzott főnyeremény esik.

x— Zongorákat és pianinókat vásároljunk ott, a hol miden tekintetben megnyugtató garanczíát kapunk. forrást leginkább

figyelmet. Sokáig volt vidéki lapszerkesztő, majd torontálmegyei levéltárnok s legutóbb a «Budapest» politikai napilap belső munkatársa. A «Bolond Istók»-ban ő teremtette meg Afgánisztán Vártán örmény alakját. «Az örmény» czímmel színdarabot is írt, melyet Budán és a vidéken adtak elő. Az utóbbi időben idegbaj vett erőt rajta, mely korai halálát okozta. Halálát pályatársain kívül egyetlen kis leánykája s nagyszámú rokonság gyászolja.

Csörgheő Géza, nyug. m. kir. honvédőrnagy, elhunyt Budapesten, 56 éves korában. Nemcsak derék katona volt, hanem a heraldika és genealogia nagymunkásságú művelője. A «Magyar nemzetségekről» írt munkájával az akadémián pályadíjat is nyert. Nagy Iván és ő kezdte meg a Nürnbergben megjelent Siebmacher féle magyar czímerkönyv megirását is, melyet később Csoma József társaságában folytatott s be is végzett, 7270 magyar nemes család czímerét mutatván ki. Német nyelven a magyarországi régi síremlékekről is írt egy könyvet; legutóbb pedig Bárczay Oszkárral együtt a régi Erdély nemes családjainak czímerkönyvén dolgozott, melyből hat füzet a nürnbergi Bauer és Raspe czégnél jelent meg.

Bonaparte Lucien herczeg, római bibornok, meghalt e hó 19-ikén, Rómában. 1823-ban. Rómában született. Atyja Napoleon fivérének, Luciennek fia, anyja Zénaide, Spanyolország és Nápoly királyának, Józsefnek leánya volt. Fesch bibornok, I. Napoleon nagybátyja keresztelte meg s Napoleon Lajos herczeg, a későbbi császár tartotta keresztvíz alá. A herczeget 1853-ban pappá szentelték. Csakhamar pápai kamarás lett, 1868-ban pedig elnyerte a bibornoki kalapot. Lucien herczeg a politikától teljesen visszavonultan élt.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Ruby Miroszláv, a győri állami főreáliskolának rajztanára, életének 39. évében; különösen az arczkép- és tájfestészettel foglalkozott, irodalmilag pedig a rajztanítás módszeres és történeti kérdéseit fejtegette. Előbb a siketnémák váczi országos intézetében is volt tanár, s ott tanítványaival szép eredményeket ért el s az 1885. orsz. kiállításon föltünést keltettek a siketnémák által Ruby vezetése alatt készült rajzok. — Dzubay József, kanonok és az eperjesi gör. kath. káptalan majordomusa, 70 éves korában. — Grosschmid Gábor, nyug. kir. törvényszéki biró, 82 éves korában, Zomborban. — Tánczos János, földbirtokos, régi honvédfőhadnagy, 76 éves, Nemes-Rádon. — Baar János, fővárosi háztulajdonos, ki a ref. egyházközség nőnevelésügyének bőkezű pártfogója volt, 84-ik évében, Budapesten. — Benke Imre, régi honvédhadnagy, Kis-Dorozsma városnak négy évtizedig tisztviselője. — Imri István, régi honvéd, Miskolcz városának sok ideig mezőbirája, 77 éves. — Id. Gyulai Korpos Ferencz, földbirtokos, 1848-as honvédhadnagy és nyug. körjegyző, 69-ik évében, Vajda-Szentiványon. — Rácz Imre dr., ügyvéd, 37-ik évében, Budapesten. — Faragó István, kecskeméti városi tisztviselő. — Pichler Imre, körjegyző, életének 48. évében, Alsó-Domborun.

Thaly Emilné, szül. Uhl Stefánia, a dunagőzhajózási társulat igazgatójának 39 éves neje, a fővárosi társaselet egyik tisztelt uri nője, ki betegsége

SAKKJÁTÉK.

1923. számu feladvány. Feigl M.-tól

(I. dijat nyert feladvány.)

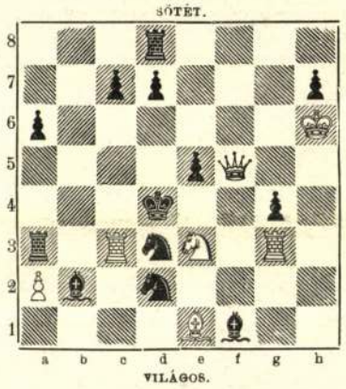

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1913. számu feladvány megfejtése. Fridlicius J.-tól

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*Sötét.*
1. Fc4—e6	Bb6—e6 : (a)	1. ...	d3—e2 : (b)
2. Bb4—e4 †	Kf4—e4 :	2. Vh8—h6†	Kf4—e5
3. Vh8—h4†	Ke4—e5	3. He3—c4 † stb.	
4. He3—c4 mat.			

Világos.	*b.*	*Sötét.*
1. ...	...	Bb6—b4 :
2. Vh8—h2 †	...	Kf4—g5
3. He7—g8 stb.		

Az 1914. számu feladvány megfejtése. Fetow J.-től.

1. Bf7—f8 ... ... Kc5—b5 :
2. He8—d6 †... ... t. sz.
3. Bf8—c8—a8 mat.

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Eördögh János. — Stefunkó L. — *A pesti sakk-kör.*

KÉPTALÁNY.

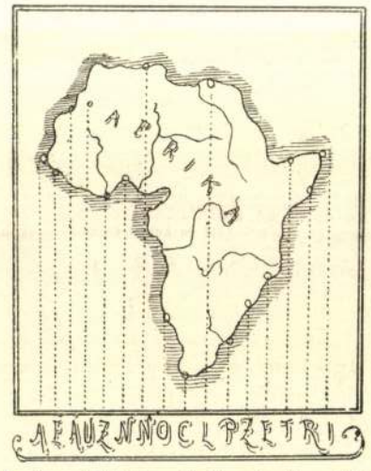

A «Vasárnapi Ujság» 45-ik számában közölt kép-

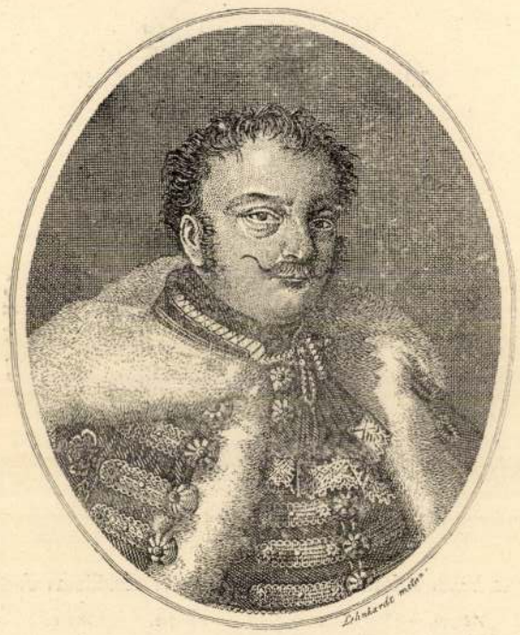

BÁRÓ ORCZY LŐRINCZ, ARADMEGYE EGYKORI FŐISPÁNJA.

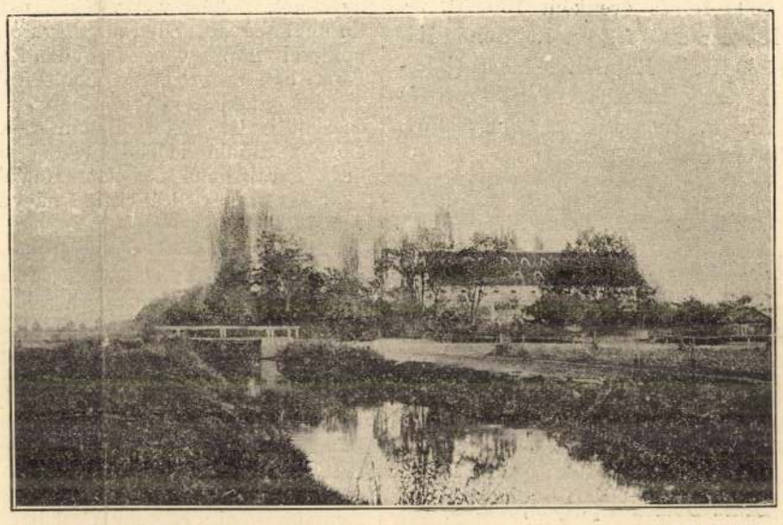

A SZŐLLŐSI MALOM, AZ 1849-IKI FEGYVERLETÉTEL HELYE.

tát mutatta be. *Mihalkovies* Géza előadást tartott az anatomiai müvekről. Azt fejtegette, hogy a latin anatómiai műszavakat magyar nyelvre kellene fordítani. Inditványozta, hogy küldjön ki az akadémia nyelvészekből és szakférfiakból álló bizottságot, a mely az idegennyelvü anatómiai műszavakat helyes magyarsággal lefordítsa. *Hőgyes* Endre rendes tag bemutatta dr. *Székely* Ágostonnak a vér bakteriumölő képességéről folytatott vizsgálódásainak az eredményét, végül *Szily* Kálmán terjesztette elő *Korda* Dezső dolgozatát a transformátorok hatásfokának egy új meghatározási módjáról.

A földrajzi társaság november havi ülésén dr. *Erődi* Béla előadta a londoni hatodik nemzetközi kongresszusról szóló jelentését. A kongresszuson a közoktatásügyi miniszter Vámbéry Ármint, Dóczy Lajost és dr. Erődi Bélát bizta meg a magyar kormány képviseletével. A jelentés felsorolja azokat a tudományos előadásokat, a melyeket a különböző országok küldöttei tartottak. Ezután *György* Aladár felolvasta *Butyka* Dezsőnek «Az örmények és kurdok között» című tanulmányát, melyben e népek közt töltött tíz évi tapasztalatát írja le, a hogy azt török szolgálatban, mint katonai főorvos, az Eufrates folyó forrásvidékein és Kis-Ázsia különböző helyein látta. Azt mondja a szerző, hogy mind a két faj igen kezdetleges társadalmi viszonyok közt él. Az örmény meghunyászkodó, a kurd erőszakos, alacsony foku náluk a művelődés is. De mivel az örmények nagy része külföldre vándorol, onnan, különösen Londonból, Marseilleből és az Egyesült-Államokból küldik be hozzájuk a lázító iratokat; ez

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

A szent-gotthardi gimnáziumot e hó 17-ikén nyitották meg ünnepélyesen. Az ország nyugati szélén levő ez új közintézet megnyitására elmentek *Wlassics* Gyula közoktatásügyi és *Perczel* Dezső belügyminiszter is. Ott volt Reiszig vasmegyei főispán, Károlyi alispán, Széll Kálmán, Pázmándy Dénes képviselők, Vajda Ödön zirczi apát, stb.

Nyolczvan éves püspök. *Kiss* Áron, a tiszántuli ref. egyházkerület püspöke e hó 18-ikán ülte születése 80-ik évfordulóját. A debreczeniek a tisztelet és szeretet kifejezéseivel halmozták el. Tisztelgett nála a presbiterium, a kollegiumi tanári kar, a városi tanács, a theologiai ifjuság. A kath. egyháztanács Wolafka czimzetes püspök vezetése alatt köszöntötte. Este a dalegylet szerenádot rendezett.

MI UJSÁG?

A királyné nevenapja. E hó 19-ikén Erzsébet királyné nevenapját országszerte megülték mindenütt. Budapesten minden középületen kitüzték a nemzeti zászlót és isteni tisztelet volt az összes templomokban. A hivatalos világ a budavári Mátyás-templomban gyült össze. A templom előtt koronaőrök alkották a diszőrséget. A templomban ott voltak a miniszterek, Szilágyi Dezső képviselőházi elnök, a közélet számos ismeretes alakja, s a templom minden zugát betöltő előkelő közönség. Vavrinecz Mór C-moll miséjét adta elő a zenekar, s az isteni tiszteletet Bogisich Mihály király-hymnusa zárta be. A főváros iskoláiban s az egyetem mind a négy fakultásán szüneteltek az előadások. A királyné nevenapja alkalmából a belügyminiszter azt azok között a szegények között, a kik hozzá segélyért folyamodtak, oszsza ki.

A királyné az egész telet a franczia tengerparton, Cap-St.-Martinben szándékozik tölteni. Ő felsége nov. 26 ikán indul oda. A király februárban készül meglátogatni felséges hitvesét.

* **Lapunk mai számának** *Berthelot* franczia külügyminiszterről szóló érdekes közleményét fölkérésünkre *Ilosvay* Lajos műegyetemi tanár irta, a ki 1881—82-ben Párisban Berthelotnál folytatta tanulmányait, vele együtt dolgozott, még pedig oly sikerrel, hogy pár khémiai tanulmány kettejök neve alatt jelent meg. A jeles magyar tanár mind maig levelezésben áll egykori kitünő mesterével.

Vilmos császár és a millenium. Vilmos császár a magyar kormány kérésére elrendelte, hogy azok a zászlók, fegyverzetek és egyéb tárgyak, a melyek a magyar történelemre vonatkoznak, a berlini fegyvertárból a budapesti milleniumi kiállítás számára kiadassanak. E tárgyak között van három lobogó, a melyet Buda visszafoglalásakor 1686-ban a brandenburgi segédcsapatok a törököktől elvettek, továbbá Báthory Istvánnak egy kardja és több más tárgy.

A német császár Szögyény nagykövetnél. Nov. 19-ikén, királynénk nevenapján, *Szögyény-Marich* László berlini nagykövetünk ebédet adott, melyen megjelent *Vilmos* császár is, *Hohenlohe* herczeg kanczellárral; részt vett a nagykövetség személyzete is. Az ebéd $^{3}/_{4}$ 6-tól $^{3}/_{4}$ 7 óráig tartott, de a vendégek este $^{1}/_{2}$ 8 óráig maradtak a nagykövetség palotájának földszinti termeiben.

A Mária-Jozefinum nyomorék gyermekek menedékházára eddig a következő nagyobb adományok

A m. kir. Kereskedelemügyi Miniszter ad II. 90.943/1933. számu rendelete
ez a küldemény kg-kint 2 filléres frankójegy felhasználásával bérmentes

A feladó bizományos neve: PIVARCS ANNA papirkereskedése IPOLYSÁG

Lakhelye: .....

Tartalma:

1941 november hóról.

Magyar Nemzet köznapi	
" " vasárnapi	
Film, Szinház, Irodalom	13
Független Magyarország	
Képes Sport	5

makulatur

T.

EUROPA

film, könyv, lapterjesztő és könyvkiá
raktára

Ruby Miroslav

rajztanár

1905 már nem élt.

1873/4-ben végezte az alábbi iskolát.

Jánosi II. ker. reáliskola.

1/3. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Ruckinsattel Janus

pecsétmeszt

1657. Wagyneben

Albrich Herm

290.1

Johannes Ruckinsattel

In meiner Beschreibung der siebenbürgischen Münzen des Freiherr v. Brukenthal'schen Museums in Hermannstadt wurde von mir bei der Beschreibung der Hermannstädter Belagerungsmünze aus dem J. 1660 (5. Programm des evang. Gymnasiums A.B. zu Hermannstadt für das Schuljahr 1878/9, S. 14.) in einer Note das Bedauern darüber ausgesprochen, dass in der Stadtrechnung vom J. 1660, worin der Anfertigung dieser Münze Erwähnung geschieht, nicht auch der Name des Stempelschneiders, der die sogenannten „Talereysen" daru gemacht und auf der Averseite der Münze durch die Siglen I-R sich angedeutet hat, genannt worden sei. Durch Herrn Karl Albrich den scientiphischen Leiter der Hermannstädter Realschule, wurde ich bezüglich dieser Siglen auf den in seinem inhaltreichen Aufsatze: „Die Bewohner Hermannstadts im J. 1657" im XVII. Bande des Archivs des Vereins für siebenb. Landeskunde auf S. 290. erwähnten, damals lebenden Hermannstädter Siegelstecher Johannes Ruckinsattel aufmerksam gemacht. Da nun die Belagerungsmünze nur wenige Jahre später geprägt worden ist, so unterliegt es, wie ich glaube, keinem Zweifel, dass der genannte

† Siegelstecher die Stempel zu dieser interessanten Münze angefertigt hat, und dass daher seine Siglen durch den Namen Johannes Ruckinsattel ihre Auflösung finden.

Reissenberger L. Siebenbürgisch-deutsche Bildhauer, Goldschmiede und Siegelstecher. Korrespondenzblatt 1885. VIII. 134-135.

Miseruha eleje. Tervezte: Rucsinszky Anna (Magyar iparművészet)

Régi magyar hímzések

Küzdelmes és dicsőséges múltunk művészi emlékei fölött nem szabad lekicsinylő gesztussal napirendre térnünk. Nincs okunk a szégyenkezésre. A maroknyi magyar nép, az állandóan pusztító háborúskodások dacára is mindig fennen lobogtatta a művészetek zászlaját.

Európa bármelyik országa jogosan megirigyelhetné régi himzésekben való gazdagságunkat. Egykori mesterembereink: hímvarrók, főleg az aranyszálas és aranyfonalas domború hímzés terén, nagyon szép eredményeket értek el. Sokan jártak közülük külföldön, sőt némelyikük, mint a XIV. században *Budai István* mester, aki Párisban a francia király udvari hímzőmestere lett, ott le is telepedett. Európai vonatkozásban is művészi munka az 1726. évi garamszegi oltárterítő, amely női kézimunkának tekinthető. A régi magyar hímzések túlnyomó része: vászonkendőket, terítőket, párnahajat díszítő munka, valamikor váraink, falusi kastélyok, városi patriciusházak úriasszonyainak tündérujjai alól kerültek ki. A XVI. századbeli, a batizfalvi templomból származó úrvacsorakendőn még gótikus reminiszcenciák is érvényesülnek.

Parasztleány és dudáslegény Meissceni porcellán, 1760-ból

Olasz hímzés szolgált mintájául a beszterce-bányai múzeumból való terítő pompás frizének, amelynek leveles indái közé szent György vitéz küzdelmeit a sárkánnyal, szökőkutat, állatokat ábrázoló elemek szövődnek.

Régi hímzéseink legnagyobb részén, különösen a XVI—XVII. században, a gránátalma az uralkodó motívum, vagy legalább is az ebből levezethető virágok, amelyekkel a magyarok az olasz brokátok és selyemdamasztok viselete idején barátkoztak meg, s amelyek pompáját azután sem tudták elfeledni. Ezek az egyébként is keleti eredetű motívumok hosszú életüket a XVI—XVII. századbeli sűrű török-magyar érintkezésnek köszönhetik. Előkelő török főurak ugyanis gyakran kedveskedtek magyar főúri barátaik asszonynépének „bulyák„-kal, vagyis török hímvarró rabnőkkel, akik egész életüket ennek a munkának szentelve nem kisebb mesterekké lettek, mint a mi hivatásos hímvarró mesterembereink.

A XVII. század derekán a török-magyar érintkezés veszít bensőségéből. Most már a harcok kezdődnek és csak a fegyverek jutnak szóhoz. Női kézimunkáinkon tovább élnek a régi magyar hagyományok, egyre színtelenebbül és egyre fakóbban. Aztán jön a külföldi divat térhódítása és a pompás magyar kézimunkák kiszorulnak az úriházakból és a nép válik ezek örökösévé.

Magyar úriasszonyok! Itt volna az ideje, hogy föltámasszátok a régi, szép, magyar kézimunkát, amely a hajdani magyar nagyasszonyok legfőbb büszkesége volt!

Sziveskedjék

lapunkat ösmerőseinek ajánlani és cimeket küldeni, hogy lapunk mutatványszámát megküldhessük.

Kézcsók SZERKESZTŐ

Jó tanácsok a gyengébb nem számára

Minden nőnek lelkiismereti kötelessége, úgy a maga, mint hozzátartozóinak érdekében, hogy erejét, egészségét tőle telhetőleg kímélje, óvja. Ezzel korántsem akarom azt mondani, hogy a nőnek a munkától kell magát óvnia, óh nem! Sőt inkább a tevékenységet, a házi munkákat még annak is ajánlom, aki anyagi helyzetét tekintve, ezt el is kerülhetné. Hanem — és ezt erősen hangsúlyozom — még a legszegényebb anyagi helyzetben élő nőnek sem szabad arról megfeledkeznie, hogy mi: nők, a gyengébb nemhez tartozunk és bizonyos napokon mindennemű munkától lehetőleg óvakodnunk kell. A legtöbb nő ilyenkor nagyon is gyenge, ennek ellensúlyozására igen jó, ha a nyár folyamán egy kissé edzi, erősíti magát. Mezitlabjárás, hetenkint 2—3 egész testmosás állottvízzel, ugyanilyen vízzel heti 2—3 ülőfürdő, negyedórai tartalommal rendkívül edző, erősítő hatású, különösen az altestre. Aki nem sajnálja e kis fáradságot, bőven meg lesz jutalmazva, mert a női élet bajaival s nehézségeivel szemben nagyobb ellentállásra képes s egészségét és erejét a későbbi korban is megóvhatja. A fentebb említettek mellett még minden második este egy Priesznitz-borogatást is kell alkalmaznunk eképen. Egy 35 centimeter széles, egy és fél méter hosszú vászonruhát hideg vízből jól kifacsarva, szorosan a derékra alkalmazunk s 40 centiméter széles, 2 méter hosszú száraz ruhával légmentesen körülcsavarván, biztosító-tűvel letüzdeljük s ágyban fekve, a fölébredésig fönntartjuk s akkor ledobva, tovább alszunk. Ez az eljárás is rendkívül erősítő hatású, s az emésztést is jótékonyan befolyásolja. Ezeket az alkalmazásokat minden nyáron 6—7 hétig folytatni kellene még annak a nőnek is, aki egészségesnek, erősnek érzi magát, de még inkább annak, aki gyenge, mert nem is képzeli, mennyit tesz ezáltal egészsége és ereje fenntartásának érdekében. Természetes, hogy bizonyos napok alatt mindenféle vízalkalmazások beszüntetendők; ezidő alatt óvakodnunk kell, különösen a meghüléstől, sok bajnak, bajnak volt már az oka az ilyen állapotbani meghülés. Óvakodni kell továbbá bármely nehezebb tárgynak felemelésétől, gépen varrni nem szabad, gyalogolni vagy kocsin utazni, táncolni nagyon veszélyes. Ha bármi okból a rosszullét öt napnál tovább tartana, azonnal ágyba kell feküdni s borogatásokat kell alkalmazni, mert ezzel sokszor veszélyes, nagy bajokat előzünk meg. A borogatást következőképpen alkalmazzuk: Egy négyrétü, durvább vászonkendőt hideg ecetesvízből jól kifacsarva, az altestre borítjuk, a gyomortól lefelé, úgyhogy kissé a combok felső része is fedve legyen. Erre többrétű s szélesebb vászonruha s egy flanelkendő jön, úgyhogy a levegő ki legyen zárva. Ha a baj nagyfokú, úgy a borogatást minden húsz percben, sőt negyedóránkint is meg kell újítani, két borogató s száraz ruha kell hozzá. Ezt fél napig folytatjuk s pár órai szünet után ismételjük mindaddig, míg szükségét látjuk. Ennek az alkalmazásnak bámulatos hatása van, egész nyugodtan lehet használni. Gyengébb nők, akik ilyen bajokra hajlamosak, igen helyesen teszik, ha ez idő alatt rendesen ágyban maradnak, mert sokan megbánták már, hogy ilyenkor sem kímélték erejüket. Sokszor egy nehezebb tárgynak felemelése — ilyenkor— évekig tartó betegeskedést okozott. Tehát még egyszer mondom: óvjuk erőnket addig, amíg nem késő.

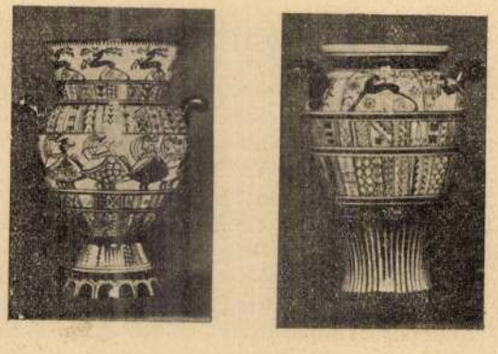

Vázák

IPARMŰVÉSZEINK

olcsón terveznek és készítenek dísz- és emléktárgyakat, versenydíjakat, díszokleveleket. A Társulat irodája készséggel ad felvilágosítást, útbaigazítást az érdeklődőknek. (VI., Andrássy-út 69. Telefon: Aut. 206-78)

MELLÉKLET

Szemelvények a Társulat 1930. évi nyári kiállításainak anyagából

Auswahl der Sommer-Ausstellung des Kunstgewerbevereines 1930.

Some Articles at the Summer-Exhibition of the Society for Applied-Art, 1930.

HIRDESSEN

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETBEN

Egész oldal	130 P
Fél oldal	70 P
Negyed oldal	35 P
Nyolcad oldal	16 P
Tizenhatod oldal	8 P

Rövid híradások között egy szó 10 fillér

Magyar Iparművészet
1930. 7-8. sz.

RÖVID HIRADÁSOK

(Egy szó = 10 fillér. A cím nélkül, csak számmal jelzett hírre válaszbélyeges megcímzett borítékban díjtalanul ad felvilágosítást a Társulat titkársága Budapest, VI., Andrássy-út 69.)

Külföldet járt grafikus-iparművész megrendelésre készít exlibrist. Elvállal mindenféle grafikai munkát. Címe a kiadóhivatalban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

(Kérjük lapunk barátait, írják meg, hogy milyen témáról szeretnének olvasni és milyen képanyagot látni. E rovatban azonkívül minden a Magyar Iparművészet keretébe vágó kérdésre szívesen felelünk.)

Csehszlovákiai érdeklődő. Levelezőlapját megkaptuk. Alább válaszolunk rá pontonként. Sajnos, levél útján nem tudtunk felvilágosítást adni, mert a címét elfeledte megírni. Aláírását sem tudtuk megfejteni.

Thorockoi Wiegand Ede az Orsz. Magy. Iparművészeti Iskola tanára (Bp., Kinizsi u. 31.). Lakik: Bpest, Gülbaba u. 24. sz. alatt. Lakberendező, műépítész.

H. I., Gödöllő. Modern lakóházzal és lakással foglalkozó könyvek közül ajánljuk a következőket: Forgó Pál: Új építészet, Kotsis Iván: Családi ház, Német Werkbund: Innenräume, Lotz: Wie richte ich meine Wohnung ein (Reckendorf kiad., Berlin), Alex Koch: Einzelmöbel und neuzeitliche Raumkunst.

Modern magyar fametszetekkel fog foglalkozni ezévi karácsonyi számunk.

Avar 27. Sajnos, a kis lakás bútorait bemutató lakberendező kiállításunkat későbbi időpontra kellett elhalasztanunk. Ez azonban csak annyit jelent, hogy annál több időnk van az előkészületekre s így az anyag gondos, alapos megválogatására.

Vidéki iparművész. 1. Teljesen kizárt az Ön feltevése. 2. A zsűri — mely a beküldött tárgyakat felülbírálja — nem tudja, hogy **ki** felett ítélkezik. Ritkán történik meg, hogy feltűnően jó, vagy szembeszökően rossz mű alkotójának nevét kérdezi meg valamelyik zsűrior — a kimondott ítélet után. 3. Helypénzt a Társulat kiállításain nem szed. Erre nézve legjobbnak gondoljuk, ha kiállítási szabályzatunkat kérné és átolvasná.

Karácsonyi számunk december elején jelenik meg és egész terjedelmében a magyar fametsző művészetnek szenteljük. Tanácsára kivételesen angol és olasz nyelvű kivonatos szövegrésszel ellátott példányokat is forgalomba hozunk. Kérjük érdeklődjék telefonon november vége felé a szerkesztőségnél. (Aut. 206—78.)

Tisztelt Tagtársunk!

A „Magyar Iparművészet" az egyetlen magyarországi iparművészeti szaklap, mely a Társulat tagjainak és az előfizetőknek áldozatkészsége és kitartása révén nemzetközi viszonylatban is méltó képviselője és propagálója a magyar iparművészetnek. A Társulat vezetősége minden rendelkezésére álló anyagi és erkölcsi erővel áldoz és munkálkodik, hogy a lapot művészeti és nyomdatechnikai szempontból fejlessze. Nagy erőfeszítéseket követelő célkitűzés ez akkor, mikor a régi készségek megtartása és folytatása is fájdalmasan súlyos kérdése a háború utáni magyar szellemi életnek.

Számítunk Tagtársaink és Előfizetőink segítségére: Kérjük, mutassák meg lapunkat ismerőseiknek, kérjék fel őket belépésre és ajánlják tagul a csatolt tagajánlási minta formájára írott levélben.

Nemcsak a „Magyar Iparművészet" fejlesztését segítik ezzel, de a kiadóhivatal minden új előfizető után, akit ajánlása alapján megnyerhet, 4 pengőt ír az Ön számlája javára. Így saját előfizetésénél szolgálunk könnyítéssel, mert 5 ajánlat után egy évig ingyen kapja lapunkat.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Andrássy-út 69
Telefon: 206-78

TAGAJÁNLÁSI MINTA:

..... **urat**
úrnőt

(Lakik: .....**)**

ajánlom az O. M. Iparművészeti Társulatba tagul.

.....

Ajánló neve és címe

A. Ruesinszky Anna: Magyar szoba,
az Our Shop részére készült. — Ungarisches Zimmer. — Hungarian room. — Chambre hongroise. — Stanza ungherese.

Á. Rucsinszky Anna: Tüllrátétes asztalterítő,
készült az Our Shop-nál. — Tischdecke mit Tüllapplikation. — Table-cover, tulle-appliqué. — Couverture de table. — Tovaglia.

A. Ruesinszky Anna: Terítő színes hímzéssel, készült az Our Shop műhelyében. —
Tischdecke mit bunter Stickerei. — Table-cover, coloured embroidery. — Couverture brodée. — Tovaglia con ricamo colorito.

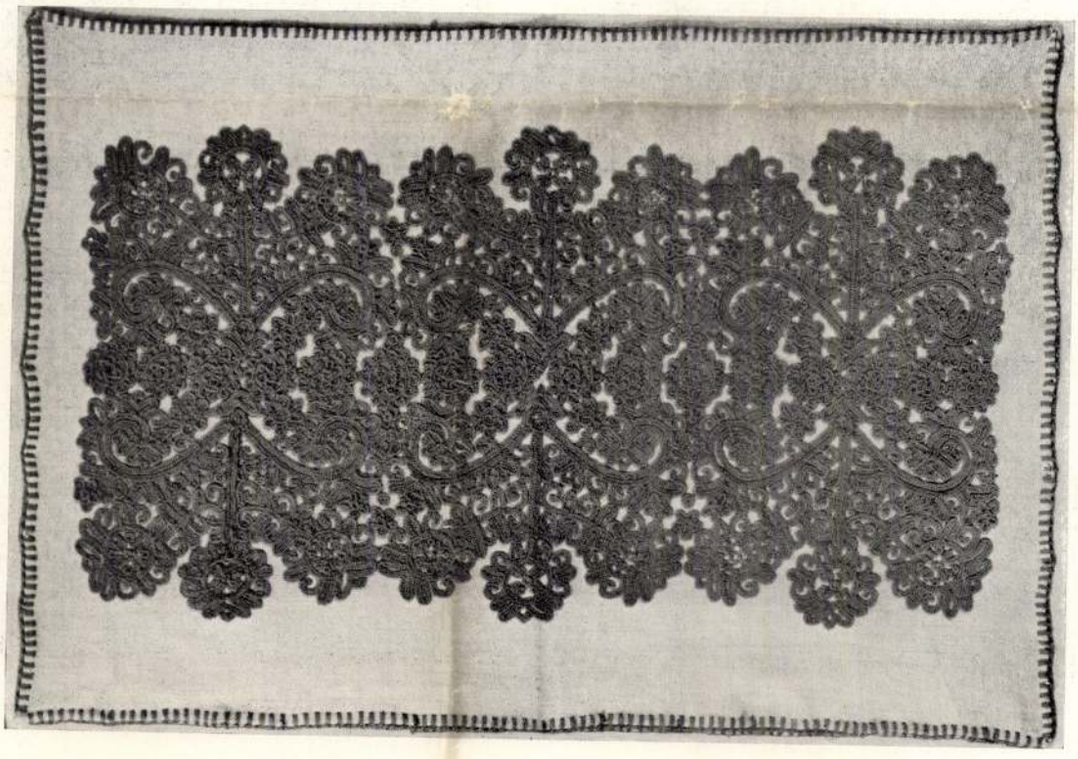

A. Rucsinszky Anna: Torockói és frásos párna. — Stickereien mit Baumwolle. — Embroidery. — Broderies. — Cuscini di Torockó.

A. Rucsinszky Anna

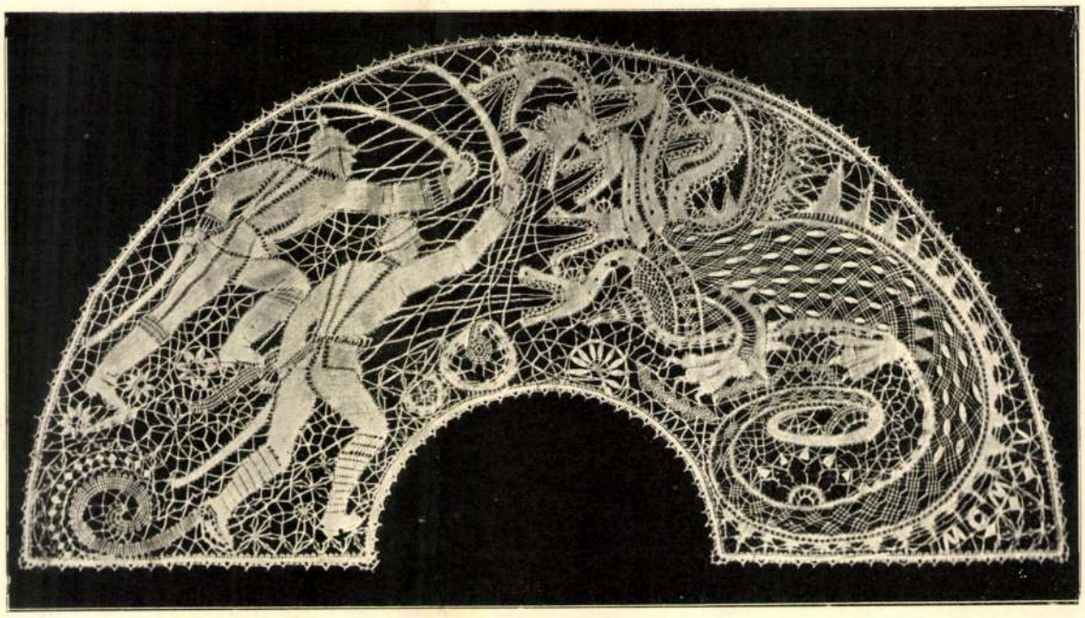

275

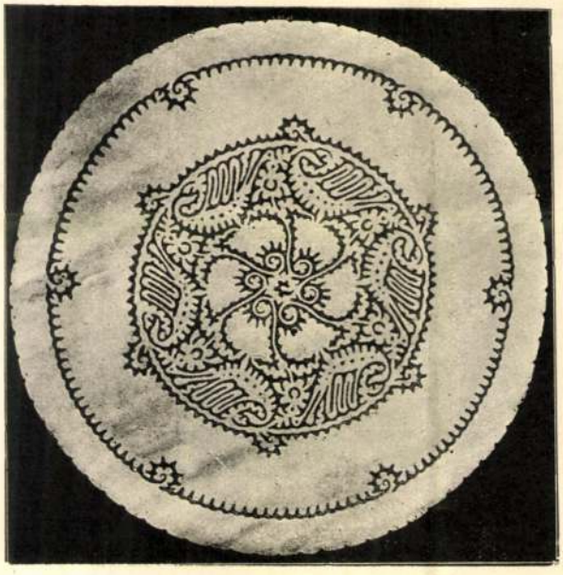

276

277

Az állami nőipariskola kiállításából: 275. Rucsinszki Anna: vertcsipke-legyező. Készült a körmöczbányai állami csipkeverőműhelyben. 276. Rucsinszki Anna: Tüllapplikáció. 277. Tüllapplikáció. Tervezték Hiemesch Margit vezetésével.

Aus der Ausstellung der Budapester staatl. Frauengewerbeschule. 275. Fächer, Klöppelspitze. Ausführung in der staatl. Spitzenschule in Körmöczbánya. 276. und 277. Tüllapplikationen.

Magyar Iparművészet
1915.

272

273

274

Művészet és testedzés c. cikkhez. 272. Szabad lendület, a rendszer alapgyakorlata. 273. A Duncan-rendszerből vett testtartású csoport. 274. Az 5. számú helyzetben fekvő alakok. 272-274. Ifj. Markos György felvétele nyomán.

Illustrationen zum Artikel „Kunst und Körperkultur". 272. Freier Schwung, Grundübung des Systems. 273. Gruppe mit den Duncanschen System entnommenen Stellungen. 274. Nach Positur Nr. 5. liegende Gestalten.

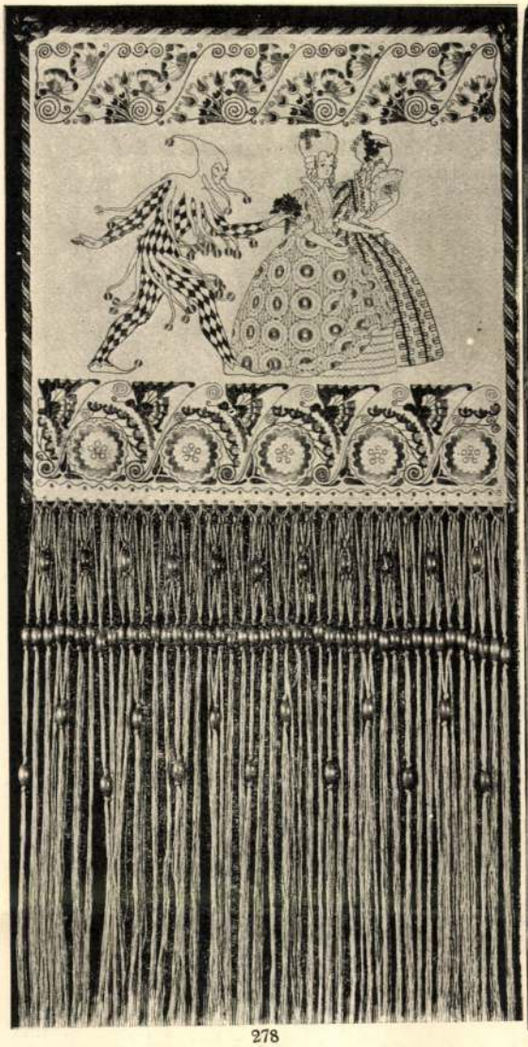

278

279

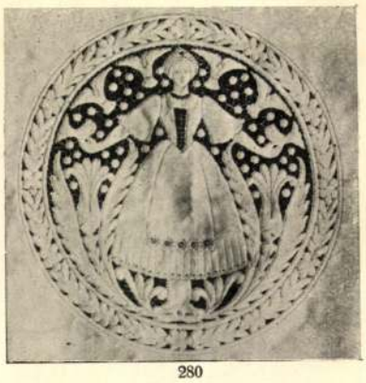

280

281

Az állami nőipariskola kiállításából: 278. Rucsinszki Anna: Rojtos falidísz selyemhímzéssel. 279. Rucsinszki Anna: A temesvári állami fa- és fémipari szakiskola zászlaja. 280. Rucsinszki Anna: Áttört vászonhímzés. 281. Abrahám Alice: Áttört vászonhímzés.

278—281. Stickereien aus der Ausstellung der Budapester staatl. Frauengewerbeschule.

282

283

Szemelvények a Háborús Gyermekrajzok kiállításából az iparművészeti múzeumban. 282. Tizenegyéves fiú rajza. 283. Tizenegyéves leány rajza.

Aus der im Kunstgewerbemuseum veranstalteten Ausstellung kriegerischer Kinderzeichnungen. 282. Zeichnung eines elfjährigen Knaben und 283. eines elfjährigen Mädchens.

A MAGYAR MŰVÉSZET 1930. évi 3. sz. Vaszary János művészetét mutatja be Rabinovszky Márius dr. tanulmányában és szép képanyagban. Charles Despiau szobrászmunkáinak gyöngédségét, szerkezetiségét, egyszerűségét ismerteti Louis Réau írása. Dr. Somogyi Antal Michelangelo Utolsó ítéletéről értekezik. Kaufmann Oszkárnak, a Németországban elismert magyar építésznek színházépítményeit Hajós Erzsébet dr. ismerteti. Pörge Gergelyről szóló megemlékezés mellett a Művészeti élet és Irodalom eseményeiről nyujt tájékoztatást a rendkívüli ízléssel és lélekkel szerkesztett folyóirat.

• SZAKOKTATÁS •

A M. KIR. ÁLLAMI NŐIPARISKOLA 1929/30. évi kiállítása anyagban oly gazdag, mintha nem is kilenc rövid hónap, hanem (mint a háborús évek idején) több év munkájának eredményét mutatná be.

A hímző- és fehérvarró szakosztályok csoportjai egységes törekvésről tanuskodnak: a magyar néplélek fonalasmunkákban megnyilvánuló őserejét átültetni a magyar középosztály asszonyainak és leányainak lelkébe s ezen keresztül virággal és napsugárral tölteni meg a robotoló modern ember otthonát. Ezt a célt szolgálják a színdús mezőkövesdi párnák, falvédők, asztalterítők. Sárközi asszonyok fekete fejkötőinek csipkefinom hímzései ezután a ma úriasszonyainak vállain vagy szalónasztalkáin fognak hódítani eredeti vagy szerencsésen átültetett színhatásokban. Kék és piros színe harmónikus összefonódása jellemzi a buzsáki hímzéssel díszített terítők, párnák egész sorát. A régi, úgynevezett úri hímzéseket reprodukáló növendékek munkája versenyre kél a rég elporladt finom fehér ujjak remekművével. A gyakorlott szem azonban mégis különbséget tesz. Az eredeti javára dönt a színezés miatt. A bodza és sáfrán levével készült festékek korában álmodozó lélek mondanivalója is halk és finom, akáresak a rendelkezésére álló színek. Mint valamely népdal, amelynek szövege és dallama szétválaszthatlan egységgé forrva egy időben bugyogyan ki a csordultig telt szívből, olyan az úri hímzések rajza s színezése is. Új színfolt a szűrhímzés ügyes alkalmazása a kalotaszegi varrottasok, erdélyi keresztszemes párnák, terítőeskék gazdag csoportjában. Külön elismerés illeti az intézet zászlóját, a hímzéstechnika e remekművét. Kár, hogy a tervező művész, a zászló sorsát előrelátva, művét vitrinbe szánta. Különösen szép a díszítő motívumokból álló keret. A fehérhímző és fehérvarró szakosztályok nagy előszeretettel alkalmazták a szép mintájú, mutatós tüllaplikációkat. A magyaros ízlés pártolása nem hiányzik a felsőruhavarró szakosztály munkaprogrammjából sem: a növendékek egyenruhája világoskék mosó zefirből készült stilizált magyarruha, amelynek feszes derekát fehér fonallal hímzett magyaros, főkép sárközi motívumok díszítik. Egy kisebb csoport pedig dús hímzésű magyar ünnepi viselet elkészítésével tüntette ki magát.

E szűkszavú felsorolásból is kitűnik az állami Nőipariskola nagy érdeme, hogy a népies fonalmunkákat, amelyek mindezideig a magyar föld elszigetelt, csak a beavatottak által ismert kincsei voltak, következetes, öntudatos munkával, növendékei útján nemzeti kincsé törekszik tenni. Nagy segítségére volt ebben dr. Ábrahám Rezsőné Ruesinszky Anna, valamint Undi Mariska, akiknek évekkel ezelőtt készült terveit a növendékek még ma is szívesen ismétlik. Nemes feladatának megoldásában jó szolgálatot tehetnének az állami Iparművészeti Iskola tervező és rajzoló növendékeinek vonatkozó munkái, akik viszont jelentékeny előnyt szerezhetnének abból, ha elgondolásaikat a Nőipariskola elsőrangú kivitelében a gyakorlatban láthatnák. Meg vagyunk győződve, hogy a Nőipariskola nagylátkörű igazgatónője szívesen fogadja a művészek ily irányú közeledését. (Tellyesniczky Mária.)

NYOMDÁSZTANFOLYAMOK munkaeredményeit állította ki a Magyarországi Nyomdai Munkások Egyesülete. Közel kétezer nyomtatványvázlat és próbanyomat tanuskodott az iparművészet mesgyéit járó törekvésekről. Novák László és szakoktató társai évtizedek óta derekas munkát végeznek mesterségük megnemesítése érdekében.

A III. KERÜLETI NŐIPARISKOLA a Lajos-uteai községi iskola rajztermeiben ipari és iparművészeti kiállítást rendezett növendékeinek munkáiból. Fehérneműek és felső ruhákon kívül magyaros hímzésekkel díszített terítők, párnák és egyéb szép darabok voltak kiállítva.

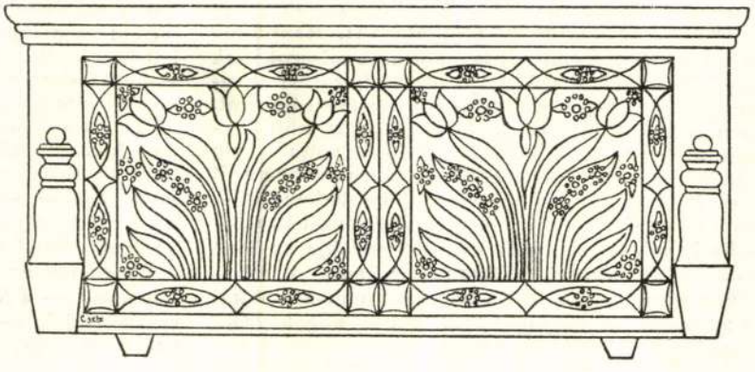

Tulipántos láda 1830-ból. Hanák Pál alberti-i lakos tulajdona. Gyüjtötte Bacsa Irén, Balog Erzsébet polg. isk. tanárnő növendéke. Vonalas ábrázolásra átrajzolta Csete Balázs.

• KÜLFÖLD •

EGY ISKOLAI KIÁLLITÁS SIKERE. A zürichi iparművészeti iskoláról van szó. Ez az iskola az ő tanulóinak munkáit elküldte Stuttgartba. A Pazaurek által vezetett híres múzeumban időről-időre a legjobb német és külföldi iskolák eredményes tanítási módszereit is bemutatják. A zürichieknek igen nagy sikerük volt. Elsősorban már azért is, mert nem papirosterveket, vagy kitalált célokra való tárgyakat mutattak be. Minden darab, amelyet a német városba elküldtek, egy-egy megrendelő számára készült el. A zürichi iskola nagy súlyt vet arra, hogy növendékei ne délibábokat kergessenek, hanem a mindennapi feladatokkal birkózzanak. Tanáraik talán nem világhírességek, de igen jó ismerői az anyagoknak és a technikáknak. Frázisok nélküli, szemfényvesztést mellőző, egyszerű formákat sajátítanak el a tanulók. Különösen a grafikai és a nyomtató osztályok, valamint az iskolának világszerte ismert bábjátékszínháza arattak nagy sikereket. Hogy milyen szellem uralkodik az iskolában, arra jellemző, hogy egyetlen növendék neve sem szerepelt, csakis a szakosztály és az oktató neve. Végül hadd említsük meg azt a tényt, mely leginkább mutatja az iskola életrevalóságát, hogy a zürichi iparművészet oktató intézete csak egyik része az általános ipariskolának. A növendékek pedig elsősorban az ipari szakoktatók műhelyeiben kapják az ő kiképzésüket, míg tervező tevékenységüket érdemes iparművészek irányítják.

A LONDONI OLASZ KIÁLLITÁS IPARMŰVÉSZETI ANYAGÁRÓL. A londoni Burlington Houseban januártól márciusig tartott nagy olasz kiállítás anyagának legnagyobb részét festmények és szoborművek alkották, emellett azonban bemutatásra került itt a régi olasz műiparnak néhány válogatott alkotása is. A kiállított textiliákat, üveg- és majolikatárgyakat A. F. Kendrick, B. Rackham és W. Buckleynek a Burlington Magazine januári számában megjelent cikkei ismertetik.

A textilmunkák közül kiemelkedően a legjelentősebb darab egy miseruha, amely a Westminster székesegyháznak VII. Henrik angol király által épített kápolnája részére készült a XVI. század elején. VII. Henrik végrendelete megemlékezik a birtokában volt miseruhákról és azt mondja, hogy azokat Firenzében készítették, a tradició pedig azt tartja, hogy ez a kazula Pietro Torrigiani olasz szobrász és építész rajzai szerint készült, aki VII. Henriknek és feleségének síremlékét is alkotta. A miseruhának Torrigiani nevével való kapcsolatba hozatala azonban valószínűleg nem állja meg a történeti kritikát, mert a VII. Henrik-kápolna számára készült egyházi öltönyök már 1509-ben készen voltak, míg a kalandos életű Torrigiani londoni tartózkodásáról csak 1511-től kezdődőleg van hiteles tudomásunk. Ha e miseruhát nem is lehet művésznévvel kapcsolatba hozni, mégis egyik legszebb darabja az érett renaissance firenzei textilművességének. A miseöltöny arany alapú, rajta a piros Tudor-rózsákkal és az angol királyi koronával. Ma az angolországi Stonyhurst College birtokában van.

Olaszország falikárpit-művészetét egy négy darabból álló elsőrangú sorozat képviselte a kiállításon. A négy faliszőnyeg a négy kontinens allegóriáit ábrázolja és Giovanni Camillo sagrestani kartonjai nyomán Levnardo Berniai és Vittorio Demignot szőtték őket 1720 és 1730 között a firenzei »Arazzeria Medicea«-ban, amely működésének utolsó idejében (1737-ben szűnt meg) készítette legérdekesebb darabjait.

E néhány pompás darabon kívül a kiállítás még néhány jelentéktelenebb hímzést tartalmazott csak. Sokkal gazdagabb volt azonban a majolikákból és üvegekből összeállított anyag. A bemutatott majolikatárgyak kizárólag angol magángyüjteményekből kerültek ki, amelyek oly gazdagok e művészet alkotásaiban, hogy az olasz köz- és magángyüjtemények kölesönzéseire itt nem is volt szükség.

A kiállított majolikatárgyak sorát időrendben két, a XV. század közepéről származó gyógyszertári edény nyitotta meg, amelyek az olasz renaissance majolika-művességének legkorábbi stílusát képviselték. Faenzát, az olasz majolika legfontosabb centrumát, egy sorozat igen fontos darab mutatta be. Legfontosabb volt közöttük a Madonnát a gyermekkel ábrázoló, 1477-ben keletkezett relief, amelyhez még egy történeti jelenettel díszített tál és gyógyszertári edények csatlakoztak, valamennyi a XV. század végéről. A XVI. század elejéről származik a Beit-gyüjtemény szép tálja, amelynek ábrázolása nyilván a szerelmi szimbolika tárgyköréből származik. Jelentős volt emellett a faenzai F. R. mester által készített tál, amely az Aeneis egy jelenetét ábrázolja Marcantonio Raimondi metszete nyomán, azonkívül a Casa Pirota műhely több ornamentális tálja. Toszkána XVI. századi majolikáit a Caffaggiolo-i műhely négy, figurális díszítésű tálja képviselte, egyiküknek a Szent Családot ábrázoló díszítése Dürer metszetei nyomán készült. A sienai majolikát Benedetto da Siena két figurális tálja képviselte, amelyek közül egyiket egy páncélos harcos, a másikat egy filozófus félalakja díszített. A firenzei majolika-stílust, a kiállítás e csoportjának talán legérdekesebb darabja, egy öregasszony kitünő humorral és jellemző erővel mintázott kis mellszobra mutatta be. A derutai és gubbiai műhelyeknek a XVI. század első felében készült alkotásai szintén képviselve voltak néhány jellemző és finom darabbal.

Az olasz majolika festői és teljesen figurálissá vált stílusát az urbinói műhely szép táljai mutatták be. Az urbinói «stile istoriato» megindítója Nicola Pellipario, aki Castel Duranteben kezdte meg működését, három szép figurális tállal van képviselve s mellette szerepel néhány darabja annak az ismeretlen urbinói mesternek, akit a nagy stílushasonlóságok folytán «Pseudopellipario»-nak neveztek el. A Castel Durante-i munkákat viszont Giovanni Maria da Casteldurante néhány figurális díszű szép tálja mutatja be. Ezek mellett még több, a XVI. század második feléből származó urbinói munka szerepelt a kiállított anyag között, az olasz majolikaművesség későbbi századai azonban nem voltak képviselve.

Éppen így az olasz üvegművességnek is csak a fénykorát — a XV. század második felétől a XVII. század elejéig — mutatta be a kiállított két vitrinre való üvegtárgy, amelyek szinte kivétel nélkül Wil-

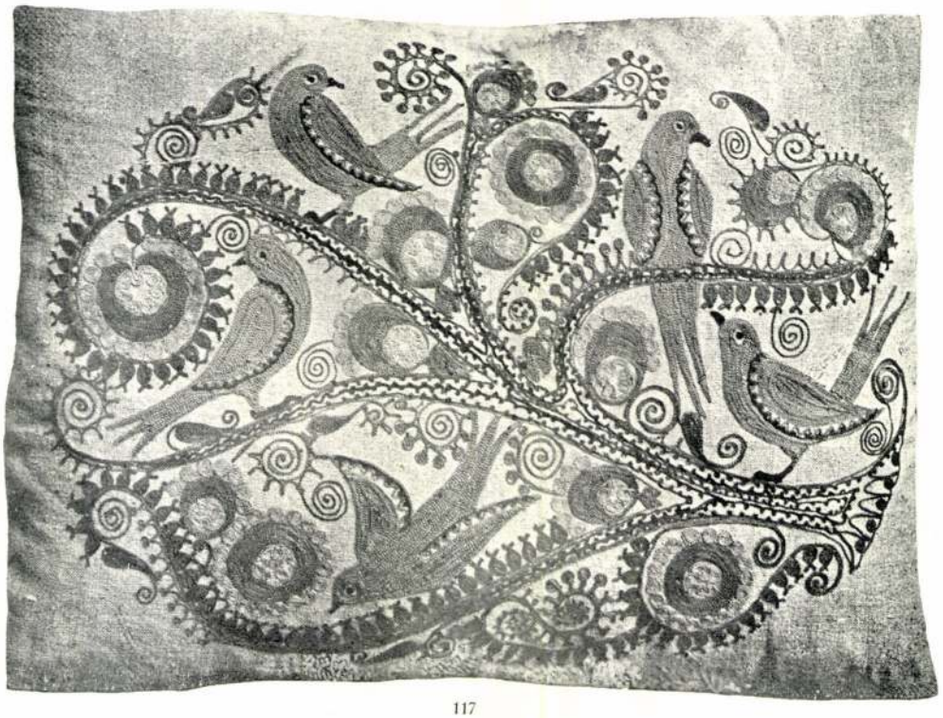

117

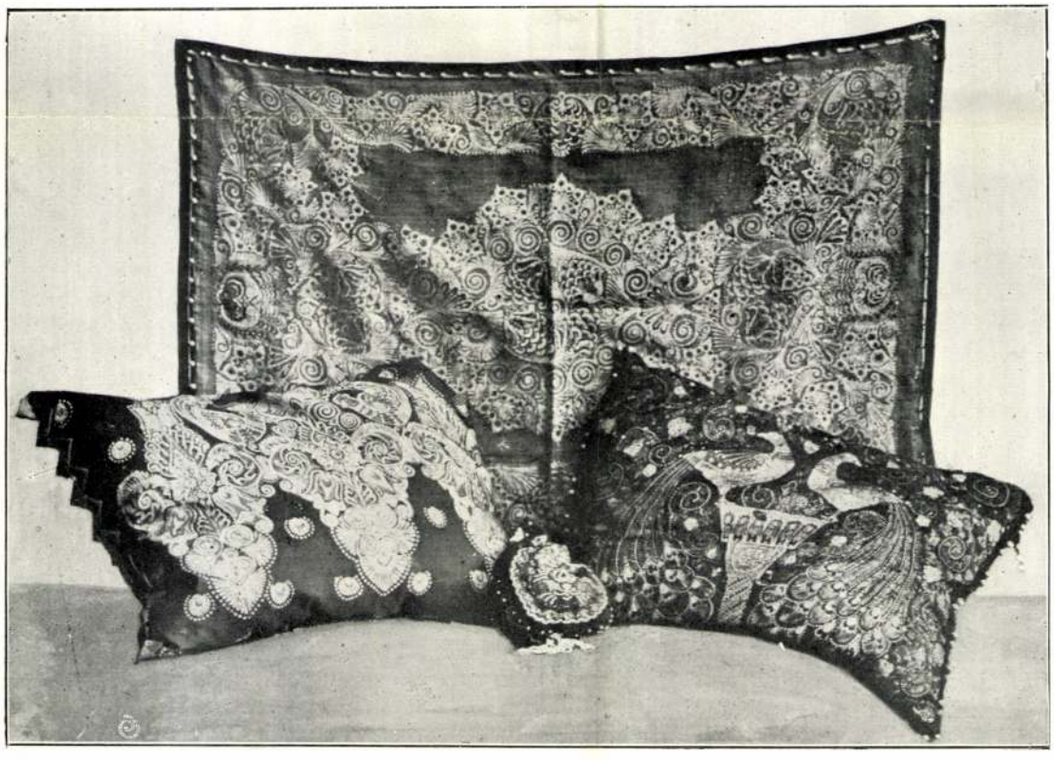

118

Budapesti állami nőipariskola. 117. Párna géphímzésű dísze. Tervezte: Rucsinszky Anna. — 118. Párnák és terítő. Tervezték és készítették: Rucsinszky Anna vezetésével a batik-tanfolyam növendékei.

Budapester staatliche Frauengewerbeschule. 117. Polster. Entwurf von Anna Rucsinszky. Ausführung in der Klasse für Maschinenstickerei. — 118. Seidenbatikarbeiten. Entwurf und Ausführung unter Leitung der Anna Rucsinszky am Lehrgang für Batik.

Ruesinszky Anna

K

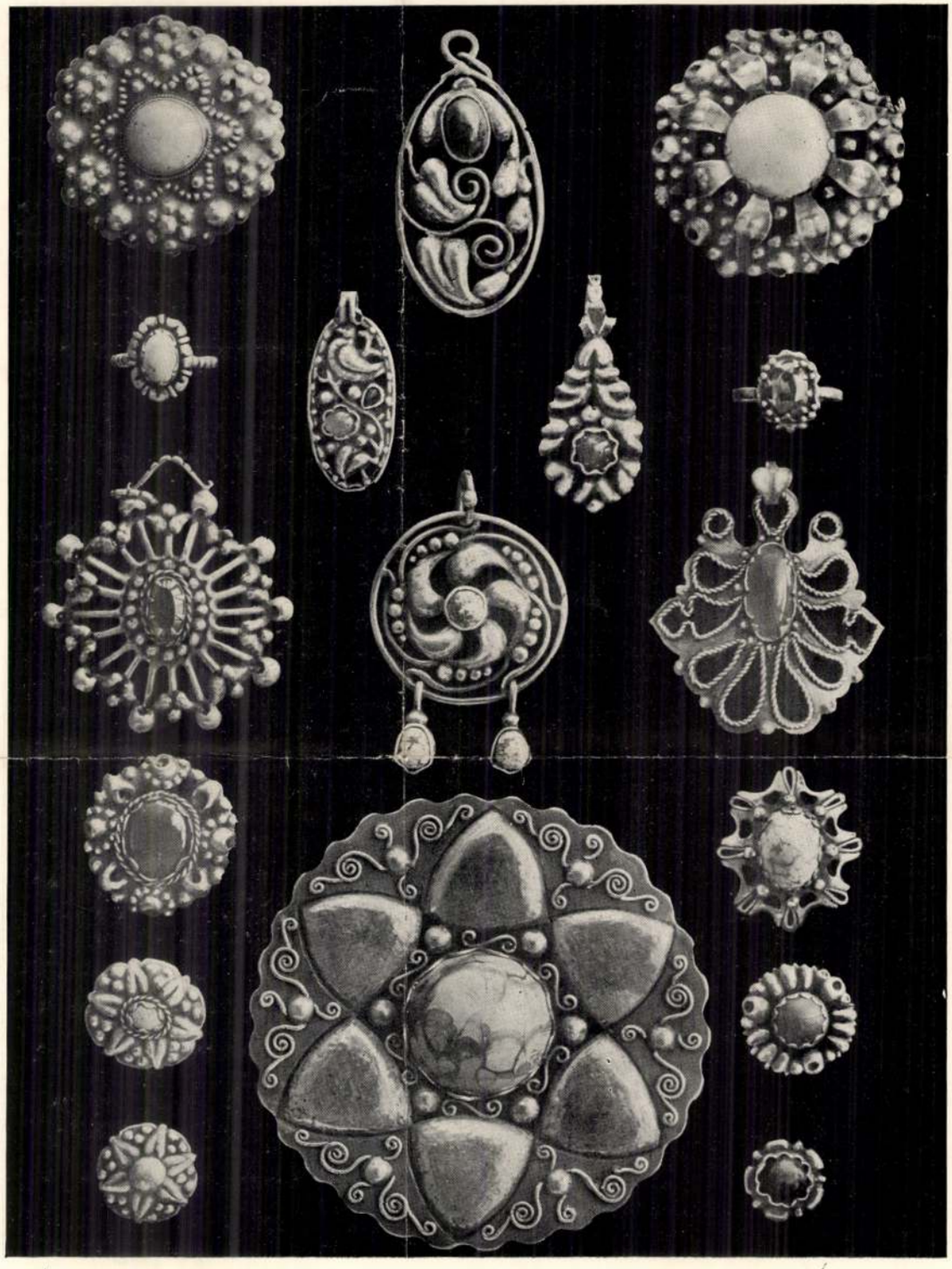

119

Budapesti állami nőipariskola. 119. Domborított ezüst ékszerek, gombok és dobozfedél. Tervezték és készítették Kovács Erzsébet vezetésével az ötvös-tanfolyam növendékei.

Budapester staatliche Frauengewerbeschule. 119. Getriebener Silberschmuck, Knöpfe und Bonbonnière. Entworfen und ausgeführt am Lehrgange für Silberarbeit unter Leitung der Prof. Elisabeth Kovács.

Magyar Iparművészet 1918

103

Budapesti állami nőipariskola. 103. Miseruha eleje. Tervezte Rucsinszky Anna. Készítették Piller Erzsébet vezetésével a hímzőosztály növendékei.

Budapester staatliche Frauengewerbeschule. 103. Gesticktes Messgewand. Entwurf von Anna Rucsinszky. Ausführung in der Stickereiklasse der Elisabeth Piller.

Magyar Iparművészet

1918

fordító

Rucsinszky Anna

K

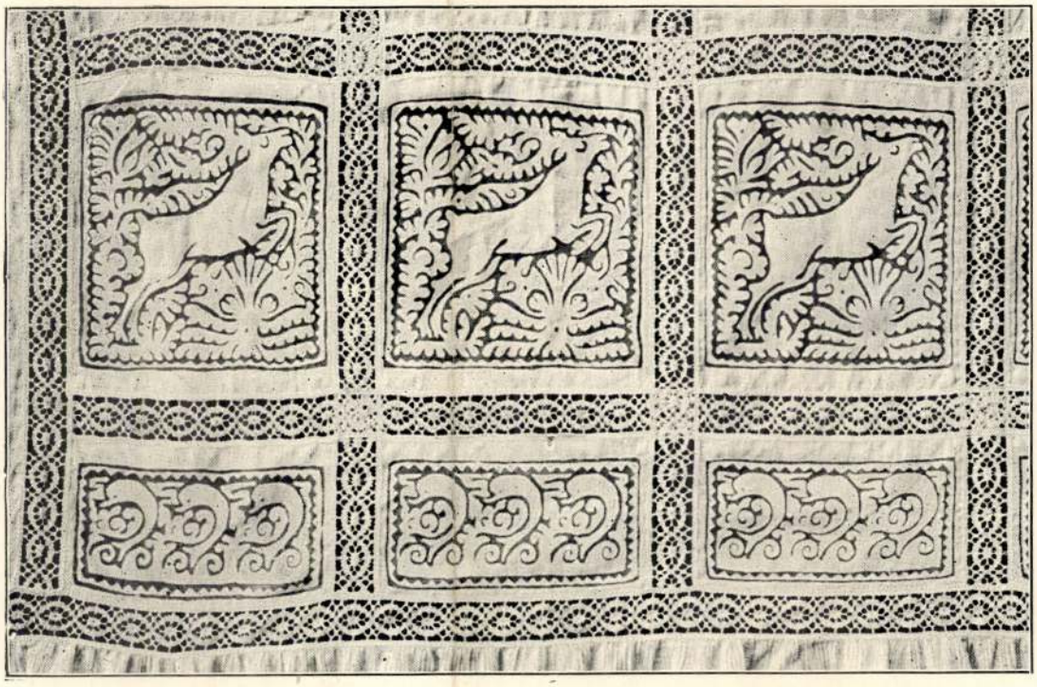

104

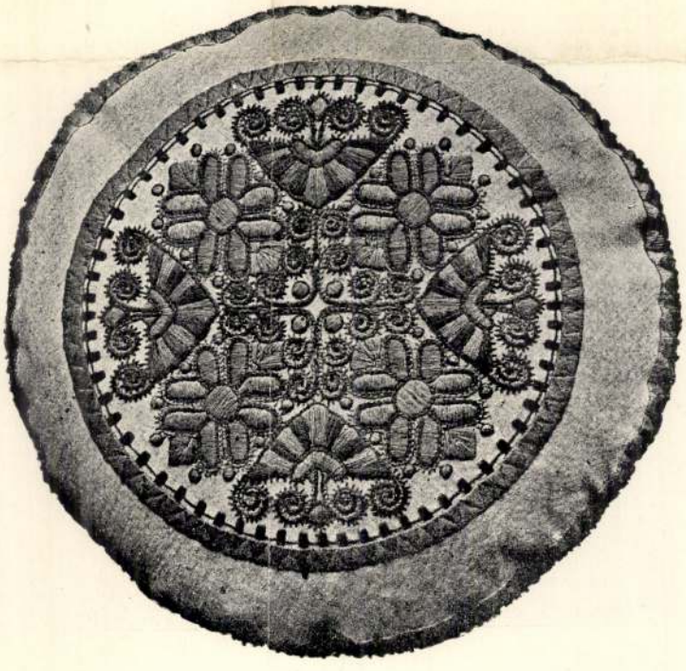

105

Budapesti állami nőipariskola. 104. Ollózott függöny. Tervezte Rucsinszky Anna. Készítették a fehérvarró-osztály növendékei. — 105. Párna, buzsáki hímzéssel. Tervezte és készítette: Herczeg Erzsébet.

Budapester staatliche Frauengewerbeschule. 104. Vorhang mit Applikation. Entwurf von Anna Rucsinszky. Ausführung in der Klasse für Weissnäherei. — 105. Polster mit Buzsáker Stickerei. Entwurf und Ausführung v. E. Herczeg.

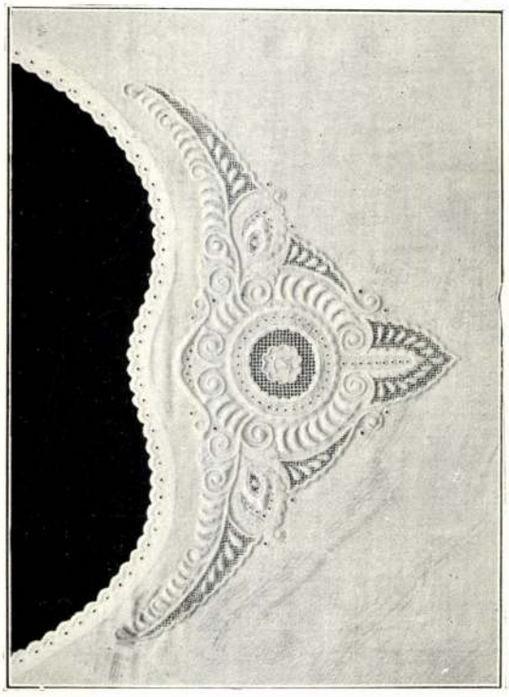

111

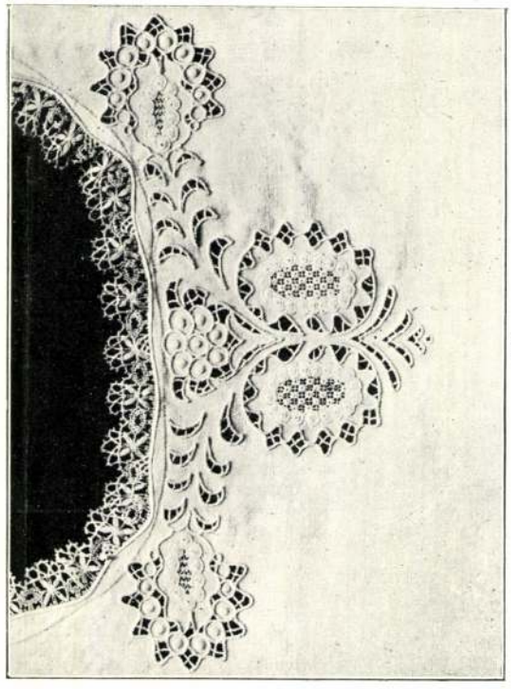

113

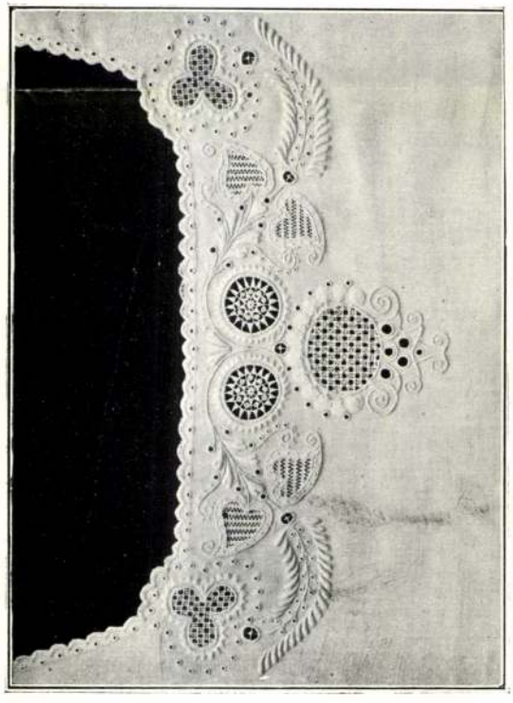

110

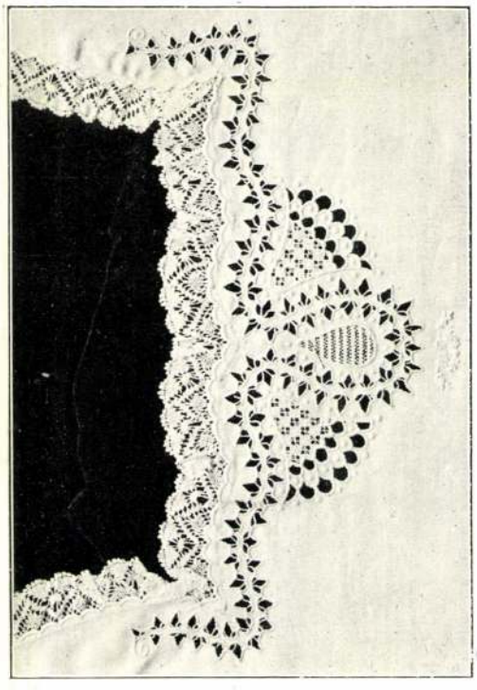

112

Budapesti állami nőipariskola. Hímzett női ingek. — 110. Tervezte: Rucsinszky Anna. Hímezte: Boros Erzsi. — 111. Tervezte és készítette: Dapsy Klementina. — 112. Tervezte: Rucsinszky Anna. Készítette: Fürst Aranka. — 113. Tervezte: Skotnitzky Margit. Hímezte: Balog Katinka.

Budapester staatliche Frauengewerbeschule. Gestickte Frauenhemden. — 110. Entwurf: Anna Rucsinszky. Ausführung: Elisabeth Boros. — 111. Entwurf und Ausführung v. Klementine Dapsy. — 112. Entwurf v. Anna Rucsinszky. Ausführung v. Aranka Fürst. — 113. Entwurf v. Margarete Skotnitzky. Ausführung von Katharine Balog.

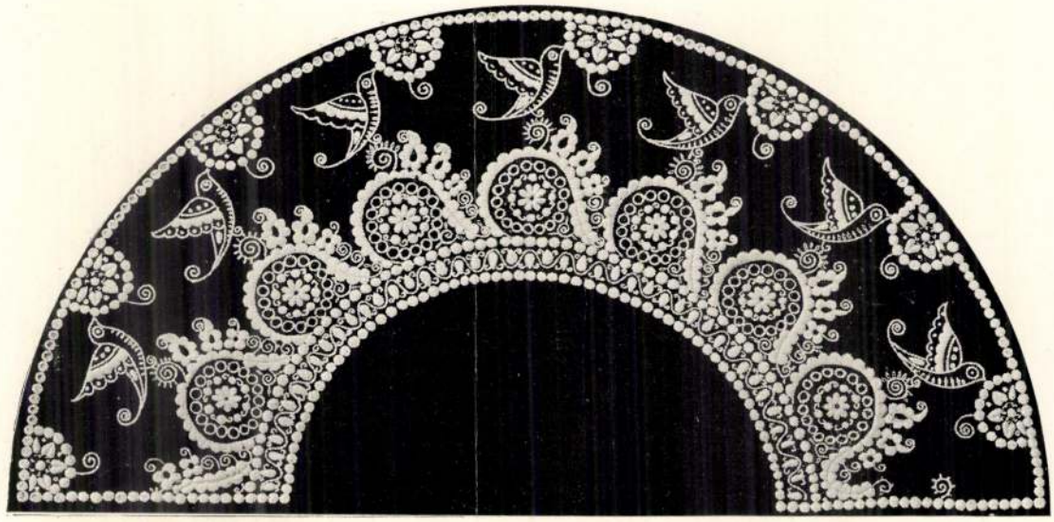

114

115

116

114

Budapesti állami nőipariskola. 114. Legyező sárközi hímzéssel. Tervezte: Rucsinszky Anna. — 115. Batikozott bőr kéziтarsoly. — 116. Kéziтarsoly sárközi hímzéssel. Tervezte és készítette: Nikodém Ilona.

Budapester staatliche Frauengewerbeschule. 114. Fächer mit Sárközer Stickerei. Entwurf von Anna Rucsinszky. — 115. Lederhandtäschchen mit Batikdekor. — 116. Handtäschchen mit Sárközer Stickerei. Entw. u. Ausf. v. H. Nikodém.

A Gran-falképpel csaknem egyidőben, 1728–30 között festette Anton Hertzog a bécsi egykori jezsuita egyetem (Alte Universität) könyvtártermének mennyezetképeit. A hosszúkás felület két oldalán a festő az egyházi és a világi tudományok allegóriáját helyezte el egy-egy ovális keretben. Mindkét kompozíció viszonylag kevés alakos: az elsőn a Theologia mellett az erkölcstan, a bibliai tudományok, az egyházi történetírás és az egyházi jog megszemélyesített alakjai, amint az eretnekséget legyőzik. A világi tudományok sorában hat figura alkot egy kört, a természettudományok, a matematika, az igazságszolgáltatás, az orvostudomány és a történetírás perszonifikációi.[15]

1745-től Gerhart van Swieten, Mária Terézia holland orvosa és tanácsadója nagyszabású reformot hajtott végre a bécsi egyetemen. 1752-ben az orvosi, filozófiai és teológiai fakultást szervezte újjá, majd 1753-ban a jogit. A bécsi reform után a nagyszombatin is változások történtek: a filozófiai és teológiai karon 1753-ban, a jogin 1760-ban.[16]

A bécsi régi egyetem (később tudományos akadémia) dísztermének ezeket a fakultásokat ábrázoló mennyezetfreskóját 1755-ben Gregorio Guglielmi római festő festette, programját pedig Pietro Metastasio bécsi udvari költő készítette az egyetem protektora, Trautson bécsi hercegérsek megbízásából. A program – valószínűleg a festő befolyására – világosan kimondta: a témát nemességgel és világossággal kell ábrázolni *(dimostrare con la nobiltà e con la chiarezza possibile, quali siano le scienze che si coltivano nell' università suddetta)*, az allegorikus figurákkal való takarékossággal és az enigmatikus rejtvényszerűség elkerülésével.

Az 1961-ben tűzvészben elpusztult, majd később rekonstruált mennyezetfestmény közepén sugárkoszorúban megint csak az uralkodói pár (Mária Terézia és I. Ferenc) kerül a középpontba. A medaillonképüket tartó Chronost, sast és három géniuszt fénylő sugárkoszorú veszi körül. A festmény négy oldalán a bécsi egyetem négy fakultása jelenik meg, mindegyik az egyes tudományágakat művelő figurákkal, építészeti háttér előtt.[17] Ugyanitt, a bécsi egykori egyetem tanácsterme mennyezetére a művészetek allegóriáját festette meg Maulbertsch 1759-ben.[18]

A tudományok ábrázolása a magyar barokk festészet ikonográfiájában is, különösen a könyvtárakban szokásos.[19] Az eddig legkorábbi ismert művet e témában Ráday Gedeon festtette péceli kastélya könyvtártermében, Schervitz Mátyással, 1763-ban. A termet négy pilléren nyugvó kilenc részes boltozat fedi, mindegyiken egy-egy ovális körben egy-egy tudomány megjelenítésével. Középen Pallas Athéné, a többi festményen megszemélyesített tudományok (Grammatica, Poetica, Rhetorica, Historia, Philosophia és Mathematica, Orvostudomány, Jogtudomány és Teológia) figuráit amoretek kísérik.[20]

Mivel a pesti pálos könyvtár eddig ismeretlen mennyezetfestménye a pálos iratok szerint 1765-ben már megvolt, alighanem egykorú a pécelivel vagy esetleg megelőzi azt, s így a téma első magyarországi barokk ábrázolásának tekinthető. Nagyszombaton az egyetemen csak 1771-ben készült el a nagyterem mennyezetképe a négy fakultásról, Josef Hauzinger műveként.[21] A hetvenes években megszaporodnak a téma ábrázolásai. Ausztriában Johann Bergl egymás után kétszer is megfestette: 1773-ban a bécsi Nationalbibliothek olvasótermének (az ún. Augustiner-Lesesaal) mennyezetén a négy fakultást, a Theologiát, a Philosophiát, a Medicinát és a Jurisprudentiát megjelenítő allegórikus alakokat, a két szélső mezőben a Parnasszust, Apollót és a kilenc múzsát, a másikban a Mechanica és az Eloquentia allegóriáit. 1774-ben a Wiener Neustadt-i Neustift könyvtártermében ábrázolta újból a tudományokat a négy fakultásra osztva, egy-egy figuracsoportban, Guglielmihez hasonlóan.[22]

A jászói premontrei kolostor könyvtártermének mennyezetét Johann Lukas Kracker festette ki, feltehetően csak a hetvenes években. A festő itt kétfelé választja a bécsi példaképek (Gran és Guglielmi) kompozícióját. Két körbe foglalt ábrázolásai közül az egyikben a négy fakultás allegóriája jelenik meg, a Hittudomány, a Jog-, az Orvostudomány és a Bölcsészet megszemélyesített alakjaival, attribútumaikkal s egy-egy mellékalakkal, a másik körben a művészeteké. A két boltozatszakaszt elválasztó boltíven a prépost medaillonképét két géniusz tartja. A terem két oldalfalán Minerva és a Halál Grantól kölcsönzött figurái egészítik ki a mennyezetfestményt.[23]

Mária Terézia 1777-ben a nagyszombati egyetemet Budára helyezte, s az ez évben kiadott Ratio Educationis 14. pontja kiköti: Magyarországon csak egyetlen egyetem, a budai működhet. Budán az oktatás nagy része, a jog és bölcsészeti kar a királyi palotába került, a teológia a volt jezsuita akadémia épületébe, az orvosi a városi kórházba.[24] A királyi palota 1765 után trónteremmé átalakított dísztermét 1778–80-ban az egyetem aulájává képezték ki, és az oldalfalakon Vinzenz Fischer a négy fakultás képét festette meg. Az orvostudományt és a filozófiát ábrázoló freskómaradványok 1953-ban kerültek elő. Az előbbit Hippokratés szoborábrázolása, az utóbbit Aristotelés festett mellszobra és mindkettőnél háromhárom puttó képviselte. A dekoráció 1780-ra készülhetett el, az 1780. június 25-i megnyitóünnepséget és vele a terem képét Jakob Schmutzer tusrajza örökítette meg.[25]

Végül a Guglielmi-freskó késői utódjaként zárja a sort az eredetileg egyetemnek épült egri Líceum dísztermének kvalitásos mennyezetképe, Franz Sigrist alkotása, 1780–81-ből.[26] A felvilágosodás hatására jelentősen megváltozott a megrendelő igénye: Esterházy Károly egri püspök részletesen meghatározza a festő feladatát. Utasítja, hogy kerülje el az allegorizálást és a valósággnak megfelelően ábrázolja az egyes alakokat. Sigrist a fakultások tudományait tevékenységük közben, zsánerjelenetekként festette meg, amely sokban rokon Guglielmi bécsi egyetemi mennyezetfestményével.[27]

A pálos könyvtár mennyezetképe egy fontos magyarországi szerzetesrend legfontosabb szellemi központjában: *könyvtárában* született meg. Amellett, hogy a tudományokat kellett megjelenítenie, a teológia szupremáciáját volt szükséges kifejeznie, az általános egyházi vonatkozásokon túl rendi keretbe is helyezve.

A téglalap alakú mennyezetfestményen a középső ovális mezőt körben virágdíszes girlandok és kagylós kartusok veszik körül, majd az egészet furcsán nagyra nőtt voluták „feszítik" a kerethez. A festő kissé szervetlenül, a külső keret sarkaiban felhőkön ábrázolta az egyházi tudományosság alapvetőit, a négy nyugati egyházatyát. Kupolák csegelyeinek, csehsüvegboltozatok pendentifjeinek szokásos ábrázolása volt a négy egyházatya, itt egy téglalap alapú boltmező sarkaiba kerültek ezek a figurák.[28] Ikonográfiájuk sablonos: Szent Jeromos asztalánál ülve dolgozik, lábánál az oroszlánnal, Szent Ágoston püspöki ornátusban ül, jobbjában könyvvel és az égő szívvel, Szent Ambrus püspök attribútuma a méhkaptár, míg Nagy Szent Gergelyt a pápai tiara és hármas kereszt mellett a Szentlélek galambja azonosítja. A bejárati tengelyt rendi ikonográfia gazdagítja: az ablaksor felett felhőn térdelve Remete Szent Pál imádkozik pálmalevélből szőtt ruhában, előtte puttó könyvet tart. A bejárati oldalon a pálos rendet alapító Boldog Özséb térdel a felhőn, fehér habitusban és fekete köpenyben, a puttó a „Regula S. Augustini" feliratú szabályzatot tartja. Özséb feje körül az első pálos remetéket jelző lángocskák jelennek meg, eredetileg ilyet tartott jobbjában is.

A középső ovális mezőben a tudományok és a művészetek allegóriája kapott helyet. Ikonográfiai programja az ismertetett, korábbi művekhez képest szűkített, és nem követi a legáltalánosabb, karok szerinti tudománycsoportosítást, igaz ezt a kis ovális képmező eleve kizárja. A felső sorban öt alak foglal helyet, alul – mivel a jobb középső női figura a középtengelyhez illeszkedik – négy személy lehetett, ebből egy (a bal középső) teljesen elpusztult. A jelenet főalakja a tudományok legelsője, a Theologia, jelvénye a puttó által tartott Eucharisztia-szimbólum és evangéliumos könyv. Tőle jobbra a könyvet tartó nőalak feltehetően a Philosophia, majd a Chemia következik. A főalaktól balra viszont két művészet-perszonifikáció került: az első a Poesis lehet (Pegazussal), majd a lanton játszó Musica következik. Alul a földgömböt törzővel érintő figura a Geographia, tőle balra a dór oszlop előtt álló nőalak, kezében templom-tervrajzzal valószínűleg az Architectura. Az alsó sor bal oldalán a Nagymedve csillagképet mutató éggömb az Astronomia attribútuma. A hiányzó alak talán a Jog- vagy az Orvostudomány, de lehetett az Arithmetica, esetleg Szobrászat is. A töredékesen látszó háromlábú szék egyikre sem utal egyértelműen.

Az attribúcióra a gyenge kvalitás miatt és adatok hiányában egyenlőre nem vállalkozunk. Budán ekkoriban két helyi falképfestő mester tevékenykedett, Schervitz Mátyás és Vogl Gergely. Noha az első festette a péceli, hasonló témájú könyvtármennyezetet, már csak az eltérő ikonográfia és attribútumok miatt sem gondolhatunk itt rá. A magasabb színvonalú bécsi akadémiai festők eleve kizárhatók: Vinzenz Fischer és Johann Josef Hauzinger csak 1769-től, illetve 1765-től dolgozott Budán. Johann Bergl, aki pedig a pálos kolostor templomának mennyezetképeit festette 1776-ban, sokkal jobb művész, semhogy itt számításba jöhetne.

A mennyezetábrázolást az északi oldalon az ablakfülkék feletti három, és a déli oldal főbejárat feletti egy szupraportfestmény egészítette ki. Ezek nyilván egyházi tárgyú vászonképek lehettek, és a feloszlatáskor vagy a nemzeti könyvtár kialakításakor eltávolították őket.[29]

A könyvtár berendezése, a teret négy oldalról körülvevő kétszintes könyvszekrényrendszer a körbefutó faragott mellvédő galériával és a felvezető csigalépcsőkkel a pálos fafaragó művészet remeke. Míg a mennyezetfreskó 1765-re már kész volt, a faberendezés megalkotása tovább tartott. Alighanem általános a barokk könyvtáraknál, hogy a mennyezetfestmény elkészülte és az állványzat lebontása után fogtak a bútorhoz. A Martinus Sztreszka által vezetett Annalium így emlékezik meg mesteréről: *„1771. Bibliothecam fr. Antonius Rucsman, artis arculariae ac statuariae magister insignis admirabili artificio adornavit."*[30] A zirci apátságban őrzött pálos évkönyvben szintén ebben az évben ezt jegyzik fel: *„Memoratu quoque dignam censemus conventus Pestiensis Bibliothecam, quam Religiorous Frater conversus Antonius Ruesmann, artis arcularae ac statuariae, apprime peritus, adminisabili opere, ad summum decorem perduxit..."*[31] A mindkét iratban szereplő 1771-es évszám a faberendezés befejezésének idejét jelzi. Művészi értékével már akkor is tisztában voltak, ahogy ezt az *admirabilis* szó jelzi.

Az 1728-ban (vagy más adatok szerint 1725-ben) a Fekete-erdő vidékén született Rucsman Antal 1756-ban lépett a pálos rendbe. Márianosztrai kiváló fafaragó munkái alapján feljebbvalói 1761-ben akarata ellenére Pestre helyezték, nyilván a kolostorkönyvtár faberendezésének munkájára. Ez alapján Rucsman és segédei mintegy tíz évet (1761-től 1771-ig) dolgozhattak itt.[32]

A könyvtárban kb. 2000 szerzőtől 3700 példány könyvet őriztek, 6100 kötetben. A legtöbb könyv nyomtatott volt (köztük 550 magyar is), és kisebb részben kézirat. A könyvtár 1786-os katalógusa részletesen felsorolja a teológiai, történeti, retorikai műveket, enciklopédiákat és a kor teljes tudományosságát felölelő egyéb szakkönyveket is.

Kreskay Imre Tamás pálos szerzetes így dícsérte a könyvtárat:

> „Minthogy e szép könyvtár gondviselésemben
> Nevelkedik, repdez örömöm szivemben,
> Nyilt édes Hazánknak hasznára s díszére,
> Magyar szerzetünknek örökös fényére."[33]

A magyar pálos rendtartomány egyik szellemi központja lett a pesti kolostor: itt volt bölcseleti tanfolyama. A logikát és metafizikát Lancsics Márk, Alexovics Vazul a mathezist és fizikát oktatta Molnár Elek és Győry Gábor kiegészítésével, Verseghy Jenő (Ferenc) pedig a héber és görög nyelv tanára volt. Minden év végén disputákat tartottak a könyvtárban, ahol nemcsak a rend, de a város és vármegye előkelőségei is részt vettek.[34]

Az egyre világiasabbá váló rend pesti könyvtárát külső látogatók is használták. 1778–79-ben itt tartotta összejöveteleit a pálos Ányos Pál, Virág Benedek és Verseghy Ferenc vezette „Magyar Hazafiúi Társaság", amely a reformmozgalom helyi irányítója volt, a következő évtizedben pedig itt ala-

RUCSMAN Antal fotó

MNG Évl. 1991

(Farbaky P.)

RUDA JÁNOS, Rudolf király heroldja. A heroldok tiszte ünnepélyek, tornák rendezése; főfeladatuk azonban a címerek nyilvántartása és ellenőrzése volt; ők szerkesztették a címerkönyveket s csaknem bizonyosra vehetjük, hogy legtöbbje egyúttal címerfestő, amint sok közülök egy-egy középkori verses krónika írója s e művek telve vannak lovagi címerek leírásával. Az Annales de Nange szerint heroldok Magyarországban is már a keresztes háborúk alatt voltak, valószinű azonban, hogy

Cuius imago est Rvdæ Heraldi Cæsaris, et quem
Cassouiæ natum Pannonia ora tulit.
Aspera nec ruta nec rudis est dum vita manebat;
Talis erat qualem vir bonus esse cupit.
Mente pius: corde ingenuus: Contemptor inertis.
Vitæ: tu viuum, et mortuum amato vale.

ez az intézmény Anjou-házbeli királyaink alatt állíttatott fel.

Ruda kassai származású volt; az 1592-ik évben Prágából levelez Schneider Gáspár kassai polgárral, aki címert óhajtott elnyerni. Rajza Esztergom vára és városa, melyet Custos Domokos 1594. évi metszetében ismerünk; a képen: Joannes Ruda fecialis et heroldus Hungariae. Rudának arczképét is ismerjük ezzel az aláírással: Joannes Ruda Cassoviensis, Heroldus Hungaricus. D. Custos sc. Alatta többsoros vers.

szetben szokott szemnek ezek a melankolikus tájképek. — Így gyűjteményben szinte egyhangúvá válnak esteli világításuk, sötét egük, legtöbbször sivár tájaik által, de egyenkint mind hangulatosak.

Bail interieur-képe: a markeni kis leányok egyetlen élesen megvilágított sávval a sötét szobai atmoszférában, az alakok egyszerűségével, a felfogás gyöngédségével hat.

Az Artistes français óriás üvegcsarnokában a szobrok kábító tömege fogadja a nézőt; hozzájárul ehhez, hogy túlnyomó a gipsz, ellenszenves színével, krétás anyagával. Ha a gipszet el is tűrjük a szobormű vázlatos állapotában, ha nem bánt a Rodin torzojánál, mert a munkában levés, a befejezetlenség állapotát tűnteti fel, tűrhetetlenné válik a teljes kidolgozottságnál, főleg ha bronzművet helyettesít, ahol a szín és anyagszerűséggel ellentkezik.

A Meunier eszméi kibővítve, de az ő művészi ereje nélkül tért hódítottak, ilyen Cordonniertól az Örök áldozat, a szerencsétlenül járt munkás, kinek nerev testét társa emeli; Roger Blochetól a Gyermek-munkás, ki erején felüli terhet, egy óriási kalapácsot emel, sovány izmaival s koravén arcával; Zantól a Strike, körülvéve az éhség, a nyomor és bűn szimbolikus alakjaival. Ide számíthatjuk Mengue parasztjait is.

Rivière bájos bronz-nimfája, mely a forrás felé hajlik egy kiálló szirtről, ellentéte másik művének a „Tragédiá"-nak, melyben a Theatre français egy művésznőjét örökítette meg szigorúan stílszerű, kissé nehézkes draperiában. Couteilhas: A forrás csókja egy szoborban nehezen megvalósítható eszmét old meg. — Verlet szoborműve az 1870-ben elesett ifjak emlékére: egy harcias, tragikus Pietà, ki gyermekének hulláját ölében tartja, kissé színpadias mozdulatú, de hatásos. — Jacquot aktja az „Este", fiatalos karcsúsága és szép mozdulata által válik ki a konvencionális női aktok közül.

A Nationale kiállításán természetesen Rodin az uralkodó, nagyságban, erőben és eredetiségben egyaránt. Egy ülő női torzó, melynek háta még a Rodin csodálatosan kifejező izom-plasztikáját ismerve is bámulatos, és egy teljesen kidolgozatlan, de éppen vázlatosságában őserejű és sokatmondó fekvő női alak. Bronz-portraitja azonban jellegzetességben mögötte marad a mester luxembourgi bronzműveinek. — Meunier halálával egyetlen nagy versenytársától fosztotta meg a sors Rodint; két kis bronza

lületén gyémántfényű, színtelen kristálykái ragyognak a fehérólomércnek, a ceruszitnak.

A barnavasérc természetes vasrozsda, mely mindenkor más vasércek mállása révén keletkezik. Az eredeti vasérc itt vaspát, ásványtani nevén sziderit. Szürke színű, tömött, apró szemcsés ásvány, kristályokban ezen a lelőhelyen nem fordul elő. Benne a piritnek és a legközönségesebb rézércnek, a kalkopiritnek apró szemecskéi csillognak.

Ha szép kristályokat akarunk a vaspátból gyüjteni, akkor a gyönyörű gömörmegyei bányavárost, *Rozsnyót* kell meglátogatnunk. Rozsnyó a *Szepes-Gömöri Érchegységnek*, a történelmi Magyarország legjelentősebb vasércvidékének egyik értékes pontja. A bányahely kitűnő, nagyszemű vaspátja pompás, több centiméter nagyságot is elérő, selyemfényű, barna színű romboederes kristályokban és kristályhalmazokban is előfordul. A kristályokon a szfalerit vörösesbarna, gyémántfényű és a pirit ragyogó fémfényű kristálykáit találjuk fennőve. Kalkopirit és tetraedrit már ritkábbak. Nevezetessége a rozsnyói *Bernardi*-telérnek a csodálatos szépségben előforduló nátriumföldpát, az albit. Hófehér vagy színtelen kristályai szideriten nőttek fent és a Föld egyik legideálisabb összetételű albit előfordulását képviselik.

A titán dioxidjának, a rutilnak finom tűcskéi, valamint az apatitnak halványibolyás kristályai már csak ritkán találhatók, becses ásványok. Elég gyakoriak azonban a kvarcnak fehér vagy színtelen kristályai. A *Szőlőmál-hegyen* lévő barnavasérc előfordulásból ismerjük a baritnak egyik érdekes, Magyarországon felfedezett változatát, a volnynt. Míg a barit kristályai általában lapos táblásak, uralkodó bázislappal, addig az itt előforduló volnynok karcsú, a főtengely irányában megnyujtott oszlopok. A színtelen vagy sárga, átlátszó kristályok barnavasércen vagy kvarcon nőttek fenn és a legszebb volnyn-kristályok közé tartoznak.

A Rozsnyótól északra körülbelül három kilométerre fekvő *Csucsom* gazdag antimonércbánya. Az antimonit vaskosan, szemcsésen vagy sugaras tömegekben fordul itt elő, kevés pirit, szfalerit kísérik. A telér vaskos kvarcban vezet. Úgy a kvarc, mint az ércek kevés aranyat tartalmaznak. Az antimonitbánya felett a mangánnak ibolyaszínű szilikátja, a rhodonit fordul elő, benne apró kristálykákban gránátot találhatunk.

Az abaujmegyei *Luciabánya* és *Aranyida* szintén visszakerült Magyarországhoz. Előbbi vas-, utóbbi antimonbánya. Luciabányán vaspátot és benne kisebb-nagyobb foltok alakjában előforduló, néha pompás fémes színekben játszó kalkopiritet gyüjthetünk, míg Aranyida a finom szálas, ritka antimonásványnak, a jamesonitnak kitűnő lelőhelye.

Akinek vaskos kvarcváltozatokra, elsősorban pedig szépen színezett jászpiszokra fáj a foga, az a *Hegyaljára*, *Tolcsva*, *Sárospatak* környékére ránduljon ki. Vörös, barna, sárga és fekete jaszpiszokat, sőt tarka, sávos példányokat is szép számmal gyüjthet e vidékeken. Nem ritkák itt a vulkáni üvegnek, az obszidiánnak kagylós törésű, sötétszürke színű, selymes fényű példányai sem. Valaha csiszolva ékkőül is használták szép selymesen csillogó példányait, melyeket hiúz-zafir néven hoztak forgalomba.

Távolról sem merítettem ki Magyarország bánya- és ásványlelőhelyeit, csak nehány különösen érdekes és szép példányokat szolgáltatóra óhajtottam felhívni most, a nyári kirándulások kezdetével a figyelmet.

Az ősi magyar bányaváros, Rudabánya, pecsétje a XIV. századból. Országos Magyar Történelmi Múzeum

*

Az ember gyüjtőszenvedélye ösztön, legprimitívebb motivuma a bírásvágy. Összeszedni, felhalmozni tarka egyvelegben mindent, ami érték, illetve amit értéknek vélünk. Már nemesbedik a szenvedély, mikor a válogatva gyüjtött és bizonyos rendszer szerint eltett tárgyainkban gyönyörködünk, mikor a velük való foglalkozás, gyüjteményünk átnézése örömet, pihenést, üdülést jelent számunkra. Komoly célt nyer végül a gyüjtés, midőn gyüjteményünk tárgyaival tudományosan is foglalkozunk, bennük nemcsak gyönyörködünk, hanem őket minden vonatkozásukban ismerjük is. Ez az a három fokozat, melyen keresztül a gyermek komoly gyüjtővé, az ifjúkor összehordta lomhalmaz számottevő gyüjteménnyé érik.

Búvár 1939. július.

leggyakoribb zeolitjának, a phillipsitnek. A Gulácson dezmin, natrolit, chabasit, mesolit, skolezit, a Sarvalyon thaumasit és heulandit lelhetők kíséretében.

Ha már a Dunántúlon vagyunk, látogassuk meg Európa egyik legnagyobb aluminiumércbányáját a fejérmegyei *Gánt* környékén. Az ásványtani nevén bauxitnak nevezett ércből évente több mint félmillió tonnát bányászunk, sajnos, hogy feldolgozásra az érc legnagyobb részét nyersen szállítjuk ki Németországba. A földes' világosabb-sötétebb rozsda színű, ritkábban sárgásfehér bauxitot szépnek még a legmegátalkodottabb ásványbarát sem nevezheti. Legfeljebb egy darabot teszünk el ebből az ércből, Magyarország egyik nemzetgazdasági kincséből, de annál többet igyekezünk gyüjteni a bauxitban előforduló víztiszta, 3—10 centiméteres, mintaszerűen kifejlődött gipszkristályokból.

Ha érceket akarunk gyüjteni, úgy az ország északi határára kell kirándulnunk. Látogassuk meg először a *Mátra-hegység*beli *Lahoca-hegy*et, melynek *Recsk* falu közelében lévő bányáját a kincstár művelteti. A bánya a mult esztendőkben átlag évi 30 vagon rezet, 1750 kilogramm ezüstöt, 170 kilogramm aranyat és 17,000 mázsa ként szolgáltatott. Főérce a kristályokban csak elvétve található, Európában aránylag ritka, 48 százalék rezet tartalmazó enargit, sötétszürke, fémes fényű réz-arzén-kénvegyület. Aranytartalmú pirit a másik, nagyobb mennyiségben előforduló érce a bányának. Kevés ólomérc (galenit), cinkérc (szfalerit), dolomit és kvarc kíséri az említett két ércet. Akinek jó szeme és szerencséje van, a hányóra dobott kőzetdarabok üregeiben a kénnek sárga kristályaira és mint igen nagy ritkaságra, a whewellit nevű oxálsavaskalcium ásványnak víztiszta, apró kristálykáira akadhat. Ezelőtt félszázaddal a természetnek nagyobb, kilogrammot is elérő darabjait is találták még a bánya vidékén, ma azonban a rezet tartalmazó felsőbb rétegeket már lefejtették.

Gyönyörű ásványokat gyüjthetünk a borsodmegyei *Rudabányán*, mely nemrég még egyetlen vasércbányánk volt. Évszázadokon keresztül rezet bányászott itt az ember és csak a mult század második felében kezdették meg a hatalmas tömegekben előforduló vasércek aknázását. Az utolsó esztendők alatt átlag évi 280,000 tonna vasércet szállított bányahelyünk az ózdi kohóknak. A rézérceket ma már nem bányásszák, csak az ásványgyüjtő örül a barnavaskő üregeiben, hasadékaiban előforduló szebbnél szebb, színes rézásványoknak. Legszebb és leggyakoribb közöttük a mályvazöld színű malachit. Vékony tűalakú vagy zömök oszlopos kristálykái, a belőlük kristálycsoportok és gumós halmazok díszei lehetnek a legkényesebb ízlésű amatőrök gyüjteményének is. Már ritkábban akadunk az azurkék azurit leveles halmazaira vagy barnavaskő-üregek alait bevonó apró, ragyogó kristálykáira. Mind a két ásvány rézércek mállása révén keletkezett. Elég gyakori még ma is a természéz. Nem található olyan mennyiségben, hogy gazdaságilag hasznosítható lenne, de a gyüjtő számára úgy mennyiségileg, mint minőségileg értékes itteni előfordulása. Ágasbogas, lemezes vagy rendkívül finom, szálacskákból nemezszerűleg összefonódott példányainak felszínét gyakran borítja malachitnak fínom rétege. Újabb időben erről a bányahelyről került elő legszebb magyarországi példányaiban a vörösrézérc, a kuprit. Pompás oktaederes kristályokban, vagy vaskos, felületén malachittal bevont, törési lapjain sötét cseresznyevörös színt mutató darabokban gyüjthetjük. A barnavasércet cseppköves utánzó alakokban itt csak gyéren találjuk, gyakoriak ellenben a kalcitnak színtelen vagy barnás színű, néha több centiméteres nagyságot elérő lapos romboederes kristályai. Szemben vele a barit csak nehány milliméteres, ragyogó táblácskákban lelhető természézen vagy barnavasércen fennőve.

A bánya egyes pontjain sötétszürke, erős fémfényű galenitet találunk vaskos példányokban. Mállottabb darabjainak fe-

Vindornya-Szöllös, felhagyott bánya
(Dr. Erdélyi J. felvétele)

Nemestördemic. Bazaltbánya (Dr. Erdélyi J. felvétele)

nagy magyar ásványtudósról elnevezve), ezt a három ritka aranyércet *Nagyág*ról, a semseyit nevű ólom- és az andorit nevű ezüstásványt (*Semsey Andor*ról, a természettudományok legnagyobb magyar mecenásáról elnevezve) *Felsőbánya*ról, a réztartalmú úrvölgyitet és libetenitet *Urvölgy*ről, illetve *Libetbánya*ról ismerte meg a tudomány.

A trianoni béke úgyszólván minden jelentős bányahelyünktől megfosztott, nem csoda tehát, hogy erősen megfogyatkozott ásványgyüjtőink száma. Most azonban, hogy visszajutott birtokunkba nehány ősi bányahelyünk, csatoljuk fel a vakációban hátizsákunkat, ragadjuk meg a kalapácsot és látogassuk meg egypár, szép ásványairól ismert bányánkat is.

Fővárosunk területére eső bányák közül a szépvölgyi, Bohn- és Nagybátony-Újlaki téglagyárak agyagbányáit érdemes meglátogatni. A tégla- és cementgyártás céljaira fejtett, úgynevezett kiscelli agyagban a gipsznek gyönyörű kristályait és rózsákra emlékeztető kristálycsoportjait gyüjthetjük. A Bohn-gyár bányájában egy délután néhány kilogrammra való, részben meglepően szép, gipsz kristálycsoportot szedhetünk össze. Már ritkábbak a Nagybátonyi bányájában található, márgás anyagú, közel félméter átmérőjű, lencseszerű «konkréciók» belsejében előforduló, gyengén ibolyásszínű, átlátszó, oszlopos barit-kristályok. Sárgás színű, ragyogó fényű kalcitok kísérik a legszebb budavidéki barit kristályokat. Már igen nagy ritkaság ennek a bányának az agyagjában felfedezett kövült ősvilági gyanta, a zöldes-barna színű kiscellit, mely nevét lelőhelye után kapta.

Nyári hónapokban könnyen elérhetjük hajóval a Duna mellett, *Visegrád* alatt fekvő *Dunabogdány*t. A község határában emelkedik a kerek cipóalakú *Csódi-hegy*, melynek kitűnő kőzetét (amfibol-biotitandezit) több bányában fejtik. A friss állapotában sötétszürke, mállottan szürkés-sárga kőzet egyes példányaiban vörös színű gránátszemecskéket vehetünk észre. Az útburkoló kőzetkockák tízezreit szolgáltató, hatalmas arányú kincstári bányában három érdekes ásványnak igen szép darabjait gyüjthetjük. Mind a három ásvány a vizet tartalmazó zeolitok csoportjába tartozó szilikát. Leggyakoribb közülük a fehér vagy rózsaszínű, üvegfényű romboederekben előforduló chabasit. A kőzetüregek falán fennőve találjuk nehány milliméntertől több centiméterig változó nagyságú kristályait. Ennek az ásványnak változata a szürke vagy világosbarna színű, lencsére emlékeztető alakú fakolit, melyből tíz centiméteres nagyságot elérő példányokat is gyüjtöttek már ezen a lelőhelyen. Gyakori kísérője a chabasitnak a kissé sárgás színű, selymes fényű, kévealakú kristálycsoportokban megjelenő desmin. Legritkábbak az analcimnak színtelen, nehány milliméteres, deltoidhuszonnégyes alakú kristálykái. A három zeolit-ásvány mellett rendszerint ott találjuk sárgás színű lapos táblák vagy színtelen tűhegyes kristálykák alakjában a kalcitot is.

A mindenben csak üzleti hasznát kereső ember vandál módon pusztítja a Dunántúl tájképileg legszebb pontjait. Számos bányában fejtik a *Balaton* zalai partjait koszorúzó gyönyörű bazalthegyek kőzetét. Míg a bányatulajdonosok az útépítésre kiválóan alkalmas üde, tömött bazaltnak örülnek, az ásványgyüjtő a kisebb üregek tarkította darabok után kutat. Ez üregek falait diszítik a Balatonvidék részben ritka zeolit-ásványainak apró, ragyogó kristályai, melyek a kihűlő bazaltláva által bezárt gőzök és gázok, illetve az ezek megtámadta kőzet anyagából keletkeztek.

Költőink, festőink alkotásaiból is jólismert szép *Badacsony*-hegyünk oldalába telepített badacsony-tomaji bányából az aragonitnak színtelen, vésőalakú kristályait és sugaras kristálycsoportjait ismerjük. A *Tapolcá*tól északra fekvő *Haláp* bazaltjának kisebb üregeiben a ragyogó kristálykákban megjelenő phillipsit, a fínom tűs natrolit és a rendkívül ritka thaumasit találhatók. Mind a három fehér zeolitot fínom apatit-tűcskék, piciny földpát-táblácskák és titánvas-lemezkék kísérik. A *Sarvaly*on, a *Gulács*on és a *Diszel* mellett levő *Halyagos-heg*yen működő bányák bazaltjának üregeiben kicsiny, de pompásan fejlett színtelen vagy fehér kristályait találjuk a Balaton-vidék

Ásványokat ezzel szemben aránylag csak kevés helyen találunk. Bár történeti határaink híres bányahelyek egész sorát zárták körül, a hazai föld sík vidéken lakó honfitársaink bizony egész életük során sem igen kerülhettek érintkezésbe még az ásványország közönséges tagjaival sem.

Ez a hegyes vidékek bányhelyeihez kötött előfordulás az ásványgyüjtés egyetlen igazi akadálya. Azonban ma, a vándorló kedvű ifjúság, a jó utak, az autó és a gyors vasúti összeköttetések korában ez az akadály sem legyőzhetetlen. És ha már egyszer begyüjtöttük ásványainkat, többé úgyszólván semmi gondot nem okoznak. Elférnek kis helyen, úgyszólván minden gondozás nélkül eltarthatók időtlen időkig és hány fáradt óránkat vidítják fel szépségükkel! Ragyogó lapokkal fedett kristályaik szabályos alakja, a kiristálycsoportok változatos kialakulása, az utánzó alakok meglepő, sokszor fantasztikus, de mindenkor szép formái, kimeríthetetlen szín és színárnyalat-gazdagságuk csodálatba ejti mindazokat, akiknek érzékük van a természet szépségei iránt.

Éppen a legközönségesebb ásványoknak igen nagy előnye a gyüjtő szempontjából, hogy megjelenésükben hihetetlenül változatosak. *Fülöpp Béla*, a közelmultban elhúnyt nagy magyar ásványgyüjtő, csak a *Bánát*ból közel 600 darab, színre, alakra, a kristályok csoportosulási módjára, kísérő ásványaira különböző gránátpéldányt gyüjtött össze. Egy ismert német amatőr gyüjtő többezer kvarcváltozatból állított össze minden hozzáértő és hozzá nem értő látogatóját elkápráztató szép gyüjteményt. A víztiszta hegyikristálytól az ibolyaszínű ametiszten, rózsás rózsakvarcon és sárgás citrinen, különböző színű nyers és csiszolt kalcedonokon keresztül a sávosan tarka achátokig minden változata képviselve van itt ennek az oly nagyon gyakori és mégis oly szép ásványnak. *Nemzeti Múzeum*unk világhírű ásványtárában négy jókora kiállítási szekrényt töltenek meg a szintén igen gyakori kalcitnak a nagyközönség elé sorakoztatott példányai. Szemet gyönyörködtető darabok egytől-egyig és két egyforma nincsen közöttük. De megtölthetnénk nem négy szekrényt, hanem ugyanennyi terem minden szekrényét anélkül, hogy kimerítenők ennek az ásványnak hihetetlen változatosságát. Aki egyszer is végignézte ásványtárunk kiállítási gyüjteményét, kénytelen igazat adni nekem abban, hogy az ásványok és éppen a gyakori ásványok szinte kimeríthetetlen változatosságban fordulnak elő Földünkön.

Az ásványokban gazdag birodalmak között igen előkelő hely illette meg a történeti Magyarországot is. Bányái nemcsak értékes érceket és egyéb hasznosítható ásványi anyagokat, hanem szebbnél

Badacsonytomaj. Ásványgyüjtés a bányában

szebb ásványok egész sorát is szolgáltatták *Scopoli*, a selmecbányai főiskolának a XVIII. század végén tanító nagyhírű professzora 1776-ban megjelent könyvében a következőket írja: «Alig hiszem, hogy akadna a Föld kerekén még egy olyan bánya, melyben mindenféle kristályokat nagyobb változatosságban találhatnánk, mint *Selmecbányán*». És Scopolinak, a gyönyörű selmeci ásványok rajongójának, aki pompás rézmetszetű táblákban mutatta be e bányahely ásványait, ez a megállapítása érvényes a régi magyar bányahelyek legtöbbjére. Úgyszólván nem akadt Európában jobb nevű mineralógus, ki ne járt volna legalább egyszer tanulmány- és gyüjtőúton hazánkban. Különösen a XVIII. század végén és a XIX. században sűrűn keresték fel külföldi szakemberek az akkor java virágzásukban lévő magyar bányákat és gyüjtött anyaggal gazdagon megrakodva tértek haza. Nem mehetünk végig külföldi múzeumok áványgyüjteményein, hogy lépten-nyomon ne találkozzunk magyar bányahelyekről származó ásványokkal. Selmecbánya ragyogó kristályú, az ibolyának minden árnyalatában előforduló ametisztje, gyönyörű ezüstércei, *Urvölgy* fehér vagy kéntől sárgára festett, mintaszerű aragonit-kristályai és hófehér kalciton ülő égkék célesztinjei, *Felsőbánya* csillogófényű, sugaras csoportokba egyesült tűhegyes antimonit- és a legkülönbözőbb színű, táblás barit-kristályai, az *Erdélyi Érchegység* remek termésarany példányai csak kiragadott példák a szebbnél-szebb magyar ásványok beláthatatlan sorából.

Világszerte ismert bányáink egészen új, még sehol nem talált ásványokat is szép számmal szolgáltattak. Így, hogy csak nehányat említsek, a nagyágitot, szilvanitot és krenneritet (*Krenner József*ről, a

GYŰJTSÜNK ÁSVÁNYOKAT

Írta KOCH SÁNDOR

Kisdiák koromban még művelték a kissvábhegyi, hűvösvögyi mészkőbányákat, nagy volt kitűnő anyaguk kelendősége a századeleji *Budapest* építkezési lázában. Jól emlékezem, micsoda izgalom vett erőt az osztály minden «gyüjtő» tagján, mikor az említett tájakon lakó fiúk azt a hírt hozták, hogy kristályüreget tárt fel az előzőnapi robbantás. Egész expedíció vonult aznap délután ásványra éhesen a bányába. Toronyirányban rohamoztuk meg a hegyet, kiizzadva, lihegve értünk a helyszínre. A látvány megérte a fáradságot.

A mészkőüreg falain borsárga, áttetsző kalcitkristályok százai ragyogtak. Sűrűn egymás mellé telepedve borították a kőzetet és a közel egyforma nagyságú kristályok közül ki-kiemelkedett nehány jól megtermett díszpéldány. Hihetetlen türelemmel dolgoztunk, hogy épségben kalapáljuk le a csábító zsákmányt. Néha sikerült, rendszerint azonban az utolsó pillanatokban pattant le, nagy bánatunkra, a kitűnően hasadó kristály. Ha szerencsénk volt, a baritnak apró, sárga színű, táblás kristályaival borított darabokat is gyüjthettünk, sőt nagyritkán a fluorit apró, színtelen kockáit is megtaláltuk elrejtve a kalcit-kristálykák között.

Szünetnapokon elmerészkedtünk az akkor még a világ végén, vagy legalábbis ahhoz közel fekvő róka- és csillaghegyi kőfejtőkbe is, szép, nagy, víztiszta kalcit- és fénylő piritkristályok borította mészkődarabokért és a gipsznek átlátszó, fecskefarkalakú ikerkristályaiért.

Hogy otthon nem a legtúlzottabb lelkesedéssel fogadták az ásványokkal durranásig tömött zsebeket és a gyüjtés hevében folytonossági hiányokat szenvedett nadrágot, azt mondanom sem kell. A helyzetet csak az enyhítette, hogy az ásványokat mégis csak szimpatikusabb gyüjteménytárgyaknak tekintették, mint a félesztendővel azelőtt hasonló buzgalommal, elvenen vagy spirituszban hazaszállított békákat, gyíkokat és bogarakat.

Az állatokat ásványok, az ásványokat növények váltották fel, majd számolócédulák, bélyegek és mindenekfelett könyvek következtek. A gyüjtőszenvedély kiolthatatlanul lobogott bennünk, csak érdeklődésünk köre változott. Tanulószobánknak az a sarka, ahol gyüjteményeinket tartottuk, vegyes raktára volt préselt, spirituszban konzervált, dobozokban őrzött természeti tárgyaknak, fénykép- és bélyegalbumoknak, könyveknek. Idők múltával egyre több, valaha nagyrabecsült tárgy vált felesleges lommá és vándorolt egy boldog unokaöcs birtokába, esetleg a padlásra vagy a szemétbe. A megtartott tárgyak csíráivá váltak egy, immár a férfikorban tovább fejlesztett, sok őszinte örömet szerző gyüjteménynek. Sajnos, az ásványok rendszerint az első, vagyis a feleslegesként kidobott tárgyak közé soroltattak.

A természet három osztálya közül kétségtelenül a szervetlen világ képviselői, az ásványok állanak legtávolabb érdeklődésünktől. Az élő világ tagjai, a kert, a mező, az erdő virágjai, fái, állatai jó ismerőseink kora gyermekségünk óta. Közöttük nőttünk fel, az állatok egy életen át barátaink, a virágok a bölcsőtől a síron túlra is elkísérnek. Lehetetlen észre nem vennünk őket, hiszen, ha kimozdulunk a város falai közül, csapatostól vesznek körül. Minden vidék, minden évszak más növény és más állatvilág szépségeit tárja elénk. Ők visznek színt, életet a tájba. Csoda-e, ha oly sokan foglalkoznak szeretettel virágok, lepkék, bogarak gyüjtésével?

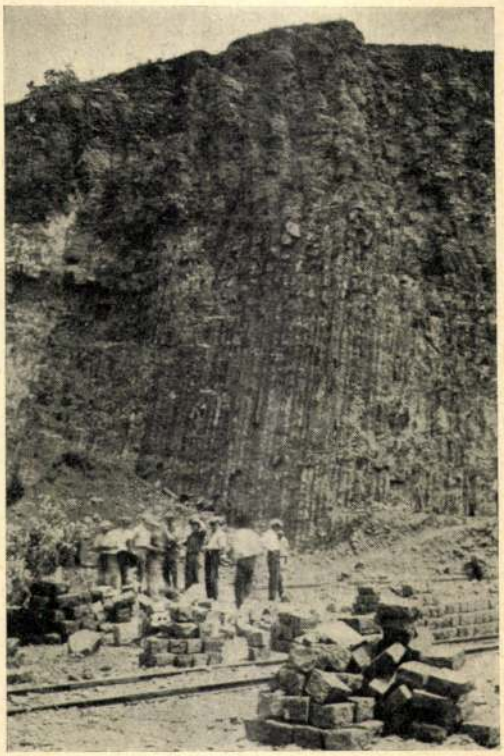

Diszel. Bazalt oszlopos elválása a bányában

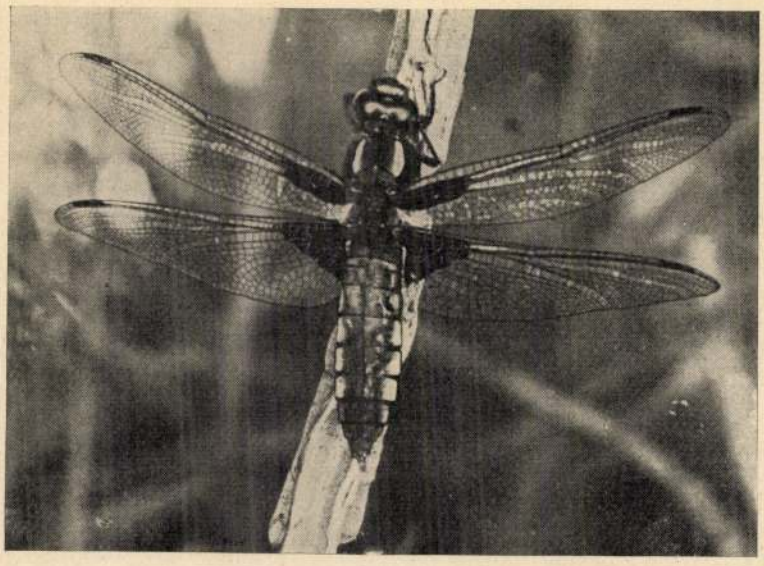

Száraz faágon pihenő Libellula depressa. Rád. Dr. Homonnay Nándor felvétele

a levegőben, de a háborgatott helyüktől néhány méter távolságra ismét leülnek és tovább élvezik a napozást. Az erdő koronái fölött erdei tisztások közelében nagyobb rokonaik (az *Aeschna*k), különösen a délutáni és az esti órákban villámgyorsan végzik körútjukat és mindig magasan repülve fogdossák össze a táplálékukat szolgáltató rovarokat.

*

A Balaton környékének sok, talán kevésbbé feltűnő állatfaja mindig új jelenettel örvendezteti meg tanulmányozóját. Vannak fajok, melyeket az egyik évben csak egy helyen, a másik évben pedig a megváltozott viszonyok következtében több helyen vagy egy helyen sem lehet megfigyelni. Új megtelepedési helyeken, más környezetben és más viszonyok között akadhatunk az állatokra, melyek e miatt mindig újdonságokat mutatnak és így ugyanazon állatfajról újabb különlegességeket tartalmazó megfigyelésekkel tudjuk gazdagítani ismereteinket. A Balaton állatéletének évenként való változásának sokféle oka van, mely azonban legtöbbször az embernek nem is szántszándékkal, hanem magasabb célokból való beavatkozására vezethető vissza, mert állatok életkörülményeiben az emberi munka okozza a legnagyobb hátránnyal járó változásokat. A Balaton sokszáz változatos állatfajának a tanulmányozása és tudományos feldolgozása hosszú időt igényel. Az említett állatok gyakori fajok, melyek között vannak kevésbbé feltűnőek, de ezekkel széltében, akaratlanul is gyakran találkozunk a magyar tenger környékén.

Vetésben meglapuló fiatal mezei nyúl. Balatonszemes. Dr. Homonnay Nándor felvétele

A rudabányai ref. templom.
(Fodor János felv.)

…et. Az egyik túróci követet lekaszabolták.

…*tkozat* színhelye. Június 13-án a *fejedelem ház* uralmának megszüntetésére. Itt hang- … a rendek ajkán a szállóigévé vált, történt iktatták először törvénybe az elszakadást.

…ább lélekben zarándokolj el az *ónodi tájra*. …t, hiszen a mai nehéz időben olyan nagy

…emploma.

Irta: Fodor János.

… község nevét valószínűleg az itt található … község környékének több szláv elnevezése

…labányán már a XIV. században virágzó …abad bányaváros. 1487-ben a felsőmagyar- … a harmadik helyet foglalta el. Ebből az …an őrzött pecsétje.

… hanyatlásnak indult. Ebben az időben a …zók és a Bebek család tulajdona. Jelentő- …szerepel. — Rudabánya Rákóczi szabadság- …. A XVIII. és XIX. században már csak …ikor virágzó bányaművelés lehetett.

…)-ban kezdte meg a Borsodi Bányatársulat. …ni Vasmű Rt. tulajdonába került.

Rudabánya egyetlen történelmi nevezetességű épülete a XIV. században épült *gót-stílű református temploma*. A jelenlegi templom az egykori nagyobb templom hajójának nyugati része. A belsejében levő műemlékek ezt a kis templomot *műkinccsé* teszik.

A templom nyugati falán kettős freskó látható, mely az 1930. évi templomjavításkor került felszínre. Az egyik freskó a kis Jézus előtt tisztelgő három királyt, a másik Konstantin csaszár édesanyját, szent Helénát ábrázolja. Feltehető, hogy a régi templom minden falát freskó díszítette, azonban a későbbi idők folyamán tönkrementek. — A templom műkincsei közé tartozik az Anjcuk idejéből származó vasajtó is, melyet jelenleg a Borsod-Miskolci Múzeum őriz. A vasajtó gipszmásolatát a templom nyugati falához, az eredeti vasajtó helyére állitották. A gótikus vasajtó *kovácsolt vaslemezből* készült. Rajta régi, díszes német felirás olvasható, melynek magyar fordítása a következő: *„Mária (anyánk) segits, Gáspár, Menyhért, Boldizsár."* Az egyes betűk közötti díszítések közül említést érdemel a Nagy Lajos korabeli sisak, valamint hazánk kettős címere, mely először az 1385. évi országos pecséten fordul elő. (Regnicolarum Hungariae.)

Említést érdemel az 1664. évi templomjavítás idejéből származó 120 négyszögletes mezőt tartalmazó magyaros díszítésű festett famennyezet. A mennyezet 1758-ban javításra, pótlásra szorult. — A templom eredetileg a famennyezet előtt boltives volt, ami a régi három falon még megmaradt boltívvégmaradványokból is látható. — A templom faragott és festett szószéke 1767-ben készült.

A templom további nevezetessége két veres márványból készült művészi faragású régi sírkő. Az egyik 1437-ből való. Zsigmond király étekfogó mesterének, Perényi Imre fiának, Istvánnak emlékére készült. A sírkövet a Perényi címer és az elhalt rendjelei díszítik. A síremlék úgy kerülhetett Rudabányára, hogy a közeli *Cserbakő* vára a XV. században a Perényi családé volt. Perényi István Cserbakőn halt meg és a közeli rudabányai templom sírboltjában helyezték örök nyugalomra. A sírkő eredetileg a padlózatba volt foglalva úgy, hogy az alsó fele az Úr-asztala közelébe esett. A sok rajtajárás következtében elkopott a felirat egy része. A sírkő jelenleg a templom keleti oldalán van befalazva.

Ettől a sírkőtől jobbra, közvetlenül mellette van egy szintén veresmárványból készült befalazott sírkőlap, mely az 1544. évben született és 1576-ban meghalt Jaurer Erhardus emlékét örökíti meg. Az elhúnyt bányahivatalnok Szomolnokról költözött Rudabányára. A síremléket testvére, Jaurer Frigyes és az elhalt felesége állitották. Ez a sírkő művészi érték és kidolgozás tekintetében a Perényi síremlékkel össze sem hasonlítható.

Rudabányát érdemes felkeresni minden turistának nemcsak *műemlékei* miatt, hanem azért is, mert *külszíni vasércbányászata, szép vidéke, Cserbakő vára* stb. feledhetetlen élményt nyujt minden természetjárónak.

Mohi puszta — Ónod.

Irta: Sujtó Béla.

Április 12. Szomorú évforduló. 700 évvel ezelőtt e napon zajlott le a gyászos emlékezetű *mohi csata*, a magyar történelem első nagy tragédiája. A gyalogtúrázó *Mohi pusztát* ritkán keresi fel, mert a turistaútvonalaktól félreesik. A kajakos közel kerülhet hozzá, ha a *Sajón* vagy *Hernádon* evez. Kiköti csónakját és bejárja a tájat, hiszen a *Mohi puszta* a magyarság egyik zarándokhelye. — A *Hernádnak* és *Sajónak* a felsőbb szakaszain vannak a tájképi szempontból értékesebb részletei. A táj már igénytelenebb ott, ahol a két folyó ölelkezik. A turista azonban nem becsüli kevesebbre, szívéhez egyformán közelállónak érzi. Itt nem a táj szépsége, hanem a vidék történelmi levegője fogja meg. Itt minden fűszál a magyar multról beszél. Felkeres minden helyet, ahol a mult eseményeit idézheti.

Az *alsó Hernád* partján kezdi a zarándokutat. Itt volt a tatár hadak kiindulóhelye. A *Hernád* és *Sajó* összeszögelésénél terpeszkedő erdő készülődésüket elleplezte. A magyar király hadai a *Sajó* jobbpartján táboroztak. Nyílt volt a terep, az ellenség szemmel kisérhette minden megmozdulásukat. Jó felszerelésű és hatalmas volt a magyar sereg. Láttára *Batu kán* eleinte aggódni kezdett. Később megnyugodott, mert látta, hogy *„rosszul vezetik őket s mint a birkát, nyáj módjára szük akolba zárták magukat"*. Valóban kis területen tömörítették össze a mintegy 60.000 főt számláló sereget. Egymás hegyén hátán álltak a sátrak, ez nagyon megnehezítette a mozgást. A tábort *szekérgyűrű* védte. Az összekapcsolt szekerek közti réseket pajzsokkal töltötték ki. A királyi sereg vasba öltözötten, nehéz páncélos fegyverzetben várta az ellenséget. Tetézte a bajt, hogy a könnyű fegyverzetű tatárokat nem tartották komoly ellenségnek. A magyar seregben, sajnos, nem volt egységes a szellem és a király nem találta meg az orvosságot az elégedetlenséget szítók mételye ellen.

Április 11. éjjelén indult meg az ellenséges sereg, de a *Sajó* hídját őrző *Ugrin* kalocsai érsek és *Kálmán herceg* a támadást visszaverték. A siker elbizakodottakká tette a táborbelieket. A víg örvendezés után lepihentek. Röviddel később maga *Batu kán* újabb támadást vezetett és a táborba szorította vissza a hídfőt őrzőket. A váratlan támadás a táborban nagy kavarodást eredményezett, nem tudtak hadrendbe állni a harcosok. De a bátor *Ugrin érsek* véres harcban visszaszorította a tatár sereget. A tatárok azt hitték már, hogy a csata elveszett, de *Batu kán* nem esett kétségbe, tudta, hogy a bekerítő csapatoknak nemsokára meg kell érkeznie. *Szubotáj* azon a hídon kelt át, melyet a *Sajó* alsóbb szakaszán *Kis Csécs* határában vertek. *Sejbán* csapatai *Ónod* felett gázoltak át a folyón. A bekerítés reggel 8 óra tájban fejeződött be. Kőzápor és nyileső zúdult a magyar táborra, a gyujtó kanócok lángra lobbantották a sátrakat. Felbomlott a rend, nagy volt a rémület a *szekérvár* belsejében. A félelmetes hadilárvákba bújt tatárok csak fokozták a rémületet. Akik nem maradtak ott a porondon, rést törtek és egymást letiporva hanyat-homlok menekültek. *Szubotáj* nem állott ellent, meg akarta osztani a sereget. Azután bezárta a rést és összeroppantotta a bentmaradtakat. *Ugrin kalocsai, Mátyás esztergomi érsek, Gergely győri, Jakab nyitrai püspök* hős katonák élén holtan feküdtek a csatatéren. A tatárjárás krónikása, *Rogerius mester „Siralmas éneke"* igy örökíti ezt meg: *„Nincs halandó, aki biztosan tudná azoknak az elökelö és alacsonyabbrendü világiaknak számát, akik belefulladtak az ingoványokba és folyókba, vagy akiket megemésztett a tüz és elejtett a kard."* A tatárok győzelme nem volt teljes. A *király* ifjú vitézeinek önfeláldozása folytán megmenekült.

A tatárok uralma rövidéletű volt, a hirtelen hazatérő seregek egy rombadőlt országot hagytak maguk mögött. De a magyar faj megmutatta, hogy méltó az életre. *IV. Béla* nem volt nagy a hadvezetésben, de *országépítésével* kiérdemelte a *második honalapító* nevet.

A *mohi csata* színhelyén *Ónod* közelében *város* keletkezett. Nem állott fenn soká, az ásatások derítettek fényt hollétére.

* * *

A tájnak az *Ónódi vár* a másik nevezetessége. Négyszögletes *vízivár* volt, ma már csak a romjai vannak meg. Sarkain négyszögletes tornyok emelkedtek. Nagy tavaszi viznél három oldalát mossa a *Sajó*, alacsony nyári vízállásnál csak egyik fala mentén ballag a folyó vize. A vár a XIV. század elején épült. A XVI. század első felében *Rákóczi* tulajdona. 1765-ben a *császáriak* birtokába jut. Három évvel később *Thököly* és szövetséges hadai felégetik.

Ónod a hirét nem annyira várának, hanem az 1707-es *országgyülésnek* köszönheti. Érdekesség, hogy az *Ónodra* összehivott *országgyülést* a *körömi mezön* tartották meg. Itt verték fel a követek sátrait. Az alacsonyabb fekvésü *ónodi síkot* elöntötték az árvizek. *Köröm* magasabb fekvésü földjei a *Sajó* balpartján terpeszkednek. A legmagasabb emelkedésnek *Rákóczi domb* a neve. — A *fejedelem* május utolsó napján nyitotta meg az országgyülést. Megemlitjük, hogy a *fejedelmet Telekesi István egri püspök* üdvözölte. Egri osztályunk róla nevezte el bükki egyik menedékházát.

Az *ónodi gyülésen* fedte fel *Rákóczi* a lelkét, mert a túróciak önzetlenségét kétségbevonni merészelték. Kiöntötte szive bánatát a máskülönben tartózkodó, befelé élő egyéniség. — A

Rudabányai falképek

1930-ban fedezték fel a templom meszelésének lehántása alkalmával! Deszih Andor jelentette a MOB-nak, Lux Kálmán nézte meg. A kettős kép jobb felén a szent Család, baloldalan szen Ilona képe van. Ki hámozta ki, nincs említve. A stukkó keret ekkor készült a kép körül. Lux Géza adatai e képekre vonatkozólag tévesek. Szent Zsofia nem nyegel a képen

A képeket annak idejtén nahszerűen nem konzerválták, azért pusztultak el amint 1948-ban végzitették.

Tekintetes

Müemlékek Országos Bizottsága,

Budapest.

AJÁNLOTT.

VI. Állatkerti ut 1 sz.

RUDAS Klára grafikus

A Ferrovill Kereskedelmi Vállalat az EMINENCIÁS Üzleti és Gazdasági Tanácsadó Kft. - a továbbiakban kiíró - (1071 Budapest, Dembinszky u. 54.) közreműködésével, egyfordulós nyílt pályázat útján értékesítés céljából felkínálja a Magyar Állam tulajdonában és a vállalat kezelésében lévő Budapest, VI. Szondi u. 43. (Szondi u. Bajnok u. /volt Bokányi D. u. 19./ sarok) irodahelyiségét.

A pályázat tárgyát a Magyar Állam tulajdonában és a Ferrovill Kereskedelmi Vállalat kezelésében lévő, Fővárosi Kerületek Földhivatalánál a 339. sz. tulajdoni lapon 28493. hrsz. alatt felvett per- és tehermentes, iroda megnevezésű ingatlan képezi.
Az ingatlantelek nagysága 766 m², ebből 164/2020-ad rész tulajdonhányad a Ferrovill Vállalat kezelésében van. Az iroda hasznos alapterülete 164 m².
Az 1930-ban épült alápincézett, központi fűtéses iroda egy éve használaton kívül van.

A pályázatokat közjegyző jelenlétében kell benyújtani: 1994. szeptember 20-án 10-12 óra között.
A pályázatok benyújtásának helye: EMINENCIÁS Üzleti és Gazdasági Tanácsadó Kft. (1071 Budapest, Dembinszky u. 54.)

Az ajánlatokat személyesen vagy meghatalmazott útján, 3 példányban, zárt, feladó nélküli borítékban, az eredeti példány megjelölésével kell benyújtani a megadott címen. A pályázónak 60 napos ajánlati kötöttséget kell vállalnia. A kiíró a benyújtási határidő lejártától számított 12 napon belül értesíti a pályázókat a pályázat eredményéről. A kiíró fenntartja a jogot, hogy a pályázatokat eredménytelennek nyilvánítsa. A kiíróval megkötendő adásvételi szerződés érvényességének feltétele a szerződés Állami Vagyonügynökség általi jóváhagyása. A jelen pályázati felhívásban nem szabályozott kérdésekben az Állami Vagyonügynökség Versenyeztetési Szabályzatának rendelkezései irányadóak. A pályázatok benyújtásának feltétele, hogy a pályázó a pályázat részletes feltételeit tartalmazó kiírást, titoktartási nyilatkozat tétele mellett, 2.000 Ft + ÁFA megfizetése ellenében, a pályázatok benyújtásának napjáig, munkanapokon 10-12 óra között, a kiíró titkárságán átvegye.
A pályázat meghirdetésével egyidejűleg az irodáról az alábbi címen szerezhető be információ:
EMINENCIÁS Üzleti és Gazdasági Tanácsadó Kft.
(1071 Budapest, Dembinszky u. 54.), Telefon: 268-0076, Fax: 268-0570

ÖMV Energie

Frissüljön fel az ÖMV töltőállomásain!

Minden kedves vásárlónkat ingyen üdítővel vendégeljük meg, 1994. július 22—24. között a csepeli és XXII. kerület, Hajó utcai töltőállomásunkon.

Cím:
Budapest XXI.,
Védgát utca,
Budapest XXII.,
Hajó utca.
tankoljon fel! ÖMV!

MH 10 432

Az OTP Ingatlanfejlesztési és Forgalmazási Rt., mint az Alagi Állami tangazdaság "f.a." (2120 Dunakeszi, Verseny u. 8-10.) felszámolója

NYILVÁNOS ÁRVERÉS

útján értékesíti a Tangazdaság alábbi üzletrészeit:

Név	Cím	Üzletrész névértéke	Kikiáltási ár	Árverés kezdete
Holstein Genetika Kft	1361 Budapest, Akadémia u. 1.	200.000,-	200.000,-	8.00 óra
Naszálytej Tejfeldolgozó Kereskedelmi Kft.	2600 Vác, Deákvári fasor	1.300.000,-	400.000,-	9.30 óra
Hybar Takarmánycirok Termesztési Kft.	2364 Ócsa, Damjanich u. 37.	1.390.000,-	700.000,-	11.00 óra

Az árverés **1994. augusztus 2-án a Budapest, XV., Kazinczy u. 31-33. sz.** alatt kerül lebonyolításra.
Az egyes társaságok ismertetője és árverési szabályzata a fenti címen megvásárolható 1.000,-Ft + áfa áron.
Az 1988. évi VI. tv. alapján elővásárlásra jogosult társaságok és tagok, illetve az 1991. évi IL. tv. alapján elővásárlásra jogosult hitelezők az árverésen történő részvétellel élhetnek eme jogukkal.
További felvilágosítás a 169-2594 telefonszámon.

*

Villányi József felszámoló
OTP Ingatlan Rt. Telefon: 188-6905

A találkozás ereje

ERICSSON

Ericsson Technika

TERMÉKFELELŐS MENEDZSERT

keresünk.

Feladatai:
- vezeték nélküli hírközlési eszközök, mint termékek piaci bevezetése, nyomon követése
- új funkciók alkalmazásának műszaki támogatása
- a kereskedelmi és a létesítési tevékenységek műszaki hátterének biztosítása.

Vezeték nélküli hírközlési és digitális kapcsolástechnikai szakmai gyakorlattal, valamint felsőfokú angolnyelv-tudással rendelkező villamosmérnökök jelentkezését várjuk.

A részletes, angol és magyar nyelvű szakmai önéletrajzát, **„RAS-1000-H"** jeligére a hirdetés megjelenésétől szám[illegible] egy héten belül juttassa el [illegible] következő levélcím[illegible]

A Duna-parti nő újra a könyvesboltokba kerül

„Jókai Komáromban született/ és világhírű író lett/ Én is komáromi születésű vagyok/ De verset írni nem tudok." Így kezdődött. E versikét valamikor a századforduló tájékán, ötéves korában vetette papírra egy még betűkerekítésben is rutintalan kisfiú. Steiner Béla néven született Komáromban és Zsolt Béla néven lett a rákövetkező fél évszázad íróként egyik legközkedveltebb, publicistaként a legambivalensebb érzelmeket kiváltó személyisége, a pesti éjszaka, a terézvárosi, a nagykörúti és dunaparti kávéházak élő legendája. Ahogy Kellér Andor találóan jellemezte „a kávéház, ahová betette a lábát, benépesedett, a lap, ahová írt, olvasott, népszerű lett".

A harmincas években konzervatív úrilányok sokszor regényei, színdarabjai nyomán szerettek bele ebbe az „urbánus zsidóba", aki korának legszenvedélyesebb publicisztikáit írta a földreform hiányáról, regényeiben a tudattalan mélyrétegeiig ásva kíméletlen őszinteséggel írt a zsidó kispolgárról.

Bár a második világháború után mint a Magyar Radikális Párt országgyűlési képviselője politikusként is debütált, pártpolitika helyett elsősorban publicisztikában, regényben, színdarabban, egyszóval olvasóban és emberben gondolkodott. Művei — közel fél évszázados szilenciumot megtörve — a nyolcvanas évek elején kezdtek újra megjelenni. Az utóbbi másfél évtizedben pedig egyre gyakrabban fedezték fel rendezők, színházigazgatók valamint a tévé és a rádió is. Legutóbb pedig — a Századvég Kiadó jóvoltából — a legmúlandóbb műfajban, publicisztikában írt legmaradandóbb műveit olvashatták összegyűjtve az érdeklődők. Most a Cserépfalvi Kiadó, pontosabban Berényi Gábor igazgató fedezte fel sokak szerint legsikerültebb, de ma már szinte fellelhetetlen Duna-parti nő című regényét. Miről szól ez a hangzatos című, kb. háromszáz oldalas mű? Leginkább rólunk magunkról, esendő kis- és nagyemberekről. Akiknek — akár bevaljuk önmagunk előtt akár nem — a házasság nem csak érzelem, de számos szorongásunk forrása is; akiknek a forradalmi változás nem csupán eszmei kérdés, de sokszor kicsinyes önérdek. Rólunk, akikkel legalább egyszer előfordult már, hogy a vécés néni véletlen távollétében megtartottuk a kis tálkába bedobni szánt tizesünket.

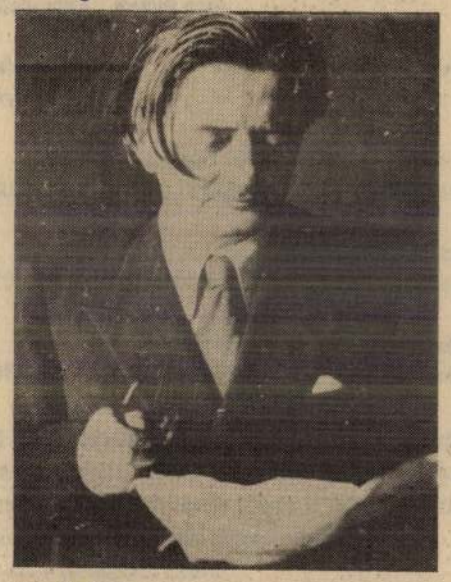

Zsolt Béla REPRODUKCIÓ: PÉLYI NÓRA

A Duna-parti nő, ahogy — néhány gyengébbtől eltekintve — szinte minden Zsolt-regény a szó szoros értelmében minden olvasni tudóhoz szól. Reméljük ezt igazolják majd a Cserépfalvi tapasztalatai is, hiszen a Duna-parti nő sikere garanciát jelenthetne arra, hogy további Zsolt Béla-regények is újra napvilágot láthassanak.

• Bóday Pál Péter

Hangraforgó

Cziffrát hallgatni...

Végre olyan új Hungaroton-kiadványért lelkesedhetem, mely nem az előadók vagy támogatóik anyagi erőfeszítéseinek köszönheti létét. Ez az önerejű „vállalkozás" sem új felvétel; az archívum mélyéről felhozott kincs lát napvilágot új formában. Az ezüstlemezről Cziffra György játékát halljuk, a legendák dúsította felhangoktól övezve.

Nagyfényű művész-csillagok halála rendszerint újabb hullámot indít el a nemzetközi lemezkínálatban. Az idén elhunyt Cziffra még megérhette, hogy 1991-ben, 70. születésnapja alkalmából a Pathé/EMI és a Phi- [illegible] albu[illegible] 1992-ben válogatást jelentetett meg Hungaroton-licence alapján. Az ötvenes évek derekán Budapesten készült s még fiatalkorinak mondható ritkaságok kritikai fogadtatása minden várakozást felülmúlt. Bryce Morrison azt jósolta, hogy „a szupervirtuozitás minden rajongója meg fog döbbenni és el lesz ragadtatva" (Gramophone, 1993. november). Mások a történelem legnagyobb Liszt-játékosai közé sorolták Cziffrát.

Az új Hungaroton CD ugyane felvételek újabb — remélhetőleg nem utolsó — hányadát teszi közzé. Személyes és történelmi hátterük ma már [illegible] Utolsó magyar nyelra elmesélte, hogyan gyalogolt édesanyjával órákig Pest-környéki lakásukból Dohnányi tanteremig, s hogy a bemutatkozás nyomán miként lett a kisfiú a Zeneakadémia növendéke. A további szerencsés és tragikus fordulatokról, a háborús viszontagságokról és a visszatérésről, az újrafelfedezésről, majd a sztálinista önkényuralom áldozatának börtönéveiről a művész önéletrajzában is olvashattunk. A műsorban talán Liszt Transzcendens etüdjeiből sejthetjük a lélek küzdelmeit, de az egy órás program zömében Cziffra könnyed, derűsebb hangokat üt meg. Gershwin Rhapsody in Blue című darabjának előadása vétel — csak a szalag őrizte. A népszerű zene sok tucatnyi lemeze között Cziffra sajátos — majd' azt mondtam, magyaros — dzsessz-stílusa különlegesség. Az a „százujjú" zongorista tündököl ebben, valamint a Strauss-keringők és nyitányok brilliáns átirataiban és parafrázisaiban, aki hajdan a komolyzenei életből kiszorulva éjszakai bárokban káprázhatta el közönségét, szórakozni vágyókat és zeneakadémiai professzorokat egyaránt. Mert akkoriban a budapesti „értelmiségi körökből" úgy jártak Cziffrát hallgatni, mint 10-20 évvel később a beatrajongók kedvenceik klubkoncertjeire.

Tárlat a leukémiás gyermekekért

Rudas Klára — az örökmozgó illusztrátor

Amikor másoké között megláttam nevét egy jótékony célú kiállítás meghívóján, kajánul és elismerően rögtön arra gondoltam: Rudas Klára megint „utazik valamiben". A grafikusnő — az elmúlt négy évtizedben a Szépirodalmi, az Európa és a Gondolat kiadók realista ihletettségű illusztrátora és címlaptervezője — elkötelezetten baloldali és közösségpárti, ami illik is ahhoz, akinek első férje a mártírhalált halt kitűnő publicista, K. Havas Géza volt. Nem hivatalos főrendezője egy kiállításnak, az angyalföldi József Attila Művelődési Házban: a minapi megnyitó időpontja előtt fél órával még a képeket rendezgeti.

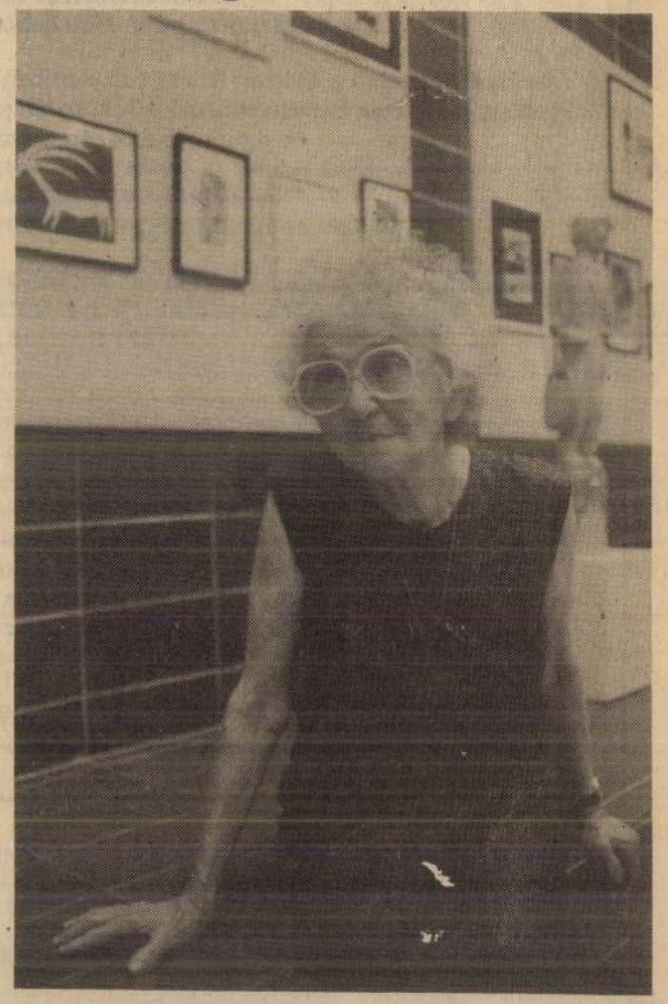

Rudas Klára FOTÓ: ISZA FERENC

Magát a kiállítást a család éve alkalmából szervezték, így a részvevő művészek a megvásárolt képek árát a Kép-Világ Alapítványnak Művészet a leukémiás gyermekekért címen vezetett számlájára ajánlják fel, név szerint: Szilágyi Mária fotóművész, az autodidakta (eredetileg asztalos) Zsitva Miklós faszobrász és Rudas Klára. A negyedik kiállító, Dilinkó Gábor festőművész már a megnyitón minden alkotását a beteg gyerekeknek ajánlotta fel. Nemeskéri János angyalföldi alpolgármester és Pohárnok Mihály művészetpedagógus megnyitója után (a művek mögött rejlő élettapasztalatot, örömöt és szeretetet hangsúlyozták) szóra kértem a grafikusnőt.

— Mi történt önnel az ötvenes, hatvanas és hetvenes évek könyvtervezői sikerei után?

— Egyrészt folytattam, amit megkezdtem; ma is „futnak" sorozataim egyik-másik kiadónál; még a minap is terveztem borítót, s ha összeszámolom, több mint kétezret. De kétségtelen, hogy egy idő után „klausztrofóbiám" lett az örökös tervezőmunkától; akkor elhatároztam, hogy valami máshoz fogok. Gyerekekkel szerettem volna foglalkozni. Idős fejjel magyartanári diplomát szereztem tehát a bölcsészkaron, és grafikustanárként elmentem egy svábhegyi intézetbe, hogy túlkoros fiatalokkal megismertessem a rajzolás örömét. A túlkorosság eufemisztikusan a nehezen kezelhetőket, a gézengúzokat jelenti. Érdekelt, hogy meg tudom-e szelidíteni őket a ceruzával. Tíz évet dolgoztam hasonló munkakörben egy kórházban is. Amikor megalakult a Várban Szabados Árpád pedagógus-továbbképző GYIK-műhelye, megkérdeztem tőle, nem zavarnék-e. Zavarna, mondta Szabados, de azért csak jöjjön. Nála megismerkedtem a modernebb technikákkal is, például a papírtépéssel, a kollázsolással, azokból is lát itt egy pár lapot.

— De azért úgy látom, megmaradt örök realistának...

— Nem a kifejezésmód a fontos, hanem a végeredmény. Ámbár én mindig fel tudtam mérni a korlátaimat. Tudja, megjártam a haláltáborokat — méghozzá terhesen; a gyermek néhány hét múlva meghalt a háborúvégi Berlin viszonyai között —, talán ezért vonzódom a fiatalokhoz. Amikor meghallottam a tévében, hogy létezik egy alapítvány a leukémiás gyermekek javára, és művészek is adakoznak, megkerestem a lakóhelyem szerinti önkormányzat, vagyis Angyalföld illetékes alpolgármesterét, és rávettem, hogy rendezzünk mi is egy tárlatot. Amikor kételkedve kérdezték: „Tárlatot — nyáron?" azt válaszoltam, hogy nem mindenki nyaral; barátaimmal angolra és németre fordíttattam a meghívót meg a kiállítás rezüméjét, és röplapként szétosztottam a város minden szállodájában. Aki ide eljön és vásárol, az a jövendő gyermekeit támogatja. Már a hetvenötödik évemben vagyok, de még mindig nem szeretném, ha elfelejtenének a szakmában, így aztán dolgozom is, szervezek is — ahogy jön. Eladtam például a fejem fölül a lakást, magam is alapítványt hoztam létre, és azt is a beteg gyerekekért. Az ember legyen tevékeny, amíg lehet, mert ez éltet. (Az alapítvány számlaszáma Leumi Hitelbank 219-98966-1060604-7)

• Lukácsy András

Fodor: a minisztérium új feladatai a jelenlegi létszámmal is elláthatók

kérem, sziveskedjék a Bizottság rajzgyűjte-

s z k a i ref. templom alaprajzát és ol-

skovszky-féle /1876:21 sz.a./ rajzot dr. Ve-

ra - két heti rövid idei használatra - meg-

nd megengedni, hogy azt a rajzot kisebbitett

a Bizottság engedélye felemlitésével/ egyik

is lé

Szalai Farkas

egyetemi m. tanár,

igazgató

Kapcsolatos p.

Rudas Sándor

könyvkötő

l.

Budakönyvkötők

11. l.

71° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28
1021 **20129 MILANO**

Telefono 723.333 - Casella Postale 3549
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO LEGGASI A TERGO

Rudi Gorog

ECO D'ARTE
50127 FIRENZE
VIA SPINELLO ARETINO 6
DIR. RESP. ROBERTO TOSATTI

- GEN 1973

L'ECO DE... - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO

Vincenzo Guidotti
Serigrafia
2ª Biennale
Internazionale della Grafica
Pietra Ligure

genova

■ All'inizio del Nuovo Anno la Galleria « Il Punto » piazza Colombo, 1 Genova, ha il piacere di presentare per la prima volta a Genova le incisioni e i disegni del pittore ungherese **Rudi Gorog** in una mostra personale alla quale viene affiancata una vasta rassegna di pittura, scultura e grafica di artisti italiani e stranieri. Rudi Gorog, artista singolare nella cui opera si fondono una tecnica sicura e le fantastiche tradizioni del suo paese, è nato a Budapest nel 1930. In quella città ha frequentato la accademia di Belle Arti ed ha avuto le sue prime affermazioni in campo artistico. Dopo le mostre di Bologna e Milano si presenta nella nostra città con una rassegna di opere grafiche cui farà seguito ,nel prossimo anno; una mostra di dipinti ad olio.

■ Nella Galleria d'Arte di Palazzo Doria, Piazza S. Matteo 6Ar, si terrà dal 1 al 12 febbraio la mostra Regionale Ligure di Scultori, pittori, grafici; dal 14 al 25 febbraio il Premio nazionale di grafica.

■ Alla Galleria « Arte Club » Vico della Loggia Spinola 8r, espone dal 27 gennaio al 15 febbraio **Eva Fiscer;** dal 17 al 28 febbraio esporrà il noto artista **Pierre Boà.**

■ La Galleria d'arte « Vicolo Due », Piazza Pollaiuoli 8, si è inaugurata i primi di febbraio con la presentazione di 70 incisioni di **Federica Galli.**

■ In una Mostra collettiva alla Galleria di Palazzo Doria in Piazza S. Matteo 6/Ar. dal 1 al 12 dicembre hanno esposto le loro opere alcuni pittori genovesi. Tra questi abbiamo notato con particolare interesse **Roberto Cartosio, Giorgio Moriero, Angelo Pretolani.** Cartosio ci propone delle opere maturate in breve periodo, data la Sua giovane età, ma dopo avere sperimentato e ricercato una sua forma espressiva. Queste opere ci appaiono veramente impegnate in un discorso di equilibrio di forme nello spazio, realizzate matericamente con simultaneità. Senz'altro dovrà lavorare molto per esprimere ciò che mentalmente ha in elaborazione e contiamo anche con una maggiore esperienza che la tecnica stessa da lui usata riesca ad esprimere i suoi concetti. Giorgio Moriero presenta una serie di olii e acquerelli con coerenza a un discorso e ad una ricerca che lui sta attuando in forma diremo neo espressionista. Notiamo negli olii una tecnica espressionistica istintiva di sicuro effetto nel colore infatti i suoi paesaggi dimostrano che appoggiato da una sensibilità emotiva del momento, con la tecnica di cui abbiamo detto sopra riescono leggibili e denotano un controllo da parte dell'artista dimostrando un senso di poesia e di gusto

Angelo Pretolani

Roberto Cartosi

nel colore. Del resto negli
querelli si nota una sintesi
corrente informale però res
no anche di natura espress
nistica con un controllo do
to nel colore e nella com
sizione alla pari degli
Moriero non ci deluderà af
to nel futuro perché anche
lui l'esperienza e la matu
zione concretizzeranno il
discorso e la sua espressio
Angelo Pretolani ci offre
visione attraverso l'allin
mento delle sue opere rea
zate, alcune a china olii e
lori acrilici, una ricerca
scomposizione delle forze
ziando dall'esterno delle fig

il 50 volume

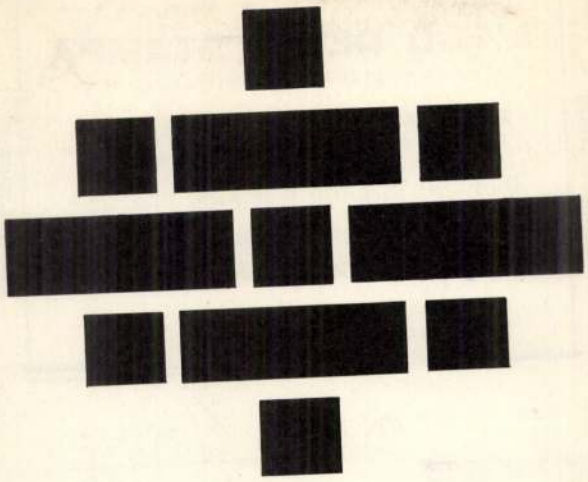

OLIVETTI ADDIZIONATRICI

Le macchine che fanno semplici i vostri conti: conti di cassa, conti di casa. E sempre conti scritti. Addizionatrici portatili manuali ed elettriche. Addizionatrici per piccoli negozi e laboratori artigiani. Addizionatrici professionali e da ufficio.

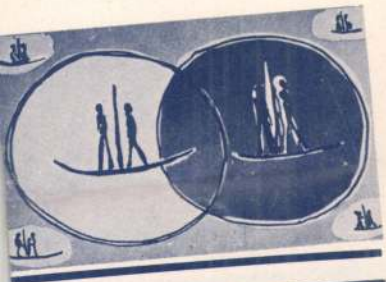

Concetto Tamburello

Momento del tempo - 1972
acrilico cm. 38,5 x 42
« Il Mascherone » Firenze

e, apparentemente
severe possono of-
sincera e profon-
tà di linguaggio.
iodante Marianni),
personalità di uo-
ura, letterato, sag-
nello stesso clima in cui le opere sono state concepite e portate a termine: fra le tante cose da dire sulla personalità di Giorgetti e sulla sua presenza nell'arte attuale, questo equilibrio fra ricerca e dia-

Giorgio Moriero

Dino Caponi

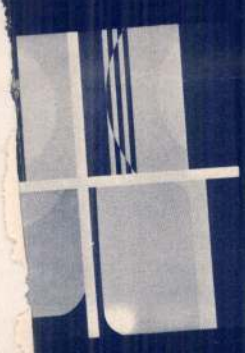

Pilade Giorgetti

ac- a volte scavandole interior-
di mente quale tema di ricerca
ta- a un'espressione volumetrica
io- cioè scultorea infatti abbiamo
sa- una scultura dove pur essen-
po- do agli inizi di questa ricerca
lii. si nota una stretta coerenza.
at- I segni, sia realizzati grafica-
per mente che matericamente
ra- che nella scultura che abbia-
suo mo potuto osservare, che so-
ne. no tratti longitudinali quasi a
una forma di rettangolo a volte
ea- verticali a volte obliqui, de-
liz- notano una ricerca ad una for-
co- ma di astrattismo geometrico
di di cui siamo convinti che Pre-
ini- tolani riuscirà a realizzare in
ure modo convincente.

tore assai noto, ri-
ccezionale lucidità
'operare le sue
logo, fra interiorità e messaggio, mi sembra un fatto da sottolineare come particolarmente costruttivo e coerente.

anche nel campo del-

Rudi Károly
1967 APR 22
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ESTI HÍRLAP

1021

ŐK HUSZONKETTEN

Munkások vagy művészek?

- **Mesterművek műhelye**
- **Az érc néha kíméletlen**
- **A szívükből is**

Egy szoborral találkoztam először, talapzatán ezt olvasom: *„Esznek hódol az érc."* A nehéz kalapácsot emelő kovács alakját vörösrézből készítette egy névtelen vándorlakatos, aki járta az országot, és ősi tehetségével, kóborlása közben el-elhullajtott néhány szobrot.

A névtelen vándor mai utódai *Soroksáron* élnek, a kovács szobra mellett dolgoznak, s úgy hajlítják a tömör, súlyos vasakat, mintha viasz lenne a kezükben.

1.

Képzett mesterek, szakmunkások, vagy művészek? A határok elmosódnak, mert munkájukat ugyan ipari rendelésre gyártják, de a nehéz ércekből szinte súlytalannak tűnő *mesterműveket alkotnak.* Hivatalos nevük: *díszműlakatos. Huszonketten vannak* — jóformán egyedül az országban —, s az építőipart szolgálják ki.

Ami most kivitt hozzájuk, nemcsak a különlegesség, a kuriózum keresése, hanem egy hír is, amely bejárta a Soroksári út környékét. Az ÉM Fémmunkás- és Műlakatosipari Gyára immár *másodszor, szocialista gyár lett.* Nem a számokat kerestem itt, hanem a számok mögött meghúzódó embereket.

Nagy Sándortól, az igazgatótól azt kérdem: mennyi része volt a sikerben a díszműlakatosoknak? Ő nem akarja megbántani a többieket sem, annyit említ, hogy *nagy részt vállalt ez a 22 ember.* „De tőlük egy hangos szót sem hall erről, mert az ilyen nehéz vasakat bűvölő emberek csak az érccel társalognak, amúgy hallgatagok."

2.

Bronzcsillárok, kandeláberek, gyertyaégős falikarok, kézzel domborított levelű állólámpák, *régi századokat idéző laternák között beszélgetek Rudi Károllyal és Lőrincz Sándorral.* Megemelik, s magasba tartják az egykor alaktalan érctömböket, melyekbe életet leheltek. Sorolják: melyiket hová viszik majd. *Operaház, Parlament, vidéki városok.*

Az acél, az *érc néha kíméletlen is.* Ezt is meg kell szokni. Gyakran az is megesik, hogy pénteken rendelés érkezik: tíz mintát kér valaki. Szombaton és vasárnap bent marad az egész társaság, de hétfőre szállítják a rendelést. Rudi Károly 26 éve van a szakmában. Naponta három órát utazik vonaton — Tiszasülyről jár be —, hogy kovácsoltvas asztalokat, vagy acéllemezekből domborított oroszlánokat, vörösréz kapuborításokat készítsen épületeinkre. S ha hivatása azt kívánná — mondja —, még messzebbről is bejárna.

3.

Az „öreg" 21 évet töltött a pad mellett, most termelési osztályvezető. Tőle, *Kapcsos Jánostól* érdeklődöm a szakmai fogásokról. Szobrokról, durva lemezdarabokból kivágott levelekről, díszhalakról, sárgaréz tűvel rajzolt mintákról beszél. Dolgozott már a gyár elődjénél, a Jungfert Magyar Királyi és Császári Udvari Szállító Bronz és Fémműves Gyárában. *Jungferték régen vaskapukat gyártottak a királyi várba és kovácsolt díszeket készítettek.* De a háború előtt már vegyes lakatosmunkával is foglalkoztak.

1945 után 150 emberből 33 maradt. Bekapcsolódtak az ország újjáépítésébe. *Dunaújvárosba mentek,* végezték az épülő város lakatosmunkáit, ott voltak *Komló* és *Kazincbarcika* építésénél. Közben az *Országház* déli tornyára a háborúban lelőtt páncélosvitéz helyett *egy 3 méter 60 centi magas vörösréz vitézt készítettek.* Megjavították a fertődi *Eszterházy-kastély vaskapuját, a Gellért-szobor két turulját.*

Aztán, amikor eljött az ideje, gyártani kezdték a csillárokat, vasrózsákat, lámpatartókat. Most részt vesznek a budavári palota rekonstrukciójában. Sok megbízást kapnak, mind többen figyelnek fel rájuk.

— Amikor odaadjuk a munkáinkat — mondja az „öreg" —, s elviszik őket, *a szívünkből is mindig velük megy egy darab.*

Kósa Csaba

Hófehér nagyüzem

- *Félmillió vizsgálat*
- *A fektetőtől az üzemi konyháig*

Fogorvosi rendelő:

— Érzi már az injekció hatását? No, nyugalom, semmi probléma. *Tessék, itt a foga, ez a gyökér okozta a fájdalmat...*

Reuma szakrendelés (az ajtó előtt vagy tizenöten):

— Tessék, kérem a következőt. A kartotékját már előkészítettük.

Nőgyógyászat:

— Hát ez bizony, egy jól fejlett, kéthónapos emberke. Örül neki? No, akkor minden rendben, gondozásba vesszük.

„HÁZHOZ" MEGY AZ ÁPOLÓNŐ

Rendelőintézet. Fehérköpenyes orvosok, asszisztensek, röntgen, EKG, a folyosón várakozó betegek. Csakhogy, aki ide bejön, előbb egy másik kapun kell átlépnie, ahol a felirat a Ganz-MÁVAG-gyárat jelzi.

Tavaly 467 897 vizsgálatot végeztek itt, és 52 532 alkalommal nyújtottak elsősegélyt — tehát a félmilliót is meghaladta a vizsgálatok, segítségnyújtások száma.

A 18 ezres létszámú üzemet gyáregységenként felosztották a tíz üzemorvos között. Ők foglalkoznak minden egyes felvételre jelentkezővel. Általános egészségi állapotán túlmenően azt vizsgálják, hogy az adott munkakör betöltésére alkalmas-e. A napi többórás rendelésen túl (egy-egy üzemorvos napi forgalma általában 70—80 beteg), ők intézik a betegállományba vételt, illetve annak szükséges meghosszabbítását, részt vesznek a munka- és egészségvédelmi szemléken, ellenőrzik az üzemi konyhát, az általános higiénés rendszabályok betartását. Ők tartják állandóan szemmel a fiatalkorúakat, az ipari tanulókat, a várandós asszonyokat, időseket, s a munkaképes, de valamilyen betegségben szenvedő, gondozásra szorulókat. Tavaly az üzemben 1400 ilyen állandó gondozottat kezeltek, teli joggal együtt jó egyharmadával nőtt a munkájuk. Rendszeresen tartanak egészségügyi felvilágosító előadásokat, sőt újabban a gépkocsival vagy motorral rendelkezők 3 évenként kötelező KRESZ-vizsgálatát is végzik. Tavaly mintegy 1700-an jelentkeztek ilyen ügyben a rendeléseken.

Látva a sokoldalú és speciális munkát, szinte érthetetlen, hogy *miért húzódik hosszú évek óta az üzemorvosok szakképesítésének problémája.* Ez okvetlen vonzóbbá tenné a területet a képzettebb, fiatalabb általános orvosi gárda előtt is.

Az általános üzemorvosok mellett *24 szakorvos őrzi a hatalmas gyár dolgozóinak egészségét.* Belgyógyászok, fogorvosok, ideg-, nő-, gége-, reuma-, sebész-, szemész-, bőrgyógyász-, röntgen-, EKG-, laboratóriumi szakorvosok végzik munkájukat, külön fizikoterápiai kezelőben gyógyítják az arra rászorulókat.

Az egyik folyosórészen kis szobák, szabályos kórházi ágyak, bent fekvő betegek. Kórház is, nemcsak rendelő? Ebben a *14 ágyas fektetőben tavaly csaknem kétszáz beteget ápoltak, több napig vagy több hétig,* ahogy erre szükség volt.

TUDOMÁNYOS KUTATÁS

Sok a napi munka, de legjobban maguk az orvosok érzik, hogy ez nem elégíti ki őket teljesen, hogy lehetőséget kell teremteni önmaguk részére — hiszen a témák gyakran adottak —, *a tudományos kutatásra is.* Legutóbb a személyi baleseti tényezők vizsgálatával, az üzemen belüli baleseti okok kutatásával foglalkoztak. Nemrég alakítottak egy úgynevezett ergonómiai bizottságot. Tagjai: pszichológus, orvos, szerkesztő és gyártó

Az egyik szobában hárman tárgyalnak: egy üzemorvosnő, az illetékes gyáregységvezető és a szakszervezet megbízottja. A „téma": egy fiatal faipari szakmunkás, aki kétoldali tüdőfertőzés után került vissza az üzembe. Viszonylag gyógyult, nem fertőz, de csak könnyű fizikai munkára, füst- és pormentes munkahelyre kerülhet.

Nem könnyű találni számára megfelelő munkakört, hiszen az asztalosüzembe, nem mehet vissza. Végre sikerül megoldást találni: *átképzik elektromos targoncavezetőnek,* tiszta, pormentes üzemrészben helyezik el.

Sárdi Mária

Riporter

Ötven jelölt „zöld út
Akik versbe

Fényképek. Mosolygó és

A Budapesti :: Asztalos- és :: Kárpitosmesterek Kiállítási :: :: Egyesülete :: ::
a városligeti Iparcsarnokban állandóan

nagy bútorvásárt

tart, amely nyitva van naponkint reggel 9 órától d. u. 6 óráig.

A nagyközönségnek alkalma van szép, jó és szolid bútorokat jutányos áron vásárolni.

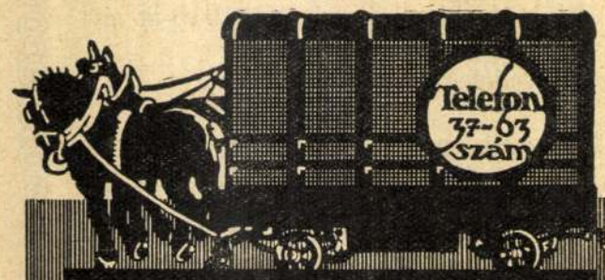

Macher és Roszner

Szállítmányozási és vámkezelési iroda: Budapest v. Béla utca 4 szám. Alapíttatott 1861

Az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Muzeum és az Orsz. M. Képzőművészeti Társulat hivatalos szállítói. Műtárgyak szakszerű csomagolása és szállítása bel- és külföldre.

KÁNTOR TAMÁS

MŰASZTALOS BÚTORTERME
BUDAPEST, VIII., ÓRIÁS-UTCA 39.
TELEFONSZÁM „JÓZSEF“ 2-68.

KITÜNTETÉSEK: BUDAPEST 1885, 1896. PÁRIS 1900. MILANO 1906. IPARMŰV. ÁLL. NAGY DÍJ 1907. ÁLLANDÓAN NAGY VÁLASZTÉK MINDENFÉLE BERENDEZÉSEKBEN.

Ő felségének arcképe, a magyar korona (az egyesített címernek — mert csak erről lehet szó — alkalmazását azért sem ajánljuk, mert a benne levő sok apró részletnek az adott méretre való kicsinyítése leküzdhetetlen technikai nehézségekbe ütközik), továbbá lehetnek még a hazai történelemnek kimagasló alakjai és korszakos eseményei, kiválóbb középületeink, műemlékeink, jellemző magyar tájak. A hadibélyegek tárgyai pedig lehetnek a most folyó világháborúra vonatkozó olyan képek is, melyek a magyar hadseregnek, a magyar katonának legendás vitézségét és önfeláldozását eszményesítik.

8. Minden bélyegen tisztán olvasható, tetszetős arányú betükkel alkalmazni kell a következő felírást: Magyar kir. posta. Ezenkívül vagy fillér, vagy korona szót. Ezek elé vagy fölé pedig szembeötlően az értéket jelző számok egyikét (1, 2, 3, 5, 6, 10, 12, 20, 25, 30, 35, 50 és 60 fillér, vagy 1, 2 és 5 korona) kell feltüntetni. A számokat a tervező tetszése szerint egyszer vagy kétszer alkalmazhatja tervezetén.

9. A pályázaton csakis magyar honos állampolgár vehet részt.

10. A pályázók tájékoztatására művészi szempontból kiváló külföldi bélyegeknek sorozatát állítottunk ki az O. M. Iparművészeti Múzeumban, ahol azok a pályázat lejártáig naponkint 9—1 óra közt díjmentesen megtekinthetők.

11. A pályázat titkos; ennélfogva a pályaterveket jeligével kell ellátni s ugyanavval a jeligével ellátott zárt borítékban csatolandó a szerző neve és lakása.

12. Amennyiben a pályázó több tervvel pályázik, legcélszerűbb, ha minden egyes tervét a hozzátartozó színvázlattal és kisméretű fényképpel külön-külön kartonlapra ragasztja. Ha pedig több tervet ugyanazzal a jeligével látja el, akkor a jelige mellé sorszámot is kell írni.

13. A pályaműveket 1916. évi május hó 15-dikére déli 12 óráig kell beküldeni az O. M. Iparművészeti Társulat igazgatóságához. E határidőn túl érkező művek pályadíjat nem kaphatnak.

14. A pályázatot az O. M. Iparművészeti Társulati állandó bírálóbizottsága dönti el, mely magát ebből az alkalomból kiegészíti a m. kir. posta és távirda vezérigazgatóságának és a m. kir. államnyomda egy-egy képviselőjével.

15. A Társulat öt 300—500 koronás pályadíjat, összesen tehát 1500 koronát tűz ki. Emellett fenntartja a jogot magának, hogy mind az öt pályadíj kiadása esetén kiválóbb pályaműveket legalább 100-100 koronáért megvásárolhasson. Amennyiben a díjazott vagy megvásárolt tervrajzokon a bírálóbizottság némi kisebb módosítást kívánna, ezt az illető pályázónak külön díjazás nélkül záros határidőre foganatosítania kell.

16. A pályadíjak csakis a pályázat föltételeinek megfelelő művészi becsü terveknek ítélhetők oda.

17. A pályadíjjal kitüntetett és megvásárolt tervrajzok tulajdonjoga az O. M. Iparművészeti Társulatot illeti meg, mely tehát a pályaművek felett szabadon rendelkezik. A Társulat lapja, a Magyar Iparművészet, pedig a pályaművek bármelyikét reprodukálhatja.

18. Valamennyi pályaművet a Társulat legalább tíz napig kiállítja az O. M. Iparművészeti Múzeumban. A nem díjazott és meg nem vásárolt pályaműveket pedig a kiállítás leszerelésétől számított 30 napon belül el kell vitetni, mert ezentúl a Társulat értök nem vállalhat felelősséget.

Budapest, 1916. évi március havában.

Az O. M. Iparművészeti Társulat nevében

Bárczy István elnök. *Györgyi Kálmán igazgató.*

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület

hetvenhatodik évi

RENDES KÖZGYŰLÉSÉT

1916. évi február hó 26-án délután 4 órakor

fogja Budapesten, központi épületében (IV., Deák Ferenc-utca 5. szám) megtartani.

Tárgysorozat:

1. Jelentése az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak az 1915-ik évi üzlet eredményéről.
2. Határozathozatal a mérleg és a tiszta jövedelem iránt.
3. Egyéb igazgatósági előterjesztések.
4. A felügyelő-bizottság nyolc tagjának megválasztása (alapszabályok 36. §-a).

☛ Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által, szavazati jogát, kinek részvénye 1915. december 31-éig nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap d. u. 5 óráiáig az egyesület főpénztáránál még le nem járt szelvényeivel együtt letétetett.

Budapest, 1916. február 4-én.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.

RIGLER JÓZSEF EDE

PAPIRNEMŰGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., RÓZSA-UTCA 55. SZÁM

CHROMOLITOGRAFIAI MŰINTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA készít részvényeket, csekk, pénztárjegyeket, takarékpénztári betétkönyvecskéket, plakátokat művészi kivitelben.

VONALZÓ-INTÉZET ÉS ÜZLETI KÖNYVEK GYÁRÁBAN különö anyagból laposan nyíló üzleti könyvek, másoló- és jegyzetkönyvek.

ISKOLAI FELSZERELÉSEK, úgy mint: írkák, gyakorlatok, rajzfüzetek, rajztömbök, vázlatkönyvek stb. készülnek.

LEVÉLBORÍTÉK- ÉS LEVÉLPAPIR-OSZTÁLYBAN állandóan díszes levélpapir- és boríték-különlegességek csinos dobozokban, eljegyzési és névjegykártyák készülnek.

LAKOS LAJOS RT.

Cs. és kir. udvari szállító takaréktűzhelygyáros Budapest.

Gyár: VIII., BEZERÉDY-UTCA 8. SZÁM
Telefonszám: 750.
Iroda és raktár: IV. KER., VÁCI-UTCA 40. SZÁM Irányi-utca sarok.

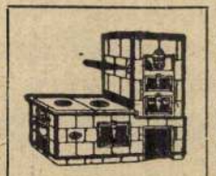

Készít és raktáron tart nagyobb uraságí, szállodai és vendéglői, valamint kisebb és nagyobb háztartási takaréktűzhelyeket minden alakban és kivitelben.

RUDICKY JÓZSEF

MŰHÍMZŐ-SPECIÁLISTA

(ALAPÍTTATOTT 1902)

Készít a legutolsó bel- és külföldi modellek szerint kosztümöket, blúzokat és aljakat gép- és kézihímzéssel. Elvállal előrajzolást, falvédők, asztalfutók azsurozását és készítését.

BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 36.

MÜLLER TESTVÉREK

BUDAPEST, VI. KER., DÉVAI-UTCA 21.

Szakmájában Magyarország legnagyobb és legrégibb vegyészeti gyára. Legjobb minőség. Lelkiismeretes kiszolgálás. Mindenféle tinta, tus, pecsétviasz, akvarell, olaj és tempera művészfestékek, bronz festékek, folyékony bronz és írógépszalagok az összes rendszerű írógépekhez és minden e szakmába vágó más különlegességek.

zolva a következő kiadások:

a./ Az 1918. évi aug

t. a. kiadásba tett 200 K,

b./ Az 1919. évi feb

t. a. kiadásba tett 373 K.

Ezen tételek igazolá

lag beküldendők.

2./ Nem voltak a lel

kező beszerzések:

a./ Az augusztus hav

Kriegsarchivban készitett, 18 f

b./ Az augusztus havi

40 f. értékben beszerzett fényk

c./ Az augusztus havi

u. K. Militär geographisches Inst

Rudle

Marangonti

Gentnüeml

126.1.

kisebb, tégely-öntésre szolgáló kályhával, 1 fordítható emelő-daruval, 1 nagy szárító-kemenczével, lyukasztó, vágó és pléhhajlítógépekkel, több mint 2000 drb mintával s kazánkovács-műhellyel 4 tüzre."[15] A Ruepprecht testvérek azonban hamarosan meghaltak. 1901-ben István, 1905-ben Nándor távozott az élők sorából.

Ekkor ismét házasság révén új tulajdonossal és új névvel, Ruepprecht testvérek utóda Rudle Ignác, dolgozik tovább a gyár. Rudle Ignác (Adony 1857–Pécs 1932) lett a város új harangöntője. A harangöntést Budapesten tanulta ki. 1872-ben szabadult föl. Ezután Németországban, Svájcban s hazai ipartelepeken bővítette szaktudását. Dolgozott a Ganz gépgyárban, a Magyar Állami gépgyárban, 1900-ban mint a budapesti fegyvergyár művezetőjét német és francia tanulmányútra küldték. A párizsi világkiállításról hazajövet Pécsre érkezett, s dolgozni kezdett a Ruepprecht üzemben. 1905-ben benősült a tulajdonos nélkül maradt gyárba.[16] Szaktudásával és munkabírásával fellendítette a céget. Ez a fellendülés az első világháborúig tartott. Ennek az időszaknak a tevékenységéről így írt az 1907-es kiállítási kalauz: „Harangok bármely nagyságban, forgatható öntöttvas koronával és húzórúddal felszerelve. Vas harangállványok egy vagy több haranghoz. Kitűnő összhangzat és a legfinomabb ércért teljes felelősség vállaltatik. Gazdasági, jelző és óra csengettyűk és csengettyű-állványok. Minden e szakmába vágó javítások pontosan és gyorsan teljesíttetnek. Mindennemű vasöntvények, szobrok, kálvária-képek művészies kivitelben."[17] Ezenkívül továbbra is készítettek malom- és tűzoltófelszereléseket. A világháború alatt szünetelt a műhely tevékenysége, mindössze a beöntésre kerülő harangok leszerelését végzik.[18]

1920–1929 között volt az üzem utolsó fellendülő szakasza. Ekkor pótolták az egyházak a háborúban elpusztult harangjaikat. Az utolsó 10 évben szinte csak harangöntéssel foglalkozott.[19] Rudle működése alatt több mint 400, főleg kisebb harangot öntött. Ez évente 16–17 harang elkészítését jelentette. A cég Ruepprecht és Rudle idejében 5 arany, 32 ezüstérmet és számtalan elismerő oklevelet kapott különböző hazai és külföldi kiállításon.[20] 1929-re nagyjából telítődött a piac. Pótolták a világháborúban elpusztult harangokat, s éreztette hatását a gazdasági válság is. A

gyárnak 32 000 pengős adóssága volt 1930-ra. Ekkor Rudle adóssága fejében felajánlotta gyárát a városnak, 500 pengős évjáradékért.[21] Ezzel ért véget a város folyamatosan, leghosszabb ideig, 200 évig működő ipartelepének története.

Annak ellenére, hogy jelentős mennyiségű harangot készített az üzem, soha nem tudott egyeduralkodó lenni az egyházmegyében, de még Baranyában sem. 1860–1890 között, legtermékenyebb korszakukban is szereltek fel Gratzban, Sopronban és Temesváron öntött harangokat.

Ma 124 harang található a megyében a pécsi harangöntő műhely termékeiből.

B. Horváth Csilla

JEGYZETEK

1 Pallas Nagy Lexikon. Bp. 18 VIII. kötet
2 Kovács Mihály: A harang. Bp. 1919
3 Patay Pál: Régi harangok. Corvina 1977
4 Petrovich Ede: Adalék a pécsi harangöntő műhely történetéhez. Baranyai Helytörténetírás 197., Pécs 1973
5 Pécs múltjából Pécsi harangöntőkről. Dunántúl 1917. aug. 18. 5. p.
6 Sebestyén Károly: A szigetvári harangok. Szigetvár 1916: A harangon látható a keresztre feszített Jézus, Szt. Imre, Szt. József és Keresztelő Szt. János.
7 Madas József: Pécs belváros telkei és házai. Pécs 1978 58. p.
8 Madas József: A pécsi budai külváros telkei házai és utcái. II. kötet 765 p. és 740–741 p.
9 ua. I. kötet 592 p.
10 ua.
11 Pécsi Napló 1910. márc. 13. 3–4 p.
12 Szőnyi Ottó: A pécsi székesegyház leírása az 1882 évi átépítés előtti állapotában. Múzumi Értesítő 1916. 3–4. füzet 53 p. Mária harang: súly 20 régi mázsa, rajta Szűz Mária, Sz. György és sz. Márton. Szent István harang: súlya 531 kg. rajta Szt. István, Mária és Mihály arkangyal.
13 Pécsi Hírlap 1888. szept. 2. 4 p.
14 Pécsi Figyelő 1889. ápr. 2. melléklet
15 Várady Ferenc: Baranya múltja és jelenje. 600–601 p.
16 A felszabadulás aranykönyve 1921–31. Pécs Haladás nyomdai rt. 212 p.
17 Pécs Országos Kiállítás 1907. Kiállítási Kalauz 75. p.
18 Dunántúl 1916. júl. 20. 2 p.
19 D. 1929. márc. 31. 7 p.
20 Jelentősebb kitüntetéseik: Baranya megyei Gazdasági egylet az érdem elismeréséül 1871. Országos Magyar Gazdasági egyesület elismerő okl. 1873 és 1880. Székesfehérvári országos kiállítás aranyérem 1879. Országos Általános Kiállítás Bp az érdem jeléül 1885. Expozition de Lyon aranyérem 1894. Pécsi Országos Kiállítás és Vásár bronzérem 1907.
21 D. 1930. jún. 11. 4 p.
22 Winter János Mihály 2 harang, Fischer János 6 harang, Weinbert Péter 26 harang, Weinbert Klára 3 harang, Ruepprecht János 34 harang, Ruepprecht testvérek 9 harang, Ruepprecht testvérek és társa Rudle Ignác 28 harang, Rudle Ignác 16 harang.

RUDLE Ignác harangöntő

Baranya 1991 1/2.

Rudnay Alice II-é

fest. nak

Ferkèpzomfoiskèvk

1935-36. 70. l.

Bécs 1780 k

ngalak, legyezős, fehér és arany mezőkkel. Bécs, 1806—7.

, szines, két oldalán gót fülkéből kihajló lovag és hölgy fél-

ARTÓ, fedővel, porcellán. Az oldalakon piros szinben kerek

gdolnát a barlangban ábrázolja. Jelezve: „PEROUTKAFE
ámmal. Bécs, 1837. Faragott és aranyozott fakeretben.

ıy alapon, árvácska koszoru. Bécs, 1812.

onló a 838. sz.-hoz. Bécs, 1801.

ımén hajfonat festve, vörös gyöngysorral, közepén két ovális
nes miniatür festésü női mellkép. Két főhercegnő. Füger
Illusztr. XLVI. tábl.

llán szobrocska, ülő nő ölében pihenő férfi alakjával. (A nő

ıy alapon, zöld szőlőlevél disszel. A csészén „EMLÉKÜL"

váriát ábrázolja. Aranyozott fakeretben. Bécs, 1865.

lief arany disszel, testén zöld levélkoszoru, közben medaillon
ással. (Füle kiegészitett.) Bécs, 1804.

geres testén és alján kék sáv, arabeszkes rajzzal, ezt relief

Kikiáltási ár pengőben

rakott díszítéssel, Biedermeier 45
3390. HAMUTÁL, színes márvány, bronz foglalatban . . 30
3391. ÍRÓKÉSZLET, onix, 4 darab 30
3392. DOBOZ, fényezett diófa, berakott dísszel, XVIII. sz. 35
3393. TINTATARTÓ, kovácsolt vas 8
3394. VEDERALAKÚ VÁZA, onix, bronz díszítéssel . . 20
3395. DOHÁNYZÓKÉSZLET, kovácsolt vas, gémes kút alakjában 12
3396. PAPÍRVÁGÓKÉS, teknőc, ezüst díszítéssel 20
3397. BURNÓTSZELENCE, teknőc, arany berakással. 1850 körül 30
3398. CIGARETTASZIPKA, fekete borostyán, arany karik. 20
3399. SZAMOVÁR, sárgaréz. Orosz 40
3400. KIS ÁLLÓÓRA, aragonit, aranyozott ezüst és ékköves díszítéssel 25
3401. VARRÓDOBOZ, fényezett fa, faragott szegélyezéssel. XIX. század közepe 7
3402. HAMUTARTÓ, márvány 10
3403. VIRÁGSERLEG, alpakka, csiszolt üvegbetéttel . . 14
3404. ÁLLÓÓRA, fekete fatokban, ütőszerkezettel. XVIII. század második fele. Készítette: Nagyváradon Georg Ruepp 100
3405. CSEMEGEKOSÁR, alpakka, ezüstözve 18
3406. HAMUTÁL, ón, alakos díszítéssel 8
3407. ASZTALI CSENGŐ, bronz. XVI. századi kosztümalak 12
3408. LEGYEZŐ, festett jelenetekkel. Gyöngyház . . . 20
3409. ASZTALI ÓRA, aranyozott bronz. XVIII. század . . 140
3410. FALIÁLLVÁNY, faragott és aranyozott fa, női fej alakjában 20
3411. ÁLLÓÓRA, ütő- és zenélőszerkezettel. Empire-mod. 250
3412. NŐ GALAMBOKKAL. Bronz 50
3413. FALIÁLLVÁNY, zöldre festett fa, bronz veretekkel. XVI. Lajos-modorban 50
3414. KUTYA NYÚLLAL, öntött vas 12
3415. ÁLLÓÓRA, fatokban, ütőszerkezettel. XVIII. század vége 45
3416. ÁLLÓ PETRÓLEUMLÁMPA, majolika, bronzfoglalatban, ernyővel. Biedermeier 60
3417. KOVÁSFEGYVER 12
3418. KANDALLÓ-KÉSZLET. Állóóra és 2 karosgyertyatartó. Aranyozott bronz és márvány. (Michel Angelo után) 1050

		Kikiáltási ár pengőben
3354.	KANDALLÓ KÉSZLET, bronz, ütő- és zenélőszerkezetű állóóra és 2 karosgyertyatartó	140
3355.	KEREK TÁLCA, bronzfoglalatban, kézimunkabetéttel	30
3356.	HALÁSZ, elefántcsontszobor. Japáni modorban . .	100
3357.	GYÜMÖLCSÁRUS, elefántcsontszobor. Japáni modorban	100
3358.	KOVÁSFEGYVER	20
3359.	KAROSGYERTYATARTÓ, aranyozott bronz. Empíremodorban készítve. 2 darab	200
3360.	VADÁSZKÉS, bőrhüvelyben, ezüstveretekkel . . .	12
3361.	DÁRDA	10
3362.	LEGYEZŐ, selyem, festett és flitteres díszítéssel. Biedermeier. (Üveg alatt keretben)	35
3363.	KÁVÉS- ÉS TEJESKANNA, ón, 2 drb . . .	20
3364.	DÁRDA	10
3365.	ÁLLÓÓRA, fatokban, ütőszerkezettel. (Hibás) . .	12
3366.	DANTE MELLSZOBRA kicsiben. Bronz, márványtalapzaton	35
3367.	FEDELES KANNA, ón, felírással és 1774. évszámmal. Erdély	120
3368.	KOVÁSFEGYVER, damasztcsővel, vésett díszítéssel. Kis-Ázsia	90
3369.	FEDELES KORSÓ, ón, Brassó, 1759	120
3370.	TUBÁKOS SZELENCE, bronz, zománccal borítva. XVIII. század	15
3371.	SZIVARTARTÓ, női fej alakjában. Bronz . . .	30
3372.	CIGARETTADOBOZ, ezüstözött fém	15
3373.	SZAMOVÁR, urnaalakú, ezüsttel borított rézből . .	110
3374.	VÁZA, bronz, domború díszítéssel. Christofle & Cie .	20
3375.	FALIÓRA, ütő- és zenélőszerkezettel, aranyozott keretben. 1820 körül	130
3376.	FEDELES KORSÓ, ón. XVIII. sz.	30
3377.	ÉKSZERTARTÓ SZEKRÉNYKE, fenyőfa, fülkékben festett díszítéssel a XVII. sz. modorában készítve .	15
3378.	FALI INGAÓRA, diófatokban, 1860 körül . . .	20
3379.	KOVÁSFEGYVER. (Hibás.)	10
3380.	BONBONTARTÓ FEDŐVEL, aragonit, ezüstdíszítéssel	20
3381.	ÁLLÓÓRA, ütőszerkezettel, oszlopos tokban. 1830 k.	30
3382.	GYÜMÖLCSÁLLVÁNY, aranyozott bronz, porcellán tányérokkal	8
3383.	ÉKSZERTARTÓDOBOZ, bronz, zománcozott betétekkel és fedelén órával	50
3384.	VÁZA, onix. (Talpa csorba.)	16
3385.	HAMUTÁL, onix, bronz díszítéssel	15
3386.	UTIÓRA, ütőszerkezettel, 1800 körül. Egykorú tokban	40
3387.	VÁZA, onix, ékkövekkel kirakott, ezüst díszítéssel .	35
3388.	LÉGSÚLYMÉRŐ FÉMSZÁLLAL. Goerz-féle . .	35
3389.	FALI INGAÓRA, fényezett palissanderfa-tokban, be-	

Fejlesztési tanács

Miskolc (ÉM) — Regionális Fejlesztési Tanács alakult tegnap Miskolcon. Létrehozását a tavaly elfogadott és a térség gazdasági felzárkózását szorgalmazó kormány-program írta elő. A tanács fő feladata a régió fejlesztési stratégiáinak összehangolása.
A 46 tagú testületben a minisztériumok képviselői mellett helyet kaptak a borsodi, illetve hevesi önkormányzatok képviselői, pénzintézeti szakemberek és a MTA Észak-magyarországi Bizottságának megbízottja.
A tanács munkájában részt vesznek a munkaadói és munkavállalói szervezetek képviselői is.
Az alakuló ülésen a résztvevők elfogadták az ügyrendet, meghallgatták az Állami Fejlesztési Intézet tájékoztatóját, majd dr. Gyulai Gábor címzetes államtitkár, a régió köztársasági megbízottja ismertette, hogyan juthatnak hozzá a Területfejlesztési Alapból igényelhető támogatáshoz.

Út a teljességhez

Miskolc (ÉM) — A Pax Corporis Természetes Életmód Egyesület Életreform Klubjában (Miskolc, Széchenyi u. 35.) április 15-én délután fél ötkor Boethy Mihály mérnök, természetgyógyász tart előadást, melynek címe: Út a teljességhez a holisztika tükrében.

Vigyázat! Hibás fénysorompók

Miskolc (ÉM-FB) — A MÁV miskolci üzletvezetőség területén április 7-én 15 óra és április 8-án 15 óra között az alábbi vasúti vonalszakaszokon észleltek fénysorompó meghibásodást: Hidasnémeti-Novajidrány, Sárospatak, Miskolc-Nyékládháza.
A felsorolt helyeken elemi kár illetve műszaki zavar gátolta a fénysorompók folyamatos működését.
Az észlelt hibákat a MÁV műszaki részlege folyamatosan kijavítja. Ennek ellenére az e térségben közúton közlekedők fokozott óvatossággal vezessék járműveiket.

Kálváriánk a Tűzköves dűlőben

A domb beépítésének terveit Rudolf Antal készítette

Fotó: Fojtán László

Miskolc (ÉM) — Pléhlatrok néznek a pléhkrisztusra... Igen, ez a mi Kálváriánk. Úgy értem, a miskolciaké...
Máriássy Gábor egri kanonok, szentiváni apát határozta el a XIX. század közepén, hogy alapítványt tesz egy kálvária felépítésére. Döntésében az is szerepet játszott, hogy adózzon főpapi rokonának, Máriássy Sándornak, aki 1735 és 43 között volt a tapolcai apát. Elképzelésének megvalósítását 1857-ben kezdte, az Avas Mindszent felé eső oldalán a Tűzköves dűlőben megvásárolt egy telket.
A kálvária domb beépítésének terveit Rudolf Antal készítette. A szentelésre 1864-ben került sor, Bartakovics Béla egri érsek által.
Tényleg a miénk lenne ez a Kálvária? Úgy értem, a miskolciaké? Bizonyítja éppen féligmeddig romos állapota (a rehabilitációs tervek már elkészültek), bizonyították a régebben ott talált nejlonzacskók: mondják, a fiatalok oda jártak „szipózni"...
Csak attól a miénk, hogy itt van. De így is ugyanazt jelenti, mint „társai", köztük a gyönyörű veszprémi, a csíksomlyói, vagy akár az eredeti ott a Golgoták hegyén: Krisztus mindannyiunkért járta a Keresztutat.

Csak egyetlen Földünk van

Miskolc (ÉM) — Világszerte egyre több figyelmet fordítanak a környezetvédelemre. Sokasodnak a környezetbarát mosószerek, dezodorok, vegyi- és más cikkek, illetve társaságok. Ez azonban - az eddigi tapasztalatok alapján -édeskevés. (Lásd: savas esők, ózonlyuk-tágulás, stb.)
Míg például őseink egyetlen paradicsomból nyomelemek, vitaminok garmadát építhették szervezetükbe, nekünk már több kilónyira van szükségünk, az „édeni gyümölcsből", hogy hasonlóan egészségesen élhessünk.
Mindez a füstokádó gyárkémények, oxigénpusztító erdőirtásoknak „köszönhető", amelyek kisebbségbe szorítása mindannyiunk közös érdeke.
Így tehát remélhetően sokakat érintő a hír, miszerint a Környezetgazdálkodási Tudományos Egyesület, az Építéstudományi Egyesület Miskolci Csoportja és a Tudomány és Technika Háza - 3d - Vizuálstúdiója klubdélutánt tartanak a Föld Napja alkalmából a Miskolci Technika Háza II. Előadójában április 22-én, csütörtökön, 15 órától.
Az összejövetelen résztvevők megtekinthetik Zsignár István festőművész képeit; meghallgathatják Kelemen Zoltán erdőmérnök gondolatait környezetünk védelméről; elkísérhetik Kaposvári Lászlót, aki térdiákkal vezet a Bükki Nemzeti Parkba.
Mindezekhez pedig Négyessy László zongoramuzsikája ad tavaszi zsongást.

INNEN SZÓLVA

Miskolc a keresztrejtvényben

NYIKES IMRE

Hetente egyszer kedvenc időtöltésem az RTV- újság 51. oldalának az olvasása. Immáron öt hete fut az OMNIBUSZ „Plusz egy exkluziv út-nagy nyereményekkel" című keresztrejtvénye is. Engem is vonzott a minden héten közölt csábító szöveg: komoly utakat nyerhetek, ha teljesítem felhívásukat: „Helyezze el az alábbi szavakat, betűcsoportokat -három kivételével-az ábrában! A megmaradt két szóból áll össze az OMNIBUSZ Utazási Iroda idei programjában szereplő egyik kedvelt úticél."

Az első négy gyors megfejtése után már tudtam az OMNIBUSZ idei négy kedvelt úticélját. Most, az ötödik megfejtésénél azonban némi zavarom támadt. Nálam ugyanis az ötödik idei kedvelt úticél megfejtésekor helyszinként a Miskolci Ipartestület Kft. Széchenyi utcai IPOSZ székháza jött ki. Ha rossz a megfejtésem valami oknál fogva, máris megkövetem az utazási irodát. Ha viszont jó, akkor két dologra hívatkoznék.
Az egyik: büszke vagyok rá, hogy az országos rejtvény megfejtése megyeszékhelyünk egyik érdekképviseleti szervének a székháza. Jómagam is gyakorta megfordulok ott.
Ugyanakkor: erősen kétlem, túlzásnak tartom, hogy az épület az OMNIBUSZ Utazási Iroda egyik idei kedvelt úti célja lenne. Más megyékből, más országrészből érkező turisták számára talán igen - ámbár elképzelni sem tudom, hogy egy turista csoport idegenvezetővel járja végig az épületet.
Viszont mégiscsak szívesen megyünk az IPOSZ-székházba,- az OMNIBUSZ kapcsán is. Ott székel ugyanis az utazási iroda észak-keletmagyarországi regionális irodája. S ha az RTV-újság keresztrejtvény megfejtése irodájukat jelöli meg egyik kedvelt úti célként. Ám legyen...

ÉM-portré

Fotó: Kerékgyártó Mihály

Lengyelvári Elemér

Csokvaomány (ÉM) — 1933-ban született Csokvaományban. Édesapja korán meghalt, amit mindig nehezen tudott elfogadni. A Polgári iskolát Putnokon kezdte el, de Ózdon fejezte be, majd iparitanulónak jelentkezett és 1951-ben szabadult, mint szerszámlakatos. Első munkahelye az Ózdi Kohászati Üzemek volt.
A munka mellett elvégezte a Gépipari technikumot, és 1965-ben az Ózdi Városgazdálkodási Vállalathoz került, ahol végleg „gyökeret eresztett": volt művezető, csoportvezető, műszaki ellenőr. Mindig bejáró, illetve ingázó volt. Ma is szülőfalujában lakik, ahol korábban felesége volt az iskolaigazgató. Két gyerekük van, mindkettő tanár, de sajnos Ausztriában élnek, így a két unokát is ritkábban láthatják.
Lengyelvári Elemér és felesége a falu közösségi és kulturális életében évtizedeken át tevékenyen munkálkodott, ma is köztiszteletben álló személyek. Immár a „házigazda" is nyugdíjas. A munkahelyén a napokban kis háziünnepség keretében búcsúztatták nyugdíjbavonulása alkalmából. Vezetői és munkatársai ajándékokkal kedveskedtek a sokak által tisztelt és szeretett ünnepeltnek.

MŰSOROK

Bükkszentlászló, Közösségi Ház: Kismamák klubja, alakuló ülés. Délután 5 órától.
Putnok, Gömöri Múzeum: Orbán Judit erdélyi szobrászművéész kiállításának megnyitója. Délután 2 órakor.
Szerencs, Művelődési Központ: A mókus és a szarka. Meseposztó. Délelőtt 10 órától. Kölyökdiszkó. Délután 3 órától.
Tokaj, Művelődési Ház: Origami, papírhajtogatás. Déllőtt 10 órától.

Mozi

Miskolc Béke: The Hitman színes amerikai akciófilm. Kezdés: 15.30, 17.45, 20 órakor. Béke Kamara: Goldberg variációk színes magyar film. Kezdés: 16, 18 órakor. My Girl - Az első szerelem története színes amerikai film. Kezdés: 20 órakor. Béke Videomozi: Az érzéki vonal mb. színes amerikai erotikus film. Csak felnőtteknek! Kezdés: 14, 18 órakor. Az élvezet rabjai mb. színes amerikai erotikus film. Csak felnőtteknek! Kezdés: 16, 20 órakor. Miskolc Kossuth: Több mint testőr színes amerikai film. Kezdés: 9, 11.15, 14.30, 17, 19.30 órakor. Hevesy Iván Filmklub: Szárnyát vagy combját színes francia filmvígjáték. Kezdés: 9.30, 11.30 órakor. Hülyeség nem akadály színes magyar filmvígjáték. Kezdés: 15 órakor. Minden reggel színes francia film. Kezdés: 17, 19 órakor. A Pont-Neuf szerelmesei színes francia lírai játékfilm. Kezdés: 20.45 órakor. Kazincbarcika Béke: Charlie - Minden kutya a mennybe jut mb. színes angol rajzfilm. Felemelt helyár! Kezdés: 16 órakor. Frivol vallomások színes mb. angol film. Kiemelt helyár! Kezdés: 18 órakor. Sátoraljaújhely Béke: Az utolsó mohikán színes amerikai kalandfilm. Kiemelt helyár! Kezdés: 16, 20 órakor. Mezőkövesd Petőfi: Nincs bocsánat színes amerikai westernfilm. Kiemelt helyár! Kezdés: 18, 20 órakor. Tiszaújváros Derkovits: Wayne világa (Wayne,s World) mb. színes amerikai filmvígjáték. Kezdés: 19.30 órakor. Kiemelt helyár!
A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

Rádió

Kossuth: - 8.30: Hangszemle. - 9.00: Hírek. - 9.05 -10.59: Napközben. - 11.00: Hírek. - 11.05: Válogatott perceink. - 11.34: Az angol lobogó. 5. rész. - 12.00: Déli krónika. - 12.30: Vendég a háznál. - 13.00: Hírek. - 13.05: Ki nyer ma? - 13.30: Erős vár a mi Istenünk! Egyházi műsor. - 14.00: Hírek. - 14.05: Klasszikusok mindenkinek. - 15.00: Hírek. - 15.05: Találkozásom a népzenével. - 16.00: Délutáni krónika. - 16.30: Zeneforum. - 17.00: Hírek. - 17.05: Magyarországról jövök. - 18.00: Esti krónika. - 18.30: Ráadás. - 19.00: Hírek. - 19.05: Sportvilág. - 19.35: Összeállította: Balla Zsófia. - 20.00: Hírek. - 20.05: Siratók és népballadák. - 20.30: Határok nélkül. - 21.00: Hírek. - 21.05: Kossuth-klub. - 22.00: Késő esti krónika. - 22.30: Fórum. - 23.00: Hírek.

URH-án: - 11.00: Testcsel. Beszélgetés Esterházy Péterrel. - 11.30: Rockújdonságok. - 14.00: Cigányfélóra. /ism./ - 14.30: A magyar szépprózа századai. - 15.00: Hírek. - 15.05: Hírvidék. - 16.00: Az Amerika Hangja magyar műsora. - 18.30: Szlovák nyelvű műsor. - 19.00: Román nyelvű műsor. - 19.30: Német nyelvű műsor. - 20.00: Horvát nyelvű műsor. - 20.30: Szerb nyelvű műsor. - 23.00: A BBC késő esti magyar műsora.

Petőfi: - 8.05: Sportreggel. - 8.20: Rivaldafényben. - 9.00: Hírek. - 9.05: Zene-szó. - 11.00: Hírek. - 11.05: Napóra. - 12.00: Nóták. - 13.00: Hírek. - 13.05: Idősebbek hullámhosszán. - 14.00 - 17.00: Péntektől péntekig. - 17.00: Hírek. - 17.05: Napóra. - 18.00: Rockhullám. - 18.30: Szocio-krimi. - 19.00: Hírek. - 19.05: Kölyökrádió. - 19.35: Magyar tájak dalaiból. - 20.00: Poptár. - 21.00: Hírek. - 21.05: Párkereső. Játék. - 22.00: Filmpremier! - 22.30: Jazz. - 23.00: Hírek.

Miskolci Rádió

5.55-7.00 az 1.116 KHz-es középhullámon Műsorismertetés - Japán környezetvédők a Sajó völgyében - 30 forintos villamosjegy - Helyzetkép a Mezőgépnél. 7.00-9.00 a 71,3 tokaji, a 71,2 kékesi, a 66,8 MHz-es URH és a középhullámon Eseményösszefoglaló - Molnárok a régmúltról - Az orvos válaszol. A mikrofonnál dr. Pénzes Géza főorvos. Reklám. Szerkesztő: Monos Márta. 16.00-18.00: A Miskolci Stúdió kereskedelmi-információszenés műsora a Rádemis Kft. menedzselésében.

Televízió

TV 1: - 8.35 - 12.05: NAPKÖZI. Benne: - 9.00: A csapat. Angol filmsorozat. - 9.50: Lottósorsolás. - 10.00: Dallas. Amerikai filmsorozat. - 10.50: Játék. - 11.05: Sorstársak. Rehabilitációs magazin. - 11.20: Fúben-fában. Term.gyógyászati magazin. - 12.00: Hírek. - 12.05: Képújság. - 15.30: Évgyűrűk. Nyugdíjasok műsora. - 16.00: Délutáni egyenleg. - 16.10: Gyereksarok. - 16.45: Pénzvilág. - 17.00: Nagypénteki istentisztelet. - 18.00: Ablak. - 18.55: Keresztény életkérdések. - 19.00: Álljunk meg egy szóra! Nyelvművelő műsor. - 19.10: Mozivilág. - 20.00: Híradó. - 20.40: Dallas. Amerikai filmsorozat. 120. rész: Az év balesete. /ism./ - 21.35: Panoráma. - 22.45: Külön-külön. Angol tévéfilm.

TV 2: - 10.05: Lámpás domb. Kanadai film. - 15.10: Alpok-Adria Magazin. - 15.40: Gyerekeknek. - 16.04: Zsebtévé. /ism./ - 16.30: Helikopter. Aktuális sztárok a levegőből. - 17.10: Nagylátószög. - 18.00: Híradó. - 18.10: Regionális híradó. - 18.30: Ünnepi ének. - 18.35: Belső világunk. Japán-svéd ism.terjesztő filmsorozat. - 19.35: A New York-i Filharmonikusok hangversenye a Magyar Állami Operaházban. - 21.45: Ünnepi ének. - 22.00: Esti egyenleg. - 22.25: „...életem egy álom..." Dok. film. - 23.10: Skorpió. 20 éves az együttes.

A külföldi és műholdas adások részletes műsorát a heti TV-Pluszban olvashatják.

Színház

Miskolci Nemzeti Színház

NAGYSZÍNHÁZ: A kaméliás hölgy. Déryné bérlet, du. 5. Jegyek válthatók!

JÁTÉKSZÍN: Godot-ra várva. Este fél 8. Az előadás szponzora a Bond Kft.

JEGYZET

Villamoson

Dr. RÉTHLY GYULA

Nem tudom. Ugyanis láttam. Selyemrét, villamos. Sárga villamos, az a régi fajta. Egy jelzésű és zsúfolt, mint mindig. Ebből következőleg az ülő utasok - pláne, ha fiatalok - merevgörccsel a nyakukban kifelé bámulnak. Nyilvánvalóan rém izgalmas az utca látványa. Mindenesetre izgalmasabb, mint észrevenni a hovatovább magatehetetlen öregek álldogáló sokaságát, vagy a várandós kismamákat, esetleg a karjukon a csöppséggel szorongó aszszonyokat. Szóval a jól ismert miskolci helyzetkép.

Az egyik ülőhelyet egy feketeruhás apáca foglalja el. Lehet olyan hetven esztendős is már. A körülte helyezkedők szinte ízléstelennek mondható primitívséggel legeltetik rajta szemüket, mintha a Holdból érkezett volna hozzánk. Nahát, ilyen csudát, hát ilyen is van tényleg? Még szerencse, hogy a villamos vezetője nem gusztálgatja, mert különben soha sem érnénk el az Ady hidat. Így elértük. A Centrum áruháznál újabb ostrom nyomkodja a felszállásra igyekvőket. Többek között egy olybá hatvan év körüli, szemmel láthatólag beteg, fájós lábú idős asszony is bepréselődött a türelmetlenkedők zajos kavalkádjába. Körülte teljes közömbösség. Végeredményben mi közünk hozzá, hogy ennek a néninek fáj a lába, hogy a tömeg még annyi helyet sem biztosít a számára, amekkorával legalább a magával hozott botjára tudjon támaszkodni. Szóval és tettel a kérdés nem az ő asztaluk. Villamos indul, miért is ne indulna? A néni csak azért nem dől el - hiszen még fogódzkodni sem képes -, mert az utastömeg bolya nem teszi ezt számára lehetővé. Az érdektelenség fagya szégyenteljes. A már említett apáca most veszi észre a bot szerepét. Rögvest feláll és meleghangú kedvességgel ajánlja fel ülőhelyét a fájós lábú hölgynek. Mozdulatai és hangja magától értetődő biztatással egyszerűsíti a szituáció megdöbbentő értékét. Húsz-harminc körüli utasoknak derogál, neki, a sokkal idősebbnek nem a tömegben lökdösődés vállalása csak azért, hogy segíthessen valakin, aki elesettebb nála.

És hogy miről is jutott most ez eszembe, nem tudom..

Ünnep előtti felhozatal

Miskolc (ÉM) — Bőséges, ünnep előtti árukínálat, tolongó vevők - röviden így jellemezhető a Búza téri piac.

A levesbe való zöldség ára átmeneti csökkenés után ismét emelkedett. Vehetünk sárgarépát 40 forintért, de aki a szebbet keresi, az kénytelen kilójáért 120 forintot kiadni. Drága a petrezselyemgyökér is: minőségtől függően 80-220 forint egy kiló. A húslevesre áhítozók 80-100 forint közötti áron vehetnek egy kiló zellert -szerencse, hogy nem sok kell belőle. Burgonyát vehetünk már 16 forintért is, de a legszebből 22 forint egy kilónyi. Még mindig megfizethető a vöröshagyma, egy kiló 18-22 forint között van. A káposzta tovább tartja luxus árát: 80-90 forint a fehér fejes kilója, a savanyított ára hasonló. Rekordokat döntöget a kelkáposzta: már 100-140 forintot is elkérnek érte.

Hasonló a helyzet a fokhagymánál, ennek 200-300 forint kilója. A húsvéti asztalról nélkülözhetetlen tormáért kilónként 120-140 forintot kérnek.

Az ünnepre sokan vásárolnak primőröket. A paradicsom 180-220 forintbe kerül, a hosszú hegyes csípős paprika darabja 10 és 26 forint között mozog. Uborkát - fajtától függően 120-170 forintért vehetünk.

A hónapos retek csomója 25-50 forint között van. Sok a piacon a zöldhagyma is, 12-20 forint csomója, a tálcásé 30.

Természetesen javában tart a tojásvásár: darabja 4,50 és 6 forint között változik. A Búza téri piacon vásárolhatunk nyuszit, élő baromfit, halat, sonkát - szinte minden kapható. Érdemes szétnézni, melyik húsboltban vásárolunk, hiszen több helyen is kedvezményesen kínálják az ilyenkor keresett füstölt és kötözött sonkát, tarját.

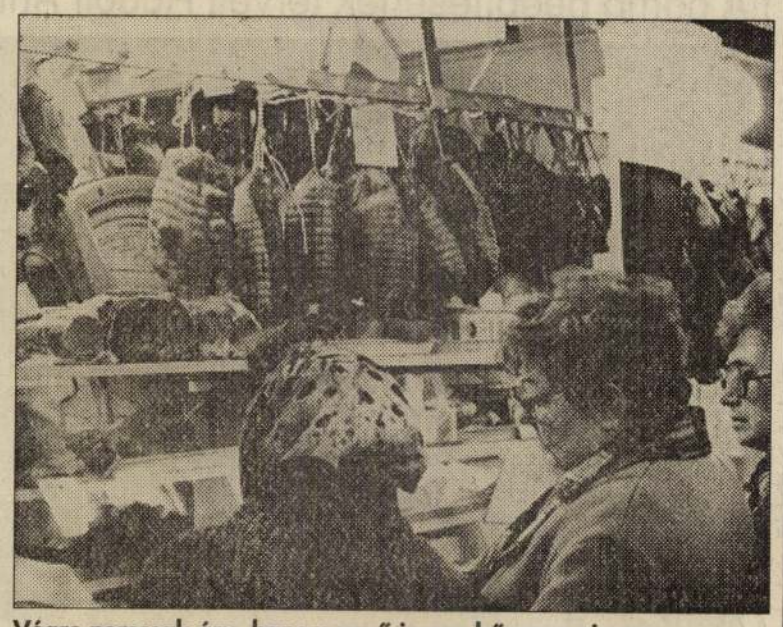

Végre nemcsak áru, hanem vevő is van bőven a piacon
Fotó: Farkas Maya

Csökkentik a költségeket

Mezőkövesd (ÉM) — A városi önkormányzat kulturális és sportbizottsága által felügyelt intézmények működésének racionalizálására vizsgálatot indítottak Mezőkövesden.

Ide tartozik többek között a Közösségi Ház, a Sport-és Szabadidőközpont, a Városi Könyvtár, valamint az iskolák és óvodák.

Az egyre nehezedő gazdasági helyzet ebben a városban is elengedhetetlenné teszi a felesleges kiadások lefaragását.

*

Mindenki érdeke viszont, hogy művelt, egészséges generáció nőjön fel, így ennek figyelembevételével szeretnék a vizsgálatokat lefolytatni, s a lehetséges költségcsökkentő tényezőket megtalálni.

Ügyeletes állatorvos

Ügyeletes állatorvos Miskolc város területén 1993. április 9-én (pénteken) 13 órától 1993. április 13-án (kedd) reggel 7.30-ig dr. Wirtz Ferenc ny. főállatorvos. Lakása: Miskolc, Perczel M. u. 32. Telefon: 367-935. Rendelés és bejelentés: 8-9, 13-14, 18-19 óra között.

Miskolcon a Major u. 104. sz. alatti, valamint a Szentgyörgy u. 59. sz. alatti állatorvosi rendelő munkaszüneti napokon 8-12 óráig, a Miskolc-Tapolca Kiss József u. 11. szám alatti állatorvosi rendelő munkaszüneti napokon is tart ügyeletet 15-20 óráig.

*

A Szentgyörgy úti állatorvosi rendelő telefonszáma: 368-854.

Az állatgyógyszertár szombaton 8-12 óráig tart ügyeletet.

A fenti rendelési időn túl készenlétet tart dr. Dudás Gyula Miskolc, Baross G. u. 1/b. Telefon: 344-355.

A MÁV és a Volán felkészült a húsvétra

Miskolc (ÉM - KJ) — A hírek szerint a tömegközlekedési vállalatok mindent megtettek annak érdekében, hogy a várhatóan megnövekvő ünnepi forgalom zavartalan legyen.

A MÁV miskolci üzletigazgatóságán Hoskó Bertalan, forgalmi osztályvezető helyettestől kértünk információt: húsvét hétfőjén, azaz április 12-én Miskolc Tiszai Pályaudvarról 19 óra 20 perckor mentesítő gyorsvonatot indítunk Budapest Keleti Pályaudvarra. A járat nem helyjegyes.

Ezenkívül az április 11-12-én 16 órakor induló Inter Cityket két kocsival megerősítjük. Az ünnepi menetrend a következőképpen alakul: 10-én a szabadnapok, 11-én a munkaszüneti napok 12-én a hét első munkanapját megelőző munkaszüneti napok, 13-án pedig a hét első munkanapján megszokott rend szerint közlekednek járataink. Az IC 12-én ennek megfelelően 19 órakor is indul.

A Borsod Volán Rt. forgalomszervezési és ellenőrzési osztályvezetője, Papp Mariann elmondta, hogy az autóbuszok indulása a MÁV (fentebb felsorolt) ünnepi menetrendjéhez igazodik. A hetek első napján, jelen esetben április 13-án a tanítási szünet miatt az iskolás járatok azonban még nem közlekednek, ezek csak 14-én indulnak.

Megtudtuk még, hogy a Volán minden buszpályaudvaron készenléti tartalékjárműveket is kiállít, amelyeket a forgalom függvényében, igény szerint bevon a személyszállításba.

Bravúros nyomozás

Miskolc (ÉM - M.F.) — Szokásos napi körútjára indult egy guberáló férfi a reggeli órákban a sajóecsegi vízműtelep melletti szemétdombra, , de arra biztos még ő sem gondolt, hogy egy erősen vérző, nyakon szúrt férfit talál.

A Miskolci Rendőrkapitányság ügyeletére 9 órakor érkezett a bejelentés a Szentpéteri-kapui kórház sebészetéről, miszerint szúrt sérüléssel, sokkos állapotban beszállítottak egy férfit, akinek sérülése előreláthatólag életveszélyes. A nyomozást - illetékességből - a megyei forró nyomos csoport vette át. Hamar kiderült, hogy eltűnt a sértett Lada 1300 tip. személygépkocsija, továbbá lakását is „kirámolták". Rövid időn belül látókörbe került egy tartósan Magyarországon élő, orosz állampolgárságú nő, aki a sértettel közvetlen kapcsolatban áll. Már „csak" a nőt kellett megtalálni, akinek a lakásán a rendőrség elfogta a gyanúsítottat is. A kihallgatásokon kiderült, hogy a sértett meghívására 1993. április 6-án este a lakásán tartózkodott az orosz nemzetiségű férfi és nő. Amíg a sértett a nővel az egyik szobában aludt, addig a gyanúsított lopási szándékkal összecsomagolta a sértett üzenetrögzítős telefonját és ruhaneműit, majd annak bőrdzsekijét felvéve „oroszosan" távozni készült.

A hajnali órákban az eltulajdonított tárgyakkal a sértettet is magával hurcolta, annak kocsiját igénybe véve Sajóecsegre hajtott, ahol az orosz férfi a sértettet a kocsiból kihúzta és ölési szándékkal késével nyakon szúrta.

T. Sz. Mihajlovics 29 éves, foglalkozás nélküli, orosz állampolgár ellen őrizetbevétel mellett, nyereségvágyból elkövetett emberölés bűntettének kísérlete miatt az eljárást a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság Vizsgálati Osztálya folytatja.

HIRDETÉS

PAJZS VAGY GESZTENYEPÜRÉ

A fiatalasszony léptei szaporán kopogtak a kihalt utcán. Egyre fürgébben, ahogy halotta maga mögött a gyorsuló férfilépteket. Aztán futni kezdett, a férfi utolérte, és hátulról elkapta. A nő kiejtette a kezéből a tálca gesztenyepürét, a férfi rálépett és hasraesett. Az asszony elszaladt. A történetből az a következtetés vonható le, hogy a gesztenyepüré is lehet önvédelmi eszköz. De nem a legtökéletesebb. Az eset valóban megesett és ritka szerencsésen végződött. Nem úgy, mint az a sok támadás, ami az átlagpolgár biztonságérzetét erősen megrendítette az utóbbi időben.

Hogy mennyire megnőtt az emberek veszélyérzete, jól jelzi a Szonda-Ipsos Média-, Vélenény- és Piackutató Intézet egyik vizsgálata, amely szerint a hazai közbiztonság helyzetét a legtöbben a valóságosnál rosszabbnak ítélik.

A felmérést azért végezték, hogy képet kapjanak arról, hogyan gondolkodnak az emberek az önvédelmi célokat szolgáló gázspray használatáról.

A kérdés annál is inkább időszerű, mert a gázspray feketepiaca igen terebélyes, egyes becslések szerint mintegy 2- 2,5 millió palackot hoznak évente így forgalomba. Egyharmaduk fiatalkorúak kezébe kerül. A kézen-közön árusított spray-k tetemes része hamisítvány, vizet vagy higított vegyszert tartalmaz. De amelyekben valódi hatóanyag van, azok is gyakran megtévesztőek: a márkanév mellé írt nagy számok csak a különböző erősség illúzióját adják, de a palackok valódi tartalma a számoktól függetlenül azonos. Miközben ekkora feketepiaca van a kétes eredetű spray-knek, kevesen tudják, hogy létezik a Pajzs 5000 nevű magyar gyártmányú könnygáz spray, a Medikémia gyártmánya.

A növekvő aggodalom ellenére is meglehetősen nagy a tájékozatlanság a gázspraykkel kapcsolatban még azoknak az embereknek a körében is, akik veszélyeztetettebbek a nagy átlagnál. A Szonda Ipsos elsősorban ebben a körben vizsgálódott. A megkérdezett 150 ember több mint fele foglalkozása miatt tartozik ebbe a kategóriába: taxisofőrök, benzinkutasok, postások és díjbeszedők. Egyharmaduk vendéglőben, vagy boltban dolgozik, 18 százalékuk pedig nyugdíjas, akiket azért tartanak veszélyeztetettnek, mert a kisebb ellenállásra számítva gyakran őket támadják meg.

A kérdések alapján kiderült, hogy a legtöbben még soha nem használtak gázsprayt, sokan idegenkednek is tőle, bár van, aki a biztonság kevéért tart magánál egyet. 17 százalékuk egyszer ki is próbálta, de csak 2 százalékuk kényszerült rá valamilyen támadás miatt. Főleg az idősek zárkóztak el határozottan minden önvédelmi eszköz tartásától.

Ugyanakkor figyelemre méltó, hogy a megkérdezettek döntő többsége szerint helyes lenne a gázspray-k legális árusítása, de általában azt hiszik, hogy a forgalmazáshoz engedély kell. Csak nagyon kevesen voltak tisztában azzal, hogy ma Magyarországon sem a gázspray-k legális árusításához, sem birtoklásához nem kell speciális engedély. Amíg ekkora a tájékozatlanság a legális lehetőségekről, addig az állampolgárok sokasága - akik nincsenek kapcsolatban a feketepiaccal, sőt, távoltartják magukat tőle - gyakorlatilag ki van rekesztve az önvédelem lehetőségéből. Holott minden nehézség nélkül hozzájuthatnak megbízható bolti forgalomban, ahol a minőség is garantált.

A Szonda-Ipsos felmérésben a megkérdezettek 25 %-a alkalmas önvédelmi eszköznek tartja a gazspray-t, de úgy gondolja, hogy használatát tanulni kell. Valójában éppen elég, ha valaki elolvassa a Pajzs 5000 néhány soros használati utasítását. Feltétel nélkül hisz a spray önvédelmi célra történő alkalmazásában a megkérdezettek 6 %-a. A megkérdezettek legnagyobb csoportja, 40 % igen jó kiegészítő eszköznek tartja.

Szakértők véleménye szerint egyébként a Pajzs 5000 az utcai támadások nagy részénél kellő biztonságot nyújt. 3 méteren belül azonnal hat, és néhány percre harcképtelenné teszi a támadót. Ez arra elég, hogy segítséget lehessen hívni vagy sikerüljön elszaladni.

Magyarországon nincs életkorhoz kötve, hogy mikor tarthat magánál valaki gázsprayt. A felnőttek felelősségérzetére van bízva, hogy mikor tartják szellemileg, emberileg elég érettnek gyermeküket egy ilyen önvédelmi eszközhöz. Tény, hogy a kamaszok körében nagyon elterjedt.

Vannak, akik attól félnek, hogy véletlenül működésbe jön a zsebünkben egy óvatlan mozdulattól. A hozzáértők szerint ettől nem kell tartani, mert a még használatlan palack zárófeje olyan, hogy kulcs vagy pénztárca nyomására nem tud működésbe jönni. A gázspray nem önveszélyes. De ha véletlenül mégis kézre vagy arcra fröccsenne, vízzel azonnal le kell mosni. Azt is jó tudni, hogy ha valaki már egyszer használt egy palackot, célszerű újat venni, mert nem tudni, maradt-e a használat után annyi gáz, amennyi a következő esetnél - ha a szükség úgy hozza - még hatásos lehet.

A Pajzs 5000 megvásárolható:

Nagykereskedés:
„EZ is AZ is'' KFT Miskolc, Béke u. 8.
Telefon: 46/370-966.

Kiskereskedés:
Négykerék Autósbolt
Miskolc, Lorántffy u. 51.

23015/ZH

Barna szénnel tüzeljen! 4 P mázsája bombáit zsakban, **Stropeknál** Irányi Dániel-tér 6. Telefon: 14—16.

— **A MANSz teadélutánja Mohácson.** Mohácson a téli évad legkedvesebb s legrokonszenvesebb mulatságai azok a teadélutánok, amelyeket már évek hosszu sora óta a MANSz rendez. Most december hó 4-én, vasárnap, a teadélután különösen jól sikerült. A műkedvelők különösen kitettek magukért. Már bevezetésül pompás élvezetett nyujtott a termet zsufolásig megtöltő közönségnek Szingstein Gizi szép énekszáma, amelyet vitéz Tófalvi Ágoston kisért a tőle megszokott periciztással. Majd 2 pompás vigjáték következett a MANSz műkedvelőinek előadásában. A „Kocavadászban" Szász Árpád, Detkó Károly, Schleicher Böske, Keresztes Margit, Herner Mancika adták tudásuk legjavát, mig a „Kati néni libát vesz" cimü darabban Herner Mariska, Keresztes Mária, Detkó Károly és Pataki József kacagtatták meg könnyekig a publikumot. A teadélután jó sikere a MANSz agilis elnöknőjének Lehmann Lajosnénak és a darabok pompás rendezése Petrovics Dezsőnek köszönhető. A tiszta jövedelem a szegény gyermekek felruházására lesz forditva.

— **Mindennap uj meglepetéssel** szolgál vevőinek az Amerikai áruház. Városház-utca 1.

— **Nyelvi tanfolyamok magántisztviselők részére.** A magántisztviselők szövetségének pécsi csoportja felhivja a német, francia és angol nyelvi tanfolyamokra jelentkezett hallgatókat, továbbá azokat, kik e tanfolyamokon résztvenni óhajtanak, hogy a részletek megbeszélése végett dec 7-én, szerdán este fél 8 órakor jelenjenek meg az egyesület hivatalos helyiségében (Nádor sörőző különterme.)

— **Vámos fest, tisztit a legszebben. Mária-utca 33. Telefon 4—37.**

— **El ne mulassza a Szivgárda karácsonyi vásárját megtekinteni,** mely csütörtökön délelőtt a szoc. misszió (Káptalan-utca 2.) vásárjával együtt nyilik meg. Nagyon olcsó, hasznos és szórakoztató ajándékot szerezhet ott be.

— **Vetitettképes előadás a reformátusoknál.** A pécsi református egyház gyülekezeti termében f. hó 7-én, szerdán este fél 7 órakor vetitettképes előadás lesz. Bemutatásra kerül a gályarabságra itélt magyar protestáns lelkipásztorok története. Belépődij nincsen.

— **Szőrmebundák Lőwy testvéreknél.**

— **Facsemetéket lopott egy mohácsi molnár.** Kerner Ferenc palotabozsoki községi biró jelentette a véméndi csendőrségnek, hogy a községi faiskolából 19 darab nemesitett oltvány körtefát ismeretlen tettes 252 pengő értékben ellopott. A nyomozás megkezdése után a csendőrség értesült arról, hogy Mohácson egy molnár facsemetéket árul. Házkutatást tartottak Schmeizl György molnár lakásán, ahol az ellopott csemetéket megtalálták. Schmeizl György bevallotta, hogy a csemetéket ő lopta el a községi faiskolából egy délelőtt, amikor nagy köd volt. A csemetéket vermelővel ásta ki és hazavitte Mohácsra. Védekezésül és mentségül nagy szegénységét hozta fel. Az ügyészség megindította az eljárást Schmeizl György ellen.

Ne hagyja magát megtéveszteni üres és nagyhangu reklámokkal, mert: jó minőségű strapa **KALAPOKAT** már Pengő 9·60-tól. || **Legujabb divat kalapokat** 12 pengőtől vásárolnat
Kopárinal, Pécs, Király-utca 42. szám. (Lyceum épület.) 9580

— **A vonatban felejtett utazókosár.** Miátovics Antal pécsudvardi lakós december 3-án a Kaposvár-Gyékényes felé menő vonaton utazott és kiszálláskor a vasuti kocsiban felejtette utazó kosarát, amelyben száz pengő értékü ingóságai voltak. Mire visszament, a kosarat már valaki elemelte. Az ügyben megindult az eljárás.

— **Előállitások a rendőrségen.** A tegnap tartott országos vásár alkalmából a rendőrség razziát tartott a vásár területén. Három férfit előállitottak, de kellő igazolás után szabadon engedték őket. Ma a hajnali órákban egy 15 éves leányt állitott elő a szolgálatos rendőr, amint férfiak társaságában csavargott. Megállapitották, hogy se lakása, se foglalkozása nincs. Megindult ellene az eljárás.

— **Órajavitó intézet Kossuth L.-u. 4**

— **Mit hozhat az uj esztendő?** Két pengőért: 30.000 pengőt az államsorsjáték ó esztendei huzásán. Összesen 12.000 nyeremény van. Egész sorsjegy 2, fél sorsjegy 1 pengő. Próbálja meg mindenki a szerencsét.

— **Halló! Halló! Kisleányok!** Gyertek el csütörtökön az édesanyátokkal mindnyájan a missziósvásárra, ahol Magyarország legszebb babái tartják karácsonyi nagygyülésüket.

— **Nincs megelégedve a lakásával?** Vásároljon néhány darab kézimunkát, párnát, apró fehér teritőket, egy-két csinos lámpaernyőt s maga fog legjobban csodálkozni a változáson. Mindezt a legszebb kivitelben, legnagyobb választékban s a legolcsóbban a Misszió karácsonyi vásárján szerezheti be.

— **1000—1500 pengőt** keresek magas kamatra bekebelezésre. Cim 7350 szám alatt a kiadóban.

— **Mit ad karácsonyra ajándékba?** A legpraktikusabb és leghasznosabb a Singer varrógép, mely rég bevált jó minőségben már **20 havi részletre** is kapható. **Singer** varrógéprészvénytársaság fiókja Széchenyi-tér 16.

— **Hat művészi levelezőlap 8 pengő. Vass fotószalon,** Király-utca 37. sz. I. emelet.

— **Részletre:** csillárok, gramofonok, varrógépek **Horváth és társánál,** Széchenyi-tér 14.

— **1000 és 1000 ember** látogatja naponta az Amerikai áruházat. Városház-utca 1.

— **Csakis kereskedőknek** és viszontelárusitóknak szállit francia fondantból készült, izléses csomagolásban szaloncukrot. Pécs, Dunántúli Cukorgyár Siklósi-utca 12. Romeiszgyár.

— **Belvárosi cipőszalon Pécs, Király-utca 11., szinházzal szemben.** Divatcipőkülönlegességeiből cca 600 pár cipőt kiárusit **13.50 és 16 pengős árakban; hócipők 11.50 pengő és feljebb.**

— **Rózsa-patent** nappal szezlon, éjjel kétszemélyes ágy, bemutatás egész nap, a barátok temploma átellenében **Rózsa-mester,** Telefon 14—85 sz.

MŰVÉSZET-ZENE

)-(**Pécsi művészek kiállitása Mohácson.** Az utóbbi időben mind nagyobb és nagyobb figyelem fordul Mohács felé a művészberkek részéről. Egyik kiállitás, tárlat a másikat éri. Ezen a héten vasárnap a Korona szállóban levő helyiségekben négy művész fog kiállitani. Molnár Béla, Szentpétery Kristóf, Rácz Jenő és Köszegi Gyula, mind a négyen jó hirnévnek örvendő pécsi művészek. A kiállitás iránt már most is nagy az érdeklődés, mert az első eset, mikor pécsi művészek együttes kiállitással szerepelnek Mohácson.

)-(**Az iparosleányok** kongregációjának december 7-én, szerdán este ½7 órakor énekpróbája lesz. Teljes számu pontos megjelenést kér az énektanár.

SZINHÁZ

A szinházi iroda közleményei:

A legkisebbik Horváth leány premierjével foglalja el a pécsi Nemzeti Szinház szinpadát az operettszemélyzet. Zerkovitz vidám történetü, fülbemászó muzsikáju operettje bizonyosan rokonszenves fogadtatásra talál a pécsi közönségnél is. Erényi Böske, Pálfi Blanka, Palásthy Ilonka a három kiváló primadonna, Bihary Nándor, Kormos Ferenc és Károlyi Vilmos komikusok olyan hangulatot teremtenek a szinpadon, hogy a közönség nem fogy ki a kacagásból. Daka Anna szép szerioz-számával ér el nagy hatást, Sarlay Imre, Asszonyi Laci és a kiváló rendező, Sugár Gyula egészitik ki az operett nagyszerü együttesét. A zenekart G. Nagy Tibor vezényli. Az operett egész héten müsoron marad. A szerda esti bemutatóelőadás A. bérletben lesz.

HARISNYÁK
női, férfi és gyermek
legolcsóbban és legjobban
Kétyi Dezső-nél PARISI ÁRUHÁZ

Csinosan
butorozott szobát
belterületen azonalra keresek.
Értesitést: telefon szám 7—64.

Keresek 2 szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló LAKÁST január 1-ére, lehetőleg közel a belvároshoz. Cim 7345. sz. alatt a kiadóhivatalban.

Belvarosban egy kisebb
családi ház eladó.
Bővebbet: Nyár-u. 9. sz. alatt. 7341

SPORT

(:) **Szabadságot kapnak a Pécs-Baranya játékosai.** A Pécs-Baranya igazgatósága e heti ülésén dönt a játékosoknak a szezon után kijáró szabadságáról s az előjelek szerint január 1-ig valamennyit szabadságolja. Egyelőre az a helyzet, hogy a profi-csapat sem csütörtökön, sem vasárnap nem játszik.

(:) **Schaller** József, az Ujpest pénteken szerencsétlenül járt játékosának temetését szerdára halasztották.

(:) **A kaposvári** Somogy FC csütörtökön egy kaposvári amatőr kombinálttal mérkőzik.

(:) **A Vidéki Kupa** őszi végeredménye: 1. Sabaria 6 pont. 2. Attila 3 pont. 3. Bástya 3 pont. 4 Bocskay 0 pont.

(:) **MTK—Kelethollandia 12:0.** Az MTK Hollandiában turázó birkózógárdája Kelethollandia válogatottjai ellen megsemmisitő fölénnyel 12:0 arányban győzött.

(:) **A II. liga az osztálycsere elintézése mellett.** A második liga legutóbbi ülésén elfogadta a liga azt a javaslatot, hogy a második és a második B) liga közötti osztálycsere kérdését a legrövidebb idő alatt dülőre viszik. A második liga álláspontja ebben a kérdésben az, hogy valamint az első és második liga között az egy feljutó és egy osztályozó formájában történt a döntés, ugyanugy a második B) liga első helyezettje minden további nélkül helyet cserél az utolsó helyezettel, mig a második osztályozót játszik az utolsóelőttivel. Abban az esetben, ha a második B) liga ezt a megoldást nem fogadná el, ugy a bizottság az osztálycsere kérdését a szövetség elnöksége elé terjeszti döntés végett. Az osztálycsere kérdésével kapcsolatban az osztályozó mérkőzéseket azon lehetőségtől kivánják mentesiteni, hogy az osztályozó mérkőzésekre való részvételre jogosult egyesületek akár egy nappal a mérkőzés előtt teljesen uj csapatot szerződtethessenek. Ezért kimondták, hogy az osztályozó mérkőzéseken csak olyan játékos vehet részt, aki 1928. évi május hó 1-én az egyesület nyilvántartott játékosa.

(:) **Ökölvivás.** A budapesti Spárta boxológárdája december 11-én, a Pécsi Torna Egylet ökölvivóival méri össze erejét barátságos mérkőzés keretén belül. A PTE vezetősége honorálni kivánja a boxoló sport közönségének azt az érdeklődését, melyet legutolsó versenye iránt tanusitott. Igy a jelen esetben egy igen nivós és élvezetes sportot igérő programmot dolgozott ki. Spárta boxolóit nem kell Pécs sportközönségének külön ismertetni, mivel egyizben már bemutatták Pécsett hatalmas rutinukat és csillogó technikájukat. A Pannónia disztermében rendezendő versenyre a legkiválóbb versenyzőkkel, közöttük országos bajnokokkal érkezik a Spárta, hogy az európai viszonylatban is az elsők között szereplő budapesti ökölvivó sportot méltán reprezentálhatja. A PTE boxolói szépen fejlődnek, amit a PAC felett aratott győzelmük tanusit. A mérkőzésen 6 pár versenyző indul. A mérkőzés kezdete pontban este 6 órakor.

HIREK

— **Tóth professzor** szerdán, december 7-én, délután 6 órakor tartja negyedik szabadegyetemi előadását az emberi agyvelőről. Tárgya: az agyvelő pályái, kiváló egyének agyvelői, a női agyvelő, az agyvelő és a kultura. Előadás helye: az anatómiai intézet, Dischka Győző-u. 5. sz.

— **A pécsi egyetemi ifjuság közös szentáldozása.** A pécsi Erzsébet egyetem mindkét nembeli ifjusága a karácsonyi közös szentáldozását csütörtökön délelőtt 9 órakor az egyetemi templomban mondott ünnepélyes szentmisén végzi el. Gyónni lehet december 7-én, szerdán este fél 7 órától 10-ig és csütörtökön reggel 8 órától kezdődőleg. Mindkét alkalommal több gyóntató áll az ifjuság rendelkezésére. Az egyetemi templom igazgatósága kéri az ifjuságot, hogy a közös szentáldozás és gyónás hirét adja tudtára egymásnak.

— **Csak egy pályázat érkezett a Mohács városnál megüresedett számtiszti állásra.** A mai állásnélküli világban egyedül álló érdekes jelenségről értesit bennünket mohácsi tudósitónk: Izsák Zoltán városi számtiszt elhalálozásával megüresedett számtiszti állásra Fischer Béla alispán november 1-ével pályázatot irt ki, amely négy vagy öt lapban jelent meg. A pályázat határideje most december 1-ével járt le, amelyre mindössze egy pályázat érkezett. A szerencsés és konkurrensnélküli pályázó Papp Ferenc városi dijnok, akit már a városi közgyülés erre az állásra be is helyettesitett s igy bizonyos, hogy ő is lesz Izsák Zoltán utóda.

— **A dec. 8-iki pécsi kongregációs nap.** A december 8-iki kongregációs nap minden tekintetben nagyarányunak igérkezik s nemcsak egész Pécs katolikus társadalmát mozgatja meg, hanem az egész egyházmegye is résztvesz ez első vidéki kongregációs nap megünneplésében. A budapesti központ részéről eddig P. Bangha Béla S. J., Rottenbiller Fülöp dr. igazságügyi államtitkár, Krüger Aladár dr. országgyülési képviselő, ügyvéd, Burián Imre dr. törvényszéki biró, a kongregációk főtitkára jelentették be részvételüket, akik 7-én, este érkeznek Pécsre. Szegedről Somogyi Szilveszter dr. polgármester és neje, valamint Szandtner Pál dr. egyetemi tanár és neje jelezték jövetelüket. A pécsi egyházmegye nagyobb helyeiről is nagy számban jelentették a kongregánisták részvételüket. Igy Mohácsról Pásztor Endre hitoktató vezetésével 50 kongreganista fiu és 25 leány jelentette részvételét, Szekszárdról pedig Wagner János gimnáziumi hittanár 14 fiu és 12 leány kongregánistával. Ugyancsak nagyobb számban vesznek részt a dombóvári kongregánisták is Heténvi Alajos és Petrovics Ede prézeseik vezetésével. Az eddigi jelentkezések szerint a vidéki kongregánistáknak a száma, akik a kongregációs napon résztvesznek, meghaladja a 300-at, ami mindenesetre nagyban hozzájárul a kongregációs nap sikeréhez.

— **Halálozás.** Fischer Antal mohácsi lakós, magánzó 70 éves korában vasárnap elhunyt. Kedden temették el mély részvét mellett a mohácsi római katolikus temetőben. Benne Langer Alajos Antal adótiszt nagybátyját gyászolja.

— **Harangszentelés a Xavér-templomban.** Tiz év mult el azóta, hogy december 8-án a kis Xavér-templom harangjai és hadba vonultak. És most ugyanezen a napon, sőt talán ugyanabban az órában a torony kicsinységéhez szabott 3 uj harang emelkedik majd fel a szellős magaslatra. A nép lelkében fogamzott meg a kegyeletes terv, amelynek kivitelében Fekete Istvánnak van nagy érdeme. Az Istentisztelet rendje ezen a napon, dec. 8-án, a Xavér-templomban a következő lesz: 7 órakor szentmise a nép számára. 9 óra után a harangok a kis templom elé érkeznek, ahol rövid szentbeszéd után végbemegy a harangszentelés szertartása. Utána mindjárt felhuzzák a harangokat. Körülbelül ¾11 órakor kezdődik a második szentmise, amely alkalommal először szólalnak meg az összes harangok. Gyönyörü összhangjuk Rudle Ignác szakértelmét dicséri. Az erre a célra befolyt adományokról majd egy következő számban számolunk be.

— **A hősi halottak emlékműve a pécsi központi temetőben.** A város mérnöki hivatala december 9-én, délelőtt 10 órakor helyszini tárgyalást tart a központi temetőben, hogy megállapitsa a hősi emlékmű méreteit és végleges helyét. Az emlékmű, mint már jeleztük, 1928. május 10-re elkészül.

— **Az üresedésben levő tanitói állások betöltése Mohácson.** Az ez évben felépült tanyai iskolára a mohácsi sziget Kanda-szállásán a kultuszminiszter az alapitó oklevélben biztositott jogánál fogva Rhosóczy Elek nyug. tanitót nevezte ki. A nyugdijazás folytán megüresedett állásra a belvárosi római katolikus iskolánál pedig az iskolaszék 31 szavazattal Leovics Margit helyettes tanitónőt választotta meg Müller Mária tanitónővel szemben, aki 6 szavazatot kapott. Mivel Müller Mária jelenleg a szőlőhegyi iskolánál tanit, addig is mig a városban egy állás megüresedik, az iskolaszék kimondotta, hogy részére az autóbusz költségeket megtéríti s igy lehetővé teszi számára, a városban való lakhatást.

— **Akkumulátortöltés** Graef János drogériában, Király-utca 4. sz.

— **Mikulás a cserkészeknél.** Az emberi életben azok a legszebb napok, amikor egymás iránti szeretetünket kifejezésre juttatjuk. Azok a legkedvesebb ünnepek, — nemcsak a gyermekek szemében, — amikor szeretetünket külső jelekkel is kisérjük. Ilyen ünnep az ajándékozó Miklós napja is. A cserkészek, akiknek törvényében a testvéri szeretet ápolása különösképen is kifejezésre jut, ugyancsak felhasználják az ilyen alkalmat, hogy az egymás iránt érzett szeretetet mélyitsék. Ilyen kedves és igazán bensőséges ünnepet ült tegnap a városi fiu kereskedelmi iskola 141. sz. Turul cserkészcsapata Decsy Antal parancsnok vezetésével. Az intézet tornatermét a szorgos kezek valóságos cserkésztáborrá varázsolták. Az asztalon sütemény, gyömölcs, és más diákcsemege, mindmegannyi jele a szeretetnek. Az ünnepélyen megjelent Schindler József, intézeti igazgató, a csapat őszinte barátja és áldozatkész támogatója, továbbá Számpl Pál, az 658. sz. csapat tisztje. Az ünnepséget Decsy Antal, majd Számpl Pál lelkes beszéde nyitotta meg, folytatását a fiuk szelleme, romlatlan kedélye és nagyszerü szakácstudománya adta.

— **Pécsi vitézi értekezlet.** A folyó évi 48. számu Vitézek és Gazdák Lapjában közzétett értekezletek megtartásával kapcsolatban felkéri a vitézi szék a pécsi és a pécsi járási vitézeket, hogy december 12-én 8 óra 45 perckor a vitézi szék irodahelyisége előtt (Városháza I. emelet, 53. ajtó.) sziveskedjenek gyülekezni, honnan a székkapitány és a járási hadnagy vezetése mellett testületileg vonulnak a gyülés szinhelyére.

— **A pécsi kereskedők testületének** elnöksége felkéri tagjait, hogy f. hó 8-án, d. e. 10 órakor a városháza közgyülési termében a Pécsi Ipartestülettel és a Baross szövetség pécsi fiókjával együttesen a köztisztviselők áruhitel ügyére vonatkozó törvényjavaslat ellen megtartandó tiltakozó nagygyülésen megjelenni sziveskedjenek.

— **Fontos!** Mielőtt pénzét kiadja férfi, fiu és gyermekfelöltőkre, télikabátra, bekecs, sport- és saccoöltönyre, ugy kész, mint mértékszerintiekre, győződjék meg **Páll Ödön cégnél.**

— **Jótékonycélu teadélután a pécsi polgári kaszinóban.** A Polgári Kaszinó vezetősége, élén Klein József igazgatóval, igen agilisan gondoskodik tagjainak szórakoztatásáról, de ugyanakkor nem feledkezik meg a jótékonyság emberi kötelezettségéről sem. December 4-én teadélutánt rendezett, amelyre a jótékonyság érdekében tagjai pénz és természetbeni adományokkal áldoztak a szeretet oltárán. Szebbnél-szebb leánykák szervirozták a teát és az izletes süteményeket, hogy pedig a lélek is épüljön, arról a népszerü Póth Vilmos, a vigalmi bizottság elnöke gondoskodott, aki válogatott mükedvelő gárdájával, kitünő mükedvelői előadással tette változatosabbá, az egyébként is kellemes délutánt. A szereplők mind kifogástalanul megállták a helyüket, nevezetesen Emmert Bözsi, aki igen bájosan és kedvesen énekelt, Póth Vilmosné, egy parasztjelenetben oly kitünően kreálta egy parasztasszony szerepét, hogy formálisan frappirozta a jelenlevőket. Tökéletes alakitásával a parasztasszony illuzióját tudta kelteni. Balázs Ignác és Schifrik énekszámaikkal és kuplékkal szerepeltek kitünően, mig Farkas Andor nagyszerü művészmutatványokat mutatott be élénk készséggel. Bohózatokban kitünően szerepeltek: Balázs Juci, Cser Gyula, Petrovits Ferenc, Kálóczy János, Varga János, de mindenekfölött Koller Ferenc, aki már kinőtt a mükedvelői körből; remek komikusi vénájával nagy szinpadon is megállná a helyét, kacagtató játékával. Kálóczy János sokoldalu fiatalember konferált szellemesen, mig az ének és a táncszámokat a jeles fiatal zeneszerző Fülöp Kálmán kisérte a legjobb készséggel, finom megértéssel és rátermettséggel, egyebekben a fárasztó tánczenét is Fülöp Kálmán szolgálta fáradhatatlan önzetlenséggel. Az ötéves Fónay Klárika ez a csöpp baba felnőtteket megszégyenitő lámpalázmentes rutinnal táncolt. Egy édes, bübájos megjelenés, aki nem sablonos csodagyermek, hanem formális táncművésznő, akinek minden mozdulata sima, könnyed, fordulatai decensek. A tánc minden fázisát klasszikus hajlékonysággal tökéletesen fejezi ki. A kitünően sikerült teadélutánt tánc fejezte be, amely az éjjeli órákig tartott és a kaszinó vendégei egy kellemesen eltöltött nap emlékével távoztak.

— **A kongregációk vezetősége** arra kéri a pécsi irodai, üzleti és ipari főnököket, hogy a kongreganista alkalmazottaikat, sziveskedjenek december 8-án, csütörtök délelőtt szabadságolni, hogy résztvehessenek a kongreganista ünnepségeken.

— **Az amerikai áruház** munkaprogrammja, a vevőközönséget olcsón jó áruval ellátni. Pécsett, Városház-utca 1.

— **A Matessa árvák** karácsonyfájára adokoztak: Romaisz Ferenc prelátus 25 P, Kemény Mór 3 P, Blancz József 3 drb. képeskönyvet, 3 tokot, tollat, ceruzát, Graef drogéria 3 drb. szappant, Nowotarski cég 3 P, Deák József 6 drb. szappant, Kertész kalapos 3 P, Lehr Izidor 6 drb. szappant, Édenhoffer 6 drb. szappant, Graumann cég 10 P, Strenger Rezső 1 köténvt, Löwy Jákó 1 drb. kendőt, Gaflisch K-né 5 P, Párisi áruház 16 drb. maradékot, N. N. 5 pengőt. Az adományokat hálásan köszöni a vezetőség.

— **A Regnum Christianum karácsonyi pótvásárt** tart csütörtökön, e hó 8-án, délután 5 órakor a református egyház gyülekezeti termében. A pótvásáron el nem adott tárgyakat a helyszinén azonnal elárverezik. A vásár érdekességét hangverseny és büffé emelik. Belépődij nincsen. Mindenkit szivesen látnak.

— **Nyakkendők London, Páris** divatujdonságai **Lehr Izidor áruházában.**

— **Női és férfi** fehérnemü legjobb, legolcsóbb **Lehr Izidor** áruházában.

— **Kötött kosztüm legnagyobb választékban Lehr Izidor áruházában.**

— **Antuka és boternyők,** csodás választékban **Lehr Izidor áruházában.**

— **Kötött mellény és pulóver Lehr Izidor áruházában.**

— **A Regnum Christianum kulturestje.** A legnagyobb siker jegyében zajlott le a pécsi Regnum Christianum kulturestje, melynek müsorán kondói Kiss Jenő gyáros, dr. Olasz Antalné és Barcza Imre gyógyszerész szerepeltek. „A mi kulturánkról" tartott kondói Kiss Jenő osztatlan lelkesedést kiváltott, nagyerejü beszédet. Nagy alapossággal felépitett előadásában abból indult ki, hogy kulturánk, — a nyugateurópai kultura, — nemcsak léket kapott a világháboru szörnyü katasztrófájával, hanem egyenesen a kultura halálát jelentette e világfelfordulás. Érdekesen rajzolta meg a kultura fogalmát általában, majd különösen a nyugateurópai kulturát, amely a krisztusi szellem és nemzeti elem eredője. Az Istenétől és nemzeti tradiciótól elszakadt világnak, — külön a magyarságnak is, — meg kell dobbantania lábát a sir szélén, vissza kell térni a Krisztus hozta evangéliumi szellemhez és a legerősebb nemzeti eszményhez. A magyar társadalomnak, mint az infekció fókuszait elmeszesitő erős organizmusnak vissza kell taszitania mindent, ami nem Krisztus evangéliumából sarjadzott ki, félre kell löknie az idegenség hatalmait, amelyek torkonragadják a magyar Géniuszt. A döbbenetes erejü szónoklat után dr. Olasz Antalné nagyterjedelmü, szép, meleg hangon, müvészi készséggel előadott és nagy tetszést aratott énekszáma következett, majd Barcza Imre szavalta el kedves könnyedséggel, mindenkit megható mély érzéssel és müvészi megértéssel Abrányi Emil két bájos költeményét. A szereplők megérdemelt tapsban részesültek.

XVII. évfolyam, 262. szám. Ára 15 fillér Pécs, 1927. november 18. Péntek.

Előfizetési ár házhoz szállítva vagy postán

Kéziratokat nem adunk vissza.

DUNANTÚL
18 Nagys.
Dr. Szönyi Ottó úrnak
Szépművészeti Múzeum
Állatkerti-út 1. Budapest IV.

DUNÁNTÚL

Szerkesztőség:
Lyceum-utca 4. sz.
Szerkesztőség telefonja
650. szám.
Kiadóhivatal:
Lyceum-utca 4. sz.
Kiadóhivatal telefonja:
222. szám,
Hirdetés dijszabás szerint.

Erzsébet

ünnepet ül holnap Pécs város közönségével az Erzsébet-egyetem, annak ifjusága és a nőzárda leánygimnáziuma. A szomoru novemberi napokban, amikor nyirkos őszi köd üli meg a világot, amikor oly kevés és oly hideg már a napsugár is, amikor remegve, fázva bújunk össze, mert kevés a hitünk és oly foszlott a ruhánk, ekkor látogat meg bennünket a gyönyörü, magyar király-leány Szent Erzsébet, hogy meleg leplével betakarjon, s hogy forró szivével felmelegitse a mi fázós, fásuló lelkünket.

E csodálatos király-leányt már több mint hétszáz éve küldte az Isten a magyarokhoz, hogy tanitson meg imádkozni, szegénységben boldognak lenni, nagy szeretetben kiáradni és áldozat lenni az emberekért. Mert már akkor nagyon gőgösek voltunk, pártoskodtunk, önzésünkben kicsett a szivünkből az imádság és a testvérölelés . . .

Azóta minden évben eljön a Szent asszony és beszél hozzánk, megölel bennünket és könnyeket sir értünk, de mi, amig külföldön oltárokat emelnek neki, a művészetek lábai elé rakják legszebb rózsáikat és imádságáért imádkozik az egész keresztény világ, addig mi csak éppen, hogy tudjuk, hogy november 19.-én Erzsébet-napja van, pedig ami e csodálatos Asszony, a magyar lélek szépsége nyilt benne virággá. Óh, hogy hétszáz éven át hiába tárta meg nagy szivét Szent Erzsébet, hiába csókolta lelkét a magyar ugarra, könnyei sem tudták szeretetbe összeölelni e sokat tépett faj lelkét!

Mos is megjön Szent Erzsébet napja, s talán szomorubban mint valaha. Látnia kell, hogy szeretett népe összeomlott hazája romjai felett jazz-band mellett cselsztont vonaglik és a tobzódó szivekből hiányzik az élet „alapja s talpköve a tiszta erkölcs", a szeretet és az Isten felé lobogó hit . . .

Vajha Erzsébet napján felülemelkednénk minden dekadencián, ha elhalgatnának a jazzbandek és előkészitett, megnyiló lélekkel fogadnánk Szent Erzsébet látogatását! . . . Vajha megzendülnének a Himnuszok e napon és a templomi harangok „mea culpa"-t zúgnának a szivünkbe . . .

A pécsi Erzsébet tudományegyetem szombat délelőtt ünnepélyes közgyülést tart az egyetem ifjusága pedig délután a belvárosi katolikus kör disztermében áldoz Szent Erzsébet emlékének és Erzsébet királyné emlékének is, akiben Szent Erzsébet szeretete lobogott a magyar fai iránt, s akinek nevét viseli a pécsi egyetem. Ugyancsak délután ünnepel a pécsi Szent Erzsébet leánygimnázium is.

Pécs intelligens, magyar szivet érző közönsége tegye igazán ünnepiessé ez alkalmakat megjelenésével, legyen ez az ünnepség egy nagy demonstrálás, egymásratalálás Szent Erzsébet melegen ölelő, királyi palástja alatt.

Márton Imre.

A kormány állását köti a numerus clausus módositásához

Kötelezővé tették a javaslat megszavazását

Budapest, november 17. — Az egységespárt ma este értekezletet tartott. Értekezlet előtt több város küldöttsége jelent meg Bethlen gróf miniszterelnök előtt és átadták a diszpolgárságról szóló okmányokat. A miniszterelnök nagy beszédben válaszolt együttesen a küldöttségeknek.

Utána Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter ismertette a numerus clausus módositásáról szóló javaslatot. Kijelentette, hogy a módositást kül- és belpolitikai okok kivánják.

Bethlen István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy a kormány teljesen szolidáris a javaslattal. A javaslat nem jelenti a numerus clausus megszüntetését, bár azért is vállalná a felelősséget. Most csupán a szelekciós elvek megváltoztatásáról van szó. A módositások nem lesznek olyan lényegesek, hogy mindenki meg lesz azokkal elégedve. Elégedjék meg a zsidóság azzal, hogy eltüntetik azt a sárga foltot, amely eddig a szemét szurta. A többit bizzák a jövőre.

Kijelenti, hogy a kormány az állását köti a javaslathoz, amely [illegible]

A pártértekezlet ezután kimondotta, hogy a javaslat megszavazását kötelezővé teszi a pártagok számára.

Az ipari munkánál alkalmazott nők és gyermekek védelme

Budapest, november 17. — A képviselőház mai ülésén folytatták az iparban és egyéb más vállalatokban foglalkoztatott gyermekek és nők védelméről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Rothenstein Mór igen értékes szociális intézkedésnek tartja a javaslatot.

Früchwirth Mátyás szerint a nők távoltartása a gyárakból a férfiak munkaalkalmát növelné. Kifogásolja, hogy a törvényjavaslat bizonyos esetekben megengedi, hogy a fiatalkoruak bányákban és üzemekben alkalmazhatók legyenek. Kifogásolja továbbá a fiatalkoruak alkalmazásánál a munkaidő beosztásokat. Határozati javaslatot terjeszt be az iparfelügyelet ujjászervezéséről és reviziója érdekében. A törvényjavaslatot elfogadja.

Kéthly Anna: A törvényjavaslatról csak azt mondhatja, hogy ami jó benne, az nem új, ami új benne, az nem jó. Hibáztatja, hogy mig a szellemi munka terén szükségesnek tartják a numerus clausust, addig jószemmel nézik azt, hogy az iparban túlzsufoltság állott be. Itt is be kell hozni a numerus clausust legalább is a fiatalkoruakra nézve. Követeli a népoktatási korhatár felemelését. Sürgeti az anyasági biztositás megvalósitását.

Csik József: Örömmel állapitja meg, hogy a törvényjavaslat a 14. életévet határozza meg a foglalkozási korhatárul. A 8 éves kötelező iskolaoktatás megoldja az ifjaknak a 14. évig való foglalkoztatását. A munkaidő maximumát a legtöbb külföldi állam napi 10 órában állapitja meg. A törvényjavaslatot elfogadja.

Hermann Miksa kereskedelemügyi miniszter megállapitja, hogy a javaslat értékét minden oldalról elismerték. Az iparfelügyelet terén elismeri, hogy még sok a tennivaló. A korhatárt a javaslat 14. életévben állapitja meg. Igy a 14. és 12. életév között, amikor a mindennapi iskolai kötelezettség megszünik, spácium áll be, de éppen ezért járult hozzá a bizottsági tárgyalásokon beterjesztett javaslathoz, amely felhatalmazást ad a kultuszminiszternek a 8. osztályos elemiiskola megvalósitására. Erre nézve érintkezést is keresett a kultuszminiszterrel, aki közölte, hogy a hat osztályos népiskola felállitásához 8000 objektumra van szükség. Ebből a 8000 objektumból 3500 biztositva van.

A Ház ezután általánosságban és részletes tárgyalás alapjául elfogadta a javaslatot, majd áttért a részletes tárgyalásra.

Az ülés délután 2 órakor ért véget

Hírek néhány sorban

Min. tanácsosi cimet kapott Laky Kornél nyug. müszaki főtanácsos. — **60 tagu küldöttség** járt ma a keresk. miniszternél és Zala, Vas és Sopronvármegyék közlekedésének javitását kérték. — **Polgári iskola** felállitását kérték ma Csongrád és Devecser községek képviselői a kultuszminisztertől, aki a kérelem teljesitését megigérte. — **A garbócbogdányi** kerületben nov. 25-én lesz a képviselőválasztás. — **A magánmunkaközvetitőket** meg fogják szüntetni. — **Diszpolgárává** választotta Csorna község Grieger Miklós képviselőt. — **Elhunytak:** Leitner Lipót birtokos Letenyén, Bogdán Emilia Zalaegerszegen, Bóka Edéné Fráter Karolina Debrecenben, Czekelius Aurél ny. miniszteri tanácsos Bpesten, Rüdiger Stohrenberg Ernő nagybirtokos Linzben, Rencsisovszky Ferenc, az Éme kerületi elnöke Bpesten, Illés Elek magánzó Zalaegerszeg[illegible] korában Bpesten, Dobó József artista Bpesten, Sasaky Guntaro japán egyetemi tanár a bpesti Bálint klinikán, Csoszor Györgyné 110 éves korában Battonyán. — **Agyonlőtte** Papyik János ujkécskei gazdálkodó Pálinkás Vince ujkécskei lakóst és a holttestet elásta. — **2100 millió lei** deficitje van 13 hónap alatt a román államvasutaknak. — **Másfélévi börtönre** itélték csalásért özv. Büchler Györgyné bpesti tisztviselőnőt. — **Nyolc napi fogházra** itélték Markovics József debreceni fiatalembert, mert okmányt hamisitott, hogy felvegyék a tanitóképzőbe. — **Felismerték** az ellopott nyakkendőről Krausz Gábor budapesti hirhedt betörőt. Garaba József nevü orgazdájával együtt letartóztatták. — **Elfogták** Budapesten Rubint Ferenc állólágos fürdőtitkárt, aki csalásokat követett el. — **A szénapanama** ügyében nov. 25-én lesz itélet. — **Megőrült** a törvényszéki tárgyaláson Kovács Lajosné középiskolai tanár özvegye, budapesti lakós, akit 24 napra gyógyintézetbe szállitottak. — **Hirtelen meghalt** Budapesten Kökény Sándor a Földhitelbank igazgatója 49 éves korában. — **Kiugrott** a robogó vonatból az érdi állomáson Karsay Józsefné és életveszélyesen megsérült. — **Vonatkisiklás** következtében meghalt Mezőbergenye és Mezőhánd között Kovács László fütő, mig Mikola János mozdonyvezető és Csiszár János vonatkezelő halálosan megsérültek. — **Megmérgezte magát** veronállal Pauli Berta bécsi óvónő. — **Felvágta** az ereit Mayer Elza 29 éves bpesti tisztviselő. — **Időjóslat:** Jórészt borus, ködös idő némi enyhüléssel, esetleg kisebb lecsapódásokkal.

Óriási részvét mellett temették el ma Hamerli Imrét

Pécs, nov. 17. — Ma délután, mintha halottak napja lett volna, úgy zarándokolt a nép a temetőbe. Fogatok robogtak, autók száguldtak, testületek vonultak fel, zászló alatt, férfiak, nők, gyermekek tarka tömege kigyózott hosszu sorban a temetőbe vezető útvonalon. A város közönsége ömlött ki a temetőbe, hogy utolsó utjára kisérje el Hamerli Imrét az árvák atyját, a népnek igaz barátját.

Impozáns és megható volt ez a temetés. A ravatalozó csarnok előtt felállított koszorukkal boritott koporsót sürű és hatalmas embererdő vette körül. Hamerli Imre temetésén megjelent udvari papjai kiséretében Virág Ferenc megyéspüspök is. Ott láttuk Szilvek Lajos dr. és Romaisz Ferenc prelátuskanonokokat, Hanuy Ferenc dr. egyetemi tanár, apátkanonokot, a város képviseletében Nendtvich Andor polgármester, Makay István és Tichy Ferenc dr. h. polgármesterek, a tanácsnokok és tisztviselők nagy számban. A pécsi tudományegyetem részéről Vasváry Ferenc dr. rektorral Pekár Mihály dr. felsőházi tag és Angyán János professzor. Nagyszámmal volt képviselve a katonaság, testületileg vonult ki a belvárosi katolikus [illegible]házközség, a Credo egyesü[illegible]a árvaház, a 48-as jótékony [illegible]egylet, a Dunántúli Bank, a Pannónia sörgyár stb. Ott volt Visy László dr. ny. főispán, Littke József kormányfőtanácsos, Koszits Ákos dr. kormányfőtanácsos, Pintér Ferenc ny. árvaszéki elnök, Soós Nándor rendőrfőtanácsos, Pánczél Ottó ny. min. tanácsos, Berecz Fidél irgalmasrendi házfőnök, Bartinai Ferenc pécsbányatelepi plébános, Jicinszky Jaroszláv dr. bányatanácsos, Dusbaba Vilmos vezérigazgató, a városi iskolák vezetői és felsorolhatatlan nagy számban a város előkelőségei és minden rendü és rangu képviselői.

A temetési szertartást Kelemen Andor dr. belvárosi plébános végezte Vizsy Pál és Geosits Lajos, valamint két ferencrendi szerzetes segédlete mellett. A beszentelés után Kelemen Andor dr. gyönyörü szép beszédben méltatta Hamerli Imrében, a meleg szivü, vallásos embert, aki egyházának és városának hüséges fia és lelkes munkása. Szivből jött megindító szavai, a szivekbe találtak, könnyek tolultak a szemekbe, zokogva sirt fel a fájdalom, amelyet nem tudott tompitani a szónok meleg, vigasztaló hangja sem.

A szivekbe markolt szép beszéd után a koporsót a közeli családi sírhoz vitték, ahol egy egész város fájdalmas tisztelgése mellett helyezték a feltámadási [illegible]ihenőre a mindenki által [illegible]olt és szeretett Hamerli Imrét.

Az irgalmasrend templomának harangjai

Pécs, nov. 17. — A „Dunántúl" hasábjain elhangzott kérő szó megértő visszhangra talált. Pécs város társadalma felekezeti különbség nélkül járult önkéntes adományaival az irgalmasrendi templom harangjainak költségeihez. Rudle Ignác, jónevü, pécsi harangöntő-gyár mühelyében már munkában van egy 250—260 kg. sulyú nagy harang, melyet Szent Ágoston tiszteletére neveznek el és egy 80—90 kg. sulyú kisharang, mely Szent József nevét fogja viselni. A harangok még ez év folyamán elkészülnek és felszentelésük valószinüleg az irgalmasrend templomának búcsúján 1928. január 20.-án Szent Sebestyán napján lesz, mely nap a város fogadalmi ünnepe is.

Az irgalmasrend perjele hálás köszönettel nyugtázza a befolyt adományokat és tekintettel arra, hogy az eddigi adományok nem fedezik a költségeket, kéri még a jólelkü adakozók áldozatkészségét.

Adományok a rend főnökéhez, vagy a templom perselyébe juttatandók. Az eddigi adományok a következők:

200 pengőt adományozott Thallmayer és Seitz R. T.; **100** pengőt Schottola Ernő, Pécsi Takarékpénztár, Weiser Ferenc, Ujváry Kamilla, Római Róbert; **80 pengőt** Hamerli és Társa; **70 pengőt** Benkovics Lajos; **50 pengőt** Wirsz János, Hirschler Mór, Graumann Gusztávné, Taizs József; **40 pengőt** Hirsch és Pollák, Wranitsch Gizella temetk. váll., székeskáptalan; **35 pengőt** Concordia tem. váll.; **30 pengőt** Piller Béla, Mandl Armin, Hoffman Antal, Lukafai üveggyári raktár; **25 pengőt** Pécs-baranyai Központi Takarék.

20 pengőt Óberling Lajos és Társa, Minker János, Hamerli József, Egyházmegyei Takarék, Dunántúli Bank R. T., Mestrics Jenő, Pál Ödön, Magyar Általános Hitelbank, Angszter József; **15 pengőt** Teiszinger Ferenc, Dunagőzhajózási R. T., Kött kertészet, Lichtblau Ágoston; **14 pengőt** Székesegyházi uradalom; **10 pengőt** gróf Zichy Lujza, Mayer József dr., Pintér Ferencné, N. N., Pollák Elemér, Guttmann Imre, Kaltnecker Aladár, Zápor József, Szent István T. könyvkereskedés, Littke Jenő, Zsolnai-gyár, Magyar Nemzeti Bank, Várkonyi Hildebrand dr., Szabó János dr., Kolozsváry Andor, Muszti István, Ratkovics Károly, Varga Damján dr., Bandi, Meinl Gyula R. T., Kollár Ferenc, N. N., Sándor Jenő János dr., Göbel gyógyszertár, Friedrich Sándor gyógyszertára, Graumann hentesáru-gyár, Fleischer és Budai, Őrangyal gyógyszertár, Őrangyal temetkezési váll., Kegyelet tem. váll, Aranyhajó szálloda, N. N., Pannónia sörfőző r. t., Herzán Caesár, Szabó Gyula dr., Jelen Miklós dr.; **8 pengő 80 fillért** Hortobágyi József; **7 pengőt** Takács István.

5 pengőt adományoztak Velkovics Mihály, Werle Teréz, vitéz Szelenczy Miklós dr., Jankovics József, Frankó Zoltán dr. N. N., Visy Imre dr. Atlasz Gyula, Frank Mór, özv. Holecsek Péterné, Szuly János, Mauthner, Goldberger Andor, Széll Zsigmond, N. N., Varga Ferenc, Steiner Mór, Mauthner Ödön, Mauthner Ida, N. N., Nzecker, Első pécs lakástisztitó váll., Scheiber Antal, Faragó János, Széchenyi Dani, Bruhács, Rozs István dr., Vayer Józsefné, Bartalovics Józsefné, Schützer S. és Fia, Dittler Aurél és neje, özv. Caflisch Kristófné, Engel Adolf és fia, Fehér Ferenc, özv. Szmolka Nándorné, Anna malom (Fehér és Társa), Fischer Józsefné, Véber Dénes gyógyszertára, Török János gyógyszertára, Nagy Ákos bábos, Unitárius pécsi filiálé, Sárosy László dr., Főnix biztositó társ., Czirják I. Antal; **3 pengőt** Rácz István, N. N., De Sorgo Miksa, Kundler Jenő, Pauntz Gábor, Imre György, Klein Ignác, Viasz Béla, Kruskovics Anna, Hannuy Etelka, Gráf Ödön, N. N., Csernohorszky József, N. N.; **2 pengőt** Niederecker Gáspár dr., N. N., I. ügy. oszt. (posta), N. N., Kafka József, N. N., Solymár László, N. N., Greksa Etelka, N. N., Hirschler Dezsőné, N. N., Rejner, N. N., Fenler Adolf, N. N., Gyenes Miklós N. N., N. N., N. N., Zsögön Géza dr., Oberhammerné, N. N.; **1 pengő 60 fillért** Szmodics Ödön; **1 pengő 50 fillért** Szabó Kázmér; **1 pengő 40 fillért** Hall Mária; **1 pengőt** Hird Kálmánné, vitéz Szivér Károly, Szebényi Ferenc, Kőszegi Ferenc, Papp József, Háger Károly, Hrubán Ferenc, Kaffka Józsefné, Deák Lajosné, N. N., N. N., Futó József dr., Propszt Ferenc, Szatmáry János, Boliny Gyula, Vargáné, Kondor Ferenc Ujváry Andor, Révai Mária, özv. Plichta Ferencné, Végh Margit, Tóth Károly, Dominics Ferenc, N. N., Strausz, N. N., dr. Kuls, Székely Istvánné, Rezneki Róza, Magyar Anna, Egri Rózsika, Kuminecz Mária; **50 fillért** N. N., Rácz János, Heben Ferenc, Kossa, Lohn János, Várady István, Dobokai Mária.

Templomi persely utján összegyült: 199 pengő.

Nyolcan pályáztak a városi közgyámi állásra

Az esetleg megüresedő három állásra ötvenegyen adták be a kérvényüket

Pécs, nov. 17. — Fertői István nyugalomba vanulása folytán megüresedett a városi közgyámi állás, amelyre mint ahogy azt megirtuk, kiirták a pályázatot. A határidőig nyolcan adták be pályázatukat, mig az esetleg megüresedő földadónyilvántartó, irodatiszti és irodasegédtiszti állásokra összesen ötvenegyen. A pályázók a következők:

A közgyámi állásra Laukotka János városi földadónyilvántartó, aki okt. 14. óta már megbizott közgyám, Szontagh Ferenc adóvégrehajtó, Dorozsma István irodasegédtiszt, Farkas Mihály irodasegédtiszt, Eklics Gáspár pénzügyőri fővigyázó, Papp András magántisztviselő, Perler Antal haszonbérlő Vajszlóról és Wajdits Géza.

A földadónyilvántartói állásra: Rajkovics Károly irodasegédtiszt, Szontagh Ferenc adóvégrehajtó, Farkas Mihály irodasegédtiszt, Schulze József adóvégrehajtó, Horváth Ferenc napidijas, Halmay Aladár napidijas, Eklics Gáspár pénzügyőri fővigyázó, Papp András magántisztviselő, Perler Antal haszonbérlő, Sztojakovics Tamás jav. hiv. szemlész és Wajdits Géza.

Az irodatiszti állásra: Schiller József irodasegédtiszt, Neszmély Ferenc adóvégrehajtó, Szontagh Ferenc adóvégrehajtó, Dorozsma István, Schwarcz Ernő, Farkas Mihály és Szamohil Ödön irodasegédtisztek, Doby Sándor adóvégrehajtó, Schulze József adóvégrehajtó, Illés Sándor irodasegédtiszt, Holczmann Róbert szakdijnok, Horváth Ferenc, Pollák Mihály, Lang Frigyes, Késmárszky Emil, Halmay Aladár, Lázár József, Fischer Zsigmond, Schiffrich Jenő és Kovács György napidijasok.

Az irodasegédtiszti állásra: Szontagh Ferenc, Doby Sándor és Schulze József adóvégrehajtók, Holczmann Róbert szakdijnok, Horváth Ferenc, Rözge Lajos, Gaál Magdolna, Pollák Mihály, Késmárszky Emil, Keil Rezső, Csarsch Miklós, Lázár József, Fischer Zsigmond és Kovács György napidijasok, Eklics Gáspár pénzügyőri fővigyázó, Nagyági Károly okl. tanitó, Papp András magántisztviselő, Perler Antal haszonbérlő, Sztojakovics Tamás jav. hiv. szemlész és Wajdits Géza.

Vágott ponty 2·60 P a Halcsarnokban.
Élőponty 2·20 P-től 2·50 P-ig. Vágott harcsa.
Balatoni süllő kg-ja 2 Pengőtől.

A DANUBIA KIADASA
MEGJELENT! ◆ MEGJELENT!
MAGYAR KÖZJOG
II. KÖTETE
Ára 6 pengő 40 fillér.
Kapható a **Dunántúl Egyetemi Könyvkereskedésében**
Pécsett, Széchenyi-tér 9. szám alatt és más könyvkereskedésekben.

Az irgalmasok templomának ünnepélyes harangszentelése

Pécs, jan. 20. — Az irgalmasok pécsi rendházát Krautszak János molnár és timármester pécsi polgár alapította 1796-ban és az alapitványt kibővitette Szentmiklóssy János nagylelkü hagyománya által 1859-ben. A rendház szent Sebestyén vértanu tiszteletére van felavatva. Mint sok más ezernyi templom harangját, elvitte a háboru az irgalmasok két harangját is. A hivők áldozatkészsége pár hét alatt előteremtette az uj harangok előállitásához szükséges összeget és a mai napon megtartott harangszentelés külső formáiban is azt igazolta, hogy a rendház városunk polgárainak osztatlan szeretetével és megbecsülésével találkozik. A Rudle Ignác harangöntő gyárában készült két harangot gyönyörüen feldiszitett kocsin, körmenet kisérte a templom elé.

A körmenetet Csernohorszky József apátplébános az irgalmasrend tagjainak asszisztálása mellett vezette. A körmenet elején a katonazenekar egyházi énekeket játszott. Ott láttuk szép számban a budai városi katolikus kör tagjait Schutták József városi tanácsnok, a kör elnökének vezetése mellett, a Credó tagjait, a keresztényszociálista munkásokat nagy számban, továbbá a kereskedelmi iskola cserkészeit Décsy Antal, a Baross cserkészeket Bolics Jenő parancsnokok vezetése mellett. A harangszentelés ünnepélyére Pécsre érkezett Babinszky Náncisz, rendtartományi főnök, kinek vonzó, kedves egyénisége pécsi működése folytán még élénk emlékünkben él. Kiséretében voltak: Mura Fülöp, Müller Ödön dr. budapesti perjel, Lober Imre pápai perjel, rendtartományi tanácsosok, Piszker Valér egri perjel, Szabó Laurusz, váci perjel, Szrapkó Flórián, novicius mester.

A harangok felszentelésére udvari papjai kiséretében fél tiz órakor érkezett meg Virág Ferenc megyéspüspök, akit az összes rendtagok a templom ajtajában ünnepélyesen fogadtak. A felszentelés szertartásában segédkeztek Igaz Béla dr. prelátus-kanonok, mint archidiakonus, Bartinai Ferenc, pécsbányatelepi esperesplébános és Kelemen Andor belvárosi plébános. A felszentelés szertartását a hivők több ezernyi serege nézte végig. A mintegy 100 kg. sulyu kisharang **Szent József** a cca. 300 kg. sulyu nagyharang **Szent Ágoston** tiszteletére lett felajánlva. A keresztanyai tisztséget **dr. Mayer Józsefné**, pósta főigazgató neje és özv. **Schmidt Józsefné** vállalták, akik a harangok, gyönyörü feldiszitéséről gondoskodtak. Az ünnepélyen megjelent Buzássy Ábel c. főigazgató, ciszterci rendfőnök, P. Oberten Odilo, ferenciek rendfőnöke, az Emerikánások küldöttsége Módly Dezső tanár, vezetése mellett. A felszentelés után az ünnepi szentmisét és szentbeszédet Virág Ferenc megyéspüspök tartotta. A szentmise alatt Szentkereszthy Elemér kántor, vezetése mellett Carol Kempter D-dur miséjét vegyeskar énekelte. Az offertórium alatt Varin Ferenc dr., a **Pieta Signore** gyönyörü nagy áriáját adta elő, amely interpretálás feledhetetlen marad. Ugyancsak Varin dr. gordonka előadásában Cherubini Ave Mariá-ját hallottuk a tőle megszokott meleg és öblösen zengő tónussal. Szentkereszthy Elemér nagyszerü orgona kiséretet nyujtott kiváló partnerének.

A harangok felhuzását Hebenstreit Károly épitési vállalkozó cég végezte kellő szakavatottsággal, ugy, hogy mire a misének vége volt, a harangok már a toronyban voltak.

A trianoni békerevizió

A Magyar Nemzeti Szövetség pécsi körének közleménye

Pécs, jan. 20. — Jóleső örömmel tölti el lelkünket az a megnyugtató gondolat, hogy közönyre könnyen hajló társadalmunk életében már kezd visszhangra találni a trianoni lélekharang, mely a pusztulás mementójával zúg végig halálraitélt hazánk felett. Hitünknek élesztő lángja, hogy a nemzeti és külföldi propaganda mellett Lord Rothermere ólomkatonái könnyen keresztül hatoltak az ántánt országhatárokon. De ennek a nagy harcnak kulisszatitkai felől még mindig nincs tisztában a magyar közvélemény. Ezért a Dunántúl január 12.-i számának vezércikkét a következőkkel egészitjük ki.

Hogy a trianoni békerevizió gondolata és akarása, nem is olyan régen, még csak a magyar társadalom és egynéhány jó akaratu ember eszméje és törekvése volt. Feltétlen elfogadjuk azt, hogy a magyar társadalomnak érdeklődése nem oly régi keletü, mint a gondolatnak létünkbe vágó fontossága ezt megérdemelné. De már helyesbiteni vagyunk kénytelenek azt, hogy néhány jóakaratu ember is csak ujabban tette volna élete feladatává ennek a ránk kényszerített állapotnak megváltoztatását. Igazságtalanság volna, ha nem rehabilitálnók azoknak emlékét, akik már a forradalom napjaiban, tehát már kilenc esztendeje, ennek a nagy célnak érdekében áldozták értékes munkájukat. Már 1919. novemberében összejött Budapestre néhány lelkes és sorsüldözött magyar, hogy megalakitsa Magyarország Területi Épségének Védelmi Ligáját, a békének gúnyolt diktátum revidiálása érdekében.

Ha majd az utókor történésze sine ira et studio áldozhat szerencsétlen korunk emlékének, talán majd nem fog megfeledkezni erről a honfiui szerelem szent talajából sarjadt egyesületnek áldásos működéséről, mely nemzeti érzésében, dacolva vörös örülettel és külföldi közönnyel azonnal megindította a békerevizió propagandáját az ántánt államokban. Természetes, hogy ezt a felvilágositó munkát nem nézhették nyugodt lélekkel a világháborut szerencsével végzett hatalmak kormányai, s ennek következményeképp a békeparancsnak magyar törvénybe történt becikkelyezésével a Területi Ligának is meg kellett szüntetnie létezését, illetve beolvadt jogutódjába, a Magyar Nemzeti Szövetségbe.

A békerevizió propagandája is állandó külföldön, sőt a Magyar Nemzeti Szövetség müködésében még nagyobb arányuvá válhatott, mert anyagi támogatásában már jobban kivette részét a társadalom,

de hangsulyozzuk, hogy korán sem eléggé.

Ennek a propagandának részleteiről más alkalommal óhajtunk beszámolni.

Hogy volt-e hatása az ujonnan erőteljesen megindult külföldi támogatásra, Lord Rothermere és több lelkes igazságkutatóra, nem vagyunk illetékesek eldönteni, ezt rábizzuk az elfogulatlan történetiróra; annyi azonban kétségkivül áll, hogy a Magyar Nemzeti Szövetség már a Területvédő Ligával egy időben létezett s annak beolvadása óta állandóan irányitja propagandájával a külföldi közvéleményt. Azzal a megállapitással szemben, hogy ,a békerevizió irodalma és társadalmi propagandája külországokban is: egy-két év óta lett szalónképes, hangsulyozzuk, hogy utat talált ez a propaganda már jó egynéhány esztendővel ezelőtt, még francia képviselőkhöz, amerikai szenátorokhoz is, csak a visszhang jött meg nehezen reá.

De be kell vallanunk ezek után, hogy még sem az eddigiek képezték válaszolásunknak fő inditóokát. Figyelmünket leginkább a következő szépen hangzó mondat keltette fel: A társadalmak kitartó munkájának, a Gondviselés által küldött államférfiak lankadatlan propagandájának köszönhetjük azt, hogy ma már az európai társadalmak felfigyelnek a mozgalmakra, de szervezkednek is azért, hogy a békeszerződésekben rejlő veszedelmeket a társadalmak és államok feje fölül elháritsák. Ha nem értjük félre a cikkiró megállapitását, ugy a társadalmak kitartó munkája alatt a magyar társadalomét kell gondolnunk, mert hiszen más társadalmak nem igen gyötörték magukat eddig a magyar békerevizió gondolatáért. És ha tényleg a magyar társadalom „kitartó munkáját" óhajtotta itten az elismerés mezébe öltöztetni, úgy ezen a ponton — bár hazafiui fájdalommal — összehozhatatlanul szétágazik a felfogásunk. Magunk lennénk a legboldogabbak és állnánk uj Simeonként a magyar jövendő előtt, ha megértük volna társadalmunk kitartó munkájának megszületését. A közöny jégpáncélja azonban még lassan olvad s társadalmunk tekintélyes része még mindig nem lát történelmi pillanatot a békerevizió propagandájának anyagi támogatására, elfelejtkezvén arról, hogy Benesék és többi kiváló barátaink milyen óriási ellenpropagandával igyekszenek sárbafojtani ami lassan éledő igazságunkat.

Miként az orvos sem simogatja a beteg testrészt, hanem ha szükséges, belevág abba, mi sem dicsérhetjük a magyar társadalom kitartó munkáját, mert ha lelkében talán együtt is érzett mindig a békerevizió akarásával, annak gyakorlati megvalósithatása érdekében még nagyon keveset áldozott. Ez különösen akkor lesz szembeszökő, ha összehasonlitjuk a csehek, szerbek és románok világháboru előtt is működő nemzeti szövetségeit, ami lassan növekvő propagandánkkal. Nyilvánvaló, hogy társadalmunk áldozatkészsége távolról sem közelithető meg bármely nevezett utódállam propaganda kiadásait; óriási pénzösszegeknek kellett addig elusznionk, mig az európai közvélemény egészen hazugságokkal telitődött hazánk felől. Ma már csodálkoznak naivságukon, mikor a magyar propagandának sikerül róla lerántani a leplet, — de már késön. Vagy talán az igazságról való meggyőződés sohase késő? Ennek most kell elválnia a közel jövőben!!!...

A magyar nemzeti szövetség, hányszor igyekezett már felrázni a magyar közvéleményt, hányszor hirdettük, hogy társadalmi és felekezeti különbségre való tekintet nélkül össze kell tömörülni táborunkban minden hazáját féltő magyarnak, — hangunk elveszett a Trianon szülte zürzavaros élet forgatagában.

Mig a magyar társadalom egy kissé élénkebben kezdett figyelni müködésünkre, meg kellett alakulni a Reviziós Ligának is, hogy összetömöritse országunk gazda-

Lehár Ferenc világhirü operettje
HERCEGKISASSZONY
eredeti zenével HARRY LIEDTKE főszereplésével
vasárnap a PARKMOZIBAN, hétfőn az APOLLOBAN!!

XVIII. évfolyam, 17. szám. Ára 15 fillér Pécs, 1928. január 21. Szombat.

DUNANTÚL
18 Nagys.
Dr. Szőnyi Ottó úrnak
Szépművészeti Múzeum
Állatkerti-út 1. Budapest IV.

Előfizetési ár házhoz szállítva vagy post
Egy hóra 2 Pengő 5

Egyes szám ára 15 fillér, 16 oldalas 24 fillér.

Kéziratokat nem adunk vissza.

DUNÁNTÚL

Szerkesztőség
Lyceum-utca 4. sz.
Szerkesztőség telefonja
650. szám.
Kiadóhivatal:
Lyceum-utca 4. sz.
Kiadóhivatal telefonja:
222. szám.
Hirdetés dijszabás szerint.

Megszavazták általánosságban a valorizációs törvényjavaslatot

A képviselőház mai ülése

Budapest, január 20. — A Ház mai ülésén az elnök bejelentette, hogy Nagy Emil lemondott bizottsági tagságairól.

A valorizációs javaslat folytatólagos vitájában Pesthy Pál igazságügyminiszter szólalt fel. Rámutatott arra, hogy nagyon átgondolt ez a javaslat, amely szigoruan tekintetbe vette a mai gazdasági nehézségeket és az igazságszolgáltatás szempontjait. Kérte a javaslat elfogadását.

Lakatos Gyula előadó kijelentette, hogy meggyőződése szerint a kormány még a jóvátételi kérdés elintézése előtt foglalkozni fog a hadikölcsön valorizációjának kérdésével, ha anyagi helyzetünk megengedi.

A Ház ezután elfogadta a javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául, majd a határozati javaslatokra tértek át.

A vita során benyujtott határozati javaslatokat, amelyek főleg a hadikölcsön valorizáció problémájával foglalkoznak, illetve ezirányu kormányintézkedéseket sürgetnek, mind elvetették. A pénzügyminiszter az egész határozati javaslatoknál szintén felszólalt és ismét hangsulyozta, hogy

a hadikölcsönök ügyét arra az időre függesszék fel, amikor az ország gazdaságilag jobb helyzetbe kerül.

Kijelentette továbbá a határozati javaslatok kapcsán, hogy a földreformmal összefüggésben a kormánynak az a törekvése, hogy a gazdákat forgótőkéhez juttassa. A kormánynak határozott célja az, hogy a földbirtok megkötöttségét megszüntesse és programmjába vette a hitbizományok reformját is.

Fábián Béla félreértett szavainak helyreigazitása cimén kért szót. Beszédében foglalkozik a pénzügyminiszter tegnapi megállapitásaival. Rátér ezután tegnapi beszédében is hangoztatott forgalmi adó visszaélésekre. Allitja azt ,hogy a jutalékrendszert sem szüntették meg és ez ma is fenáll. Legtöbb jutalékot az országban Karvaly forgalmi adó hivatali vezető élvezi. Ez a forgalmi adó vezető szedi be a forgalmi adó ellenőröktől a budafoki ifjusági egyesület részére küldött dijakat és juttatja el Czermann miniszteri tanácsoshoz, a forgalmi adó ügyek főintézőjéhez. Igen sulyos visszaélések történtek a forgalmi adó körül a vásárokon is, ahol az egyes behajtók meghamisitják a fizetett nyugtát és egyszerüen eltulajdonitják az állam pénzét. Van egy miniszteri rendelet, amelynek értelmében a behajtott forgalmi adó összegének 60%-a a pénzügyminisztérium jutalékosztályának számlájára folyik be, amelyekből azután a minisztérium egyes tisztviselői kapnak titkos jutalmat.

A pénzügyminiszter teremtsen rendet minisztériumában, ahol bürokratikus alapon diktatura müködik, amely ugyláiszik jóval hatalmasabb, mint maga a miniszter.

Bud János pénzügyminiszter azonnal válaszol: Kijelenti, hogy eddigi beszédeiben is többször és nyiltan beszélt az anomáliákról. Mindig arra törekedett, hogy ezeket megszüntesse. Nem tartja azonban helyesnek, hogyha egyes különálló esetet általános jellegünek tüntetnek fel.

A hadikölcsönnel üzött spekulációra vonatkozólag kijelenti, hogy üzhetnek ugyan spekulációt, de ennek semmi alapja nincs, mert — amint már hangoztatta, —

hogyha el is következik a hadikölcsönjegyzők kártalanitása, ez csak az ősjegyzőkre, illetőleg a nosztrifikált hadikölcsönökre vonatkozik.

A forgalmiadó kérdésében arra törekedett eddig is, hogy lehetőleg a minimumra csökkentse a zaklatásokat. Tudomására jutott, hogy az átalányozási rendszerrel az alkalmazottak több helyen visszaélnek és felelősséget vállal a tekintetben, hogy a visszaélések elkövetői ellen a legszigorubban fog eljárni.

Olyan adómorálra volna szükség nálunk is, mint amilyen például Németországban van, hol az emberek önmaguk vallnak be mindent és ha tévednek kikorrigálják. Nálunk a helyzet javult az utóbbi években. Amikor azonban azt látja, hogy egy bankigazgató, aki bevallja, hogy 9 szobás lakása és nyaralója és két autója van, ugyanakkor azonban csak 6500 pengő évi jövedelmet vall be, akkor nem lehet csodálkozni azon, hogy a pénzügyi tisztviselők saját belátásuk szerinti összeget állitanak be, mely megközeliti a valóságos adatot. Előfordult olyan eset is, hogy 1,200,000 korona havi jövedelmet vallott be valaki, de ugyanakkor kitünt az is, hogy szakácsnéja és két szobalánya van, akiknek ennél többet fizet havonta.

A jutalékrendszert a forgalmi adónál megszüntette. Vámeljárásnál a jutalék továbbra is fenáll, mert az igy van minden államban. Nem áll az a sulyos vád, hogy a központi fogalmazói kar tagjai a napidij kedvéért mennek ki vidékre. Egyes tisztviselők ellen lehet kifogásokat emelni, de az alkalmazottakról általánosságban ilyet mondani nem lehet.

Fábián: Ez természetes.

Bud: Akkor tessék kijavitani állitását, mert biztosithatók mindenkit, hogy ha bárkiről kiderül olyasmi, mint például az, hogy a kiküldöttek ellopták a pénzt, azt 24 órán belül elbocsátják. Állandóan foglalkozik a kinövések megszüntetésével és legyen nyugodt mindenki, hogy a jövőben is megtesz minden tőle telhetőt.

Sándor Pál: Nem vagyunk nyugodtak!

Bud János: A képviselő urak csak akkor lennének nyugodtak, ha kijelenteném, hogy a forgalmi adót megszüntetem. Ellenőrzésre szükség van, de ennek igazságosnak és méltányosnak kell lennie. Ennek megvalósitására törekszem.

Ezután áttérnek a valorizációs javaslat részletes tárgyalására.

Az első négy szakaszt vita nélkül fogadták el. A negyedik szakasznál, amely a valorizálásból kizárt ügyleteket sorolja fel, Rothenstein Mór és Farkas István követelték a takarékbetétek bizonyos valorizációját. Lakatos Gyula előadó és Bud János pénzügyminiszter válaszukban kimutatták az inditvány keresztülvihetetlenségét.

Az elnök ezután határozatképtelenség miatt felfüggesztette az ülést.

Szünet után Rothenstein Mór pótlását elvetették.

Az elnök elfogadott napirendi javaslata szerint a Ház legközelebbi ülését kedden január 24-én délelőtt 10 órakor tartja és azon folytatja az javaslat részletes tárgyalását.

Az ülés 2 órakor végződött.

Hirek néhány sorban

A hercegprimás előtt szombaton délben tisztelegnek a pannonhalmi Bencés-rend tagjai. — **Mussolini** január 24-én vendégül látja Titulescu román külügyminisztert. — **Hermann Miksa** kereskedelemügyi miniszter influenzában megbetegedett és orvosai tanácsára néhány napig szobáját kénytelen őrizni. — **Maróthy László** dr.-t, a keresztény gazdasági párt jelöltjét választották meg a sárvári kerületben képviselőnek 12079 szavazattal Gömbös Miklós egységespárti képviselő 3579 szavazata ellenében. — **Br. Vojnich Miklós** dr-t választották meg a bácsalmási kerület képviselőjévé. — **Trockijt** a pestises Asztrahán helyett, saját kérelmére Szibériába küldik számüzetésbe. — **Minisztertanács** volt ma este, amelyen a folyóügyeket intézték el. — **Elhunytak:** Kovaliszky Jenő apostoli protonotárius kanonok Eperjesen, Haller Imre Haller István 20 éves fia Bpesten, Dagi András módos gazda Jánoshalmán, Zsuppán József magánzó Zalaegerszegen, Csukly S. Zoltán nyirádi kántortanító, Kvanka Mihályné Mikó Erzsébet Orosházán, Fallenbüchl Jánosné Steffula Katalin Bpesten, Szántó Jenő ny. székesfővárosi iskolaigazgató, Gally Ferenc volt aradi nagyvendéglős Bpesten, özv. Menich Dénesné Mátray Etel Jászapátin, id. Haller János gróf vbtt. volt főispán Olthévizen, Grentzer Róbert orvostanhallgató Bpesten, özv. Pálffy Károlyné Világhy Mária Székesfehérvárott, Homoky György ny. ref. tanító szölöbirtokos Tállyán, Pálffy Gyula Bpesten. — **Összeütközött** a Földközi tengeren a Caleidos nevü hajó az Antares olasz gözössel. Utóbbi annyira megrongálódott, hogy az első kikötőbe kellett vontatni. — **Erdélyi** Béláról közölt több fővárosi lap azon híre, hogy bevallotta feleségének Forgács Anna színésznönek meggyilkolását, nem felel meg a valóságnak. — **Elfogták** tüzharc után az orosz-lengyel határon a repülögépráblo Marek és Mika cseh katonákat, miután két lengyel határőrt súlyosan megsebeztek. — **Fizetésemelést** kapnak február 1-én a főváros tisztviselői. — **Az osztrák labdarugószövetség** megszüntette prágai egyletek elleni bojkottját. — **Az amszterdami olimpiász** magyar résztvevőit, a stádiontól 3 km-re fekvő jekerstraati iskolában fogják elhelyezni. — **Főbelőtte** magát Gábor Tibor a Nemzeti Pénztváltó r. t. helyettes igazgatója szerencsétlen tőzsdespekulációk miatt. — **3 évi fegyházra ítélték** Darray Lászlót, Kopinics bűntársát. — **Elfogták** a románok a Budapesten letartóztatott Perovici sikkasztó román kapitány bűntársát Teodorescu kapitányt. — **Időjóslat:** Részben felhős idő, esetleg kisebb lecsapódásokkal és gyenge éjjeli fagy.

Egy pécsi egyetemi ösztöndij bonyodalmai

Az egyetem rektora és a bölcsészeti kar dékánja nyilatkoznak az Uj Nemzedék támadására

Pécs, jan. 14. — Az Uj Nemzedék szerdai számában célzatos beállitásu tendenciózus támadó cikk jelent meg a pécsi egyetem bölcsészeti karán a köztisztviselők gyermekei részére létesitett ösztöndijak adományozásával kapcsolatban.

Sem a cikk beállitása, sem az értesülés adatainak hitelessége nem vált a lap pécsi terjedésének előnyére. Bár a cikk épen Pécsett váltotta ki a legnagyobb nyugtalanságot, minthogy épen Makay István polgármesterhelyettes leányának itélt ösztöndijat kifogásolta, nem akartunk addig az üggyel foglalkozni, amig a helytelen tudósitás ügye az illető lap és az illetékesek közt nem tisztázódott.

Ennek eredményekép a pécsi egyetem ösztöndijai cim alatt az Uj Nemzedék mai száma a következőket irja:

Kaptuk a következő két levelet:

Igen tisztelt Szerkesztő ur! Az Uj Nemzedék január 11-iki számában közlemény jelent meg a köztisztviselők gyermekeinek ösztöndijával kapcsolatban, amely a pécsi egyetem bölcsészeti karát ugy tünteti fel, mintha a 25 ösztöndij kiosztása körül nem vette volna figyelembe a törvényt és a miniszteri rendelet intézkedéseit. A cikk téves információkon alapszik és ezért tisztelettel kérem, hogy a tényállást a következőkben közölni méltóztassék: 1. Az idevonatkozó miniszteri rendelet nem mondja ki azt, hogy az ösztöndijat csak teljesen vagyontalan köztisztviselő gyermeke kaphatja meg, valamint azt sem, hogy az ösztöndijasok szülei nem lakhatnak az egyetem székhelyén. 2. A 25 ösztöndij közül egyet a tanárképző intézet tanácsa tényleg Makay Lili negyedéves bölcsészethallgatónak itélt oda, akinek édesapja városi tanácsnok polgármesterhelyettes a VI. fizetési osztályba sorozott tisztviselő. Évi javadalmazása hivatalos bizonyitvány szerint a változó lakbér figyelmenkivül hagyásával minden cimen járó pótlékkal együtt nem 24,000, hanem 12,156 pengő. Van ugyan egy szőlője is, rajta van présház is, de ez nem jövedelmez semmit. Három gyermeke van. 3. Makay Lili a bölcsészeti kar egyik legtehetségesebb negyedéves hallgatója, kiváló eredményeket mutat fel. Édesatyja ösztöndijért nem folyamodott, hanem az igazgatótanács hivatalból javasolta őt erre. 4. A tanárképző intézet tanácsa a bölcsészeti karral egyetértve a legnagyobb körültekintéssel járt el és nyugodt lelkiismerettel mondhatja el, hogy a 25 ösztöndij adományozását külső befolyástól menten kizárólag a hallgatók tehetsége és előmenetele alapján a lehető legigazságosabban itélte oda.

Fogadja mélyen tisztelt Szerkesztő ur őszinte tiszteletem és nagyrabecsülésem kifejezését. Maradok igaz hive Wessely Ödön dr. a pécsi középiskolai tanárképző intézet igazgató tanácsának elnöke.

Vasváry Ferenc dr. rektor urtól a következő levelet kaptuk:

Az Uj Nemzedék január 11-iki számában a pécsi egyetem ösztöndij adományozásáról megjelent cikkre vonatkozólag a következő nyilatkozat közlését kérem:

Tudósitója egy velem folytatott oly beszélgetést közöl, hogy az ösztöndijaknak az egyetem bölcsészetkara által történt adományozásáról elitélőleg nyilatkoztam volna. A tényállás az, hogy konkrét eseteket nem emlitve általánosságban megismertettem az ösztöndijak adományozásánál követendő irányelveket.

Pécs, 1928. január 14.

Vasváry Ferenc dr.
a pécsi egyetem rektora.

A bölcsészeti kar dékánjának nyilatkozata

— Az egyetem belső ügyeit nem szivesen viszem a nagy nyilvánosság elé, mert ezekben, mint az egyetem egész kulturpolitikájában az egyetem illetékes hatóságai vannak hivatva véleményt nyilvánitani. Nem tartom helyesnek, ha a kisvárosi kiváncsiság témahiány következtében tulságos mohósággal fordul olyan területek felé, ahol az ügyek teljes ismeretét nélkülözi és mégis hajlandó felőlük itéletet mondani. Ilyen az egyetemen pl. az ösztöndijak adományozásának a kérdése is, amit Makay Lili ösztöndijával kapcsolatban a sajtóba is belevitt a pécsi tudositó. Ezen az eseten is azt látom, hogy a közönség teljesen téves módon van tájékozódva. Szerintem egyáltalában nem kellene tájékozottnak lennie, de ha már tévesen van tájékozva, akkor szükséges, hogy ez a tévedés helyes tájékoztatással helyreigazittassék. Ezért vagyok hajlandó Szerkesztő ur előtt az egész ösztöndij-ügy ismertetésére.

— Gróf Klebelsberg miniszter ur kulturpolitikájának egyik fontos eredménye a tanulmányi ösztöndijak sorozata, amelyeket a középiskola VII. osztályától kezdve az egyetemi szigorlatok letételéig élvezhetnek a közalkalmazottak tehetséges tanuló gyermekei.

Ez az ösztöndijakció első sorban

a tehetségek kiválogatását és védelmét célozza,

s a köztisztviselők fiaiban ez osztály értékes nemzeti szellemét kivánja megmenteni a közpályák számára, mikor azt a jövő nemzedéket támogatja, amely ezeket a nemzeti tradiciókat a szülői házból magával viszi az életbe is. Egyetemünkön 2 ilyen ösztöndij van a teologusok, 10 a jogászok és 15 az orvosok számára, mig a középiskolai tanárjelöltek számára 25 áll rendelkezésünkre. Az utóbbinak nagyobb számát az indokolja, hogy ezen a pályán szokott lenni a legtöbb szegény, de tehetséges gyerek, de meg az ösztöndijak nagyobb számával e pályát kivánatossá óhajtotta tenni a miniszter ur olyanok számára is, akik különben talán nem jöttek volna ide.

Az ösztöndijak adományozása és az ösztöndijasok kiválogatása hivatalból történik.

A szülők köztisztviselő voltát, anyagi helyzetét, stb. igazoló iratok benyujtására a hallgatót az ösztöndijadományozó testület szólitja föl. Ezek az egyes tudománykarok, illetve tanárjelöltekre nézve a tanárképző intézet igazgatótanácsa.

— Az adományozást a VKM. 60,000/1927. IV. sz. rendelete szabályozza. Eszerint

döntő momentum, hogy a gyermek tehetséges és a szülő közalkalmazott legyen. Nem igaz, hogy „teljesen vagyontalan"-nak kell lennie és nem igaz, hogy nem lakhat a szülő az egyetem székhelyén.

Az igazság az, hogy két egyenlően tehetséges aspiráns esetében az ösztöndijat annak kell adományozni, akinek a szülői szegényebbek. Ilyenkor előnyben részesül valóban a vidéki és a több gyermekes közalkalmazott a helybeli vagy kevesebb gyermekü felett.

— Makay Lili esetében akkor történt volna igazságtalanság, ha az Uj Nemzedék tudósitója azt mutatta volna ki, hogy az adományozó testület vele szemben mellőzött egy hasonlóan kitünően vizsgázott hallgatót, akinek a szülei szegényebbek vagy vidékiek, vagy nagyobb családuak. **Ilyen mellőzött azonban nincs.** Az ösztöndijat mindenki megkaphatja még akkor is, ha csak egy nagyon kicsinyke jogosultság volt nála megállapitható.

Makay Lili senkit jogos érdekeiben meg nem csorbitott, mert ő a tehetségük és vizsgaeredményük szerint jogosultak sorában a legelsők közé tartozik.

Ösztöndijat egyedül az első éveseknek nem adhattunk, mert ezeket tanáraik még egyáltalában nem ismerik, hiszen az adományozás idején még se nem colloquáltak, se nem vizsgáztak.

— Leszögezni kivánom tehát azt, hogy

Makay István helyettes-polgármester leánya ösztöndijáért nem folyamodott.

Ezt a szabályok szerint nem is tehette. Leánya az ösztöndijat érdeme szerint hivatalból kapta meg és erről atyja is csak az adományozás után értesülhetett.

— Ami pedig a felemlegetett 24,000 pengős évi fizetést illeti, az csak álom és kivánság. A kezemben van egy hivatalos okmány, amely azt igazolja, hogy

egész évi jövedelme alig több mint ennek az összegnek éppen a fele.

Szőleje nem vagyon, hiszen nem hasznot hajtó birtok. Az pedig köztudomásu, hogy a trianoni Magyarország minden köztisztviselője elég sok gonddal-bajjal kénytelen küzdeni, ha három gyermeket illendően óhajt fölnevelni. Még hozzá, ha pályája és kiképzése érdekében külföldi egyetemre is ki kell gyermekét küldeni, mint ez Makay István ur esetében is fennáll.

— A lényeges, hogy senkit kár nem ért. Az igazságon az adományozásban csorba nem esett, sőt a törvény és az ide vonatkozó rendeletek szellemének és betüjének a teljes megtartásával történt. Minek itt a lárma! Igazán tant de bruit és még csak az omelette sincs sehol...

A Rektor levele

Mivel továbbá a támadó cikk *Vasváry* Ferenc dr. rektor nyilatkozatát is közölte, a cikk e részére vonatkozólag a rektor a következő levelet intézte hozzánk:

A „Dunántúl" tek. Szerkesztőségének Pécsett.

Az „Uj Nemzedék" cimű budapesti napilap rövid idő alatt immár két izben is oly kijelentéseket tulajdonitott nekem, amelyek a valóságnak nem felelnek meg.

Igy az 1927. évi október hó 29-én megjelent számában a pécsi egyetemi diákmozgalmak kapcsán a *vastagbetüs cimben* oly nyilatkozatot közölt sajátomként, amelyet, sőt amelyhez hasonlót egyáltalában nem tettem. Akkor csak azért nem igazittattam helyre a *szövege* — ellentétben a cimmel közleményt, mert a cikknek *belső* — hüen adta elő az eseményeket.

Most pedig az 1928. évi január 11-én kelt 8. szám a közszolgálati alkalmazottak gyermekeinek *tanulmányi ösztöndija* ügyében egy állí-

PARKMOZI

Vasárnap, január hó 15.

APOLLO

Hétfő-kedd-szerda, január hó 16-17-18.

Fanamet-Paramount világattrakció

FANAMET

Hatalmas kétórás műsor!!

HALÁLLÉGIÓ

Izgalmas szaharai dráma a francia legionárusok szenvedéseiről.

Főszerepben: Ronald Colman és Alice Joyce.

Előadások:

Parkmoziban vasárnap: **3, 5, 7 és 9 órakor.**

Apollobanhétfő-kedd-szerdán **½5, ¾7 és 9 órakor.**

A vasárnap 3 órait kivéve valamennyi előadás TELJES ZENEKARKISÉRETTEL Stefanidesz Sándor karnagy vezetése alatt.

Parkmozi: hétfő, január 16. Szünet.

APOLLO

Vasárnap, jan. 15. Utoljára! Zoro-Huru a két jómadár legsikerültebb filmje:

A két horgászbolond

Kacagtató történet az Északi tenger partjáról nyolc felvonásban Főszerepben: ZORO és HURU.

LASSO-BRIGADÉROS

Wild-west dráma.

Előadások:

3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor.

A 3 órai kivételével valamennyi előadás teljes zenekarkisérettel

Háromszázötven hal tenyészik egy pécsi lakásban

Látogatás egy pécsi festőművésznél, aki akvarisztikával is foglalkozik

Pécs, jan. 14. — Az utóbbi időben egyre többen foglalkoznak Pécsett akvarisztikával. Olyan kedves, nem nagy költséget igénylő passzió ez, amely valósággal felüdíti a lelket. Hogy a pécsi akvarisztikáról tájékozódhassunk, felkerestük Kálmándy Pap László festőművészt, aki ebben a szakban nagy specialista.

A csöndes budai városrészen, az Ágoston-utca 9. számu ház első emeletén lakik Kálmándy Pap László festőművész. Ez a szerényen, csendben dolgozó ember, azon kevesek közül való, akik fanatikus rajongói a művészetnek. Mint nagy természetkedvelő, olyan otthont rendezett be magának, amelyet érdemes megtekinteni. A szoba falai, tele vannak hangulatos tájképekkel, enteriörökkel, szebbnél-szebb kompoziciókkal. Mind a jónevü festőművész munkája, amelyekkel különféle kiállításokon szerepelt. Mert Kálmándy Pap László sokat igérő izmosodó tehetségü tagja a Pécsi Képzőművészek társaságának, a Nemzeti Szalonnak és az Országos Magyar Képzőművészeti Egyesületnek. Több budapesti kiállításon keltett feltünést képeivel és részt vett a vidéki képzőművészek legutóbbi budapesti kiállitásán is. Érdeklődésünkre elmondja, hogy rövidesen önálló kiállitást rendez Pécsett. Ez lesz az első önálló kiállitása.

A kedves, intim berendezésü szobának más látványosságai az asztalokon, állványokon sorakozó akvariumok. Tiz-tizenöt, husz és 35 literes üvegtartályok ezek, amelyekben, mint kedves tájak — vizinövények zöldelnek, a vizben pedig apróbb-nagyobb halacskák csillognak, kergetőznek, tarka összevisszaságban. A pár centiméter magas, homokos talajon, vagy a vizinövények levelein lomha testü csigák csusznak-másznak.

Kálmándy Pap László nem üzletszerüen, hanem kedvtelésből foglalkozik akvarisztikával. Megtudjuk, hogy Pécsett egyre többen lesznek azok, akik megtanulják ezt a szórakoztató, gyönyörködtető tudományt. A számuk már közel száz. Már arról is szó volt, hogy megalakitják Pécsett az akvariszta egyesületet. Büky Ferenc müszaki főtanácsos a leglelkesebb propagálója ennek az eszmének. Rajta kivül Minker János is nagy specialistája az akvarisztikának.

Sorra néztük a különféle nagyságu akváriumokat, amelyekben Kálmándy Pap László maga tenyészti a különféle szinü, szebbnél-szebb halakat, amelyek között nem egy ritka egzotikus is van. Az

akváriumokban közel háromszázötven halacska él.

Bemutatta előttünk a kedves állatkáknak az etetését is. Betartotta a vizbe az eledelt és a halacskák nyilsebesen usztak az eledel felé és ott gondviselőjük ujjai közül falatozgattak. Kálmándy Pap László elmondja, hogy mindenki lehet akvarista, mert az

nem költséges, passzió.

Ha valaki vesz egy nagy uborkás üveget, megtölti dunai homokkal, abba betelepit egy pár vizi növényt, meg egy-két halacskát, már kész az akvarium. De hozathat valaki Hamburgból, vagy Berlinből olyan hal példányokat is, amelyeknek darabja 20—40 pengőbe is kerül.

Több mint egy órát töltöttünk a hangulatos művész-szobában. Milyen nagy lelki gyönyörüség is elmerülni a művészetben, a természet szeretetében. Ezt teszi Kálmándy Pap László is és ezért irigylésreméltó is ebben az anyagias, önző, tülekedő világban.

(sz. g.)

SZENZÁCIÓS ÚJDONSÁG!!

KELETI (orientális) DISZTARGYAK gyönyörü (török, arab, perzsa) kivitelben, csodaolcsó árban.

Kapható **HELL S. JÓZSEF** ékszerésznél Pécs, Király-u. 20.

Az irgalmasok templomának harangszentelése

Pécs, jan. 14. — A háború elvitte az irgalmasok templomának két harangját és Pécs város társadalmának felekezeti különbség nélkül megnyilvánult áldozatkészsége, valamint *Berecz* Fidélnek, a rendház alkotni tudó, agilis főnökének egyénisége visszahozta. Ez a kis példa azt igazolja, hogy a háborús sebek gyógyításához erős akarat és összetartás kell. Hisszük, hogy ha a sok kisebb háborús sebeket gyógyitgatni tudjuk, meg fog jönni az idő, amikor a nagy trianoni sebet is meg fogjuk gyógyítani. Ebben a hitünkben erősítsenek majd bennünket az irgalmasok templomának felszentelendő uj harangjai. A harangok felszentelése a templom védőszentjének, Szent Sebestyénnek ünnepén, *január 20-án, pénteken* lesz. A felszentelést, az ünnepélyes szent misét és szentbeszédet *Virág Ferenc* megyéspüspök végzi. Az ünnepélyre eljön *Babinszky* Nárcisz, rendtartományi főnök a tanácsosaival és eljönnek a csonkamagyarországi rendházak összes perjelei.

A gyönyörü hangú és szép kiállitásu harangok *Rudle* Ignác harangöntő gyárában készültek és az elhelyezést *Hebenstreit* Károly és fia épitési vállalkozó cég végzi.

A rend főnöke külön meghivókat nem bocsájt ki, hanem ezuton kéri fel a város társadalmát, az adakozókat, valamint a katolikus szervezeteket és köröket, hogy a harangszentelés ünnepélyén jelenjenek meg és főleg a harangokat kisérő körmenetben testületileg vegyenek részt. A körmenet **reggel fél 9 órakor az Irányi Dániel-téren** levő **Rudle-féle** harangöntőgyárból templomizaszlók alatt katonazene kisérettel indul, tehát a gyülekezés reggel *egynegyed 9 órakor a Rudle-féle* gyárban történik. A körmenet a Király-utcán keresztül az irgalmasok temploma elé viszi a feldiszitett harangokat, ahonnan a felszentelés után a toronyba fogják felhuzni.

A harangszenteléssel kapcsolatos istentiszteletek sorrendje a következő:

19-én, csütörtökön d. u. ½5 órakor litánia.

20-án, pénteken reggel 6 órakor énekes szentmise, szentségkitétellel.

Reggel 7 órakor csendes szentmise.

Reggel 8 órakor énekes szentmise.

Délelőtt ½10 órakor harangszentelés, utána ünnepélyes szentmise s szentmise alatt szentbeszéd.

Délután ½5 órakor litánia szentségbetétel.

Uj áruk érkeztek az AMERIKAI ÁRUHÁZBA

Még soha ilyen olcsón nem vásárolt.

Kockás, csikos és sima zsák	1.80	-tól
Gyönyörü nyakkendők	1.25	"
Ballonba selymek métere	3.90	
Csipkevólánok "	1.90	
Férfi soknik kitünő minőség	—.70	fillér
" " divat kockás 1a.	1.20	

Női harisnyák meglepő olcsón mig a készlet tart.

Elvem nagy forgalom kevés haszon.

Városház-utca 1.

SZINHÁZ

—

* **A frakkos Hamlet.** Ma este a dán királyfi mélységesen tragikus sorsa elevenedett meg a pécsi szinpadon. A Kamaraszinház művészegyüttese vállalkozott arra, hogy a modern szinjátszás uttörői után, korhü kosztümök és diszletek nélkül frakkba öltözött szereplőkkel játsza el a halhatatlan angol költő leggrandiózusabb alkotását. A pécsi közönség idegenkedés nélkül fogadta ezt a merész ujitást és lelkes elismeréssel adózott a szinészek művészi alakitásainak. A cimszerepet Alapi Nándor játszotta. A kezdet bizonytalansága után tökéletes Hamlet volt és ez az alakitása gazdag művészpályájának egyik legjelentősebb állomása. Miskey József kettős szerepében (Polonius és a sirásó), Maczonkay Claudius alakjában elismerést érdemlő teljesitményt nyujtottak. Róbert Mária Ophélia, Mihályfi Mária pedig Gertrudis megszemélyesitésével arattak teljes sikert. A kisebb szerepekben Biró, Zólyomi és Fenyvessy stilusosan illeszkedtek az együttesbe. A szépszámu közönség lelkes tapssal fejezte ki elismerését.

—

* **Husvéti vakáció** cimü bájos vigjátékot játsza péntek este az Országos Kamaraszinház. A főszerepet egy vigkedélyü tizenöt éves fiu: Peéry Piri, az ujonnan szerződtetett tag játsza, aki ebben a szerepben mutatkozik be a város közönsége előtt. A vigjáték többi főszerepeit Miskey József, Pethő Endre, Mihályi Mária, és Magori Dóra játsszák.

* **Szombaton Tartuffe.** Szombaton, október 1-én, Moliere halhatatlan értékü vigjátéka „Tartuffe" kerül szinre Alapi Nándor igazgatóval a cimszerepben.

MŰVÉSZET-ZENE

—

)-(**Az evangélikus egyházi énekkar** férfi tagjait szombat este 6 órára énekpróbára a szokott helyre kérik.

Őszi vagy téli

női kabát kelme garantált tiszta gyapju mtr.

12.—

Sima casán minden szinben

4·80

Kockás tiszta gyapju szövet vagy Casán

5.—

Kétyi Dezső Párisi Aruház.

IRODALOM

—

Magyarország uj néprajzi térképe

Kogutowicz Károly dr. szegedi egyetemi professzor szerkesztésében a napokban hagyta el a sajtót Magyarország uj néprajzi térképe.

Ez a munka a mai időkben, amikor a nemzetiségi kérdés ujra a magyar közönség érdeklődésének előterébe került, fokozott figyelemre méltó. A mü szerzője ugyanis a térkép tervezésekor egészen uj ösvényen próbált járni, amennyiben minden egyes község nemzetiségi adatait feldolgozva az egyes nyelvterületek határát abszolut pontossággal rajzolta ki térképén.

Másik nagy előnye ennek az uj térképnek, hogy egyetlen könnyen áttekinthető térképlapon minden egyes községet telepet, sőt még a tanyacsoportokat is feltünteti, ugy, hogy ezen a térképen egyszerre látjuk a magyar lakta területeket a népességük valódi sürüségében, viszont az aránylag nagyterületü nemzetiségi nyelvszigetek rendkivüli ritka lakosságuk következtében háttérbe szorulnak. Jól mutatja a térkép például, hogy mig a magyar nyelvterületen bőséggel hemzsegnek a nagy népes városok, addig sem a tót, sem a rutén, sem az oláh, vagy szerb nemzetiségü területeken egyetlen várost sem találunk, melynek nemzetiségi többsége volna.

Minthogy a térkép nemcsak a magyar közönség számára készült, a külföld felvilágositására számos elmés grafikont és apró térképet is tartalmaz a lap szélein. Ezek beszédesen illusztrálják a trianoni béke igazságtalanságait, kiáltó módon tárják elénk, mennyire nem tiszta nemzetiségi államok az utódállamok.

A térképet melegen ajánljuk a a hazafias magyar közönség figyelmébe, kiváltképen azért is, mert rendkivül alkalmas külföldi barátaink felvilágositására. Világosan mutatja azokat a nagy magyar nyelvterülettel összefüggő és az utódállamok által elrabolt szintiszta magyar területeket, amelyeknek a visszacsatolása érdekében Rothermere lord elsősorban megindította az ő nagyjelentőségü akcióját.

A térkép mellé adott kisérőszöveg egybként ezekről a területekről egészen uj számitások alapján a magyarságra meglepően kedvező, igen érdekes számokat is közöl.

A munka megjelent egyszerre, magyar, német francia, angol és olasz kiadásban.

A Dunántúl könyvkereskedésben kapható. Ára 3.— pengő.

—

** **Magyar Szemle** cimen e hóban uj, általános szemle jellegü havi folyóirat indul meg. Szerkesztőbizottságának elnöke Bethlen István gróf, e bizottság tagjai: Gombocz Zoltán, Gratz Gusztáv, Gyalókay Jenő, Herczeg Ferenc, Hóman Bálint, Jancsó Benedek, Kenéz Béla, Kornfeld Móric báró, Kornis Gyula, Lepold Antal, Magyary Géza, Petrovics Elek és Ravasz László. A folyóirat szerkesztője Szekfü Gyula. A bevezető cikkben a szerkesztő azon feladatokat elemzi, melyek Trianon utáni helyzetünkben egy magyar folyóiratra várnak. Bernát István, a magyar agráralkotások nagynevü vezére a decentralizáció problémáját veti fel. Gesztelyi Nagy László alföldi tapasztalait mondja el. A pályaválasztási nehézségeket Kornfeld Móric báró vizsgálja. A parlament utolsó félesztendejéről összefoglaló cikket Antal István ir. Oláh György és Miskolczy Ágost cikkei mellett külön rovat szól a „kisebbségi magyar sorsról" Jancsó Benedek és Flachbarth Ernő tolláról. A Figyelő rovatban Baranyay Jusztin, Kornis Gyula, Harsányi Kálmán, Balogh József, Magyary Zoltán, Czakó István, Antal István ir. A folyóirat e számát Surányi Miklós Herczeg Ferenc életrajzának legérdekesebb, Herczeg politikai müködése és Tisza Istvánnal való kapcsolatait megvilágitó fejezetei zárják be.

SPORT

—

Ünnepélyes keretek között rendezik meg október 6-án a városon keresztüli kegyeleti stafétát

Pécs, szept. 29. — Az aradi vértanuk napján, október hó 6-án, d. u. 4 órakor rendezi meg a Magyar Atlétikai Szövetség délnyugati kerülete a névtelen hősök stafétáját 10x400 méteres távon Pécs városon keresztül. Ennek a kegyeleti szempontból mindig nagyjelentőségü versenynek megrendezése az idén is nagy érdeklődésre tarthat számot, annál is inkább, mert talán még a tavalyinál is nagyobb számu induló vesz részt benne, hogy lerójja kegyeletét az elesett hősök iránt. A versenyen induló csapatok a következő csoportok szerint biráltatnak el: 1. Sportegyesületek. 2. Középiskolák. 3. Leventeegyesületek. 4. M. kir. honvédség csapatai. 5. Körzeti alakulatok.

Nevezési zárlat meghosszabbitva, október hó 2-án, vasárnap este 6 órakor. Nevezések Schmidt Antal (Pécs, Megye-u. 21.) cimre küldendők.

A verseny startja az Attila és Báthory-utca sarkán van, ahonnan a Báthory-utcán, Szcitovszky-téren, Kardoss-utcán, Széchenyi-téren, Irgalmas-utcán, Siklósi-utcán át egész a Köztemetőben lévő hősök siremlékéig futnak az atléták, ahol minden csapat utolsó tagja megkoszoruzza a siremléket. A váltó és öltözőhelyiségek beosztása az alábbi: (Zárójelben az öltözőhelyiség.)

I. csoport. Sétatér sarok. (PAC Radonay-u. tenniszpálya).

II. csoport. Szilvek-ház. (Belvárosi elemi iskola).

III. csoport. Vörös pipa. (Egyetemi menza).

IV. csoport. Majláth-u. sarok. (Egyetemi menza).

V. csoport. Máv. fogyasztási szövetkezet. (Bőrgyári sporttelep).

VI. csoport. Vogl sirkőraktár. (Bőrgyári sporttelep).

VII. csoport. Siklósi vám. (Szamp vendéglő).

VIII. csoport. Kött kertészet. (Kött kertészet).

IX. csoport. Temető felsőbejárat. (Temetőőr lakása).

X. csoport: Hősök siremléke. (Temetőőr lakása).

Egyébként a staféta ügyében a legközelebbi megbeszélés hétfőn, f. hó 3-án, d. u. fél 7 órakor lesz a Royal-kávéház különtermében.

(:) **Slavia—Rapid 2:2 (2:0).** Szerdán játszották Prágában a Középeurópai Kupa Középdöntőjének I. mérkőzését a bécsi Rapid és a prágai Slavia csapatai. A másik középdöntőben tudvalevőleg a Hungária és a Spartá mérkőznek egymással és érdekes, hogy ennek a párviadalnak is 2:2 eredménnyel végződött az első találkozója. Mind a két középdöntő második fordulója vasárnap kerül müsorra, a Rapid a Slaviával Bécsben, a Hungária a Spartával Prágában mérkőzik.

(:) **Török turát tervez** a profiszövetség januárra. Valószinüen három válogatott mérkőzés lebonyolitására kerül sor, különböző török városokban.

(:) **A BT. pécsi alosztályának** elnöksége ma pénteken este fél 9 órakor ülést tart.

(:) **A PAC** felkéri összes tornászait, kik 1924. óta az egyesület tagjai, hogy okt. 2-án, d. u. 6 órakor Papnövelde-utca 23. szám alatt fontos megbeszélés végett jelenjenek meg. A tornacsoport nevében Füry Árpád.

Férfi Női Gyermek **cipők**

legjobb minőségben, legolcsóbb árban kaphatók **Pollák Jakab** cipőáruházában Irgalmas-utca. Telefon: 2—32.

(:) **Bíróküldés 1927. október 2-re:**

PSC—PVSK. Biró: Sehner Ferenc. Hb.: Stentzer, Lindenbaum.

DVAC—SBTC. Biró: Grünbaum László. Hb.: Barna, Krojtor.

NTSE—PEAC. Biró: Lang Frigyes.

BMTE—BPSK. Biró: Lehner Dezső.

Sz. Tur.—Sz. Tör. Biró: Bizse Pál.

PGCSE—BSC. Biró: Csik Pál.

BTC—Dombóvári Voge. Biró: Hebrony István.

Kanizsa—UTSE Hb.: Spitzer, Kaufmann.

Somogy—Turul. Hb.: Adorján, Zakál.

PVSK—PTE. Biró: Strenger Dezső.

NYILT-TÉR*

—

Nyilatkozat.

Alulirott Pompár Antal vendéglös ezennel kijelentem, hogy feleségem, Storcz Katalin ellen a válópert folyamatba tétettem s igy érte semminemü felelősséget nem vállalok.

Pécs, 1927. szept. 29.

Pompár Antal,
vendéglös.

(* E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

1 kg. jó sajt

mától csak P. 1·60 **Rómainál** ahol téli eltevésre burgonya és Makói hagyma házhoz szállitva kizárólag legolcsóbb. 8539

Koestlin

kekszek, teasütemények és bonbonok teljes gyáriválasztékban

frissen

megérkeztek és legolcsóbban kaphatók:

Kőszl

János utódainál
Ingalmas-u. 24.
Telefon 8-63.

— **Előléptetett pécsi postaaltisztek.** A m. kir. posta vezérigazgatója Horváth I. Győző és Winecker Konrád II. oszt. postaaltiszteket a III. fizetési csoportba I. oszt. postaaltisztekké nevezte ki.

— **Halálozás.** Pécs város társadalmának volt régi kedves tagjáról érkezik szomoru hir. Fónagy Sándor volt pécsi gyógyszerész, a pestmegyei Gyón községben 60 éves korában meghalt. Temetése kedden délután 4 órakor volt Gyón községben általános részvét mellett. A gyászmisét ugyanott mutatták be a temetést követő napon. A haláleset hire mély részvétet keltett Pécsett is, ahol az elhunytat mint a Sipőcz-gyógyszertár hosszu éveken át volt vezetőjét és a vadásztársaságok kedvelt tagját általánosan ismerték és szerették. Halálát gyászlobogó hirdeti a Pécsbaranyai Központi Takarékpénztár épületén, amelynek felügyelőbizottsági tagja volt.

Sulyos csapás érte Büchler Dávid dr. közszeretetben álló pécsi ügyvédet. Felesége született Hoffmann Paulus hosszas betegeskedés után 45 éves korában meghalt Pécsett. Temetése szept. 30-án, pénteken délután fél 4 órakor lesz az izr. temető halottas házából. Büchler Dávid dr. ügyvédet mély gyászában a város társadalmának minden rétegéből elhalmozták részvétnyilatkozatokkal.

A halál sürü csapása ma egy köztiszteletben álló, nemes szivü, jótékony uriasszonyt ért és ragadott ki az élők sorából. Rudle Ignácné született Leipzig Klementin ma délután 5 órakor rövid betegeskedés után 63 éves korában meghalt Pécsett. Az elhunyt Rudle Ignácnét szombaton délután 4 órakor temetik a központi temető ravatalozó csarnokából. Az engesztelő szentmiseáldozatot szombat reggel fél 8 órakor mutatják be érte az Ágoston-téri plébániatemplomban. Elhunytát férje Rudle Ignác a régi Rupprecht pécsi harangöntő és fémárugyár tulajdonosa gyászolja a tisztelők nagy száma mellett.

Az első pécsi önsegélyző temetkezési egylet őszinte részvéttel tudatja, hogy özv. Marosits Mihályné, az egyesület felmentett tagja, szeptember 28-án meghalt. Az elnökség kéri a tagtársakat, hogy az elhunytnak szept. 30-án, d. u. 4 órakor a központi temetőben tartandó végtisztességén megjelenni szíveskedjenek.

— **A pécsi vonatok menetrendváltozásainak helyesbitése.** A mai napon már közöltük a pécsi vonalakon való menetrendváltozásokat. A közleménybe hiba csuszott be s ezért a közleményt az alábbiakban helyesbitjük: Október 2-tól kezdve az ezidőszerint Osijekről 3 óra 43 p.-kor induló és Pécsre 7 óra 10 p.-kor érkező 1917. sz. vonat változatlan menetrenddel csak Magyarbólytól kiindulólag közlekedik, az 1947. sz. vonat pedig, amely ezidőszerint Magyarbólyról indul, Osijekről 6 óra 40 p. indulással Pécsre 9 óra 40 perckor fog érkezni. Az Osijek—Pécs—Nagykanizsa—Wieni közvetlen kocsi ezidőtől kezdve az 1947. sz. vonattal érkezik Pécsre. Ugyanezen időtől kezdve az 1952. sz. vonat, amely eddig Pécsről 8 óra 53 p.-kor indult 9 óra 05 p.-kor fog indulni, az 1951. sz. vonat pedig amely eddig Pécsre 18 óra 08 p.-kor érkezett, 17 órakor fog érkezni. Személyszállitást rendszeresitenek a Harkányfürdő—Sellye között közlekedő 6661. és 6662. sz. tehervonatoknál. A 6661. sz. vonat a Pécsről 6 órakor induló 6732. sz. vonat csatlakozása után 7 óra 50 perckor indul Harkányfürdőről Sellyére 10 óra 10 p.-kor érkezik; a 6662. sz. vonat pedig Sellyéről 11 óra 05 p.-kor indul, Harkányfürdőre 13 óra 26 perckor érkezik és ott csatlakozik a Pécsre 15 óra 16 perckor érkező 6723 sz. vonathoz.

— **Szoborszentelés Máriagyűdön.** Október 9-én, Magyarok Nagyasszonya ünnepén Máriagyüdnek szép ünnepe lesz. Ez alkalommal fogja P. Zadravetz István v. tábori püspök a szeplőtelen Szüz uj szorát ünnepélyesen felszentelni a délelőtti nagymise után. Délután körmenet vonul a hétfájdalmu Szűz szobrához és a jubileumi kereszthez. A szép ünnepség remélhetőleg Pécsről és a környékről is a hivek nagy sokaságát fogja ez alkalomra is Baranyavármegye régi szép kegyhelyére vonzani.

— **A Szent István bajtársi egyesület** szombaton, október 1-én, rendezi szokásos őszi táncestélyét Baján, szegénysorsu tagjai felsegélyezésére. A jelentkezőket és akik már jelentkeztek, kéri a rendezőség, hogy d. u. 3 órakor a főpályaudvaron gyülekezzenek és a részvételi dijat az ott levő rendezőknek a jegyváltás előtt adják át.

— **Vasárnap nagy ünnepély lesz a Tettyén.** A pécsi Vörös kereszt ifjusági alakulatok okt. 2-án, délután nemes célu ünnepélyt rendeznek a Tettyén. A leggazdagabb műsor fogja a felránduló minden rendü és rangu közönséget, felnőtteket és gyermekeket szórakoztatni. Belépőjegy felnőtteknek 40, tanulóknak 20 fillér.

— **A Fehér csodavilág.** Berlinből irják: A berlini filméletnek emlékezetes eseményét képezi az elmult pénteki filmbemutató. A Fehér csodavilág cimen az amerikai P. D. C. gyár kulturfilmjét mutatták be, amely Jack Robertsonnak, a hires utazónak kalandját mutatja be Alaska fehér csodavilágában. Kettedmagával, csak ijjal és nyillal felfegyverkezve egy esztendőt töltött el Alaskában, az itt készült felvételek pedig az Északi tenger és az éjféli nap oly csodás, szindus képét mutatják be, hogy a szemlélő meseországban képzeli magát. A berlini premier-szinház pénztárát napokon keresztül annyira ostromolták, hogy már a kora délelőtti órákban sem lehetett jegyhez jutni.

— **Kibővitik a bajai vasutállomás épületét.** A napokban sinautón Baján járt Littke kormányfőtanácsos, a pécsi üzletvezetőség igazgatója, akit Pécsről az üzletvezetőségtől Droszt Ede felügyelő, a forgalmi osztály főnöke és Heitzmann Andor a második osztály főnöke, valamint König Mihály bátaszéki vonalfőnök kisértek hivatalos utján. Littke Jenő üzletigazgató tulajdonképen vonalvizsgálatot tartott és ennek során bejárta a bácskai vasuti vonalakat. Igy többek közt megfordult Garán, Csikérián és mint emlitettük Baján, ahol megtekintette a vasuti állomásépületet és azon nézetének adott kifejezést, hogy a bajai vasuti állomásnak is lépést kell tartania a közlekedési és forgalmi fejlődéssel. Megállapitotta az üzletigazgató azt is, hogy a bajai állomás jelenlegi várótermei nem alkalmasak az utasforgalom lebonyolitására és ezért igéretet tett arra, hogy amint fedezetet talál, ugy a legrövidebb időn belül kibővitteti az állomásépületet. Egyébként az állomás renoválását és ujrafestését már el is rendelte az üzletigazgató, aki Bajáról már visszaérkezett Pécsre.

— **Villány földbirtokrendezési ügye.** Az országos födbirtokrendező bíróság okt. 5-én, tárgyalja Budapesten Villány földbirtokmegváltási ügyét.

— **Elsőrendü házikoszt kapható az uj Gambrinusban, Deák-u. 6. sz.**

— **Ezüstmennyegző.** Lélekemelő és bensőségteljes ünnepség folyt le e hó 29-én, csütörtökön reggel 7 órakor a székesegyház Corpus Christi kápolnájában. Az ünnepi szentmiseáldozat befejezése után a közszeretetben és becsülésben álló család Decleva Ignác kir. járásbirósági elnök és nejének Haudveck Eleonórának 25 éves frigyét álditta meg az egyház képviseletében Loschert Kázmér székesegyházi sekrestyeigazgató, kinek gondolatokban gazdag, megható szavai mély benyomást tettek ugy a jubiláns házaspárra, mind a jelenlévőkre. Az ünnepélyen a család és rokonsága tagjain kivül megjelent a kir. járásbiróság birói és fogalmazói kara teljes számban, kezelő személyzete, s a barátok és ismerősökkel együtt megtöltötték az ünnepség szinhelyét, melynek levegőjét az általános ragaszkodás és szeretet melege lengte át.

— **3 drb. levelezőlap fénykép 6 pengő, 6 drb. 10 P. Fodor műtermében Pécs, Jókai-tér 5.**

— **Elfogott sikkasztó pécsi fiatalkoru.** Pár héttel ezelőtt egy 16 éves pécsi fiu sikkasztást követett el és megszökött. Bolyongásai közben cseh megszállott területre jutott és próbált szerencsét. A napokban elfogta a honvágy és Komáromnál átlépte a trianoni határt. Itt természetesen elfogták, mert nem volt utlevele. Kihallgatása után Pécsre toloncolták, ahol őrizetbe vették és átadták a fiatalkoruak biróságának.

— **I-a tüzifát házhoz szállit Csögl.**

— **Eltünt pécsi borbélytanonc.** A Szigeti országut 19. szám alatt lakó Sicher János borbélymester ma délelőtt bejelentette a rendőrségen, hogy Muth István nevü tanonca nyomtalanul eltünt. A 16 éves meggondolatlan fiu levelet irt a rendőrségnek, hogy ne keressék, mert ugyis elemészti magát. Nem birja már az életet. A rendőrség a szokásos eljárást meginditotta az ügyben. A fiu bizonyára meggondolja magát, visszatér a munkahelyére és nem okoz keserüséget aggódó szüleinek.

Kötött kosztüm

az őszidivat

válogatott raktár LEHR

Király-utca, szinház mellett.

— **Pécsett is tartottak kártyarazziákat.** A budapesti rendőrkapitányság, mint arról a Dunántúl beszámolt, leleplezte a kártyaklubokat, amelyekben egzisztenciák mentek tönkre. Sok izgalmas bünügynek volt az inditó oka a kártyavesztesség és nem egy letört kártyás dobta el magától az életet. A belügyminiszter ma megjelent rendelete intézkedett a kártyaklubok bezárása iránt. A belügyminiszter azonban nem elégedett meg azzal, hogy csak a fővárosban vessen véget a hazárdjátéknak, hanem utasitotta a vidéki rendőrkapitányságokat is, hogy tartsanak kártyarazziákat. A pécsi rendőrkapitányság már azelőtt is szigoruan ellenőrizte mindazokat a helyeket, ahol kártyázni szoktak. Megállapitotta, hogy Pécsett sehol nem folyik olyan hazárdjáték, amely rendőri beavatkozást vonna maga után. A rendelet kapcsán most tartott kártyarazziák sem vezettek eredményre.

— **A forgalmiadóhivatal felhivása.** Pécs szab. kir. város forgalmi adóhivatala felhivja a bélyegben fizető adózókat és azokat is, kik az átalányukat bélyegben rójják le, hogy forgalmi adólerovási könyvüket október 1-3-4-én lebélyegzés végett feltétlen mutassák be. Városháza, II. em. 79. sz. alatt. Hivatalos órák 8—12-ig, 2—6-ig.

— **Botrányt okozó pécsi lakatosegéd.** A Kiskirály-utca 11. szám alatt lakó Benkő Ferenc lakatosegéd nem ismeretlen a rendőrkapitányság kihágási ügyosztálya előtt. Eddig már négy izben büntették meg. Elsőizben 1925. augusztus 30-án 75.000 korona pénzbüntetést kapott. A rákövetkező év május 24-én 60 napi elzárásra és 200.000 koronára itélték, mert rendőri felügyelet alatt állott és nem tartotta be az erre vonatkozó rendeletet. Később november 25-én 500.000 koronára marasztalták. Ez év augusztus 27-én botrányos káromkodásért 3 napi elzárást és 20 pengő pénzbüntetést kapott. A napokban ismét meggyült a baja a rendőrséggel. Az egyik este kissé ittas fejjel nagy botrányt okozott a Széchenyi-téren. Egy 16 éves leányt, aki édesanyjával sétált a korzón, olyan durva szavakkal illetett, hogy a korzón sétálók megbotránkoztak. A leány édesanyja a téren szolgálatot teljesitő Nasusits Ferenc rendőrőrmesterhez fordult segitségért, aki azután Benkőt előállitotta a kapitányságon. Megindult ellene az eljárás és a kihágási ügyosztály holnap vonja felelősségre. A holnapi nap folyamán egyik másik ügyben is itélkeznek felette. A napokban ugyanis botrányos verekedést rögtönzött a vásártéren.

— **Vámos fest, tisztit a legszebben. Mária-utca 33. Telefon 4—37.**

— **Női kabátok Löwy testvéreknél** Ferenciek-utca 1. Kedvező fizetési feltételek.

— **Ma 20 fillérért** kapható egy vacsorára elegendő 10 deka jó trappistasajt **Zápornál**, Széchenyi-tér 2. szám.

Héfiőn szentelte fel Virág Ferenc megyéspüspök az Ágoston-téri templom négy új harangját 6000 ember jelenlétében

Pécs, márc. 26. — Igazán benőséges meleg ünnepség lelkezett Gyümölcsoltó Boldogasszony napján a budai külvárosi plébánián. A hívek ezrei sereglettek össze, hogy diadalmenetben kisérjék új harangjaikat a templom elé, ahol maga Virág Ferenc megyéspüspök szentelte fel azokat. Eljött az egyházközségnek majd minden tagja, a teret az iskolások százai szegélyezték, a küldöttségek pedig alig fértek el.

Már fél 10 órakor nagy tömeg lepte el az Irányi Dániel-teret, 10 órára pedig 5—6000 főre szaporodott a közönség száma. A menet a Kossuth Lajos-utcából már a Majorossy Imre-utcába kanyarodott, amikor a vége is elindult a régi Ruepprecht-gyár elől, ahol a harangok készültek. Kivonult az Ágoston-téri, Felső Vámház-utcai, Majorossy Imre-utcai és Ullmann-telepi iskolák egész testülete és cserkészcsapata, a ciszterci reálgimnázium pompás zenekara, ott volt az asszonyszövetség, a Credo 120 taggal, a dohánygyáriak hatvanan, a keresztényszociálisták, a hadastyánok, az ácsmesterek, a pécsi katolikus kör, a szigeti és gyárvárosi egyházközségek küldöttségei Hollósy Endre máv. felügyelő, illetve Sebestyén Károly adminisztrátor vezetésével és a budai városi egyházközség egész képviselőtestülete.

Nemcsak a templom előtti tér volt zsufolva, de az Ágoston-térre torkoló utcák mind emberektől feketéltek. Az előkelőségek közül ott voltak Nendtvich Andor dr. polgármester, Koszmovszky József altábornagy, Szekulics Milutin vezérkari ezredes, Igaz Béla dr. prelátuskanonok felsőházi tag, Makay István, Tichy Ferenc dr. polgármesterhelyettesek, Buzássy Ábel főigazgató, Mair József postaigazgató, Török Lajos, Soós Nándor rendőrfőtanácsosok, Schuttáky József tanácsnok, Katics Antal főjegyző, Horváth Viktor dr. reáliskolai igazgató, Márovics Andor ipartestületi elnök, Braun Jácint, Nagy Vazul ciszterci reálgimnáziumi tanárok és sokan mások.

Feldiszitett kocsin a ciszterci reálgimnázium zenekarának hangjai mellett, magyarruhás koszorusleányok kiséretében hozták a fenyőgallyakkal és nemzeti szinű szalagokkal diszitett harangokat a templom elé, ahol Virág Ferenc megyéspüspök a kiséretében levő Gebauer Miklós dr. apát irodaigazgató, Farkas József dr. levéltáros, továbbá Czernohorszky József apátplébános, Taksonyi János dr. és Hantos Béla káplánok segédletével végezte a harangszentelést. A megyéspüspököt Czernohorszky József apátplébános és Sándor Károly vállalkozó, a budai városi egyházközség elnökei fogadták. A harangok felszentelése után a megyéspüspök nagyszabásu beszédet mondott a nap jelentőségéről:

A megyéspüspök beszéde

— Ha végigtekintek ezen az ünneplő sokaságon — mondta, — az a kérdés jut eszembe, hogy mi az, ami ily ünnepi hangulatot váltott ki és ily sok embert hozott ide. Valaki azt gondolhatja, hogy ily nagy ünneplések azért vannak, mert az emberek, minden egy-két esztendőben jubileumot tartanak és szeretik a parádét. Nagyon szomorú jelenség volna, ha ez valóban igy volna, de én egész más okát látom annak, ami az embereket ma egészen magával ragadta. Ez az ok a harangszentelés, ami nem mindennapi dolog. Tíz, husz, sőt száz esztendő is elmulik, hogy nem szentelnek harangokat. Adja Isten, hogy itt a budai városban se legyen száz évig harangszentelés. Régen is emberöltők multak el egy-egy ilyen ünnepig.

— Régen máskép tekintették a harangokat. Ma olyan hangokat vélek hallani, hogy ez a négy harang nem jelent többet, mint hogy a toronyban négy harang szavával nagyobb lesz a lárma. Régen máskép fogták fel a harangok hivatását úgy, ahogy kell. Nemcsak arról van szó, hogy a budai városi templom elárvult tornya új lakókhoz jutott, hanem arról is, hogy a hívek közössége, minden egyes hivő lélek és maga a lelkipásztor, a plébános is új harangokhoz jutott. — ebben találom én az ünneplés igazi okát, amely méltó is a megünneplésre.

— A mai világban, amikor elbúcsúztunk a polgári élet csendjétől, amikor minden csupa tülkölés zaj lárma, küzködés a mindennapi életért, annál inkább van szükségünk harangokra, amelyek a magasból szólnak hozzánk és hívják a lelkeket, hogy ne feledkezzenek meg az Istenről, jöjjenek az Isten házába. Amikor aztán ki is szakitja magát a lélek a napi élet törtetéséből és amikor az Isten békéjének minden örömét élvezi, akkor tudja megbecsülni az Isten szavát, amely a toronyból szól hozzá. A harang hiv, hogy jöjjetek a jóságos mindenható Isten, a ti Atyátok házába. kérjétek, engeszteljétek meg a mennyei Atyát, hogy elbirjátok ennek a rettenetes életnek minden keserüségét. Teljesitsd kötelességedet Uraddal, Isteneddel szemben. Amig ezt nem teszed, nem vagy tökéletes ember, hiába töröd, zúzod magad a mindennapi kenyérért, tele lesz a fejed lármával, de nem élvezzheted az Ur békéjét. Jó, hogy van harangszentelés, mert egyszer felaprózhatjuk lelkünkben azokat az igazságokat, amiket az Anyaszentegyház ad nekünk. Igy van értelme az ünnepélyes harangszentelésnek.

— Nemcsak a hívek összessége, hanem minden egyes hivő is kapott új harangokat, mert csodálatos az, ahogy a harang tud beszélni. Emlékezzünk csak mit mondott nekünk gyermekkorunkban nagyszombaton, a feltámadásra szóló harang. Hogy futottunk végig az utcán, hogy örömmel, büszkén menjünk a széltől hajlongó zászlók alatt a feltámadás zenéjére. Mást mond a harang a gyermeknek, mást a felnőtteknek, akik az élet, a kor terhei alatt már hervadoznak. Mást mond a szülőnek, amikor gyermekét kiséri ki a temetőbe. Mást a gyermeknek, amikor csüggedten ott áll szülője ravatala mellett. Mindenkinek szólt, de nekem másképen szólt, amikor édes atyámat temettük. Ezért mondtam, hogy nemcsak a közönség, hanem a család minden egyes tagja harangokhoz jutott. Adja Isten, hogy mindig megértsétek a szavát és soha meg ne keményitsétek sziveteket. Értsétek meg, hogy mit akar Isten veletek, amikor hozzátok szól.

— Harangokat kapott a lelkipásztor, a plébános is. Van-e ennél szebb hivatal, mint sok-sok ezer hivő lelki atyjának lenni. Az Isten áldja meg azokat a buzgó lelkeket, akik adományaikkal lehetővé tették, hogy a budai városi templom új harangokhoz jutott. Legyen sok öröme a plébánosnak ezekkel a harangokkal. Hiszen ő csendítteti meg azokat, ő intézkedik, hogy idejében felébresszék a hívek lelkét és kisérjék a halottakat. Milyen boldog a plébános, a hivek atyja, valahányszor ezeknek a megszentelt harangoknak a hallatára a hívek seregestől tódulnak a templomba. Ott van az ő egész nagy családja és mindnyájuk lelki üdvéért mutatja be a szeplőtelen áldozatot. Ő megérti a harang szavát és vidáman repeső lélekkel száll a szószékre, mert neki azt mondja a harang: menj és hirdesd apostoli hivatásodat! Én lelki gyönyörüségekről beszélek itt és ne botránkozzatok meg azon, hogy halottak-estéjén, amikor felfurakodtam a paksi szószékre, ahol a nagy templomban nem lehetett volna egy tüt a földre ejteni és ezer meg ezer ember nevében kiáltottam fel De profundis — ez is lelki gyönyörüség volt, amit nem élvezhet más, csak a hívek atyja. Milyen nagy lelki gyönyörüség volna — kár, hogy Magyarországon nincs meg ez a szokás, mint Spanyolországban, — amikor a megkeresztelt gyermeket a templomból hazaviszik, megszólal a harang. Milyen lelki gyönyörüség volna mindennap hallani a megkereszteltek harangjának a szavát, amint hazakiséri és odafekteti Krisztus új hivét édesanyja kebelére. Soká folytathatnám igy.

— Nemcsak azért jöttünk tehát ma össze, mert ünnepelni szeretünk, hanem mert a harangok megérdemlik az ünneplést. Ebben látom a magyarázatát annak, hogy itt ily nagy sokaságtól látogatott és mindnyájunk örömére ily szép ünneplés folyt le. Adja Isten, hogy kitörölhetetlen emléket hagyjon ez a nap a mi lelkünkben. A gyermekek se feledjék el soha, hogy milyen boldogak voltak ma. Ha idősebbek lesztek, se feledjétek el, hogy minden emberhez van a harangnak külön szava és bizalommal simuljatok a plébánoshoz, a ti lelkipásztortoknak a szivéhez, aki mint jó pásztor valamennyiteket az örök élet mezejére akar kalauzolni, hogy ott élvezhessük a jutalmat, amit Isten a mi mennyei Atyánk szánt az Őt szerető, Benne bizó, Neki szolgáló lelkeknek.

A főpásztor beszéde mélységes meghatódást váltott ki az ünneplők seregében.

APOLLO-ban
MA az előadások
fél 5, fél 7 és 9
órakor kezdődnek.

Az új harangok

A négy új harang Rudle Ignác a jónevü pécsi harangöntő készitménye. A legnagyobbat szent Ágostonról nevezték el, 236 kiló súlyú, a második, a szent István harang 117, a harmadik a szent Ignác harang 58, a negyedik pedig a szent Józsefről nevezett lélekharang 20 kilogramm súlyú. Az új harangok pompás összhangban vannak a régi 508 kilós harangokkal, amelynek hangja fis, az ujak pedig h, cis, g hangban kellemes akkordot hoznak ki.

A megyéspüspök beszéde után megkezdték a harangoknak a toronyba való felhuzását, amivel egy óra mulva készültek el. Még nem volt háromnegyed egy óra, amikor a lélekharang kivételével megszólalt a négy harang és szem alig maradt szárazon. A meghatottság őszinte volt és végigrezgett a hívek szivén.

A fiatal, de lelkesen dolgozó budai városi egyházközség és agilis világi elnökének, Sándor Károly vállalkozónak tettre kész buzgósága maradandó nyomott hagyott a plébánia egész hivőseregének hitéletében.

Az Ágoston-téri templom harangjaira adakoztak: Schein István és családja 1,585, Papp István 775, Rudle Ignác 377, Schuttáky József 126, Malik István 100, Klobucsár József 100, özv. Scholcz Gyuláné 50, Graumann Gusztáv 50, özv. Papp Ignácné 5, özv. Gadó Józsefné 5, Makai Márton 5, Kaviák Antal 5, Gromszky Géza 10, Szlipcsevics Géza 5, Suschnik János 5, Parusevits Miklós 5, Suvákovits István 20, Matievits István 3, Aul Ferenc és neje 30, Mihálovits Imre 5, Varga Károly 2, Kakas N. 1, Varga János 5, Czwing Lajosné 5, özv. Graumann Józsefné 10, dr. Jambrich Kázmérné 2, Kerner Józsefné 3, Ohmachtné 2, Kaszánovits János 3, Matievics M. 3, Korenika Gyula 2, özv. Kriszt Péterné 2, Schubert Ádám 2, Dinesz Györgyné 10, Brunner Jenő 5, Osztovits Ignác 2, Reisner Ferenc 2, özv. Marx Sándorné 1, Graumanné 5, Bolits Jenő 1, Perger Vilmos —.50, özv. Holacsek Péterné 1, özv. Gilice Istvánné 2, Reisz József 2, id. Hipp János 1.50, Róth János 20, Kozári György 5, Losonczy György 5, Vidákovits István 5, Novák Imre 10, Sillay Béla 10, Gyimóthy Gyula 10, Pápa József 20, Lack Henrik 2, Ruzsávy János 10, Velkovics Mihály 10, Grundrum Károly 5, Vajda Ferencné 6, Léhner János 2, Hesz Ádám 1, Brunner Béla 1, Walter Pál 1, Kuhl Antal 1, Malik Sándorné —.50, özv. Nowotarszkyné 1, Bencsik János 1, Mester József 1, Pilonek A. 1, Darányi Illésné 1, Orendy Gusztáv 1, Hopp Ferenc 2, özv. Schmellásné 1, Lippai Mihály 1, Molnár Géza —.50, Gerber Jenő 1, Tamas Antal — 50, Szilczlné —.50, özv. Friedl J.-né —.50, Sándor János 1, Oberritter Zs. 1.50,

XIX. év — Ára 15 fillér — Pécs, 1929. március 27. Szerda.

Előfiz
szál
Egy hóra

Egyes szám ára 15 fillér,
oldalas 24 fillér.

Kéziratokat nem adunk vissza.

18 Nagys.
Dr Szőnyi Ottó urnak
Szépművészeti Muzeum
Állatkerti-u. 1.
Budapest I.

...NTÚL

Szerkesztőség
Lyceum-utca 4. sz.
Szerkesztőség telefonja
650. szám.
Kiadóhivatal
Lyceum-utca 4. sz.
Kiadóhivatal telefonja:
222. szám.
Hirdetés díjszabás szerint.

A közigazgatási reform vitája

a belügyminiszter hosszabb beszédével közmegelégedésre véget ért. Ez a belügyminiszteri felszólalás úgy szerénységével, mint tárgyilagosságával, s azzal az őszinte törekvésével tünt ki, hogy a mai közigazgatási rendszeren annyi és olyan javitás tétessék, amennyi csak lehetséges a dolgok folytonosságának megzavarása nélkül. Épen ennek az utóbbi szempontnak a figyelembevétele késztette a belügyminisztert arra, hogy javaslatát nem az egész közigazgatási reformra terjeszti ki, hanem novelláris uton sorról-sorra igyekszik megoldani elsősorban azokat a kérdéseket, amelyek éles ellentéteket tüntetnek fel.

Bizonyára mindenkit megnyugtat a belügyminiszter hangsúlyozottan kiemelt álláspontja az autonomiák fenntartására vonatkozólag, s más oldalról épen a reform által érdekelt tisztviselőket megnyugtathatja az, hogy a belügyminiszter már csak a reform sikeres érvényesülése érdekében is szükségesnek tartja anyagi helyzetük megjavitását.

A tisztviselői kar feladatát abban jelölte meg a belügyminiszter, hogy a törvényhatóságok ne országos pártpolitikai szempontok szerint, hanem mindig csak az adott kérdések tárgyilagos figyelembevétele alapján működjenek, ami természetes is. Hiszen ő maga sem akarná, — semmi sem áll tőle távolabb — a törvényhatóságokat országos pártpolitikai szempontok zsákmányául dobni, hanem épen az egységes társadalom erejét akarja az államhatalom rendelkezésére bocsájtani, ami tulajdonképen nem más, mint a legigazibb önkormányzat.

Az érdekképviseletek arányszámának megállapításánál különösen ügyelt a belügyminiszter arra, hogy ne tünjék fel úgy, mintha a kormányzat a többséget a maga részére minden körülmények között biztositani akarná. Épen ezért történt, hogy ahol például, a jegyzők túlnyomó részben voltak képviselve, ott csökkenés történt, ami egyenes következménye a belügyminiszter ama elgondolásának, hogy csak az állami tisztviselők azok, akik a törvényhatósági bizottság összeállításában nem választott tagok.

Ami a törvényhatóságok összeállításában érvényre jutó választójogot illeti, itt az volt, a törekvés, hogy az országgyülési választójogot vegyék alapul. A nők passziv választójogára vonatkozólag a belügyminiszter bár nem képvisel elutasító álláspontot, mégis ma úgy látja, hogy az erre vonatkozó reform ideje nem következett még el, s egyébként is a nőnek egyéb, magasabbrendü család- és nemzetfenntartó hivatása van, mint a politika.

Közmegelégedést keltett már eleve a közgyülés és a kisgyülés hatásköreinek ujbóli szabályozása, hiszen az erre vonatkozó reformpont a közgyülést akarja tehermentesiteni olyan konkrét ügyektől, amelyeket ilyen nagy testületi üléseken elintézni nem lehet.

Bevette ugyan a kormány a feloszlatási jogra vonatkozó intézkedést, de az adott mai helyzet feltétlenül szükségessé tette. Feloszlatás esetében a feloszlatás tényét a hivatalos lapban azonnal közzéteendő és az országgyülésnek is közlendő. Igy az országgyülésnek módja van, hogy a kormányt ezért felelősségre vonja.

Nagy helyesléssel emlékezett meg a miniszter egy alsófokú közigazgatási bíróság létesitéséről, amely szerinte, s a parlament többsége szerint is sokkal sikeresebben tudja majd elintézni a közigazgatás területén felmerülő jogi ügyeket, mint a rendes bíróság. Ezzel a ponttal kapcsolatban hangsúlyozta a belügyminiszter, hogy nem centralizálni, hanem decentralizálni akar, s ezzel a megjegyzéssel elvágta mindazoknak a hangulatoknak az útját, amelyek a kormányt az autonómiák leépitésével vádolták.

Rothermere Magyarország megcsonkitásáról nyilatkozott a Daily Newsben

Az angol tőkéseket óva inti, hogy a kisantant államoknak ne folyósitsanak kölcsönöket

Budapest, márc. 26. — A londoni Daily Newsben nyilatkozat jelent meg **Rothermere** lordtól, aki többek között a következőket mondja: Aki most beutazza Középeurópát, be kell hogy lássa,

milyen vakmerő kiméletlenség tiporta lábbal a béke létérdekeit.

Magyarországnak a trianoni béke által való feldarabolása legkirivóbb példája ennek a súlyos veszélynek. A háború alatt a magyar nép a legnagyobb kimélettel bánt az angol alattvalókkal, mégis prédául dobták oda Magyarországot az utódállamok mohóságának. A mostani közvetlen határok mentén élő 3½ millió magyart idegen uralom alá hajtották, amely uralom 10 éven át rendszeresen elnyomja, kirabolja és kinozza ezt a népességet. Az angol kormánynak fel kellene használni, minden tekintélyét, hogy ezt a helyzetet alaposan megvizsgálhassa. Óva intem, — folytatta a lord, — az angol tőkéseket, hogy

ne fektessenek be pénzt román, cseh és jugoszláv kölcsönökbe, mert míg ezek a határproblémák elintézetlenek maradnak,

addig az államok kölcsön kérdései alig érhetnek többet mint az a papir, amelyre irva vannak.

A hamburgi kikötőben leégett az újonnan épült Európa nevü luxusgőzös

Hamburg, márc. 26. — Tüz ütött ki a Norddeutscher Lloyd újonnan épült Europa nevü luxusgőzösén és a hamburgi tüzoltóság megfeszitett fáradozása ellenére még mindig nem sikerült eloltani az égő hajót.

A tüz éjjel támadt és ma délelőtt 10 órakor még nagy lángokkal ég az Europe.

Minthogy a hajó még a dokkban van, csak néhány hajóács tartózkodott belsejében, akiknek sikerült idejekorán elmenekülni.

A tüz, amely valószinüleg a hütőhelyiségben keletkezett, a hajó előrészére terjedt, majd onnan nyomult délután folyamán a hajó közepére és hátsó részére. A tüzoltók időnkint csak arra szoritkoztak, hogy kivülről küzdjenek meg a lángokkal. 11 óra tájban megpróbálták fékezni a hajótest belsejében lappangó tüzet. A tüz leküzdésére óriási víztömeget fecskendeztek a hajóba és ettől a hajó oldalra dőlt.

Ezidő szerint azonban azt hiszik, hogy a felfordulás veszedelme nem fenyeget.

Még mindig nem tudják, hogy mitől keletkezhetett a tüz. A tüz hatósági vizsgálata folyamatban van. A hamburgi kikötőben levő gőzhajókon eddig még soha nem volt ilyen nagyarányú tüzvész.

HIREK NÉHÁNY SORBAN

XI. Pius pápa június 24-én hagyja el először a Vatikánt és a lateráni bazilikába megy, hogy hálát adjon a Szentszék és Olaszország kibéküléséért. — **Rothermere** hivatalosan Lloyd George mellé állt és felszólitotta olvasóit, hogy a liberálisokat támogassák. — **Kormányfőtanácsos** lett Timkó Jordán farrói r. k. plébános. — **Kormányzói** elismerést kapott Pálmai Lajos ny. győri evangélikus esperes-lelkész. — **Nyilvános rendes** egyetemi tanárokká nevezte ki a kormányzó Alföldi András és Hankiss János dr-t a szegedi egyetem bölcsészeti karán működő nyilvános rendkivüli tanárokat. — **Mária** román királyné Madridba utazott. — **A fascista lista** mellett döntött az olasz választópolgárok 90 százaléka. — **Elhunytak.** Galli bíboros Rómában, gróf Festetich Andor, a Nemzeti Színház volt igazgatója Dunaharasztin, Neugebauer Gyula ny. honvédezredes Gödöllőn, Fischer Frigyes dr. pestvidéki törvényszéki tanácselnök, Hézser Emil ny. református lelkész Tállyán, Csuba Antal ny. főerdőőr Tapolcán, özv. Práff Nándorné Práff Nándor egri malomtulajdonos édesanyja, Baltazár Fanny Bpesten, Tompa Károly áporkai földbirtokos, Gaál Mária 70 éves korában Dárdán. — **Nagy** István perének mai tárgyalásán a bizonyitás kiegészitését és újabb tanuk kihallgatását kérte, amelyre vonatkozólag a bíróság csütörtökön hozza meg döntését. — **Kommunista** összeesküvést fedezett fel Szófiában a rendőrség. A vezetők Moszkvából kapták a pénzt és utasításokat, vezérük Sztojanov Mladon börtönviselt ember, aki álnéven tartózkodott Bulgáriában. — **Halálragázolta** egy ismeretlen autó Szelestei Flórián iharfai gazdálkodót. — **Leszakitotta** mindkét kezét a lendítőkerék Gyöngyösi János baganéri malommunkásnak. — **Két spanyol repülő** Szevillából Rio de Janeiróba repül vasárnap óta és már átszelték az óceánt és most a partok mentén tartanak céljuk felé. — **Szivszélhüdés** érte útközben Fekete Benedek 35 éves szomai gazdálkodót, akit lovai hazavittek a kocsival együtt. — **A hármas Körös mentén** árvizveszélytől nem kell tartani, mert a jég úgyszólván teljesen elolvadt. — **Egy milliárd** 263 millió pengő volt a postatakarék február havi összforgalma. — **95 halottja** volt a múlt héten az influenzának az ország területén, a szövődményes megbetegedések száma pedig 412 volt. — — **Időjóslat:** részben felhős, kissé hüvösebb, de túlnyomóan száraz idő.

Lapunk mai száma 10 oldal

A békerevizió kérdését még nem vethetjük fel a Népszövetség előtt

— mondotta a miniszterelnök a külügyi bizottságban

Budapest, december 17. — A külügyi bizottságban mély felháborodással fogadták Bethlen István gróf miniszterelnöknek azt a bejelentését, amely szerint egyes szomszédállamok a békeszerződés reviziója érdekében megindított külföldi akciót arra használják fel, hogy

az ott élő magyarság helyzetét türhetetlenebbé tegyék és rendőri zaklatásokkal, földosztással próbáljanak ellentétet teremteni a magyarság különböző társadalmi rétegei között.

A békerevizió kérdését még nem vethetjük fel a Népszövetség előtt azért, mert ott

a győzők és legyőzöttek között ma még nemcsak a lefegyverzés, hanem a politikai megbecsülés és tekintély szempontjából is egyenlőtlenség van.

A jövő hét keddjére hivta össze Berzeviczy Albert a felsőházi külügyi bizottság elnöke a bizottságot.

Hótorlaszok miatt nagy késéssel indulhatott el a vonat Bátaszékről

A budapesti gyors- és személyvonat is késett

Pécs, dec. 17. — Beköszöntött a kemény tél és a napok óta hulló hó mindent elboritott. Mára azután a hó mellé erős szél is járult és befujta az utat a hó, amely a közlekedésre nézve vált kellemetlenné. A városban nem okozott nagyobb zavarokat a hóvihar. Mindössze az történt, hogy sikosabbak lettek az utak és a járó kelőknek ugyancsak vigyázni kellett, hogy bajuk ne essék a sikos gyalogjárókon és kocsiutakon, különösen a lejtős utcákon. Szerencsére baleset ma tudtunkkal nem történt. A nagy szél következtében azonban betörött az egyik hatalmas kirakattábla a volt Láng H. Károly-féle üzletben. A telefonhálózatban is előfordultak kisebb zavarok, amelyeket azonban nyomban kiküszöböltek.

Annál nagyobb zavarokat okozott a hóvihar a vasuti forgalomban. A vonat ma délelőtt 10 órakor nem indulhatott el Bátaszékről, mert Bátaszék és Palotabozsok, majd Pécsvárad és Hosszuhetény között, a szél úgy a pályára hordta a havat, hogy valóságos torlaszok emelkedtek. A pécsi főpályaudvarról hóekét inditottak utnak, amely azután szabaddá tette a pályát. A vonat csak délután fél 2 órakor indulhatott el Bátaszékről és igy közel négy órai késéssel érkezett Pécsre. A hóvihar miatt a budapesti gyors és a személyvonat is csaknem fél órai késéssel futott be a pécsi állomásra. A hófuvás következtében nem tudott a bonyhádi autóbusz sem közlekedni.

Az államvasutak igazgatóságától vett értesités szerint a győrveszprémi és a pécs-bátaszéki vonalon Hosszuhetény és Pécsvárad állomások között hóakadály van. Reggel a személyvonatok az akadály áttörésén való fáradozás miatt késéssel közlekednek. Mindkét vonalon az akadály elháritása folyamatban van.

Harangöntés a pécsi Rudle gyárban

Pécs, dec. 17. — Ma délelőtt öntötték a Rudle gyárban az Irgalmasrend templomának nagy harangját. 9 óra után megelevenedett a gyár udvara. Mintha a hózivatar elől menekültek volna a meleg öntőhelyiségbe amelynek sarkában ott izzott három tégelyben a három mázsa sárgás-vörösen olvadó érc. A terem közepén a nagy emelődaru alatt a földbe süllyesztve a harang mintája. De ez egészből csupán egy kis toroknyilás látszik, amelyen az izzó-érc-folyadéka fog lefolyni a mintába. Körülötte még három nyilás, amelyen majd a levegő áramlik ki, amint az érc megtölti az öntőüreget. Az öntőmesterek komolyan vizsgálják a kohókat.

— Sietni kell — mondja Rudle gyártulajdonos, mert a nagy szélben erős huzata van a kéményeknek és gyorsabban olvad az érc. Kezdődik az öntés. Az öntő mintát kiváncsian állják körül a vendégek, Komócsy István prépost-kanonokkal és Berecz Fidél irgalmasrendi perjellel az élükön. Az öntőminta torkából kiszedik az előmelegitésre szolgáló izzó széndarabokat, négy munkás izgatottan emeli ki, a hatalmas izzó tégelyeket és a salakot leszáritva ügyesen beöntik a fehéren izzó, sistergő, folyadékot az emelődarun függő nagy vas tégelybe. Egy pillanat még és a három mázsa izzó érc felemelkedik és lassan egyenletesen ömleni kezd a mintába. Száz szinü láng csap föl a nyomában, a földből, sistergés, dübörgés hallatszik, amint az izzó érc harcol egy darabig lent a gőzzel, végül is az érc kerül alul és a gázok meggyulladva még órák mulva is égnek. A több mázsás érctömeg pedig lassan hülni kezd.

A munkások elégedetten szemlélik munkájuk eredményét, a vendégek elszélednek, Komócsy kanonok néhány szivből jövő szót vált a munkásokkal, akiknek láthatólag jól esik ez az elismerés.

A kihült harang pedig délután már kikerült a földből és várja a további megmunkálást, hogy majd január 20.-án felszentelve hirdesse az Isten dicsőségét.

RÁDIÓ-MŰSOR

Vasárnap, 1927. december 18.

BUDAPEST (555.6.) D. e. **9:** Ujsághirek, kozmetika. **10:** Zenésmise az Egyetem-téri templomból. Szentbeszédet mond Tóth Tihamár dr. c. apát, egyetemi tanár. **11.30:** Evangélikus istentisztelet a Bécsikapu-téri templomból. Prédikál Varsányi Mátyás dr. lelkész. **12.20:** Pontos időjelzés, időjárás-jelentés. Utána: Szimfónikus zenekari hangverseny a Zeneművészeti Főiskola kupolatermében. Vezényel: Unger Ernő. **3.30:** Mezőgazdasági előadás. Székács Elemér: „A magyar buza." **4:** Kálmán bácsi mesél a gyermekeknek. **4.30:** Sopron sz. kir. város 650 éves jubileuma alkalmából Thurner Mihály dr. Sopron sz. kir. város polgármestere előadást tart Sopron hűségéről. **5:** Pontos időjelzés, időjárás-jelentés. **5.15:** Palásthy László előadása: „Berlin 1927. végén." **6:** Előadás a Studióból, „Vasgyáros." Szinmű 4 felvonásban, egy változással. Irta: Ohnet György. Forditotta. Fáy I. Béla. Rendezi: Somló István. **9:** Pontos időjelzés sporteredmények. **9.20:** A Britannia-nagyszálló éttermében Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BÉCS (517.2 és 577.) D. e. **10.30:** Orgona. **11:** Hangverseny. D. u. **7:** Brahms-dalok. **8:** Szinielőadás.

BERLIN (483.9.) D. e. **9:** Reggeli ünnepség. **11.30:** Rádió-matiné. D. u. **4.30:** Szórakoztató zene. **9:** Karácsonyi játék. **10.30:** Tánczene.

BOROSZLÓ (322.5.) D. e. **11:** Katolikus reggeli ünnepség. D. u. **4.10:** Szórakoztató hangverseny. **8.15:** Karácsonyi óratórium.

Prága (348.9.) D. e. **12:** Hangverseny. D. u. **4.30:** Hangverseny. **7.15:** Puccini: A köpeny. Operaelőadás Pozsonyból.

RÓMA (450.) D. e. **10.15:** Egyházi zene. D. u. **5:** Tánczene. **8.45:** Operaelőadás.

LONDON (361.4.) D. u. **4.30:** Szimfónikus hangverseny. **10.05:** Népszerü balladahangverseny.

Kovács tánctanár
II. esti nőegyleti tánciskolájában **ma este**
záró gyakorló óra.
A III. kurzus
december 28-án (szerda)
veszi kezdetét. Telefon 7-66.

Ifjusági iratok
képeskönyvek, ajándéktárgyak a legolcsóbban **Vörösvatzkynál,**
Kossuth Lajos-u. 2. Telefon 14—49

30 éves cég. 46 fióküzlet.
Haas Lipót
Linoleumáruházában
Telefon 4—75. Király-utca 27. sz.
Karácsonyra
legalkalmasabb ajándékok:
Viaszosvászon 78 cm P 3·50-től
Padlókárpit 67 cm . „ 4·— „
Linoleum égetett 67 cm „ 6·50 „
Linoleum sima barna 67 cm 7·80 „
Ebédlőszőnyeg . . P 42·30 „
Velour nagyszőnyeg „ 80·— „
Velour összekötő . „ 17·— „
Velour ágyelő . . „ 8·50 „
Moquett szezlontakaró „ 54·— „
Moquett asztalteritő „ 30·— „
Butorszövetek, Moquettek, Plüschök, Padlófilcek és Hajlinák.
Hócipők és sárcipők a legolcsóbb gyári árban kaphatók.

Dunagőzhajózási Társulat szénbefizető helye:
Tausz Gyula bankháza
Király-utca 22/a.

Titokzatos vaskoporsók egy spanyol táncosnő kertjében

Budapest, december 17. — Madridból jelentik: Juana de Muches hires spanyol táncosnő villája kertjének felásása közben a munkások három vaskoporsót találtak, amelyek közül kettőben két fiatal nő, egyben pedig egy fiatal férfi szinte a felismerhetetlenségig oszlásnak indult holttestje volt. A rendőrség meginditotta a nyomozást.

Extra finom selyemvelour kalapok 28 P,
divatkalapok már 9·60-tól.
Kovács és Nagy Király-u. 11.

HARISNYÁK
női, férfi és gyermek
legolcsóbban és legjobban
Kétyi Dezső-nél PARISI ÁRUHÁZ

— Vámos fest, tisztit a legszebben. Mária-utca 33. Telefon 4—37.

Szemüvegből csak tökéletest használjon

CHMURA látszerész Pécsett, Városházal

Karácsonyfa darabszám nagybani áron STROPEKNÉL, Irányi Dániel-tér 6.

APOLLO

Vasárnap, december 18.

Az UFA filmpalota kiváló ujdonsága:

HERCEG HERZOG

Operett-film a francia bohózatok csintalanságaival.

Főszerepben: **Hans Junkermann, Albert Paulig, Werner Fuetterer, Diana Grolla és Lydia Potechina**

Hétfő-kedd, december 19-20.

Exotikus filmmesterműl

Az áruló

JACK LONDON világhirü regényének „Acrosse the Pacific" filmváltozata. Főszerepben: **Monte Blue.**

Előadások: vasárnap: **3, ½5, 6, ½8** és **9** órakor. hétköznap: ½**5, 6, ½8** és **9** órakor.

A két utolsó előadás teljes zenekarkisérettel Stefanides Sándor karnagy vezetése alatt.

PARKMOZI

Vasárnap, dec. 18.

Metro-Goldwyn-Mayer super film

!

VALENCIA

(A szerelem dala)

Forróvérü történet a tengerészek világából.

Rendezte:

Dimitrij Buchowetzky.

Főszereplő:

Mae Murray.

Előadások:

3, fél **5, 6,** fél **8** és **9** órakor.

A két utolsó előadás teljes zenekarkisérettel!

PARKMOZI: hétfő, december hó 19. SZUNET

Hajózhatóvá kell tenni a Sió-csatornát

Szekszárd város és Tolnavármegye közlekedésügyi politikájának reformja előtt — Hogyan lehetne Tolnavármegye közlekedését Szekszárdon centralizálni? — Villamos közlekedés tervei Szekszárd és a Dunapart között

Szekszárd, dec. 17. — Tolnavármegye ősi székhelye, amióta egy nagykoncepciójú és törhetetlen energiájú ember, vitéz Vendel István ül a polgármesteri székében, egy rohamos fejlődés képét mutatja. A vízvezeték kiépítése, az aszfaltozás és csatornázás, az egymásután emelkedő középületek (pénzügyigazgatóság, iparosotthon, közkórház, evangélikus templom, városi bérházak, stb.) lassankint a csonkaország modern városai közé emelik Szekszárdot, de a város minden látszólagos fejlődése sem tudja elcsitítani azt a jogosnak tetsző aggodalmat, amely szerint a város lakosságának gazdasági megerősödése és **igazi fejlődése csak akkor lesz biztositottnak tekinthető, ha új közlekedési politikával Szekszárdot kiemelik mai elzárt helyzetéből.**

Szekszárd város vasuti összeköttetéseinek hiányosságai közismertek. Csupán szárnyvonalak érintik, amelyeken elképzelhetetlenül lassu tempóban és csak sürün ismétlődő átszállásokkal bonyolódhatik le a vasuti forgalom. (A Szekszárdtól 66 kilométernyire fekvő Pécs például vasuton hét óra alatt érhető el). Ezeknek a szárnyvonalaknak egyike csak Tolnáig épült ki, s bár egy tőkeérdekeltség már évekkel ezelőtt kapott koncessziót a Tolna-paksi vonal kiépítésére, egyelőre semmi remény arra, hogy a koncesszió évenként esedékes meghosszabbitásán kivül ebben a kérdésben más is történjék. A közlekedés hiányosságait érezte a város vezetősége is, amely nemrég

három irányban, Bonyhádig, Tolnatamásig és Dunaföldvárig indíttatta meg a városi autóbuszüzemet,

s ugyanekkor indult meg báró Jeszenszky Andor autóbuszüzeme, Tengelic-Gyönk-Simontornya irányában is. A nagy tömegek szállitására ma még nem alkalmas autóbusz-üzem beállitása azonban csak fél megoldást jelentett. Az érdekeltek állandóan keresik azokat a lehetőségeket, amelyekkel a megyeszékhelyt elzárt helyzetéből kiemelhetnék.

Igy merült fel az a nagyszabásu terv is, amely a Sió-csatorna hajózhatóvá tételével közvetlen összeköttetést teremtene egyrészt Szekszárd és a Balaton, másrészt Szekszárd és a Duna között.

Ugy a város, mint a vármegye, de az annyit hangoztatott Balaton-kultusz érdekében is oly annyira kivánatos terv megvalósitása állandóan azok érdeklődésének homlokterében áll, akik a vármegye közlekedésének megjavitásával igyekszenek elsősorban javitani a lakósság kielégitőnek éppen nem mondható gazdasági helyzetén. A Sió nagyszerü fekvése rengeteg községet kapcsolna bele a vármegye vérkeringésébe s hozna közvetlen kapcsolatba a megye székhelyével, Szekszárddal. A nagyszabásu terv megvalósitása elé kizárólag csak pénzügyi nehézségek gördülnek, de, hogy mint terv állandóan foglalkoztatja az illetékeseket, mi sem bizonyitja jobban, mint az a tény, hogy

Tolnavármegye alispánja nemrégen egy bizottság kiséretében motorcsónakon járta be a Siót, s ez alkalommal is a csatorna hajózhatóvá tételének mindinkább aktuálissá váló kérdéséről volt szó.

Van egy másik terv is, amely Szekszárdot villamosvasuttal óhajtaná összekötni a mindössze tizenkét kilométerre fekvő Dunával. Szekszárdtól a dunaparti Szekszárd-Keselyüs hajóállomásig már régebben kiépült az út, amely azonban jelenleg nincs megfelelő karban. Értesülésünk szerint a villamosvasut kiépitésének tervével kapcsolatosan egyizben már folytak tárgyalások a Szászvár-mázai bányák igazgatóságával is, hogy ezek miért maradtak abba, illetőleg miért fejeződtek be eredménytelenül, arra nézve nem sikerült kielégitő információt szereznünk. Ebben az ügyben jelenleg teljes stagnáció állott be, annak dacára, hogy a város közvéleménye ugyszólván egységesen támogatná a város egész gazdasági életének átalakitására hivatott terv megvalósitását.

Legkedvezőbb megoldás természetesen az volna és Szekszárd város jövője csak akkor bontakozhatnék ki, mai mozdulatlanságából, hogy egyenes vonalban egy **új vasuthoz juthatna egész Siófokig.** Ezzel a tervvel azonban ma illetékes helyeken egyáltalán nem foglalkoznak.

A pécsi nőegylet karácsonyi vásárja vasárnap délután 2 órakor nyilik meg

Pécs, dec. 17. — A jótékony nőegylet karácsonyi vásárja minden évben olyan esemény, amelyet kiváncsisággal vár a közönség. Ez évben holnap, vasárnap délután két órakor nyilik meg a vásár a nőegylet disztermében. A karácsonyi vásár valósággal látványosság számba megy. A társadalom megértő áldozatkészsége révén annyi sok minden értékesebbnél-értékesebb holmi gyült össze, hogy csak úgy roskadoznak az asztalok. Rengeteg nyúl, élő malac, csirke, kacsa és lud van. Az egyik asztal tele van finom borral és pezsgővel, a másik asztalon se szeri, se száma a befőttnek, cukorkának. Odébb izléses kosárkákban csomagokban dió és sokféle édesség. Körülbelül ezer tárgy van, amelyek közül a legolcsóbb is legalább egy pengő értékü, de a legtöbb tárgy 4-5-10 pengőt is megér.

A jótékony nőegylet az összegyült tárgyakat tombola utján juttatja a közönség közé. Minden remény megvan rá, hogy a közönség ez évben is pár óra alatt szétfogja kapkodni a jegyeket és igy a siker biztositva van. A karácsonyi vásár belépődija 20 fillér. A vásár egész jövedelme a népkonyháé lesz és már ez is ok arra, hogy a közönség minél nagyobb tömegben látogassa a vásárt, amelyen a szerencsés nyerő az egész ünnepekre való husféléjét megnyerheti.

Graumann Gusztávné ivén még pótlólag adakoztak: özv. Klein Lajosné 10 drb. szappan, Pártos József 2 üveg likőr, Steiner Vilmos 3 drb. kendő, Ignits Aladár 2 kgr. marhahus. A karácsonyi vásárra pénzbeli adományt küldtek: Igaz Béla dr. prelátus-kanonok 10, Romeisz Ferenc prelátus-kanonok 5, Szily Tamás 20, Cseh Józsefné 10 pengőt. Ez adományokért hálás köszönetet mond az elnökség.

Fellner táncintézet

Lakás: Széchenyi-tér 2. (Lóránt palota)

Csoport tanitás, magán órák egész napon át.

9985

Bármely modern tánc alatt megtanulható. **egy óra**

MDK

Rubovics Márk

Megyeri sziget

A tavaszi tárlat eredménye. Művészet 1914. 282.l.

MDK

Rubovics Márk

Körte és dió, repr.

Műcsarnok 1930/31. jub. kiáll. kat.

MDK

Rubovics Márk

Játék után, of.

Vörösréz kanna, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 15.l.

MDK

Rubovics Márk

Toilette, of.

KMTárs. 1909/1o. téli kiáll. kat. 41.l.

Rubovics Márk, MDK

Tél, olf.

Mücsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Rubovics Márk, MDK

Hóolvadás, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Rubovics Márk

Tájkép, of.

Ernst Muzeum aukciói 43. sz. /1929/.
37.l.

Rubovics Márk MDK

Porcelán kanna és csésze, olf.

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

Rubovics Márk MDK

Sajt és citrom, olf.

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

Rubovics Márk MDK

Dió és mozsár, olf.

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

Rubovics Márk, MDK

Tél, repr.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

KDK

Rubovics Márk

Körte és dió, olajf.
Tehenek a vizben, olajf.
Romantikus táj birkákkal, olajf.

Magyar képzőművészek szegedi reprezentativ kiáll.1930.Munkácsy-Cén. Kat. 25.1.

Rubovics Márk MDK

Ujpesti Dunapart télen, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi kiállitás

Rubovics Márk

MDK

Virágcsendélet, repr.

Műcsarnok 1913.tavaszi kiállitás

MDK

Rubovics Márk

Sajtos csendélet. Olajf.
Gyümölcs " "
Vörös rézkanna "

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa. Nemzeti Szalon 1932. Febr.-Márc.

MDK

Rubovics Márk, festöm.
1867

is szerepel vásznaival.

Kende Béla: A Föv.Képtár uj szerzeményeinek kiáll. -a.
Müvészet. 1939. IV.évf. 27.sz. 69-7o sz.

MDK

Rubovics Márk

Sulykolás a Balatonon, olajf.
Naplemente a Balatonon, "
Kis lak a Balaton partján,"
Holdkelte a Balaton, "

A Balatoni Társaság II. Kiáll.Kat. 1924.
Nov.29.-Dec.8. 18.lap

Rubovics Márk MDK

Poulard, olf.

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

Rubovics Márk, MDK

Roquefort és bor, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Rubovics Márk MDK

Kilátás a Dunára, olf.

Esti hangulat, olf.

Virágcsendélet, olf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

MDK

Rubovics Márk MDK

Balaton partján, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

MDK

Rubovics Márk

Juhász, vf.

Nemzetk. graf. kiáll. Nemzeti Szalon 1900.
42.1.

MDK

Rubovics Márk, festőm.

Megvették: "Balaton partján" c. képét.

Művészet. 1916. 41. old.

MDK

Rubovics Márk, festőm.

Megvették: "Itatás" c. művét.

Művészet.1916. 41.old.

MDK

Rubovics Márk

Székely Bertalan képei a Nemzeti Szalonban. Vas. Ujs. 1900. 11. sz. 171-172.l.

Rubovics Márk MDK

Eső után, olf.

Mücsarnok 19o7/8. téli kiáll.

Rubovics Márk, festőm.

MDK

143. Megyeri részlet. Olf.

144. Czéltalanul. Olf.

KMT 1898-99. téli kiáll. Kat. 28.l.

MDK

Rubovics Márk, festőm.

képe megállásra kényszerit.

Beresz Mihály: ? VIII.-IX. terem.
Képzőművészet. 1931. 37.sz. 43.l.

Rubovics Márk MDK

Legelőn, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Rubovics Márk MDK

Csendélet, repr.

Micsarnok 1917-18 téli tárlat

Rubovics Márk MDK

Pezsgő és sajt, olf.

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

MDK

Rubovics Márk

Téli táj, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 48.l.

MDK

Rubovics Márk

Esti hangulat, of.

Kilátás Ujpestre, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 48.l.

MDK

Rubovics Márk

Toilette, of.

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 41.l.

Rubovics Márk MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Rubovics Márk

MDK

Gyümölcs és porcellán, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Rubovics Márk MDK

Téli tájkép, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Rubovics Márk MDK

Tisza partján, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi kiállitás

Rubovics Márkk MDK

Hazafelé, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Rubovics Márk MDK

Halászok estebédje, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Rubovics Márk

Táj mosónőkkel

Parasztok

Ernst Muzeum aukciói XXVII. 66,67.1.

MDK

Rubovics Márk

A N. Szalon karácsonyi tárlata. Vasárnapi Ujság 1896. 50. sz. 842.l.

Rubovics Márk MDK

Ut a megyeri szigeten, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Rubovics Márk MDK

Felhős táj, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Rubovics Márk,

Gittározó rokokó alak, vizf.

Miskolc 1909. tavaszi kiáll.

Rubovics Márk

A jó korty, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Rubovics Márk MDK

Zwei Simmen, /Svájc/,

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Rubovics Márk

Fémtárgyak, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Rubovics Márk MDK

Körte és dió

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

MDK

Rubovics Márk

Téli hangulat, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1933. okt. 3. sz. 33.l.

Rubovics Márk MDK

Körte és dió, repr.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

FDK

bj Salök. 1896.
II é. 9 sz. 203. l.

bj Salök. 1896.
II. é. 3. sz. 80. l.

Rubovics Mátyás: Az eseményőcsináló.

Uj Jalók. 1896.
II. c. 3. sz. 80. l.

Rubovics Mátyás: Az eserőszínálló.

bj Salők. 1896.
II é. 9 sz. 203. l.

Rubovics márk: Bál előtt
(zajz.)

bj Salák. 1896.
II. é. 10. sz. 245. l.

Rubovics márk: Ez az utca végig sáros.....

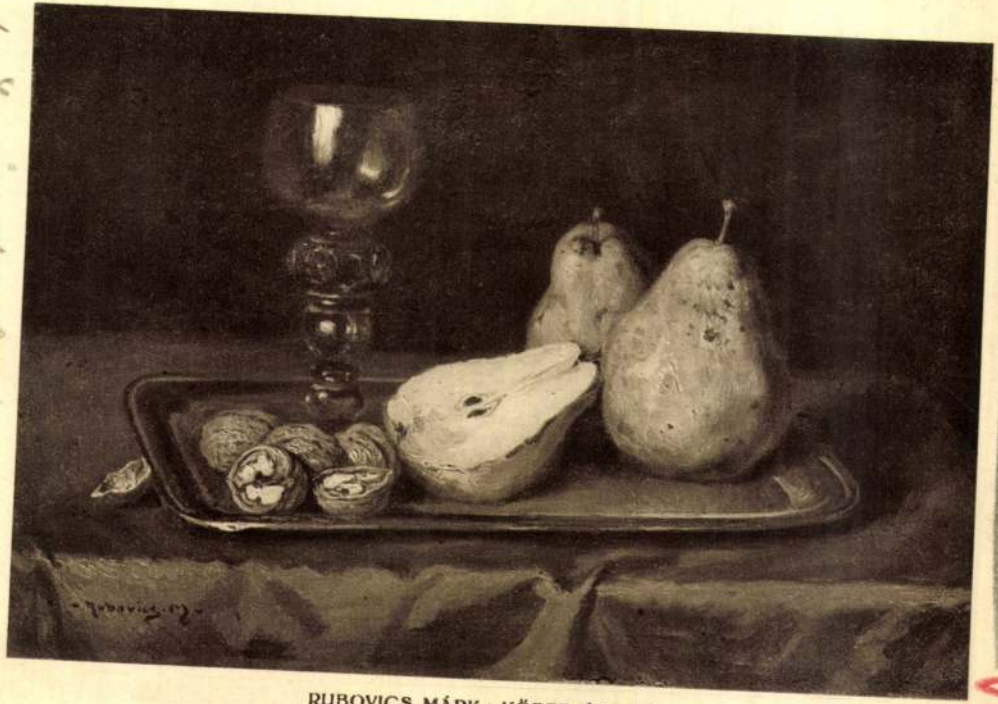

RUBOVICS MÁRK : KÖRTE ÉS DIÓ

KRUSNYÁK KÁROLY: CSALÁDI KÖR

Rubovics Márk: Csendélet
Rubovics Marco: Natura morta

Komáromi Kacz Endréné: Csendélet
Signora Komáromi Kacz: Natura morta

Szegedy Maszák Leona: Flox a kert alján
Szegedy Maszák Leonora: Fiori nel giardino

277. Rubovics Márk: Eső után.

138. Aggházy Gyula: Esti hangulat tehenekkel.

323. Rubovics Márk: Tél.

159. Ujváry Ignácz: A Rákospatak.

MDK

Rubovics Márk

A mücsarnok tavaszi kiállitása. Vas. Ujs. 1895. 16. sz. 259.l.

Rubovics Márk MDK

Körte és szilva

Műcsarnok 1927 őszi kiállitás

Rubovics Márk festö.

Katol.Szemle.1930.II.1011-18.l.

Rubovics Márk festő

Kat. Szemle, 1894. 110.-119.o.

p.: Képkiállításunk... etc.

Festészet, 1900-191, Önálló táblakép - Csendélet

R u b o v i c s M á r k :
Roquefort és bor
/ Megvásárolva a téli kiállitáson,
1913-14 /

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Festészet (1900-1919) – Önálló táblaképp.

Rubovics (Márk ?)

Revue de Hongrie

1910. III. a. V. I. 777-782. l.

Nagy Tavassi Tárlat (Műcsarnok).

<u>Vüálló tablakép</u>, Rubovics Márk, „Vüállós, „Kehéz kenyér kevezet" c. kép,

Kat. Szamos, 1894. 110.-119.o.

p.: Képkiállításunk... etc.

Rubovics Márk festőművész.

Archaeologiai Értesítő

XXXIII. 1913., 282.

Rubovics (Márk?)

festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. f. 777–782. l.

Nagy Tavaszi Tárlat (Műcsarnok)

R u b o v i c s Mark festő
1867 -

Roquefort és bor
/Vásárlás a téli kiállitáson,
1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

326 Rubovics Márk: Csendélet.

374 Béli Vörös Ernő: Mosónők.

Rubovics Márk

114. Rubovics Márk: Virágcsendélet.

KMT 1913. tav. Liall.

528 Bednár János: Pierott.

MDK

Rubovics Márk

Országút. Olajf.
Megyeri szigetrészlet. Olajf.

KMT 1910/11. téli kiáll. 39.1.

MDK

Rubovics Márk

A Képzőművészeti Társulat téli tárlata. Vasárnapi Ujság 1895. 48. sz. 798-799.l.

MDK

Rubovics Márk

Esti hangulat télen, of.

Képzőm. Társ. 191o. tav. kiáll. kat. 4o.l.

Skutezky Döme: Üstkovácsok.

Rubovics Márk: Roquefort és bor.

Rubovics Márk

1888. Budapest.
1. Dunai tájkép. Olajf.
150 ft.

Ö. Ai Kiállítás II. 1888.

1891. Budapest.

(316) Érdekes levél. Olajf. 500 f.

Téli Kiállítás 1891/92

1892. Budapest.

(74) Csendélet. Olajf. 100 ft

(262) Érdekes olvasnáj. Olajf
120 ft

Téli Kiállítás 1892/93

István

nobrász.

XV. sz.

Rubovits Márk

lásd

Kaldébon 13 l.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Rubovics Mark

Lvod

Děvy 1904. 26 l.
(archippel)

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

helyettesének

a.

Endrényi Imre, Szeged.

Rubovits Mark

Grod

SzKT I. 1899

_____ *műhely.*

főnökség!

_____ hó____n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

_____ számu _____

n.

vi _____ hó_____

_____

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Rubovics Mór

środ

Kultura 1912. 1271. l

..... *műhely.*

főnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....szamu .....

.

i ..... hó.....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Rubovics M

önarckép rajz.

Ernst

Rubovics Márk

Műcsarnok

1914. tav. kiáll. – 54, 78, 503, 508

1915. tav. kiáll. 331, 332

1915–16. téli kiáll. 256, 370

1916. tav. kiáll. 175, 180

1917. tav. kiáll. – 215

1917–18. téli kiáll. 325, 326, 360

1918. tav. kiáll. 151, 152

1918–19. téli kiáll.

1920–21. téli kiáll. 298, 302, 305

1921. őszi kiáll. 291, 293

1927. őszi kiáll. 425

Széchenyi Viktor gróf VI. 310

Rubovics Mák

Művészeti lex. 697 l.

MÁJUS

26

Rubovics Mária

1883/84 – 1886/87

Ferk. pzomfoisk. vk

128. l.

Az ostromeszközök kezdetleges fejlettsége idején a V.-at magas falakkal és tornyokkal vették körül. A védők a falak és tornyok tetejéről tartották távol a V.-at megközelíteni akaró ellenséget. A védelem fokozására a falakat párkányzattal, lőrésektől megszakított mellvéddel, gyakran erős tölgyfagerendákból összerótt és a falak színe elé kiugró védőfolyosóval *(Wehrgang)* látták el, honnan égő szurkot, forró vizet, köveket zúdítottak az ostromlókra.

A V. belső magvát, a várúr vagy a várkapitány lakását és legszorosabb, legmegbízhatóbb környezete helyisé-

Rubovics Mák

erod

Ujvelt Zs L.

756 l.

Rubovics Márk

életrajz

irod.

Gókátsy 129. l.

T. 2212.

szanak, melyekből a ktonaságra lő-
zerbek az asszonyokat, gyermekeket
föl. Jelzése a bal sarokban: V.

lynek mér. 22.7: 15.1 cm.

13)

Rubovics Márk

festő

iród

Krück II. 450 l.

Csatt, vasból, nép vándorláskori III. 104, 107

109, 110

Rubovics Márk

Műcsarnok

1907-8. téli kiáll. - 104, 122, 277

1908-9. téli kiáll. - 190, 699

1909. tav. kiáll. 96, 323

1909-10. téli kiáll. 147, 608

1910. tav. kiáll. 246.

1910-11. téli kiáll. 153, 154, 563

1911. tav. kiáll. 526, 542, 544

1912-13. téli kiáll. 215

1913. tav. kiáll. 112-114

1913-14. téli kiáll. 151, 153, 176.

e/1 +

1878. Lotz Károly: A ~~bö~~ böl

a) Az Archeolog

Egész alak, áll, ~~és~~ kis
ha a kezeiben lévő rég
választott haja hullám
ruhája redős, bal karja
viseli.

Szénrajz, méretei 2

Az egyetemi Könyv
tonja.

Az 1898. XI. 14-dik
sz. leirat alapján vétet
XI. 22-én (18/99), az el
gadta el (III/900).

Jegyzékbe foglaltatt
Szerz. Napló 704 a)

Rubovics Márk Párís

Műcsarnok
1893/94. téli kiáll.
1894. tavaszi kiáll.

Uppest

1894/95. téli kiáll.
1895/96. téli kiáll.
1898/99. téli kiáll.

Alamizsnás szent János ~~[illegible]~~ kapolnája
a beszterczebányai ~~r. Kath.~~ rk. plébánia temp-
lomban III. 82, 84.

Rubovics Márk

olajf.

a képmű

Mizsemberg

Rimelyi püspök kézirata

VI. 146.

Rubovics Márk, festő II. 210.

Rubovics Márta

mil. 1868. Budapesten.
koll. kiáll. 1912. (okt.-nov.) ben a Nemzeti Szalonban. A Katalogusban életrajza. 82 képe volt kiállítva.

Paris

(Bibliotheque Nationale ~~(Paris)~~

III . 197.

Rubovics Márk

1921. koll. Kiáll. Nemzeti Szalonban.

Rövid életrajz.

Irod

Nemzeti Szalon. A societaire-ek első kiáll. Katalogusa.

1921. márc.

Munkay József, áll. isk. igazgató-

tanító V. 305.

Rubovics Mark

Eletrajza

Nemzeti Szalon

1912. Okt Eiall.

~~Aranypénzmérő súly IV. 85.~~

Rubovics Márk

Szül. 1868. okt. 15

1884/85 I. vendeglat

1884/85 II " "

1885/86 I. " "

Hamilton, altábornagy TV. 154.

Rubovics Mák

1885/86 II. festenetti ont.
Lotz.
1886/87 I. " "
1886/87 II. " "

Halászati erkőjök, hódmezővásárhelyi

IV. 146.

Rubovics Márk

szül. Budapesten 1867
okt. 15. Izr. – 4 reál –
1883/84 I. előkészítő
osztály
1883/84 II. " o. –

Hattyú-vendéglő Ó-Budán II. 76.

1904. VII. 8.

Nagyvárad jogakad.

Nemz. Múzeum jelentése (436/1904.)

Rubovics Mark

Kis horgász c.
képe repr. –

Vas. Ujs. 1900. 829. l
(Képek a Nemzeti
Szalonból.)

Rubovics Márk festménye

ELMERÜLVE

De Gounod nemcsak Mozart rajongója és Rossini tisztelője volt, de Wagner és Berlioz tanulmányozásaiba is elmerült. És ezek hatása meglátszik a hangszerelésben, a zenekari hatásokban, a harmonizálásoknál és helyzetfestéseknél. Meg a zenének a szöveghez való, alkalmazásánál, amely utóbbi itt, e dalműné különben egy zsánerű, egy légkörű és egy fémjelzésű a partiturával. Mindkettő kiválóságát mutatja az, hogy ikreknek látszanak... De nem is csoda, hiszen a librettó Moliére remekműve, amelynek értékéből és egészéből semmisem törlelődött le az átírás munkájánál. Moliére az opera-színpadon is megmaradt Moliére-nek, a nagynak, a kiválónak, az örökéletűnek... s ezzel a szövegről mindent megmondtunk!

A Népopera megfelelő előadásban hozta a darabot. A szereplők közül ki kell emelnünk Pajor Ödönt, Bazilidesz Máriát és Bihar Sándort. A karmester Reiner Frigyes pedig méltó volt eddigi sikereihez; nemesen és előkelő művészettel dirigált.

Munk Andor.

Rubovics Mák

festő

Műcs. kiáll, 1888 tól

Pipics 119. l.

Kassa, múz

34

Rubovics Márk

koll. kiáll.

cród

Elek Artur:

A Nemzeti Szalon

csoportkiállítása.

Az Ujság

1912. okt. 6.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Rubovics Mór

Ernst Museum aukciói.

VII–VIII (1918) 516. l.

RUBOVICS MÁRK

119	Sajtos csendélet	olaif.	350.—
120	Gyümöles csendélet	olajf.	400.--
121	Vörös rézkanna	olajf.	300.—

Nemzeti Szalon

Csendélet kiáll. 1932 febr-marc]

ábrázolt sík vidék előterében mocsár
boltot és a tulsó parton lévő három
i; hátterében pedig erdőség fontako-
l: PESKEGÉZA
" 1900."

: 90 cm.
-án kelt 99318 ex 900 sz. leirattal
ámoltatott 1901: VII. 19-én (90/901.)

53 sz. leirattal kiadatott a pécsi Kép-
e. (45/901.)
01: X. 12-diki 237. számát
gadta az 1901: IX. 23-i 64907 sz. rendelet.

Vid. Muz.

Rubovics Mark

Kora reggel, olaj - 120.- K

Este után, olaj 120 K

Ebéd, olaj. 160 K

Zártkörü hangverseny, olaj. 400 K.

Hegyvidék, olaj. 160 K

Nemzeti Szalon
1900. tav. kiáll.

RUBOVICS MÁRK
146. Balatoni hangulat, olajf.

Nemzeti Szalon
őszi tárl. 1942. okt.

Rubovics Márk
168 Téli táj olajf. eladó

Nemzeti Szalon

1918. máj
lev. kiáll

1672. Spányi Béla:

A bodajki kálv

Az előtért elfoglaló hegy teteje
lal Körülvett kalvária van ~~fo~~ ~~dis~~
kisebb keresztje közül, a Meg
vében térdelve imádkozó Már
~~van~~ ~~ch~~helyeztek el. Jobbra hervag
ban. A hattérben pedig hegyek
jobbra „Spanyi B."

Vászon, méretei 79:10
Vétetett ~~1898~~ 1898: XII. 31. én a 904
Elszámoltatott 1899
másulvétetett 1899: V. 25

RUBOVICS MÁRK

123. Gesztenye, olajf.

Nemzeti Szalon

Őszi Salon . 1940 . okt.

Nemzeti Szalon
1941 – ápr. – máj
Társtagok kiáll.

RUBOVICS MÁRK:

83. Kártya-csendélet, olajf. 250.—

Rubovics Márk

RUBOVICS MÁRK
101. Dunai hangulat, olajf.

Nemzeti Szalon

Magyar tájak

1939. dec.

Rubovics Márk

Tehenek a Balaton
partján, olaff.
Komoly kérdés, olaff.
Tájkép. olaff.
Rózsehordó anzony,
olaff.

Nemzeti Szalon

1915. szept.
Őszi kiáll-

RUBOVICS MÁRK

Született 1868-ban, Budapesten. Székely és Lotz tanítványa. Hosszabb időt töltött Bécs, München és Párisban. A Műcsarnokban 1889-ben állított ki először, azóta rendes kiállítója a különböző tárlatoknak, melyeken az utóbbi években különösen csendéletképeivel keltett feltűnést. 1912-ben gyűjteményes kiállítást rendezett a Nemzeti Szalonban. Főbb művei közül a „Roquefort és alma" az állam tulajdonában, a „Pipázó paraszt" pedig a király tulajdonában van. Részt vett a Nemzeti Szalon megalapításában, melynek két évtizeden keresztül mütárosa volt és 1903-ban societaire-je lett.

196. Roquefortsajt. (Olajf.) 25.000 K.
197. Pezsgő s kártya. (Olajf.) 15.000 K.
198. Szilva és alma. (Olajf.) 16.000 K.
199. Cseresnye. (Olajf.) 12.000 K.
200. Porcellánkanna és csésze. (Olajf.) 10.000 K.
201. Gesztenye. (Olajf.) 8000 K.
202. Korsó. (Olajf.) 6000 K.
203. Sajt és citrom. (Olajf.) 14.000 K.
204. Birsalma. (Olajf.) Leiner Guido ur tulajdona.
205. Dió és mozsár. (Olajf.) Novák Imre ur tulajd.
206. Limonádé. (Olajf.) Özv. Bródy Miksáné urnő tulajdona.
207. Biedermayer csésze. (Olajf.) Leiner Miksa ur tulajdona.
208. Játék után. (Olajf.) 8000 K.
209. Tanulmányfej. (Olajf.) 8000 K.
210. Napos út. (Olajf.) 5000 K.
211. Női tanulmányfej. (Olajf.) 6000 K.

Nemzeti Szalon
Societaire-ek kiáll. 1924

212. Téli táj. (Olajf.) 4000 K.
213. Napnyugta télen. (Olajf.) 4000 K.
214. Éjjeli hangulat. (Olajf.) 4000 K.
215. Eső után. (Olajf.) 4000 K.
216. Napos házak. (Olajf.) 6000 K.
217. Kacsák. (Olajf.) 4000 K.
218. Holdkelte. (Olajf.) 6000 K.
219. Vizhordó leány. (Olajf.) 5000 K.
220. Tájkép tehénnel. (Olajf.) 5000 K.
221. Alkony. (Olajf.) 5000 K.

Rubovics Márk

Áso parasztalak.
Cigányok

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

Róma V.3.

Rubovits Márk

Árverési Csarnok (aukció kat.

31. sz. 1926 febr.
32. sz. 1926 ápr.
33. sz. 1926. jun.
34. sz. 1926. okt.
35. sz. 1926 dec
36. sz. 1927 febr.
37. sz. 1927 márc
38. sz. 1927 máj.
39. sz. 1927 okt.
40. sz. 1927. dec.

~~Aranycsüngő VIII. 172.~~

Rubovics Márk

ivod

Szana Szarev

367. l.

Postacsomagok.

Suly-fokozat	Nem terjedelmes csomagért													
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.	
	díjövben a díj													
	P	f	P	f	P	f	P	f	P	f	P	f	P	f
1 kg-ig	—	30	—	30	—	50	—	50	—	50	—	50	—	50
1—5 „	—	40	—	40	—	70	—	70	—	70	—	70	—	70
5—10 „	—	50	—	50	1	—	1	20	1	40	2	—	2	—
10—15 „	—	60	—	60	1	20	1	60	2	—	3	—	3	—
15—20 „	—	70	—	70	1	50	2	—	2	80	4	—	4	—

Terjedelmes csomagért a fenti dijak másfélszerese jár.

BUDAPESTI HELYI CSOMAGOK SÚLYDIJA

5 kg-ig —·24 P | 10 kg-ig —·34 P | 30 kg-ig —·50 P

Rubovics Márk

Kiáll.

Nemzeti Salon

1912. okt. 6 - nov. 3

Föv. Kapt.

Rubovics Márk
festő

Tűrázni Lapok 1895. ápr. 6, 1091. old.
(Műrészetek.)

Kalmán

Rubovics Márk
festő

Fővárosi Lapok 1896. jan. 1., 7. old.
(Művészetek. * Művásárlások a téli Tárlatoni)

Kalmár

Rubovics Márk 4

festő

Fővárosi Lapok 1896. jul. 10., V. old.
(V.: Nemzeti Szalon.)

Kalmár

Rubovics Mátk
festő

Fővárosi Lapok 1896. jan. 16., 8. old.
(Művészetek. A Nemzeti Szalon kiállítása.)

Kalmár

Kubovics Mark
festő"

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 15., 1245. old.
(Szana Tamás: Tavaszi kiállítás.)

Kalauz

Rubovics Márk

ónarchéje

cerwaraje.

Petr E M magy múzeum

archépek

6. l.

Rubovics Mák festő

Újpest, Wekerle u. 8.

Műcsarnok

1930/31. jub. kiáll. 64, 70, 396.

ámi viszonzásul szívesen nyujt bete-

irodalmi anyagba.

Rubovics Mór

XXV. aukció
A Gyűjtő 1915, 214. l.
Anyaka, 26×20
100.—

Aród, rudó imahár

37

Rubovics* Márk

festő, Ujpest Képrömü-
Műcsarnok vészek Egyes-
tagja.

1931. őszi tárl. X. 60

* tévesen Rubovics-nak írva.

1932. febr. - márc. Kiáll.
222

Rukovics Márk

Thieme Becker

XXIX. 152. l.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Rubovics Márk

l.

Ernst Muzeum aukcioi

XXXII. 383. sz.
384. sz

Rubovits Márk

Szabad Művészet

1952. 5-7. 232. l.

Knackfuss, H.

Murillo.

Künstler-Monographien. X.

Bielefeld u. Leipzig, 1896. Velhagen u. Klasing.

8-r, 4, 76 l, 59 képpel.

Eredeti egész vászonk.

I. 2. p. c.

2.-Ft

Rubovics Márk

több ~~[illegible]~~ illusztrá
(fölgarcheyett)
tiojá (az alabbi
nőben

Bar End Sza

de Gran. Revue de l'art chrétien. XIV., 1881., 164. l., XV., 1881., 207. l. — Tört. Főcsoport, 1442. szám. — Czobor—Szalay II., 240. l. (Képe XXXIII. tábla.) — Czobor: Egyházi emlékek a történeti kiállításon. Bp. 1898., 70. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 288. l. — Esz-

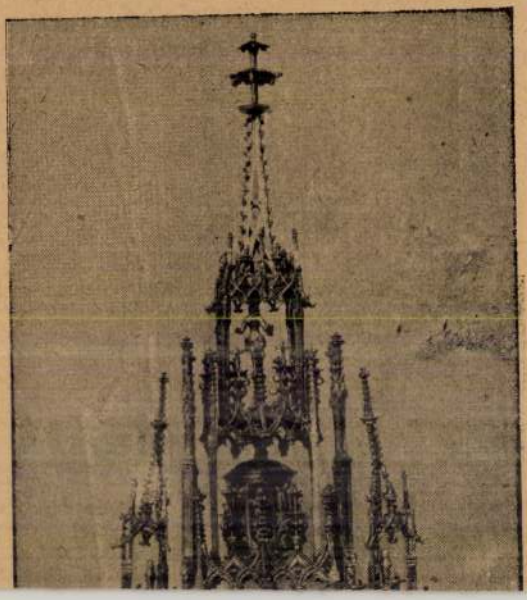

Rubovics Márta

arckép és miniatűr
genre festő
ujfesti lakós volt

Ugro 463. l

kép. *Magyar (?) festő 1430 körül: Szt. Katalin és Dorottya.*

Die Deutsche Kunst in Siebenbürgen. Berlin, 1934., 34—35. l., 124—125. l. (1. 4. 8. képek 129—134. l.) — Hekler: A magyar művészet története. Bp. 1934., 93—96. l. (1. kép = 93. l., 6. és 8. kép = 95. l.) — Mihalik Sándor: Könyvismertetés. Századok, LXVIII 1934., 242. l. — Oroszlán Zoltán: Könyvismertetés. MM, X., 1934., 315. l. — Baldass,

Rubovits Márk

Jesső

Mikszáth Kálmán-

tér 4.

MKSz 1947

Rubovics Márk

l.

Szent György Céh

42. aukc. (1920)

74-75 tr

Rubovics Márk

Az ivóban c. Lepé
repr.

Uj Idők

1906. XII. 22 sz

om és az álmatlanság	-.80
lók	3.--
kibetegeinkkel a családban.	
családi ápolásáról	2.--
g gyógyitása	1.60
felismerése és gyógyitása	2.--
s zavarai és természetes	
	1.60
szerü ismertetése	1.--
	1.--
a vese és hólyagbetegségekről?	1.--
okai, tünetei és kezelése.	
eni védekezés	2.--

:

ajáték. A fiatalság, karcsuság	
	1.--
stkultura uj utjai. A modern,	
alapuló testkultura kézikönyve	4.--
ig könyve. A boldog házasság és	
or szempontjából megvilágitva	1.20
erelmi élet és gyermekáldás a	
	-.80
szélnek. Egy nőorvos tanácsai	1.--
olása és szépséghibáinak	
	1.50
receptkönyve és gyógyszertana	2.50

1937. 2.

Rubovics Márk

"Apróságai közül nagyon kedves az "Egyszer volt, hol nem volt" c. müve, -irja Masque: "A tárlat" c. beszámolójában.

A HÉT, Bp. 1895. dec. 15.
VI. évf. 5o. sz. 798-8oo. lap.

Rubovics Márk

"Naiv ecsetje alól kikerült müve" ügyes festmény, melyet Heller Adolf müvésztársa munkájával hasonlit össze: Ezeknél a müvészeknél az ügyesség, a mesterségbeli jártasság inkább sulyosbitó körülménynek tekinthető, - állapitja meg J.P.: "Nemzeti Szalon" c. kritikájában.

A HÉT, Bp. 1912. okt. 13. XXIII. évf. 41. sz. 662. lap.

RUBOVICS MÁRK, festő

1899.nov.11-én nyilt meg a kiállitás Miskolcon.A Nemzeti Szalon 280 müvet küldött.Rubovics rendezte.Több neves müvész is szerepelt.A képek nagy része kevésbbé ismerteké és a helyi müvészeké volt. 53.old.

ZSADÁNYI GUIDO: Az első képzőművészeti kiállitás Miskolcon 53.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI,6. 1964. júl. Miskolc,1964

Rubovics Márk

Furulyázó gyereket hallgató fiucskákat ábrázoló festményét "Zártkörü hangverseny" cimmel hozza a lap.

Otthon, Bp. 19oo. évf. 8. füzet.
58. lap

Rubovics Márk

Csendéleteit kiemeli Kun Imre: "A Nemzeti Szalon kiállitása" cimmel, melyen a Szalon törzstagjai szerepelnek alkotásaikkal. A tárlat ismertetését a lap Művészet c. rovata közli.

A HÉT, Bp. 1921. márc. 2o.
XXXII. évf. 8. sz. 14o. lap.

Rubovics Mák (1867-1947)

„Leselkedő" Olaj, fa 23x17

Selesve lent balra: Rubovics M. 96.

Ziriáltási ár: 3000 ft

BÁV 38, Képaukció Budapest 1975 december

RUBOVICS MÁRK, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyüjteményjegyzéke.
66.-RUBOVICS MÁRK: Tájkép. Vászon olaj. 30+41 cm. Jelezve nincs.-Katona József Múzeum. Ltsz: 56.55. 299.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a mügyüjtő Adalékok a magyar mügyüjtés történetéhez 275.old

CUMANIA.III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

RUBOVICS MARK, festo

Nemes Marcell ajándékának festői megjárták Párizst, München t,az iprrajz iskolát.Sikeres kiállitók,tájkép vagy portré festők voltak.A kor elmaradott polgári izlésének kielégitői,lényegükben nem tartoztak a progresszsiv törekvésekhez.-Ezek egyike volt:Rubovics Márk is. 285.old

SUMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyüjtő Adalékok a magyar műgyüjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA.III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

Rubovics Mák (1867-1947)

„Patakpartos" o. fa 27x21

J. l. b.: Rubovics M.

Utáltási ár: 2000 ft.

BÁV 39. Képaukció katalógus 1976 május

Rubovics Márk

"Esti hangulat télen" c. festménye falusi, behavazott fasor mentén vezető uton hazafelé tartó járókelőket ábrázol.
Repr.

ÉLET, Bp. 1910. ápr. 24. II. évf. 17. sz. 544. lap.

Rubovics Márk

Az itt következő müveket bemutatja a lap a Műcsarnok téli tárlatán szereplő művészek alkotásai közül:
Telcs Ede: "Egy nő arcképe" c. szobor.
Knopp Imre: "Könyvbuvár" c.olvasó öregember.
Rubovics Márk: "Fiatal tudós" c. könyvespolcnál fehérparókás fiatal olvasó férfi.
Katő Kálmán: "Sárga ház a napsugárban" c. fákkal, bokrokkal körülültetett magányos ház.
Szenes Fülöp: "Dolce far niente" c.függőágyban fekvő fiatal nő virágok között.
Boemm Ritta: "Csöndes sarok" c. fehérruhás fiatal leány antik fiókos szekrényre támaszkodva áll.
ÉLET, Bp. 1909. nov. 21. és nov. 28.-i lap, I. évf. 48. és 49. sz. 686, 687, 699, 701, 706, 707. lapokon.

Rubovics Márk (1867-1977)

„Tengerparti táj" o.fa. 21x27 cm

J.l.b.: Rubovics M. Becsértéki ár: 3500 Ft.

BÁV 48. Képaukció Bp. 1979. május

Rubovics Márk
(Rest, 1867 - Bp. 1947.)

„Tengerparti táj" o. Zanton 20x25 cm
J. l. j. Rubovics M. Kiállási ár: 3500 ft.

BÁV 57.Képaukció Bp.1982.május

RUBOVICS MÁRK

Rubovics Márk: Gäneliesel.
Öl auf Leinw., 50x60,5 cm. Sign.

Aukción: München, Neumeister

Auktion 187. 25. und 26. April 1979.
Katalogus Nr. 1352. - S. 129.

RUBOVICS MÁRK

/ 1895-1964 /

Aukción:
Zell am See mit Blick auf das Kitzsteinhorn.
Öl auf Holz, 30x40 cm. Sign.

Wien, Dorotheum,
454. Kunstversteigerung, Apr. 1981.
Katalogus 898.sz. 97.old.

RUBOVICS MÁRK

Külföldi aukción:

Markus Rubovics: Partie i.d. Tatra.
Öl auf Holz, 25x33 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
473. Kunstversteigerung, 19-28 Juni
1984. - Katalogus 507.sz. kép: Taf.38.

Rubovics Mák (Pest, 1867 - Bp. 1947)

„Tihanyi felvigyet" o. karton 20x25 cm

t. l. j.: Rubovics M.

Ez kiáltási ár: 3500 ft.

BÁV 59.Képaukció Bp.1982.december

Rubovics Mák (Pest, 1867 - Bp. 1947)

„Szántás" o.v. 35,5 x 46,5 cm

J. l. b.: Rubovics M. kikiáltási ár: 4000 ft.

BÁV 58.Képaukció Bp.1982.szeptember

Rubovics Márk

Margitay Ernő sorolja fel és értékeli munkáját azoknak a müvészeknek, akik a Képzőmüvészeti Társulat kiállitásán a Szépmüvészeti Muzeumban mutatták be alkotásaikat. A kritika a "Három kiállitás.II." közlemény folytatása:

Rubovics Márk: Kitünő müveket állitott ki melyek érdemelnek dicséretet.

Bachmann munkái Rubovics Márkéhoz hasonlóan szintén kiválóak,

Endrei Sándor több festménye között a "Parvis Taurino" arckép komoly kvalitás.

Fenti tárlaton szereplő minden müvésznév Istók János nevénél található.

Élet, Bp. 1915. márc. 28. VII.évf. 13. sz. 307. lap.

RUBOVICS Márk

festménye a Perčić-gyűjteményben
ld. Perčić 113.p. leírás

size, type style, and color.

want data label text to appear against a
ground.

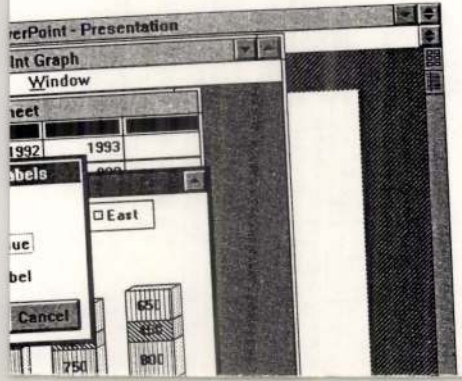

Figure 7-13

RUBOVICS Mátyás festő

91 9. 41

Új Művészet

Rubrecht Ferenc

1879/80 I. esti tanfolyam
hül. Budán 1858
pil. 25. 4 élemi. Kő-
rajzoló Fleiszler kő-
nyomdájában.

1904. X. 20.

Miskolcz múz

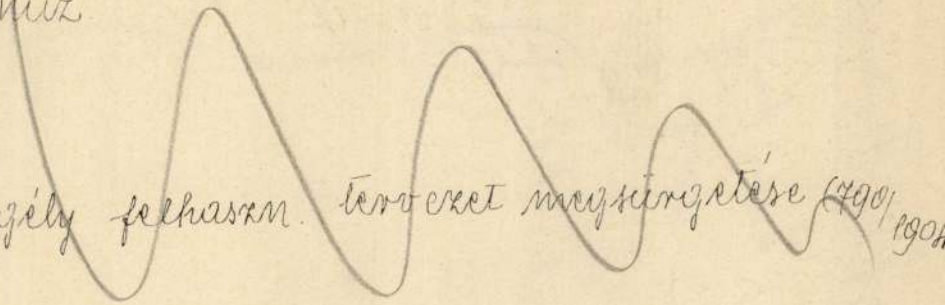

Segély felhaszn. tervczet megsürgetése (790/1904

Rubrecht, Hans

Rubrecht, Hansl. Ruprecht Jairos.

Ruby Miroslav

Női reáliskolai rajztanár

Arad.

Holló Károly:

A művészeti oktatás és a rajztanítás legujabb mozgalmairól vonatkozó megjegyzések. Kolozsvár 1905. 39. l. 46. l.

1941

	Január					Február					Március				
Vasárnap		5	12	19	26		2	9	16	23		2	9	16	23	30
Hétfő		6	13	20	27		3	10	17	24		3	10	17	24	31
Kedd		7	14	21	28		4	11	18	25		4	11	18	25	
Szerda	1	8	15	22	29		5	12	19	26		5	12	19	26	
Csütörtök	2	9	16	23	30		6	13	20	27		6	13	20	27	
Péntek	3	10	17	24	31		7	14	21	28		7	14	21	28	
Szombat	4	11	18	25		1	8	15	22		1	8	15	22	29	

	Április					Május					Június				
Vasárnap		6	13	20	27		4	11	8	25	1	8	15	22	29
Hetfő		7	14	21	28		5	12	19	26	2	9	16	23	30
Kedd	1	8	15	22	29		6	13	20	27	3	10	17	24	
Szerda	2	9	16	23	30		7	14	21	28	4	11	18	25	
Csütörtök	3	10	17	24		1	8	15	22	29	5	12	19	26	
Péntek	4	11	18	25		2	9	16	23	30	6	13	20	27	
Szombat	5	12	19	26		3	10	17	24	31	7	14	21	28	

	Július					Augusztus					Szeptember				
Vasárnap		6	13	20	27		3	10	17	24	31		7	14	21	28
Hétfő		7	14	21	28		4	11	18	25		1	8	15	22	29
Kedd	1	8	15	22	29		5	12	19	26		2	9	16	23	30
Szerda	2	9	16	23	30		6	13	20	27		3	10	17	24	
Csütörtök	3	10	17	24	31		7	14	21	28		4	11	18	25	
Péntek	4	11	18	25		1	8	15	22	29		5	12	19	26	
Szombat	5	12	19	26		2	9	16	23	30		6	13	20	27	

	Október					November					December				
Vasárnap		5	12	19	26		2	9	16	23	30		7	14	21	28
Hétfő		6	13	20	27		3	10	17	24		1	8	15	22	29
Kedd		7	14	21	28		4	11	18	25		2	9	16	23	30
Szerda	1	8	15	22	29		5	12	19	26		3	10	17	24	31
Csütörtök	2	9	16	23	30		6	13	20	27		4	11	18	25	
Péntek	3	10	17	24	31		7	14	21	28		5	12	19	26	
Szombat	4	11	18	25		1	8	15	22	29		6	13	20	27	

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda

Igazgatóság — Nyomdaüzem — Kiadóhivatal — Néptanítók Lapja és a V. K. Minisztérium Hivatalos Közlönyének kiadóhivatala: Budapest, VIII., Múzeum-körút 6. Telefon: 146-145.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda Könyvesboltja

Magyar Könyvbarátok, Telefon: 186-281.
Könyvesbolt és Danubia Könyvkiadó R. T. Tel.: 189-540.
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18.
Levélcím: Budapest IV, 242. fiók.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda Budapest.

RUBY *Miroszláv*, festő, * Eperjes 1856 júl. 6, † Győr 1895. A budapesti mintarajziskolában Lotz osztályán tanult s azután Vácott, majd Győrben volt rajztanár. Arc- és tájképeket festett.

E G II 397 l

Gátai lelet VII. 18, 20.

Rubi Miroszlav

szül. Eperjesen 1856 jul. 4.
okl. rajztanár
1882/83 I. vendeglát.
majd átiratkozott a
Lotz-iskolába.

Heister Sigbert gróf hadvezér

VII. 157.

Ruby Miroszláv

Jestő és rajzter

a győri állami föreáliskolá-
nál működik. Meghalt
1895. Győr. 39 éves korában
ezer és tej kepeket festett
szvetalumlap is működik.
Előbb a siket-
nemek vaczu-
orsz. intézetén
nél volt tanár,
s az 1885 ik az
kiállítás-on föltünést
keltettek a siketné-
mák által Ruby vere-
lése alatt kettőt
rajzai

IROD.

Veszy
1895. 7861
(Halálozás 52)

Ruby Miroslav

zul. Eperjescu 1856 jul. 4

1880/81 I. II. zakont -

1880/81 II " "

1881/82 I. III. " "

1881/82 II. " " "

Hekler Antal IV. 38.

Ruby Miroslaw

Hul. Eperjesen 1856 jul. 4.
gör. kat. Müegyetem 2 ält.
osztályát végezte.
1879/80. II. vendéglátogató

Lelet, ördi VI. 205.

Ruby Miroslav

1882/83 I. Lotz-féle
festészeti ösztöndíj

Homokkő - darab, csiszolt, őskori VII. 92

Ruby Miroslav

Mul. Eperjesen 1856 jul. 4 –

1882/83. II. Lotz féle

fertezeti ontány

1883/84. I. n. o.

Häufler III. 93.

1905. VII. 29.

A nógrádvármegyei múzeum-egyesület elnökségének: értesítés gyűjteményeinek állami felügyelet alá helyezése és a f. évi állami segélyben való részesedése felől (701/1905).

Ruby Miroszláv

1879/80 – 1881/82

Ferkèpzomfoiskèvk

128 l.

Ruby Miroslav

raplanár

l.

Lyka Közöns

121. l.

Megvan a jegyzékben

Kónyi Mária – Holub József –
Csalog József – Dercsényi Dezső

A bátai apátság és krisztus-
vére erekhyeje

Pécs, 1940. 8°. 63 pp. tav. XII.

Tolna vármegye múltjából, 5. sz.

Ruby Miroszláv

rajztanár.

l. Lykaköröm

119. l.

tvány; más hazai főiskoláról beiratkozó részéről

erkölcsi bizonyítvány folyamodó nemzethűségé-

ek az illetékes hatóság által való igazolása;
i szolgálatot teljesített, a Károly-csapatkereszt

közhatósági bizonyítvány folyamodó szüleinek
an megjelölendő), vagyoni helyzetéről és arról,
óhelyükön, hol laktak azelőtt; amennyiben több
volt a foglalkozásuk?
k felvételüket a református hittudományi karra
ékelni kell lelkészi, vagy vallástanári bizonyít-
ttőt), mely folyamodó lelkészi pályára való alkal-
rvosi bizonyítványt, mely folyamodó egészségi

mányát egy évnél hosszabb időre megszakította,
ósági bizonylatot mellékelni arról, hogy az eltelt
glalkozott.

t kérvényt nem veszünk figyelembe.

recen. 10. Egyetemi Központi Épület.

ól **közvetlenül** óhajt beiratkozni, az erkölcsi bi-
zgatója állítja ki, amelynek kötelékébe folya-
zvetlenül az érettségi vizsga letétele után iratko-
lye közigazgatási hatóságától (községi előljáróság,
egújabb keletű erkölcsi bizonyítványt csatol. Egyik
kölcsi bizonyítványul az illető főiskolától kiadott

vait csupán **egy félévre szakította meg,** vagy
, felvételért újból folyamodni nem szükséges,

Debreceni m. kir. Tisza I

Ruby Miroszláv

festő

l.

Tragor vácnüveszei

127 l

ugyanis, hogy ész
pengő összeggel mo
hozzuk.

Ezenkívül itt k
Viktorné Berkovits
a muzeumi pénzb
véglegs kifizetése
lesz. Kérte, hogy ez
szélni. Egyébként
öméltóságával eg

Így hát

Kassa
1941 VIII 19

szelt

Ruby Miroszláv

a győri főreáliskola
rajztanára, arc- és
tájfestő. A csonakázás
sportjának barátja.
Az alábbi iskolában érettségizett -

Patonay 290.l

Ezt következő m
pe a fény és árnyéknak
gyokat lobbant, lassan
sekben az elviselhetet
jesen magára hagyatva
ha kortársainak nem is
fényt tudott adni, a te
nyen, magányosan tűnik

"Közérdekü eseme
nem vesz részt kora pol
sincs része. Nincs mélt
lánca, nincs semmije."
lága, amelyet olyan sze
vásznain kisméretü rézk

Michelangelóval
a tömeggel birkóznak, n
harcát a matériával. A
don merev, fönséges for
gó emberi lelken és szí
hagyva a realitás elen

Ruby M

janár

Az ötvös-bástya Brassóban c. vizf. Cserna K rajzában

repr.

Mika Sándor

Weiss Mihály

Egy nász államférfiú a XVII. századból

M. Tört. Életr.

Bp. 1893. 19. l.

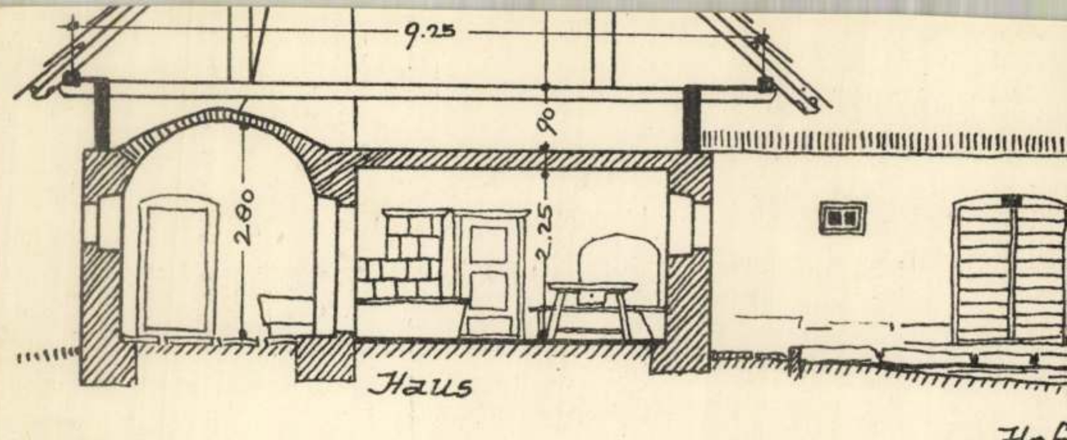
9.25
90
2.80
2.25
Haus
Hof

M-D.K.

Ruby Miroszláv,festőművész

AZ 1903-as ki Győri képkiállitáson szerepelt.
Győrött élt.

Csatkai Endre:"Győr város kultúrképe"Az 1903-as képkiállitás.237.o.

Arrabona,8.A Győri Múz.Évkönyve.Győr.1966.Xantus János Múz.

Ruby Miroszlác

a győri rajziskolában fennmaradt gazdag rajz és metszet, o mint iratanyag alapján 1893-94-ben előszor rajzolta meg a győri rajziskola történetét

Szabolcsi Hedvig: Még egyszer Révai Miklós és a győri rajziskola kiadásához.
Ars Hungarica 1976/2

2 19. old.

RUCH János kőmüves

1702, Vörösberény, ref.t

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének
műemlékei. Bp. : OMvH, 1993 76

P. Ruchelle

rézlarca, amely a pogányokon átgázoló
Zemplént villámával lesújtó Gyf. Istvánt
ábrázolja - 1633. - említve

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó 1975 Bp.

275. old.

THOMAS RUCKEMKAM, susztermester

1722-ben Pécs város tanácsa újabb összeirást és felmérést készittetett./Grundtbuch Gemainer Stadt Fünfkirchen,/.Ut kéziratos kötet,754 tétellel.-Hazzal biró mesterekma belvárosban:

A telek szama:209.-A tulajdonos neve: Thomas Ruckemkam.
Foglalkozasa: Susztermester. 130.old

FEKETE ANTAL: Pécs 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs,1975

Ruckgaber Vilmos

rajztanár a bencéseknél Sopronban
1878–80.

Intézeti Értesítő 95/96.

Csatkózl

Nä

Nach dem Gemälde

RUCKINSATTEL *János*, éremvéső és pecsétmetsző. 1657. Nagyszebenben élt. R. művének tartják a Nagyszebenben 1660. évi ostromának emlékére vert érmet.

R. g. II. 3990

Gyulafehérvári lelet VII. 21, 23,

Ruckinsattel János

pecsétvéső

1657

l.

Korrespondenzblatt

1885, 135. l.

müv

a.16

1 Bd 8°

Neudörfer

Des Johann — Schreib- und Rechenmeisters
zu Nürnberg Nachrichten
von Künstlern und Werkleuten daselbst
aus dem Jahre 1547.
nebst der Fortsetzung des Andreas Gulden
nach den Handschriften und mit Anmerkungen
herausgegeben von Dr. G. W. K. Lochner

(Quellenschriften für Kunstgeschichte und Kunst-

Rückinsattel Johann

nagyszebeni ötvös
peinzverő

sződ

Huszerdpeinz

506.1.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

OKTÓBER

31 nap — 43. hét

23 Vasárnap	
24 Hétfő	
25 Kedd	
26 Szerda	
27 Csütörtök	
28 Péntek	
29 Szombat	

RUCKINSATTEL JOHANN

szász ötvösmester, Szebenben pénzverő.

Pátzay Pál: Az erdélyi fejedelmek szép pénzei.
Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 4. l.

JOHANN RUCKINSATTEL, vésnök

Rövidítések az erdélyi pénzeken és emlékérmeken:
B./-Mesterjegyek:
I R Johann Ruckinsattel /Nagyszeben, 1660/. 69.old.

[illegible]ZIGETI ISTVÁN: Rövidítések az erdélyi pénzeken és emlékérmeken 68.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XIX. 1963. 25.sz. Bp.

JOHANN RUCKINSATTEL, éremvésnök

Baresai Ákos/1658-60/érmein. Ritka nagy címletek. Vallásos idézetek a pénzeken. Egy mester kezéből került ki minden szebeni vetere. Egy tizaranyoson I. R. mesterjeg Johann Ruckinsattel. 8.old. Kép.

SZENTGALI KAROLY: Erdély pénzei 1.old.

AZ ÉREM, VII.évf. BP. 1934. jan-dec.

JOHANN RUCKINSATTEL, éremvésnök

Barcsai Ákos/1658-1660/érmein. Ritka nagy címletek. Vallásos idézetek a pénzeken. Egy mester kezéből került ki minden szebeni verete. Egy tizaranyoson I. R. mesterjegy-Johann Ruckinsattel.-Barcsai Ákos kolozsvári tallérja. Fekete repr. 8.old.

SZENTGÁLI KÁROLY: Erdély pénzei 1.old.

AZ ÉREM, VII.évf. BP. 1934. jan-dec.

RUCKSCHLOSS MICHAEL, ezüstöntősegéd

A körmöci pénzverő személyzete:
A M.N.M.Éremtárában iratmásolatokban 1748-1768.években emlitve a személyzet fizetése.Ebből összeállitható az alkalmazottak névsora.

RUCKSCHLOSS MICHAEL, ezüstöntősegéd, 1768. 42.old.

HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1768. években 32.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Budapest. 1958.

MDK

Ruess János, órás (Greifenbergből)

csak nyolc évi itthartozkodás után nerez-

~~Pécsett~~ Sopronban polgárjogot 1720-ban.

Csatkai Endre: Néhány ujabb adat a soproni

művészet tört.-ehez. - Magy. Művészet. 1929.

238. l.

Rückinsattel János

Siegelstecher

1657 · Nagyrebén

Wód

Allszeb 290 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta.

Rucsinszki Anna

1908/9 – 1913/14

Ferkèpzomfoiskèvk

128. l.

A. Recsinszky Anna

1.

Ipam. Kiáll.
Bp. (1930?)

1. tábla
2. "
3. "
4.

A. Rucsinszky Anna

(P. Abraham Dezsőné)

tül applikációja

repr.

Magyar Iparmüvészet

1931. 155. l

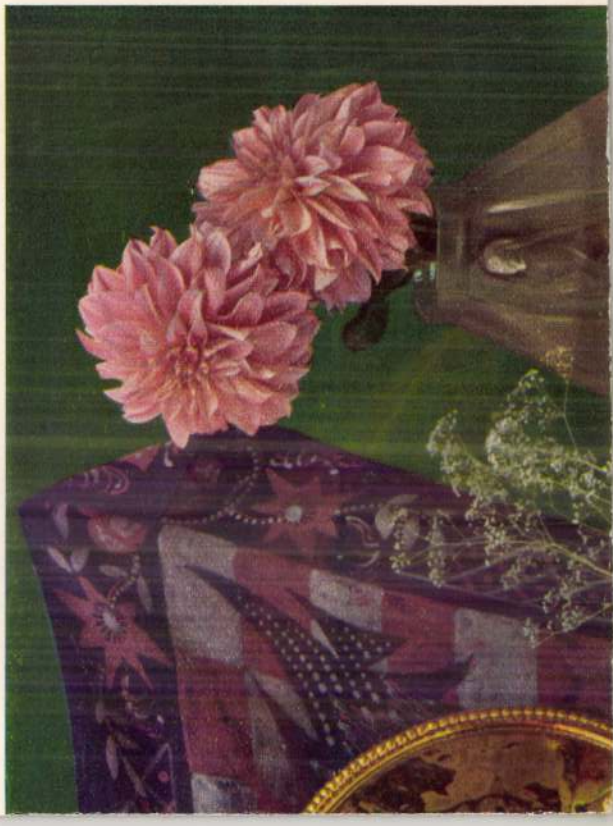

A. Rucsinszky Anna
(Ábrahám Dezsöné
Rucsinszky Anna)

l.

Czak György

127; 134. l.

lásd
Rucsinszky Anna
alatt is

" " augusztus

" " "

Budapest 1911

Rucsinszky Anna

l.

Muszáth. 1938. 128. l.

(Mag. Iparm. 1938

9-10. sz

nyonc a nagy...
dához, kiképeztetés vég
már bevonult. – Távollé
– a nagyméltóságu Vallás
Miniszter ur engedélyéve

Kegyelmes Ura
szervezetü, még sem kivá
alól kivonni, de másfel
nek vélem, hogy az exponá
müemlék, a vajdahunyad
között kellő felügyelet nélk

Legyen szabad aze
dulni Kegyelmességedhe
és szavának sulyával m
József fiam a katonai kik
népfelkelő, csendőri szolg
várhoz rendeltessék vi
odaadással tehet eleget
várőri kötelezettségének. –

Nagyszalonta 1915. évi febr. 1
(: Biharm :)

Á.-né Rucsinszky Anna

Magyaros hirszérek, repr.

Magyar Iparmüvészet

1926. 74, 75 l.

ALBERTI E. VELENCZEI CSATORNA.

Rucsinszki Anna MDK

rajztanárnőjelöltek részére az iparművészet mb. tanára egy évre, 1919.

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25. Bp. 1926.

MDK

Rucsinszky Anna

Miseruha eleje, repr.

Ollózott függöny, repr.

Magyar Iparmüvészet 1918. 1o9.1. 11o.1.

MDK

Rucsinszky Anna

Himzett női ingek, repr.

Magyar Iparművészet 1918. 113.1.

MDK

Rucsinszky Anna

Párna géphimzésü disze, repr.

Magyar Iparmüvészet 1918. 115.1.

MDK

Rucsinszky Anna /Ábrahámné R. Anna/

Képzőművészet 1933. 63-64. sz. 187.l.

M.D.K.

Rucsinszky Anna tervezése

Legyező sárközi himzéssel. Repr.

Az Orsz. M. Iparm. Társ., a Baross Szövets. iparm. és háziipari kiáll. emlékalbuma. Bp. 1929. Szerk: Györgyi Kálmán. 12. l.

RUDNAY Gyula

Táj (olaj, dellí 70×50) 140.000

Vár Galéria 1991.

M Nemeti, 1991. dec. 9. 8.

RUMPELMAYER Viktor épitész

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992 [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991

146-147.p. és ill. - keszthelyi kastély

Rucsmann Antal

Lásd : Rutschmann A.

Ruda Győző MDK

szerepelt az építészhallgatoknak kiállitásán,
/A kollégium társalgójában/

"Tanulmány"
"Olvasó nő"

-ÉVI-: Egy kiállitás ról.

Jövő Mérnöke 1964 márc. 9.

Ruda János, grafikus

Művészet, IV., 1905. 346.

Adatok művészetünk történetéhez

Ruda János

kassai püspökségi mester

XVI. sz.

l. 188. sz. jegyzet.

Ambcsata 69. l.

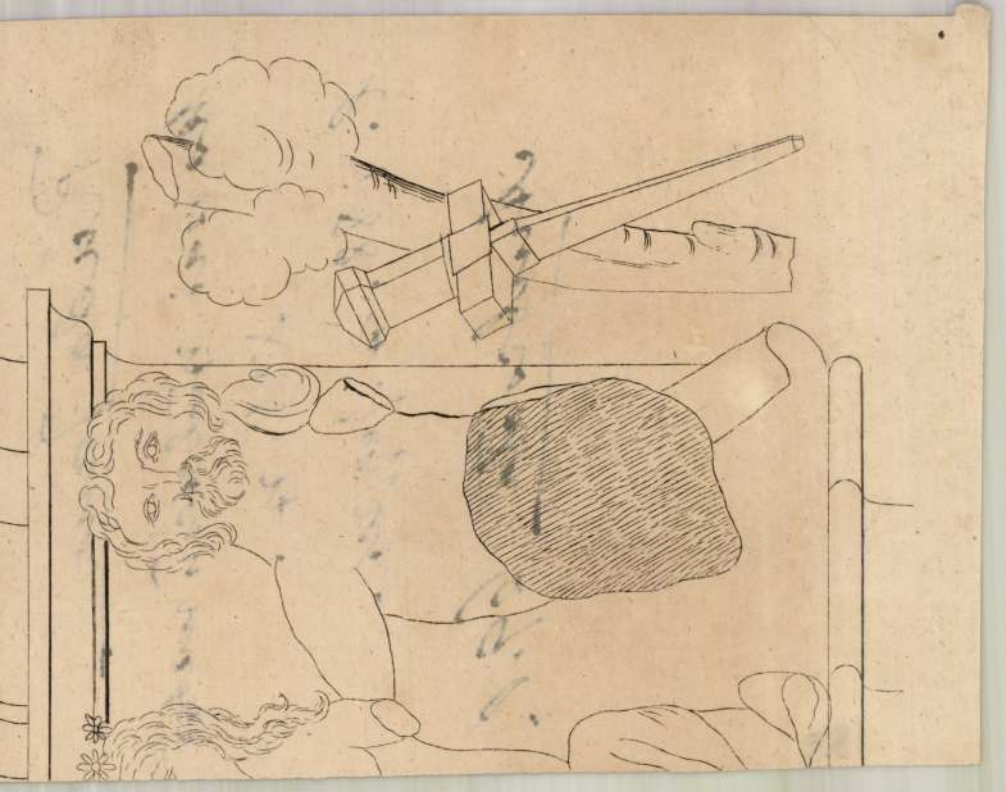

RUDA *János*, kassai származású festő a XVI. sz. végén Prágában, hol Rudolf király heroldja volt. Legismertebb műve Esztergom várának és városának rajza, melyet Custos Domokos metszett rézre (1594). Ismeretes R. arcképe is. Custos D. metszetéből.

E. G. II. 399 P

Gátai lelet VII. 12.

Miskolcz

A Borsó
valóban
dóratok
tatólag
langna
által s
có nya
antropo
késő össz
vezetett
Kál adó
ze még
úgy hog
járul
vdl, m
s így a
is arok
Erenkiv

Ruda Tanós

A Kassai születésű Ruda Tanós facciális Hungaricus — a XVI. század végén rajzolja Esztergom várát és vidékét és magyarázó szöveggel látja el-mely képnek eredetije a münchenii kir. könyvtárban őröztetik.

Rubics. Magyarországi várak stb.

VI-VII-l.

Diószegi Péter

szobrász

XVII század.

Ruda Lanós

Esztergom várának Ruda
Lanós kassai művész által
metszett XVI szárádi
kepe a münchen kép-
tárban Rézmetszetet
elkészíttette Bubics
Zs. a M. Tud Aka-
démiának ajándékozta
Delm. Tört. Ért. 1880
36-37

Gerecze P. Műemlékek
2901

Ruda János, festő
16. sz.

IV. 346.

ános Ruda János

zza tartozando helicijwel egietemben,
neghirása ez elot 700 eztendôwel, Z.
magának lako helijwl epétetett, es
kijtt annak vtana Svliman Teorôk
Azz. hawának 10 napian megh
ppen ez ielen való 1594 eztendeoben az
megh Zallották! A Duna jobb partján
A Ezterghan Vàra az Kaptalannal
, awagi wizy waras", ~~melyn~~ terül el
a filig elrombolt „G. Hayo hyd" mélya „Tôrô-
jobbra a „B. Z. Thamas hegie, az Kas-
ormain a bajor lobogó leng. Ennek aljá-
Tamas hegijből folyiky". A „D Az O, wagi
Regh haza" van kiemelve „melijből az
varat lwtték. E wárosrépt a „P Zijgett"-
Sancza volt" hid köti öfsze. Esziget fe-
o hidgia „alatt, mely" az Zigheten altal" vezet az „M.
yok" kötöttek ki, melyekkel szemben az „I

Ruda Ja

Esztergom:

„Eztergham Várának, ho
ighaz, es voltaképpen valo m
Istvan, elso Magiarij Kital
vgan ott Erseksegel fundált
Chazár 1543 eztendeoben, kys
veott. Es vegézetre az miké
kereztyenec alaya menteck, es
emelkedö hegyen ~~lévö~~ van az
egiwet" s tövében a „C Az Wy
melynek kapujához satlakozik
Ke az Dunan altal". A vártr
tilkál egiwtt" látható, melynek
ban van az „E Hew wyz" a mely a („Z.
Rácz waras"-ban a „Q Az
Kerez: harom alginbol az
tel „meliben az kereztienek
lett s az „N. Az kerezty: haj
Saijkak" és „L Proffantt ha

Ruda János

Művészet 1905. 346

Árkay Aladár: A nyugati pályá
udvar 23(598), 2082(273).

Ruda Jáwo

„Thieme Becker

XXIX. 155. l.

(dyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Ruda János

l.

Récsei Viktor - Az esztergomi Sz. Lőrincz-templom maradványai. Esztergom 1893. 16. l.

— romaikori freskók (Veszprémi Múzeum) 218
— mozaikok (Veszprémi Múzeum, Nemz. Múz.) 215
BAMBERG
— székesegyház 25
— Fürstentor 167, 184, 188
— Georgenchor 133, 167, 188—189
— Gnadenpforte 133, 148, 167, 189
— Goldene Pforte 184
— szobrászat 191
— kincstár: kristálygömb 239
BANSKÁ BISTRICA, l. Besztercebánya.
BANSKÁ STIAVNICA, l. Selmecbánya.
BÁNTORNYA *Turnišće)* Aquila János falképe 40
BARGA *(Ol.)* székesegyház; szószék 175
BARS vára 124
BÁRSAU, l. Bereszkó
BÁTASZÉK l. Cikádor
BÁTMONOSTOR *(Bács, Bácsmonostor)* timpanondombormű 36, 70, 193

Ruda János

festő

l

Mihalik Miklósbört

42. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Ruda János

Jestö

l. Szendvicslet

3. l.

LAIMKK

Rudabányai ref

templom

Borsod vm

l.

Korompay

36. l 37. l.

Rippel

XIV. stáradtek
falképéről egy stó
sinci az itt lévő
cédulázon

827.

e teljes arcélben van ábrázolva.
bajusza s szakálla leberetvált. Colla-
tott) széles, hermelines cappája fe-
n püspöki keresztet hord, mellét a
gja díszíti, a melynek olanéját is

llon, Domborrnü, méretei 9.9: 9,1 cm.
jannár 8. Dobó Zoltántól (8/97), a
telár elpámoltatott 1897. XII. 31-én
elpámolás Andrónával vétetett 1898.
8 sz. leir attal (216/98.)

Rudabánya

körepkori pecsétjenek

kepe repr.

Csiko Borsod

körségi adattár

117. l.

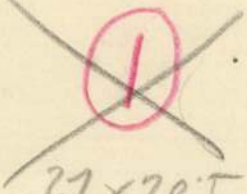

1

21 × 20.5

20 × 20.

Rambaux-pecset

-94

9

7

K

Rudas Reinthaller

Nándor

győri festő

l.

Győri kiáll. 1942

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Rudas Reinthaller Nándor

85.	Orosz konyharészlet, vízf.	220.—
86.	Paprikák szalonnával, olaj	450.—
87.	Orosz szamovárok, olaj	1500.—
88.	Hangulat után, olaj	1400.—
89.	Zöldpaprikák, olaj	1350.—
90.	Nyulas csendélet	1200.—

A Győri Képzőművészeti és Iparművészeti Társulat 1943. évi téli tárlatának katalógusa.

M. KIR. VALLÁS- ÉS
KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER

Nagyságos

dr. S z e n t i v á n y i G y u l a

főtitkár urnak,

Hivatalból
Díj átalányozva

Budapest. IX.
Hőgyes Endre-u. 1(

MDK.

Rudas József

Kiállitási hiradás

Mérleg 1966 juli. ?

Hessel Budge

Kristiansand Pleiemødre

Mexiko Dec. Juli. 7

~~[illegible]~~

p

tovább Rudas Klára

tervezték az alábbi
Csinfadi mű mese-ud-
varának díszleteit

Kemény János:
Énekes madár. Ta-
mási Áron székely
népi játéka
Pásztortűz 1936.
48. l.

Kolozsvári Nemzeti
Szinház

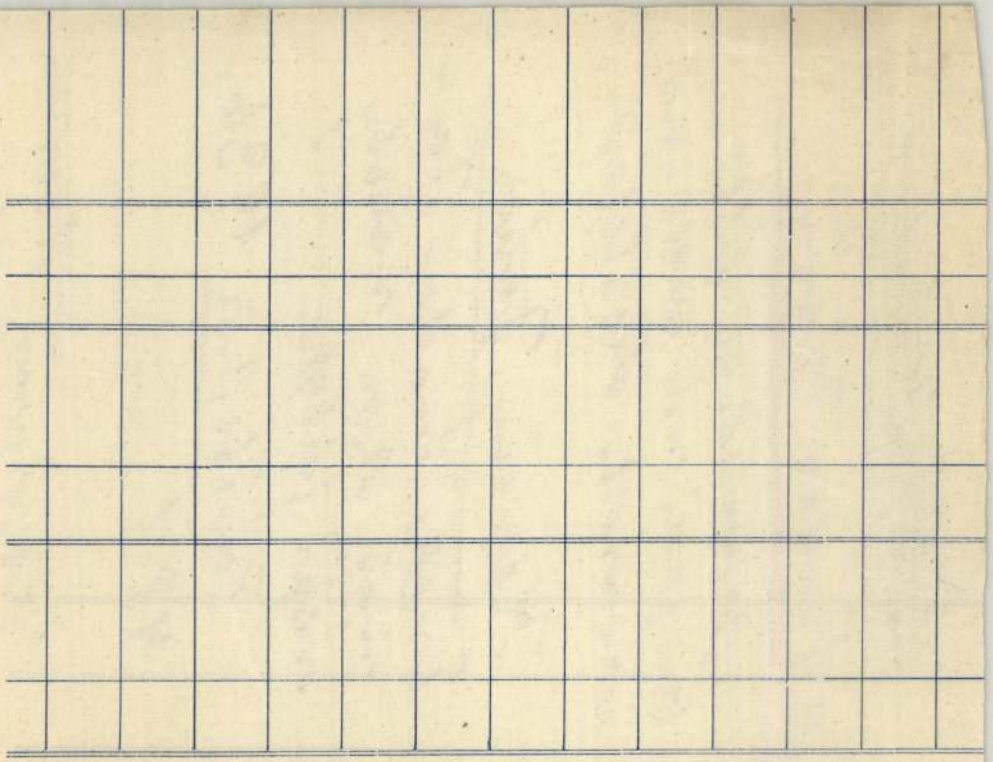

M.D.K.

Rudas Klára

Rátkai Mártonról készült karikaturájával dijat nyert a "Karikatura-iskola" c. pályázaton.

Szinházi Élet. Bp. 1931. juli. 12-18. XXI. évf. 29. sz. 8o. lap.

M.D.K.

Rudas Klára

Karikaturája Rátkai Mártonról a "Karikatura Iskola"c. rovatban.

Szinházi Élet. Bp. 1931. juni 21-27. XXI. évf. 26. sz. 71. lap.

M.D.K.

Rudas Klára

Karikaturája Hegedüs Gyuláról a "Karikatura-iskola" c. szöveghez.

Szinházi Élet. Bp. 1931. május 31.-juni.6.
XXI. évf. 23. sz. 68-69. lap.

M.D.K.

Rudas Klára

Boritó- és kötésterv Arkagyij Vasziljev:
Ellen szavazok! c. könyvéhez /

Vasárnapi könyvespolc

Magyar Nemzet 1966. szeptember 18. 13. l.

MDK

Rudas Klára

4. m. plakát kiáll. Mücs. 1961.

Rudas Klára, grafikus

MDL

A Gorkij sorozat borítója.

Repr.

(parcser): Mitől véd a védőborító

12-13. l.

A KÖNYV, BP. 1961, augusztus

I. évf/8.

mDk

Rudas Klára
grafikus

burkolat és kötésterve Krúdy Gyula:
Troi arckepek I-II. c könyvhöz.
(magyető)
÷ Az 1957 évi könyvművészeti versenyen
(részt vett)
Magyar Grafika 1957. 1-sö évf 9-10 sz 29 l.

MOK

Rudas Klára
grafikus

borítói: Kruza, Hendrik van Loon
Tóth László, Gellért Andor könyveihez.
ábrák 22–25 lapon

Lenyel Lajos: Alkalmazott grafika stb.
Magyar Grafika 2-ik of. 1958, 1-2 sz. 17-25 l.

MDK

Rudas Klára
grafikus

a Moderu Könyvtár kötéteihez
készített borítója „absztrakt forma-
törekvésű"

dr. Pataky Dénesné: Könyvhél-könyvművészet.

Magyar Grafika 1958, 2-évf. 4. sz. 205 l.

M.DK.

Rudas Klára
grafikus

A védőburkoló tervezője Coleridge:
A vén tengerészről c. könyvhöz
(Magvető)
÷ Az 1957-es könyvművészeti versenyen
(részt vett)
Magyar Grafika 1957, tsz. 9-10 sz. 28 l.

MDK

Rudas Klára
grafikus.

Burkoló könyvdíszek, Patkó Imre
Tibet c. könyvhöz (Dicséretet nyert könyv.)

1. A szép magyar könyv 1958. Részletes Értékelés

Magyar Grafika, 1959. 3 iof 2 sz 38 l

Rudas Klára, grafikus 7 Dk

A könyv kötéstervét s' borítóját készítette.

~~[illegible]~~.

Győry Dezső: Patkó Imre = Réb Miklós: Vietnam

– 25-26 l.

A KÖNYV, BP. 1961. március I. cirf. /3. sz.

Rudas Klára

grafikus

M.D.K.

Váci Mihály „Mindenütt otthon"
című művének borítékját készítette

Vayerné Libolen Ágnes: Néhány szó az elmult év könyvborító lapjáról.

Művészet, 1962. junius – 33 lap

MDK

Rudas Klára (grafikus)

tervezte Hidas Antal: Tengerektől – tengerekig c. kötetének borítóját. Szépirodalmi Könyvkiadó.

Detó Miklós: Hidas Antal: Tengerektől – tengerekig.
Ország-Világ, Bp. 1960. 30. sz. 21. l.

M.D.K.

Rudas Klára

grafikus

A könyv címlapjáról ír.

—: Könyvművészet, könyvművészek

Nőlapja, 1961. márc. 23.

ADK

Rudas Klára

MDK

a cimlapot és a boritót
tervezte.

Dr.Kismarty-Lechner Jenő:Lechner Ödön.Bp.1961

Rudas Klára

Dénes: Ig láttam Afrikát c. könyv kötéstervét készítette

I. díjat kapott

A még magyar könyv, 1961, 29 old.

Rudolf Klára

Iván Rodé: „General radiation therapy" c. műve barnoló és hitéstervét kínítette

Magyar Grafika 1967 m-n.

Rudas Klára

Készítette Tarján Imre: Fizika orvosok és biológusok számára c. könyve borkoló és kötéstervét.

Díjazott /a kép magyar könyv"/

Magyar Grafika 1968 nell.

Radar Klára

kémítette Hajtmann Béla: Bevezetés a matematikai statisztikába...
... c. műre burkoló és kötéstervét.
Díjazott 1. hép magyar könyv 68"/

Magyar Grafika 1968 nek.

Ruoḷas Klára

kémitette Petrik Gúa: Ábrázoló geometria c. könyve barkoló és kötéstervét.

Díjazott 1a hép magyar könyv 69°/

Magyar Grafika 1969 mell.

Rudas Klára

hémitette De Robertis – Nowinski –
– Saez: Sejtbiológia c. könyve burkoló
és kötésterét

Díjazott Inkép magyar könyv 69"/

Magyar Grafika 1969 mell.

Rudas Klára

Dr Julesz – Dr Kovács: „Die Therapie der Endokriner Krankheiten und ihre theoretischen Grundlagen" c. műre bárholó és hőtétervét hérítette.

Díjazott könyv / „Hép wynor könyv 66"/

Magyar Grafika 1967 III. n.

Ruolas klára

Pál Deák: „Diagnostik der Knochen und Gelenkrankheiten nach führenden röntgensymptomen" c. műve barkoló és kötéterpét kénítette.

Díjazott / „Kép [illegible] könyv 66" /

Magyar grafika 1967 m. n.

Rudas Klára

Kénítette István Kovács: Rotational Structure in the Spectra... c. könyve borkoló és kötéstervét.

Díszérethen rémesült /u hép magyar könyv 69"/

Magyar Grafika 1969 mell.

Rudas Klára

Hárs Éva: Martyn, Corvina 1970. Könyv címlapját Tervezte

Hárs Éva: Martyn. Corvina 1970.

Rudas ~~[illegible]~~ László

hénítette Lenin: A Kommunista Internacionáléról c. könyve illusztrációit, burkoló és kötéstervét.

Díjnott (a kép magyar könyv 69")

Magyar Grafika 1969 mell.

Rudas Klára

Castiglione László: Görög művészet c. könyv kötéstervei.

Reprodukció.

A szép magyar könyv. 1961.

M.D.K.

Rudas Klára
grafikus

Boritólapot készített Varsáni
István verseskötetéhez.

Turóczi György: A szemlélődés költője
Élet és Irodalom, 1963. aug 10 – 6 lap

Rudas Klára

Könyvborító I.-II.-III. A/5

Prospektus fedél B/5

Anyagalfoldi képző- és iparművészeti

Kiáll. Műcsarnok 1974

Rudas Klára

Kötéstervét és védőborítóját diszéretben részesítették

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és diszé-
retben részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 5 sz.. 17. l.

Thank you very much for your kind letter.

I am sorry to hear that you are not well.

Please remember me to your family.

Yours sincerely,

Kathleen Smith

MDK

Rudas Klára, grafikus

Borító és kötés tervei – orvosi műveken — a finom, rajzi megoldás példái lehetnek.

Révész Zsuzsa: „Szép magyar Könyv, 1964"
126–127. l.

A KÖNYV, Bp. 1965. július

Rudas Klára

2 Védőborítóját és kötéstervét díjazták

A kömpkiadók 1964. évi díjazott és dicsé-
retben részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 5 n. 23. l.
24. l.

Andrés Gómez

Rudas Klára

Aradi: Réti István c. könyvnek
kötéstervet és védőbörítőt
Tervez
I díjat kapott

A szép magyar könyv, 1960, 25 old

Rudas klára

Pathó-Rév: Vietnam c. könyv
kötéstervét és védőborítót
tervezte
I díjat kapott

A szép magyar könyv, 1960, 23 old.

Rudas Klára

Szabó Lőrinc öttrégyűjtött versei c. könyv kötéstervét és védőborítóját tervezte

I. díjat kapott

1 szép magyar könyv, 1960, 19 old

Rudas Klára

Sobs: Fadrusz c. könyv, és
Castiglione: Görög művészet c. könyv
Kötéset terverte
Dicséretet kapott

A szép magyar könyv, 1961, 16 old

Rudas Klára

Bacher Oron nobrászat c. könyv kötéstervét és védőbarítóját terverte

I. díjat kapott

A szép magyar könyv, 1960, 16 old

RUDAS Klára

Haussan György: A könyv és a betű szolgálatában.
* Rudas Klára munkásságáról – M. Grafika,
XXVIII évf. 5 sz. 1984 61–~~60~~ 66 p. ill.

Serbien und Kroatien

Aber selbst auf Länder wie Serbien und Kroatien, für die sich noch unter Gregor VII. sogar die Aufnahme unter die Lehnsstaaten des Heiligen Stuhles vorbereitete – König Zwonimir von Kroatien ist im Jahre 1076 denn auch wirklich Vasall Gregors VII. geworden[611] – besaß Urban II. bereits gar keinen Einfluß mehr. Diese zwischen dem Reich und Byzanz sich bildenden und in raschem Wechsel sich noch ständig umgestaltenden Reiche bedurften, wie Kehr gezeigt hat[612], zu ihrer politischen Selbstbehauptung des festen Rückhalts an einer geordneten Kirchenorganisation, vor allem an einer eigenen landeskirchlichen Metropole; ihre Herrscher hielten sich daher ohne weitere Bedenken an den Papst, der ihren kirchenpolitischen Plänen entgegenkam und ihre Wünsche erfüllte; und dies war im Falle Serbiens nicht Urban II., sondern Wibert-Clemens III., wie sich aus der von Kehr edierten und interpretierten Urkunde des Gegenpapstes für den Erzbischof Petrus von Dioclea (Antivari) als serbischem Metropoliten aus dem Jahre 1089 erweist[613].

Unklar bleibt hingegen für uns das Ausscheiden Kroatiens aus der Verbindung mit dem rechtmäßigen Papsttum. Nach dem Tode des Königs Zwonimir „von St. Peters Gnaden“[614] im Jahre 1089 wurde das in Anarchie versinkende Reich ein Opfer der Rivalität zwischen Ungarn, Serbien und Venedig,

Rudas Klára

Széchenyi Zsigmond:
Afrikai tábortüzek.
Kötéstev és védőborító.

említve.

A szép magyar könyv*
1963 24. l.

Rudas Klára

Gábor Miklós: „Tollal."
Kötésterv és védőborító.
(Gábor Miklós rajzának
felhasználásával).

Említve.

A szép magyar könyv. 1963.
18. l.

Rudas Klára

Dezivelegos: A commedia del l'arte c. könyv kötését és borítóját terverte

Dicséretet kapott

A vég magyar könyv, 1962, 24 old.

Rudas Klára

Patkó-Rév: Vietnam c. könyv
és védőborítója
kötésterve (2 szepró)

Aradi Hóra: Réti István c. könyv
kötésterve (szepró)

A szép magyar könyv, 1960, 80 81 old.

Rudas kiára

Bachek Béla: Oson nobsának c. könyv bevitálasja (kapró)

A nép magyar könyv, 1960, 61 old.

Rudas Klára

Szabó Lőrinc ömegmijtőt versei c. könyv védőborítója (rajzó)

A szép magyar könyv, 1960, 66 old.

Rudas László

Világtörténet II. kötetének tipográfiáját tervezte

Díjat kapott

A nép magyar könyv, 1962, 27 old.

Rudas László

Marxizmus - leninizmus
kiskönyvtára könyvtári
tipografizálta
Díjat kapott

A nép magyar könyv, 1962, 33 sz.

Rudas László

A marxista leninista esztétika alapjai c. könyv tipográfiáját tervezte

Divszáratet kapott

A szép magyar könyv, 1961, 2 szerk.

Rudas László

Hruscsov: A békés egymás mellet élésért c. könyvet tipografizálta

Dicséretet kapott

A szép magyar könyv, 1960, 24 old

Rudas László

Kürdtünk hiven a ferrodalomért i könyvet tipografizálta, és kötését tervezte Diviértetet kapott

A szép magyar könyv, 1969, 33.

Rudas László

Küldtünk kívül a forradalomért c. könyv kötéstervei (Szécsi Andornál és Nemzeti Andornál együtt).

Reprodukció

A szép magyar könyv. 1961.

Rudas László

Tipográfus munkáját díjazták.

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és dicsérettel rendszerett kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 5 n. 24. l.

Ad. Schreiber
Berlin W. 57
Potsdamerstr. 123 b
Fernsprecher: Lützow 6703

Rudas László

Otero: Uraim, ez a helyzet könyvét tipografizálta (eml.)

„A négy magyar könyv" pályázatot díszeretet kapott

N.N: A négy magyar könyv 1965

Magyar Grafika 1966 III. mell.

M.D.K.

Rudassy László, orgonakészítő

az egyetlen az egri c. nakmával foglalkozó iparosok között, aki a nagyradforduló után saját hárra tett szert.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 267. old.

RUDASSY László egri orgonakészitő és kántor.
Összeirják 1828-ban, amikor a hatvani hóstyán, a város II. negyedének 4. fertályában saját házában lakik. 1838-ban elkésziti a bükkzsérci rk. templom uj orgonáját és ugyanezen évben az ibrányi rk. templom számára orgonát vásárolnak tőle. Egy Rudassy Mátyás kántor, aki feltehetően azonos Rudassy László egri orgonakészitővel 1838-46 között az egri főszékesegyház orgo-

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

nás szószékének orgonáját készíti el és kijavitja -a főtemplom régi orgonáját is. Rudassy László orgonajavitó Mezőszemerén az rk. templomban dolgozik 1840-ben és mint „kántor és orgonamester" a szihalmi rk. templom orgonáját 1847-ben csinálja. Kijavitja 1850-ben a novaji templom orgonáját is.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

-1-

M.D.K.

Rudassy László, egri orgonakészítő és kántor

az 1828 évi összeírásban szerepel. 1838-ban elkészíti a bükkzsérei templom, új orgonáját, s az ibrányi templom részére orgonát vásárolnak tőle. Feltehetően azonos Rudassy Mátyás kántorral, aki 1838-1846 között az egri főszéreseg, haz orgonás szerének orgonáját készíti el és hijavítja a főtemplom régi orgonáját is. ./.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

393 . old.

M.D.K.

Rudassy László

... 1840-ben Mezőszemerén az r.k. templomban dolgozik, 1847-ben, mint "Kántor és orgonamester" a szihalmi r.k. templom orgonáját csinálja, 1850-ben kijavítja a nováji templom orgonáját.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 393. old.

Rudensteiner Balázs

ácsm.

Bé 1761

Tp. Nagyvárad

Schneider

22 i. l.

RUDER József pécsi Rozinus

tervezi és építi a Ramsei ref.
templomat, 1912

Honismeret. 1997/1. 53.

Ruderschmiedt Flora

1917/18 – 1920/21

Ferk pzomfoiskòvk

128 l.

(Hutterné) Ruderschmidt

Ilona

rajzoló, rajztanár

l.

Größy István dr.

Magyar néjci hunzések

I. A cifraszűr.

Bp. 1930. 4. l.

Rudhard

l.

Eperjessy 1929

21. l.

Rudi György

faragó

1706. Kendilóna

Balhel 128. l.

54. l.

IMLER MÁRT
BIZOMÁNYOS
CELLDÖMÖLK

Nyomtatvány.

Tek.

Europa
Lapterjesztő R.T.

Budapest V.
Rothermere u. 12

Rudicky István

épitész

Kül: Budapest 1900

Oklevelet nyert 1925

Nérjegyzmüzgyetem 17 l.

T. 5630.

ó Hentzi lováról hanyatlik le, jobb-
szuronyt szegezve. A háttérben a
bbra égő házak kötik le figyel-

l Hentzi, bey Erstürmung Ofens am 21

. 18.9 : 26.1 cm.

9

Rudi Károly, [?] MDK

Hivatalosan „díszmülakatos". [Az országban már csak 2 ilyen huszonketten vannak.]
Az Operaház, a Parlament, fertődi Eszterházy kastély, Gellért-szobor rekonstrukciója után jelenleg a budavári palota rekonstrukcióján dolgozik társaival együtt.
Kósa Csaba: Munkások vagy művészek? 4

ESTI HIRLAP Br. 1967. ápr. 22

MDK

Rudicky István, 1925

A m. kir. József Müegyetemen oklevelet nyert építészek névjegyzéke 1873-1928-ig. Építő Ipar - Építő Művészet 1931. jun. 1. 89.l.

Rudiczky István épitész
Családi ház, tervezet

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetségének kiáll. 1923. 11 1.

Rudiczky István épitész
Családi ház, tervezet

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetségének kiáll. 1923. 11 l.

Rudiczky István építész
Klubház, tervezet

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetségének kiáll. 1923. 11 l.

RUDL, Johann, pozsonyi festő

J. R. bürgerl. Mahler, hadiadót fizet (1796, 1064 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

RUDL Johann s. RODL

M.D.K.

Rudl János, festő

nevét az 1796-ban hadi segélyt felajánló festők között emlitik.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1963. XII.évf. 1. sz. 23. old.

M.D.M.

Rudnai Béla, szobrász

Rj-: A nemzet galériája.
Talna Magyar Népújság, 1946. aug. 5.

Rudnai Gábor, grafikusművész

1976 jan. 30. péntek d. u. 5 órakor.

„Csontváry az irodalomban"

Rudnai Gábor diavetítéssel és versillusztrációkkal kísért előadása.

Elnököl: dr. Gerő László építész.

MÉSZ Program.

1976. január.

Rudnay K. festő Anya cr. Répe

Múz. és Kvt. Ért. VIII. 166.

Rudnay K.

Radnay Miklós

RADNAY MIKLÓS: KORA TAVASZ

A Nemzeti Szalon tárlatáról

Képzőművészet

1930. 31. 4. 138. l.

Európán át, hogy ájult gyönyörben úszhassanak a muzeumok antik kincseinek látványa közben?

Nova teszi a rádiót, amely viszont egyenesen lefojtja a sebességet, megöli a rohanást, az embert a lakásába szögezi, kényelmes nyugvóhelyet teremt számára. Meg sem kell mozdulnia, hogy világjelentős mozgalmat, versenyt, szinielőadást lásson, eléje perdül hangban, élővalóság mozgásban, színben térbenállóan minden, ami körülötte történik. Nem utazik; a világ minden tája és technikai szépsége előtte vonul el képben.

Ni ez, ha nem cáfolata annak, hogy a ma nem a rohanás, annem ellenkezően a zavartalan nyugalom megteremtése egyében zajlik.

zok, akik a sebesség, gyorsaság elérése céljából áldozzák etüket, a többi egy millió ember mozdulatlanság kényelét akarják megteremteni.

zrek rohannak, hogy millióknak ne kelljen megmozdulniok.

ne az uj művészetnek ez az indító oka sem olyan megönthetetlen, mint amilyennek látszik.

többi? Nincs is több. Minden kommentár, minden kor s beszéd a ma rohanó emberét állítja követelő pózba.

Mindez nem azt jelenti, hogy valaki is utjába akar állani bármely művészi törekvésnek, akár forradalmi ujításnak csak azt jelenti, hogy az ilyen törekvés ne keressen indokolást, s ne mondja hogy az kell az uj kornak.

Ha népes utcámon valaki templomi zászlóval kezében zsoltárt énekelve egymaga ballag, az emberek szánakoznak. Ha három ember halad a zászlóvivő mellett, megilletődünk, ha tömeg követi, áhitattal emeljük meg kalapunkat, s talán mi is beállunk a sorba.

Ma minden utcában hírlobogóval a kezében egy-egy próféta szaladgál s senki, de senki sem követi egyiket sem, s az emberek már észre sem veszik őket, s ha történetesen meglátják, unják!

Az uj mindig ugy keletkezik, hogy a régi már nem kell. Az uj jön és elsöpri a régit, az az uj amelynek verekedni kell, hogy a régi mellett megtűrjék, csak mulódivat, olyan mint a nők nadrágszoknyája: Lehet, hogy valaha meg találják azt a formáját, amely megöli a szoknyát, egyelő exotikum.

A ma emberének abban a forrongásban, amely az művészet diadaláért egyelőre többet verekszik szavakban és kommentarokban, mint alkotásban, nincs hite. Ez ne

RUDNAI NICOLICS *Ilona*, festő. Temesvár 1863. Budapesten Deák-Ebner Lajosnál tanult. 1886—97. arcképeket állított ki a Műcsarnokban. Pancsován élt.

E-g II 399 l

Garam Kövesdi lelet VII. 24.

Rudolf Ágoston, asztalos m. MDK

Sopron, Szeder u 8 kapujan zárókő. Gyalu és derékszög díszíti. A. R. betűk. 1777 és évszám. 18 kép. 119. old Fekete sépt.

Tompos Ernő: Cimeres céhemlékek a Soproni Múzeumban. 107.o.

Arrabona, Győr. 1968. 10. Xantus János Múz. Győr. 1968. Győr-Sopron Megyei Nyomdaváll.

Rudle-féle

harangöntöde és rézárú-
gyár Pécsett, jelenleg
is üzemben.

Szőpécs 93. l.

A harangöntést itt
megszakitatlan sorban
1785-tól kezdve a
Fischer, Weinbert
és Ruepprecht cégek
tartották üzemben.

Ruda János Ruda János

Esztergom:

„Ezterghám Várának, hozza tartozando helicijwel egietemben, ighaz, es voltaképpen való meghirása ez elot 700 eztendôwel, Z. Istwan, elso Magiarij Kital magának lako helijwl epétetett, es vgan ott Ersekseget fundált. kijtt annak vtana Svliman Teorôk Chazár 1543 eztendeoben, kys Azz. hawának 10 napian megh veott. Es vegézetre az miképpen ez ielen való 1594 eztendeoben az kereztyenec alaya menteck, es megh Zallottak". A Duna jobb partján emelkedő hegyen ~~lévő~~ van az „~~A~~ A Ezterghám Vára az Kaptalannal egiwet" s tövében a „C Az Wy, awagi wizy waras", ~~melyn~~ terül el melynek kapujához s atlakozik a félig elrombolt „G. Hayo hyd" (mely a „Törökke az Dunan altal". A vártól jobbra a „B. Z. Thamas hegie, az Kastilliál egiwtt" látható, melynek ormain a bajor lobogó leng. Ennek aljában van az „E Hew wyz" (a mely a „Z. Tamas hegijből folyiky". A „D Az O, wagi Rácz waras"-ban a „Q Az Pegh haza" van kiemelve „melijből az Kerez: harom alginbol az varat lwtték. E wárosrépt a „P Zijgett"-tel „meliben az kereztienek Sancza volt" hid köti öszre. E sziget felett s az „N. Az kerezty: hajo hidgia" (alatt, mely) „az Zigheten altal" vezet az „M. Saijkak" és „L Proffantt hayok" kötöttek ki, melyekkel szemben az „I

Az Kereztyenek "Tabora" terül el, hol „H. Egi nehani Tarazk az Herczeg Satoraual" van kiemelve a „Z. Budâra menő wth" közelében. A hidhoz közel az innenső parton „O. Egi nehani Sator az hidnak orizetére" szolgál. A „T. Garam wijze" beömlésénél lévő „F. Kakat, awagi Parkan" -on alól a „V. Ipol vize" folyik, s a Duna kanyarodásában lévő. S. Ez Zighetnél az Törőknek eginehani Galliaia volt," mig fölötte az „R" jelöli azt a helyet, hol „Az kereztinek innen az Törőknek az Dunan való vtat megh fogtak". Jobbra a háttérben a „Zeolő hegiek" mellett vezető budai út mentén: „Az kereztienek Strafaya"-nál két lovas teljesit szolgálatot. Az előzérben középütt az iránytűt kapjuk, melynek rudján löbogó leng kettős keresztel a hármas halmon. A kép felett a már idézett magyar felirat előtt német és latin felirat, az iránytűnél: „Joannes Ruda inv... Do. Custo. ex. Augᵉ." s a kép alatt német, latin, s magyar magyarázat olvasható. Ez utóbbinak kezdete: „A Die Vestung oder Schloß sambt dem Thunstifft" s befejezése: „Z. Budâra menő wth".

PÁHOLYBÓL

A Jablonczay-ház

Magyar Judit Katalin írása a NÉPSZAVÁNAK

Most, hogy a Nemzeti Színházban bemutatták a Régimódi történetet, rám tört a nosztalgia. No nem a századforduló hangulata után sóvárgom, hanem saját boldogult ifjúságom rémlett fel a múlt ködéből. Én ugyanis még emlékszem arra, hogy egy irodalmi alkotás vagy színházi előadás közfigyelem tárgya lehetett, beszéltek, írtak róla, az olvasók, nézők pedig megostromolták a könyvesboltokat és a színházakat. E – kulturális szempontból – paradicsomi állapot természetesen nem volt mentes az ideológiai gyanakvástól: *Szabó Magda* regényével és az abból készült színdarabbal kapcsolatban is volt, aki óvta a népet attól, hogy a dzsentri-Magyarország délibábos uszályába kerüljön, ám a hetvenes évek végén ezek az aggodalmak már csak mosolyt fakaszthattak.

Szabó Magda felkutatta boldogtalan gyerekkorú édesanyja és családja történetét, ebből az anyagból táplálkozik a három nemzedék életét feltáró regény, s a tényeket kissé szabadabban kezelő, dacosabb, emancipáltabb hangvételű színmű. A színházi adaptáció azonban megőrizte az epikus szerkezetet, s így dráma helyett – a címhez méltóan – történet mondatik el benne. Történet egy mára elsüllyedt világról, amelyet az illemtankönyvek, a vallási előírások, a hagyományok irányítottak (a Nemzeti előadása ennek ellenére többször fittyet hány az etikettre: a vendég kínálás nélkül ül le, a kézcsók hangosan cuppan). Ám az előírások béklyóiba zárt, kemény erkölcsű szereplők is kénytelenek felrúgni a szabályokat: ebben a családban mindig az asszonyok cipelik a terheket az imádnivaló, ám a pénzzel bánni nem tudó férfiak helyett. Az összeszorított szájjal kormányzó, családfővé váló Rickl Mária, s a házában élő, szabadabb életre vágyó férfiak, a léha apja és puritán neveltetése ellenére elcsábított anyja normaszegéséért bűnhődő Kislenke, a vénkisasszony szerepre predesztinált Gizella egyaránt emberi szabadságharcot folytatnak, s a maga módján lázad, s lázít a konvencióknak józanul ellenálló remek pedagógus, a világias gondolkodású zárdafőnöknő is.

Meczner János rendezése a felhánytorgatott hibák ellenére szabatosan tárja elénk e protestáns és katolikus vallási ellentétektől, társadalmi előítéletektől szabdalt világot. Az író frivol iróniától sem mentes műve azonban könnyedebbé, szórakoztatóbbá, hogy ne mondjam: súlytalanabbá válik az előadás során. *Hámori Ildikó* jól érzékelteti a Rickl Mária legendás keménysége mögött dugdosott szeretetet. *Szakácsi Sándor* idősebb Jablonczay Kálmánja elragadóan sármos, sajnos nem sikerült ily karizmatikus figurát formálnia *Vasvári Csabának* és *Rékasi Károlynak* a könnyelmű fiú, valamint József, Kislenke nagy szerelme szerepében; *Széles Tamás* mindent megtesz Lenke tüdőbajos férje megformálása érdekében. *Nagyváradi Erzsébet* anya és lánya szerepében sikerrel keresgéli a felszabadultságban dőzsölő Gacsáry Emma, s a rákényszerített bűntudattól lassanként felszabaduló Jablonczay Lenke könnyelműen vidám, illetve öntudatosan komoly hangjait. *Soltész Erzsébet* komikai teljesítménye nyíltszíni tapsokat kap, a vénkisasszony-fájdalom karcos öniróniája olykor kabaréízűvé válik. Akárcsak a számos szereplőt felvonultató, alapjában figyelemre méltó előadás.

CD-AJÁNLÓ

Csodadobos

Szilas Zoltán írása a NÉPSZAVÁNAK

Nem esem hanyatt a szokásosnál jobban fütyülő vagy bukfencező gyerekektől. *Borlai Gergő* a szerencsések közé tartozik. Tizenkét évig senki sem akarta fölfedezni. Nyugalmas, alkotó gyermekéveket élt. A hét végén zenét írt édesapja billentyűs hangszerein, dobolni tanult. Tizennégy éves korában *Török Ádám* hívta meg a színpadra. Utóbb *Dés László* figyelt föl rá egy koncerten, de akkor már *Presser Gábor* is emlegette a dobos csodagyereket. És kezdetét vette az elképesztő sikertörténet – írnám, ha nem Magyarországon élnénk. Tőlünk nyugatabbra jelent valamit, ha egy srác a világ legjobbjaival csinál CD-t. Kis történetek a címe annak a Presser-lemeznek, amelyen olyan muzsikusok zenélnek, mint *Garth Hudson* a The Band együttesből vagy *Omar Hakim*, a világ egyik legjobb ütőse. Nem mintha *Steve Jordan* és *Don Alias* nem tartoznának ebbe a kategóriába, akik szintén játszanak Pici lemezén. Mint ahogy Borlai Gergő is. Aki 17 éves korában elkészítette a saját albumát. Ez jelent meg most, három évvel később. Amint a kiadó tudomást szerzett a rég felvett anyagról, azonnal kiadta.

A CD-t nem csupán a dobos csodagyerek miatt ajánlom a vájt fülűek figyelmébe. Bár a fiatalember vitán felül korosztályának egyik legjobbja Európában, ezen a lemezen bizonyít mellette jó néhány más fiatal magyar virtuóz is: *Tisza Bea* énekel, Egri János, Szappanos György és a jó öreg *Tóth Tamás* basszusozik, *Birta Miklós* és *Sipeki Zoltán* gitározik. *Dés Laci* szaxizik és *Fekete Kovács Kornél* trombitál. Ki ne maradjon a névsorból *Nagy János* és *Kaltenecker Zsolt, a két* billentyűs.

Végezetül leszögezem: Borlai Gergő CD-je nem jazzlemez. Semmiféle skatulyába nem fér bele. De akinek füle van, nem csalódik benne.

(BMG Kiadó: Borlai Gergő 17)

Párbeszéd a Liget műhelyében

Visszaszámlálás Levendel Júliával és Horgas Bélával

Új műfajt teremtő kiadvánnyal rukkolt elő fenállásának tizedik évfordulóján a Liget folyóirat és kiadóa Visszaszámlálás című „beszélgetőkönyv” – mely a valyi ünnepi könyvhétre időzítve jelent meg – a közö műhelyhez tartozó írók, költők, esszéisták kollektív esmélkedésének egyedülálló dokumentuma. A vaskos lendáriumot formázó, többrétegű szöveggyűjteményben az önálló művek mellett, illetve azokon belül számos reflexió, jegyzet is olvasható, melyet a szerzők egymás írásaihoz fűztek, így végezve közös jelenkori-történeti számvetést az új évezred küszöbén. Levendel Júliával és Horgas Bélával, a Liget szerkesztőivel a közös gondolkodás fontosságáról és formáiról beszélgettünk.

Valachi Anna NÉPSZAVA

– Hogyan született meg a beszélgetőkönyv ötlete?

Levendel Júlia: A dialógusra épülő, reflektáló beszédmód és közlésforma korábbi gyakorlatunkból következik. Bélával kedvelt műfajunk a „négykezes”, amikor egyazon témáról egyidejűleg, egymást kiegészítve fejtjük ki és fejlesztjük tovább gondolatainkat. Korábbi antológiáink – a Verses öröknaptár, a Leveleskönyv vagy A kor lelke című esszégyűjteményünk – is hasonló szellemben születettek. Már 1968-ban, amikor az Eszmélet című, közvetlenül a megjelenése előtt betiltott folyóiratunkért küzdöttünk, a szellemi műhely létrehozása volt elsődleges célunk, mert úgy éreztük: közös szemlélődéssel sokkal érvényesebb képet alkothatunk a világról, mintha külön-külön mondanánk a magunkét.

Horgas Béla: Ha belegondolunk, az írás eredendően magányos tevékenység; a közös műhely viszont összehozhatja a világról hasonlóan vélekedő szerzőket. Paradox módon a modern világ legtöbbet hangoztatott közhelye: a párbeszéd fontossága, de mind az életben, mind az irodalomban ritkán jön létre valódi dialógus. Az emberek és az írók többnyire monologizálnak, elbeszélnek egymás mellett. Mi azt szerettük volna elérni, hogy a Liget szerzői álljanak szóba egymással, átvitt és konkrét értelemben egyaránt: olvassák el egymás írásait, gondolják végig az olvasottakat, kapcsolódjanak a számukra fontos témákhoz, és egészítsék ki bármelyik írást saját véleményükkel.

– Úgy tűnik, aegész Liget szellemisége ifejezhető a lapban olvasható esszék műfaji jellegzességével: szerzőik szubjektív szél-

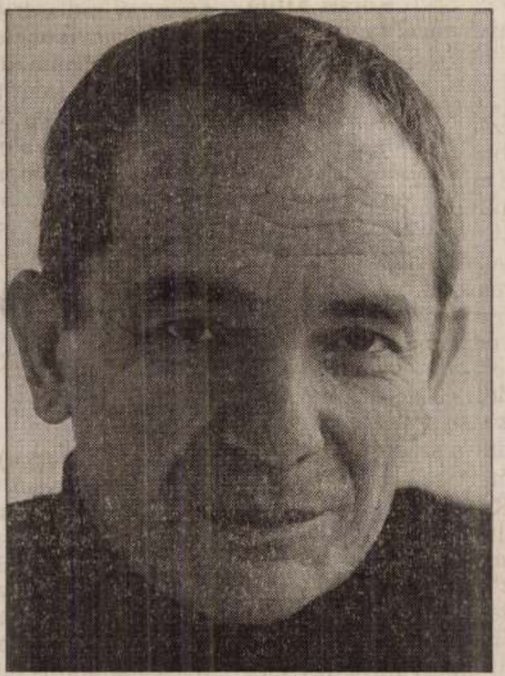

Levendel Júlia és Horgas Béla

Ács Irén felvételei

jegyzeteket írnak a kor margójára. Ne lehetett könnyű rábírniket, hogy vegyenek résztgy 'közös alkotófolyamatb...

Horgas Béla: endkívül pozitívnak tartk, hogy a harminchét szeő közül, akit fölkértünk harmincöten hajlandóknoltak bekapcsolódni egilyen kiterjedt, igényes irbeszédbe. Hogy csak nány nevet említsek: *Baka Péter, Beney Zsuzsa, ékés Pál, Földényi F. Ldó, Géher István, Györe Bizs, Lányi András, Márt László, Poszler Györy, Rába György, R. Váonyi Ágnes, Takács Zsua, Sándor Iván, Szilágyi Ás, Tandori Dezső, VidcMiklós* – mindnyájan sesen fogadták a felkér És ami a mi örömünkre lgált: akkor sem visszaktak, amikor megkapták a harmincöt kinyomtatott szöveget, azzal a kéréssel, hogy lássák el szubjektív lábjegyzetekkel egymás írásait. Így jött létre a könyv törzsanyaga. Aztán még egyszer körbeküldtük a szöveget, hogy mindenki reagálhasson az írásához kapcsolódó megjegyzésekre. De a harmincöt szerző csak azért játszhatott együtt harmonikusan, mert mindnyájan külön-külön is szuverén alkotók.

Levendel Júlia: Jóleső meglepetés volt számunkra, hogy mennyire komolyan vették a feladatot, és mennyi igazi párbeszéd keletkezett. S az egymást megtisztelő figyelem mellett rengeteg emberi gesztust, gyöngédséget is fölfedezhet a kötetben az olvasó. Géher István például minden szerzőhöz írt egy distichont, de olyan találót és tökéleteset, hogy legközelebbi kötetébe bátran beleilleszthetné némelyiket. *Bóna László* pedig a kötet végén elragadó kerti térképet ad közre, melyben a szerzők szövegeiből „kiásott” fák, füvek, veteményesek, bokrok között vezet az út, melyet ő rajzolt.

– Nem túlságosan zártkörű ez az idill?

Horgas Béla: Gyakran éri a Ligetet az a vád, hogy olyan, mint egy ezoterikus klub, nehéz bekerülni a műhelybe. Valójában minden új számunkban van legalább egy olyan szerzőnk, aki először publikál a Ligetben. Nyitottak vagyunk, minden jó írást kíváncsian várunk. *Dalos Margit* például, aki évtizedekig óvónő volt, s egy „női *Krúdy*” írói erényeivel rendelkezik, ismeretlenül küldte el hozzánk első novelláját. Azóta nemcsak állandó szerzőnk, hanem két kötetét is kiadtuk. Mi tényleg örülünk, ha jó kéziratot kapunk; a szerkesztés szenvedélyünk. A Liget szellemi otthon, lehetőség az együttes játékra.

– Mennyire tekintik befejezettnek a beszélgetőkönyv párbeszédeit?

Levendel Júlia: Bizonyára tovább lehetett volna folytatni az írásos diskurzust, de egy könyv kiadásának és befogadhatóságának végesek a határai. Úgy gondoljuk, a könyv története nem zárult le azzal, hogy megjelent. A tökéletes párbeszéd akkor valósul majd meg, ha az olvasók is bekapcsolódnak a közös gondolkodásba.

– A beszélgetőkönyv folytatását tervezik, melyben az olvasói reakciókat is közreadják?

Horgas Béla: Nem, ez azért meghaladná az erőnket. Viszont a könyvben foglaltak továbbgondolásának tartunk minden publikációt, ami ebben a témában születik. És az újonnan megfogalmazott véleményeknek szívesen helyt adunk a Liget folyóirat hasábjain.

RÖVIDEN

Emlékező író

A svéd kormány meghívására Kertész Imre író Stockholmban részt vett azon a megemlékezésen, amelyet a svéd kormány rendezett az auschwitzi haláltábor felszabadulásának 54. évfordulója alkalmából a tábor egykori foglyainak részételével. A magyar író, akinek az Auschwitzban átélt időből merítő Sorstalanság, valamint a Kaddis a meg nem születetett gyermekért című műve Német- és Franciaország után Svédországban is megjelent, pénteken előadást tartott a stockholmi Kultúrpalotában.

Tudomány, fantázia

A Kincsestár holnap délelőtti adásában a sci-firől beszélgetnek – természetesen a szokásos, a műfajból vett érdekes filmbejátszásokkal fűszerezve – a műsor résztvevői, többek között Trethon Judit újságíró, Szűcs Róbert, a Színes UFO Magazin főszerkesztője és Magyari Béla kiképzett űrhajós. A műsort Dombóvári Gábor vezeti.

Cím a szerzőnek

A mezőgazdasági könyvhónap megnyitójaként ma délelőtt fél 11-kor a Mezőgazdasági Múzeumban (Bp. XIV., Városliget, Vajdahunyadvár) a könyvhónapra megjelent kötetek szerzői és kiadói mutatkoznak be. Ekkor adják át az év szerzője címet is.

Ecsettel és tollal

Rubint Ávrahám Péter festőművész munkáiból nyílik kiállítás ma délután 2 órakor a Magyar Sajtó Házában (Bp. VI., Andrássy út 101.). Az Ecsettel és tollal című bemutatót Hernádi Gyula író nyitja meg.

Világvége után

Kosáry Domokos, Kásár Béla és Lengyel László lesz ma Hankiss Elemér vendége az MTV 2-n. A Világvége után címmel éjjel háromnegyed 11-kor kezdődő adás egy új, havonta jelentkező program bemutatkozó műsora.

Fények és könyvek

A lézerfény és a holográfia világába kalandozik egy különleges fénydesign-kiállítás. A Trafó színházban a British Council rendezésében az újszerű vizuális nyelvezet úttörője, *Chris Levine*, Londonban élő holográfiatervező mutatkozik be. Február 3-tól 24-ig látható a Hypervisual 1.2 című bemutató. Ugyanebben az időben a British Council egy másik kiállítással is jelen lesz a Trafóban: Brit formatervezés – kreatív erő címmel mintegy 170 darabból álló könyvkiállítás látható majd. A divat, építészet, lakberendezés, grafika, reklám témáról nemrégiben megjelent brit kötetek a kortárs brit formatervezésről adnak képet.

Bemutatták Szokolay Szávitriját

Kertész Iván írása a NÉPSZAVÁNAK

Szokolay Sándor a kortárs magyar zeneszerzők között a legelkötelezebb híve a zenés színháznak. A Szávitri már hatodik operája, amit mutatnak Budapesten. A komponista mindig nem irodalmi alapanyagot választ dalművei témájául, s librettóit is maga írja vagy állítja össze. Hogy használ-e a darabokna… vagy sem, azon lehet vitatkozni. Szávitri című opera, amelyet a Magyar Állami Operaház társulata január 30-án mutatott be a Thália Színházban, szintén hasonló módon keletkezett: Szokolay *Illés Endre* kisregénye nyomán készített szövegkönyvét. A mar irodalmi mű forrása nagy indiai eposznak, a Mahabharátának egyik epizódja. A cselekmény lényege: hogyan hozza vissza Szávitri királylány a halálból fiatalon elhunyt, szeretett férjét, Szatjavánt. A történet magva a házastársi hűség és áldozatkészség, amely a síron túl is tart, azonos a görög mitológiai Alkésztisz-Admétosz… illetve – a nemek felcserélésével – Orfeusz-Euridiké mondájáéval, amelyek többféle feldolgozásban szintén megjelentek az operaszínpadon.

A Szávitri alaphangja a líra. A mű ebben a karakterben sok szép részletet tartalmaz. Különösen tetszettek a címszereplő magánjelenetei és a hangszeres közjátékok. Főleg az utóbbiak utalnak a cselekmény helyszínére, orientális hangulatukkal. Kevésbé ragadtak meg az énekelt dialógusok, ezekben mintha gyengébben buzogna Szokolay zeneszerzői invenciója. Az opera sok rövid jelenetből áll, zenei anyaga gyakran változik, és ez a mozaikszerű szerkesztés jót tesz a darabnak. A kortárs zene ugyanis sokkal jobban élvezhető, ha színes, változatos, nem ragad bele sokáig egy hangvételbe, hangulatba. Nagyon jól sikerült a hangszerelés is, szellős, ökonomikus, színekben gazdag, és a megfelelő helyeken láttató módon idézi fel a mesés Kelet világát. A kamaraegyüttes, amely kíséri az énekeseket, jól érvényesül a Thália Színház viszonylag kicsiny nézőterén. A legfőbb kifogásom a Szávitri ellen az igazi drámai konfliktusok hiánya. Nagy lehetőséget kínálna erre például a királylánynak és Jámának, a Halál istenének második felvonásbeli párjelenete, amelyben az asszony visszakönyörgi férjét az Alvilágból. Sajnos azonban itt nem egy drámai összecsapásnak, hanem inkább egy filozofikus dialógusnak lehetünk tanúi. Pedig Szokolay Sándor tudott, és gondolom, most is tud drámai zenét írni…

Maga az előadás igen látványos. *Kerényi-Miklós Gábor* munkatársaival, *Túri Erzsébet* díszlettervezővel és főleg *Velich Rita* jelmeztervezővel nagyon szép színpadi keretet teremtett az indiai monda megelevenítéséhez. Bár én a magam részéről a hevedernyalábokból álló erdő helyett jobban örültem volna egy kicsit naturálisabbnak. A néhány jelzett elemből álló díszlet és a forgószínpad lehetővé teszi a gyors színváltozásokat. Kerényi segítségül hívta még az Indra Mozgás-stúdió táncművészeit is. A vendég koreográfus, *M. Kecskés András* bizonyára nemcsak a táncosok, hanem az énekesek számára is útmutatást adott, milyen stilizált gesztusokkal tudják felidézni magyar színpadon a Mahabharáta világát. A karmester, *Oberfrank Géza* régóta dolgozik együtt Szokolay Sándorral, több operájának születésénél bábáskodott, tanította és mutatta be őket. Ezúttal is elsősorban neki köszönhető, hogy a bemutató zeneileg ilyen színvonalasan zajlott le. A Szávitriben a kórusnak nincs olyan nagy szerepe, mint Szokolay többi színpadi művében, itt elsősorban a Jáma isten szavait visszhangozó szólószextett teljesítményét kell kiemelni. A zenekar produkciója is dicséretet érdemel.

Az opera abszolút főszereplője Szávitri megszemélyesítője, *Frankó Tünde*. Szinte mindvégig a színen van, és rengeteg az énekelnivalója. Ennek ellenére könnyedén birkózik meg zeneileg igényes és gyakran magas fekvésű szólamának nehézségeivel. A színészi játéka is illúziót keltő. A partnere Szatjaván királyfiként, az erdélyi *Kiss B. Attila* szintén kedvező képet ad képességeiről. Kulcsfigurája a dalműnek Jáma, a Halál istene, akit *Airizer Csaba* alakít, méltóságteljesen, vokális szempontból is jelentősen. Aszvapatit, Szávitri apját *Miller Lajos* énekli érett művészettel. *Valter Ferenc* a Remete, *Kecskés Sándor* Nárada, a jós karakterszerepében hívta fel magára a figyelmet, jellegzetes, de a játék egészébe belesimuló alakításával.

Magyar művész sikere

MTI-információ

Nádler István terve alapján készült zászló szimbolizálja a jövőben az emberi jogokért folytatott küzdelmet; a festőművésznek *Kofi A. Annan*, az ENSZ főtitkára levélben gratulált. A magyar művész tervezetét az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata elfogadásának 50. évfordulója alkalmából, a Liberté 1998 címmel meghirdetett ENSZ-pályázaton több mint nyolcvan művész anyagából választották ki.

A fél évszázaddal ezelőtt elfogadott nyilatkozat „tárgyát”, vagyis az emberi méltóság védelmét, a türelmet, a békés egymás mellett élés iránti vágy kinyilvánítását választotta témául egy három évvel ezelőtti francia kezdeményezés. Eredményeként huszonhárom ország ötvenöt alkotójának részvételével – közöttük Nádler István munkájával – valósult meg a Mémoire de la Liberté, vagyis a Művészek a szabadságról című bemutató, amely Budapesten is vendégeskedett 1996 tavaszán.

Rubint Ávrahám Péter fotó

Válaszol A Tudás Fája kiadója

Népszava 1999. január 25-i számában a Szerintem... rovatban rövid olvasói vélemény jelent meg A Tudás Fája című hetilappal kapcsolatban. Mint A Tudás Fája kiadójának magyarországi képviselője, ezúton szeretnék válaszolni a Gáti Orsolya olvasójuk által feltett kérdésekre. 1. A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőségnek már volt alkalma meggyőződni arról, hogy a Dono Kft. és A Tudás Fája kiadója mindent megtesz az előfizetések teljesítése, illetve az esetlegesen felmerülő kézbesítési problémák rendezése érdekében. 2. Az elmaradást és a hiányosságokat minden további kérdés nélkül bármely előfizetőnk reklamációja esetén újra megküldjük. Ha a második postai küldemény is elveszik, a lapo(ka)t harmadszor is, már ajánlva adjuk fel újra. 3. Az ügyfélszolgálati telefonszámunkra válaszoló operátorok pontosan azt teszik, ami a feladatuk: felveszik a panaszokat, és információval szolgálnak azok kezeléséről. Ha valaki azt a választ kapja, hogy reklamációját már elküldtük, akkor az megfelel a valóságnak. Sajnos a kézbesítési rendszer nem „nyomkövető", a hiba a feladó és a címzett közötti csatornában keresendő. A Dono Kft., a kiadó és a Magyar Posta közösen törekszik a kézbesítési problémák megoldására, minimalizálására.

Kocsis Attila,
Marshall Cavendish Magyarország

Püspök-falat

A Püspök úr – korábbi tábori pap – Jézushoz hasonlóan meg akarja etetni a hívőket. Ám míg Jézus kenyérrel és hallal, addig püspök urunk hamisággal. Ezzel, ahelyett, hogy felmagasztalta az említetteket, beszennyezte emléküket, sárba taposta becsületüket. A második világháború, s doni harcok magyar áldozatairól való megemlékezéskor Horthy volt tábori papja a Szovjetunió elleni rablóháborút békeküldetésnek nevezte. Természetesen lesznek, akik ezt elfogadják. Elsősorban a félrevezetettek és a szándékos amnéziában szenvedők, valamint a százezrek haláláért felelősek cinkosai (mert sajnos ilyenek is vannak). Ha püspök úr Kéri Kálmán néhai tábornok urat idézve azt állítja, hogy ez úgymond keresztes háború volt – amit többek között Pacelli bíboros is megáldott –, igazat is adnék. Az volt! Horgos, kaszás, nyilas keresztes háború. S mint minden ilyen, rablóháború. Azt, hogy békeküldetés lett volna, ami akkor folyt, így még Gobbels úr sem említette. Pacifikálást – annál inkább. Ez a mindenfajta ellenállás kíméletlen letörését jelentette a totális hadviselés keretében. Lásd Újvidék, Lidice, Oradour, Varsó stb. De a zsidók „békéltetéséről" sem szabad elfeledkezni, amúgy küldetésként, Auschwitztől a Duna-partig. Furcsa az ebben a békeküldetésben, hogy ezt a világ demokráciái – világnézetüktől függetlenül – még ma is elítélik, a „küldetésvezetőket" pedig – teljesen jogosan – háborús bűntetteikért felakasztották. Voltak – nem is kevesen –, akik megúszták. Szerintem is meg kell emlékezni a II. világháború magyar katonaáldozatairól – is. De tisztességgel! És ne mossák össze az áldozatokat, hóhéraikkal, azokkal, akik a kiemberebereket martalékul vetették oda az ő nagyobb zsákmányuk reményében – Magyarország határától 2000 km-re!

Balogh Béla, Ta

Ki a pedagógus munkáltatója?

Én eddig úgy tudtam, hogy az önkormányzat a pedagógus ugyanis attól közalkalmazott, hogy munkáltatója nem magánszemély, hanem az önkormányzat. Ebbeli meggyőződésemben akart természetesen sikertelenül – megrendíteni Kó Lajos, Debrecen polgármestere, amikor kijelentette: „nincs sok értelme a helyi önkormányzat vezetés elleni sztrájknak sem, mivel a tanároknak nem ők, hanem az oktatási intézmények vezetői a munkáltatói". Szeretném felhívni Kó úr figyelmét arra a tényre, hogy egy iskola vezetője csak gyakorolja a munkáltatói jogok egy részét, mert azt praktikus okokból a munkáltató önkormányzat átengedte neki. És nem is a munkáltatói jogok teljességét, hanem csak azok egy részét, amelyeknek gyakorlása szükséges az intézmény működtetéséhez. Mivel ezek közé nem tartozik az intézmény finanszírozása, sem pedig egyéb stratégiai döntés lehetősége, igencsak furcsa sugallat, hogy a tanár sztrájkoljon az igazgatója ellen. Ha egy önkormányzat olyan pénzügyi kereteket szab meg egy intézménynek, ahol annak vezetője csak arról dönthet, hol okoz a pérelvonással kisebb bajt, roppant farizeusság vall, ha még ezen anyagi dolgokért felelősnek őt kiáltják ki. Jelenleg az oktatási intézmények vezetőire nagyon ráillik az a magyar mondás, hogy „üres kamrának bolond a gazdasszonya". És bolond gazdasszonnyá nagyon sokszor az önkormányzat teszi őket.

Szalkó Éva, Debrec

Az élet nem fekete vagy fehér

Örömmel olvasom Mátl Gábor levelét, melyb kifejti, mennyire elégedett az Orbán-kormá teljesítményével. Sommás megállapításaival hez lenne vitatkozni, úgy gondolom, ez a le nem is ezért íródott. Szerencsére az élet sokszí és nem egyszerűen fekete vagy fehér. A vélemények nagyon is eltérőek egyugyanazon dolg megítélésében, ennek ellenére még el lehet és kell egymást viselnünk. Persze nem mellék, milyen közvetlen hatások – más véleményeérik az embert. Ezért javaslom Mátl úrnak, v se össze véleményét a családi, baráti körben munkahelyén tapasztaltakkal. Mert én akk lennék boldog, ha környezetemben egyre tö elégedett embert látnék.

Albert György, Budapt

Az igazságügyi igazgatásról

Nem tartom vitásnak, hogy a lakosság nagy többsége tisztában van azzal, hogy az igazságügy-miniszternek milyen körű a jogászi felelőssége az igazgatás legfelsőbb posztján. Kezdve a jogszabály-előkészítéstől, a tárcákkal való egyeztetéstől, a kormányülésen a hivatalos és mélyen jogászi álláspont közlésén keresztül, az Országgyűlés plenáris ülésén a kormány álláspontjának a megvédésén az interpellációkra, az azonnali kérdésekre adandó válaszokig. Feltehetően a Népszava azért választotta az igazságügy-miniszterrel az interjút a közelmúltban, hogy az olvasók részletkérdésekben is tájékoztatást kapjanak az igazságügy időszerű részletkérdéseiről. Sajnálatosan dr. Dávid Ibolya miniszter asszonynál az interjú nem volt igazán sikeres. A miniszter asszony túlon-túl sokat foglalkozott az ügyészi szervezetnek az igazságszolgáltatásba való elhelyezésével. Ez persze nem lett volna baj, ha az érvei „ülnek". Nem lehet osztani azt az álláspontot, hogy a jogalkotó nem vállalhat felelősséget az ügyészi szervezetért, mert – mondván – nagy az ügyészek szabadsága. Mit ért a miniszter asszony ügyészi szabadságon? Elfogadhatatlan, ha az ügyész egyes törvényi tényállásokat helyesen alkalmazza – horribile dictu –, felismeri a minősített és privilegizált esetek meglétét, megtalálja a súlyosító és enyhítő körülményeket és ehhez mérten emel erősebb vagy enyhébb vádat. A bíró egyébként az úgynevezett tettazonosság keretében az ügyet jogilag az ügyészi állásponttól eltérően is minősítheti. Miért kell a jogalkotónak az ügyészért felelősséget vállalnia? Ha rossz a vádindítvány, a bíróság a jogszabályoknak megfelelő ítéletet hoz, ha az ítélet nem kvadrál a jogszabályokkal, a védő, vádlott és az ügyész az ítéletet fellebbezéssel fogja megtámadni És főleg: mi köze a kormánynak az ítélkezési gyakorlathoz? Kötelezettsége az Országgyűlésben a jogszabályalkotással „lép be". Feltételezem, hogy a miniszter asszony hallott már a hatalmi ágak szétválasztásáról. A bírói ág függetlenségéről! Ami a Kunos-ügyet illeti, a miniszter asszony tévedésben van, mert egyrészt éppenséggel a közvélemény megütközéssel fogadta, hogy ugyanazon tényállás mellett az elsőfokú bíróság felmentő ítéletet hozott, a másodfokú bíróság a bűnösség megállapítása mellett büntetést szabott ki. Váltig állítom, hogy itt valami – nem tudom, mi – nem „stimmel". Nagy baj, ha „hajszálnyira" ugyanazon tényállást az egyik bíróság bűncselekménynek minősíti, a másik (fellebbviteli) bíróság homlokegyenest ellenkező álláspontra helyezkedik. A miniszter asszony nem tudja „megfejteni" egyes bíróságok lassúságát. Én megfejtem. Ahol egy fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet a kézbesítéstől számított négy hónap alatt képtelenek az érdekelt bíróra kiszignálni, ott sok csodálkozni való nincs. (Ha miniszter asszony kíváncsi, megírom az eljáró bíróság nevét és az ügy számát.) Egyet viszont el kell ismerni, a miniszter asszony tudja, hogy neki meg kell védeni miniszterelnökét, mikor arról van szó, hogy Orbán átadja a válaszadás jogát a szakminiszternek. Ám a képviselő általában a miniszterelnök válaszára kíváncsi, nem a szakminiszterére. Erre is ügyelni kellene.

Dr. Gombos Endre, Budapest

Vándorló milliárdok

Ismertté vált, hogy az 1999. évi költségvetés egyik legnagyobb nyertesei az egyházak. Az ilyen jellegű kiadások mintegy 50 százalékkal haladják meg az 1998-as szintet. Összesen több mint 33 milliárd forintot különítenek el egyházi célú kiadásokra. A magyar kormány eddig hat felekezettel egyezett meg a járadékfizetés módjáról. Mindez így rendjén is volna, ha az ország gazdasági helyzete nagyobb gondok nélkül elviselné az ilyen jellegű terhelést. Vagyis a politikai döntéseknél figyelemmel kellene lenni a gazdasági és társadalmi hatásokra, valamint következményekre is. Többen jogosan vetik fel, hogy az egyházak tömegbefolyásuk és híveik számát meghaladó mértékben, olykor türelmetlenül lépnek fel különböző, főleg anyagi jellegű követelésekkel, Ezért is sokan mohósággal vádolják a különböző felekezeteket, mivel a mai lehetőségeket meghaladó igényeket támasztanak az elszegényedett állammal és társadalommal szemben. Eléggé köztudott az is, hogy hazánkban nem minden ember vallásos, sőt – ahogyan azt különböző felmérések bizonyítják – folyamatosan csökken a hívő emberek száma, mint ahogy ez a tendencia világjelenség. Talán ezzel is magyarázható az az egyre több helyen hallható – bár mások szerint vitatható – igény, hogy az egyházakat híveik adójából és adományokból, fakultatív alapon tartsák el. A költségvetésben így felszabaduló nem kevés pénzt fordítsák a legjobban rászorulók támogatására, akik – nem saját akaratukból! – nagyon sokan vannak. Ha ez nem valósítható meg, akkor az egyházak tanúsítsanak igazi emberbaráti magatartást, és a részükre eddig juttatott és ezután folyósítandó sok-sok milliárdos értékből és állami támogatásból – Isten kegyelméből – adományozzanak a valóban rászoruló, elszegényedett és nélkülöző embertársaiknak, nem feledkezve meg a munkanélküliekről, a kisnyugdíjasokról és a hajléktalanokról sem. Kívánatos, hogy az állam is arányosan és meggondoltabban (!) gazdálkodjon a milliárdokkal!

Nemes József, Orosháza

Tisztelt Olvasóink!

Az olvasói leveleket a Szerintem rovatban általában rövidítve, esetenként szerkesztett formában adjuk közre. Az írások tartalma levelezőink nézeteit tükrözik, amelyek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőség véleményével.

TELEVÍZIÓ- ÉS RÁDIÓMŰSOR

MTV 1. 6.00 Szabadság tér **9.00** Bor és hatalom **9.35** Kincsestár **11.00** Dharma és Greg **11.30** A szerelem jogán **12.40** Forma–1 **13.30** Vízi zsaruk **14.20** Alfa szolgálat **14.35** Szomszédok **15.10** Derült égből egy család **16.00** Patrin – Üzenet – Vorba. **16.25** Domovina **17.00** Segítőtárs **17.15** Provokatív **18.00** Gyorssegély **18.15** Ki marad a végén? **18.40** Maradj velünk! **18.45** Gyerekeknek! **19.00** A bestia **19.30** Híradó, sporthírek **20.00** Esti showder Fábry Sándorral **21.00** Minden lében két kanál **21.50** Extrém sportok **22.10** Aktuális **22.35** Szabad verseny **23.10** Lute, egy öntörvényű élet **0.00** Képújság

MTV 2. 8.00 Tudóra **9.00** Évgyűrűk **9.30** Tanoda **10.30** Szomszédok **11.00** Tanoda Plusz **12.00** Gazdatévé **12.30** Híradó **13.00** Tévémagiszter **14.00** A kilencedik... Duna–Ipoly nemzeti park **14.35** Repeta **16.10** Kincsestár **17.40** Mesetár **18.00** Telesport **20.00** Híradó, sporthírek **20.30** Az Újvilág ajándékai **21.15** Egy teljes nap **22.40** Tudósklub **23.40** Napbúcsúztató

DUNA TV 5.30 Virradóra **9.00** Reggeli muzsika **9.10** Emlékképek – régi híradók **9.30** Heti hírmondó **10.20** Közép-európai Magazin **11.00** Wycillffe **12.45** Törökországi utazások **13.10** Űrhajónk, a Föld **13.25** Jégbe zárt történelem **14.15** Ami igaz, az igaz **14.30** Nyelvőrző **15.00** Tarkabarka **16.05** Katedra nélkül **17.25** Mese **18.00** Híradó **18.20** Héthatár **18.55** Hej, hej, helyesírás! **19.05** Marguerite Volant **19.50** Trio Stendhal **20.05** Police **20.45** Esti kérdés **21.00** Híradó **21.40** Sztálin **22.35** Szolovka – Az élet és a halál kolostora **23.35** Híradó **23.50** Vers **23.55** Palota a Volhonka utcában – A Puskin Múzeum

TV2 6.00 Jó reggelt, Magyarország! Tervezett témáink: Van-e összefüggés a vérkészletek és az influenza között? – Közeledtek az álláspontok az újrakezdett bősi tárgyalásokon, de miben és mennyire? Mi olcsóbb: több tízezer kátyú eltüntetése, vagy az autósok kártérítése? – Új elnök az MDF élén? Dávid Ibolya vagy Lezsák Sándor? – Tiltó törvény ellenére kutyaviadalok pitbullokkal – Újra színpadon Szabó Magda Régimódi története – A nap sztárja Bodrogi Gyula színigazgató, színművész – Startra kész az első magyar civil űrhajós, Szarka István **9.00** Délelőtt a Tv 2-vel **13.30** Nápolyban kezdődött **15.10** Kedves nővérkék **15.35** Az Acapulco-öböl **16.00** Kakuk! **16.25** Szuper csapat **17.15** Gazdagok és szépek **17.40** Sunset Beach **18.30** Szerencsekerék **19.00** Tények **19.25** Plusz **19.55** Baywatch – Forró éjszakák **20.45** Sentinel – Az őrszem **21.45** Jó estét, Magyarország! **22.45** Remington Steele **23.30** Családi kötelékek **0.00** Kuk@c **0.30** Vers éjfél után

RTL Klub 6.30 Jó reggelt! **9.00–12.57** Ismétlések **13.00** Hírek **13.10** Élettér **13.20** Receptklub **13.30** Vészhelyzet **14.20** Klipklub **14.40** Rajzfilmklub **16.00** Az első csók **16.30** Esmeralda **17.25** 100-ból egy **17.55** Lois és Clark **18.45** Híradó **19.05** Fókusz **19.30** Barátok között **20.00** Puszta acél **21.40** Híradó, időjárás **21.55** A szerelem gyilkolhat **23.25** Pont hu **23.55** Fókusz

SZÍV TV 0.30 Napraforgó **0.40** Music Box Classic **15.25** Gerincjavító torna, terhestorna **16.15** Bababörze **16.30** G. I. Joe **17.00** Lesen **18.00** Konyhashow **18.30** 107 **19.00** Színháztűznéző **19.30** Szúróláng **20.00** Celeste **21.00** Sport **Utána:** Music Box Classic

MSat 0.00 Music Box **6.30–8.00** Nickelodeon **16.00** Nickelodeon **18.30** Játszd újra... **19.00** Music Box Top Ten **19.30** Alak-Art **20.00** Zsaru New Yorkban **21.45** MSat-klub **22.15** Alak-Art **22.45** A3-ik vonal **23.45** Music Box

TV3 5.50–9.30 Nap-kelte **13.10** Video Hits No. 1 **17.10** Utazás Gasztronómiába **17.40** Dinasztia **18.30** Hír3 **19.00** A Simpson család **19.30** Egy rém rendes család **20.00** A felügyelőnő **20.50** Kánikulai délután **23.00** Esti gyors **23.45** Dinasztia

HBO 6.30 Hollywoodi akcióhősök **7.00** Zenemánia **8.35** Az északi szél meséje **9.50** Jack **11.45** Jack, a villám **13.25** Tüzes alkony **15.25** A végzet hollywoodi asszonyai **15.55** Olasz módra **17.45** Angie **19.30** Mozi! Mozi! Mozi! **20.00** Támadás a torony ellen **21.35** A végzet hollywoodi asszonyai **22.05** Hamlet **0.10** A félelem országútján **1.40** Rossz vér **3.10** Nem vagy te intéző... **4.45** Halálos mulatság

KOSSUTH RÁDIÓ 4.30 Regeli krónika **9.00** és minden órakor: Hírek, időjárás **9.05** Közben **11.05** Szonda **11.35** És Pólim **12.00** Déli krónika **12.** Ki nyer ma? **12.50** Törvénykö **13.06** Vendég a háznál **13.20** P voszláv liturgikus énekek **13.** Vallási műsor **14.05** Klasszikusok mindenkinek **14.35** Tet ért szavak **14.55** Irodalmi műsajánlat **15.06** Tudósfórum **15** Biztonsági öv **16.00** Délut krónika **16.20** Hasznos tud valók **16.25** Emlékek szárny **17.06** Kassza **18.00** Esti krón **19.06** Sportvilág **19.30** Jó éjskát, gyerekek! **19.39** A tulipánhagymák **20.05** Élő népze **20.30** Határok nélkül **21.00** rek, időjárás **21.05** Értsünk sz **21.30** Hétfő esti filmzene **2** Szóló **22.00** Késő esti krón **22.30** Régiók **23.05** Egy énekes több szerep **0.10** Himnusz

PETŐFI RÁDIÓ 4.30 Hír időjárás **4.33** Hajnali dallan **6.03** Reggeli csúcs **8.00** Pet délelőtt **12.00** Jó ebédhez s a nóta **13.00** Naprakész **1** A rádió kívánságműsora **1** Dobogó **18.00** Délutáni cs **19.03** Hétpróba **19.30** Kölyökdió **20.00** Dzsesszmagazin **2** Fülön fogva, avagy hogyan hgassunk zenét **22.00** Más-v **23.00** Hírpercek **23.15** Enny **0.00–4.20** Éjfél után

BARTÓK RÁDIÓ 6.00 Hí időjárás **6.03** Muzsikáló re **8.00** és minden páros órakor: rek, időjárás **8.05** Pódium Nádor Magda operafelvétele **10.05** Szabó Lőrinc: A huszontodik év **10.56** Kamara **11.** hét zeneműve **12.05** Hangversy délidőben **13.30** 22. Nemzetk Fúvószenekari Fesztivál – Sik 1998. **14.05** „Adj levegőt an aki azt szomjúhozza" **15.05** rizs Béla operafelvételeiből **1** Fiatalok minikoncertje **16.05** L zsikáló délután **18.05** Délut hangverseny **19.05** A Gordz műhely műsora **19.35** Hugo Hofmannsthal szövegére írt chard Strauss-operákból **2** Mítoszok a zenében **22.15** K **22.30** Barokk muzsika **22.59** magyar zene a rádióban **0.00** rek, időjárás. Szózat

JUVENTUS RÁDIÓ 0.00 Ikolópálya **6.00** Szegő T **10.00** Barabás Zoltán **14.00** sa L. Adolf **18.00** Kívánságsor **23.00** Kupidó – Kánya Ka társkereső műsora

TISZTELT HIRDETŐINK!

Hirdetéseiket személyesen feladhatják
Budapest II., Törökvész út 30/A
Levélcímünk: 1539 Budapest, Postafiók 785
Telefon: 326-8260, 326-8274
Hirdetésfelvevők: VIII., Blaha Lujza tér 3. (Blaha Közönségszolgálat) 338-2369
VII., Kertész u. 27. (Média Ex-Press) 351-9854
VII., Wesselényi u. 8. (MAHIR) 342-6164

Állás

FIATAL megbízható, jókezű asztalos munkatársat keresek. Érdeklődni lehet. 06-20/925-8984.

Adásvétel

KOMPLETT vagy működésképtelen Macintosh LC 475, Quadra 650 v. 660 AV számítógépeket keresek megvételre. Tel.: 202-1240 v. 06-30/906-2731 vagy s2i@email. com.

KASTÉLY BERENDEZÉSÉHEZ KÜLFÖLDI MAGAS ÁRON KÉSZPÉNZÉRT VÁSÁROLOK nagyméretű és kisebb festményeket, antik bútorokat, biedermeier és empire tabernákulumot, szekretert, íróasztalt, szalongarnitúrát, könyvszekrényt, fekete oszloppal díszítve előnyben. Régi álló-, fali- és asztali díszórákat, ezüstkészleteket és dísztárgyakat, porcelánokat. TELJES HAGYATÉKÉRT ELSŐ VEVŐKÉNT A LEGMAGASABB ÁRAT FIZETEM! (Vidékre is.) 410-8645, 06-30/947-5725.

GORKA- és Gádor-kerámiát vásárolnék magas áron. 339-8084.

1915-TŐL magyar bélyeggyűjtemény eladó. Telefonszám: 06-23/362-550.

Bérlemény

KIADÓ a II. kerület, Bég u. 3–5. szám alatt lévő nemzetközi irodaházban irodahelyiség. Érdeklődni: 212-4019. Veres Kitty igazgatónál.

Oktatás

MACINTOSH-OKTATÁS indul a Mac Arena stúdióban. Operációs rendszer, Photoshop, Quark, Illustrator programok elsajátítása kedvező fizetési feltételekkel. 202-1240, 06-30/906-2731.

FEBRUÁRBAN induló egyéves, esti és levelező szakképzéseire felvételt hirdet az Idegennyelvi Titkárnőképző Magániskola Kéttannyelvű Szakközépiskola. 1139 Budapest, Lomb u. 41. Tel./fax: 350-1782.

Könyv

ANTIKVÁRIUMUNK könyveket, könyvtárakat vásárol. 329-2097.

Ingatlan

200 nm-es alapterületű, 6 szoba, központi gázfűtés (tartalék szénfűtés), 200 négyszögöl telken a házhoz tartozó üzlettel alápincézett, telefonos, 2 garázsos Dunavarsány központjában eladó. Érdeklődni lehet: 06-30/971-7737.

Lakás

CSENDES, másfél szobás öröklakást vennék a József Attila lakótelepen 3 millió forintig. Tel.: 276-1113.

ELCSERÉLNÉM 50 nm-es, telefonos, józsefvárosi, panel, tehermentes öröklakásomat budai oldalon lévő, 1,5 szobás, 40 nm körüli, telefonos öröklakásra. Értékkülönbözetet fizetek. Érd.: 314-6181.

Jármű

KARAMBOLOS AUTÓJÁT MEGVENNÉM. 06-30/950-2637.

AZONNALI készpénzfizetéssel vásárolnék bármilyen típusú és állapotú személygépkocsit. 06-30/943-3574, 06-20/926-2808.

Bútor

VII., WESSELÉNYI u. 19. szám alatti régiségüzlet ezüstfelvásárlása! Tört ezüstöt, evőeszközt, tálcát, cukordobozt, gyertyatartót, gyümölcstálat a napi legmagasabb áron, VALAMINT: IWC, Schaffhausen, Patek, Omega, Breitling stopperos karórát magas áron, készpénzért vásárolunk. HÍVJON AZ ÉN KÖLTSÉGEMEN a 06-80/200-886-os ZÖLD SZÁMON vagy jöjjön el hozzánk!

FIGYELEM! Hívását előre is köszönöm! Nem mindegy, hogy kinek és mennyiért. Régiségüzletünk reális áron, azonnali készpénzfizetéssel vásárol: régi bútorokat, festményeket, dísztárgyakat, mindenféle ezüstöket, antik ékszereket, álló-, fali-, asztali, kar- és zsebórákat, teljes hagyatékokat stb. Ingyenes kiszállás! Hívjon vagy jöjjön el hozzánk! Üzletcím: Bp., Szondi u. 32. Nyitva: hétfőtől péntekig 10–17-ig. Telefon: 302-5637.

RÉGISÉGET veszek. Tel.: 06-30/987-3942.

Házasság

ÉRZELMILEG független, két nagy kamasz gyermek mamája, 44 éves, 163/60 kg, humán érdeklődési körű nő hosszú távra társat keres. „Gondolj a holnapra is 76957" jeligére MAHIR 1075 Bp., Wesselényi u. 8.

Utazás

KARNEVÁL Velencében, busójárás. 370-0712, 331-8707.

Szolgáltatás

REDŐNYÖSMUNKÁK! Tel.: 262-4724.

TELEVÍZIÓ-, vidogyorsszerviz. 06-30/948-3391.

Állatok

ÁLLATBARÁTOK, FIGYELEM! Aki cicát szeretne örökbe fogadni, hívja az állatvédők ügyeleti telefonszámát: 316-7467, vagy 325-7382.

Közlemények

HA MÁR CSAK a nyilvánosság segíthet, vagy Ön szerint a történet a nyilvánosságra tartozik, forduljon hozzánk bizalommal. Írja meg ügyét, esetét, s ha az arra alkalmas, a Népszava hasábjain jelentetjük meg. Ahová a levelét küldheti: D-Press Bt. 1537 Budapest, Postafiók 337.

2000 helyen 700 féle újság!
HÍRKER Rt.
HÍRLAPÁRUS MUNKAKÖRBE
budapesti lakosok jelentkezését várjuk!
HÍRKER Rt.
Budapest IX. ker., Dandár u. 9-13.
(Janó Gabriella)